

De sacerdos p pecunia impetr[illegible]
[illegible] vide folio 28
[illegible] matrimonia [illegible]
[illegible] vide folio 29
Decimis folio 79
[illegible] sint [illegible] fo 83
[illegible] hominum [illegible] fo 61
[illegible] fo 63
[illegible] folio 67

Speculum cuiuslibet status in fine fo 81
- prelatorum fo 92
- subditorum fo [illegible]
- sacerdotum fo c lxxii
- Secularium fo c [illegible]
- Laicorum [illegible] fo 153

[illegible] de peccato [illegible] nisi fit
[illegible] timenda et [illegible] fo c lxxiii
[illegible] et [illegible] nisi fit fo c lxxvi
[illegible] fo c lxxxi
Stimulus [illegible] fo c xc
[illegible]antibus fo c xciii

Tractatus Consultatorii Henrici de [illegible]
[illegible] Speculo vitae Summae Dionysii

Caryl Sen.

Tractatus cōsultatorij venerādi magistri Henrici de Gorychum artium et sacre theologie ꝓfessoris illuminatissimi quondam insignis vniuersitatis Coloniensis vicecancellarij ac Burse Montis gymnasiarche primi.

quib⁹ nonnulle latebrose questiones nedū circa diuina verū etiā circa hūanas actōes et quorūdā Bohemorū nefarios errores emergētes sub serie q̄rūdā magistraliū ꝓpositōnū apertissima sentētiarū ꝑspicuitate demōstrant᷑ et in lucē detegūtur aurore Quib⁹ insup ambiguitates scrupulose aut ōiquaqȝ succidū tur aut veritatis lima q̄ȝaptissime poliunt᷑. iuxta irrefragabilem et apostolice canonisatā doctrinā sancti Thome Aquinatis Eo quo hic cernūtur numero et ordine impressi.

Tractat⁹

EPIGRAMMA AD LECTOREM

Si permulta velis tibi sub breuitate resolui:
Flauaq; pectoribus condere mella tuis.
Abde saporiferos Gorichei corde libellos:
Et suberũt studio. plurima sensa tuo.
Si quis auernęo grauiter vexatus ab hoste
Cœperit a recto tramite mentis agi.
Hunc lege cõperies. biberis nisi flumina lęthes.
Quo poterit dicto carmine. mente frui.
Bellicus horrisonis mauors si perstrepat armis:
Cede madens rubea luxurietq; solum.
Hunc habeas memori semper sub mẽte repostũ:
Nam breuibus: iuste mars an agatur: habet.
Ingenio peperit complura volumina. Quorum
Mentio ne fiat flagitat ipsa chelys.
Hęc potuisse viR meritis super astra locandum:
Exigue cereri potio mixta docet.
Nam nisi luce semel stomacho querulãte coactus
Contigit adductos ore famente cibos.
Laus non parua tibi cessit Mons gymnice talem
Cuius in amplexus nouimus isse virum.
Te petijt quondam valefacto parisiensi
Gymnasio: tollens nomen in astra tuum.

TELOS

Tractatus per/utilis triplici distinctōe par/titus venerabil' mgrī Henrici de Horychū artiū ⁊ sacre theologie ꝓfessoris exīmij de diuinis noīb₉ incipit

Omē
tuum ⁊ me
moriale tu/
um in desi/
derio aīme
mee Verbū
istud flos ꝓ
phetaꝝ Esaias pre dulcedīe amo
ris diuini interiora sua ↄcremātis
eructat Esaie.xxvi. Teste nāqꝫ phi
losophoꝝ principe. primo peryher/
menias sicut voci exteri⁹ ꝓlate im/
primit interior ↄceptio mētis. Ita
dū ipē intellect⁹ ꝑ spēm rei exit in ac
tū intelligēdi format intra se nomē
secretū in q̊ resultat res ipa intelle/
cta. vt ex ea ⁊ ītellectu qōdā vnum
ↄsurgere ↄcedat. ꝓpter qd aīa dr q̊/
dāmodo oīa esse. vt habet tercio de
aīa. Inde fit vt q̊tiens aīa in secre/
to mētis nomē dei format. totiens
deū ipum in thalamo secū collocat
sentiēs veritatē ei⁹ qd canit Cōso
lator optime dulcis hospes anime
dulce refrigerium. Sic ⁊ alibi Gu/
state ⁊ videte qm̄ suauis ē dn̄s Iu
xta illd Eccl'iastici.xxiiij. Spūs em̄
me⁹ dulcis. ⁊ hereditas mea super
mel ⁊ fauū. memoria mea in gnati/
one seculoꝝ Itaqꝫ cū sctō Esaia cō
uersus ad deū dicat. Deuot⁹ q̇sqꝫ
nomē tuū ⁊ memoriale tuū in desi/
derio aīe mee. Veꝝ qꝛ exteri⁹ noīa
imposita ꝓcedūt ab ipis interi⁹ for
matis noīb⁹. Hinc ē ꝙ noīa q̄cūqꝫ
de deo dicta deficiunt a perfecta re
presentatione eorū que diuine per/
fectioni cōueniunt. Nam ecce de⁹
magnus vincens scientiā nostram
Job.xxvi. Et sicut oculus noctue
ad lumē solis. ita intellect⁹ noster
ad ea q̄ sunt manifestissima in na/
tura.. 2° metaphysice. Que perpē/
dens autor libri causarū vicesima
sequūda propositōe sui libri confi/
tetur ꝙ prima causa est suꝑ omne
nomē quo nominat. Euenit igitur
tum ꝓpter diuine perfectōis excellē
tiam. tum propter nostre cognitio/
nis inopiā ꝙ multa ac varia nomi
na doctoꝝ sollicitudo excogitauit.
vt qd paucoꝝ virtuti denegatur ex
pluralitate recuperetur. Sed qꝛ ex
verbis inordinate prolatis incurri
tur heresis Teste Hierony. Ideo
cū de diuinis loquimur cū cautela
et modestia est agendū. dt em̄ Au/
gustinus ṗmo de trinitate. Nec pe
riculosius alicubi erratur. nec labo
riosius aliquid querit. nec fructuosi
us aliquid inuenit Animo igit
proficiēdi nōnulla de diuinis no/
minibus ꝑ autores late ac sparsim
seminata succingere sub compēdio
studui. q̄ten⁹ ī theologia nouitij ne
dū facilius aut confidētius. q̇nimo
de tanta re loqui sermone in offen/
so valeāt deo grati⁹ ⁊ ipis salubri⁹
Intēdo aūt ꝓcedere ꝑ ꝓpōes ex di
ctis ⁊ regul' autēticis eaꝝ causas ⁊
declaratōes subiūgēdo ad gloriā
bn̄dicte trinitatis gl'iose sp̄qꝫ virgi/
nis dei matris. necnō totius curie
celestis in secula seculoꝝ Amē

¶ Ut pie sentiēdo loq̄mur [illegible]
cte de diuinis. ꝓhibet ortho
doxa fides vti q̇busdā noīb₉. ꝓpō
ꝓma.

¶ Ptz nā duo [illegible] erūt circa diuā na
turā ꝑniciosi er[illegible]es. s. Arrij ponen
tis cū trinitate [illegible] trinitatē
essentiarum [illegible] posuit [illegible] tate essentie [illegible] tem

persone Fides aūt Orthodoxa te
net ꝙ tres sint persone in vna essen
tia simplici ſm quā persone ⁊ simi/
les sunt ⁊ equales Hinc est ꝙ in di
uinis vti nō debemus nomine cau/
se. diuersitatis aut differentie. qꝛ re
pugnant vnitati essentie. Ne autē
tollatur simplicitas vitandū est no
men separatōis vel diuisionis que
est totius in partes. Ne etiam tol/
latur equalitas vitandū est nomen
disparitatis ⁊ triplicitatis aut mul
tiplicitatis que sunt species ꝓpor/
tionis inequalis Ne vero tollatur
similitudo vitandū est nomen alie
ni ⁊ discrepantis . qꝛ vero in diui/
nis est distinctio ⁊ pluralitas perso
narum possumus vti hoc nomine
alius. ⁊ nominib⁹ numeralibus in/
q̄ꝫtum designāt solam distinctōem
que consurgit ex oppositione relati/
ua. vt pater est alius a filio. pater ⁊
filius sunt due ꝑsone aut duo sup/
posita. Et nomine trinitatis quod
designat determinatū numerū per
sonarum vnius essentie. Similiter
nomine pluralitatis quod impor/
tat personaꝝ pluralitatē indetermi
nate. Non tamen licꝫ vti premissis
nunc nominibus in neutro genere
absolute. quia neutrū genus est in
forme pretēdens referri ad essentiā
Ad euitandū vero errorem Sa/
bellij debemus vitare talia nomina
scꝫ nomen singularitatis ⁊ vnici ne
tollatur cōmunicabilitas essentie ⁊
pluralitas personaꝝ. Non eñ dice
re licet patrem aut filiū singularē
aut vnicū deum. Vitamus etiam
nomē confusi ne ordo nature tolla/
tur a personis. Et nomen solitarij
ne tollatur consortium trium perso
narum. Et pari m[od]o ē syllogisan
dum de alijs no[min]ib⁹ que fauere
p̄dictis [...]us aut ali/
cui er[...].

¶ Prudens lector aduertat at ꝓpō 4.
tribui metaphorice. quedam
nomina deo temporaliter et
non proprie.

¶ Hec ꝓpositio patꝫ de talib⁹ no/
minibus deo attributis cuiusmo/
di sunt lapis. petra. leo. agn⁹. vitis
⁊ cꝫ. Cuius ratio est quia licꝫ om
nes perfectiones inuente in creatu/
ris sint quedā participatōnes diui
ne perfectionis vnite vniformiter ⁊
supeminenter quicquid bonitatis
est prehabētis. tamē quedam nomi
na significāt perfectōnes quas par
ticipant cū modo imperfectōnis ta
liter ꝙ ipe modus imperfectionis
includitur in ipo nominis significa
to. sicut lapis significat quādam ꝑ
fectionem participatā materialiter
Et quia regula ē ꝙ nomina alicui
metaphorice conuenientia tam ſm
impositionē nominis q̄ꝫ ſm rem si/
gnificatam prius conueniūt ei cui
proprie cōueniūt. hinc est ꝙ hmōi
nomina conueniūt deo ⁊ metapho
rice ⁊ temporaliter cūꝫ ipe creature
sint temporales quibus per prius
conueniunt

¶ Quedā noīa solū ex tpe di/
cūt de deo tñ vere ⁊ proprie ꝓpō 5.

¶ Hec ꝓpō pꝫ. qꝛ q̄dā noīa ſcant
relatōes q̄ ꝯsequūt actōes ſm mo
dū intelligēdi ꝓcedētes ad exterio/
res effect⁹. cuiusmodi sunt. dñs. cre
ator. causa. saluator ⁊ silia. vnde ꝙ
hmōi noīa dicūt solū de deo ex tpe
patꝫ. qꝛ exigūt creaturas existere a
parte rei Nō eñ esset dñs aut crea
tor si nulla esset creatura. cū igitur
inceperint creature ex tempore patꝫ
intentū. Signāter aūt dꝛ de relatio
nibus q̄ sequūt actōnes trāseūtes
ſm modū intelligēdi ad exteriores
effect⁹. qꝛ relatōes ꝯseqntes actōes

immanētem ipsius intellectus aut volūtatis p̄dicātur de deo ab eterno. sicut. scientia. prescientia. predestinatio. prouidentia. ideo ⁊c. Q3 autem hmōi vere ⁊ proprie conueniant deo patz. qꝛ vere ⁊ proprie sibi competit esse dominum creatorem ⁊ primam causam rerum. Unde quedam sunt nomina ꝑm phm 5° metaphysice. significantia relationem realem in ip̄o extremo vnius ordinis que est ratiōis tātum in altero extremo alteri⁹ ordinis. sicut scientia refertur relatione reali ad scibile. sed scibile refertur relatione rationis ad scientiam. pari modo creatura reali relatione refertur ad deum qui cum sit extra totum ordinem creaturaꝝ refertur solum relatione rationis ad creaturas. Et nihilominus ip̄e dici debet vere ⁊ realiter dominus creator ⁊ saluator. Quia em̄ huiusmodi relationes sunt realiter in vno extremo. statim eo ip̄o intellectus intelligit opposi- tas relationes in altero extremo ⁊ ꝑm eas nomina imponit que vere predicantur de deo. ⁊ realiter propter reales relationes existētes subiectiue in altero extremo. sicut enim filius dei est vere filius marie semper virginis. q̄uis ip̄e non referatur relatione reali in ip̄o existēte ad matrem. sed mater per realem relationē que est in ip̄a refertur ad filium Ex quo solet inferri ꝙ talia nomina possunt verificari aut negari de deo de nouo. nulla mutatiōe facta in ip̄o. sed in creatura tantum. sicut etiam ex tempore incepit esse homo ⁊ vniri cum natura humana in vno supposito

ꝓpō. iiij. ¶ Plurima nomina reb⁹ creatis conuenientia sunt ad diuinam predicatiōem assumpta que vocari consueuerunt diuina attributa.

¶ Hec ꝓpositio p3. Nā rebus creatis cōueniūt talia predicata. s. esse viuere. cognoscere. intelligere. bonū sapiēs. iustū veꝝ esse. libeꝝ. eē actiuum. esse immateriale ⁊ sic de alijs que Anselmus vocat predicata perfectionalia seu dicētia ꝑfectōem simpliciter. ex eo ꝙ quibuscunq3 insunt melius est eis hec inesse q̄3 nō inesse ⁊ amplioris perfectiōis sunt alijs quib⁹ nō insunt Et quia quicquid perfectōnis est in creaturis a primo fonte omnis bonitatis qui est deus emanat. ideo ad diuinam predicatiōem talia predicata recte assumuntur. que quidem predicata recte cōsueuerūt attributa vocari Ubi cōsiderandū ꝙ quedam solent cōditiones assignari vt p̄dicatum aliqđ possit dici attributum. Prima est ꝙ importet ꝑfectōnem simpliciter. vtpote ꝙ vnicuiq3 ē melius ipsum inesse q̄3 nō inesse sicut melius est res viuens ⁊ sciēs q̄3 nō sciens aut viuens. Scđa est ꝙ tale predicatum cōueniat rebus creatis. vnde quedā predicata de deo dicūtur cū excessu perfectōnis sicut esse eternū. esse indepēdens. esse omnipotentē. esse actū purū seu primā causam ⁊ similia. que tamē nō cōsueuerūt vocari attributa. Tercia est ꝙ ꝓprie dicanť de deo. nā nomina que de deo dicunť metaphorice ex creaturis. vt esse lucem aut solē. agnū. aut ouem. nō vacanť attributa. Importat em̄ nomē attributi [illegible] fectōnem in rebus creatis inuen[illegible] que nos manuducit ad illius ꝑfectionis origin[illegible] nomē conueniat tam deo q̄3 su[illegible] creaturis.

¶ Diuin[illegible] deo cōue- ꝓpō. v nū[illegible] tialiter. [illegible] us q̄3

creaturis q̄ztū ad rē significa/tā q̄zuis de reb⁹ creatis pre/dicētur accn̄taliter. et p pri⁹ quo ad nois impositionem

¶ Hec ꝓpō pꝫ quo ad ei⁹ ptes. scꝫ ꝙ de deo ꝑdicent̄ subaliter per Augustinū 7° de trinitate. vbi dr ꝙ de deo hoc ē esse ꝙ forte esse vel sapiētem. ꝛ si q̄d de illa simplicitate dixeris quo ei⁹ substātia s̄cat̄ Cui⁹ rō est. q2 noīa s̄cāt deū s̄m ꝙ itellectus noster cognoscit ip̄m. ꝛ q2 deū cognoscit ex creaturis. sic cognoscit ip̄m s̄m ꝙ creature ip̄m rep̄sentāt. Et q2 de⁹ in se s̄m ꝓpriā substātiā prehabet oēs pfectōnes creaturaꝝ quasi simpliciter ꝛ vl'iter perfectus. hinc ē ꝙ quelibet cratura intantuꝫ eū rep̄sentat ꝛ ē ei sil'is inq̄ztum aliquā pfectōem habet. nō tamē ita ꝙ rep̄sentat eū sicut aliq̄d eiusdē spēi vel gn̄is. sed sicut p̄ncipiū excellēs a cuius forma effect⁹ deficiūt. cui⁹ tamē aliqualē sil'itudinē ip̄i effect⁹ cōsequunt̄. sicut forme corpoꝝ inferioꝝ rep̄sentant ꝟtutē solarē. Unde ꝑdicta nomina diuinā substātiam significāt. impfecte tamē sicut ꝛ creature ip̄am impfecte rep̄sentant Ex q̄bus memoriter obseruatis patet alie partes. s. ꝙ deo ꝯueniāt p p̄us q̄z creaturis. q2 hm̄oi pfectōes manant a deo in creaturas. q2 tū creaturas p̄us cognoscim⁹ inde ē ꝙ q̄ztū ad nois impositōnem p p̄us a nobis imponūtur creaturis Q; āt alia noīa attributoꝝ accn̄talit̄ dicant̄ de creaturis. notoriū est de talib⁹. bonus. sapiēs. sciēs. iust⁹ ꝛ sil'ibus Ex q̄ etiā ꝯdudi solet ꝙ neq̄z pure vniuoce ne[...]ure equoce ꝑdicant̄ talia attri[...]a de deo ꝛ creaturis. sꝫ a[...]bi res s̄cata cōueni[...]b⁹ creat; po ste[...] quandā de[...] parti cipationem sicut ens p prius dr de substātia q̄z de accidēte.

¶ Multis noīb⁹ de deo dict; correspōdet vna simplex res s̄cata. neq̄z tū censendum est hm̄oi noīa fore synonyma ꝓpō vi

¶ Hec ꝓpō pꝫ. Nam rō quā s̄cat nomē est ꝯceptio intellectus de re s̄cata p nomē. Intellectus aūt noster cū cognoscat deuꝫ ex creaturis format ad intelligēdū deū ꝯceptiones ꝓportionales pfectōib⁹ ꝓcedētibus a deo in creaturas. que quidē pfectōes in deo ꝓexistūt vniter simpliciter. In creaturis vero recipiūt̄ diuise ꝛ multipl'r. sic ḡ diuersis pfectōibus creaturaꝝ respōdet vnum simplex p̄ncipiū rep̄sentatū p diuersas pfectōnes creaturaruꝫ varie ꝛ multipl'r. Ita varijs ꝛ multiplicib⁹ ꝯceptiōib⁹ intellectus nostri respōdet vnū omnino simplex s̄m hm̄oi ꝯceptiones impfecte intellectū. Et ideo noīa deo attributa lꝫ s̄cēt vnā rem. tū q2 s̄cāt eam sub rōnib⁹ multis ꝛ diuersis non sunt synonyma. Unde si nomina significarent immediate ip̄am rem sic dicerent̄ synonyma. sed q2 nō s̄cāt rem nisi mediante ꝯceptōe intellectus q̄ est multiplex ꝛ varia. hinc cōstat talia noīa nō fore synonyma

¶ Differētia significatōis nominū attributaliū nedū ē rōnis ratiocinātis sed etiā rei rationabil' q̄zuis nullā a pte rei prorsus distinctionem ponat in diuinis ꝓpō vij.

¶ Hec ꝓpositio ꝓcedētis aliqualit̄ declaratiua pꝫ per eius ptes. Nā ꝙ significatio noīm attributalium differāt in actu ratiocinātis relinq̄tur velut notoriū. Nā in app̄hendē

te/est alia conceptio. iusticie diuine
ꝛ alia sue sapiētie ꝛc̄. Qꝫ autem ꝛ
ꝯcedi debeat rei rationabilis .patꝫ
hoc qꝛ ly ratio est nomen sequūde
intentionis designans respectū ſm
quē res intellecta terminat ꝯceptio
nem intelligētis. qꝛ igitur ipa diui/
na essentia in se p̄rehabet bñ termi
nare valeat multiplices ꝯceptiões
importātes pfectionē simpliciter di
ctam. hinc est ꝙ cuilibet cōceptio/
ni correspondet in deitate aliquid
sibi cōforme. Et sic cōcedi solet ꝙ
qꝛ diuina essentia est supdiues in
omī pfectione .pluralitas noīm ne
dum habet ortū ab intellectu crea
to. qui ex suis naturalib⁹ est insuffi
ciens ad exprimendū sub vno noīe
quicquid continetur sub ambitu
diuine perfectōnis quinimo origi
nē ducit ab ipa diuina natura. Si
eñ nō esset altioris pfectiōis q̄ꝫ res
creata. vt lapis aut equus. tales et
tot pfectiones de ea nō vere conci/
perētur. deinde ostenditur ꝙ hmōi
pluralitas rationū distinctarꝫ nul/
lam penitus in deo ponit distincti/
onem ex natura Tum primo quia
sanctorꝫ regula ē. ꝙ in diuinis om/
nia sunt vnū. vbi nō obuiat relatio
nis oppositō. nec posset dici expressi
us q̄ꝫ oīa ita ꝙ nihil pretermittit̄.
Cōstat aūt ꝙ inter diuina attribu
ta nulla est relatiua oppositio. Tū
scd̄o qꝛ ſm ph̄m. Ens diuiditur p
ens in anima ꝛ extra animā. Et re/
gula est ꝙ definitio est ratio quam
ſcat nomē. ita ꝙ ꝓpria noīs imposi
tio ꝛ formalissima ē prout nomē im
ponitur ad ſcandū rem ſm ꝓpriaꝫ
rōnē ꝓpter quā directe ꝯcipit̄. hinc
est ꝙ res nō posset formali⁹ exp̄mi
q̄ꝫ p noīa abstracta sue ꝓprie rōnis
Inde fit ꝙ si qua ē formalis distin/
ctio ex natura rei in diuinis tūc oꝫ
tales ꝯcedi. Justicia dei nō est ei⁹
sapiētia. bonitas diuina non est ei⁹
potētia ꝛ sic de alijs Tenet conse/
quētia. qꝛ ſm ph̄m 4° metaphysi
ce p negationem vnius de altero ꝛ
nō aliter dijudicare potest distictio
alicuius ab alio. Sed cōsequēs est
absurdū indifferēter apud omnes
recte sentiētes. Tum tercio. qꝛ im/
mēsitas diuine pfectionis hoc sibi
vendicat ꝙ pfectiones in reb⁹ crea
tis inuēte vniantur in deo. non ſm
rationē aliquā vniuocā cū creatu/
ris. sed ſm supereminētiā. sicut for/
me istorꝫ inferiorꝫ aggregant̄ in vir
tute solis ſm Dionysiū. Non igit̄
oportꝫ somniare aliquā distinctio/
nē pfectionū attributaliū in deo ex
natura rei ꝓpter pluralitatē attribu
torū. quinimo cū sup summa ꝛ sup
simplicissima vnitate contingit idē
predicatū negari de deo ſm vnam
rationē subiecti ꝛ affirmari ſm aliā
vt deus generat. Et essentia diui/
na nō generat. hec ad p̄sens suffici
ant alibi latius ꝓsequēda.

¶ Diligenter in vsu loquendi circa diuina. est horꝫ noīm de us et q̄ est ſcatio attendenda. ꝓpō. viij.

¶ Hec ꝓpositio pꝫ. Nā ex p̄habi
tis liquet diuersa noīa ex creaturꝫ
traducta ad diuina .quorꝫ quedaꝫ
ſcāt respectū ad creaturas. vt crea/
tor. dn̄s. q̄dā p̄tēdūt ſcatōeꝫ q̄litatꝫ
vt sapiēs. bon⁹. oīpotens. q̄dā q̄ꝫti
tatꝫ. vt imēsus. icircūscript⁹ ꝛ p mo
dū aliarꝫ ꝓpetatū q̄ ꝛ si trāseāt i di
uinā subaꝫ. tñ in ſcādo effigiāt. m
dū ꝓpetatū circa dinā eēntiā. Se[illegible]
āt ē de his noib⁹ de⁹ ꝛ q̄ ē. Nā sic i[illegible]
h̄ noīe lapis differt id a q̄ noⁿ ē ip[illegible]
sitū. et cui noⁿ [illegible]positū. Impositū
ē ei ab actu le[illegible] pedē. tñ ipositū ē
ad ſcādā sub[illegible]dā. vtputa eēn
tiā l' natā l[illegible] de⁹ ē noⁿ
op[illegible] ad id a q[illegible] ponit̄

ad significādum Imponit̄ eñ hoc nomē ab vniuersali reꝝ prouidētia Omnes eñ loquētes de deo hoc intēdūt nominare deum qđ habet vniuersalē prouidētiā de rebus. sꝫ tamē hoc nomē deus impositū est ad significandnm diuinā naturam Attamē sciendū est ꝙ sicut naturā alicuius rei ex eius ꝓprietatibus ⁊ effectibꝰ cognoscere possumus sic ei nomē imponimus. Vñ qꝛ substātiā lapidis ex eiꝰ ꝓprietatibꝰ cognoscere possumus ẜm seipam sciendo q̇d sit lapis. Ideo hoc nomē lapis ipam lapidis naturā ẜm ꝙ in se est significat. Sed ex effectibꝰ diuinis nō possumꝰ diuinā cognoscere naturā ẜm ꝙ in se est vt sciamus de ea q̇d est. sed ꝑ modū eminētie causalitatis ⁊ negatōis. Et pari modo hoc nomē deus significat diuinā naturā. Impositū ē eñ hoc nomē ad significādū aliq̇d supꝫ omia existēs qđ ē ꝑncipiū oim ⁊ remotū ab oibꝰ Inde ē ꝙ attēdēdo pariter ẜcatū eiꝰ ⁊ modū significādi facile est videre qualiter hoc nomē deus est cōicabile aut incōmunicabile. qꝛ eñ habet modū significādi cōem. sicut hoc nomē homo. aut lapis. ideo conceditur hoc nomen deus cōicabile ẜm opinionē sicut ad Galathas tercio dꝛ his q̇ nō sunt dij seruiebatis. sicut etiam hoc nomē sol est cōicabile ẜm opinionē ponētium plures soles. Silr̄ hoc nomē deꝰ dꝛ cōicabile ẜm silitudinē. Nā nomē dꝛ ꝑ silitudinem cōicabile qđ est cōicabile ẜm aliq̇d eoꝝ que includūtur in significatōe nois. sicut h̄ nomen leo cōicat̄ illis in q̇bꝰ inuenit̄ ali[illegible]d leoninū. vt puta audacia aut f[illegible]itudo Silr̄ mō h̄ nomē deꝰ cō[illegible]nō ẜm totā eius ẜcatōe[illegible]eꝰ. vt dij di- cant [illegible]upāt aliq[illegible]nū. ẜꝫ illō

Ego dixi dij estis. Nequaqꝫ ē tñ ꝓprie multis cōicabile. ꝓprie nāqꝫ ali qđ nomē est cōicabile pluribꝰ. qđ ẜm totam suā ẜcatōnem ē cōicabile multis. sicut h̄ nomē leo cōicat̄ oibꝰ illis in q̇bꝰ inuenit̄ natura quā ẜcat hoc nomen leo. qꝛ igit̄ diuina natura nō est multiplicabil' consequēs ē ꝙ hoc nomē deꝰ ẜm rem sit incōicabile. ꝗuis ẜm modū ẜcādi sit appellatiē q̄litatis. quasi ẜm opinionē cōicabile. Ex quo pꝫ ꝙ hoc nomē deꝰ nō ꝯuenit alijs vere ⁊ ꝓprie sed metaphorice ⁊ nō vniuoce sed analogice ꝓpt̄ quādā silitudinē

¶ Deinde circa hoc nomē q̇ ē ponit doctoꝝ sentētia ꝙ triplici rōe dꝛ maxime ꝓpriū nomē dei. ꝑmo ꝓpter sui ẜcatōem. nō eñ ẜcat formā aliquā sed ipm eē. Cū igit̄ eē dei sit ipsa eiꝰ essentia ⁊ h̄ nulli alij ꝯueniat Constat ꝙ inter alia noia h̄ maxie noiat deū ꝓprie. vnūqđqꝫ eñ cōuenientiꝰ noiat̄ a sua forma. scđo ꝓpter eiꝰ vlitatē. Omia eñ alia noia vl' sunt minꝰ cōia. vl' si ꝯuertāt̄ cū deo tñ aliqua addūt supra ipm ẜm rōnē. vñ q̊dāmō informāt ⁊ determināt ipm. ⁊ qꝛ itellectꝰ noster nō pōt ipam dei eēntiā cognoscere in statu vie ẜm ꝙ in se ē. quinimo quecūqꝫ modum determinet circa id qđ de eo itelligit deficit a mō q̊ deꝰ in se ē. hinc ē ꝙ q̄to aliq̄ noia sint minus determinata ⁊ magis cōia et absoluta tāto magis ꝓprie dicūtur de deo a nobis. vñ Damascenꝰ dt ꝙ ꝑncipaliꝰ oibꝰ q̄ de deo dicūtur noibꝰ est q̇ est. totū in seipo ꝯphendēs. velut qđdā pelagus substātie infinitū ⁊ indeterminatū. q̄libet eñ noie alio determinat̄ aliq̇s modus substātie. Sꝫ h̄ nomē q̇ est nullum modū essendi determinat. qꝛ se hꝫ indetermiate ad oēs. Et ideo nominat ipm pelagꝰ substātie infini-

Tercio aūt ex eius ↄsignificatōne ꝑcat eīn esse in pn̄ti. ꝛ h̄ maxime ꝓ/prie de deo dr. cuius esse nō nouit p̄teritū aut futuꝝ. Premissis aūt ex causis Exodi sexto dicit dominus ad moisen ꝙ ꝓribus patribus nō indicauit magnum nomen suum Adonai. loco cuius habeꝛ in greco Tetragramaton. ſꝫ istud nomē in/dicauit moisi. Ubi Exodi. iij. dr q̄ est misit me. eo ꝙ in eius ꝑcatōe importaꝛ plenitudo essendi seu ipsius esse tanq̄ pelag⁹ infinitū ꝑfectōnis essendi. qd q̄dem nomē indicauit sibi nō solum q̄tum ad vocem. sed q̄tum ad ꝑcatum qd est ꝓprie indicare. Et p̄sertim ostendit sibi in ra/ptu dū videret essentiā diuinā. Ex nūc dictis elicipt ꝙ hoc nomē q̄ ē. ē mag⁹ ꝓpriū nomē dei. q̄ h̄ nomē de⁹ q̄tū ad id a q̄ noⁿ iponiꝛ. s. q̄tū ad esse. ꝛ q̄tū ad modū ꝑcādi ꝛ cō/significandi. Sꝫ q̄tū ad id ad qd nomē iponiꝛ ad ꝑcandū. ē mag⁹ ꝓ/priū hoc nomē de⁹. qd iponitur ad ꝑcandū naturā diuinā. Et adhuc magis ꝓpriū nomē tetragramaton. qd est impositū ad ꝑcandū ipaꝫ dei sūbam incōmunicabilē. ꝛ vt ita liceat loqui singularem.

ꝓō. ix ¶ Nōnulla nomia deo metaphorice cōueniunt pensando ꝑmam eorū impōnem. que tn̄ ex⁹ vsu loquentiū proprie de deo enūciantur per significationis extensionem.

¶ Patet ꝓō. verbi grā lux lumē splēdor ꝛ h̄mōi. Un̄ sicut nomē visionis ipositū ē ad ꝑcādū p° actum sensus visus. ↄnter ꝓ ꝓp⁹ dignitatem ꝛ certitudinē hui⁹ sensus extēsuꝫ ē h̄ nomē ꝑm vsuꝫ loquētiū ad cognitōem alioꝝ sensuū. dicim⁹ eīn vide quō istd sapit vl̄ redolet. vl̄ ē calidū aut frigidū. vlteri⁹ etiā ad cognitionē intellect⁹. Iuxta illd beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt. ꝛ sic deo ↄuenit proprie videre. Pari mō dōm ē de noie lucis aut splēdoris Nā p° h̄ nomē lux istitutū ē ad ꝑcandū id qd fac manifestatōeꝫ in sensu visus. postmodū āt extēsum ē ad ꝑcandū oē illd qd facit manife/statōeꝫ ꝑm quācūq̄ cognitōeꝫ. Si ḡ h̄ nomē lux maneret in ꝑma ipo/sitōe sua tūc solū posset metaphorice ↄpetere deo vl̄ spūalib⁹ Si āt accipiaꝛ ꝑm ꝙ ē in vsu loquētium ad oēm manifestatōeꝫ extēsum. sic ꝓ/prie dr de deo ꝛ spūalib⁹. ꝛ ꝓportionabilr̄ de alijs est imaginandū.

¶ Cupienti de noib⁹ de deo dictis pie sentire ac secure. ꝑ/utile est regulas quasdam seu documēta memoriter ↄꝫuare ꝓō. x.

¶ Hec ꝓpō declaraꝛ. Est eīn cōis regl'a plerūq̄ aliud eē a q̄ nomē im/ponitur ꝛ cui nomen imponitur. Hec nimiꝝ regula singl'ariter ꝯꝫ/uit circa noia ad diuinā noiatōem assumpta. ꝓut antea ē deductū circa ꝑcatōeꝫ hui⁹ nois de⁹. Un̄ Diony. caplo p° de diuinis noib⁹ dt ꝙ noia q̄ in laudē diuinā sci doctores assumūt ꝑm ꝓcessus ipi⁹ dei distin/guunꝛ Etem ꝑm diuersos ꝓcessus ꝑfectionū creature deū repn̄tant. lꝫ impfecte Et ita intellect⁹ nr̄ ꝑm vnūquēq̄ ꝓcessuꝫ deū cognoscit ꝛ no/miat. sicut dr viuēs. sapiēs bon⁹ ꝛc. ſꝫ tn̄ hec nomia nō imponit ad ꝑcādū ꝓcessus ipos vt sit sensus cū d de⁹ ē viuēs. i. a deo ꝓcedit vita. sed ad ꝑcandū ipm reꝝ ꝑncipiū ꝓut in eo ꝑexistit vita [illegible] eminētiori mō q̄ itelligaꝛ aut [illegible] ꝛ sic de alijs

¶ Scdm docu[illegible] aut regl'a ē ꝙ ex creatur[illegible] cognitio ē nob[illegible] in dei co[illegible]onem

assurgimus. ⁊ ex ipis eū noīamus. Et qꝛ in hmōi creaturis ea q̄ sunt pfecta ⁊ subsistentia sunt cōposita. forma aūt in eis nō est aliqd ꝯpletū subsistens. sꝫ magis quo aliqd ē Inde est ꝙ oīa noīa a nobis iposita ad sīcandū aliqd ꝯpletū subsistens sīcant in ꝯcretōe put ꝯpetit ꝯpositis. Que aūt imponuntur ad sīcandū formas simplices sīcant aliqd nō vt subsistens. sed vt quo aliquid est Sicut albedo sīcat vt quo aliquid est albū Quia igitur deus vtraqꝫ hꝫ. est em̄ simplex ⁊ subsistēs Ideo attribuimus ei ⁊ noīa abstracta ad sīcandum eius simplicitatē. et noīa ꝯcreta ad sīcandū eius subsistentiā ⁊ pfectōem. ¶ Tercia regula seu canon est ꝙ oīmibus noībus in diuinā noīatōem assumptꝭ aliqd impfectōis adheret. propter qd̄ dr̄ Gregor. ꝙ diuinas pfectōnes balbutiendo resonamus. Cuius ratio antea premem̄orata est. quia creature materiales a quibus cognitōem ⁊ noīa extrahimus nimiū deficiunt in repsentando diuinā pfectōem put in se est. Ipē etiam intellectus noster p statu p̄sentis vite hꝫ modum impfectum cognoscendi. qui nequit intelligere nisi speculando fantasmata. Verūtamē talis impfectio nō derogat veritati ꝓpositionū de deo formataꝝ. Verū em̄ est dicere ꝙ in deo est bonitas. vita. iusticia. sapientia. Aut ꝙ de⁹ est sapiens. bonus. viuens. iustus. Quis hmōi noīa retineant sibi modū sīcandi adiectiualē. ⁊ p modum ꝯcretatū. Et hoc ideo. qꝛ talis impfectio trahit se ꝓsus intelligentez. nō aūt designat deo inesse. Nō em̄ si dicat in deo ē bo[ni]tas intētionis nostre est dicere [b]onitas sit aliq forma inh[erens] ꝙ sibi cōuenit em[...]mō [...]s. s. sub-stantialiter ⁊ p essentiā ⁊ ꝯsimiliter de alijs. Unde balbutiens q̄uis ꝓnunciet impfecte verba. tamē profert ꝓpōnes. ¶ Quarta etiam aurea regula est. ꝙ licet in pticulari varijs vijs in diuinā cognitōem atqꝫ noīatōem subleuamur. tamē reduci pn̄t ad tres quas enumerat magnus theologus Dionysius capitulo septio de diuinis noībus. videlicet causalitatis eminētie ⁊ remotionis Via quippe causalitatis manuducit intellectum nostrum vt cognoscat deum esse ⁊ quicquid pōt pfectōnis in creaturis inueniri. totum illud fontaliter preexistere. Exempli grā. certū est aliquid moueri et qꝛ mouens s̄m ꝙ hmōi est in actu. Id aūt qd̄ mouetur inq̄tū tale ē in potētia. Inde ꝯcludit ꝙ nihil s̄m idē ē mouēs ⁊ motū. ⁊ qꝛ nō ē ꝓcedere in infinitū. necesse erit stare ad vnū p̄mū mouēs ⁊ p̄mā causaꝫ efficientē penitus imobilē. Hoc āt oēs intelligūt deū. Quia etiā quicqd pfectōis ē in effectu. oportꝫ inueniri in cā effectiua. nā effectus preexistit ꝟtute in cā agente. tale āt preexistere nō pt esse inferiori mō q̄ꝫ effectus sit in seipo. licꝫ p̄existere i potentia cause materialis sit p̄existere impfectiori mō. eo ꝙ materia inq̄tū hmōi ē impfecta. Ecōuerso vero agens inq̄tū hmōi ē pfectū. Hac igit viā incedētes iueniūt deū esse. et oēs pfectōnes creatuꝛaꝝ in ipso p̄existere Via aūt eminētie vsqꝫ ad hoc pducit ꝙ bonitates creaturaꝝ et eaꝝ q̄cūqꝫ pfectōes p̄existūt qdē in deo. Nō aūt s̄m eandē ratōem quēadmodū idē inuenit in agente vniuoco ⁊ effectu. vt homo generat hoiem: sꝫ mō supexcellētiori ꝓut cōtingit in agēte equoco ⁊ suo effectu sicut qualitates elemētoꝝ p̄existūt in sole ⁊ corporib⁹ celestibus Exem-

pli gratia. Ex gdibus rez vniuersi ppendimus in rebus esse aliquid magis z minus bonum vez nobile z sic de alijs. sed magis z minus dr de diuersis fm q appropinquat diuersimode ad aliquid qd est maximez qd est p essentiam vnaquecz pfectionu simplr z vniformiter que deriuantur ad creaturas no p plenitudem sed p fragmenta participationu diuisim z multipliciter. qre necesse erit per eminentia esse aliqd primum vniuersalr pfectum. qd omnes deum intelligunt. ¶ Uia remotonis dirigit intellectum. quatenus a creaturis ad dei cognitionem aut nominatoem se transferes precaueat ne quicq impfectois inuentum in creaturis deo attribuat. vt esse corporeu. materiale ens in potentia z huiusmodi. sed econuerso attribuat sibi esse actum purum esse incorporalem. immaterialem. simplicem. impartibilem. non existentem in genere z sic de alijs. Ecce ex prehabitis sollerter reuolutis. patet aliqualis introitus qliter lingua theologica debeat enuciare de diuinis nomina ad vnitatem essentie seu diuine nature ptinetia. Superest in sequenti distinctione prosequi de nominibus quibus vtimur loquentes de his que concernunt distinctonem ad intra. in diuinis. eo semper duce ac directore cui dicitur a principio in themate. domine nomen tuum z memoriale tuum in desiderio anime mee.

Nome tuu et memoriale tuu in desiderio anime mee. Secda distic°.

Quanto ad ipsum thesauruz dulcedinis ppinquius erigitur mens ratonalis. tanto ampliori dulcoris irriguo perfusa oblectatur ardeti'. Tendim' at in deu fonte dulcedinis cognoscedo z amado Et qquis ex lumine rez creataz cognitio naturalis multu pficit. tn ad magis interiora diuinitus inspirata scoru scia introducit. Ac p hoc de torrente dulcedinis quasi stillas plenius percipit. vt dicat cum propheta q magna multitudo dulcedinis tue dne quam abscondisti timentib' te qua dulcedine prouocati neminez pigeat operam impendere studio discernendi ea nomina quibus circa distinctoem ad intra in diuinis sancti doctores sane vti psueuerat. gra cuius psequenter alique ppoes in desiderio aime sunt recondende

¶ Fidelis lingua vtit pbis z noibus circa diuina designatibus coiter vnius ab altero pcessione absolute absq imperfectione coadiuncta Pria ppo

¶ Hec ppositio pro eo liquet. q orthodoxa fides tradit fore i diuinis actoem intelligibilem ad intra. q e causa. ratio z exemplar omnis actionis dei ad extra quemadmodu actio domificatoris preexistens in eius mente est causa exterioris formationis domus. Necesse est igit vti talibus verbis participijs ac eorum nominibus verbalibus. pcedere. pcedes. p[illegible] producere. pduces. pdu[illegible] emanare. ema[illegible]na°. origiare [illegible]nas

Origo. oriri. oriens. ortus. Has
etiā productōnes ad intra vocamꝰ
actiones ad intra. Origines ⁊ actꝰ
ꝗ͠uis nō consueuit dici ꝙ vna ꝑso-
na diuina agitur ab alia Signan-
ter autem apponitur absqꝫ imperfe
ctōne coadiuncta. Nam vt supra
habitum est regularit᷑ sunt vitāda
nomina ⁊ verba quorū ſ̄catio re-
pugnat diuine perfectōi. Hinc est
ꝙ in diuinis non vtimur his ꝟbis
fluere. causare. mutare. creare. ⁊c͠ijs
Nā fluere iportat quādā incōstan
tiā ⁊ descēsum in deorsum Causare
ꝟo nō d̄t diuersitatē. Dicit᷑ ei cā ad
cuiꝰ eē seq̄t᷑ aliđ. qđ ē relatiū diuer-
sitatis. ⁊ pari rōne itelligit᷑ in alijs.

ꝑō .ij. ¶ Opus ē ad explicādas acti
ones ad intra in diuinis vti q̄
busdā dictionibus. actiones
specialiter significantibus.

¶ Hec ꝑō ex eo ɔstat. Nā ꝓcessio
ꝟbi i diuinis has sortit᷑ ꝓprietates
ꝙ ē ꝑ modū intelligibil᷑ actōis q̄ ē
opatio vite ⁊ ē a ꝓ̄ncipio ɔiuncto.
Nā intellectꝰ ex forma ꝑ quā est in
actu format suā ɔceptōez. Tercio
aūt ē ſ̄m rōem silitudinis. q͛ ɔce-
ptio intellectꝰ ē silitudo rei intelle-
cte. Quarto ꝟo est in eadē natura.
q͛ in deo idē ē intelligere ⁊ eē Hinc
ē ꝙ talis ꝓcessio ꝟa noīatōne d͛ ge
neratō. circūscripta tn̄ omi ipfectōe
cū q̄ reperit᷑ in reb⁊ creatis sicut est
mutari, ꝓgredi de nō eē ad eē Aut
fieri ex subiecto ꝑsupposito ⁊ silib⁊.
Itaqꝫ ɔgrue vtimur in diuinis ta-
lib⁊ dictionib⁊ Generare. gn̄ari. ge-
neratio. gignere. genitus. nasci. nati
uitas. parere. partus. ɔcipere con-
ceptio. ɔceptus. ⁊ [illegible] de silib⁊ veraz
ꝓcessionē gn̄atō[illegible] ſ̄cantibus.
¶ Proinde [illegible] natura itellectua
li pter [illegible] ē ipius in
tellect[illegible] alia actio[illegible] vo-

luntatis. Vn̄ necesse est in diuinis
ſ̄m opatōem volūtatis aliā ponere
ꝓcessionem. vtputa ꝓcessionē amo
ris ſ̄m quā amatum est in amante.
Sicut res mental̄r dicta est in intel
ligente. Et q͛ ꝓpria ratio intelle-
ctus ⁊ volūtatis designat ordinez
et nihil potest voluntate amari nisi
sit in intellectu ɔceptum. Inde est
ꝙ iste ꝓcessiones in diuinis inter se
habent ordinē ꝙ vna presupponit
aliam ⁊ ꝓ̄ncipiatur ab ea. Et ꝑ ɔse
quens ab ea distiguit᷑. Quāuis āt
ꝑsona ꝓcedens hac sequūda ꝓcessi
one procedit in similitudine nature
eiusdē cum suo ꝓ̄ncipio. sicut perso
na filij. Nequaqꝫ tn̄ hec sequunda
ꝓcessio noianda ē gn̄atio sicuti pri-
ma ꝓcessio. Cuius rō assignatur.
Nā intellectus fit in actu ꝑ hoc ꝙ
res intellecta ē in intellectu ſ̄m suaz
silitudinē. Et ideo ꝓcessio que attē-
ditur ſ̄m ratōem intellectus ex pro
pria sua ɔditōne est ſ̄m ratōem sili
tudinis. Et intantū ꝑ̄t habere no-
men generatōis. quia om̄e generās
generat sibi sile. Voluntas aūt fit
in actu nō per hoc ꝙ aliqua silitu-
do voliti sit in volente. ſꝫ ex hoc ꝙ
voluntas habet inclinatōem quā-
dam in rem volitā. Vn̄ ꝓcessio vo
luntatꝭ nō attendit᷑ ſ̄m rōem silitu-
dinis ſꝫ potiꝰ ſ̄m rōem īpellētis et
mouētis in aliq̄d. Itaqꝫ ꝑsona hac
ꝓcessione ꝓcedens ꝓcedit ꝑ modū
amoris ⁊ vt spūs nō vt genitꝰ aut
vt filius. Nā ꝙ hec ꝓcessio sit ſ̄m
silitudinē nature ꝓcedētis ⁊ eiꝰ a q̄
ꝓcedit. Hoc est rōne ipius diuine
nature in qua idē sunt subaliter eē
intelligere. velle. sapere. scire amare
gaudere. Non autem hoc proue-
nit ex ipsa propria sua ratione pro-
cessionis. Sane quod subditur me
morie ē infigēdū nō minꝰ iā ꝑmisso
Siq̄dē ꝓcessio itellectꝰ ē nob̄ magꝭ

nota Et ideo ad singula ꝑcāda que
in ea cōsiderari pñt sunt mag⁹ noia
adinuēta. nō aūt in ꝓcessione volū
tatis. q̄nimo frequēter cogimur vti
q̄busdā circūloquutōnib⁹ ad nomi
nādū ea que circa hāc ꝓcessionē oc
currūt ɔsideranda. Ex quib⁹ atten-
tus lector pt elicere. ꝙ licet sit diffi-
cile tñ alijs spēalib⁹ dictōib⁹ hec se-
quūda ꝓcessio est noianda. vt ver-
baliter dicimus eam spirare. dilige
re. amare. ꝛ sibi appropriamus hoc
ꝟbū aliquotiēs scȝ ꝓcedere. vt cum
dr̄ vna est ꝑductio ad intra. q̄ dr̄ ge
neratio Alia que vocatˀ processio. spi
ratio. dilectio. amor. ꝛ sic de similib⁹
semper tamen his que ad impfecti-
onem ptinent recisis.

ppō iiij. ¶ Theologorū schola in diui
nis vtitˀ nomib⁹. quattuor ve
ras relatōes reales significan
tib⁹. quarū vnaqueq̄ȝ a sua op
posita realiter distinguitur vi
oppositionis

¶ Hec ppositio pȝ ꝑm eius partes
Nā ea que dicūtur ad aliq̄d ꝑm ꝓ-
priā rōnem soluȝ ꝑcant respectū ad
aliud. qui quidē respectus tūc ē in
rerū natura q̄n alique res ꝑm suam
naturā adinuicē ordinate sunt ꝛ in-
uicē inclinatōem habent. et hm̄oi re
latōes vocātur reales. sicut in corpe
graui est inclinatio ꝛ ordo ad locuȝ
mediū Vñ respectus q̄dā est in ipo
graui respectu loci medij. cū aūt ꝓce
dat a ꝑncipio eiusdē nature. necesse
est ꝙ ambo. scȝ ꝓcedens. ꝛ id a quo
procedit in eodē ordine cōueniāt. et
sic optȝ ꝙ habeāt realem respectuȝ
adinuicē. Cū igitˀ ꝓcessiones in diui
nis sint in identitate nature. necesse
est ꝙ relatōes que ꝑm ꝓcessiones ac
cipiūtur sint reales ꝛ relatōes Ubi
aduertendū ꝙ relatio realis in crea
turis habeat aliq̄d cōe cum alijs for
mis accidētiū scȝ ꝙ ē forma accidē-
talis inherens suo subiecto seu fun-
damento ꝛ habet etiaȝ aliq̄d ꝓpriū
ꝑm ꝓpriam suā rōnem. q̄r dr̄ habi-
tudinē ad aliquid extra In diuinis
aūt relatio retinet istud sequūdum
sed quo ad ꝑmū trāsit in substātiā
in diuinis Regula eñ est ꝙ quicq̄d
est in deo est eius essentia. Inde ex-
ortū est illud ɔmune dictū ꝙ in deo
sunt tm̄ duo ꝑdicamēta ꝑm suā ꝓ-
priam rōnem. scȝ substātie ꝛ relatio
nis ¶ Deinde ostēditˀ ꝙ relationes
opposite realiter abinuicē distinguū
tur in diuinis. Nā regula est. q̄n ali
quid alicui attribuitˀ necesse est ꝙ ei
attribuātur oīa que sunt de rōne
illius. sicut cuicūq̄ȝ attribuitˀ homo
oportȝ ꝙ ei attribuatˀ rōnale. De rō
ne aūt relatōnis est respectus ad al
terū ꝑm quē aliquid opponitˀ relati
ue. Cū igitˀ in deo realiter sit relatio
optet ꝙ realiter sit ibi oppositio. Re
latiua aūt oppositio in sui rōne iclu
dit distinctiōem. Unde optet ꝙ in
deo sit realis distinctio nō quidem
ꝑm rem absolutā que est essentia in
qua est summa vnitas ꝛ simplicitas
sed ꝑm rem relatiuā. Qȝ aūt hm̄oi
relationes reales sint tm̄ quattuor
hinc ostēditur. q̄r in deo nō admit-
titur realis relatio nisi supra actio-
nem ad intra fundatā. Talis autē
actio nō est nisi duplex. scȝ ꝑm duas
processiones. quaruȝ vna accipitur
ꝑm actiōem intellectus. que est pro
cessio verbi. Alia ꝑm actōem volun
tatis que est ꝓcessio amoris Scd̄m
quālibet aūt processionē oportȝ ac-
cipere duas relationes oppositas.
quarum vna sit [illegible]rocedentis a ꝑn-
cipio. et alia ipsi[illegible] principij. Et ꝑm
primam proce[illegible] sunt paterni
tas et filia[illegible] pro-
cessio[illegible] non habet p[illegible]ū no

men. sic nec relationes que fm ip/sam accipiūtur. sed vocatur relatio principij huius processiōis spiratio relatio autē procedentis processio aut spiratio passiua. q̄uis hec no/mina ad ipas origines pertineāt ꝛ nō ad relationes. ex quib⁹ liquet veritas propositionis

pō iiij.

¶ Exigit nōnūq̄ ipsa diuina natura vti nominib⁹ personas ꝑcantib⁹ et supposita

¶ Hec ꝓpositio declaratur. nam indiuiduum quod in se est indistinctum. ab alijs vero distinctum communiter loq̄ndo in toto genere substantiarum dicitur hypostasis aut suppositum. dicitur autem specialiter persona in genere relationuȝ seu intellectualium substātiarum. In diuinis autē non fit distinctio nisi ꝑ relationes originis. Relatio etiam in diuinis est ipsa essentia diuina. vnde est subsistēs. sicut ꝛ essentia diuina subsistit. Itaq̄ fm moreȝ schole theologie consueuit dici ꝙ in diuinis relatio non aduenit supposito ꝑexistenti. tūc em̄ esset accidēs. quin imo inq̄ꝝtum relatio est forma quedam subsistens. sic in diuinis cōstituit suppositum. et dicitur secum ferre suum suppositū. Quia igitur relatio diuina gaudet hac ꝑcipua ꝑrogatiua. cōstat ꝙ diuina perfectio exigit vti nominib⁹ significantibus personas et supposita. Possum⁹ igitur secure vti in diuinis talibus dictionibus hypostasis. suppositum. res nature subsistentia. ꝛ ꝑsona. que tamen aliqua ex [illegible]arte differūt Nā suppositū ꝓprie [illegible] nomen sequūde intentionis. s[illegible]em aliquotiens ꝑ propri[illegible] [illegible]ales circumlo qui[illegible] differentia[illegible]tiales ig/notas. pari necessitate per nomina intentionum interdū designamus res ipsas extra animam. In genere autem substantiaruȝ prima substātia seu subiectuȝ diuersimode potest considerari. et cōsequenter varie nominari. Etem̄ vt per se existit ꝛ nō in alio vocatur subsistentia. prout vero supponitur alicui nature communi. sic dicit̄ res nature. sicut hic homo dicitur res nature humane. Secūdum vero ꝙ subijcitur accidentib⁹ dicitur hypostasis vel ꝑma substantia. Qð si subsistat in natura rationali vel intellectuali dicitur persona. verum in vsu prefatoꝝ aut similium nominū aduertat semper recens memoria ne quicq̄ imperfectionis transferat ad diuina. quod facile est nunc obseruare. quia aliud est a quo nomen imponitur in istis et cui nomen imponitur. Ex dictis elici liceȝ ꝙ bene definit personā Boetius. Persona est rationalis nature indiuidua substantia. Et capitur ibi rationale cōmuniter prout etiaȝ se extendit ad intellectuale. Et substantia sumitur large prout comprehendit tam sequūdam substantiaȝ que est natura in supposito. q̄ꝫ ꝑmā substantiaȝ que supponitur tali nature. Bona etiam est definitio Richardi de persona in deo dicens. ꝙ persona est diuine nature incōmunicabilis existentia. Iterum ptȝ q̄d in diuinis proprie significēt hec nomina persona. hypostasis. subsistētia. Nam significant relationem vt subsistentem. et hoc est significare relationem per modum substātie que que est hypostasis subsistens in natura diuina. Unde nō significat relationem inq̄ꝝtum est relatio. nec essentia inq̄ꝝtum est essentia. Admitti tur tamen significare essentiam ꝛ re

lationem incp̄tum est hypostasis. Idem quoq₃ essentia. ꝛ idem quoq₃ relatio. aut incp̄tum hypostasis est existens in natura diuina. aut incp̄tum hypostasis significatur vt relatione distincta. Unde ſm hoc ex cōsequenti dici potest ꝙ significet essentiam in recto ꝛ obliquo. similiter etiam relatiōem in recto ꝛ obliquo Et sic patet veritas propositionis declarata

ppō v. ¶ Gratia pluralitatis personarum in diuinis et quorūdaꝫ aliorum est necesse vti circa diuina nominibus numeralibus etiam designantibus aliquid positiue

¶ Hec propositio patet. naꝫ hoc nomē persona in diuinis significat relationem in diuinis. vt rem subsistentem in natura diuina. Cum igitur sint plures relationes reales in diuinis erunt plures persone Et quia in diuinis distinctio fit ratōne oppositionis relatiue. et solum tres sunt relationes reales sic opposite ꝙ sint constitutiue personarum. scilicꝫ paternitas. filiatio. processio. seu spiratio passiua. Ideo tm̄ tres sunt ꝑsone in diuinis. Nam actiua seu cōmunis cōspiratio q̄uis habeat oppositionem ad passiuam spirationem. non tamen opponitur paternitati et filiatiōi. sed pertinet ad easdem personas cum illis. Spiratio enim actiua nominat personam patris et personam filij tanq̄ vnum principium spiritussancti. hinc inoleuit apud theologos vsus loquendi ꝙ in diuinis aliquid est latio realis. sed non proprietas. sicut cōmunis conspiratio. Aliquid est proprietas sed non proprie relatio. vt esse ingenitum. aliquid autem est et proprietas simul et vera realis relatio. sicut paternitas. filiatio. processio. siue spiratio passiua. Et tales dicūtur solum personarum constitutiue Liquet igitur ꝙ in diuinis vtimur his numeralibus dictionib⁹. vnus duo. tres. quattuor in masculino genere aut alio genere. sicut vnus deus. vnus pater. due ꝑsone. tria suppꝯsita. quattuor relationes. aut ꝓprietates. Qꝫ autem huiusmodi termini numerales aliquid dicant positiue. facile est conspicere si attendamus ꝙ numerus est duplex Unus est numerus materialis. qui est species quantitatis. et consurgit ex diuisione continui. et talis prohibitus est a diuinis. quia non inuenitur nisi in rebus materialibus Alia est diuisio formalis que fit per opposita vel diuersas formas. et hanc diuisionem sequitur multitudo vel numerus qui non est in aliquo genere. sed de transcendentibus ſm ꝙ ens diuiditur per vnum ꝛ multa. Termini igitur numerales secundum ꝙ veniunt in diuinam predicationem sumuntur a multitudine secundum ꝙ est transcendens. et talis multitudo se habet ad ea de q̄bus predicatur. sicut vnum quod conuertitur cum ente ad ens huiusmodi vnum aliquid ponit. quia significat ens ꝛ connotat negationeꝫ diuisionis. hinc est ꝙ termini numerales significant in diuinis illa de quibus dicuntur. ꝛ super hoc nihil addunt nisi indiuisionem. vt essentia est vna. vnum significat essentiam indiuisam. pe[illegible]ona est vna. id est persona est indiui[illegible]sone sunt due aut plures sig[illegible]sone. et indiuisio [illegible]nāquāq₃ [illegible] de

ratione multitudinis est q ex vnitatib' pster Rursus ex quo istud vnū est transcendens. ideo est in plus q̄ substantia aut relatio. et similr̄ multitudo. et sic in diuinis potest stare et pro substantia et pro relatione ꝯm q ꝯpetit his quib' adiugit̄ Igitur p3 veritas ꝓpositionis.

pō vi. ¶ Licet cū circūscriptōe in diuinis vti his noīb' cōmune propriū et exclusiuis dictōnibus. nō tamē his noīb' vniuersale. particulare. singulare gen'. species et cōsimilib'.

¶ Hec ꝓpositio patz. naz in diuinis est pluralitas ꝑsonarū ꝯstitutarū p ꝓprietates relatiuas. et ideo ibi est aliquid cōmune cōmunitate rei et rōnis. sicut hoc nomē deus est ꝯmune trib' suppositis diuinis ꝯm rōnem. q2 p̄dicatur de quolibet suppositorum. Et ipsa deitas est ꝯmunis et eadem in trib' ꝑsonis. ibi etiā est aliquod ꝯmune ꝯmunitate rōnis et nō rei. sicut hoc nomen ꝑsona vel hypostaꝭ. Nā hoc nomē ꝑsona in diuinis ꝯcat relatōez vt rem subsistentē in natura diuina. hoc aūt est ꝯmune ꝯm rōnem ꝑsonis diuinis. vt vnaqueq3 eaꝝ subsistat in natura diuina distincta ab alijs. tn̄ quia relatio ꝯstituens aliquā ꝑsonā non est ꝯmunis plurib' ꝑsonis. hinc est q ꝯmunitas huius nois ꝑsona dicitur ꝯmunitas rōnis. et ipa relatio seu ꝓprietas dicit̄ ꝓpria illius ꝑsone quā ꝯstituit Sed q2 genus. species vniuersale et simili[a] p̄dicātur de plurib' ꝯm esse differ[ent]ibus. ideo talia nomina relega[ntur a] diuinis. Et pariter re[...] [no]mina sub ipis ꝯtent[a vt] particu[lare] indiuiduū. singulare. que attribu[untu]r alicui habēti esse distinctū ab alijs suppositis sui vniuersalis aut generis Nam in diuinis est vnū esse triū ꝑsonarum. igitur et c. Similiter patz ꝓpositio de dictiōib' exclusiuis. nam hec dictio solus accipi potest syncathegorematice importando ordinē p̄dicati ad subiectū. et excludit omne aliud suppositū a ꝯsortio predicati. et sic possumus hanc dictiōem solus adiūgere termino tam essentiali q̄ ꝑsonali posito' in subiecto respectu alicuius predicati. sicut dicimus solus deus est eternus. sol' pater in diuinis generat. solus deus creat. Si vero subiectū sit personale et predicatu3 sit ꝯmune seu essentiale. tūc proprie loquendo non debet subiecto addi dictio exclusiua. Non em̄ concedi debet. solus pater est deus. Differt autez solus et tm̄. quia solus ꝓprie nō ponitur a parte p̄dicati qd sumitur formaliter. respicit em̄ suppositu3 in q̄tum excludit aliud suppositum ab eo cui adiungitur. Sed ly tm̄ potest poni, tam a parte subiecti. vt tm̄ sortes currit. et etiam a parte predicati. vt sortes tm̄ currit. id est nihil aliud facit. Signanter dicitur si solus syncategorematice sumatur tunc habet locu3 in diuinis. nam si cathegorematice caperetur tūc poneret solitudinem circa terminū cui adiūgertur. et sic dicendo deus est solus significaretur deum esse solitariū. quod repugnat supradictis. et per consequens stat veritas propositionis

¶ Attēta nature diuine incomprehēsibili cōditione. recte theologisantes asserunt se coactos concedere in diuinis quinq3 notiones fore. noiaq3 quib' designātur nomina notionalia nūcupanda esse pō vij.

¶ Hec propositio patz. qr confitemur patem ꝛ filiū ꝛ spiritumsanctum esse vnū deuz. ꝛ tres personas querentib) quo sunt vnus deus. et quo sunt tres persone. sicut respondetur ꝙ eēntia vel deitate sunt vnū Ita oportuit esse aliqua nomina abstracta quib) responderi posset psonas distingui. ꝛ huiusmodi sunt ꝓprietates vel notiones in abstracto significate. vt paternitas ꝛ filiatio. ꝛ ideo essentia significatur in diuinis vt quid. psona vt quis. ꝓprietas vel notio vt quo. Tum sequūdo qr pater in diuinis distinguit ꝛ a psona filij ꝛ a psona spūssancti. Et quia in diuinis distinctio psonarū est per reales relationes. constat ꝙ alia relatione reali refertur ad filiuz. ꝛ alia ad spūmsanctum. Et qr ipsa psona patris est vna nō possunt in eo inueniri plures reales relationes nisi significarent in abstracto. proprietates autē ꝛ relationes in abstracto significate dicūtur notiones. Et sicut antea pmissum est pensatis diuine nature supereminentia ꝛ nostri modi cognoscendi subdeficiētia. nullatenus preiudicat diuine simplicitati in diuinis vti nominib) abstractis et cōcretis. et persona existente vna plures fore eius notiones seu ꝓprietates. Quia vero notio dicit id qđ est propria ratio cognoscendi diuinam personam. diuine aūt persone multiplicātur ſm originem. Ad originem autē ptinet a quo alius. ꝛ q̇ ab alio. et sic pater vno nomine innotescit. quia a nullo est. ꝛ tūc notio eius est innascibilis. Inq̄tum aūt alius ab eo est innotescit dupliciter Nam inq̄tum filius est ab eo innotescit notione paternitatis. Inq̄tū autez ab eo est spiritussanctus innotescit notione cōmunis spirationis filius autem innotescere potest per hoc ꝙ ē ab alio nascēdo. ꝛ sic innotescit per filiationē. et iterum ꝑ hoc ꝙ alius ē ab eo scz spiritussanctus. et sic innotescit eodē modo sicut pater. scz cōmuni spiratione Spiritussanctus autem per hoc innotescere potest ꝙ est ab alio vel alijs. ꝛ sic innotescit processione. non autem per hoc ꝙ alius est ab eo. quia nulla diuina persona ab eo procedit. neq3 ꝑ hoc ꝙ nulla persona est ab ipso. qr cum persona importat dignitatem non potest accipi notio aliqua spiritussancti. ex hoc ꝙ nulla persona est ab ipso. hoc em̄ non pertinet ad dignitatem ipsius. sicut ptinet ad autoritatem patris ꝙ sit a nullo. Sūt autem quinq3 notiones in diuinis. scilz innascibilitas. paternitas. filiatio. communis spiratio. processio. hec em̄ habent rationem notificandi diuinam personam. Harum autem tm̄ quattuor sunt relatiōes. nā innascibilitas nō est relatio nisi per reductionem. Quattuor etiam tm̄ sunt proprietates. nam communis spiratio non est proprietas. cum cōueniat duab) personis. Tres vero sunt notiones personales. id est constituentes personas. scz paternitas filiatio. processio. naz innascibilitas et communis spiratio. licet dicātur notiones personaruz. non tamen ꝑsonales. quia non constituūt aliquā personam. et sic veritas propositionis liquet declarata ſm suas partes

¶ Non solum nomina notionalia in diuinis. quinimo quedam verba merentur notionalia nūcupari. de ipsis vero notionibus propter suum modum sig[illegible]edam predica[illegible]ait vere e[illegible]ari ᵱō viij

¶ Huius propositionis prim

pars patet. quia sicut in diuinis eēn
tialia oīa sunt cōmunia. propter
quod nomina talium non dicutur
notionalia. quia non important id
quod est propria rō cognoscendi di
uinam personam vt deus. sapiens.
bonus. econtra autem nomina di/
cuntur notionalia que significāt id
qđ est ratio innotescendi personam
diuinam. Pari modo quedaꝫ sunt
verba cōmunia toti trinitati. cuius/
modi sunt creare. gubernare. beatifi/
care. Alia sunt verba que significāt
actus ꝑsonales distinctiuos quodā
mō ꝑsonaruꝫ. sicut generare genera
ri. nasci. spirare. procedere. ⁊ huius/
modi. ex quibus diuine persone in/
notescunt. ⁊ quibus notōnes antea
enumerate correspondent. Quia ta
mē notio vt sic vult significari in ab
stracto tanqꝫ forma ⁊ ratio notifica
tiua persone. hinc est ꝙ non ita pro
prie verba dicūtur notionalia sicut
nomina abstracta. que significāt ip/
sas proprietates aut relationes qui
bus diuine ꝑsone innotescūt. vt pa/
ternitas. filiatio ⁊c̄. Sequūda pars
deducitur ex hoc ꝙ notiones in di/
uinis significantur non vt res. sꝫ vt
rationes quedam quib⁹ cognoscun
tur persone. et ideo ea que habēt or/
dinem ad aliquem actum essentia/
lem vel personalem nō possunt dici
de notionib⁹. q2 hoc repugnaret mo
do significandi ipsarum. Unde nō
bene dicitur ꝙ paternitas creat. ge/
neret. sit sapiēs. aut intelligēs. Rur
sus plures proprietates aut notio/
nes eiusdem persone. q̄uis non dif
ferant realiter. cum sola oppositio re
latiua faciat plu[illegible]litatem realeꝫ in
diuinis. Plur[illegible] autem proprieta/
tes eius[illegible] non opponun/
tur. [illegible] de se inu[illegible] non predi/
[illegible]tur. quia significan[illegible] diuer/
se rationes personarum. Sicut eti/
am non dicimus ꝙ attributum po
tentie sit attributum scientie. licꝫ di/
camus ꝙ potentia sit scientia. Es/
sentialia vero que non habent ordi/
nem ad actum. sed remouent con/
ditōnes creature a deo. possunt pre
dicari de notōnibus. possumus em̄
dicere ꝙ paternitas est eterna. imen
sa vel quodcunqꝫ huiusmodi. Et si
militer propter identitatem rei pos/
sunt substantiua personalia ⁊ essen
tialia predicari de notōnibus. pos/
sumus enim dicere ꝙ paternitas est
deus. aut ꝙ paternitas est pater seu
deus pater. Regula nāqꝫ valde au
rea in diuinis est. ꝙ ad enunciandū
vere aliquid de altero in diuinis nō
solum oportet ad ipa significata ter
minorum attendere. sed etiā ad mo
dum concipiendi aut significādi. ex
quibus tota propositio ostenditur
manifesta. igitur ⁊c̄.

¶ In diuinis sunt quedam ppō
nomina persone patris pro/ ix
pria censenda. Insuper que/
dam sunt nomina ipsi filio vi
sue emanatiōis etiam proprie
conuenientia

¶ Hec propositio ſm eius par/
tes deducitur. Nā regula est ꝙ hoc
nomen est proprium cuiuslibet per/
sone quod significat id per quod il/
la persona distinguitur ab omibus
alijs. Id autem per quod distingui
tur persona patris ab omnib⁹ alijs
est paternitas. Unde proprium no
men persone patr̄ est hoc nomē pa
ter. qđ significat paternitateꝫ. q̄uis
autem generans aut genitor sub/
stantiue tenta. etiam possint dici pro
pria nomina patris. tamē pater po/

tius est nomen diuine persone. eo ꝙ denominatio maxime fieri debet a completiõe ꝛ fine. generatio autem significatur vt in fieri. sed paternitas significat complementum generationis. et quia generatio capit speciem a termino qui est forma generati. et quanto fuerit propinquior forme generantis ꝛ geniti. tanto verior et perfectior est generatio. sicut generatio vniuoca est perfectior q̄ generatio non vniuoca. nam de ratione generantis est ꝙ generat sibi simile ẜm formam. In diuinis autem est eadem numero forma generantis ꝛ geniti. ꝛ ad veritatem diuine generationis pertinet ꝙ per sola3 relationem fiat distinctio generantis ꝛ geniti. hinc est ꝙ verius ꝛ prius ẜm rem dicitur nomen paternitatis in diuinis q̄ in creaturis. Propter quod etiam apostolus ad Ephesios tercio dicit. Flecto genua mea ad patrem domini Jhesu christi. ex quo omnis paternitas nominatur in celo ꝛ in terra. Iterum ex eodem habetur ꝙ nomen patris per prius dicitur in diuinis ẜm ꝙ sumitur personaliter q̄ essentialiter. Nam regula est ꝙ vnumquodq; nomen ꝑ prius dicitur de illo in quo perfecte saluatur tota ratio nominis. q̄ de illo in quo solum saluatur ẜm aliquid Constat autem ꝙ nomen patris et filij ẜm perfectam rationem inuenitur in diuinis. quia ibi verissima est generatio. Sed in creatura filiatio inuenitur respectu dei non ẜm perfectam ratõem. cum non sit vna natura creatoris et creature. sed ẜm aliqualem similitudinem que gradatim inuenitur participiata. Nam creaturaꝝ irrationalium deus dicitur pater propter similitudinem vestigij. ẜm illud Job tricesimoseptimo. Quis est pluuie pater aut quis genuit stillas roris. Alicuius vero creature scilicet ratiõalis secundum similitudinem imaginis. secundum illud Deuteronomij tricesimosecūdo. Nonne ipse est pater tuus qui possidet et fecit ꝛ creauit te. Aliquorum vero secundum similitudinem gratie qua etiam dicuntur filij adoptiui secundum ꝙ ordinantur ad hereditatem eterne glorie. secundu3 illud ad Romanos octauo Ipse spiritus reddit testimonium spiritui nostro ꝙ sumus filij dei ꝛ heredes. Aliquorum secundum similitudinem glorie prout iam hereditatem glorie possident. ẜm illud quod scribit idē apostolus Paulus ad Romanos quinto. Gloriamur in spe glorie filiorum dei. Itaq; ex omnibus preinductis manifeste patet ꝙ ꝑus dicitur paternitas in diuinis notionaliter secundum ꝙ importatur respectus persone ad personam q̄ eēntialiter. sc3 prout importatur respectus creatoris ad creaturam.

¶ Rursus hoc nomē ingenitus seu innascibilis ponitur proprium nomen patris in diuinis. Ita tamen ꝙ negatio designata per ly in nō teneatur simpliciter negatiue. sic enim ingenitum couenit spirituisancto. s3 ly in designat negatõnem simul aliquid ponentem. Nam ingenitum valet tantum sicut persona diuina non genita. que est principium alterius persone diuine. vel vt intelligatur in nomīe ingeniti id quod omnino non est ab alio. et non solu3 q8 sit ab alio per generationem. sic eīn neq; spiritusancto conueniet esse ingenitum qui est ab alio per processionē vt persona subsistens. Nec etiā diuine essentie d[illegible]a potest dici ꝙ est in filio vel [illegible] ab alio sc3 a pa[illegible] q̄uis (vt [illegible] cōiter argu[illegible]tatiue obijci) ꝙ esse ꝑsonā

improcessibilem soli patri conueni/
at. tamen pro eius notione non cō/
sueuit poni improcessibilitas. tum
quia productio spiritussancti nō ha
bet speciale nomen. Ideo illa nomi/
natur nomine processionis tanꝗ̄ si
bi proprio. tum quia ordine nature
presupponit generationem filij. vn/
de remoto a patre ꝙ non sit genitus
cum tamen sit principium generati
onis. sequitur consequenter ꝙ non
sit procedens processione spiritus/
sancti. qui non est principium alte/
rius persone. ¶ Similiter patet se/
quunda pars. nam hec nomina cō/
cedūtur filio in diuinis propria. sci/
licet filius. proles. verbum. imago.
sapientia genita. splendor patris.
genitus. vnigenitus. ꝛ sic de simili/
bus Et hoc facile ē intelligere ex ipa
propria ratione sue processionis. nā
vt añ prehabitū est. persona filij pro
cedit per modum intelligibilis ac/
tionis. que est operatio vite a prin/
cipio. Et ſm rationem similitudi/
nis et in eadem natura. Omne au
tem sic procedens ex ipsa ratione ꝓ
cessionis vendicat sibi esse filium et
verbum. imaginem. ꝛ esse noticiam
genitam. et sic de alijs. Quicun/
ꝗ̄ enim intelligit ex hoc ipso ꝙ in/
telligit in eo procedit ad intra ipm
quod ē ꝯceptio rei intellecte ex eius
noticia procedens. et dicitur verbū
cordis significatū verbo vocis. vn/
de si verbum proprie sumatur in di
uinis tunc dicitur personaliter. ꝛ est
proprium nomen filij. ꝛ similiter de
alijs nominibus. Et ꝗ̄uis prenu/
merata nomina sint plura ꝛ non sy
nonyma. tamen ipsa natiuitas filij
que est vna eius ꝓprietas ꝑsonalis.
omnib[illegible] significatur
tanta [illegible]st plenitudo [illegible]fectionis
emanationis filij ꝙ vnico [illegible] pau
cis noib⁹ eius ꝓprietas neqꝫ sufficiē

ter explicari. Et q2 verbū mente cō
ceptum est rep̄sētantiuū oīs eius
qđ actu intelligit. et de⁹ vnico actu
se ꝛ oīa alia intelligit. ideo vnicū
verbū patris est expressiuū ei⁹ ꝛ om
niū creaturarū. ita tñ ꝙ verbum dei
eius qđ est in deo patre est exp̄ssiuū
tm̄. creaturarum vero est exp̄ssiuū ꝛ
operatiuū. In verbo igit̃ importat̃
respectus ad creaturas ꝗ̄uis sit no
men personale. ¶ Est aūt aduerten
dū ꝙ nomē imaginis qñꝗ̄ a docto/
rib⁹ accipit̃ essentialiter. sed hoc ē im
proprie. sicut Aug⁹. dicit diuinita/
tem sancte trinitatis esse imaginem
ad quā factus est homo. Id eñ ad
cuius silitudinem aliquid ꝓcedit ꝓ
prie dr̄ exemplar. ad rōnem aūt ima
ginis si sumatur ꝓprie requiritur ꝙ
ab alio procedat ſm similitudinem
speciei. et hoc conuenit soli filio ſm
rationem propriam sue emanatōis
Qꝫ autem Hilarius ait ꝙ imago
est eius ad quam imaginatur spe/
cies indifferens. intelligit̃ ꝙ imago
dicatur species alicuius. sicut id qđ
assimilatur alicui dicit̃ forma eius
inꝗ̄tum habet formam similem si/
bi. et talis modus loquendi est tan
ꝗ̄ causalis. Et dat̃ dicta definitio
de imagine. put est ꝓpriū filio in di/
uinis. nā creatura rōnalis dr̄ etiam
imago. sꝫ ꝑ posteri⁹ ꝛ analogice. ex q̄
b⁹ oīb⁹ satꝫ elucet ṽitas toti⁹ ꝓpōis

¶ Tercie persone in diui/
nis vi sue emanationis conue ꝓpō x.
niunt quedam propria sibi no
mina. ꝗ̄uis sint aut ex vsu lo/
quentiū accōmodata. aut po/
tius actuū ꝗ̄ noīa ꝑsonalia

¶ Hec ꝓpositio apparet q2 scti theo
logi attribuūt tercie ꝑsone ī diuinis
talia noīa spūssanct⁹. amor. dilectio
nexus mutu⁹. amboꝝ donū. ꝛ silia.

Quomodo aũt ꝯueniũt sibi vi sue
emanatiõis ꝑpenditur ex hoc ꝙ spi
ritussanctus procedit taȝ a patre ꝗ̃
a filio sicut ab vno ṗncipio seu spira
tore. et ꝑ modũ volũtatis que est ꝓ
cessio amoris. hinc est ꝙ vi sue pro-
ductionis potest dici propriũ nomẽ
spũssancti. cuȝ em̃ ipse sit cõmunius
ambob⁹. id vocatur ipse proprie qđ
ambo ꝯmuniter. vt ait Augustin⁹.
Nam pater est spiritus. ꝛ fili⁹ est spi
ritus. ꝛ pater sanctus. ꝛ filius san-
ctus. tamen q꞉ in reb⁹ corporeis no-
men spũs impulsionem quãdã vi-
detur significare seu motioneȝ. Est
autẽ ꝓprium amoris qđ moueat et
impellat volũtatem amãtis in ama
tum. Sanctitas vero illis reb⁹ attri
buitur que in deuȝ ordinãtur. quia
igitur tercia persona procedit ꝑ mo
dum amoris quo deus amatur cõ
uenienter spũssanctus nominatᷣ. ita
tamen ꝙ hoc nomẽ spũssanctus ac
cipiatur in vim vnius persone. non
aũt duarũ dictionũ. ¶ Deinde ex in
timis precordijs est obseruandũ ꝙ
cũ in diuinis est gemina ꝓcessio. pri
ma que est ꝑ modum intellectus est
magis nota ꝗ̃ sequũda. que est per
modũ volũtatis. et tamen similiter
vtrãꝗ considerari oportet. sicut em̃
ex hoc ꝙ aliquis rem aliquam intel
ligit ꝓuenit quedã intellectualis cõ
ceptio rei intellecte in intelligente. q̃
dicitᷣ verbũ. ita ex hoc ꝙ aliquis reȝ
aliquam amat ꝓuenit quedaȝ im-
pressio vt ita loquar rei amate in af
fectu amãtis. ſm quaȝ amatũ dicitᷣ
esse in amante sicut ꝛ intellectiuũ in
intelligente. ita ꝙ cũ aliquis seipm̃
intelligit ꝛ amat est in seipso non so
lum per identitatem rei. sed etiã vt
intellectiuũ in intelligente. ꝛ amatũ
in amante. sed ex parte intellectus
sunt vocabula adinuenta ad signifi
candum respectum intelligẽtis ad
rem intellectam. vt pȝ in hoc ꝙ di-
co intelligere. et sunt alia vocabula
adinuenta ad significandũ proces-
sum intellectualis ꝯceptionis. scilicȝ
ipsum dicere ꝛ verbũ. Unde in di-
uinis intelligere solum essentialiter
dicitur qđ nõ importat habitudinẽ
principij verbi ad ipsum verbũ. Ex
parte autẽ volũtatis ponũtur dili-
gere ꝛ amare que importãt habitu-
dinem amãtis ad rem amatã. Nõ
aũt sunt aliqua vocabula imposita
que important habitudineȝ ipsius
impressioins vel affectõnis rei ama
te que prouenit in amante ex hoc ꝙ
amat ad suũ principiũ aut econuer
so. et ideo ꝓpter vocabulorum ino-
piaȝ huiusmodi habitudines signi-
ficamus vocabulis amoris ꝛ dile-
ctionis. sicut si verbũ nomĩaremus
intelligentiam conceptã. vel sapien-
tiam genitam. itaꝗ inꝗ̃tuȝ in amo
re vel dilectione non importatur nẽ
si habitudo amãtis ad rem amatã
amor ꝛ diligere essentialiter dicũtur
sicut intelligentia ꝛ intelligere. Inꝗ̃
tuȝ vero his vtimur vocabulis ad
exprimendaȝ habitudinem eius qđ
procedit per modũ amoris ad suũ
principiũ et econuerso. ita ꝙ ꝑ amo
rem intelligatur amor procedẽs. ꝛ
per diligere ĩtelligatur spirare amo-
rem procedentem. Sic amor est no
men ꝑsone et diligere vel amare est
verbũ notionale. sicut dicere vel ge-
nerare. Ex nũc dictis apparere po-
test qualiter spũssanctus dicitur ne
xus patris ꝛ filij scȝ inꝗ̃tuȝ ẽ amor
q꞉ cũ pater vnica dilectione amet se
et filium et econuerso. importatur in
spũsancto pro⁹ vt amor est habitu-
do patris ad filium et econuerso. vt
amantis ad [illegible] hoc ipso
ꝙ pater ꝛ [illegible] mutuo se am[illegible] opor
tet ꝙ [illegible] amor qui est spiritus
sanctus a duob⁹ procedat. ſm igitᷣ

originem spiritussanctus nō est medius sed tercia in trinitate persona. Sm̄ vero predictam habitudinē est medius nexus duorum ab vtroqꝫ procedens. ¶ Sane ex nūc et supradictis quoddaꝫ valde memorie cōmendandum est dicere. In diuinis eñ sunt quedam essentialia. sicut essentia. deitas. sapientia. potentia. et huiusmodi. et eorum concreta. ibi sunt actiones ad intra que dicūtur actus seu origines. vt actus generationis aut spirationis. ibi sunt relationes proprietates et notiōes. que et si sint sibiīnuicem ꝓpinqua. tn̄ ratione differūt. propteriqꝺ nec de se vniuersaliter verificantur nec ad eūdem numerū ꝯsurgunt. vt paternitas. filiatio. passiua spiratio seu processio sunt relatiōes. et proprietates et notiones. sed dicūtur relationes inqꝫtum importāt habitudinē vnius ad alterum. et sic ponūtur quattuor he relationes paternitas. filiatio. ꝓcessio. ꝛ ꝯmunis spiratio. Dicūtur autem ꝓprietates inqꝫtuꝫ vni soli ꝯueniūt. et sic ponūtur proprietates he quattuor innascibilitas. paternitas. filiatio. ꝛ processio. seu passiua spiratio Quinqꝫ aūt ponuntur notiones he paternitas. filiatio. ꝓcessio. ꝯmunis spiratio. innascibilitas. Ideo qꝛ significant id qꝺ est existens in persona. et qꝺ est ꝓpria ratio cognoscendi diuinam personaꝫ Unde aliter dicūtur nomina notionalia. ꝛ aliter verba. Dicūtur eñ nomina aliqua notionalia. qꝛ significant in abstracto ipsas notiones, sicut hec quinqꝫ. paternitas. filiatio ꝯmunis spiratio. processio. innascibilitas. Sed verba dicūtur notionalia. qꝛ [illegible] actiones seu actus a[illegible]tra haben[illegible] habitudinē ad specialem notionem. [illegible] generare. nasci. procedere. Ex quo ptꝫ ꝙ nomen notionis est in plus qꝫ nomen relatōnis aut proprietatis. nā omnis siue relatio siue proprietas, ē notio. sed nō ꝯuertitur. Nam innascibilitas dicitur notio. non aūt proprie dicitur relatio. ꝛ cōmunis spiratio est notio. non autē vocatur proprietas. nam est ꝯmunis pluribus personis. id est patri ꝛ filio. Relatio aūt ꝛ proprietas seinuicem excedūt. quia aliqua relatio non est proprietas. sicut cōmunis spiratio. ꝛ econuerso aliqua est ꝓprietas que nō vocatur relatio. vt innascibilitas. min⁹ autē ꝯmune est notio ꝑsonalis. hoc est ꝯstituens personas. que solū stꝫ he tres. paternitas. filiatio. passiua spiratio seu processio. Adhuc autēꝫ in diuinis sunt nomina ipsarum ꝑsonarum. sicut pater. ꝛ filius. ꝛ spiritussanctus. Tūc ad propositū si nō pateremur penuriam nominū possemus singula prenumerata distinctꝫ nominib⁹ aut terminis nominare. Quo ꝯtra ꝯtingit. nam vnū ꝛ ideꝫ nomen aut eadem dictio quādoqꝫ accipitur eēntialiter ꝛ significat actum ꝯmunē omib⁹ ꝑsonis. sicut diligere aut amor inqꝫtum dicūt actuꝫ cum sola habitudine amātis ad rē amatam Quādoqꝫ aūt accipiūtur non essentialiter prout importāt habitudinem procedentis ad principium processionis aut econuerso. ꝛ sic diligere est verbū significans actuꝫ notionalem. Amor autē est nomen persone. similiter eadem dictio quādoqꝫ significat actum. quandoqꝫ relationem seu notionem aut proprietatem. sicut nomen processionis. significat eñ actum quādo dicimus ꝙ in diuinis est gemina ꝓcessio. qn̄qꝫ vero est nomen relationis personalis ipsius spiritussancti. Qꝫ autem donum sit nomen propriuꝫ spiritussancti satis ꝯstat ex eo qꝛ amor

habet ratione͂ primi doni ꝛ quo om
nia dona gratuita dona͂tur. Quia
igitur spu͂ssanct⁹ procedit vt amor
ↄcluditur ꝙ vi sue processionis pro
prium sibi est esse donu͂.igitur ꝛc.

p͡pō xi. ¶Notionuȝ ac verborum essentialiter aut notionaliter sumptoꝝ cognita co͂ditione. queda͂ questiones quo͂daȝ ꝑplexe reddu͂t faciles in solutoe

¶Hec propositio patet.na͂ si petatur.an pater ꝛ filius sint ideȝ aut vnum principiuȝ spiritussancti. Respondetur ꝙ ita est, concedendum. patet.nam hoc nomen principium significat proprietateȝ.tamen significat eam per modum substantiui. sicut hoc nome͂ pater vel filius in rebus creatis. ꝛ sic numeruȝ accipit a forma significata.sicut ꝛ alia substa͂tiua. Et quia notio co͂munis spirationis est vna in patre ꝛ filio. hinc est ꝙ proprie sunt vnum principiu͂ non solum propter vnum modum spirandi.sed propter identitateȝ ꝑncipij. Si etia͂ petatur an pater ꝛ filius sint vnus spirator aut vnus spirans.prima dictarum conceditur. quia ly spirator est nomen substantiuum. sed sequu͂da non conceditur cum spirans sit adiectiuum. Deinde si petatur.an pater sit sapiens filio.aut intelligat filio.tales no͂ sunt concedende.quia esse sapienteȝ ꝛ intelligere solum tenentur essentialiter in diuinis Et ideo conceditur ꝙ pater sua essentia est sapiens et intelligens. Conceditur tamen ꝙ pater dicit se verbo ab ipso procedente.et ꝙ pater ꝛ filius diliga͂t se spiritusancto et omnem creaturam.prout diligere capitur notionaliter.non aute͂ si sumatur essentialiter. Nam regula est ꝙ contingit denominari aliquid per illud quod ab ipso procedit non solum sicut agens actionis. sed etiam sicut terminatio acto͂nis que est effectus qua͂do ipse effectus determinate in intellectu actiois includitur.dicimus em͂ ꝙ ignis est calefaciens calefactione. ꝗuis calefactio no͂ sit calor qui est forma ignis. sed actio ab ipso procedens. Et dicimus ꝙ arbor est florens floribus ꝗuis flores no͂ sint forma arboris sed quida͂ effectus ab ipa ꝓcede͂tes Quia igit̄ dicere est ꝓducere verbu͂ sicut florere est ꝓducere florem.ideo sicut ↄceditur ꝙ arbor floret floribꝫ ita licet ↄcedere ꝙ pater dicit verbo et etia͂ om͂ia illa que suo verbo exp͂miu͂tur Et pari modo q͛ diligere notionaliter nihil aliud est ꝙ͂ spirare amore͂.ideo ↄceditur ꝙ pater ꝛ filius diligu͂t spu͂sancto. nedum se sed omne͂ creaturam.nam ipse spu͂ssanctus est amor productus qui habet habitudineȝ ad rem dilecta͂ inq͂tu͂ spu͂ssanctus procedit vt amor bonitatis prime.que est ratio diligendi omne͂ rem diligibile͂ Et quia in his verbis generat spirat. importat̄ actus notionalis tm͂.et non determinatus termin⁹ acto͂is. Ideo no͂ e͂ co͂cede͂du͂ ꝙ pater generet filio.aut spirat spu͂scto͂. ꝛ sic de alijs silibꝫ e͂ ce͂sendum.igitur ꝓpositio est vera.

¶In diuinis aliter se hn͂t in concreto et abstracto nomina essentialia. ad propositiones habentes adiectiua predicata noto͂alia aut verba aut participia notionalia p͡pō x

¶Hec propositio patet.na͂ in ꝓprietatibꝫ loquutionu͂ no͂ solu͂ atte͂denda est res significata.sȝ etia͂ modus ꝑcandi [illegible] igitur [illegible] nome͂ deus ꝑca[illegible] essentia͂ vt [illegible] habe͂te

Ideo ex modo significādi habet vt proprie possit supponere pro perso-na. vnde quandoqz supponit ꝓ vna psona aut patris. vt deus generat. aut filij. vt deꝰ generatᷣ. aut spūssancti. vt deus spiratur. quandoqz pro duabꝫ. vt deus spirat. quādoqz pro essentia. vt in habente. seu pro tribꝫ personis indistincte. vt deus creat. deus est trinitas. vel tres psone sūt vnus deus. Differentia est tamen qꝛ ly creat ꝯuenit tam essentie ꝗ̄ tribus psonis ⁊ cuilibet earū. Sꝫ hoc predicatū trinitas nō verificatur de aliqua psonarū. ⁊ sic ꝓcedenduꝫ est ꝙ deus generat deū. ⁊ tamen nec se deū. qꝛ denotaretur idētitas in supposito diuino. nec aliū deū. qꝛ denotaretᷣ alietas in forma deitatis. stat igitur ly deus in subiecto ꝓ deo patre. et ly deus in predicato supponit deum filiū. Econtra aūt qꝛ nomia eēntialia in abstracto. vt deitas. eēntia diuina ⁊ similia significāt essentiam vt formā abstractā. ideo non habent ex modo sue significationis ꝙ supponant pro persona. et ideo q̄ sunt propria personarū quibꝫ abinuicem distinguūtur non possunt de talibꝫ predicari. significaretur eīm ꝙ esset distinctio in essentia diuina. sicut est distinctio in suppositꝪ. vnde tales nō admittūtur. deitas seu eēntia diuina generat aut generatᷣ. aut est generans. si ly generās sumatur adiectiue. et pari modo intelligendum est de alijs predicatis notionalibus. Uerum est tamen ꝙ ad exprimendum vnitatem essentie ⁊ psone sancti doctores expressius aliquādo loquuti sunt ꝗ̄ proprietas loquutionis patiatur. vt Augustinus septimo de trinitate dicit ꝙ pater ⁊ filius sunt vna sapientia. quia vna e[illegible] et [illegible]latim sapientia de s[illegible]entia. sicut e[illegible] de essentia. Unde huiusmodi loquutōnes non sunt extendende sed exponende vt scilicet nomina abstracta exponātur per concreta vel per nomina personalia. vt cum dicitur essentia de essentia. vel sapientia de sapientia sit sensus. filius qui est essentia ⁊ sapiētia est de patre qui est eēntia ⁊ sapientia. Signāter autē dicitᷣ adiectiua notōnalia. qꝛ substantiua possunt vere predicari. vel adiectiua adiūcta substantiuis. vt essentia est pater vel res generans. et generans est essentia. Nam regula est ꝙ substantiua gerūt secum sua supposita. non autem adiectiua. sed rem significatam ponunt circa substantiuum. Quis autem defectus committitur hoc vel ꝯsimili argumento. pater in diuinis generat. essentia diuina est pater in diuinis. igitur essentia diuina generatur. satis explanat ars syllogismorum. Ex premissis potest gratus quidam ordo abstractorum perpendi in diuinis. Quedam enim abstracta pertinēt ad actum. ⁊ ideo magis propinque se habent ad personas. quia actus sunt suppositorum. Unde minus impropria est ista. natura de natura. vel sapientia de sapientia. ꝗ̄ essentia de essentia. Alia vero sunt nomina abstracta que significant ipsas notiones in abstracto. vt paternitas. filiatio. spiratio. innascibilitas. Et quia notiones illo modo significate non significantur vt res. sed vt rationes quedam quibus cognoscūtur persone. ideo adhuc magis elongantur a predicatis quibꝫ designatur aliquis actus. dicimus enim ꝙ deitas vel essentia diuina creat sed hoc non conceditur. paternitas generat aut creat vel intelligit. et sic de alijs. vnde patꝫ veritas propositionis.

ꝓp° xij ¶ Cōueniēs ē in diuinis q̄dā ꝑsonaꝝ noīa dici ꝓpria. q̄dam vero noīa vocari appropriata

¶ Huiꝰ ꝓpōis veritas ex eo deducit. Nā ad cognitōnem bn̄dicte trinitatis mens hūana diuersis omi/niculꝭ manuducit. Et q꞉ essentialia attributa sunt nobis magis manifesta ẜm rōnem q̄ꝫ ꝓpria ꝑsonarum. Ideo ipīs essentialibꝫ attributis vtimur ad manifestatōem diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. sicut etiam silitudine imaginis in creaturis inuēta vtimur ad eaꝝ ꝑsonaꝝ manifestatōem. Jtaqꝫ essentialia attributa ẜm se oībꝫ ꝑsonis sunt cōia. tn̄ aliqua illoꝝ ex cā potius ascribūt vni ꝑsone q̄ꝫ alteri. ⁊ ẜm h̄ ꝯsueuerūt vocari appropriata. Sꝫ ꝓpria in diuinis dicūt q̄ significāt ipas relatōnes diuinas vt ꝑsonas subsistētes. vt pat. filiꝰ. verbū. spūsctūs ⁊ sic de alijs. put declaratū est antea diffusiꝰ. Notādū est aūt q꞉ hmōi appropatio aliquādo ꝯsurgit rōe silitudinis. sicut ea que ꝑtinēt ad intellectū appropriant filio q̄ ꝓcedit ꝑ modū intellectꝰ vt verbū. Alio mō ꝑ viā dissimilitudinis. sicut potētia appropriatur patri. q꞉ apud nos patres ꝓpter senectutē solēt esse infirmi. ne tale aliq̄d suspicemur de deo. vt iq̄t Aug. Vel etiā vtroqꝫ modo vt sapiētia potest appropriari filio in diuinis ⁊ ratōne similitudinis. sapiētia enim ad intellectū ꝑtinet. filius aūt procedit ꝑ modū intellectōnis. Tum rōne dissilitudinis. nā apud nos ꝓpter inexperientiā filij sunt minus sapientes. Quot aūt attributa q̄bus personis approprianꝭ in speciali prosequendo recurrendū est ad sanctos doctores. Unde ẜm Hylariū. Eternitas appropriat patri. Spēs filio. vsus spūiscō Scd̄m vero Augusti. appropriat vnitas patri. equalitas filio. Concordia seu cōnexio spūiscto. Cōis aūt doctoꝝ vsus inoleuit patri appropriare potētiā. filio sapiētiā. ⁊ spūiscto bonitatē. Aptat igit diuinis ꝑsonis per appropatōez Illōd apl'i Ex q̄ ꝑ quē et in q̄ et sic de alijs. put relinquit inuestigare studiosis quare liquet veritas propositōis.

¶ His noibꝫ ⁊ dictōnibꝫ vti in diuinis ꝯsueuit theologorū diserta loquutio. cōstitutō distinctio. cōstituere. cōstitui. distinguere. distingui et eē ex a vel de aliquo ꝓp° xiij

¶ Hec ꝓpositio ptꝫ Nā in diuinis est realis relatio. que est ꝑ se subsistēs ꝓpter eius idētitatē ad diuinā essentiā. Relatio igit inq̄tū est talꝭ forma ꝑ se existēs ⁊ subsistēs. sicut ipa paternitas ē ꝑsona patris. ẜm hoc dr̄ q꞉ relatio in diuinis non aduenit supposito p̄existēti. sicut i creaturis. sed dr̄ secū ferre suū suppositū ⁊ ꝯstituere in diuinis ꝑsonam siue suppositū. Relatōes igit dicuntur distinguere. q꞉ in diuinis nō est distinctio ꝑ absoluta. differēter tn̄ sibi attribuunt dicti actus. Nam ẜm q꞉ est q̄dā talis forma sic cōstituit. Jnq̄tū aūt dt̄ habitudinem quādā ad suū oppositum sic distinguit. Et q꞉ aliqua intelligūtur distingui ꝑ aliquid eis intrinsecum. Jdeo meliꝰ dr̄ q꞉ ꝑsone distinguātur ab inuicē per relatōes q̄ꝫ ꝑ origines ⁊ actus notionales qui sunt gn̄atio ⁊ spiratio. Ex quo pꝫ q꞉ ꝑ intellectū abstractis ꝓprietatibꝫ personalibꝫ etiā tolleret intellectꝰ hypostasis ⁊ nō intelligeret deus aliter q̄ꝫ Judei ⁊ Pag[illegible] intellig[illegible] Ex eo dē etiā [illegible] qualiter ꝓprietas ꝑ[illegible]

cedit actus notionales Nam rela-tio constitutiua persone originātis precedit actū suum inceptum ē quedam forma cōstituens . inceptū aūt est relatio sic sequitur. qꝛ respicit suum appositū Sed proprietas con-stituens personā precedentem presupponit actum suū notionalem. qꝛ preintelligitur vt via ad relatiōem tanꝙ terminū. sicut generatio pre-supponit proprietatē patris cū ac-tus sint suppositoꝝ. sed precedit ꝓprietatem filiationis. Et qꝛ in diuinis persona procedēs cōicat in natura ꝛ substantia cū persona principiante. hinc est ꝙ filius in diuinis dicitur nasci de substātia patris et esse a patre ꝛ ex patre. ratione ordinis ꝛ emanatōis. igitur veritas ꝓ-positionis est declarata

Ppō xv. ¶ In diuinis solet his nomi-nibꝫ vti schola theologorum potētia respectu actuū notio-naliū. ordo . esse in seinuicem et equalitas personarum

¶ Hec ꝓpositio declaratur. Nā pater est principiū generatiōis filij pater ꝛ filius sunt principiū spirationis. Et qꝛ potētia nihil aliud no-minat nisi principiū quo alicuius actus. necesse est dicere in patre ꝛ filio esse potentiā respectu actuū no-tionaliū. Et notandū ꝙ potētia generandi. i. spirandi principaliter si-gnificat diuinā essentiam. ꝛ sequundario significat ꝓprietatē relatiuā. Et ideo solet hoc distingui. In fi-lio est potentia generādi. qꝛ si illud gerundiū sit verbi actiui sic negat̄. si passiue sic conceditur. si verbi imp-sonalis sic etiā cōcedit̄. qꝛ in filio ē potentia per quā aliquid potest et genera[illegible] gener[illegible] Nam eadem pote[illegible]a sicut eade[illegible]entia est in omnibꝫ personis. qꝛ vero omnes diuine persone habent eandem essentiam ꝛ idem esse. tamen ab inuicē realiter distinguūtur per relationes Ideo ꝯuenienter dicit̄ ꝙ sint equales ꝫm duratōem. ꝫm magnitudi-nem perfectiōis seu virtutis. ꝛ ꝫm potentiā. Et qꝛ non idem nō refert̄ ad seipm relatōne reali . nec vna relatio amplius refert̄ ad aliam relationem per aliā relatōnem realem. hinc est ꝙ equalitas et similitudo dicūtur significare in diuinis relatiōnem rationis fundatā supra vni-tatem essentie ꝛ reales relatōnes distinguentes ip̄as personas. Et q̄a vbicūꝙ inuenitur principiū necesse est ordinē inuenire. hinc est ꝙ sicut in diuinis dꝛ principiū ꝫm originē absꝙ prioritate . ita est ibi ordo ꝫm originem absꝙ prioritate. Et talis vocatur ordo nature ꝫm Augusti-nū nō quo alter sit prius altero sed quo alter est ex altero . dicitur autē vna persona esse in qualibet altera et viceuersa. vt pater in filio. ꝛ filius in patre. tū quia vnusquisꝙ est sua essentia que est in altero. tum rōne relationis. qꝛ vnū relatiuoꝝ est de intellectu alterius ꝛ ecōuerso . tum ratione originis . qꝛ processio verbi intelligibilis nō est ad extra sed in dicente manet. Id etiā qđ verbo dicitur in verbo cōtinetur. pater āt per verbū suū dꝛ se ꝛ oēm creaturā Aliter tū dꝛ ꝓprietas in ꝑsona quā ꝯstituit ꝛ aliter vna ꝑsona in alia. licet eīn ꝓprietas sit met ip̄a persona tamē prout in abstracto cōcipitur ꝛ significat̄. sic dꝛ esse in ꝑsona q̄ad-modū essentia dꝛ in deo . secus aūt est de modo quo vna ꝑsona est in alia . igitur ꝛc.

¶ Hoc nomen missio seu mitti habet locū in diuinis . non Ppō xvi

tamen attribui debet perso/ne patris.

¶ Hec ꝓpositio ptꝫ. qꝛ in ratōe missionis duo importanť. quorum vnum est habitudo missi ad eum a quo mittitur. qḋ quandoqꝫ con/tingit ꝑm ꝓcessionē originis. sicut flos emittiť ab arbore. Aliud autē est habitudo missi ad terminuꝫ ad quem mittitur. Quia igitur filius et spūssanctus ꝑm origineꝫ ab alio procedunt. ꝛ habēt nouū modū ex istendi in aliquo ꝗuis nō ꝑm ipso rū sed creature mutatōem. sicut fili us visibiliter incepit esse in mundo per carnem assumptam Et spūssan ctus incepit de nouo īhabitare ali/quem per gratiā. hinc ptꝫ ꝙ nomē missionis locum habet respectu fi/lij ꝛ spūssancti. nō autem respectu persone patris. que per originē ab alio nō procedit. igitur ꝓpositio pꝫ verificata Itaqꝫ sequūde partis operis p̄sentis promissione adim/pleta etēm ex cōtentis in ea nouit lingua theologica expolire sanos sermones respectu eoꝝ que concer nunt distinctōem in diuinis ad in/tra. Superest ergo in sequēti parte tercia prosequi ea nomina quibus vtimur loquētes de deo ratōne na ture assumpte. eo tamē semper pre uio semꝑ directore ad quem in pri/mordiali themate dici debet ferui/da deuotione. Domine nomen tu um ꝛ memoriale tuuꝫ in desiderio anime mee.

Nomē tuū et me/moriale tuū dn̄e in desi/derio aīme mee. Sicut eīn dꝛ Luce 2°. Vocatū ē nomē pueri Jesus Noīa nāqꝫ dn̄t ꝓprietatibꝫ reꝝ re/spōdere. vt habeť. 4° metaphisice. Noīa aūt q̄ imponūť diuinitꝰ aliq̄ bus sp̄ ꝑcant aliqḋ gratuitū donū eis diuinitꝰ datū. sicut Abrae di/ctū ē appellaberis Abraā. qꝛ p̄rem multaꝝ gētiū te ꝯstitui. Et dictū ē petro. Tu es petrus ꝛ sup hāc pe/trā edificabo ecclīaꝫ meā Quia igi tur hōi xp̄o hoc munus gr̄e colla/tū erat vt p ip̄m oēs saluarenť. ꝯue niēter vocatū ē nomē eiꝰ Jesus. i. sal uator. Cōgrue igiť afferat xp̄o de/uotus quisqꝫ xp̄ianus nomē tuū ꝛ memoriale tuū in desiderio anime mee. dicat cū Anselmo. Quid est Jesus nisi saluator. Ergo iesus ꝓ/pter temetip̄m esto mihi Jesus q̄ me plasmasti ne peream. q̄ me rede misti ne me ꝯdemnas. q̄ me creasti tua bonitate ne pereat opus tuuꝫ mea iniq̄tate Rogo pijssime ne ꝑ/dat mea iniq̄tas qḋ fecit tua oīpo/tens bonitas Recognosce pijssime qḋ tuū est ꝛ absterge qḋ alienū est Augustinꝰ q̄qꝫ eodē spū feruēs ita inq̄t. Noli Jesus saluator sic atten dere malū meū vt obliuiscaris bo nū tuū O bone iesu si ego amisi vn̄ me dānare potes. tu nō amisisti vn̄ me saluare soles. vere dn̄e iesu no/men tuū in desiderio aīe mee. Nā teste Ambro. Oia iesus ē nob Si vulnꝰ curare ꝯsideras medicꝰ ē. Si febribꝫ estuas fons ē. Si auxilio idi ges fortꝰ ē. Si mortē times vita est Si tenebras fugis lux est. Si vi

tercia distiꝰ

cibum Jesus alimentum est Gu/
state igitur et videte qm̄ suauis est
dn̄s Quod attendēs deuotissim⁹
Bernhard⁹ dt ꝓpter mãsuetudinē
tuã post te currem⁹ dn̄e Jesu audi
entes ꝙ nō spernis pauperem pec
catorē.nō horruisti confitentē La/
tronē.nō mulierem in adulterio de
prehensam.nō discipulū negātem.
non ipos crucifixores tuos origo
fontiū omniū virtutum ꝛ scientia/
rū Jesus. Nam continētia carnis
Industria cordis.rectitudo volun
tatis ex illo fonte manat. Si quis
callet ingenio.nitet eloquio.place/
at moribus inde est. Etenim casta
consilia.iusta iudicia.sancta deside
ria.nonne riuuli fontis illius sunt.
hec Bernhardus Et q̄uis chri/
sto deo sacra scp̄tura attribuat va/
ria ꝛ plura nomina. in omnib⁹ ta/
men illis nominibus quodammo
do significatur hoc nomen Jesus
quod est significatiuū salutis. Nā
in hoc ꝙ dicitur Emanuel qd in/
terpretatur nobis deus .designa/
tur causa salutis que est vnio diui
ne nature ꝛ humane in persona fi/
lij per quā factum est vt deus esset
nobiscum. Et pari modo de alijs
intelligat᷑. Merito itaq₃ ait Ber/
nardus. Jesus est cibus lux ꝛ me/
dicina.qui carnem suā in cibum et
sanguinē suū in potum .animā mi
nistrat in precium. hoc sane nomē
recte dicitur oleū effusum vsq₃qua
q₃.qꝛ celum terram ꝛ inferos per/
fudit.vt in nomine Jesu omne ge
nu flectatur .celestium .terrestrium
et infernorum. Eya ergo Jesu no
men tuū ꝛ memoriale tuum in desi
derio anime mee. O iesu saluator
seculi multa nobis nomina attulit
sancta tua incarnatio ꝛ philosophi
am omni admiratione dignam et
priscis seculis philosophorū inau
ditã.quoq₃ studio hec tercia pars
presentis opusculi insistens profe/
ret propositōnes artem continētes
fideliter enunciandi sermonem vi/
gore incarnatōnis emergentem eo
ductore preuio cui dicēdum est sin
cera deuotione Domine nomen tu
um et memoriale tuum in deside/
rio anime mee

¶ Modum vnionis verbi in carnati sane precognoscere. pulcerrimū est prohemiū₃ loquendi recte de diuina incarnatione Pria ꝓō.

¶ Hec propositio pat₃.p tanto
qꝛ a tali cognitione dependet tota
ars discernendi inter sermones cō/
uenientes ꝛ disconuenientes circa
mysterium incarnatōnis dum pre
tendimus deo attribuere proposi
tōnes vi incarnatōis nouiter emer
gentes. Exempli gratia Unio ver
bi incarnati non est facta in natu/
ra.ita ꝙ vna natura sit in aliā trās/
mutata vel amb⁹ in terciam. ſ₃ hu/
iusmodi vnio facta est in persona
i hypostasi seu suppo sito quod est
verbum diuinum .ita ꝙ persona ē
vna.sed duplex est natura Cōstat
autem ꝙ si vnio esset facta ꝑm ali/
um modum necesse esset formare
alias loquutiones. Rursus in ver
bo incarnato est vera vnio anime
rationalis ꝛ carnis.ꝛ natura resul/
tans ex anima ꝛ carne ꝛ etiam ipe
partes sunt assumpte ad ipsum in
creatum esse diuinum. Non enim
natura humana in christo habet eē
creatum .sed idem est esse verbi et
nature humane ꝛ anime ꝛ carnis.
Ex his patet ꝙ persona seu hypo
stasis christi q̄uis ꝑm illud quod
est in se sit omnino simplex. sicut ꝛ
natura verbi .si tamen loquamur

de ꝑsona christi ꝭm ratōnem persone vel hypostasis ad quam ꝑtinet subsistere in aliqua natura. persona autem christi subsistit in duabꝫ naturis. ꝛ per hoc est ibi alia ꝛ alia rō subsistendi. Hinc ē ꝙ ꝭm talē cōsideratōem concedi potest ꝙ persona christi sit cōposita inq̄ꜩtum vnū duobus subsistit. Nec tamen admitti debet ꝙ natura humana sit verbo dei vnita accidental'r nō obstāte ꝙ apostolus dicit de filio dei ꝙ habitu inuētus est vt homo. humana em̄ natura in christo assimulatur habitui. id est vestimento. nō quidem q̄ꜩtum ad actualem vnionem sed q̄ꜩtum ad hoc ꝙ verbum videtur per humanam naturam sicut homo ꝑ vestimentum. ꝛ etiaꝫ q̄ꜩtum ad hoc ꝙ vestimentum mutatur. id est formatur ꝭm figuram eius qui induit ipsum. ꝛ tamē ipse qui induit a sua forma nō mutatur propter vestimentū. Similiter quoqꝫ humana natura assumpta a verbo dei est meliorata. ipsum aūt verbum dei non est mutatum. Ratio autem quare vnio non est facta accidentaliter est. quia humana natura assumitur ad vnitatem hypostasis ꝛ ad idem esse cum supposito. Nam sicut in resurrectōe corp⁹ adueniet anime rationali preexistēti. non tamen accidentaliter. quia ad ideꝫ esse assumetur. vt scilicꝫ corpus habeat esse vitale per animaꝫ sic humana natura sublimatur in christo ad esse ipsius suppositi. vnde differt hec vnio ab vnione corporis cum anima ꝛ albedinis cum subiecto. quia humana natura aduenit christo non quasi assumpta ad vnum esse prout natura. sicut corpus assumitur ad esse anime. sꝫ ad vnum esse prout est hypostasis vel persone Sed albedo secum affert aliud esse distinctuꝫ ab esse subiecti. Nam in subiecto albo est duplex esse. scꝫ albi ꝛ esse hominis cui aduenit albedo. Itaqꝫ vnione verbi incarnati predicto sano sensu cōspecta inchoata est via formandi fideles enunciatōnes circa mysteriū incarnatōnis diuine emergentes. vnde cum per assumptōnem humana natura sit eleuata ad idem esse suppositale verbi dei. non est cōcedendum ꝙ talis vnio sit facta ꝑ gratiam habitualem aut mediante gratia habituali. nam talis gratia est effectus consequens vnionem ꝭm illud vidimus gloriaꝫ eius quasi vnigeniti a patre plenū gratia ꝛ veritate. Si tamen gratia dicatur ipa voluntas dei gratis aliquid dantis. sic facta est vnio ꝑ gratiam. Ipsa em̄ vnio cum sit quoddam gratuitum dei donum solet aliquando dici gratia inquāntum nullis meritis precedentibus hoc factum est. ꝓpō. ij.

¶ Almam verbi dei incarnationem syncere concipienti. vnionis etiam et assumptionis differentias facile erit intueri.

¶ Nec ꝓpositio patet. Nam incarnatio ꝟbi claudit in se vnionē ꝛ assumptionem nature humane ex tempore ad verbum dei. Ipsa vero vnio est relatio quedam que cōsideratur inter diuinam naturam et humanam ꝭm ꝙ conueniunt in vna persona filij dei. Et regula est ꝙ omnis relatio que consideratur inter deum ꝛ creaturam realiter est in creatura per cuius mutatōnem talis relatio innascitur. sed in deo ē ꝭm ratōem tm̄. ꝛ sic ipa vnio est quoddam causatum. Insuper regula est

q̄ oīs relatio que incipit esse ex tēpore ex aliqua mutatōne causatur. Et iterum mutatio omnis cōsistit in actōne ⁊ passione. Premissis igitur pensatis constat p̄mam ⁊ p̄ncipalem differentiā vnionis ⁊ assumptionis esse. q̄ vnio importat ipam relatōnem. Assumptio aūt actōem s̄m quam aliquid dicitur assumēs uel passiouem s̄m quam aliquid dicitur assumptum. Ex hac differētia ɔsurgit sequūdo alia differētia Nam assumptio dicitur sicut in fieri. vnio aūt sicut in facto esse. Deinde tercio alia differentia. Nam vniens dicitur esse vnitum. Assumēs aūt non dicitur assumptum Natura eñ humana significatur vt in termino assumptōnis ad hypostasim diuinam per hoc q̄ dicitur homo. Unde vere dicimus q̄ filius dei q̄ est vniens sibi humanam naturā est homo. Sed natura humana in se considerata. id est abstracta significatur vt assumpta. nō aūt dicim' q̄ filius dei sit natura humana.

Quarta differētia. quia relatio eqparātie nō magis se habet ad vnū extremum q̄ȝ ad aliud. Actio aūt ⁊ passio diuersimode se hn̄t ad agēs et patiens ⁊ ad diuersos terminos Et ideo assumptio determinat terminū ⁊ a quo ⁊ ad quē. Dicit̄ eñ assumptio quasi ab alio ad se sumptio. Unio aūt nihil horum determinat. Unde indifferenter dicitur q̄ humana natura est vnita diuine et econuerso. Non aūt dicit̄ diuina natura assumpta ab humana Cōsequenter ex premissis elici licȝ q̄ pprijssime competit persone assumere naturam. Et quia natura diuina est ipa persona diuina. Hinc est q̄ sequūdario potest dici q̄ natura diuina assumpsit humanam naturam ad sui personam. Et s̄m hūc modum diuina natura potest dici incarnata Adhuc aūt cum assumere includat in se relatiuum reciprocum. quia assumere est idem q̄ aliquid ad se sumere. Pater aūt ē aliud suppositum. Hinc est q̄ non cōceditur q̄ persona patris assumpsit humanam naturam Et quia essentia diuina est aliquid subsistens et in natura intellectuali. ideo exclusis p intellectum p̄prietatibus p̄sonalibus remanet in consideratōne nostra natura diuina vt subsistens et vt persona. sicut iudei eam intelligunt. Et per hunc modum intelligeremus naturam diuinam assumere posse naturam humanā abstracta per intellectum personalitate. qua nunc quelibet persona constituitur. Rursus. quia assumptio duo importat. scȝ actum assumentis. ⁊ ex ea parte assumptōnem necesse est fore cōmunem tribus personis Sequūdo terminū assumptionis ⁊ ille est p̄sona. ⁊ sic assumptio conuenit vni persone tm̄. Inde patet differentia inter assumptōnem que fit per gratiam adoptionis et assumptōnem que est per gratiam vnionis personalis. quia p̄ma est cōmunis tribus personis. quia terminatur ad quandam participationē diuine nature s̄m assimilatōeȝ ad vnitatem ipius. ⁊ sic tam ex parte principij q̄ȝ ex parte termini ē cōmunis. Quoniā aūt virtus diuina que est p̄ncipium actus assumptionis est cōmunis tribus personis. Terminus vero est persona. ratio aūt p̄sonalitas est cōmunis etiam tribus personis. licet p̄prietates personales sint differentes. Et regula est. q̄ oīs virtus indifferenter se habēs ad plura potest ad q̄dlibet suā actōnem terminare. Hinc cōcedendum est q̄ pater. et etiam

spūssanct⁹ potuit assumere huma
nam naturam. Preterea regula est
q̄ diuinarū personarū talis est con
ditio q̄ vna earum nō excludit ali
am a cōmunione eiusdem persone.
Et alia est Augustini regula. q̄ in
his que sunt supra naturam. tota
ratio facti est potentia facientis.
Hinc est cōcedendum non esse im
possibile diuinis personis vt due
vel tres assumant vnam naturam
humanam. Esset tamē impossibi
le vt huiusmodi persone assumerēt
vnam hypostasim vel vnam per
sonam humanam. Hac autem po
sitōne facta q̄ scilicȝ persone assu
merent eandem naturam humanā
Tunc hec veniret concedenda tres
persone sunt vnus homo propter
vnam naturam humanam. Regu
la em̄ est q̄ substantiuū numera
tur ꝯm formam significatam in plu
ribus suppositis ⁊ non ꝯm supposi
tum tm̄. Quia vero circa mysteriū
incarnatōnis fit communicatio ꝓ
prietatum pertinentium ad natu
ram propter regulam qua dicitur.
Quecunqȝ cōueniunt nature pos
sunt in concreto predicari de perso
na subsistente in natura illa cuius
cunqȝ nature nomine significetur.
Inde est q̄ predicta positōne data
de qualibet persona predicarentur
quecunqȝ pertinerent siue ad natu
ram diuinam siue ad humanam.
Que autem sunt personarum rati
one ꝓprietatum personalium rema
nent ꝓpria sue persone. Amplius āt
quia increatum a creato comprehē
di non potest. Ideo est cōcedendū
q̄ eadem ꝑsona diuina potest plu
res naturas simul assumere qua po
sitione concessa talis persona non
esset plures homines. quia vt di
ctum est in substantiuis numerus
pluralis prerequirit distinctōem tā
in forma q̄ȝ in suppositis. ex qui
bus elici potest intentio proposi
tionis. igitur.

¶ Infert verbi incarnati vnio gratuita. quedam solum et quodam ordine concedendum fore assumpta. tercia ppō

¶ Hec ꝓpositio patet. quia vnio fa
cta est duarum naturarū saluarum
in vnā hypostasim. quia ergo illud
quod assumitur oportet preintelli
gi assumptōni. persona aūt nō pre
intelligitur in humana natura as
sumptōni sed se habet vt terminus
assumptōnis. Ideo non est conce
dendū q̄ filius dei assumpsit perso
nam. Quoniā autem hoc concre
tum homo significat naturam hu
manam prout est nata eē in suppo
sito. Ideo nō est hec propria. filius
dei assumpsit hominem. Q̄ȝ si ali
cubi a sacris doctoribus talis lo
quutio inueniatur concessa. tūc po
tius pie est exponenda q̄ȝ extenden
da. vt dicamus hominem assum
ptum. quia eius natura est assum
pta. ⁊ quia assumptio terminata ē
ad hoc q̄ fili⁹ dei sit homo. Quia
vero ad integritatem humane natu
re pertinent corp⁹ carnale ⁊ anima
ꝯm oīes eius gradus. i. ꝯm gradū
partis vegetatiue. gradum partis
sensitiue. ⁊ partis intellectiue. Ideo
fili⁹ dei oīa hec veraciter assumpsit
Et q̄uis ꝯm ordinē tempis ꝑdicta
oīa sil' assumpsit. tm̄ ꝯȝ ordinē digni
tatꝭ ac ꝑ hoc ꝯm ordinē causalitatꝭ
et nature est in assumptōe ꝑdictoꝝ
ꝑus ⁊ posterius assignare. Nā na
tura creata eoipso q̄ nata est vniri
deo attingendo ipsum ꝑ cognitio
nem ⁊ amorē sortit̄ potiorē ꝯgruētiā
ad vnionē ꝑsonalē pre ceterꝭ creatu
ris. Hinc igit̄ ē q̄ ꝯm ordinē nature
vnio nature humane primo respi

tit eius supremum. et eo mediante inferiora participant congruentiā ad huiusmodi vnionem hypostaticam sm prius et posterius. prout se habent sm propinquius et distātius ad supremum anime rationalis. Unde iuxta hoc potest prudens interpres rectificare sermonē loquendi circa predicta a verbo dei assumpta. igitur etc.

Pō iiij ¶ Verbi dei benedicta incarnatio concedit christo sup eminentissime gratiam ac virtutes. scientiamq multiplicē. priuilegiatam potentiam. et quasdā humanas passiones.

¶ Hec propositio patet. quia vnio hypostatica est excellentissima aliarum Regula aūt est. quāto aliquid susceptiuū est propinquius principio influenti. tanto magis participat de influentia ipsius. quia igitur influxus gratie est a deo. constat animam christi gratiam modo pstātissimo recepisse. sz nec p olle fore potiorem gratiam habitualem. cum gratia christi sit effectus consequēs vnionem psonalem qua maior intelligi non potest dei et creature Et quia virtutes oriūtur a gratia que perficit essentiam anime sicut potētie anime fluunt ab eius essentia consequens est et ipas virtutes christo inesse excellentissime. Rursus christus ex munere vnionis personalis sibi vendicat esse non solum vniuersale principium gratificationis totius generis humani. quinimo esse principium influendi omnibus membris. tam ecclesie triumphantis q militantis. et sic conuenienter enunciatur de ipso esse caput totius et vniuersalis ecclesie. et sibi hoc esse proprium. similiter eodem iure competit sibi esse mediatorem dei et aliorum membrorum ecclesie. Porro quoniam regula ē. q oportet causam semper potiorem esse causato. Et iterum alia est regula. Qz id quod est in potentia reducitur in actum per illud qd est in actu. Christus autem naturam humanam assumpsit integrā videlicet ex corpore et anima. et omnibus partibus potestatiuis. Hinc est concedendum christum esse in actu sm illam perfectionem qua natura humana nata est perfici. Homo autem est in potentia ad scientiam beatorum que in visione diuine essentie consistit. Secundo est in potentia ad omnia intelligibilia et reducitur in actum per species intelligibiles. Quia etiam in natura humana est intellectus agens et intellectus possibilis Homo adhuc est capax scientie experimentalis. quare necesse est concedere in christo preter scientiam increatam fore triplicem scientiam. scilicet scientiam beatorum. scientiā per species inditas. et has duas habuit plenarie ab instanti conceptionis. Deinde tercio scientiam experimentalem sm quam dicitur paulatim profecisse per inuentiōem tamen propriā. Proinde cum humanitas christi vi sue vnionis ē instrumentum vnitum diuinitati sic collata est sibi potentia. modo eminētiori. q alicui creature. sicut ad omnes actōnes miraculosas ordinabiles ad incarnatōnis finem qui est restaurare oia siue que in celis sunt siue que in terris sunt. Nec silentio est ptereundū. esto q ipa vnio hypostica sm se fuerit sufficientis efficacie excludende oēm passionē nociuā a xpo. tn qz dispēsatiue actū ē vt in xpo nāa hūana pmitteret agere

et pati q̄ ꝓpria vt dt regula Da/
masceni. Hinc ē ꝙ in christo fuit de
fectus penalitatū. esuriēdi. sitiendi
fatigatōis. doloris. ꝛ q̄rūdā taliuꝫ
passionū ꝛ defectuū nō repugnātiū
satisfactori ꝓ pctō nature humane
Nā ignorātia ꝓnitas ad malū et
hmōi repugnāt pfectōni scie ꝛ grē
q̄ req̄runt ad satisfaciendū ꝓ gene/
re hūano. ꝛ ideo tales defectus nō
assumpsit igitur ꝛc.

ꝓpō v. ¶ In christo natura huma/
na tm̄ vna realiter. erat plu/
res per equiualere ꝛ virtualr

¶ Hec ꝓpō pꝫ. qꝛ ꝑm eē reale ꝟbū
dei assumpsit solū vnam naturā. tn̄
vnio incarnatōis fuit adeo mirabi
lis vt eadē ꝑm rem ps aīe esset via/
tor ꝛ ꝯprehēsor in summo gaudio
impassibil. passione ꝯtristatiua do
lens ꝛ in maxima tristicia. Cuius
exemplum accipi pt aliq̄liter in aīa
hūana. cui⁹ portio intellectualis ꝑꝫ
rem est vna ꝛ simplex. tn̄ ꝑm rōem
ē multiplex. put ab ea fluūt intelle/
ctus agens. intellect⁹ possibilis ꝛ
volūtas. Silr aīa xpī ꝑm eandē in
re potentiā erat in gaudio beatifice
fruitōnis ꝛ in maxima tristicia ex
dolore passionis ꝛ alijs causis cō/
tristantib⁹. Et sicut in resurrectōne
vnio aīe cuꝫ suo corpe erit alterius
rōnis ꝛ ptātis. q̄ꝫ in pma natiuita/
te inq̄ꝫtū aīa i vnione reiterata dn̄a
bit suo corpori intantū ꝙ nihil po/
terit hmōi dissoluere. pari pacto al/
terius rōnis fuit vnio in xpo ante
passionē ꝛ post resurrectōem. tunc
eīn habebat corpus naturalr passi
bile graue ꝛ subiectū passionib⁹ de/
fectiuis. vn̄ miraculose ābulauit sic
cis pedib⁹ sup vndas. ꝛ corp⁹ eius
resplenduit sup montē. ꝛ disparuit
inuisibile extra manus volentium
ꝯprehēdere. Nūc ꝟo post resurre/
ctionē vnio in christo hꝫ solū statuꝫ
ꝯprehēsoris cui pdicta repugnāt q̄
ad illa q̄ denotāt ꝯditōnes defecti/
uas. ꝛ ꝯsequunt q̄ ad illa q̄ ad do/
tes glie solet ānumerare. Si igit cō
sideret q̄ꝫ mirabil fuerit vnio i xpo
q̄n suā passionē. ꝛ ꝙ aliq̄n teste Da
masceno dispēsatiue pmissum ē vt
q̄libet vis aīe xpī ageret ꝛ pateret q̄
sibi ꝓpria. absq̄ alteri⁹ redūdantia
ad alterā. nō erit difficile intelligere
et formare plurimas enūciatōnes
de xpo catholicas oīno insolitas q̄
ad alios hoīes. vt habere aīaꝫ bea
tā in corpe passibili. ꝛ eandē poten
tiā aīe esse sil in summa leticia. ꝛ ex/
trema tristicia ꝛ sic de silib⁹ ꝑm sta/
tum illius vnionis aīe cuꝫ corpe in
xpo ꝛ inferioꝝ viriū ad superiores.
aut portionis inferioris ad supiorē
et vlterius ad vnionē hypostaticā
inq̄ꝫtū inferiora ad illā vnionē redu
cunt p sua supiora. igit ꝛc.

¶ Si vnioni incarnatōis sa ꝓpō vi
crosancte q̄dā scientiaꝝ cōes
socient regule. facile erit loq̄
recte in idiomatū cōicatōne.

¶ Hec ꝓpō pꝫ. Nā regula ē. ꝙ no/
men ꝑcans naturaꝫ cōem in ꝯcreto
pt supponere p q̄libet ꝯtentoꝝ i na
tura cōi Scda regula est. ꝙ de q̄li/
bet supposito alicuius nature ptve
re ꝛ ꝓprie pdicari nomē ꝑcās illam
naturā in ꝯcreto. Tercia regula ē.
ꝙ ea q̄ sunt ꝓpria vnius nō pn̄t p/
dicari de alio inq̄ꝫtū ē illi diuersum
Quia igit in vnione incarnatōnis
natura hūana ē assumpta ad vni/
tatē suppositi ꝛ ad eius eē increatuꝫ
salua distinctōe naturaꝝ diuine et
hūane. Patet pmo ꝙ hec ꝓprie est
vera. Deus ē hō. ꝛ ꝙ hec ē in mate
ria naturali. qꝛ de supposito nature
humane pdicat ibi. nomē ꝯcretum
ꝑcās naturā illi⁹ suppositi assumptā

ad eē suppositi Scd̄o pꝫ ꝙ hec etiā
ē ꝯcedēda. hō ē deꝰ. ⁊ h̄ vi regularū
p̄missaꝝ. Tercio pꝫ hāc nō eē ꝯce/
dendā, christꝰ ē hō dn̄icus. Nā re/
gula ē. ꝙ idē nomē nō p̄dicatur de
eodē essentialr̄ ⁊ denoīatiue. q2 igit̄
xp̄s ē deꝰ ⁊ dn̄s essentialr̄. nō ē ꝯce/
dendū ꝙ denoīatiue sit hō dn̄icus
Dicit̄ tn̄ xp̄s humanatus ad hunc
sensum. q2 illud suppositum qd̄ ab
eterno est diuine nature assumpsit
ex tp̄e humanā naturā. Potest igi
tur hoc nomen diuinū p̄dicari de
supposito dei. sicut Dionysius no/
minat christū diuinissimū iesum. q2
hoc nomē accipit̄ ꝑm p̄dicatōnem
essentialem quādoqꝫ. sicut dr̄ diui/
na essentia. ꝑsona diuina Quarto
pꝫ ꝙ hee sunt ꝯcedende. deus fuit
passibilis. fuit mortalis. est tempo/
ralis ⁊ cetera hmōi. que ꝯueniunt
ꝑ se nature humane ⁊ ꝯsequēter sup
posito diuino cui natura humana
est vnita. O pie iesu q̄3 recte dixisti
ore. Mirabilis facta est sciētia tua
ex me. q2 almiflua tua incarnatōne
prioꝝ ꝑ hoꝝ scientia obstupuit au/
diens veritates ante insolitas vt ꝙ
immortale est mortale. Eternū est
temporale. Omnipotens est infirmꝰ
supdiues est egenus. immensum
est in virginis vtero clausum. vir/
go peperit. deus esurit ⁊c̄. Regula
tamē est notanda qua dicit̄ ꝙ in ꝓ/
positōne in qua aliquid de aliquo
p̄dicatur, nō solum attenditur qd̄
sit illud qd̄ p̄dicatur ⁊ de quo p̄di/
catur. sed etiam ꝑm quid Unde de
eodem supposito ⁊ subiecto p̄dicā/
tur in ꝯcreto ea q̄ sunt nature diui
ne. ⁊ ea q̄ sunt nature assumpte. sed
tn̄ dicunt̄ ea ꝑm q̄ p̄dicant̄ p̄dicata
Quinto pꝫ ꝙ ea q̄ sunt nature hu
mane nō possunt p̄dicari in abstra
cto de natura diuina nec econuerso
Patꝫ. quia huiusmodi nature ma
nent distincte. Sexta patet hanc eē
concedendam. deus factus est hō.
q2 deus incepit esse hō ex tp̄e. Nō
tn̄ hec ꝓprie est ꝯcedenda. hō vl' iste
hō factus est deus. quia ꝑm cōem
vsum subiectū ꝯsueuit capi mate/
rialiter ⁊ ꝓ supposito. ꝯstat aūt ꝙ il
lud suppositū est verbuꝫ dei qd̄ ab
eterno fuit deus. Qꝫ si ab aliquibꝫ
autenticis autoribus inueniat̄ tal'
aut ꝯsimilis loquutio debet expo/
ni ꝑ istam. factū est vt hō esset deus
Quia aūt regula est ꝙ ex verbis in
ordinate ꝓlatis incurritur hersis.
Et iteꝝ alia est regula ꝙ cum here
ticis nō debemus habere noīa cō/
munia Hinc ē ꝙ tales nō admittū
tur absolute Christus est creatura
Christus est minor patre. sed appo
nenda est hec determinatio. ꝑm na
turā humanā. q̄3uis de virtute ꝑca
tionis terminoꝝ nō esset opus ad/
iūgere tales modificatōes. Septi/
mo patꝫ hanc nō fore ꝯcedendam
ille hō incepit esse. christo demōstra
to. dū tn̄ subiectū sumat̄ materialr̄
ꝓ supposito suo. q2 illud est eternūꝫ
Quia vero regula est. ꝙ terminus
sup quē cadit reduplicatio accipit̄
ꝓ natura. eo ꝙ tenet vicem p̄dicati
hinc est ꝙ talis pt̄ ꝯcedi. Christus
ꝑm ꝙ hō est creatura. Nō aūt xp̄s
ꝑm ꝙ hō est deus. nam natura hu/
mana nō dat esse deū. sed creaturā
Octauo pꝫ hāc tutius fore distin
guendā. Christus ꝑm ꝙ hō est hy
postasis vel ꝑsona. Nam ly hō re/
duplicabitur pro natura. ¶ Po/
test ergo vno mō intelligi ꝙ natu/
re humane competit esse in aliquo
supposito. ⁊ hoc mō est vera. Alio
modo potest intelligi ꝙ nature hu
mane ī christo ꝓpria ꝑsonalitas de
beatur causata ex principijs huma
ne nature. ⁊ sic negatur ꝙ christus
ꝑm ꝙ homo est hypostasis vel ꝑso/

na. q₂ tm̄ est vna ꝑsona in christo q̄
est natura diuina. igit̄ ⁊c̄.

ꝓpō vij. ¶ Christus vnū ⁊ nō duo di
ci debet. qui tm̄ etiam vnum
esse habet.

¶ Hec ꝓpō ptȝ. q₂ q̄uis natura
diuīa p̄dicatur in abstracto de sup
posito diuino sicut in ꝯcreto. tn̄ na/
tura humana nō p̄dicat̄ in abstra/
cto de filio dei. Nā hec non ꝯcedit̄
Christus est humanitas. ⁊ ꝑ conse
quens christus est vnus ⁊ neqȝ plu
res neqȝ plura. Qȝ si a doctoribus
alicubi inueniātur loquutōes q̄ fa
uere vident̄ q̄ christus sit duo ta/
les debent pie interp̄tari, vt cū Au
gustinus videt̄ dicere q̄ Christus
est aliud ⁊ aliud. intelligendū est q̄
christus hȝ aliam ⁊ aliam naturaȝ
Et ideo hec est falsa. Christus est
tm̄ homo. vel xp̄us est tm̄ deus. q₂
ly tm̄ excludit ibi aliam naturam.
Concedit̄ q̄ christus ē aliquid qd̄
nō est pater. quia ly aliquid tenet̄
ibi ꝓ natura humana. put̄ s̄catur
in ꝯcreto pro supposito indistincto
qd̄ nō substat ꝓprietatibus indiui/
duantib⁹. Ex quo elicit̄ q̄ diuersi/
tas nature nō facit aliud si nō con/
currat diuersitas suppositi. Quia
vero regula est. q̄ vnius rei est tm̄
vnū esse simplr̄ Hinc est q̄ impossi
bile est multiplicari illud eē qd̄ pti/
net ad ip̄am ꝑsonā aut hypostasiȝ
s̄m se. Et q₂ in xp̄o ē tm̄ vna hypo
stasis cui natura hūana ꝯiungitur
hypostatice ⁊ nō accn̄talr̄. Hinc ē
q̄ xp̄o s̄m hūanā naturā nō adue/
nit nouū eē ꝑsonale. sȝ solū noua ha
bitudo eē ꝑsonalis p̄existētꝪ ad na/
turā hūanā. vt scȝ illa ꝑsona iā di/
cat̄ subsistere. nō solū s̄m naturam
diuinā. sȝ etiā hūanā. sicut si p⁹ ꝯsti
tutōeȝ ꝑsone sortis adueniret sorti
pedes man⁹ vl̄ oculi. nō adueniret
sorti aliud eē. sȝ solū q̄dā relatio ad
hmōi Nec moueat q̄ in christo aīa
dat aliō eē corpori. Aīa em̄ in xp̄o
dat eē corpi inq̄tuȝ facit ip̄m actu
aīatū. qd̄ ē dare ꝯplemētū nature ⁊
spēi. sȝ eē exn̄tie ē a v̄bo diuino. Ex
q̄ vlteri⁹ deducit̄ q̄ tal̄ loquutio nō
ē approbāda. q̄ q̄nqȝ vtunt̄ q̄dā vi/
delicȝ natura hūana in xp̄o degene
rat i accn̄s. Licȝ em̄ natura hūana
in xp̄o habeat aliquā silitudinē cuȝ
forma accn̄tali. inq̄tū natura hūa/
na in xp̄o aduenit supposito p̄exn̄tī
in actu. sicut forma accn̄tal̄ supue/
nit subiecto p̄habēti eē simplr̄. tn̄ in
cōuenienter ponit̄ degenerat. q₂ na
tura hn̄ana in xp̄o sublimat̄ ad alti
us esse ⁊ ad dignius suppositū q̄ͣ si
ex ꝓpriis p̄ncipiis causaret creatam
hypostasim Rursus. q₂ natura hu
mana in xp̄o ꝑticipat actualē essen
tiā ꝑ esse increatū v̄bi. sicut natura
hūana in Petro participat actuale
existere in reꝝ natura ꝑ esse creatuȝ
Petri. q̄ remoto Petrus ⁊ eius na
tura desinerent esse in rerū natura.
pari mō si natura hūana in xp̄o re/
moueret̄ ab illo increato esse. eo ip̄o
caderet in non esse. ꝓpter qd̄ quorū/
dā imaginatio nō videt̄ sustinēda
putātiū q̄ xp̄s posset naturā hūa/
nā sibiip̄i relinq̄re. ⁊ sic faceret sup/
positū ꝑ se stans manēs in se in eē.
Vel q̄ v̄bū diuinū posset sibi vni/
re aliquē hoiem p̄existentē. ⁊ plures
annos habentē Iuxta p̄missa nem
pe ptȝ tales nō debite intueri natu
ram vnionis v̄bi incarnati in q̄ est
tm̄ vnū esse increatū qd̄ ꝑ essentiā ē
verbi dei. ⁊ ꝑ participatōem est na/
ture humane. igit̄ ⁊c̄.

¶ In christo plures volunta ꝓpō. viij.
tes poni debent atqȝ opera/
tiones.

¶ Hec ꝓpō ptȝ. q₂ xp̄s assumpsit

natura͂ hu͂ana͂ cu͂ oib⁹ ptib⁹ ad integritate͂ nature ꝑm sua͂ spe͂m In xp̄o igit͛ e͂ vna volu͂tas increata. Insup in ip̄o e͂ volu͂tas creata eiusdez spe͂i sicut e͂ volu͂tas in alijs. Contingit au͂t volu͂tate͂ aliq̄n accipi ꝓ pote͂tia volitiua. Aliq̄n ꝓ actu volu͂tatꝫ q̄ dꝛ velle. Utroqꝫ au͂t mo͂ in xp̄o stꝫ plures volu͂tates Na͂ ibi e͂ volu͂tas ro͂nalis q̄ e͂ pote͂tia sepata ꝛ inorganica. Alia est volu͂tas sensualitatꝫ q̄ dꝛ appetitus sensitiuus ꝛ e͂ virtus organica. Et qꝛ q̄libet pote͂tia hꝫ ꝓpriu͂ actu͂. qꝛ etia͂ q̄da͂ dispe͂satōne filius dei ꝑmisit oib⁹ virib⁹ an͂ passione͂ agere q̄ ꝓpria Necesse est in eo ponere plures volu͂tates .i. act⁹ potentie appetitiue. quoꝝ aliq̄ era͂t naturales. Alij ex deliberatōe ꝑuia ꝓcede͂tes. Et vna haꝝ volu͂tatu͂ aliq̄d aliud voluit q̄ alia. sine t͂n ꝯrietate. qꝛ hm͂oi mot⁹ seip̄os neqꝫ ip̄ediebant. neqꝫ retardaba͂t. neqꝫ fiebant in eode͂ ꝑm ide͂. ꝑut clarere ꝑt aduertenti. igitur ꝛc.

¶ Patri ꝛ sibi ꝑm natura͂ hu-
xpō.ix mana͂ subiectu͂ esse. christo co͂-
petit ac orare et sacerdotem existere.

¶ Hec ꝓpō ptꝫ. qꝛ xp̄s ꝑm natura͂ humana͂ e͂ minor patre ꝛ seip̄o ro͂e diuine nature. Et qꝛ in xp̄o e͂ creata volu͂tas Oratio au͂t e͂ q̄da͂ explicatio ꝓprie volu͂tatꝫ apud deum vt ea͂ impleat. cu͂ igit͛ voluntas creata christi no͂ est ꝑ seipam efficax adimplendi ea q̄ vult nisi ꝑ ꝟtute͂ diuina͂ Necessariu͂ e͂ fateri xp̄m ex pte creati volu͂tatꝫ orare ꝛ patre͂ ꝛ seipsum gr͂a diuine nature. Quia au͂t volu͂tas simpl'r alicuius e͂ respectu illi⁹ q̄d absolute ꝑm deliberata͂ ro͂nem volumus. Scd̄m hoc dōm q̄ ois etiam oro͂ simpl'r dicta fuit exaudita. quia talis erat conformis volu͂tati ro͂nis ꝛ diuine volu͂tati. Si vero attribuat͛ xp̄o orare ꝑm sensualitate͂ inq̄tu͂ ei⁹ oro͂ orando deo ꝓposuit q̄d erat in appetitu sensualitatis ip̄ius. sic no͂ ois eius oro͂ fuit exaudita. sic em͂ volu͂tas ratōis erat tanq̄ aduocata sensualitatꝫ. Voluit au͂t sic xp̄us exorare vt nos instrueret circa tria videlicꝫ q̄ haberet vera͂ hu͂ana͂ natura͂ Scd̄o vt ostenderet q̄ hoi licet ꝑm naturale͂ affectu͂ aliq̄d velle q̄d deus non vult. Tercio vt oste͂deret q̄ ho͂ ꝓpria͂ voluntate͂ debet subijcere diuine volu͂tati. io͂ subiunxit No͂ sicut ego sed sicut tu vis. Rursus. qꝛ ꝓpriu͂ officiu͂ sacerdotis est esse mediatore͂ inter deu͂ ꝛ hoiem. trade͂do diuia populo. ꝛ offerendo ꝑces populi deo. Christo au͂t hec ꝑ excellentia͂ ꝯueniebant. Hinc e͂ q̄ antonomatice sibi ꝯpetit esse sacerdote͂ q̄ nob vite eterne ꝓmeruit ingressum igit͛

¶ Esse ꝑdestinatu͂ competit xpō.x
christo. ꝛ ex parte cause duplex adoratio.

¶ Hec ꝓpō ptꝫ. qꝛ ꝑdestinatio ꝓprie accepta est q̄da͂ diuina ꝑordinatio ab eterno de his q̄ ꝑ gratiaꝫ dei sunt fienda in tp̄e. est em͂ hoc in tp̄e factu͂ ꝑ gr͂am vnionis a deo vt ho͂ esset deus ꝛ deus esset ho͂. ꝛ ab eterno sic fieri fuit a deo ꝑordinatu͂ igit͛. Notandum au͂t q̄ no͂ ꝯcedit͛ q̄ Christus factus sit filius dei. qꝛ fieri refert͛ ad re͂ ꝑm q̄ in se e͂. ꝛ sic foret sensus q̄ ip̄ꝫ suppositu͂ q̄d e͂ xp̄s factus est filius dei. Sꝫ ꝑdestinari ptinet ad aliq̄d ꝑm q̄ est in apprehensione ꝑordina͂tis. ꝑta͂t suppositu͂ diuinu͂ apphendi ꝑut est sub natura humana ꝛ sic ꝯcedit͛ q̄ xp̄s ꝑdestinatus est esse filius dei. Ex q̄ infert͛ ꝯsequenter q̄ xp̄us ꝑm q̄ ho͂ ꝑdestinat⁹ e͂ esse fili⁹ dei. Predesti-

natio em̄ importat antecessionem ⁊ donum gratuitū. ⁊ hec ambo ꝯueniūt christo ratōne humane nature. nam natura humana nō semꝑ fuit ꝯ̄bo vnita. ⁊ ei etiā ꝑ grām collatū est vt filio dei in ꝑsona vniref. Aduertendū tn̄ est ꝙ hec determinatio ſm ꝙ hō potest referri ad actum signatū ꝑ participiū dupl'r. Uno mō ex parte eius ꝙ material'r cadit sub ꝑdestinatiōe. ⁊ hoc mō est falsa. Est em̄ sensus ꝙ ꝑdestinatū sit ꝙ christ' ſm ꝙ hō sit filius dei. Alio mō potest referri ad ipsam ꝓpriā rōnem actus. put scʒ ꝑdestinatio in sui rōne importat an̄cessionē ⁊ effectū gratuitū. et hoc mō ꝯpetit christo ꝑdestinatio rōne humane nature. Rursus ꝯcedi posset ꝙ fili' dei ꝑdestinatus sit esse hō. sed minus ꝓprie. qꝛ gratia non est facta filio dei ꝙ esset homo Quia autē in eo qui honoraf duo possumus ꝯsiderare. scʒ eum cui honor exhibef qui debet esse res subsistens. et ex hac parte est vna adoratio ⁊ vnus honor quo adoraf christus. Secūdo ꝯsideratur cā honoris que est aliqua excellētia. ⁊ sic xp̄o ꝯueniūt plures honores seu adorationes. qꝛ honoraf alio honore propter sapientiā increatā. ⁊ alio ꝓpter sapientiā creatā. igif ⁊c̄.

xpō xi. ¶ Christo cōpetit ſm ꝙ homo esse mediatorē dei ⁊ hoīs et veraciter dici filiū virginis matris. nō tn̄ sancti spūs.

¶ Hec ꝓpositio ptʒ. qꝛ christus ſm naturā assumptam distat a deo in natura. ⁊ ab homib' in dignitate gratie ⁊ glorie. ⁊ ꝯiungit hoīes deo ꝑcepta ⁊ dona hominib' exhibēdo. et pro hoīb' deo satisfaciendo ⁊ interpellando. et hec ꝑtinent ad ꝓprietatem mediatoris. Et qꝛ beata virgo circa ꝯceptōnem christi ministrauit materiā sicut alie matres Iustū est eam dici matrē christi ⁊ dei. Et qꝛ regula est ꝙ illð qð dꝛ de aliquo ſm rōnem ꝑfectā nō debet de eodē dici ſm rōnem imꝑfectā. Christus aūt est filius dei ſm ꝑfectam rōnē filiationis. ⁊ ideo ſm naturam humanā nō debet dici filius. nec ratōe creatōis. nec rōne iustificatiōis. et iō christus neqꝫ dicēdus est filius spiritussancti aut totius trinitatis. ſʒ solum dꝛ filius rōne eterne generationis. igitur ⁊c̄.

¶ Christo pn̄t attribui due natiuitates. non autem due filiationes xpō xij

¶ Hec ꝓpositio pʒ. qꝛ verbū diuinū habet generatōē eternā a deo patre. ⁊ aliā tēporalē a virgine matre. sed qꝛ subiectū filiatōnis nō est natura aut pars nature. sed solū ꝑsona vel hypostasis. in christo autē est vna tm̄ hypostasis eterna i qua subiectiue non pt esse aliqua relatio tēporalis. hinc est ꝙ in eo nō est nisi vna filiatio. scʒ eterna. ſm quā dꝛ filius dei patrꝭ. Dicif tn̄ vere ⁊ realiter filius virginis matris ꝓpter realem relatiōem que est in matre. cui in christo coītelligif relatio rōnis. sicut antea in sīlib' est ꝑhabitū.

¶ Christi in cruce pendentis fuit tota aīa simul dolore passionis et gaudio beatitudinis perfusa xpō xiij.

¶ Hec ꝓpositio patʒ. qꝛ aliqua potentia patitur. vno mō passione ꝓpria a suo obiecto. sicut visus ex superabūdantia visibilis. Alio mō patif potentia aliqua rōne subiecti super qð fundaf. sicut visus patif patiente sensu tact' in oculo. vt cū oculus pūgitur aut distemperaf. Quia anima ſm suā essentiā est forma cor

poris corpore patiente et dispositō ad separationem ab anima. Etiā tota anima patiebatur ꝑm om̄es suas vires que fundantur in essentia anime. non tamen proprijs passionibus nisi ꝑm vires inferiores. Similiter quia portio superior tempore passionis fuit in gaudio fruitionis beatifice. et etiam illud gaudiū attribuitur essentie anime. sicut dolor ratione essentie attribuitur superiori portioni anime Nec hec in christo mutuo repugnabant ꝓpter causam superius p̄memoratā. Ex quibus potest sollers lector perpendere quos sermones catholicos debeat proferre. scilicet consurgentes ratione incarnatōnis salutifere. quod fuit tercium peragendum in hac cōpilatione. Grās age ei ꝯtinue cui dicendum censemus iure. Nomē tuum ⁊ memoriale tuum domine in desiderio anime mee. que sunt ꝟba p̄assumpta in capitali themate

¶ Explicit tractatus de diuinis nominib⁹ mirifice congestus a venerando et eximio viro Artium ⁊ sacre Theologie professore celeberrimo. magistro Henrico de Gorychū quem animo proficiēdi primū edidit. ac tandem nouitiorū in Theologia vehementissima postulatione compulsus alijs legendū tradidit. vt eo confidētius. eo denicꝫ salubrius de diuinis inoffenso sermone loqui valeant. Ad laudem superbene dicte trinitat̄. cui sit honor ⁊ gloria in seculorum secula Amen

¶ Tractat⁹ magistri Henrici Gorychum de predestinatiōe et reprobatione diuina. ad laudem bndicte trinitatis beatecꝫ Marie semper virginis ac totius curie celestis.

Altitudo diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei Huius exclamationis verba sunt apostoli ad Ro. xi que antea ad Romanos nono premiserat. Nō est volentis necꝫ currētis sed dei miserentis. et statim post in eodē. Igit̄ cuius deus vult miseret. ⁊ quē vult indurat. determinās ꝙ deus quosdam elegit ad grām ⁊ gloriā qđ est saluari. Alios ꝟo a tāti boni cōicatōe reiecit ꝓponens nō ꝯferre eis grām finalē ⁊ futurā gloriam qđ est reprobari. O apostole doctor gentium absꝫ anxio timore nemo audit post huius seculi momentaneū cursum quosdā in eterne vite gaudia. quosdā in eterni ignis ituros supplicia Verū p̄memorata tua verba vident̄ in desperatōnem hoies p̄cipitare. vident̄ quocꝫ iusti iudicis iusticiā inculpare. quis em̄ apud se nō est dicturus. Ecce non est ꝯstitutum in potestate volūtatis mee obtinere grām ⁊ gloriā qđ ē saluari. q̄r nō est volentis necꝫ currentis sed dei miserentis. ⁊ cuius vult deus miseret̄. ⁊ quem vult indurat. Quinimo in alto dei examine immutabiliter ab eterno ipsa predestinatio vel reprobatio p̄definiuit meam saluatōem seu dānatōem. Et q̄r necꝫ est volētis aut currentis non erit in potestate mea saluari. Si em̄ predestinatus fuero saluabor. si reprobatus dānabor. nec in potestate vo

luntatis mee est hm̄oi immutare. Quid igit̄ ad bona op̄a vis conari spes om̄is aufugit bonis op̄ib; insudandi. quis insup̄ iustissimo iudici nō obijciat. sola volūtas dānatur sed nā est in potestate volūtatꝫ mee qꝛ nō est volētis neqꝫ currētis sꝫ dei miserentis. minus igit̄ iuste me punis in cuius potestate reprobatōēꝫ euadere minime fuit ꝯstitutū. Sane ne solū ex ap̄li verbis actiōēꝫ q̄s accipiat. audiamꝰ alia sacre scripture testimonia ap̄li sententiam approbantia. Nā dr̄ veritas Joh. vi. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eū. et Eccl̄es. vij. dr̄. Considera op̄a dei ꝙ nemo corrigere p̄t quē ille despexerit. Quid aliud premisse sententie decernūt nisi ꝙ nō est volētis neqꝫ currētis posse aut dexteraꝫ saluatōis attingere. aut sinistrā dānationis euadere. Itaqꝫ ex his ⁊ similib; diligēter masticatis a nobis om̄is spes salutis. a summo iudice relegari videt̄ regula iuris seu equitatis. Porro me in hac nō solū ardua. q̄nimo nimiū nos vrgente materia. animus in suspēso ꝑplexitatꝫ affligat̄ summi magistri ꝯfisus benigna gr̄a. ap̄li quoqꝫ dirigēte assistentia ꝓpicia q̄sdaꝫ v̄itates ꝑ ꝓpōnes summarie institui. q̄b; diligēter īspectis sup̄dictaꝝ aut siliuꝫ obiectionū vmbre renouabūtur in luceꝫ aurore sex p̄ambula p̄mittēdo p̄us ¶ Primū ē ꝙ de p̄destinatiōe ꝯtingit loq̄ dupl̄r. Vno° ex p̄te actꝰ p̄destinantis. q̄ nihil aliud ē ꝗ̄ ipa diuina eēntia. sic em̄ p̄destinatio est rō q̄dā ordinis aliquoꝝ in salutē eternā ī mēte diuina p̄existēs. Alio° de p̄destinatōe loq̄ ꝯtingit ex p̄te effectꝰ ipiꝰ p̄destinatiōis. cuiusmodi ē gr̄a aut bonꝰ vsus gr̄e. aut ꝯsequutio glorie Sic etiā in sili aliud ē loq̄ de forma domꝰ p̄cōcepta in mēte ꝑpiꝰ domificatoris. ⁊ ꝓut est in exequutiōe per motū mēbroꝝ ⁊ instrumentoꝝ q̄b; traducit̄ ad lapides ⁊ ligna. ¶ Secūdū p̄ambulū ē. ꝙ effectū p̄destinatōis dupl̄r possumus ꝯsiderare. Vno° in p̄ticulari. ⁊ sic vnꝰ effectꝰ p̄destinatōis ē gr̄e infusio. Aliꝰ vero effectꝰ ē bonꝰ vsus gr̄e. ⁊ aliꝰ est p̄seuerātia in gr̄a. ⁊ c̄ijs. Alio° loq̄ possumꝰ de effectu p̄destinatōis in cōi et in sua totalitate. ⁊ sic effectꝰ p̄destinatōis sub sua serie ꝯplectit̄ oīa a deo ordinata q̄b; iuuat̄ aliq̄s ad cōsequēdū finē salutꝫ eterne ¶ Terciū p̄ambulū. ꝙ sicut p̄uidet̄ effectꝰ naturales vt etiaꝫ cause naturales ad eosdē effectꝰ ordinēt̄ sine q̄b; illi effectꝰ nō ꝓuenirēt. ita p̄destinat̄ a deo salꝰ alicuiꝰ. vt etiā sub ordine p̄destinatōis cadat q̄cq̄d hoiem ꝓmouet in salutem siue orōnes ꝓprie siue alioꝝ siue q̄cūqꝫ alia bona. sine q̄b; hō suā salutē nō ꝯseq̄t̄. ⁊ oīa talia sūt p̄tes effectꝰ p̄destiatōis ¶ Quartū loq̄ de cā alicuiꝰ ⁊ rōne illiꝰ. v̄bi gr̄a refert loq̄ de cā actus p̄destinatiōis que est rō ordinis aliquoꝝ in salutē et de rōne talis actꝰ quo ad nostrū modū intelligēdi nā cū talis actꝰ sit ipa diuina eēntia nullatenꝰ cām p̄t habere. Sꝫ qꝛ f̄m modū nostruꝫ intelligendi intelligimꝰ deū ꝑ suā volūtatē amare suā bonitatē. ⁊ ꝯseq̄nter ex tali amore intelligimus ꝙ illā f̄m diuersas eius ꝑfectōes vult representari diuersimode in diuersis creaturis. sꝫ hoc ꝯtingit quo ad nostrū modū intelligēdi. vnū accipi vt rōnem alterius omniuꝫ causalitate circūscripta. prout istud cōsequēter enucleabit̄ dearticulatꝰ ¶ Quintū p̄ambulū ē ꝙ diuersoꝝ inueniūt̄ diuerse pōnes circa materiā p̄destiationis ⁊ reprobatōis. fuerūt eī q̄ assererēt merita parētū fore cām p̄destiatiōis suoꝝ pueroꝝ. sicut iudei ꝓpter

merita Abrae ꝛ sanctoꝝ patrum reputabant se predestinatos. Fuit autez alioꝝ positio ꝙ ꝯstellatio celi foret cā p̄destinatōis vel reprobatōis qꝛ eīn ad certā ꝯstellatōem celi ꝓuenit inclinatio hoīs ad aliqua opa. hinc est ꝙ ex natali ꝯstellatōne aliq̄ sunt inclinati ad opera virtutum. ꝛ sic tales dixerūt fore predestinatos. Alij vero sunt opposito modo inclinati tanq̄ reprobati. ꝛ hec fuit positio mathematicoꝝ qui iudicijs insistūt astroꝝ. Alioꝝ vero positio fuit ꝙ differentia predestinatōnis vel reprobationis hominū in hac vita fuerūt merita p̄cedētia in alia vita. cuius inuctor dr̄ fuisse Origenes. qui cōsiderans ꝙ oēs hoīes ex parte ipsoꝝ sunt equales tam ꝑm naturaz q̄ ꝑm pctm̄ originale Et qꝛ iniquū videt̄ ꝙ equalib⁹ iequalia distribuantur. ideo posuit oēs aīas ab initio simul creatas ante corpa. ꝛ ꝑm diuersitatem suoꝝ operuz diuersos status eas sortiri in hoc mūdo corporib⁹ vnitas. Fuerūt etiā alij dicētes merita p̄existētia in hac vita fore causam ꝛ rōnez effectus p̄destinationis. Posuerunt eñ Pelagiani ꝙ initiū benefaciendi sit ex nobis. consummatio aūt ex deo. ꝛ sic ex hoc cōtingit ꝙ alicui datur predestinatōis effectus ꝛ nō alteri. qꝛ vnus initiuz dedit se p̄parando. nō aūt ali⁹ Deinde fuerūt alij dicentes ꝙ p̄scientia boni vsus gratie esset rō ꝛ cā effect⁹ p̄destinationis. vt intelligat̄ ꝙ ideo dat deus alicui grām ꝛ p̄ordinauit se daturū. qꝛ p̄sciuit eū bene vsurum gratia. Sicut si rex dat alicui militi equū quē scit eo bene vsuꝝ. Alij adhuc fuerūt totaliter ab effectu p̄destinationis excludentes ꝯcursuz seu cooperatiōem liberi arbitrij humani. Nā qꝛ aplus dr̄. nō est volētis neq̄ currentis putabāt totū effectum p̄destinatōis resoluendū ad solū deum quasi nihil influeret liberū hoīs arbitriū ¶ Sextum p̄ambulum ꝙ sacra scriptura certis ex causis interdū loquitur extremius supficialiter q̄ simpliciū sensus p̄ma fronte possit cōprehendere. Verbi grā. ne credat̄ ꝙ in meritis noscere bonis equaliter hō operet̄ sicut deus. aut ꝙ in malis operib⁹ silr̄ deus concurrat. sicut in bonis. ideo sacra scriptura ꝑm supficiē verboꝝ videt̄ solū deo asscribere bona opa nostra Vn̄ Esa. xxvi. Oīa opa nostra in nobis opatus es dn̄e. Et aplus eodē spū dr̄ vbi supra. Nō est volentis neq̄ currentis sed dei miserentis. aut etiam ad designādū nimiā necessitatē gratie dei diuina scriptura loquitur de deo tanq̄ de p̄ncipaliter agente. vbi tn̄ deus se hz p̄missiue. sicut dicitur deus aliquos tradere in reprobum sensum. nā gratia sua nos deserente et eo p̄mittente nos cadere ꝯsequens est nos labi in peccatum et tandē vsq̄ ad reprobum sensum Silr̄ quoq̄ mō dr̄ quosdā indurare. qꝛ eo a nobis suaz grām subtrahente ad peccata labimur. ex quib⁹ seq̄tur obduratio cōtra dona spūs sancti. que hoīem faciūt deo humilem ꝛ obedientē. Aut etiaz ad designādū ꝙ ipse nobis bonū instinctū inspirat. quo nos frequenter abutimur. ꝛ occasione accepta talē instinctum in deterius p̄mutamus. Esa. decimo scribit̄ de rege Babylonie. cui dn̄s instinctuz inspirauit ad defendendū iura regni sui ꝛ ad puniēdum rebelles. quē instinctū ad prauam intentōem ꝯuertit. sez in ꝓpriam supbiam. in diuitiarū accumulatonē. ꝛ hominū occisionē. ꝛ sic rōne boni instinctus scriptura dr̄ euz missum a deo ad alioꝝ punitōnez et subiugatōem. Itaq̄ talib⁹ ex causis

diuina eloquia vltra simplicium capacitatē put supficialr sonāt videntur ad vnā partē extremius declinare. que tñ pensata mystica ratõne nesciūt a medio neq3 paulisp recedere His igit plibatis sequūtur psentis materie veritates elucidande p q̄sdā ppōnes. quaꝝ hec est pma

ppō pma ¶ Catholica doctrina attestāte asserere est necesse quosdā hoīm a deo predestinatos eē.

¶ Hec ppositio p3 p illud ad Ro. viij. Quos predestinauit hos et vocauit. Huius aūt necessitatis rō est q2 hō ordinat ad finē beatitudinis supnaturalis sue nature pportõnem trāscēdētis. Ad id aūt ad qd nō pt aliqs puenire p virtutē sue nature oportet q ab alio trāsmittat. sicut sagitta a sagittāte mittit ad signū. vñ rōnalis creatura q̄ ē capax vite eterne pducit in ipam quasi a deo trāsmissa. Et q2 huius trāsmissionis rō in deo pexistit. et sm eā aliq dicūtur predestinati. igitur etc.

ppō ij. ¶ Concludi pt ex rõne diuine prouidentie quosdam hominum reprobatos esse

¶ Hec ppō accipit Malachie. p. vbi dr. Jacob dilexi Esau āt odio habui. Cui9 rō est. q2 pdestinatio ē ps puidētie. ad puidētiā aūt ptinet pmittere aliquē defectū i reb9 q̄ puidentie subdūtur Vñ cū p diuinā puidentiā hoīes ordinētur in vitā eternā. ptinet etiā ad diuinā puidētiā q pmittat aliquos ab isto fine deficere. et hos dr reprobare Sic g sicut pdestinatio est ps puidentie respectu illoꝝ q̄ diuinitus ordinātur in salutē eternā. ita reprobatio ē ps puidentie respectu eoꝝ qui ab hoc fine excidūt. Vñ reprobatio nō nominat pscientiam tm. sed aliqd sm rõnem supaddit. vt sicut pdestinatio includit volūtatē pferendi grām et gloriā. ita reprobatio includit voluntatē pmittēdi aliquem cadere in culpā. et inferendi dānatõnis penā pro culpa. igitur etc.

¶ Parentū merita vel demerita siue put sunt in se siue pro ut sunt in diuina prescientia. non sunt predestinationis vel reprobationis puerorum ratio vel causa. ppō. iij.

¶ Hanc ppōnem ostendit apls ad Ro. ix. de Jacob p Esau q̄ erāt germani ex eisdē patre et matre. quoꝝ tñ vn9 erat a deo electus. alius pro reprobatus. Potest aūt idē ostendi hoc mō. nā q̄uis bona opa parentum possint coadiuuare ad aliquē particularē effectū sub pdestinatõe ptentū. queadmodū pces sanctoꝝ et bona opa pordināt ad aliquē effectū pdestinatiōis. Nō tñ absolute est pcedendū q sint rō vel cā pdestinationis. Regula em̄ est q rō pdestinatiōis pintelligit pdestinationi. merita pro paretū includunt in ipso effectu pdestinatōis. Dicit em̄ alia regula q oē dei bñficiū qd homini pfert ad salutē est effectus pdestinatōis. Siliter deducit q demerita parentū nō sunt aliquo mō cā reprobationis. Nā regula est q ī bonis spiritalib9 nemo patit damnū vel penā nisi p culpa ppria. vñ Ezechielis. xviij. dr. filius non portabit iniqtatē patris. Cui9 cā subiūgitur q2 oēs aīe mee sunt dr dñs. sicut aīa patris ita et aīa filij. hō em̄ traducit ab hoīe sm corpus. aīa vero īmediate creat a deo. Et sic patet veritas propositionis.

¶ Nō pt dici cōstellatio celestis ratio vel causa predesti ppō. iiij.

nationis aut reprobationis

¶ Huius ꝓpositionis veritatem
inſinuat aplꝰs ad Ro.ix. de p̄ſatis
fratribꝫ duobꝫ.q2 ex eodez cōcubitu
ꝯcepti erāt ꝛ in eadez hora ex vtero
nati.ꝛ tn̄ vnus ꝑtinet ad p̄deſtina/
tionē.ꝛ alter ad reprobatōem. Silr̄
p̄t idem deduci ex rōne Admiſſe em̄
ꝙ tp̄e natiuitatis alicuiꝰ regnet cō/
ſtellatio ꝓpicia naſcenti influens in/
clinatōnem ad opera virtutū.talis
aūt inclinatio eſt quoddā dei bene/
ficiū a deo p̄ordinatū ad naſcentis
ſalutē.ꝛ ſic eſt q̇dam effectus ꝯp̄hē
ſus ſub totali p̄deſtinatōne Ac per
hoc patꝫ ꝙ nō poteſt dici rō vel cau
ſa p̄deſtinatōnis.nec rō vel cā p̄de/
ſtinatōis p̄intelligit̄ totali p̄deſtina/
tiōi.ſicut vniuerſaliter cuiuſlibet rei
rō vel cā eidem rei p̄intelligitur.pa/
ri modo oſtendi poteſt ꝙ ꝯſtellatio
aſtralis non p̄t dici rō vel cauſa re/
probationis alicuius.nam ip̄a per/
miſſiue includitur ſub reprobatōne
nam ſicut deus habet volūtatē non
ꝯferendi grām alicui.ſed vult ꝑmit
tere eum cadere in culpā. Ita vult ꝑ
mittere ſub hora ꝯceptōis vel nati/
uitatis alicuius regnare ꝯſtellatōez
ex qua ꝯtrahitur inclinatio ad ma/
las actiones.q̄uis multi ſint repro
bati ſub bonis ꝯſtellatōnibꝫ ꝓcrea/
ti. Preterea corꝑa celeſtia habēt ac/
tionē directe in corꝑa noſtra.ſed nul
lam habent actōnem in partem in/
tellectualē.ꝛ ideo ex eoꝝ actiōe pen
ſari nō poteſt rō predeſtinatōis vel
reprobationis. ꝓpter quod Hiere.
x.dicitur. A ſignis celi nolite metue
re que gentes timent. ꝛ ſic patꝫ veri
tas propoſitionis

¶ Nullatenus merita pre/
ꝓō.v. exiſtētia in priori vita.aut ope
ra noſtra preexiſtentia in vi/
ta p̄ſenti poſſunt ratio vel cau
ſa predeſtinationis vel repro/
bationis cenſeri

¶ Huius ꝓpoſitionis veritatem
innuit aplꝰs ad Ro.ix. de fratribus
predictis dicens. ꝙ anteq̄ȝ aliquid
boni vel mali egiſſent vt ſm̄ electio/
nem ꝓpoſitū dei maneat. nō ex ope
ribꝫ.ſed ex vocante dictum eſt. Ma
ior ſeruiet minori.ſicut ſcriptum eſt
Jacob dilexi Eſau aūt odio habui
Aplꝰs etiā ad Titū.iij. Apparuit
benignitas ꝛ humanitas ſaluatoris
dei nō ex operibꝫ iuſticie que fecimꝰ
nos.ſed ſm̄ ſuam miſericordiā ſal/
uos nos fecit Deinde patꝫ alio mō
veritas ꝓpoſitōnis.nam ponere me
rita p̄exiſtentia in alia vita eſt erro/
neū.nō em̄ om̄es aīe humane erant
in p̄ncipio ſimul create.ſed eas quo
tidie deus creare dignatur. nec ſeq̇/
tur ꝙ apud deum ſit iniquitas. To
tum em̄ genus humanū ꝓpter origi
nale peccatū amiſit ius hereditatis
eterne.ſi ergo diuina miſeratio libe/
raliter ꝛ gratuite quoſdam predeſti
nat ꝯferendo gratiā ꝛ gloriā Alios
autez relinquit volens eos ꝑmittere
abſq̄ȝ gratia ꝛ labi in culpā.ꝛ tādez
infligere dānationis penā. Conſtat
ex hoc nullatenus poſſe ꝯcludi euȝ
iniuſtū.et cōmittere viciū acceptōis
ꝑſonarū. Erroneū etiā eſt aſſerere ꝙ
merita preexiſtentia in hac vita ſint
p̄deſtinationis vel reprobatōis cau
ſa.nam Pelagius in hoc habet̄ me/
dax ꝙ dixit initium boni operis eſſe
ex nobis.vn̄ Aplꝰs.ij.ad Chor.iij.
eū redarguit dicens.ꝙ non ſumus
ſufficiētes cogitare aliquid a nobis
quaſi ex nobis. Nullū autez anteri/
us principiū inueniri poteſt q̄ȝ cogi
tatio. Non igitur poteſt dici ꝙ ali/
quod initiuȝ in nobis exiſtat quod
ſit ratio effectus predeſtinationis.

Et sic patet veritas ꝓpōnis. ꝙ. &c.

¶ Bonus vsus gratie siue in re siue in diuina prescientia non est censendus ipsius predestinationis hominis ratio vel causa ꝓpō vi.

¶ Huius ꝓpositiōis veritatem Apostolus studiose determinat vicibꝫ reiteratis. nam bonus vsus gratie ꝯsistit in bonis operibꝫ. dicit aūt ad Romanos. ix. Non ex operibus sed ex vocante dictū est. Jacob dilexi. Esau autem odio habui. Et ad Titū. iij. Nō ex operibꝫ iusticie que fecimus nos. sed ſm suā misericordiam saluos nos fecit Et ad Ephesios p̄mo. Idem euidenter esse edisserit dicens Sicut elegit nos in ipo ante mūdi ꝯstitutionē ut essemus sancti ꝛ immaculati in ꝯspectu eius in charitate. quibꝫ verbis innuit̄ ꝙ bona opera quibꝫ sanctificamur cōsequūtur eternā suam electiōem ad nostā beatitudinē. Qua in re nullatenus est silentio transeūdum documentum principis phoꝝ Arestotelis qd ponit inter instrumenta abūdandi. videlicet differentiarum inuentio. plurimi nāq̧ volūt cōparare bonū vsum gratie ad bonū vsum equi collati a rege militi. vbi tū lata ē dr̄ña Differūt eīm dilectio dei erga hominē. ꝛ dilectio hominis ad hominem. nam homo diligit hominē ꝓpter aliquam bonitatem in eo preexistentem aut p̄destinatā. ꝛ sic bonitas hominis qui diligitur est causa dilectōnis qua ab alio diligit̄. Viceuersa aūt est respectu dilectōis dei ad hominē. nam sua dilectio nō presupponit in nobis aliquam bonitatem. sed causat in nobis bonitatem Unde diligere est alicui velle bonum. volūtas aūt dei qua vult bonum alicui est causa ꝙ illud bonum ab eo habeatur. Quibꝫ pensatis desistant inducere pro simili de bono vsu gratie ꝛ bono vsu equi. Deinde huius ꝓpositōnis veritas pꝫ rōne. nam rō p̄destinatōis p̄intelligit̄ predestinatiōi. effectus aūt eius in ipa includitur Manifestū est aūt ꝙ omne dei beneficiū qd homini cōfertur ad salutē est diuine p̄destinatōis effect⁹. Bn̄ficiū aūt diuinū nō soluꝫ extēdit se ad infusionē gr̄e qua hō iustificat̄. sed etiā ad gr̄e vsuꝫ. quēadmodū in rebꝫ naturalibꝫ nō solū deus creat ipsas formas in rebꝫ. sꝫ etiā ipsos motus ꝛ operatōes formarū deus eīm est p̄ncipiū omnis motus cui⁹ opatōe cessante ex formis nullus mot⁹ vel opatio seq̄ret̄. Sic āt se hꝫ habitus gr̄e virtutis in aīa ad vsum ipius. sicut se hꝫ forma naturalis ad suā opatōnem. ideo Esaie xxvi. dr̄. Oīa opa nostra in nobis opatus es dn̄e. nec tū supfluit habitus gratie neq̧ supfluūt naturales forme. q̄uis deus in oībꝫ operetur quia sicut dicit̄ Sapiētie. viij. Ipe disponit omnia suauiter. quia scꝫ ꝑ suas formas omnia inclināntur. qua si sponte in id ad qd ordinant̄ a deo Et sic pꝫ veritas ꝓpositionis.

¶ Quāuis ipsius predestinationis dici non liceat ratio seu causa bonus vsus gratie. potest tamen ratio aut causa alicuius particularis effectus ꝯtenti sub predestinatione ꝓpō vij.

¶ Hec ꝓpositio quo ad p̄mam eius ptē est deducta in ꝓpōne p̄cedēti Nō est enim dicendum ꝙ bonus vsus gratie Jacob patriarche fuit ratio vel causa predestinationis sue Scda ꝓo pars pꝫ p̄mo autoritate ambrosij dicēt̄. Miscdiaꝫ illi dabo quē p̄scio toto corde ad me r̄uersuꝝ

Ubi innuit q bonus vsus gratie est cā finalis gratie collate. ꝛ vtrūqꝫ est qdam effectus particularis ꝯten tus sub predestinatōe Deinde ostē dit ꝓpositio pro sequūda eius parte ꝑ rōnem. Dictuꝫ est em̄ in sequūdo preambulo ꝓemij q effectum prede stinationis possumus dupl'r consi derare Uno mō in cōmuni ꝛ in sua totalitate. ꝛ sic ꝑdestinatio extendit se ad oīne beneficiū diuinū ꝛ ad om ne auxiliū vndecūqꝫ veniat. qd ho minē adiuuat ad eternā salutē Alio mō pt ꝯsiderari effectus ꝑdestina tionis in particulari. ꝛ sic vnus effe ctus ꝑdestinatōis est cā ꝛ rō alteri us. posterior em̄ est cā ꝑoris ₰m rō nem cause finalis. et prior est causa posterioris ₰m rōnem cause merito rie que reducit̄ ad dispositōem ma terie. sicut si dicamus q deus preor dinauit se datꝫ alicui grām vt me reret̄ gloriam. Uñ pħus. ij. phȳsico rū. quādā regulā assignat q in ordi natis ad aliquem finē posterius est causa finalis ꝑoris. et ꝑus est causa efficiens vel tanqꝫ disponens respe ctu posterioris. sicut abstinētia. sum ptio syropi. mollificatō materie. sum ptio potionis amare. expulsio pec cantis materie. ꝛ introductio sani tatis amisse. Jn hoc ordine sanitas est vltimus finis ꝛ alia ad ipm ordi nantur. ita q sumptio syropi est fi nis ꝓximus abstinentie. ꝛ abstinen tia est tanqꝫ dispositio ad effectū sy ropi. Siliter mollificatio peccātis materie est finis sumptōnis materie syropi. syropus vero est tanqꝫ causa efficiens mollificationis. ꝛ sic dein ceps. Parimō in totali ꝑdestinati one finis vltimus est eterna beatitu do ad quā pluribꝫ medijs ordinat̄ ꝑuenit̄. ꝓpter qd iuxta regulā ꝑmis sam hmōi media sibiinuicem sunt cause ₰m diuersa genera causarum Et ita ꝯtingit vnū particularē ef fectū predestinatōnis fore. cām alte rius effectus Exempli gratia. deus gratuita motione ꝑuenit hominem vt se ꝯuertat ad deū. aptando se ad gratiā infundendaꝫ. Sequūdo in funditur gratia habitualis Tercio ꝓceditur ad bonū vsuꝫ grē. Quar to datur ꝑseuerantia finalis in gra tia. Deinde sequit̄ beatitudinis glo ria. nec refert si per plura aut pau ca media ꝓcedatur. nam semꝑ verꝫ est q vnū ꝯparatur alteri ₰m rōneꝫ alicuius cause. licet in diuerso gene re. Sic ergo patet q loquendo de ꝑ destinatione quo ad particulares ef fectus in ea comprehensos potest de ea ex parte nostri ratio vel causa assignari.

¶ Mala opa prout sunt in diuina ꝑscientia non simplr. tñ aliqualr dici pñt reproba tionis ratio vel causa ꝓpō viij

¶ Huius ꝓpositōnis veritas quo ad primā partē elicitur ex autorita te apostoli ad Romanos. ix. dicen tis q non ex operibꝫ sed ex vocante dictum est q Esau odio habuit De inde quo ad sequundam eius par tem deducitur. Ubi est aduerten dum q differentia est predestinati onis ꝛ reprobatiōis. nā ꝑdestinatio importat ꝑparatōem etiā meritoꝝ qbꝫ ꝑuenit̄ ad gloriaꝫ. sꝫ reprobatio nō iportat ꝑparatōem demeritoꝝ q bus deuenit̄ ad penā. ꝛ iō ꝑscientia meritoꝝ nō pt esse aliqua rō ꝑdesti natōnis. qꝛ etiā merita ꝑscita cadūt sub ꝑdestinatione. Sed ꝑsciētia pec catoꝝ pt esse aliqua rō reprobatōis ex parte pene que preparant̄ repro bat̄. inqꝫtū scꝫ ꝓponit se punire ma los ꝓpter pctā q a seipsis hñt. iustos autem ꝓponit se ꝑmiaturū ꝓpter bo na opera que a seipsis non habent

Ex hac igitur differētia cōsurgit ꝙ prescientia peccatoꝝ potius dicit̄ ꝑ causa reprobatōis q̄ꝫ ꝑscientia meritoꝝ causa p̄destinatiōis. ⁊ sic patet veritas propositionis.

Pō ix. ¶ Eterna electio aliquorū et nō aliorū. aut autoritas sacre scripture. nullatenus preiudicat libero arbitrio in sua libera potestate cooperandi ad finē beatitudinis eterne

¶ Hec ꝓpositio patꝫ autoritate apl'i .ij. ad Choꝝ. xv. Nō ego ſꝫ gratia dei mecū. Et aplus Petrus .ij. Pe. ꝑ. dr. Satagite vt ꝑ bona opera certā vestrā vocatiōem ⁊ electōeꝫ faciatis Augꝰ. vero dr Qui creauit te sine te non saluabit te sine te. Et Ozee. xiij. dr. Perditio tua ex te israel. Ex quibꝫ autoritatibꝫ ⁊ pluribus alijs in sacra scriptura ꝯtentis clare elicit̄ ꝙ ꝑ predestinatiōem ⁊ reprobatōem nihil subtrahit̄ potestati liberi arbitrij flectendi se in quācūq̄ꝫ partē voluerit. Deinde patet ꝓpositio ex rōne. Nam diuina prouidentia mouēs oīa mouet vnūqđq̄ꝫ ꝫm suā naturaꝫ. naturalia eī qꝛ ad vnū determinātur mouet determinate ad vnū. vt grauia deorsum leuia sursum. Ea vero que habent liberū arbitriū mouet relinquendo ea in potestate sui liberi arbitrij. Nullā igit̄ pt hō assumere querelā ex rōne p̄destinatōnis vel reprobatōis quasi non subsit facultati sui liberi arbitrij posse saluari. Ubi aduertenduꝫ ꝙ semꝑ actio ꝑncipali agenti magꝫ attribuit̄ q̄ꝫ sequūdario. sicut securꝫ nō dr facere archā sed artifix. Quia ergo ꝑ bonas actōes ꝑuenit̄ ad adeptionem eterne glorie. ⁊ hmōi actiones sunt dei tanq̄ꝫ ꝑncipaliter agētis. ideo sacra scriptura aliquotiēs loquit̄ tanq̄ꝫ totuꝫ esset solius dei et et homines nō haberēt aliqđ interesse. Et ad hūc sensuꝫ dr aplus. nō est volentis neq̄ꝫ currentis sed dei miserentis. Itaq̄ꝫ ad gloriā obtinēdam deus vere dr totuꝫ facere. ⁊ tn̄ ab eodē toto nō circūscribit̄ et ꝯcursus actiuus liberi arbitrij hominis Consultiꝰ aūt loqtur sacra scriptura attribuēdo totū deo. tum qꝛ ipse est ꝑncipaliter agens. tum qꝛ loquēdo sic extremius inducit ad quasdā vtilitates in sexto p̄ambulo proemij prememoratas ¶ Sane quatenus huius ꝓpositōis intentio planiꝰ explicetur recurramus ad exemplum sacre scripture. de Jacob et Esau. Jacob eī predestinatus gratuita motione mouebat̄ ad deū vt ꝯsentiret infusioni gratie. hmōi tn̄ motio nihil subtraxit libertati arbitrij sui. potuissꝫ eī nō ꝯsensisse. siliter Esau mouebat̄ gratuita motione ad consentiēduꝫ simul infusioni gratie. quē ex libertate arbitrij non ꝯsentiens. si voluisset ꝯsensisset ⁊ grām accepisset qua si voluisset bene vsus fuisset. et in eadē ꝫm facultatē liberi arbitrij ad finē vsq̄ꝫ ꝑseuerassꝫ. ac ꝑ hoc eternam gloriaꝫ possedisset. Quinimo nō irrōnabiliter dici pt ꝙ aliq̄s reprobatus intensiori motione ad deum mouet̄. nec tn̄ ꝯsentit. Alius vero p̄destinatus remissiori motione diuinitus motus acquiescit motioni ⁊ grām recipit. quo nō obstante posset deꝰ reprobatos introrsus taliter mouere ꝙ in odorē illius motionis currerēt ⁊ ad eternā patriā tāq̄ꝫ p̄destinati festinarent. Ad qđ designādū dici ꝯsueuit ꝙ ad ea q̄ predestinationis sunt deus mouet omnes sufficienter. tn̄ solos predestinatos mouet efficaciter. Et sic patet veritas propositionis.

Ppō. x. ¶Vera causa ⁊ rō predestinatiōis ex pte effect⁹ sumi dʒ ex repn̄tatōe diuine bonitatis

¶Huius ꝑpositōnis veritatem aplus determinat ad Ro. ix. dicēs. Volens deus ostēdere iram. id est vindictā iusticie. ⁊ notā facere potētiam suam sustinuit. id est ꝑmisit in multa patientia vasa ire apta in interitum. vt ostenderet diuitias glorie sue in vase misericordie que preparauit in gloriam. Cui ꝯcordans ꝗ̄ ad Thimotheum .ij. dr̄. In magna domo nō solū sunt vasa aurea et argentea sed lignea ⁊ fictilia. ⁊ q̄dam q̄dem in honorem. ⁊ quedā in contumeliam. Deinde idem declaratur ex rōne. Sic em̄ deus dicitur oīa ꝑpter suam bonitatē fecisse vt in reb⁊ diuina bonitas representet̄. Necesse est aūt ꝙ diuina bonitas q̄ in se est vna ⁊ simplex multiformiter representetur in reb⁊. ꝑpter hoc ꝙ res creata ad diuinā simplicitatem attingere nō potest Et inde est ꝙ ad ꝯpletōe₃ vniuersi requirūtur diuersi gradus rerū. quarū quedā altu₃. quedā infimū locū teneāt in vniuerso. Et vt multiformitas graduū cōseruet̄ in reb⁊ deus permittit aliqua mala fieri ne ꝓpediātur multa bona. Sic ergo ꝯsideremus totum genus humanū sicut totā rerum vniuersitatē. Voluit ergo deus in hominib⁊ q̄tum ad aliquos quos ꝓdestinauit suā bonitate₃ representare per modū misericordie parcendo et q̄tu₃ ad aliquos quos reprobat per modum iusticie puniendo. hec autem ratio extendit se ad effectum predestinationis tam in cōmuni q̄ in particulari quo ad speciales effectus sub predestinatione ꝯtentos. Et sic manifeste pʒ veritas huius propositionis. igitur ⁊c.

¶Predestinationis horū ⁊ reprobatōis illoꝝ rō siue cā ex simplici dependet et mera voluntate diuina. Ppō xi.

¶Huius ꝑpositōnis veritatem Aplus determinat ad Romanos nono. vbi loquēs de Jacob ⁊ Esau dicit vt s̄m electiōem propositū dei maneret. Nō ex operib⁊ sed ex vocāte dictū ē Jacob dilexi ⁊ Esau odio habui. Similiter in euangelio saluator idem innuit vbi loquitur de operarijs in vinea. ostendens ꝙ ex beneplacito sue volūtatis quibusdā plus quibusdam minus dare ordinauit. vt patet Mathei. xx. vñ Augustinus dicit super Johānē. Quare hūc trahit ⁊ illum nō trahit. noli velle dijudicare si nō vis errare. Deinde patʒ eadem veritas propositionis ex ꝯsideratione similitudinis in alijs reb⁊. Nam in reb⁊ naturalibus potest rō assignari cum materia prima tota sit in se vniformis. q̄re vna pars eius ē sub forma ignis. ⁊ alia sub forma terre. ⁊ alia sub forma alterius elementi a deo condita a ꝓncipio. Assignat̄ em̄ huius rō ex hoc ꝙ illo modo saluari potest diuersitas spērum in reb⁊ vniuersi. Quare autem hec pars materie est sub illa forma. ⁊ illa sub alia. depēdet ex simplici volūtate diuina. Similiter in rebus artificialib⁊ ex simplici voluntate artificis depēdet ꝙ hic lapis sit in ista parte pariet̄. ⁊ ille in illa parte. q̄uis rtiao artis habeat ꝙ aliq̄ sint in hac. ⁊ aliqui in illa. Nec tamen propter hoc deus minus iuste egit. quia effectus predestinationis non datur ex debito. se ex gratia. In his vero que ex gratia dantur potest aliquis pro libito suo dare cui vult plus vel minus. dūmodo nulli subtrahat debitum absq₃ preiudi

cio iusticie. Et sic clare patꝫ veritas propositionis.

¶ Representatio diuine bo-
ꝓpõ xij nitatis nõ est causa predestinationis ex parte actus predestinantis. tamē ſm nostrū modum intelligendi conueniēter cōceditur ratio eiusdeꝫ actus predestinantis.

¶ Ueritas huius ꝓpositōis potest sumi ex Aplo ad Ro. p̄. vbi dr̄ Inuisibilia dei a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta ꝯspiciūtur sempiterna quoqꝫ eius virtus ⁊ diuinitas. Ex quib⁊ verbis primo accipitur ꝙ cū omnia per ip̄m facta sint ipsius nullo mõ potest esse aliqua causa. Sed dictū est p̄us ꝙ p̄destinatio que est actus p̄destinantis nõ est aliud q̄ꝫ ipsa diuina essentia. ⁊ sic ipsius nõ p̄t esse aliqua cā. sicut nec diuine essentie cā p̄t imaginari. Deinde ex eadē autoritate accipere possumus ꝙ ex reb⁊ creatꝭ in cognitōem diuinoꝝ assurgim⁹. Jn̄ fit ꝙ licet diuina natura ⁊ tota sua ꝑfectio sit vna in se ⁊ vniformis. tn̄ eam cognoscere nõ possum⁹ nisi ſm diuersas rōnes ⁊ multiformiter. ⁊ sic illi⁹ qđ sibi ꝯuenit ſm vnā rōnem reddimus rōnem ꝓ id qđ sibi ꝯuenit ſm aliā rōnem. sicut deū habere volūtatē cōcludimus ex hoc ꝙ est nature intellectualis. pari modo ſm nostrū modū intelligēdi occurrit nobis ꝙ deus suā bonitatē diligit. sequūdo ꝙ vult eā diuersimode representari in reb⁊. tercio aūt ꝙ aliquis vult assumere ad fruitōem future glorie. et alios vult ab illo bono relinquere. Jn tali aūt ꝓcessu noster modus intelligendi accipit p̄us tanq̄ꝫ rōnem posterioris. nõ tamen tanq̄ꝫ cām eius. nam cā diuersitatē importat Causa eīn est ad cuius eē sequit̄ aliud Et sic pꝫ v̄itas ꝓpõnis

¶ Predestinatio q̄ est act⁹ ꝓpõ.x iij.
predestinātis potest ſm vnaꝫ rōnem quo ad nostrū moduꝫ intelligēdi dici rõ act⁹ p̄destinatōis ſm aliā rōnem.

¶ Huius ꝓpositiōis v̄itas p̄t deduci ex fundamēto autoritatis aplī ꝓpositōis p̄cedētis. Quia in cognitionē dei ascendimus ex cognitōne rerū creatarū. hinc est ꝙ mod⁹ ꝯcipiēdi ⁊ loquēdi de deo ꝓportiōat̄ cognitōi reꝝ creataꝝ ꝑ q̄s ad cognitiōnē ei⁹ ꝑuenim⁹. Exꝑimur aūt i nobis ꝙ vbi plura occurrūt q̄ꝝ vnuꝫ ponim⁹ ꝓpter alteꝝ. tūc illud accipim⁹ vt rōnē volēdi alteꝝ. sic ex h̄ ꝙ volum⁹ sanitatē accipim⁹ rōnē q̄re volum⁹ bibere potionē amarā Quia ḡ circa deū p̄° nobis occurrit ꝙ amat ꝓpriā bonitatē. scđo occurrit ꝙ q̄ eā amat vult ꝑfectōnes sue bonitatis cōicare ad extra reb⁊ creatis. Et q̄ res create nõ p̄ūt eā ꝑticipare nisi diuisim ⁊ multiformit̄. ꝯsequēt̄ occurrit ꝙ de⁹ ꝑfectōeꝫ suā in se vnā vult in ill̄ reb⁊ eā sic rep̄ñtari. ⁊ in alijs reb⁹ eādē alio° rep̄ñtari. sic in iacob ⁊ esau. exēplū ē sepi⁹ reiteratuꝫ. Sic ḡ accipiam⁹ actū dīne volūtatꝭ q̄ vult in iacob rep̄ñtari bonitateꝫ sue mīe ex illo accipim⁹ ꝙ eū vult assumere ad eternā gl̄aꝫ. ⁊ iteꝝ accipim⁹ ꝙ eū vult hr̄e bona merita ill⁹ gl̄ie. Ex q̄ vlteri⁹ cōcludimus ꝙ vult sibi dare grāꝫ gratūfaciētē. Ecce i hoc ordine vn⁹ act⁹ p̄destinatiōis accipit̄ vt rõ alteri⁹ act⁹ ſm nr̄m modū itelligēdi q̄ꝫuis q̄libet istoꝝ actuū ſm rē sit ip̄a dīna eēntia Pari mõ ostēdi posset ꝙ vn⁹ effect⁹ p̄destinatōis vt volit⁹ p̄t ſm nr̄ꝫ modū itelligēdi dici rõ act⁹ p̄destinātꝭ respcū alteri⁹ effect⁹ p̄destiatiōis. exēpli grā gl̄a etna ē effect⁹

predestinationis. ꝛ ꝓut deus illam vult dare Jacob. ſm hoc ꝯcipim⁹ ꝙ illa est rō quare vult eum habere bona merita. ꝛ quare vult sibi dare grām gratū facientē. Et ꝗuis oīa in deo sunt vnum. tn̄ diuerse rōnes nostri modi ꝯcipiendi nō sunt false eo ꝙ tanta est plenitudo ꝑfectionis vniformis in deo ꝙ ipsa sufficit satis facere ꝛ exhibere correspōdētiā quot cūqꝫ ratōnibꝫ quas de simplici deo formare possumus. Et sic patꝫ veritas propositionis

ꝓpō. xiiij. ¶ Sicut quedā coordinatio loquutōis ſm rōnem cause finalis in ꝑdestinatione est admittenda. pari modo q̄daꝫ cōnexio coordinata ſm rōneꝫ cause preparatorie aut meritorie vel quasi efficientis in ꝑdestinatione est approbāda

¶ Hec ꝓpositio ꝑt sumi ab apostolo ad Ro. viij. vbi dt. quos ꝑsciunt ꝛ ꝑdestinauit ꝯformes fieri imagini filij sui. quos aūt predestinauit hos ꝛ vocauit. ꝛ quos vocauit hos et iustificauit. quos aūt iustificauit hos magnificauit In quibꝫ verbis Apl's tāgit ꝓcessum aliquoꝝ que a deo fiūt ſm suā ꝓuidentiaꝫ. Jn his aūt q̄ fiunt ſm intentōeꝫ finis solet duplex ꝓcessus assignari. Unus est ſm viā rōcinatiōis seu intentōis. ꝛ talis incipit ab vltimo fine. scꝫ q̄ vltimo ꝓducitur in esse. ꝛ ꝓcedit versus media. Alius est ſm viā operationis seu exequutionis qui ꝓcedit ecōtra. Exemplū pꝫ in actōne medici. medicus eīn intendit sanitateꝫ. ꝛ gratia illius intendit expellere materiā peccantē. gratia vero illius intēdit dare medicinā laxatiuā. gratia cuius intendit mollificare materiā. ꝓpter hoc aūt ꝑcipit bibere syropū ꝛ illius intentōne iniūgit abstinētiam et ibidē est status. Jtaqꝫ ꝑt declarari sit'e in ꝓposito. Un̄ ꝓcedendo ſm viā intentōnis. tūc ſm rōnem cause finalis admittēda est hec ordinatio loquutōis. qꝛ deus vult alicui dare gloriā etiā vult sibi ꝯferre talē vsuꝫ vult etiā sibi dare grām gratūfacienꝫtem. Et qꝛ vult sibi ꝑstare talē gratiam vult etiā sibi donare motioneꝫ gratuitā efficacē vt se conuertat ad obediēdū tali motiōi. qꝛ etiā sibi largiri vult talem motioneꝫ efficacem. voluit siliter ꝯferre sibi naturalia ꝓpicia ꝛ bene inclinabilia ad talē motionem. Hic igit̄ ꝓcessus est ſm ordinem cause finalis. vbi ꝑmū habꝫ rōnem finis respectu posterioris Si vero ꝓcedatur ſm viam exequutionis. tūc fit talis ꝯnectio coordinationis. Quia deus ꝯtulit huic bona naturalia voluit eū mouere motiōe efficaci. ꝛ qꝛ voluit eū mouere motione efficaci voluit sibi īfundere gratiam gratū facientē. et qꝛ dedit taleꝫ gratiā voluit ꝯferre vsum bonoruꝫ operū. ꝛ qꝛ ꝑseuerauit in bonis operibꝫ voluit sibi dare gloriam beatitudinis eterne Unde in hoc processu ꝑus se habet respectu posterioris ꝑ modū preparatorie dispositiōis vel cause meritorie. sicut bona opa gratie merētur gloriā. et grā causat bona opera meritoria. ꝛ ꝯsensus diuine motionis est dispositio ad infusionem gratie gratum facientis. Aduertenduꝫ tn̄ ꝙ bona naturalia nō prerequirūtur necessario ad ꝯsensuꝫ motōnis diuine. sed ꝓportionātur sibi de congruo. Verisimile nāqꝫ est plures habētes bona naturalia nō inclinare se gratuite diuine motioni ad grām recipiēdam. vice uerso quo ꝙ plures habentes naturalia min⁹ disposita humiliare se hm̄oi motiōi et grām recipere. Huius aūt causa

pt assignari. tū ex pte nostri. qr volūtas libera ē supgrediēs vires oīm inclinationū q a corpib⁹ celestibus. Aut a ɔplexiōe parētū imprimi pūt Tum ex pte dei. nā regula ē q sicut grā est sacrm glie. ita natura est sacramētū grē. s3 vincit a grā. ideo deus nōnūq3 mouet illos q sunt peiorū naturaliū ad grām. relinquēdo habētes meliora naturalia ꝛ sic pt3 veritas huius.

ppō. xv. ¶ Possunt ad piū sensum cōnexiōes loquutōis i pcessu reprobatōnis. cōsilr fere enumerari sic i pcessu pdestinatōis.

¶ Nec ppō pt silr accipi ex verbis Aplī ad romanos. viij. ꝛ. ix. Quia reprobatio ē ps puidētie pintēdēt3 aliquē finē ꝛ ordinantis media ad talē finē. Jstud āt euidēti⁹ patebit adducēdo exēplū. Nā qr de⁹ voluit alicui nō dare gliam. etiā voluit nō ɔcedere pseuerāter merita glie. Et qr noluit cōferre talia merita. noluit etiā dare grām gratūfaciētē pseuerātē. Et qr noluit dare grām gratū faciētē. noluit q3 dare gratuitā motionē efficacē. Talis igit pcessus reduci pt ad rōnē cause finalis. eo mō loquēdi q solet dici q negatio reducit ad affirmatōe3 Aut iuxta regulā q dr Sicut affirmatio ē cā affirmatōis. ita negatio ē cā negatōis Si pō pcedat p viā oppositam fiet tal' coordinatio. deus vult Esau nō mouere motōe gratuita efficaci. ideo vult nō dare grā3 gratūfaciētē. ꝛ si de⁹ vult nō dare grā3 vult etiā nō dare bona merita glie cū finali pseuerātia Cōsequēter pō de⁹ vult nō dare finalē pseuerātia3 bonoꝝ meritoꝝ. ideo vult nō dare fruitionē glie. vñ tal' pcessus ptinet ad viā exequutōis. vbi pmū redolet aliqliter cālicitatē respectu sequūde. Juxta regulā phi. Si psentia ē cā salutis. absentia ē cā periclitationis. Diligēter aūt ē aduertendū q due modificatōnes inferūtur huic ppōni. ponit eīm in ea hec clausula fere. dictū ē eīm supi⁹ q nō ē in toto silr in pcessu pdestinatōis ꝛ reprobatōis. Nā de⁹ ifundit grām ꝛ pn cipalr opat bona merita q ex grā pcedūt q̄uis āt ex ppria volūtate deus denegat alicui grām. nō tñ ē cā pctōꝝ q ɔmittūt a reprobato. ē āt causa pene debite hmōi ɔmissis. secūdā pō specificatōem inuit hec clausula. ad pium sensum. q pcipue ponit pter hāc ɔnexionē. de⁹ vult Esau nō mouere motōne gratuita efficaci. ideo vult nō dare grā3 gratūfaciētē. Hec eīm ɔnexio piū interptē efflagitat. Reminisci igit optet q doctrina schole theologice distinguere ɔsueuit duplicē gratuitā motionē diuinā. qrū vnā vocat motionē efficacē. Aliā pō sufficiētē. s3 motionē eē efficacē pt accipi duplr. posset eīm p motōnē efficacē itelligi qddā gen⁹ motionis q spēalr mouet pdestinati q respsa qdam suauitat3 odore itima viscera aie fecūdando deiformat ꝛ in celeste desideriū trāsformat. Alio mō p motionē efficacē possum⁹ itelligere talē motionē q assequit volūtatē hoīs actu ad ei⁹ cōsensum. Si igit h sequūdo mō loqmur de motōe efficaci. tūc qcūq3 mouet motōne efficaci ɔsentit motioni ꝛ vera est hec ɔnexio. de⁹ vult Esau nō mouere motiōe gratuita efficaci. ideo nō vult dare grā3 Nā oppositū ɔsequētis. s. de⁹ vult dare grām. nō se ɔpatit cū añcedēte. Si eīm vult dare grā3 vult mouere motione gtuita efficaci. Si pō p motionē efficacē intelligam⁹ motionē diuinā altioris ordinis spēalr pdestinatis appropatā Cōsiderādū est

ꝙ de⁹ mouet vnūqdq₃ ꝑm ꝯditio/nē sue nature. Verisile igit̄ ē plerū q₃ ꝯtingere nōnullos acqescere motioni solū sufficiēti ꝛ nō efficaci. de⁹ eñ nemini motionē sufficiētē dene/gat. Volūtas āt ex sue libertat̄ facultate tali motōi acqescēs grāȝ recipit. vñ multi reprobati multotiēs diu viuūt i grā gtūfaciēte a q̄ tñ fi/naliter excidūt Sil'r ecōuerso mul/ti pdestiati diu pulsanť tali motiōe efficaci ꝛ nō statim acqescūt sic legiť d btō Augusti. ꝛ plurib⁹ alijs sctis q̄ diu renitebāť diuine īspiratōi q₃ ad fidē ꝯuerterēť. tal'eñ motio lȝ qdā spūali suauitate recreat vires aīe. volūtas tñ ex sua libertate pt ꝯsen/sum suū suspēdere Si igiť loqmur de tali motōe efficaci supdicta ꝯnexio nō haberet veritatē. vbi dr̄ de⁹ vult Esau nō mouere motōe gtuita efficaci. iō vult nō dare grāȝ Nā oppositū ꝯñtis stat cū añcedēte Simul eñ stāt ꝙ vult alicui dare gratiā. ꝛ mouere solū motōe sufficiēte. nō aūt efficaci. sicut neq₃ ecōtra seqtur de⁹ vult mouere hūc hac motione efficaci. igiť vult tunc sibi dare grām gratūfaciētē Sic igiť ꝓpōne pie exposita. iuxta interp̄tationē ꝓ/missaꝝ clausulaꝝ. videť tanq₃ veritati ꝯsona fore censenda. igiť ꝛc.

Ꝓpō xvi ¶ Quāuis neq₃ volūtas ꝯsentiēs diuine motioni neq₃ nostra merita dici debeāt pdestinatōis rō vel cā. cuiuslibet tñ dānati tam glīe amissio q₃ sua infernalis dānatio vitupera/biliter sibi est imputanda

¶ Hui⁹ ꝓpōnis veritas diffuse in ānedictis ē vētilata. Signāter āt fit mētio de volūtat̄ ꝯsensu ꝛ nostris meritis. qr illa duo p̄cipue videť eē a nobis. qꝝ vnū ꝑtinet ad introitū effect⁹ pdestinatōis. s. volūtas consentiēs gratuite motioni diuine. secūdū ꝓo ꝑtinet ad ꝓgressum effectus pdestinatōis. s. merita q̄ a nobis grā mediāte ꝓducūť. Sequū/da pars elici pt ex āñhabitis. nā diuerse coordiatiōes st̄ ꝓlibate tam ipius effect⁹ pdestinatōis q₃ reprobatōnis. in quib⁹ ꝯstat volūtatē in sua plena facultate liberi arbitrij declinādi ad vnā partē vel ad aliā integraliter ꝑmanere. Quia igitur gratuita motio diuina sufficiēs ad p̄paratōem infusionis gratie semꝑ presto est apud volūtatē Ipa vero volūtas inherēs reb⁹ creatis spōte auertit se a tali gratuita motione vtiq₃ iustū est vt hō talis volūtatis vituperet ꝛ ꝙ sibi imputeť tā glorie amissio q₃ geennalis dānatio. vbi aduertēdū ꝙ sicut duplex est finis hōis. qdā ē finis principijs sue na/ture ꝓportōnat⁹ queādmodū aliaꝝ reꝝ sunt fines sue nature correspondētes. Alius vero finis hois ē supnaturalis ꝛ ꝓpter nimiuȝ excessum disproportionat⁹ p̄ncipijs natura/lib⁹ hois. Pari modo a p̄mo mouēte deo homo dupl'r moueť. Cū eñ de⁹ sit vniuersal' motor nature mo/uēs vnūqdq₃ ꝑm analogiā ꝓprie nature ꝑm hāc legē motōis mouetur homo ꝯformiter ad suū finē natu/ralē Hec aūt motio tā hōi q₃ ceteris reb⁹ semp est assistēs Nō eñ deus solū dat reb⁹ formas suas qb⁹ ad actōes suas ꝓcedunt sed reqriť insup de necessitate vt motio sua incessanter fecūdet tales formas Alioquin velut impotētes oñi actiōe sua priuarenť. qr vero creatura rationalis est capax finis supnatural' Ideo alia ē motio altioris ordinis que dr̄ gratuita motio diuina instigās creaturā rōnalē tendere ad suum finē Et queādmodū p̄ma mo

tio naturalis nõ substrahit rebus. ita nec ista altioris ordinis motio. sed sp pulsat creaturã rõnalẽ viatricẽ ad hũc finẽ supnaturalẽ Ex qbꝰ pꝫ veritas totius ꝓpõnis

ꝓpõ xvij ¶ Licet nullius pdestinati propter diuinã motionẽ. voluntas est necessitata. attamẽ cuiuslibet predestinati sua predestinatio infallibiliter est certificata

¶ Huiꝰ ꝓpõnis veritas q̃ ad pmã eius partẽ in porибꝰ euidẽter est declarata. Sequũda vero ps patꝫ et autoritate Apli 2e ad Thimotheũ 2o dicẽtis Firmũ firmamẽtum dei stat habẽs signaculũ h nouit dñs q sunt eius. vbi innuit ꝙ natura pdestinatõis electoꝝ est firmũ stãs fundamẽtũ. et Matthei vicesimo 4o dr Surgẽt pseudo christi r pseudo prophete r dabũt signa magna et prodigia. ita vt in errorẽ inducant si fieri pt etiã electi. In qbꝰ verbis similiter innuit firma certitudo predestinatõis Et glosa ad romanos octauo dr Predestinatio est pscia r pparatio beneficioꝝ. qr certissime liberant quicũqꝫ liberãt. veꝝ hec materia supficietenꝰ videt plana. tamẽ introrsus visitata inuenit difficilis r pplexa. Merito qdẽ dictũ nanqꝫ ẽ. ꝙ volũtas remanet libera siue moueat motõe sufficiẽte siue efficaci. r qr liberꝝ arbitriũ ptingẽter flectitur ad vtrũqꝫ oppositoꝝ nõ videt se cõpati talis ptingẽtia libertatis r ifallibilis euẽtus pdestinatõnis. Gratia igitur amplioris declaratõnis est aduertẽdũ. ꝙ aliqñ effectus vẽdicat sibi euentũ infallibilẽ ex necessitate vnius cause determinate. vt puta ortus solis infallibiliter euenit. qr motus celi nõ potest impediri p quẽ fit ortus solis. Est aũt alius effectus qui cõparatus cuilibet pluriũ suaꝝ causaꝝ sigillatim. neqt sortiri infallibilitatẽ. nam quelibet talium causaꝝ fm se deficere pt. tamẽ pensatis collectiue omnibꝰ causis tali effectui deputatis. effectus ipe euẽtũ vendicat infallibilẽ. huiꝰ exemplũ referri psueuit de ptinuatione speciei humane. talis em ptinuatio ẽ infallibilis si comparetur ad omĩa indiuidua speciei humane in qua si vnũ indiuiduũ non generat aliud generat. r si vnũ morit aliud supuiuit. Si ꝟo fiat pparatio ad aliq̃ duo vel tria idiuidua tũc necessitatẽ nõ haberet Pariformit diligẽs lector ppẽdat in ꝓposito. Nã adeptio glie est final effectꝰ pdestinatõis ad cuꝰ pphẽsionẽ deꝰ plurima pordinauit cuiusmodi sunt cooperatio voluntatꝭ humane. grã. bona opa. orationes scrõꝝ. exhortationes. r exẽpla bona. alio modo r ita de q̃multis aliis. Itaqꝫ si pdestinatio cõparet ad solã volũtatẽ hominis pdestinati. vel ad aliqd aliorum auxilioꝝ predestinatõnis. fm hoc nõ videt sibi puenire certitudo infallibilis. Si ꝟo referat ad totã collectiõeꝫ coꝝ q̃ deus pdestinauit ad psequẽdũ finẽ predestinatõnis tũc fixã sibi vẽdicat certitudinẽ. qr pdestinatus si cadat. aut p pces iustoꝝ. aut exhortatõnes. aut exẽpla aut qd potiꝰ est diuina inspiratõne resipiscit. r ad finem puenit. nec obstat qd Apocalipsis tercio dr Tene qd habes ne coronam tuam accipiat aliter. Nã aliqui nõ pdestinati frequenter sunt in gratia. quibꝰ pro tũc debetur corona glorie. sꝫ qr nõ perseuerant. alius qui est pdestinatus forsitan nõ existens in gratia recuperat gratiam. r sic dicitur accipere alterius coronã. Ne dum aũt

p̄destinatio cuiuslibet ē fixa ⁊ certa q̄nimo oīm p̄destinatoꝝ numer⁹ ē certus.ſʒ soli deo cognitus.⁊ sic pʒ veritas ꝓpositionis

xpō xviij ¶ Argumēta ex verbis Apl'i aut alijs sacre scripture locis terrorē p̄tēdētia.si ſupioꝝ re/miniscamur ꝓpōnuʒ sagittis paruuloꝝ videt̄ cōparāda

¶ Hec ꝓpō eudēs fit renouando ad memoriā argumēta i ꝓemio cō memorata. Nā qđ apl's đt. Nō est volētis neq͂ currētis ſʒ dei miserēt̄. Rn̄dem⁹ ꝙ apl's neq͂ q͂ voluit p h̄ excludere ↄcursum nr̄e volūtatis ab effectu p̄destinatōis.ſʒ deo voluit ascribere p̄ncipalitatē ↄsequēdi be atitudinis glīam ↄtra q̄sdā hereti cos asserētes ꝙ nostrū saluari vl' dā nari p̄ncipalr̄ ex nobis depēdet po ti⁹ q͂ a deo. Rursus qđ aplus đt. Cui⁹ vult de⁹ miseret̄ ⁊ quē vult in durat. Rn̄det̄ ꝙ in illis ꝟbis desi/gnat Apl's ꝙ de⁹ q̄sdā p̄destinauit superogādo grām.alios ꝟo repro/bauit volēs ostēdere suā iusticiā.et minime ill' irrogare iniuriā. qb⁹ tn̄ sua ꝑditio est iputāda. Juxta illud Ozee.xiij. Perditio tua ex te israel Nā gratuite motōi diuine pulsan/ti noluerūt apire.neq͂ eīn obstat ꝙ in diuina mēte p̄ordinata ē q̄rūdaʒ salus.s.p̄destinatoꝝ.⁊ alioꝝ repro batio.qꝛ tal' p̄ordinatio nec i mini/mo derogat libertati volūtatis hu/mane.neq͂ subtrahit gratuitā mo/tionē diuinā sufficiētē ad ifusionis grē p̄parationē Silr̄ nō obuiat illđ allegatū ex Joāne Nemo pt̄ veni/re ad me nisi pr̄ me⁹ traxerit eum. Aut etiā illđ allegatū ex ecclīastico Nemo corrigit eū quē de⁹ despicit Nā in illis ⁊ silibus ꝟbis designat̄ necessitas iterioris diuine motōis p̄ncipal'r opantis ad effectū p̄desti natōis.queadmodū apl's đt. Pau l⁹ plātat Apollo rigat.ſʒ de⁹ icremē tum dat. Eya ergo in xp̄o charis/simi audiētes nullos nisi a deo pre destinatos fore saluādos.nō despe rem⁹.nō a bonis opib⁹ remissi de/sistam⁹.ſʒ gratuite motōi diuine to tis nisib⁹ nos hūiliem⁹.qꝛ hūilib⁹ de⁹ dat grām p quā ip̄o nos ꝑdu/cēte ꝑuenire possum⁹ ad p̄destina/toꝝ hereditatē.cui⁹ possessionē no/bis largire digneī̄ Qui viuit trin⁹ et vn⁹ semp in secula bn̄dict⁹

¶ Explicit tractat⁹ mgr̄i Hen/rici de Gorychū de p̄destinatōe et reprobatiōe diuina q̄ attēte ꝑlecto anim⁹ hūan⁹ funib⁹ ꝑplexitatis in ordinate p̄cipitat⁹ relaxat̄.⁊ ab oī dubio scrupuloso q͂ facillīe liberat̄

¶ Tractat⁹ mgr̄i Hērici Go rychū de effectib⁹ salutiferis Eu/charistie ad laudē bn̄dicte trinitat̄ beateq͂ Marie sp̄ ꝟginis ac toti⁹ curie celestis.

Euotus ac ꝓfunde litterature reli/giosus q̄dam aim duduʒ in/clinatū ꝓuoca uit ad materi/am nedū cordialē.q̄nimo sacerdo/tib⁹ ineffabiliter salutarē.q̄ magis ad ei⁹ frequētiā debeant flagrare.q̄ effect⁹ salutiferos eucharistie ↄcer/nit q̄q͂ seq̄r in hunc modū Cū ob/latio facta a sacerdote rep̄sentat il/lā quā dn̄s obtulit i cruce.p oīb⁹ si ne p̄sonaꝝ acceptōe. cur nō silr̄ faci endū sit a sacerdote. Aut q̄uo effe/ct⁹ sacramēti etiā q̄ ad satisfactōeʒ sit finit⁹ cū ea sit in sacro altaris cor poris ⁊ sanguinis xp̄i q̄ in cruce fu it suba. Ideo q͂ nūc i sacro qđ i cru/

ee operetur. ꝛ tota efficacia ei⁹ sit ex vi
sacramēti. ꝛ in nobis ad hāc nulla
sit ꝟtus nisi humilitatꝭ ꝛ p̄paratio
nis. Preterea si effect⁹ sacramēti sit
finit⁹ ꝛ applicatio fieri habeat ꝑ mi-
nistrū q̄liter hec fieri dꝫ. vtrū hūc ef
fectū minister p̄mū sibi aut illi qui
hm̄oi sacrificiū fieri istituit applica
re dꝫ Et gn̄aliter vtꝝ in ip̄a appli-
catōe sit seruādus ordo charitatis
aut iusticie Et videt̄ eē de hostia im
molata sic̄ de elemosyna data ab
aliq̄ ꝑ ministrū q̄ p̄mū ꝛ magis ce-
teris parib᷒ ꝓficit dāti q̄ꝫ portanti.
qꝛ ḡ inter ꝓposita tāgit effectuū eu-
charistie fruct⁹ salutares vt eoꝝ in-
telligentia plenioꝛ habeat̄ q̄dā ꝓpō
nes subiungēde videt̄. p̄mittēdo h̄
p̄ncipiū q̄si eaꝝ fūdamētū q̄ꝛ de cōi
rōne sacri ē ꝯtinere aliq̄d sacrū. sed
in hoc differt sacr̄m eucharistie ab
alijs. Nā sacr̄m eucharistie ꝯtinet
aliq̄d sacrū absolute. s. ip̄m christūꝫ
Alia ꝟo sacr̄a ꝯtinēt aliq̄d sacruꝫ
in ordie ad aliō. s. ꝟtutē ad scīfican
dū. vt pꝫ de baptismo chrismate et
silib᷒. Dico āt q̄ꝛ alia sacr̄a ꝯtineāt
ꝟtutē q̄ ꝓportionat̄ istrumēto. ꝛ cō-
parat̄ ad ꝟtutē absolutā ꝛ ꝑfectā si
cut ꝯpat̄ istrumētum ad agēs p̄nci
pale. Instrumētū em̄ non opat̄ nisi
inq̄ꝫtū motū ē a p̄ncipali agēte qd̄
ꝑ se opat̄. ꝛ iō ꝟt⁹ p̄ncipal̄ agētis hꝫ
ꝑmanēs ꝛ ꝯpletū eē i natura Virt⁹
āt istrumētal̄ hꝫ eē trāsiēs ex vno in
aliō ꝛ icōpletū. sic̄ mot⁹ ē act⁹ impfe
ct⁹ ab agēte in patiēs. vn̄ sic̄ ꝟt⁹ in-
strumētal̄ acq̄rit̄ istrumēto ex h̄ ip̄o
q̄ꝛ mouet̄ a p̄ncipali agēte. ita etiāꝫ
sacr̄m ꝯseq̄t̄ sp̄ūalē ꝟtutē ex bn̄edi-
ctōe xp̄i q̄ realr̄ ꝛ ꝑmanēter ē in Eu
charistie sacro. ꝛ ex applicatōe mini
stri ad vsum sacri. vt apparet de ba
ptismo ꝛ alijs q̄ꝝ ē materia sensibil̄
Et hinc ē q̄ꝛ eucharistie sacr̄m ꝑfi-
cit̄ in ip̄a ꝯsecratōe materie Alia ve
ro sacr̄a ꝑficiūt̄ in applicatōe ad ho
minē scīficādū Ex eodē etiā seq̄tur
alia dr̄ia. nā in sacro eucharistie id
qd̄ ē res ꝛ sacr̄m ē in ip̄a materia. s.
xp̄s. Id aūt qd̄ ē res tm̄ ē in suscipi
ente. s. gr̄a q̄ ꝯfert̄. In baptismo āt
vtrūq̄ꝫ ē in suscipiēte. s. character q̄
ē res ꝛ sacr̄m. ꝛ gratia remissionis
pctōꝝ q̄ est res tm̄ ꝛ eadē rō est de
alijs sacramētꝭ. ꝑ idē pꝫ q̄ꝛ rōnabi-
liter differt forma sacri eucharistie
a formis alioꝝ sacroꝝ. qꝛ enim alia
sacramēta ꝑficiūtur in vsu materie
ꝯsecrate ꝛ in eis ꝯsecratio materie
ꝯsistit solū in bn̄dictōe q̄dā ex qua
accipit ip̄a materia ꝯsecrata instru
mētalr̄ q̄ndā sp̄ūalē ꝟtutē. q̄ ꝑ mini
strū q̄ ē instrumētū aiatū ad instru-
mēta iaiata dꝫ procedere. hinc ē q̄ꝛ
forme alioꝝ sacroꝝ iportāt vsuꝫ ma
terie puta baptizatōem vl̄ ꝯsigna-
tōem ꝛ tales forme ꝓferūt̄ ex ꝑsona
ministri siue ꝑ modū exercētꝭ actū.
sic̄ cū dr̄ ego te baptizo. vl̄ ego te cō
firmo. siue ꝑ modū iperātꝭ sic̄ in sa-
cramēto ordinis Accipe ꝛc̄. et sic de
alijs E cōtra āt in eucharistie sacro
forma iportat solā ꝯsecratōem ma
terie q̄ in trāssubstātiatiōe ꝯsistit et
ꝓfert̄ ex ꝑsona ipsi⁹ xp̄i loquētꝭ pu-
ta cū dr̄ h̄ ē em̄ corp⁹ meū vl̄ h̄ calix
sanguinis mei. vt det̄ itelligi q̄ꝛ mi-
nister i ꝑfectōe hui⁹ sacri nihil agat
nisi q̄ꝛ ꝓfert ꝟba xp̄i cui⁹ ꝑsonā rep-
sentat q̄ties sacerdos celebrat. quo
tanq̄ꝫ fundamēto p̄iacto ponuntur
quedam propositōes

¶ Eucharistie sacr̄m oīm alio prima
rū sacramētorū eē potissimūꝫ. ꝓpō
ad qd̄ sicut ad finem cetera or
dinantur suamq̄ꝫ virtutē par
ticipāt est censendū

¶ Nec ꝓpositio patꝫ quo ad p̄mā
eius partē. Nam in sacramēto eu-

charistie ꝯtinet̃ ipe christus substā
tialiter. In alijs aūt sacramētis cō
tinet̃ quedā ꝟtus instrumētal' par
ticipata a xp̄o. vt apparet ex p̄missō
p̄ncipio. ſꝫ aūt id qđ ē ꝑ essentiam
potiꝰ est eo qđ est ꝑ ꝑticipatōez Ex
hoc apparet etiā tercia pars q̄ đr ꝙ
ab h̄ sacramēto cetera sacramenta
suā ꝑticipāt ꝟtutē. qꝛ ſꝫ id qđ ē per
essentiā ē cā ceteris qbꝰ aliqđ ꝯue
nit ꝑ participatōem. sicut ignis est
cā caloris respectu alioꝝ. vn̄ ⁊ ipsa
passio xp̄i ꝯtulit ceteris sacramētꝭ
ꝟtutē sc̄tificatiuā. ⁊ h̄ ex ꝟtute xp̄i q
in sacr̄o eucharistie ꝯtinet̃. ⁊ sic ba
ptismꝰ institutꝰ ante h̄ sacramētuꝫ
et ante xp̄i passionē habebat ꝟtuteꝫ
iustificādi a passione quā p̄figura
bat. ⁊ a xp̄o iā baptizato qui dedit
ꝟtutē aq̄s sc̄tificādi. Sequūda ꝟo
ꝑs apparꝫ Nā manifestū ē ꝙ sacr̄m
ordinis ordīat̃ ad eucharistiā ⁊ ad
eucharistie ꝯsecratōem. Sacr̄m āt
baptismi ordinat̃ ad eucharistie re
ceptōez in q̊ etiā aliq̄s ꝑficit̃ ꝑ ꝯfir
matōez. vt n̄ vereat̃ se subtrahere a
tali sacr̄o Per pn̄iaꝫ etiā ⁊ extremā
vnctionē p̄parat̃ hō ad digne sumē
dū corpꝰ xp̄i. Matrimoniū āt saltē
sua s̄catōe attingit h̄ sacr̄m inq̄ꝫtū
s̄cat ꝯiūctionē xp̄i ⁊ eccl'ie. cuiꝰ vni
tas ꝑ sacr̄m eucharistie figuratur.
Hinc ē ꝙ đt Diony. i 3° eccl'iastice
Hierarchie. ꝙ oīa sacra in euchari
stia ꝯsumāt̃. sic ordinati cōicāt ⁊ eti
am baptizati si sint adulti. ⁊c̄ij s. g̊.

Pō. ij ¶ Eucharistie sacramētū rati
onabiliter in fine vltime cene
institutum. ē s̄m quendā mo
dum in voto ad salutem ne
cessarium

¶ Huiꝰ ꝓpōnis p̊ma ꝑs deducit̃
iuxta superiꝰ p̄habitū p̊ncipiū Nā
in eucharistie sacr̄o ꝯtinet̃ subalit̃
ipe xp̄us. ⁊ ideo qn̄ ipe xp̄s in ꝓpria
specie discessurꝰ erat ī sacr̄ali spē se
ipm̄ nob̄ reliq̄t. sic̄ ī absentia iꝑato
ris exhibet̃ venerāda eiꝰ imago. vn̄
Eusebiꝰ đt ꝙ qꝛ corpꝰ aſſumptū
ablaturꝰ erat ab ocul'. ⁊ illaturꝰ sy
deribꝰ. necc̄e erat vt die cene sacr̄m
corꝑis ⁊ sanguinis sui ꝯsecraret no
bis. vt coleret̃ iugit̃ ꝑ mysteriuꝫ qđ
semel offerebat̃ in p̄ciū. 2° idē appa
ret. qꝛ sine fide passiōis xp̄i nūq̄ꝫ po
tuit eē salꝰ s̄m illđ ad Romanos. 3
Quē ꝓposuit deꝰ ꝓpiciatorē ꝑ fidē
in sanguine ipsiꝰ. ⁊ iō oportuit oī tp̄e
apđ hoīes eē aliqđ rep̄sentatīm dn̄i
ce passiōis cuiꝰ ī veteri testamento
rep̄sentatīm fuit agnꝰ paschal'. vn̄ ⁊
ap̄l's đt p̊ª ad Corithios. v. pascha
nr̄m imolatꝰ ē xp̄s Successit āt ei ī
nouo testamēto eucharistie sacr̄m.
qđ ē rememoratīm p̄terite passiōis
sic̄ ⁊ illđ fuit p̄figuratīm future. ⁊ iō
ꝯueniēs fuit iminēte passione p̊ori
celebrato sacr̄o nouū sacr̄m īstitue
re. 3° āt qꝛ ea q̄ vltio dicūt̃ maxime
ab amicis recedētibꝰ magꝭ memo
rie ꝯmēdāt̃ p̄sertim. qꝛ tūc magꝭ in
flāmat̃ affectꝰ ad amicos. ea ꝟo ad
q̄ afficimur magꝭ ⁊ ꝓfūdiꝰ aīo im
p̊mūt̃. qꝛ igit̃. vt btūs Alexāđ papa
đt. Nihil ī sacrificijs maiꝰ eē pt q̄ꝫ
corpꝰ ⁊ sanguis xp̄i. nec vlla oblatō
hac potior ē. iō vt ī maiori venera
tōe haberet̃. dn̄s in vltimo discessu
suo a discipul' h̄ sacramētū instituit
Et h̄ ē qđ đt Augꝰ. in libro respon
sionū ad Januariū. Saluator q̄ ve
hemētiꝰ ꝯmēdaret mysterij huiꝰ al
titudinē vltimū h̄ voluit īfigere cor
dibꝰ ⁊ memorie discipuloꝝ a q̄bus
ad passionē discessurꝰ erat. Sequū
da ꝑs apparet. qꝛ circa eucharistie
sacr̄m duo p̄nt ꝯsiderari. s. aliquid
qđ ē res tm̄ sacr̄i. cuiusmodi ē gr̄a ⁊
vnitas corporis mystici ⁊ sine hac
nō pt esse salus. Nulli em̄ pꝫ aditꝰ

salutis extra ecclíam. sicut nec in dilu uio extra archã Noe que figura fuit ecclie. Sz res alicui⁹ sacramẽti habẽri pt añ pceptõem ipsi⁹ sacramẽti ex ipso voto sacri pcipiẽdi. vñ adulti ex voto psonali z pprio pcipe pñt rẽ hui⁹ sacramẽti Pueri at ex h ipso que baptizãt ordinãt p eccliaz ad eucharistiã. z sic sic ex fide ecclie credũt. sic ex itẽtõe ecclie desiderãt eucharistiã. z p õñs recipiũt rẽ ipsius pz g que istud sacramẽtũ est necessarium ad salutẽ sm aliquẽ modum in voto. ergo zc.

Põ. 3. ¶ Eucharistie sacrm nedũ anthonomatice sacrm vocatum qnimo z sacrificiũ ẽ cõuenienter pluribꝫ noibꝫ noiatũ

¶ Nec põ p suas ptes declarat. Nã que sit sacramẽtũ pz. qz sacramẽtũ est visibile signũ ptinẽs aliquod sacrũ occultũ. vt pz ex pncipio prelibato. z qz ipsuz eucharistie sacrm nõ solũ ptinet aliqd sacrũ in ordine ad aliud. s. ptutẽ quãdã ad sctificãdũ hoiez. sic alia sacramẽta. immo ptinet aliqd qd ẽ sacrũ absolute. s. ipsum xpm a quo cetera sacramẽta suã ptutẽ sctificatiuã participãt. Hinc est que nedum est aliqd sacramẽtũ. sed etiã pter eius excellẽtiã vocat anthonomatice sacramẽtũ. Sequũda ps põnis dt que etiã istud sacramẽtũ ẽ sacrificiũ cũ tamẽ alia sacra sint sacramẽta tm. hec ãt ps apparet Nam sacrificiũ dr pprie aliqd factũ in honorẽ soli deo debitũ ad eũ placãdũ. Et inde ẽ vt Augusti. dt. x. de ciuitate dei. Verũ sacrificiũ est omne qd agit. vt sctã societate deo ihercam⁹ relatũ. s. ad illũ finem boni quo veraciter bti esse possum⁹. Est ãt aduertẽdũ que celebratio hui⁹ sacramẽti dr xpi immolatio duplici rõne. pmo quidẽ. qz sicut Augustin⁹ dt ad Simpliciũ. solent imagines earũ rerũ noib⁹ appellari quarũ imagines sunt. sicut cũz intuentes tabulã aut parietẽ pictũ dicimus ille Cicero ẽ. ille Salusti⁹ Celebratio ãt hui⁹ sacramẽti imago est quedã representatiua passionis xpi que ẽ vera immolatio z verissimũ sacrificiũ. nã tũc xps seipm obtulit p nobis. z h ipsum opus que volũtarie xps passionẽ sustinuit fuit deo maxime acceptũ. z sic merito istud sacramẽtũ dr sacrificiũ. propter qd dt Augusti. in libro sentẽtiarũ psperi. semel oblatus est i semet ipso xps. z tamẽ quotidie immolat in sacramẽto Ambrosius etiã sup epistolã ad Hebreos dt. In xpo semel oblata ẽ hostia ad salutẽ sempiternã potens. Quid igit nos Nonne p singulos dies offerim⁹ ad recordatõez mortis ei⁹. Adhuc alio mõ dr sacrificiũ z xpi immolatio qntũ ad effectũ passionis. qz. s. p h sacramẽtũ pticipes efficimur fructus dominice passionis. vnde z in quadã dominicali oratione secreta dr. quotiens hui⁹ hostie pmemoratio celebrat opus nostre redẽptõis exercet. Itaqz bñdicta eucharistia et ẽ sacramẽtũ z ẽ sacrificiũ differẽter. Nam est sacramentũ inqntũ in ipso sub visibili specie ptinet inuisibilis gratia. Est aũt sacrificiũ inqntũ in h sacramẽto repñtat passio xpi q xps obtulit se hostiã deo. z inqntuz fructus passionis pticipat nobis p istam eucharistie oblatiõem z sic pz scda ps. Silr pz tercia ps Nã h sacrm hz triplicẽ significatõez. vnã qdẽ respectu pteriti inqntũ. s. ẽ pmemoratiuũ dñice passionis. que fuit verũ sacrificiũ. vt iaz tactũ est. z sm hoc vocatur sacrificium Aliam vero significationem habet respectu rei presentis. scilicet ecclesiastice vni

catis cui homines aggregant̄ p̄ h̄ sacr̄m ꝛ ẜm h̄ noiat̄ coio vł' synaxis dr̄ em̄ Damascenus .iiij. libro. q̄ dr̄ vnio q2 cōicam⁹ p̄ ipam xp̄o. ꝛ q2 p̄ ticipamus ei⁹ carne ꝛ deitate. ꝛ q̄a cōicamus ꝛ vnimur adinuicē p̄ ip/ sam Terciā ẜcatōem h3 respectu fu turi. inq̄tū. s. h̄ sacramētū p̄figura/ tiuū ē fruitōis dei q̄ erit in patria. ꝛ ẜm hoc dr̄ viaticū. q2 p̄bet nobis vi am illuc p̄ueniēdi. Et ẜm h̄ etiā dr̄ eucharistia. i. bona gratia. q2 gratia dei ē vita eterna. vt dr̄ ad romanos vi. vel q2 realiter ɔtinet xp̄m q̄ ē ho stia salutaris. ꝛ sic ꝓpter nimias hu ius sacramēti diuitias sue bonita/ tis necesse est ip̄m pluribus noib⁹ nominare. ergo ꝛc.

p̄ō. iiij. ¶ Effectus sacramēti euchari stie sunt in p̄senti collatio gra tie. et in futuro adeptio glorie eterne.

¶ Nec xp̄o apparet p̄⁹ q̄ ɔsequu tio gr̄e sit effect⁹ hui⁹ sacri q̄tū ad vitā p̄sentē Nā effect⁹ hui⁹ sacri d3 ɔsiderari p̄mo ꝛ p̄ncipal̄r q̄dem ex eo q̄ in h̄ sacro ɔtinet̄ qd̄ est xp̄s q̄ sicut in mūdū visibiliter veniēs cō tulit mūdo vitā gr̄e ẜm illud Joan nis. vi. Gratia ꝛ veritas p̄ Jesu3 fa cta est. Ita in hoiem sacramētaliter veniēs vitā gr̄e opat̄. illud Joannis vi. Qui mādūcat me viuet ꝓpt̄ me vn̄ Cyrillus dr̄ Viuificatiuum dei ꝟbū vniēs seipum ꝓprie carni fecit ip̄am viuificatiuā. decebat em̄ eu3 nr̄is q̄dāmō vniri corpib2 p̄ sacra ei⁹. carnē ꝛ sanguinē p̄ciosum q̄ ac cepim⁹ in b̄ndictōe viuificatiua et in pane ꝛ i vino Sequūdo ɔsidera tur effect⁹ hui⁹ sacri ex eo qd̄ per h̄ sacr̄m rep̄sentat̄ qd̄ est passio xp̄i ex cui⁹ ꝟtute istud etiā sacr̄m opat̄. et iō effectū quē fecit passio xp̄i i mū/ do. h̄ sacr̄m facit i hoie. vn̄ sup̄ illō Joānis. xix. Cōtinuo exiuit sāguis et aq̄. dr̄ Chrysostim⁹. Quia hinc suscipiūt̄ p̄ncipiū sacra mysteria cū accesseris ad tremēdū calicē vł' ab ip̄a bibitur⁹ xp̄i costa ita accedas. vt ꝛ ip̄e dn̄s dr̄ Mat. xxv. Hic est sanguis me⁹ q̄ p̄ vobis effundet̄ in remissionē pctoꝝ. Tercio ɔsiderat̄ effectus hui⁹ sacri ex mō q̄ tradit̄ h̄ sacr̄m. Nā regula ē q̄ effect⁹ cuiuſ libet sacri ɔsiderat̄ ẜm silitudinem vsus sui. Tradit̄ aūt p̄ modū cibi ꝛ pot⁹. ꝛ ideo oēm effectū quē facit cib⁹ ꝛ pot⁹ material̄ q̄tū ad vitam corporalē q̄. s. sustētat. auget. repa/ rat ꝛ delectat. h̄ totū facit h̄ sacr̄m. q̄tū ad vitā sp̄ual̄e. vn̄ dr̄ Ambro. in libro de sacris. Iste panis ē vite eterne q̄ aie nr̄e suba3fulcit. ꝛ Chry sosti. dr̄ sup̄ Joānē. Prestat se nob̄ desiderātib⁹ ꝛ palpare ꝛ comedere et āplecti. vn̄ ꝛ ip̄e dn̄s dr̄ Joānis. vi. Caro mea ꝟe ē cib⁹. ꝛ sanguis me⁹ ꝟe ē pot⁹. Quarto ɔsiderat̄ ef fect⁹ hui⁹ sacri ex sp̄eb⁹ in q̄b⁹ tra/ dit̄ h̄ sacr̄m. vn̄ Augusti. ibidē dicit Dn̄s nr̄ corp⁹ ꝛ sanguinē suū i eis reb⁹ ɔmēdauit q̄ in vnū aliqd̄ redi gūt̄ ex mult̄ Nam alid̄. s. panis ex mult̄ granis vnū ɔstat Alid̄. s. vinū ex mult̄ racemis ɔfluit. ꝛ iō ip̄e ali bi dr̄ sup̄ Joānē O sacr̄m pietatis. O signū vnitat̄ O vīculū charita tis. q2 q̄ xp̄s ꝛ ei⁹ passio est cā gr̄e ꝛ sp̄ual̄ refectio ꝛ charitas sine gr̄a eē nō p̄t Manifestū ē q̄ h̄ sacr̄m gr̄a3 ɔfert. vn̄ si ꝓpt̄ efficaciā ꝟtut̄ huius sacri etiā ex voto ip̄sius aliq̄s gr̄am ɔseq̄t̄ p̄ quā sp̄ual̄r viuificet̄ Mani festū ē cū ip̄m sacr̄m real̄r sumatur gr̄a augeat̄ ꝛ vita sp̄ual̄ p̄ficeat̄. sc3 p̄ modū singularis excellētie. vt hō in seip̄o p̄fectus existat p̄ ɔiunctio/ nem ad deū. Similiter ex efficacia hui⁹ sacramēti ɔsurgit q̄ charitas in quedā feruore excitat̄ in actu ꝓpt̄

q̄ꝺ aīa ſpūal'r reficit᷑. delectat᷑ ⁊ q̄dā
mō inebriat᷑ dulcedine bonitat̄ꝫ di
uine ſ᷑m illꝺ Cāticoꝝ q̄nto Come
dite amici et bibite ⁊ inebriamini
chariſſimi. ⁊ ſic pꝫ ṗma ꝑs De-
inde ex p̄miſſis radicib⁹ patꝫ ſcꝺa
ꝑs. In h̄ eñ ſacramēto q̄ttuoꝛ p̄ci-
pue ꝯſiderant᷑. ſ. ip̄e xp̄s ꝯtentus. ⁊
paſſio ei⁹ rep̄ntata. ⁊ ex hac ꝑte cau
ſat hoc ſacramētū adeptōnem vite
eterne Nā ip̄e xp̄s ꝑ ſuā paſſionez
aperuit nobis aditū vite eterne. ſ᷑m
illud ad hebreos. ix. Noui teſtamē
ti mediatoꝛ ē. vt morte intercedēte
q̄ vocati ſunt accipiāt repromiſſio-
nem eterne hereditat̄ꝫ. Vñ ⁊ in for
ma hui⁹ ſacramēti ꝺꝛ Hic eſt calix
ſanguinis mei noui ⁊ eterni teſta-
menti Scꝺo ꝯſiderant᷑ alia duo in
hoc ſacramēto. ſ. vſus huius ſacra
menti ⁊ ſp̄ēs ei⁹. ⁊ qꝛ refectio ſpūal'
cibi ⁊ vnitas ſ᷑cata ꝑ ſp̄ēs panis et
vini habent᷑ q̄dē in p̄nti ſꝫ ipꝑfecte. ꝑ
fecte āt ī ſtatu glīe eterne. ꝯſequēs
eſt ꝙ ꝟtus huius ſacramēti ſe extē-
dat ad ꝯſequutōez eterne glīe Vñ
Auguſt. ꝺt ſuꝑ illꝺ Joāis. vj. Ca
ro mea vere ē cib⁹. cum cibo ⁊ potu
id appetant hoīes vt nō eſuriāt ne-
ꝗ ſitiant. hoc veraciter nō p̄ſtat ni-
ſi iſte cib⁹ ⁊ potus q̄ eos a q̄b⁹ ſumit᷑
immortales ⁊ incorruptibiles facit
in ſocietate ſcōꝝ vbi pax erit ⁊ vni-
tas plena atꝗ ꝑfecta. Veꝝ tñ nō
ſtatim ꝑ hoc ſacramentū introdu-
cunt᷑ in glīam. ſꝫ oportet vt ṗus ſit᷑
ꝯpatiamur vt poſtea glorificemur.
ſicut ꝺꝛ ad Romanos. viij. Et in fi
gurā hui⁹ Helias comedit ⁊ bibit
et ābulauit in fortitudine cibi illi⁹
vſꝗ ad montē dei Oreb. igit᷑ ⁊c̄

¶ In ipſo ſumēte p̄t remiſſio
ꝓō. v venialis peccati eē indirecte
effect⁹ huius ſacri. tñ in illo et
ſi nō ex defectu ſacri nō ē ei⁹
effect⁹ remiſſio mortal' pcti.
q̄nimo accedēs h̄ ſacrm̄ cū cō
ſcia mortal' pcti. velut falſari⁹
crimē incurrit ſacrilegij

¶ Hec ꝓpō ꝑ ſuas ꝑticulas decla
rat᷑ Nā in iſto ſacramento duo p̄nt
ꝯſiderari. ſ. ipm̄ ſacramētū ⁊ res ſa-
cramēti. ⁊ ex vtroꝗ apparet ꝙ h̄ ſa-
cramentū hꝫ ꝟtutē ad remiſſionem
venialiū pctōꝝ. Nā h̄ ſacramētum
ſumit᷑ ſub ſpecie cibi nutrient̄ꝫ Nu-
trimentū āt cibi neceſſariū ē corpo-
ri ad reſtaurandū id q̄ꝺ q̄tidie deꝑ
dit᷑ ex actōe caloris natural'. Spūa
liter aūt in nobis q̄tidie aliq̄d deꝑ
dit᷑ ex calore ꝯcupiſcētie ꝑ pctā ve-
nialia. q̄ diminuūt feruorē charita-
tis. Et iō ꝯpetit huic ſacramento.
vt remittat pctā venialia. Vñ Am
broſius ꝺt in libro de ſacramentis.
Iſte panis q̄tidie ſumit᷑ in remiſſio
nem q̄tidiane infirmitatis. Res āt
hui⁹ ſacramēti ē charitas nō ſolū
q̄ꝫtū ad habitū ſꝫ etiā q̄ꝫtū ad actū
q̄ excitat᷑ in hoc ſacramēto ꝑ quē ve
nialia ſoluunt᷑. Et ex hac ꝑte ꝺꝛ in
directe tollere venialia inq̄ꝫtū venia
lia repugnāt feruori charitat̄ꝫ ī ſuo
actu. quē iſtud ſacramētū hꝫ excita
re. ⁊ ſic pꝫ ṗma ꝑs ꝓpōnis. Scꝺa
ꝑs ꝺt ꝙ nō tollit pctā mortalia ī ip
ſo ſuſcipiente cū ꝯſcientia pcti mor-
talis. ⁊ tñ defect⁹ nō ē in ip̄o ſacra-
mento. Vñ virtus hui⁹ ſacramēti
p̄t dupl'r ꝯſiderari. vnoº ſ᷑ꝫ ſe ⁊ ſic h̄
ſacramentū hꝫ ꝟtutē ad remittēdū
q̄cūꝗ pctā ex paſſione xp̄i q̄ ē fons ⁊
cā remiſſionis pctōꝝ. Alioº p̄t ꝯſi-
derari ꝑ ꝯꝑatōēꝫ ad eū q̄ recipit h̄
ſacramētū ꝓut in eo inuenit᷑ vel nō
inuenit᷑ ip̄edimētū ꝑcipiēdi hoc ſa-
cramentū. q̄cunꝗ āt hꝫ ꝯſciam pec
cati mortalis hꝫ in ſe ip̄edimentū
ꝑcipiendi effectū hui⁹ ſacramēti in
eo. ꝙ nō ē ꝯueniens ſuſceptoꝛ hui⁹

ſacramēti.tū qꝛ nō viuit ſpūaliter
⁊ ita nō debet ſpūale nutrimētum
ſuſcipe qꝺ nō eſt niſi viuētis. tū ꝙa
nō pt vniri xp̄o qꝺ fit ꝑ iſtud ſacra
mētū. dū ē in affectu peccādi mora
liter Et ideo vt dꝛ in libro de eccle
ſiaſticis dogmatibꝫ Si mens in af
fectu peccandi eſt grauat̃ magis in
euchariſtie ꝑceptiōe ꝙ purificetur.
vn̄ hoc ſacr̄m in eo ꝙ ip̄m ꝑcipit cū
ꝯſcia pcti mortalis nō operatur re
miſſionem pcti. pt tamē hoc ſacr̄m
opari remiſſionē pcti mortalis du
pliciter. Uno mō non ꝑceptū actu
ſed voto. ſic cū ꝙs p̄mo iuſtificatur
a pctō. tūc em̄ virtus ſacramēti co
operat̃ in voto. alias iuſtificatōem
ſuā nō ꝯſequeret̃. Alio mō etiā per
ceptū ab eo ꝙ ē in pctō mortali cu
ius ꝯſciētiā ⁊ affectū nō habet. forte
em̄ p̄mo nō fuit ſufficiēter ꝯtrit⁹. ſꝫ
deuote ⁊ reuerēter accedēs ꝯſequi
tur ꝑ hoc ſacramētū gratiā charita
tis ꝙ ꝯtritōem ꝑficiet ⁊ remiſſioneꝫ
pcti. ⁊ ſic ptꝫ ſecūda pars Tercia
vero pars dt ꝙ pctōꝛ accedēs h̄ ſa
cramētū cū ꝯſcientia pcti mortalis
tanꝙ falſarius incurrit crimē ſacri
legij. hec aūt pars apparet Nā in h̄
ſacr̄o ſic in alijs qꝺ eſt ſacr̄m eſt ſi
gnū eius qꝺ eſt res ſacr̄i. duplex aūt
eſt res huius ſacramēti. ſic dictū eſt
ſupra. vna ꝙdē eſt ſignata ⁊ conten
ta. ſ. ip̄e xp̄s. ⁊ ſic verū eſt qꝺ dici ſo
let ꝙ iſtud ſacramentū ꝑficit̃ in ip̄a
ꝯſecratōe. Alia aūt eſt ſignata ⁊ nō
ꝯtenta. ſ. corpus xp̄i myſticū qꝺ eſt
ſocietas ſanctoꝝ vel etiā gratia cau
ſata in ip̄o ſuſcipiēte qn̄ digne ſumi
tur. Sic iſtud ſacramētū. ſic ⁊ alia
ſacramēta ꝑficitur in eius vſu que
eſt ſumptio ſeu manducatio ⁊ bibi
tio. Inde eſt ꝙ ſibi ꝯpetit ſolū ratō
ſacramēti inꝙtum ſumitur ⁊ ratio
ſacrificij ſibi ꝯuenit inꝙtum offer
tur ſeu immolat̃. Quicunꝙ ergo h̄

ſacramētū ſumit ex h̄ ip̄o ſignificat
ſe xp̄o eſſe vnitū ꝑ gratiā ⁊ mēbꝛis
ei⁹ incorporatū. qꝺ ꝙdē fit ꝑ fidem
formatā quā nullus hꝫ cū peccato
mortali. ⁊ ideo manifeſtū eſt ꝙ ꝙcū
ꝙ cū pctō mortali hoc ſacramentū
ſumit. falſitatē ī h̄ ſacramēto ꝯmit
tit. ⁊ ideo incurrit ſacrilegiū tāꝙ ſa
cramēti violatoꝛ ⁊ ꝓpter hoc mor
taliter peccat. vn̄ ⁊ Auguſtinus dt
Multi indigne accipiūt corp⁹ dn̄i
ꝑ qꝺ docemur ꝙ cauēdū ſit accipe
re bonū. Ecce em̄ Jude factū ē ma
lū dum male accipit̃ bonū. ſic econ
uerſo Ap̄lo factū eſt bonū cū bn̄ ac
cipitur malū. ſ. cū ſtimulus ſatha
ne patienter portatur

¶ Sacramentum euchariſtie ꝓōv [illegible]
inꝙtū eſt ſacramētū euchari
ſtie. iuxta modū deuotionis
in cōſumente per cōcomitan
tiā remittit reatū pene. et eidē
etiā competit ſumētē digne a
futuris peccatis preſeruare

¶ Nec ꝓpō oſtēdit̃ ꝑ ſuas partes
dt em̄ p̄ma pars hoc ſacramētū in
ꝙtum eſt euchariſtie ſacramētū re
mittit reatū pene in eo ꝙ illꝺ digne
ſumit ⁊ hoc ꝯcomitārer. vn̄ ſi ꝯſide
ret̃ vt ſacramentū habet duplr̄ effe
ctū. vno mō directe ex vi ſacramēti
Alio mō quaſi ex quadā cōcomitā
tia. ſicut etiā circa ꝯtinētiā hui⁹ ſa
cramēti dici ꝯſueuit. Ex vi ꝙdē ſa
cramēti directe habet illū effectū ad
quē eſt inſtitutū Nō aūt ē inſtitutū
ad ſatiſfaciendum. ſed ad ſpūaliter
nutriendū ꝑ vnioneꝫ ad xp̄m ⁊ ad
mēbꝛa eius. ſicut ⁊ nutrimētū vnit̃
nutrito. Sꝫ qꝛ hec vnitas fit ꝑ cha
ritatē ex cuius feruoꝛe aliꝙs ꝯſeꝙt̃
remiſſionē nō ſolum culpe ſed etiā
pene. Jnde eſt ꝙ ex ꝯſequēti ꝑ quā
dā ꝯcomitantiam ad principalem

effectū hō ꝯsequit̄ remissionē pene
Sequunda ps d̄t ꝙ talis remissio
pene fit iuxta modum deuotōnis
in sumente. hec aūt ps apparet. nā
remissio pene prouenit ex feruore
charitatis. talis aūt feruor requirit
deuotōnem. Inde fit vt vbi est ma
ior deuotio etiā feruor augeť. ⁊ sic
plus remittiť de pena. Ubi aūt de
uotio est magis tepida. ibi feruor ē
minor. ⁊ ꝑ ꝯsequens effectus remis
sionis debilior. qr aucta causa au-
getur ⁊ effectus ⁊ diminuta causa
etiam effectus diminueť Et ex hoc
apparet ꝙ licet istud sacramentum
sit simplr̄ dignius ⁊ efficacius ꝙ̄ sa
cramentū baptismi. tn̄ q̊ ad aliq̄s
effectus sacramētū baptismi ān̄ferť
sc3 q̄tū ad remissionē culpe ⁊ pene
Cuius causa est. qr baptismus da
tur hoī quasi ꝯmorienti xp̄i. ⁊ eius
effectus directus est remittere cul-
pas ⁊ penas. Nec mirū. qr xp̄s et
ipsius passio benedicta opantur in
singulis sacramentis ꝭm distribu-
tionem cuiusdam ꝓportionis ꝭm in
effabilem eius sapientiā ꝑordina-
te. Non aūt ꝭm quātitatē absolute
virtutis. aut ꝭm extremū posse hu-
iusmodi passionis vt infra repetiť.
Tercia vero pars d̄t ꝙ ꝓseruat di
gne sumentē a peccatis futur3 Hec
pars declarať. Quia pctm̄ est que
dam spēalis mors aīe. Unde hoc
mō ꝓseruať aliq̄s a peccato futuro
quo ꝓseruať corp⁹ a morte futura
Qd̄ q̄dē fit dupl'r. Uno° inq̄tum
natura hois interi⁹ roborať ꝯtra in
teriora corruptiua. ⁊ sic ꝓseruatur a
morte ꝑ cibū ⁊ medicinā. Alio mō
ꝑ hoc ꝙ muniť ꝯtra exteriores ipu
gnatōes. ⁊ sic ꝓseruať ꝑ arma qui-
bus muniť corpus. Utroq3 āt mō
hoc sacramentū ꝓseruat a pctō fu-
turo. Nam pmo q̄dē ꝑ hoc ꝙ xp̄o
ꝯiūgit ꝑ grām. roborat vitam spiri
tualem hois tanꝙ̄ spūalis cibus ⁊
spūalis medicina. Iuxta illd̄ psal-
mi. Panis cor hois ꝯfirmat. Et
Augustin⁹ d̄t sup Ioannē. Secu-
rus accede panis est nō venenum.
Alio modo inq̄tū signū est passio
nis christi ꝑ quam victi sunt demo
nes. Repellit em̄ oīm demonū im-
pugnatōem. Un̄ Chrysostim⁹ d̄t
sup Ioannē vt leones flāma spiran
tes sic ab illa mensa discedim⁹ ter-
ribiles effecti diabolo. His de cau
sis d̄t saluator Ioānis. vj. Hic est
panis de celo descendēs si q̄s ex eo
mādūcauerit non morieť. Ex quo
ꝯsequenter apparet ꝙ hoc sacramē
tum saltem ꝯcomitanter diminuit
fomitē originalis peccati. inq̄tū. s.
auget charitatē. qr sicut d̄t Augu-
stin⁹ in libro octuagitatriū questio
nū. Augmētū charitatis ē diminu
tio cupiditatis. igiť ⁊c.

¶ Eucharistie sacramentum ꝓō. vij.
ꝭm rōnem sacramenti solis ꝓ
dest sumentib⁹. nec augeť ei⁹
effectus sumpt3 in vna missa
pluribus hostijs. sicut augeť
per plures hostias in pluri-
bus missis.

¶ Hec ꝓō discurrendo ꝑ ei⁹ par
tes declarať. Nam hostia altar3 ꝭ3
rōnem sacramenti inq̄tū in hoc sa
cramento tradiť inuisiblis grā sub
visibili specie. tradiť aūt ꝑ modū ci-
bi ⁊ potus. Sicut ḡ cib⁹ aut pot⁹
corpaľ ꝑcise suū sortiť effectū in su-
mētib⁹. nō āt in alijs. Pari mō in-
telligendū videť in ꝓposito. Ubi tn̄
aduertendū ē ꝙ sicut in alijs sacra-
mēt3 pt effect⁹ sacramēti ab aliq̄ ꝑ
cipi si sacrm̄ habeať i voto. q̄uis n̄
habeať i re sic aliq̄ baptizāť baptis°
flamis ꝓpť desideriū baptismi anꝙ̄
baptizāť baptismo aq̄. Ita etiā aliq̄

mandu cāt spūalr̄ h̄ sacramētū an/
teq̄ȝ sacramētalr̄ sumāt. h̄ āt duplr̄
ꝯtingit Uno° ꝓpter desideriū sumē
di ipm sacramētū ⁊ h̄ hō dicuntur
mādu care spūalr̄ hoc sacramentuȝ
et nō sacramētalr̄ illi q̄ desiderāt su
mere hoc sacramētū iā institutum.
Alio° ꝓpter figurā. sicut d̄t apl̄s pᵃ
ad Corinthios. x. ꝙ antiq̄ patres
spūalē escā mādu cauerūt ac spūalē
potū biberūt. Inde ē ꝙ aliq̄ hanc
escā dicunt̄ mādu care sacramētalr̄
tm̄. sicut peccator realr̄ sumēs h̄ sa/
cramentū. sȝ ei⁹ spūalē effectū nō cō
sequit̄. Alij sumere dicunt̄ aut mā/
ducare spūalr̄ tm̄. sicut iā dictū est
vtputa qn̄ voto vl' figura sumit̄ ⁊
p hoc ei⁹ spūal' effect⁹ ꝑticipat̄ Alij
ṽo mādu cant istud sacramentum
tā sacramētalr̄ q̄ȝ spūalr̄ sicut q̄ di/
gne ipm realr̄ ꝑcipiūt Et iste mod⁹
mādu cādi ē ꝑfectus; q̄ꝛ regula est.
ꝙ pleni⁹ inducit sacramēti affectuȝ
ipa sacramēti susceptio. q̄ȝ solū desi
derium Ex hac radice apparet ꝙ fi
deles sunt exhortādi q̄tenus liben
ter intersint ⁊ audiāt missas. vota
sua ⁊ desideria hui⁹ sacramēti sum
ptioni adhibēdo. q̄ꝛ. plerūq̄ȝ maio/
rē fructū spūalr̄ hui⁹ sacramēti ꝑci
piunt q̄ȝ ipe sacerdos celebrās. nec
ē silentio ꝑtereundū ꝙ licet in alijs
sacramētis ꝯtingat ipm sacramen
tū voto tm̄. aut sacramētalr̄ tm̄. aut
sil' vtroq̄ȝ mō ꝑcipi. tn̄ hec distictio
poti⁹ ꝯsueta ē fieri circa istud sacra
mentū q̄ȝ circa alia sacramenta du/
plici de cā. Prima q̄dē q̄ꝛ cū alia sa
cramēta ꝑficiant̄ in vsu materie. ꝑci
pere sacramentū est ipa ꝑfectio sa/
cramēti. Hoc āt sacramētū ꝑficit̄ in
ꝯsecratōe materie. ⁊ iō vterq̄ȝ vsus
ē ꝯsequēs hoc sacramentū. Adhuc
aūt in baptismo ⁊ in alijs sacramē
tis characterē ip̄rimētibꝫ illi q̄ acci/
piūt sacramētū. recipiūt aliquē spi/
rituale effectū. scȝ characterē ꝑ rea/
lem sumptōem. Hoc aūt nō acci/
dit in isto sacramento. ⁊ sic p̄ma ꝑs
pȝ. Scd̄a ṽo ꝑs d̄t ꝙ vna vice su/
mēdo plures hostias nō ex hoc ac/
crescit affectus hui⁹ sacramēti. hāc
em̄ partē doctor scūs declarat ꝑ h̄.
q̄ꝛ nihil ṽtutis ē plus in multꝭ ho
stijs ꝯsecratis q̄ȝ in vna cū sub oībꝫ
et sub vna nō sit nisi tot⁹ christ⁹. et
sic ꝑ idē valere. est eadē vice sumere
vnicā hostiā ꝯsecratā ⁊ plures. Sȝ
tn̄ d̄t tercia ꝑs ꝙ sumere in pluribꝫ
missis plures hostias hui⁹ sacramē
ti ꝓdest ad incrementū spūalis effe
ctus hui⁹ sacramēti. cui⁹ cām etiaȝ
assignat. Nā in pluribꝫ missis mul
tiplicat̄ hui⁹ sacrificij oblatio. ⁊ iō
multiplicat̄ effect⁹ sacrificij siml' ⁊ sa
cramēti. Videt̄ ḡ virt⁹ hui⁹ sacra/
menti inq̄ȝtū sacramētū depēdere q̄
dāmō ab ipo eodē sacramēto inq̄ȝ/
tū hȝ rōem sacrificij seu oblatōnis
memorial' dn̄ice passionis. ꝫm illđ
apl̄i p̄me ad Corin. xj. Quotienscū
q̄ȝ mādu cabitis panē hunc ⁊ calicē
bibetis mortē dn̄i annūciabitꝭ. ꝓpt
qđ etiā nō dȝ aliq̄s sumere istđ sacra
mentū nisi post celebratōem misse
q̄ ē repn̄tatiua passionis. nisi obsti/
terit legittimū ipedimentū infirmi/
tatis. aut alicui⁹ silis necessitatꝭ. ⁊
sic pȝ veritas ꝓpōnis Necāt pre
dicta potissime ꝯcernūt effectus sa
cramenti eucharistie sub rōne sacra
menti. supest ē ꝯn̄ter videre de effe/
ctibꝫ hui⁹ sacramēti p̄cipue ꝓut hȝ
rōem sacrificij. ⁊ sit hec ꝓpō octaua
in ordine.

¶ Eucharistie sacramētū sub
rōne sacrificij acceptū. tam in ꝓpō viij.
ipo sumente q̄ȝ in alijs ꝓ q̄bꝫ
offert̄ opat̄ salutis effectū.

¶ Hec ꝓpō apparet ꝓ p̄ma ꝑte. vn̄
ꝙ ipm eucharistie sacramentū ha/

teat rõne sacrificij declaratū ē in tercia ꝓpõne. qꝛ videlʒ in hͦ sacro representat passio xp̄i. qꝛ xp̄s se obtulit hostiā deo. vt dꝛ ad Ephesios. v. Qd aūt hͦ mõ ꝓsit sumētib⁹ apparet. qꝛ p oib⁹ sumētib⁹ ꝯfert. dꝛ em̄ in Canone misse Quotq̄t ex hac altaris ꝑticipatiōe sacrosctm̄ corpus ꝛ sanguinē filij tui sumpsim⁹ oī bñdictōe celesti ꝛ grā repleamur Sitr 2ª ps apparet. qꝛ istd sacrm̄ etiā offert p nō sumētib⁹ p eoꝝ salute. vñ ꝛ ī Canone misse dꝛ Memēto dñe famuloꝝ famularūq; tuaꝝ p q̄b⁹ tibi offerim⁹ hͦ sacrificiū laudis p se suisq; oib⁹ p redēptōe aīaꝝ suaꝝ p spe salutꝫ ꝛ icolumitatꝫ sue Et vtrūq; modū exp̄mit dñs dicens Mathei. xxvi. Qui p nob. s. sumētib⁹ ꝛ p multis alijs effundet in remissionem peccatorum.

ꝓpõ. nona. ¶ Eucharistie sacrm̄ inq̄ʒtū ē sacrificiū altaris. sic multiplicis effect⁹ spūalis beneficiuʒ influit capacibus

¶ Hec ꝓpõ pʒ. qꝛ hui⁹ sacri celebratio vocat xp̄i imolatio. vt dictū est supi⁹. videlʒ ꝛ rõne repsentatōis et rõne effect⁹ passiōis. s. qꝛ p hͦ sacrm̄ ꝑticipes efficimur fruct⁹ dñice passionis. qꝛ igit p passionē xp̄i nob est collatū multiplex bñficiū. videlʒ qꝛ p bñdictā xp̄i passionē sum⁹ liberati a pctō. a potestate diaboli inq̄ʒtū p passionē hoi ꝑparatū ē remedium tuēdi se ꝯtra neqcias diaboli ꝛ ei⁹ ipugnatiōes. p passionē etiā xp̄i hoies fuerūt liberati a pena peccati deoq; recōciliati. ꝛ apta fuit ianua celi. seq̄t q; in ipo altaris sacrificio qd ē qdā xp̄i p passionē immolatio ꝯferat copia spūaliū effectuū his q̄ capaces st fruct⁹ isti⁹ sacrificij. vbi notādū q; istud sacrificiū alijs prodest a sumētib⁹. vt dictū ē. ꝛ in illis nō ꝑexigit vitā spūalē in actu. sʒ in poña tm̄. ꝛ iō si eos dispositos iueniat eis grām obtinet ꝟtute illi⁹ veri sacrificij a q̄ ois grā i nos defluxit. ꝛ p ꝯñs pctā mortalia in eis delet. nō sic cā ꝑxima sʒ inq̄ʒtū gratiā ꝯtritōis eis ipetrat. Ex q̄ apparet q; istud sacrificiū ꝓdest q̄busdam alijs a sumēte existentibus in pctō mortali. ꝛ tñ si mens habeat ꝯsciaʒ pcti mortal' obest sibi. nā vt dictū ē Indigne sumēs irrogat iniuriam huic sacro. ꝛ iō ponit obicē ne ꝯseq̄tur fructū hui⁹ sacri. Signāter dicebat q; istud sacrm̄ exigit ad min⁹ q; aliq̄s habeat vitā in poña ꝓpt dānatos qui carēt poña resurgēdi ad gratiā. igit ꝓpõ vera.

¶ Quāuis xp̄i in hoc sacro realiter existētis īfinita sit virt⁹. tñ hui⁹ tā sacri q̄ʒ sacrificij est finit⁹ seu determinat⁹ effect⁹ ꝓpõ. x.

¶ Hec ꝓpõ ē doctoris scti. Et pʒ ex autoritate cōis ꝯsuetudinis ecclesie. Nā si effect⁹ hui⁹ sacrificij eet īfinit⁹. seq̄ret q; frustra celebrarent plures misse p aīa defuncti vl' p aīabus mortuoꝝ. ꝯñs tenet qꝛ si vni⁹ sacrificij altaris eet ifinit⁹ effect⁹ statim p vnā missam liberaret oīm defunctoꝝ aīe i purgatorio existētes. Hui⁹ aūt rō ē. qꝛ dr̄ña ē inter agēs naturale ꝛ agēs libeꝝ. Agēs em̄ naturale agit ꝑm vltimū suū posse. ꝛ ideo qñ ꝟt⁹ tal' agētis ē ifinita etiā effect⁹ ē ifinit⁹ Sʒ agēs libeꝝ ñ agit penes extremū posse. sʒ iuxta beneplacitū vel ꝯgruētiā q̄ntitatꝫ sibi ꝑfixe. sic ē domificator nō sp facit tātos ictus q̄ntos pt. sed q̄ntos nouit expedire. ꝛ sic ē intelligēdū in ꝓposito de ꝟtute sacramētoꝝ. igit ꝛc.

¶ Quāuis hoc sacrm̄ et sacrificiū ex parte sui se habeat ad ꝓpõ. xi

oēs vniformiter. nō tñ oēs ꝑ/
cipiūt fructus eius equaliter
aut consimiliter

¶ Huiꝰ ꝓpōnis pᵃ pars supponit
tāq̃ʒ ab oibꝰ ꝯcessa. q̄ꝛ ipe xp̄s reali
ter existēs in h̄ sacro est idē ꝛ vnus
sꝑ in q̄libet altaris hostia. ꝛ passio
representata est eadē. queadmodū
dici solet ꝙ ipse sol ex parte sui se hʒ
vniformiter ad illuminādū q̄cūq̃ʒ
dyaphona. 2ᵃ ps apparet. q̄ꝛ in q̄ʒ/
titate effectꝰ ab agēte nō solū attē/
dit q̄ʒtitas ꝟtutis in agēte sed etiā
pensare opʒ dispōnē passiuorum.
Vñ doctor sctūs de adultis. que ꝑ
ꝓpriā fidē ad baptismū accedūt. dt
ꝙ nō equaliter ꝑticipes fiūt fructꝰ
ipsius Nā q̇dā cū maiori. ꝛ q̇dā cū
minori deuotōe accedūt. Et ideo q̇
dā plus. ꝛ q̇dā minus de gratia no
uitatis accipiūt. sicut etiā ab eodeʒ
igne accipit plus caloris q̇ plus ei
appropinquat. lʒ ignis q̄ʒtuʒ est de
se equaliter ad oēs suū calorē effun
dat. Silr̄ ait idē in ꝓposito ꝙ obla/
tio huius sacramēti sit satisfactoria
illis ꝓ quibꝰ offert vel etiā offeren/
tibus ꝯm q̄ʒtitatē sue deuotōis. vñ
ex hac ꝑte verificat ꝓpō. xxiiij libri
causaꝝ dicēs. ꝙ pᵐa cā est in oibꝰ
rebꝰ ꝯm dispōnē vnā. sed res omēs
nō existūt in pᵐa cā ꝯm vnā dispo
sitionē. q̄ꝛ diuersa est dispositio ipo
rū sequūdoꝝ. ꝗ ꝛc.

ꝓpō xij. ¶ Potest valor huiꝰ sacrificij
ab vno in alteꝝ trāsferri. q̇ nō
ꝓdest tantū cuilibet multorū
sicut si fieret pro vno solo il/
lorū vel pro paucis.

¶ Hec ꝓpō ꝓ pᵐa eiꝰ ꝑte apparet
ex cōi ꝯsensu doctoꝝ ꝛ sententia ec
clesie. Nā ꝯm Apl'm pᵐe ad Corin
thios. xij. Corpꝰ mysticū ꝛ eiꝰ mē/
bra assimulātur corꝑi naturali ꝛ su
is mēbris. Cōstat āt ꝙ in corpore
naturali indigētia vnius mēbri sup
pletur ꝑ alteꝝ mēbrū. Cū igit grā
sit efficacior q̄ʒ natura pʒ ꝙ etiam
in corpore eccliastico pt̄ vnū mēbrū
succurrere alteri mēbro Preterea in
ciuilibꝰ potest alter ꝓ altero satisfa
cere apud iudicē trāsferēdo vt se de
bitū alteriꝰ. vel ecōuerso suā satisfa
ctōeʒ alteri impartiēdo ꝛ hoc ꝓpter
amorē ciuilē. Igit a fortiori potest
ex amore charitatis valor huius sa
crificij alteri īpēdi. Sequūda vero
pars apparet. q̄ꝛ istius sacri oblatō
hʒ rōnē sacrificij satisfactiui. sed in
satisfactōe attēdit eq̄litas iusticie. ꝛ
ꝑ ꝯñs attēdere oʒ ad mēsurā repre
sentatōis ꝛ reatꝰ pene ꝓ offensa Et
q̄ꝛ effectꝰ huius sacrificij finite par
ticipatur a participātibꝰ. pʒ ꝙ non
tātū valet pluribꝰ simul sicut si fie/
ret ꝓ vno solo. Nā sic plures misse
plus ꝓsunt q̄ʒ vna sola. sic vna mis/
sa plus ꝓdest soli q̄ʒ multis. queād
modū ꝓ eodē precio nequeūt equa
liter redimi pauci ꝛ multi captiui.

¶ Sicut suffragia valēt ex h̄
ꝙ ꝑ itētionē vniꝰ alteri appli ꝓpō xiij
cāt. sic altaris sacrificiū satisfa
cit spēalr̄ ꝓ illis ꝓ quibꝫ misse
celebrantur.

¶ Huiꝰ ꝓpōnis prima pars pt̄ su
mi ex supdictis. q̄ʒuis sit cōis deter
minatō doctoꝝ Nā in q̄ʒtū aliq̇s in
duit ꝑsonā alteriꝰ. ꝯm h̄ etiā vnꝰ pt̄
ꝓ altero satisfacere Sic ei opa vniꝰ
repsentāt tāq̄ʒ alteriꝰ. sed in q̄ʒtū vnꝰ
dirigit suā itētōem ī alteꝝ ꝛ ei appli
cat cōpēsatōnis valorē ꝯm h̄ tenet
vices alteriꝰ. ꝗ ꝛc. 2ᵃ āt ps apparet
q̄si correlarie. q̄ꝛ missa ē vnū de nu
mero suffragioꝝ Cū igit intētio ce
lebrātꝭ dirigat ad illū vel illos ꝓ q̄
vel quibꝰ specialiter offertur hmōi
satisfactio pʒ ꝓpositum

ppõ viiij ¶ Quẽadmodũ suffragiũ sa/crificij altaris si fiat cõiter p mortuis inter eos diuidit ex diuina iusticia. ita pñt spẽaliter fieri orõnes in missa p aliquib nõ vt valor misse ipsis applicet. sed debet illi specialiter applicari pro quo celebratur ipsa missa.

¶ Hui⁹ ppõnis pma ps apparet ex h. q qñ missa offert cõit p defunctis. tũc itẽtio offerẽtis indifferẽt cõ/iũgit oib⁹ indigẽtib⁹ z capacib⁹ talis suffragij. hz ãt diuina iusticia vt vbi maior sit deuotio. ibi etiam fiat amplior pceptio z sic q sunt in maiori charitate in purgatorio. copiosius pcipiũt valorẽ sacrificij cõiter impẽsi Sequũda ãt ps apparet clare ex supdictis. q valor in pte subtraheret si qs ptẽderet alijs valorẽ misse applicare q pro illis p qbus missa celebraretur. g zc.

ppõ xv. ¶ In celebrante videt autoritas valorẽ misse applicãdi ad alterũ. p q̃to celebrans est organũ ecclesie repñsentãs christũ nõ vt effectum qui in celebrante fieret transferat in alterũ. sed vt p intentionẽ applicet oblationem misse quatenus operetur in ipsum.

¶ Prima ps hui⁹ ppõnis sumitur ex dicto Doctoris sctĩ in tercia pte sic dicẽtis. Sicut celebratio huius sacramẽti est imago repñsentatiua passionis xpi. Ita altare ẽ represen tatiuũ ipsi⁹ crucis in qua xps in ppria specie immolat⁹ est Et p eãdẽ rõnẽ etiã sacerdos gerit imaginem xpi in cui⁹ persona z vtute verba pnũciat ad pseerãdũ. z ita qdamõ idẽ sacerdos z hostia. Quinimo p regula tradit q oia sacra dispẽsantur p ministros inq̃tum sunt ministri z organa eccl'ie. z ex autoritate xpi z eccl'ie. quorũ repñsentatio fit p dispẽsantẽ. q vo ipe minister ẽ organũ nõ qdẽ iaiatũ s3 aiatũ z ex deliberatõe p electõem operans. hinc est q applicatio sacramenti altaris fit principalit a christo z ecclia fm directõem intẽtõis ipsius celebrantis. Sic igit in collatõne sacri ordinis pfertur sacerdoti potestas celebrãdi z autoritas p itẽtionẽ applicãdi hmõi celebratõem cuicũq volu erit z sic ostẽsa est pma ps. Sequũda vo pars et ã haberi pt ex verbis doctoris sctĩ. Dicit em in tercia pte q h sacrm inq̃tũ ẽ sacrificiũ hz virtutẽ satisfactiuã. sed in satisfactione magis attẽdit affect⁹ offerẽtis q q̃titas oblatõnis. ppter qd Luce. xxi. dicitur de vidua que obtulit duo era q plus oib misit. deinde ad ppositũ pcludit. Quamuis igit hec oblatio ex sui q̃titate sufficiat ad satisfaciẽdũ p oi pena. tñ fit satisfactoria illis p qb⁹ offert vel etiã offerẽtib⁹ fm q̃titatẽ sue deuotõnis. z nõ p tota pena Ex qb⁹ vbis ego intelligo eum velle q q̃titas valoris misse celebrate p aliq ẽ mẽsuranda fm itẽtõem deuotõnis ei⁹ p q celebrat z cui p itẽtõem applicat z non fm valorẽ effect⁹ quẽ celebrãs i se pciperet si p semetipo celebraret loquẽdo gñalr. Qd vt meli⁹ eluceat pfirmat rõne. q si misse celebrate p alijs valerent illis fm q̃titatem effectus quẽ ipi celebrãtes psequerent si p seipsis celebrarẽt. sequeret q si sacerdos cũ psciẽtia peccati mortalis celebraret pro aliquo defuncto existẽte in purgatorio. aut pro aliq viuẽte in grã existente tñ obligato

ad reatū pene. seq̄ret̄ inquā q̄ talis missa n̄ pficeret alijs. ꝯn̄s nō ē dō3 q2 missa valet ex ope opato 2 nō de pēdet ei⁹ valor ex ope opantis. 2 cō sequētia tenet. q2 si sic aliq̄s celebra ret nullū fructū misse ꝯseq̄ret̄. vide tur ḡ imaginādū q̄ sicut aliq̄s eun dē ignē applicat corpali situ. cū cor pora lib3 passiuis. ita etiam q̄ v̄tus ignis s̄m se ē eq̄lis. s3 s̄m diuersam facultatē dispōnis passiuoꝝ fit va ri⁹ grad⁹ ꝑticipatōis i passis. pari mō p intētōem ip̄e celebrās sp̄ualr̄ applicat ip̄am missam his p q̄b⁹ ce lebrat̄. q̄ l3 sit eq̄l' efficacie ex ꝑte sui tn̄ s̄m variū modū deuotionū pas soꝝ sibi p̄sentiū sp̄ualr̄ sortit̄ vario mō suū effectū. p h̄ tn̄ nolo negare quin sp̄eal' 2 ꝓpria deuotio celebrā tis habeat suū ꝑsonalē valorē ꝯcur rētē cū valore qui ē in missa ex ip̄o ope opato. 2 ex ea parte ꝯcedi solet plus valere missaꝝ deuoti sacerdo tis q̄3 alterius q̄ est mal⁹. ḡ 2c.

ꝓpō xvi ¶ Possunt īueniri in celebra tōne misse. quattuor valores aut plures p alio expiatiui de bite pene.

¶ Hec ꝓpō p3. Nā ip̄m sacrificiu3 Eucharistie h3 rōnē pcij satisfacti ui seu compēsatōis p reatu pene ex ope opato. Deinde ip̄e orōes 2 reli quū officiū laudis q̄ fiūt i missa ex autoritate eccl'ie p ministrum eccl'ie etiā malū h̄nt suū valorē ad recōpē sandū p alteri⁹ debito tā viuēt3 q̄3 defuncti. tercio aūt ip̄e celebrās de uot⁹ deo 2 accept⁹ etiā tāq̄3 priuata ꝑsona pferēdo orōnes eccl'ie auget valorē h̄mōi orōnum 2 reliq̄ officij ita q̄ cū publico valore ex autorita te eccl'ie ꝯcurrit ille p̄uat⁹ 2 ꝑsonal' valor deuoti sacerdotis. Preterea q2 orō nō solū ē meritoria inq̄3tū p cedit ex charitate. sed etiā ē ipetrati ua ex misc̄dia 2 liberalitate dātis q̄b⁹ innitit̄ etiā si fiat a malo mini stro 2 pctōre. s̄m h̄ inuenit̄ q̄rtus valor expiatiu⁹ pene Oēs āt p̄dicte valores p̄nt in alteꝝ capacē trās ferri ad ip̄si⁹ suffragiū ꝓpter rōnes assignatas in ꝓpōne. xij. 2 sic inuēti st3 q̄tuor valores i missa q̄b3 etiā su puenire p̄t fruct⁹ q̄nti valoris inq̄3 tū si Eucharistia h3 rōnē sacri. q̄ l3 vt sic nō directe habeat rōnē recōpē satōis satis factiue. tn̄ inq̄3tū excitat feruorē charitat3 q̄ ē satis factori⁹ p reatu pene debite. 2 tal' etiā satisfa ctio p̄t in alteꝝ trāsferri 2 sic p3 veri tas ꝓpōnis Quinimo nolo negare quin vltra dictos valores p̄nt repe riri alij fruct⁹ referēdi ad pene expi ationē. Si at ꝯnumerat3 valorib⁹ annumeret̄ fruct⁹ de q̄b3 mētione3 facit nona ꝓpō. p3 q̄3ta erit diuiti arū affluētia ex thesauro misse ad salutē fideliū institute. igit̄ 2c.

¶ Nō vniformiter fruct⁹ pre memoratoꝝ valoꝝ in aliorū3 trāsfertur expiationem et cō modum. ꝓpō xvij.

¶ Hec ꝓpō ostēdit̄. q2 s̄m vsū3 lo quēdi doctoꝝ. Aliq̄d opus h3 suū valorē ex ip̄o ope opato cuiusmodi st3 oia n̄ra sacra. Alius ē valor q̄ dr̄ opis opantis. q2 pcedit talis valor ex opante. Et h̄ iteꝝ diuersimode. q2 h̄mōi valor. vel ē ministri ex au toritate alteri⁹ vel ex autoritate sua ꝓpria 2 ꝑsonali. Si ḡ sacerdos cele brās sit pctōr. tūc applicādo missa3 alteri etiā valor in eo pcipit̄ s̄m dis pōnē ei⁹ cui applicat̄. Silr̄ si pctōr officiū orōnū 2 laudis i missa appli cet ex autoritate eccl'ie alicui alteri. etiā effect⁹ expiatōnis pcipit̄ ab illo vel ill' q̄b3 applicat̄ Nec ip̄e officiās h3 disponere effectū remissiōis S3 valor opis opātis vbi ip̄e opans ē

sue autoritatis priuate e psonalis. tal' valor e sui iuris. et hz plenariam potestate iuxta libitum dispesandi ipe officians si sit deo accept⁹ qbz vult et qtum vult in relaxatoem debiti pro altero. igit ppo vera.

ppo xviii Nõ inconuenieter circa ptaxatos missarum valores. ingratis ministris pferuntur sancti sacerdotes.

¶ Hec ppo deducit. Nã sacerdos q cu pscia mortal' pcti celebrat psonal' valoris merito nõ gaudet. Deinde. qr virt⁹ sacrificij altaris et orationum et toti⁹ officij influit effectum valoris iuxta dispoem recipientis p q totum op⁹ fit. et sic du peccator celebrat quãtitas valoris depedet ex deuotoe ac dispoe ipius vel illoz p q vl p qbz fit misse celebratio. Loge at sec⁹ e qn sacerdos sctus celebrat. tuc em ppriu meritu auget valore. Rursus at cu tal' si p semetipo celebraret ppter magna ei⁹ deuotionem pseqret copiosum valorem cõpensatois p reatu pene. s. mlto vberiore qz e dispo ei⁹ p q celebrat. Ipe at celebrãs pt qd suu e trãsferre i relaxatoez obligatois alteri⁹. patz q ãplius valde pficit fruct⁹ pueniẽs alijs ex missa grati sacerdotis supra fructu misse pctoris celebrãtis. ita qz mal⁹ sacerdos nihil pt detrahere valori opis opati. aut opis opantis ex autoritate alteri⁹. sz bonus sacerdos pt sup addere sup quãtitatem effect⁹ quẽ pciperet aliqs min⁹ disposit⁹ p q fieret celebratio. Nec imerito. qr bonu e efficaci⁹ malo. vt dt Diony. Nec sicut delictu ita et donu. ad Roma. v. Vñ malicia non pt detrahere valori celebratõnis p alijs. sz bonitas celebrãtis pt qzplurimu supaddere et p h fructuosior reputat missa digni qz idigni sacerdotis. Sic em fert de bto Grego. q ppter excellẽtiã feruoris sue deuotonis in qlibet celebratoe sue misse redimebant a purgatorio aliqueaie. Vñ iuxta hui⁹ ppõnis tenore debet moderari dicta in. xv. ppõne. ne qs impediat a pcordia veritatis hinc inde ptente. igitur &c.

Nũqz debet fructus sacrificij altaris applicare ita qbusdaz pticulariter. quin etiã alijs tã viuis qz defunctis capacibz dirigat generaliter. ppo. xix.

¶ Hec ppo apparet p° ex ptetis in Canone misse. vbi ptinet gñal' cõmemora° alioz. pz etiã ex pte opantis. nã celebrans tenet vices totius eccle. qto ãt agẽs agit fm formaz vniuersaliorẽ. tãto eius causalitas ad plura se extedit. sicut dux totius exercit⁹ extedit curã suã ad toti⁹ exercit⁹ bonu. Cura ãt alicui⁹ pticularis capitanei pcise ad sibi pmissos se dilatat. Quia igit charitas toti⁹ eccle ad oia sua mebra se expãdit. psequẽs e vt ipe celebrãs q tenet se pformare intetoi vlis eccle dirigat oblatoez misse gñalr ad alios. qn imo ex ipo ope opato pt idẽ deduci. Nã thesaur⁹ recondit⁹ sub eucharistie sacrificio ex larga manu diuie misericordie depedẽs dispensand⁹. pmittit optie vt facta speali applicatoe ad qsdã adhuc etz exhibeat gñalr ad alios q gñalis dispesatio referẽda e ad diuinã iusticiam. Nõ igit gñale derogat speali. sicut speciale derogat speali. qu spealr dirigeret applicatio pluribz. Nã si diuina liberalitas istituit pciu hui⁹ sacrificij duplr posse valere sine alteri⁹ piudicio queadmodu ex forma Canonis satis pt accipi. cur nõ celebrantes debet vtrãqz applicatõnem

pꝛacticare. igitur ⁊c.

ꝓpō.xx. Ipm̄ sacrificiū seu sacramētū eucharistie offerimus deo nedū tāq̄ donū dn̄ice passionis memoꝛiale quinimo sicut munus deo acceptissimū ꝫm se q̄ et deū sup offensis valemus placare. ⁊ gratiā eius cū spiritualib⁹ bonis repoꝛtare

¶ Hec ꝓpō pȝ. vn̄ ex sup̄dict̄ satis liquet ꝙ ip̄m eucharistie sacramentū ē ꝯmemoꝛatio illi⁹ veri sacrificij q̄ saluatoꝛ seip̄m obtulit i ara cruc̄ Sȝ imaginemur ꝫm q̄rūdā positionē ꝙ de⁹ hūanā naturā assumpsisset. q̄uis hō nō peccasset. ⁊ ponamus ꝙ reliquisset nob̄ in ꝯmendationē sue erga nos ineffabil' charitatis coꝛpus ⁊ sanguinē suū sub specieb⁹ eisdē q̄b⁹ mō eū adoꝛam⁹. data hac positōe tūc adhuc verificat̄ illō Esaie.ix. Paruul⁹ natus ē nobis ⁊ fili⁹ dat⁹ ē nobis. Teste autē doctoꝛe scō. ad hoc aliq̄d nobis datur vt fiat nostꝝ ⁊ a nob̄ habeatur. habere āt dicimur illō q̄ libere possumus vti vl' frui vt volum⁹ Itaq̄ ꝫm dictā positōem deo patri retribuerem⁹ dilectissimū filiū suū ab ipso nob̄ ꝑus liberal'r datū. ⁊ cū illud munus sit deo acceptissimū nō est dubiū qō maxime placat ⁊ īpetrat Et sicut aliq̄s p̄t seip̄m alteri dare. ita etiā ⁊ ip̄m filiū redderem⁹ sibi ip̄si. Nec cū desineret eē noster. sꝫ em̄ dādo eū ꝯtinue magis haberem⁹. Sane ꝙ hō peccauit ⁊ ꝙ de⁹ vnigenitū suū in sacrificiū sue bn̄dicte passionis nobis ꝯtulit nō excludit quin eūdem filiū etiā exhibem⁹ deo patri ⁊ toti trinitati tanq̄ munus acceptissimū ꝫm se. quēadmodū si potio aliq̄ sit medicinalis ⁊ dulcis tūc etiā ipa potio amat̄ ꝓpter dulcedinē q̄uis etiā amet̄ ꝓpter sanitatē Vn̄ q2 maius includit in se min⁹. ipa altar̄ hostia hȝ ꝙ p̄t offerri tāq̄ munus dulce ⁊ suauissimū ꝫm se. hȝ etiā ꝙ p̄t offerri tanq̄ qōdaȝ sequūdariū sacrificiū rep̄sentatiuū vnius veri sacrificij ac ꝑ hoc accumilat̄ efficacia obtinendi a deo q̄cq̄d desideramus deseruiens nostre saluti sp̄uali. Ecce occurrit argumentū apostoli ad Romanos viij. Qui etiam ꝓꝛio filio nō pepcit sed ꝓ nobis oībus tradidit illū quō nō etiā cū illo oīa nobis donauit. pari argumēto licet ꝯcludere si ex nimia dei erga nos dilectōe ip̄e tradidit nobis vnigenitū suū in tā ꝯtumeliosam moꝛtē ⁊ acerbissimā quō nō tradidit nobis eum. vt eo possemus vti ad retribuendū tanq̄ munus ꝫm se gratissimū. ⁊ iterū tanq̄ cōmemoꝛatiū sacrificij in ara crucis oblati.

¶ Quia sacrificiū altaris pꝛodest alijs ex hoc ꝙ ip̄is ꝑ intētionē applicat̄. videt̄ cōsulti⁹ ne intentio celebrantis ita ad quosdam restringatur. quin diuino examini respectu aliorum submittatur. ꝓpō xxi.

¶ Nec ꝓpositio patȝ p̄mo quidē ex hoc. q2 celebrans nescit determinate q̄titatē valoꝛis sacrificij ad satisfaciendū ⁊ ad īpetrandū ꝓ alio. nescit etiā capacitatē eius. ⁊ plerūq̄ nō sunt capaces hij ꝓ q̄bus celebrat̄. Deinde nescit oꝛdinē sue obligatōis respectu alioꝝ. foꝛsitan em̄ q̄busdā plus indigentib⁹ ē mag̃ obligat⁹. ⁊ sic de alijs motiuis. quare nō est ita limitandū ad quosdā q̄n remittat diuino beneplacito moderandū ꝑut sibi videt̄ dispensandū. Verbi grā. qn̄q̄ aliquis laicus re

quirit vt celebret missa ad deuotionem suã ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel ꝓ quibus pietas eum inclinat In tali casu si ego assumerem officiũ celebratõis ita specialr intẽtõem meã applicarẽ illis ad quos affectio eũ inclinat ꝑut ego essem sibi obligatus virtute stipẽdij vel sustẽtatõis impense aut alicuius siẽs. tñ sine ꝑiudicio maioris obligatõis qua essem parentib⸗ aut alijs astrictus. Similr etiã si fiat missa de requie certis dieb⸗ ꝓ bñfactorib⸗ aut fundatorib⸗ bñficioꝝ illis dieb⸗ spẽaliter ꝯmemoratis nõ estimo ꝙ illud officiũ debeat ita specificari ad illos vltra gradũ obligatõis ꝑm quam debet illis qđ ab alijs denegetr Ne scit em̃ hõ q̃tũ obligatr aut q̃tũ indigeat. aut q̃tũ adequate sibi ꝓficiat ⁊ sic in silib⸗ Omino em̃ ex q̊ ipe celebrans opatr ex autoritate ecclesie. Justum est vt eius intentio ꝑm iudiciũ dei ⁊ ecclesie reguletr. Nolo tñ ꝑ hoc ꝙ aliqs se obliget pluribus dans intelligere ꝙ vnicuiq; satisfaciat. Quia em̃ missa hꝫ rõnem ꝑcij satisfactiui qđ nõ eq̃liter ꝓdest multis ⁊ paucis. ⁊ ꝯtingere pt ꝙ intentio applicãdi ꝑm diuinũ bñplacitũ deberet referri ad vnũ vel ex toto vł vltra q̃ faceret si plurib⸗ applicaret ꝯstat ꝙ ipe celebrans inordinate se haberet ꝑm talẽ cupiditatẽ ꝓcedẽdo Ne ꝑ rõnabile est. ꝙ aliqs fundator req̃rat vt misse sue fundationis solũ deseruiant sue intentõni nisi eã reguletꝯ formitr ꝑmemorat;

ꝓpõ xxij ¶ Quãuis quotidie suscipere hoc sacramentũ aut missaꝫ celebrare nõ sit necessarium tan q̃ preceptum. digne tamẽ ad id faciendũ viuere atq; quotidie ita facere est laudabile si christianus in se nõ inueniat sufficiẽs retrahẽs ĩpedimẽtũ.

¶ Patet hec ꝓpõ. ꝑmo q̃dẽ loquẽdo de eucharistia sub rõne sacramẽti. Vñ circa vsum hui⸗ sacramẽti duo pñt ꝯsiderari. vnũ q̃dẽ ex parte ipius sacramẽti cui⸗ ṽtus ẽ hoib⸗ salutaris. ⁊ ideo vtile est ipm quotidie sumere. vt hõ fructũ eius q̊tidie ꝑcipiat. Vñ Ambro. in libro de sacramẽto đt. Si sanguis christi effusus est in remissionem peccatoꝝ. debeo sꝑ accipere q̇ sꝑ ꝓ peccato debeo habere medicinã. Aliud ãt cõsideratr ex ꝑte sumẽtis in q̊ req̃ritr ꝙ cũ magna deuotõe ⁊ reuerẽtia ad hoc sacramentum accedat. ⁊ ideo si aliqs q̊tidie paratũ se inueniat laudabile est ꝙ quotidie sumat. Vñ August. in libro de ṽbis dñi cũ dixisset Accipe q̊tidie qđ ⁊ q̊tidie ꝓsit. Subiungit. Sic viue vt quotidie merearis accipere. Sed q꞉ multotiens in plurib⸗ hoim multa impedimenta huius deuotõis occurrunt ꝓpter corꝑis aut anime indispositõnem. nõ est vtile oibus hominibus quotidie ad hoc sacramentum accedere. sed quotiens se hõ ad illud paratum inuenerit. Vñ in libro de ecclesiasticis dogmatibus đr Quotidie eucharistie ꝯmunionem accipere nec laudo nec vitupero. Cõsequenter đt ꝓpositio ꝙ christianus laudabilr huius sacramenti cõmunione vtitur nisi inueniat in se sufficiens retrahens impedimentũ Circa qđ doctor sanctus multũ grate loquitr Reuerẽtia inq̇t hui⸗ sacramẽti hꝫ timorẽ amori cõiunctũ. Vñ timor reuerẽtie ad deũ đr filialis Ex amore aũt ꝓuocatur desideriũ sumẽdi. Ex timore ꝯsurgit hũilitas reuerẽdi. ⁊ iõ vtrũq; ꝑtinet ad reuerẽtiã huius sacramẽti

et ꝙ q̊tidie sumat͛ ⁊ ꝙ aliqn̄ abstine
atur. vn̄ Aug. d̄t. Licꝫ dixerit q̇spiā
nō q̊tidie accipiendā eucharistiam
ali⁹ affirmet q̊tidie. faciat vnusq̇sꝗ
qđ ꝛm suā fidē pie credit eē faciēdū
Necꝫ em̄ litigauerūt inter se zache⁹
et ille centurio cū alter eoꝝ gaudēs
susceperit dn̄m: Alter dixit Nō suꝫ
dign⁹ vt intres sub tectū meū. āᵬo
saluatorē honorificātes ꝯ̄uis non
vno mō. Deinde ad ꝓpositū acce-
dēdo subdit. Amor tn̄ ⁊ spes ad q̄
scriptura sp̄ nos ꝓuocat p̄ferunt͛ ti
mori. Vn̄ cū Petrus dixisset Exi
a me dn̄e. q2 hō pctōr ego suꝫ. Re-
spondit iesus Noli timere Silr̄ dn̄s
Luce. xj. docet petere. panē nostruꝫ
q̊tidianū da nob. In cuius expōne
Aug. d̄t in libro de ꝟbis dn̄i Si q̊
tidie accipis h̄ sacramētū. q̊tidie ti-
bi ē hodie. tibi xp̄s q̊tidie resurgit.
hodie em̄ ē qn̄ xp̄s resurgit. Ex qbꝫ
pꝫ ꝙ q̊rūdā pastoꝝ estimatio nō ē
laudāda. q̇ egre ferūt q̊sdā suoꝝ p-
rochianoꝝ oī die dn̄ica petere cōio
nem. ꝯ̄uis viuāt laudabilr̄. Vn̄ in
p̄mitiua ecc̄lia qn̄ mag̃ viuebat de
uotio fidei xp̄iane statutū fuit vt q̊
tidie fideles cōicarēt. Vn̄ Anacle-
tus papa d̄t. pacta ꝯsecratōne oēs
cōicent q̇ noluerūt ecc̄liasticis care-
re limitibꝫ. Sic em̄ ⁊ apl̄i statuerūt
et scā Romana tenet ecc̄lia Cū igit͛
apđ q̊sdā fideles adhuc repiat͛ de-
uotio q̄ tūc cōiter inter oēs fideles
repiebat͛. q̄ fronte p̄t pastor idigna-
ri abstract̃ psonis q̊libet die aut fre
quēti⁹ accedere ad sacrosanctā alta
ris cōionē. Deinde hec ꝓpō appa-
ret loquēdo de eucharistia sub rōe
sacrificij. Nā celebratio hui⁹ sacrifi
cij ex ope opato ē multe vtilitat̃ vt
patꝫ ex sup̄dict̃. Cōstat āt ꝙ sacer
dos nisi ex rōnabili ipedimēto non
dꝫ omittere qn̄ q̊tidie aliq̇d imittat
in thesauꝝ ecc̄lie ꝓ redēptōe mēbro
rū corpis ecc̄lie qbꝫ tales vtilitates
pn̄t suffragari Nec ē ignorādū ꝙ cū
istđ sacramētū p̄ se displicet diabo-
lo si diabol⁹ iueniat aliquē sacerdo
tem tepescere ⁊ intēdere ipedimētis
ne q̊tidie celebret. ille milleartifex
fraudis ꝓcurabit sibi tot retrahen-
tia vt tandē forsitan totalr̄ desistat
ipe sacerdos p̄stinā pdēdo deuotio
nē. igit͛ ꝓpō ꝟa. Vn̄ i dubijs poti⁹
declinandū videt͛ ad celebratōem
etiā si nō aliđ eēt q̄ꝫ vt diabolo dis-
pliceret. Attn̄ dꝫ iuxta posse vnus-
q̇sꝗ sibi suscitare conatū ad deuo-
tionē ⁊ reuerētiā digne accedēdi cū
fiducia assistētie diuini auxilij qđ sic
laborantibꝫ nō denegat͛

Qꝫ gratū sit deo altaris sacri- ꝓpō xxiij.
ficiū. p̄t colligi ex donis alio-
ri generū.

¶ Nec ꝓpō manuducit͛ ꝗdati exē
plis. Nā si aliqđ mun⁹ exhibeat͛ in-
digēti ꝯ̄uis malo ītuitu xp̄i quem
repn̄tat. fit tale op⁹ acceptū deo ꝙ
ei⁹ memoria letificat datorē iudex
oīm i die nouissimo Si āt deuotio
pauperi q̇ āpli⁹ repn̄tat xp̄m detur
corpalis elemosyna tūc ē acceptior
deo. Qꝫ si dem⁹ eisdē aliq̄ sp̄ūalia
munera. tūc fiūt deo poti⁹ accepta.
⁊ sic deinceps ascēdēdo sp̄ q̄ꝫto expssi
or repn̄ta° occurrit i excellētiori mu
nere. tāto donū ipm reputat͛ altior̃
eminētie. Que igit͛ ligua poterit ex
plicare supeminētiā mūer̃ i eucha-
ristia sacrificij altar̃. vbi oia silr̄ coa
ceruant͛. q̄ mun⁹ exhibitū pn̄t p̄co-
nisare. dat͛ ei ⁊ offert͛ corde p̄ fidē ip
si deo. cui honor ⁊ gl̄ia in seculoꝝ se
cula. sp̄ em̄ qđ p̄ eēntiā ⁊ ꝓpter qđ
vnūqđꝗ ⁊ illud magis.

In summi reg̃ curia sacerdo- ꝓpō
tale officium est summi lucri xxiiij
honestissimū seruitiū

¶ Hec ꝑpõ satis educit̃ corollarie
ex sup̃dictꝭ. vñ videm⁹ in curijs ma
gnoꝝ ꝑncipũ q̃sdã istãtissime aspi/
rare ad officia q̃bus annexa st̃ꝭ hec
duo. s. ꝑcipuus honor. ⁊ pinguis lu
cri stipẽdia. ea ꝑpt̃ min⁹ ꝯsultos ar
bitror nõnullos nolẽtes habere pre
bendas sacerdotales. aut etiã alios
p̃latos q̃ tanq̃ȝ sue dignitatis repu
tãt detrimẽtũ. si coram populo mis
sas celebrarẽt. O si scirẽt tales q̃ȝte
dignitatis est regale sacerdotiũ in
q̃ eis ꝯmittit̃ celeste mysteriũ. q̃ an
gel⁹ q̃damõ sacerdotes p̃feruntur
queẽadmodũ Augustin⁹ sctũs Ber
nard⁹. alijq̃ȝ scti doctores idipsum
multipl'r recõmẽdãt. Sȝ an q̃libet
die. an interruptꝭ vicib⁹. aut in q̃ȝta
deuotõe seip̃m debeat ꝑcipe q̃ p̃ten
dit celebrare. remitto videre volẽti/
bus ad cões doctoꝝ determinatio
nes. q̃ tales questiões scrupulosas
satis elucidauerũt Sane ea q̃ pre/
missa sunt ꝓbabil'r recollegi ad pro
prij desiderij inflãmatõem submit/
tẽs libẽter iudicio meli⁹ discernẽtiũ
corrigẽda ad gloriã bñdicte trinita
tis patris ⁊ filij ⁊ spũssctĩ. Amẽ

¶ Explicit tractat⁹ ꝓfundissi/
mi theologi mgr̃i Hẽrici Gorychũ
de effectib⁹ salutiferis Eucharistie
in q̃ declarãt̃ specifice varij ac mul/
tiplices salutares effect⁹ dicti sacr̃i
soluũtur etiã q̃ȝmulta singularia ⁊
scrupulosa dubia ꝯcernẽtia sacer/
dotem celebrãtem

¶ Tractat⁹ mgr̃i Hẽrici Go
rychũ de ꝓcessionib⁹ ecctiasticis ad
laudẽ bñdicte trinitatis. bteq̃ȝ ma/
rie sp̃ v̾ginis ac totius curie celestꝭ.

Altissi/
mo inspirãte
te venit i memo
riã opinio non
paucoꝝ ꝓcessio
nes p̃ces ac mis
sas ꝓcessionales nõ satis commen
dãtiũ. Que ad collectõem quãdaȝ
corã suppositis alme vniuersitatis
Coloniẽsis matris mee in ꝓcessio/
ne eiusdẽ matris faciẽdã ꝓuocauit
quã redigi in scriptis nonnullis ex
astãtib⁹ obnixi⁹ postularũt. verũtñ
q̃ꝛ hmõi ꝓcessiones successuȝ ꝯcer/
nũt ⁊ euẽtũ reꝝ exterioꝝ ⁊ trãsitori
arũ in q̃b⁹ locũ sibi vẽdicare videt̃
q̃dã põderose autoritates. vtputa
illa Apl'i ad romanos. viij. Nã q̃d
orem⁹ sicut opꝫ nescim⁹ sȝ ip̃e spũs
postulat ꝓ nobis Et ph̃s. v. ethico
rũ loquẽs de talib⁹ hoies inq̃t hec
orãt ⁊ ꝓsequũt̃. Opꝫ ãt nõ sic ora/
re ⁊c̃. Assumpsi g̃ ꝓ themate Illud
luce. xi. Doce nos orare. qd̃ q̃dem
thema sicut tũc ita ⁊ in sequẽtibus
ad ea dũtaxat applicare p̃tẽdo. q̃rũ
g̃ra ꝓcessiones cũ suis ãnexis in cõ
suetudinẽ stꝭ deducte Sed q̃ꝛ teste
ph̃o p̃° celi. veritas magis elucescit
Immo fides feruior ei adhibet̃ si
aduersarioꝝ rõnes recitet̃ ⁊ eaꝝ de
fect⁹ apiant̃. hui⁹ forme ꝓcessus ob
seruabit̃ q̃ motiua aliter opinãtiũ
p̃mittet̃. deinde q̃dã veritates sub
iũget̃ p̃missoꝝ motiuoꝝ directie ne
fideliũ deuotio in negocijs tãte pie
tatis edificetur minus recte

¶ Prima igitur consideratio
p̃t accipi ex silitudĩe magni patris/
familias dei i domo sua dispositissĩ
ma ad medicũ peritissimũ. q̃ꝛ enim
alia ꝯueniũt sanis corpibus. ⁊ alia
egris Alia ẜm vnã etatẽ vel ꝯplexi
onẽ. ⁊ alia ẜm aliã ꝯplexionẽ vl' eta

vo omnibus supplicationibus et alijs ecclesiasticis [illegible] [illegible]
[illegible] platea possit in suis processionibus castigationibus [illegible]
Deus sit [illegible] et [illegible]

rem. ⁊ ẜm varias morboꝝ q̄litates
sunt alia ⁊ alia. alijs ⁊ alijs dispen-
sanda. diserti⁹ āt medicus hm̄oi di
noscēs drn̄as singulis ẜm sue natu
re ꝯgruētiā studet ꝓportionare. Q̄z
si q̄s artis medicine ignar⁹ supueni
ens dicat ei. cur sic facis vellē ꝙ op
posito mō ꝓcederes opando. Ro-
go vt hūc modū opandi velis p̄ter
mittere Cōstat ꝙ talis erit iuste de
ridēd⁹. pari pacto vniuersoꝝ ꝯditor
atq̄ gn̄is hūani p̄cipu⁹ ꝓuisor de⁹
ꝯsil̄r se hȝ ad totā naturā. quā sapi
entissime gubernat. sic peritissimus
medic⁹ ad corpa hūana. Tot⁹ igit̄
actionū cursus siue ī elemētaribus
dispōnib⁹ siue ī reb⁹ hūanis ad ipȝ
ē referēd⁹. Nec ṽbo aut voto dōm
ē dn̄e. Cur sic facis. petim⁹ vt h̄ or-
dine postposito nobiscū aliter agat̄
Nō igit̄ op⁹ est ꝓcessionibus. p̄cib⁹
aut missis ꝓcessionalib⁹ in q̄b⁹ po-
pulus hac itētōe ꝯfluit vt ipetret a
deo mutari ꝯditionē reꝝ naturaliū
⁊ hūanaꝝ. Huic ꝯsideratōi fauere
videt̄ diuin⁹ Boeti⁹. iiij. d̄ ꝯsolati.
ꝓsa p̄ª vbi gubernatorē mūdi deuȝ
assimilat ad p̄rem familias in do-
mo dispositissima. Et ꝓsa penultia
eiusdē libri vbi eū ꝯpat ad medicū
ꝓuide dispēsātē q̄cūq̄ ꝯueniūt cor-
poribus hūanis. q̄nimo ⁊ ipe dn̄s
medicū se eē d̄signat Mat. ix. Nō ē
op⁹ medic⁹ valētib⁹ sȝ male habēti-
b⁹ Idē et generosus ꝓpha videt̄ sen
tire. s. Esaias Esa. xxix. q̄si si lutū ad
uersus figulū cogitet. ⁊ dicat opus
factori suo nō intelligis Esaie. xlv.
Nūq̄d d̄r lutū factori suo q̄d facis
Cōtra q̄s d̄r Esaie. xxxi. Ipe āt sa-
piēs adduxit malū. ⁊ ṽba sua n̄ ab
stulit Quis ei nouit sensuȝ dn̄i aut
ꝯsiliari⁹ ei⁹ fuit. Ad roma. ix. Nā ⁊
puerbioꝝ. xxix. Ad ꝯmēdatōeȝ sa
piētie diuine in q̄ oīa facta sūt subiūgi
tur O q̄ dn̄i vniuersa valde bona.

his igit̄ ⁊ sil̄ibus apparētijs fulcita
hec ꝯsideratio tā efficax apd̄ q̄sdā
reputat̄. vt dicāt se oīa deo ꝯmitte-
re. ⁊ siue sint ībriū excessiue iundan
tie. siue est⁹ ⁊ siccitates. sterilitates.
bella. guerre. ⁊ q̄cūq̄ alie tribulatio
nes fatēt̄ eq̄nimit̄ se hr̄e. nec q̄cq̄ sil-
loꝝ cordi cape. neq̄ velle deū roga-
re ꝓ taliū cessatōe cū ipsi⁹ sapientia
attingat a fine vsq̄ ad finē fortiter
et regat oīa suauiter. Hoc em̄ mō
putāt acq̄escere psalmiste ꝯsilio di-
cēti Iacta sup dn̄m curā tuā ⁊ ipe
te enutriet Et saluator in euāgelio.
Nolite solliciti esse quid mād ucetz
aut quid induamini ⁊c.

¶ Secūda vero consideratio
sumit̄ ex vtilitatz assequutōe q̄ ē ad
vitā ṽtuosaȝ ⁊ btītudinē adipiscen
dā. Nā bona exteriora ⁊ corpis or-
ganici subseruire dn̄t bonis ipsius
aīe. q̄ppe ad ṽtutū exercitiū. ipē exte
riores afflictōes aduersitates atq̄
tribulatōes sic q̄dā medicine pluri
mū ꝯferūt Cur ita. qm̄ reb⁹ ad vo-
tū succedētib⁹ dissolut⁹ animus ad
exteriora effundit̄. ad carnalia effre
nis laxat̄. ⁊ ī arrogātiā extollit̄. Ad
uersitates āt ⁊ tribulatōnes opant̄
ꝯtrarios effect⁹. hūilitatē. castitatē
interiorē ꝯuersationē. Non igit̄ fieri
debēt ꝓcessionales misse ⁊ pces ad
depcādū vt de⁹ velit auertere medi
cinas tā salutares ⁊ sanitati aīoꝝ
oportunas. huic ꝯsideratōi aspira-
re vident̄ nō paucoꝝ autēticoꝝ me
morabiles sentētie. ph̄s nāq̄ q̄rto
ethicoꝝ d̄r. ꝙ nō ē facile absq̄ ṽtu-
te ferre bōas fortunas Et ⁊º d̄ ꝯso
latōe ꝓsa vltia d̄r Boeti⁹. Hoīb⁹
plus reor aduersam q̄ ꝓsperā pro
desse fortunā. Illa em̄ sp̄ specie feli
citatis cū videt̄ blāda mētit̄. hec sp̄
vera. illa fallit. hec istruit ⁊c. O q̄
doctrinalit̄ in fauorē predicte ꝯside

ratõnis gloriosus doctor Gregori⁹
loqͩ in Omelia. xxxvij. circa hãc pti
culã euãgelij. Cõpelle intrare. hos
inqͫt elegit de⁹ quos despicit mũd⁹
q2 plerũqꝫ ipa despectio hoiem re/
uocat ad seipm Nã is q̄ patrẽ reli/
qͫt ꝛ partẽ substãtie quã pceperat p
dige expẽdit postea esurire cepit et
reuersus dixit Quãti mercenarij in
domo patris mei abũdant panibꝫ
lõge quippe a se discesserat quãdo
peccabat ꝛ si nõ esurijsset in se mini
me redijsset. qui postqꝫ terrenis re/
bus indiguit tũc cogitare cepit qd
de spũalibus amisit Et infra. Qui
dã sic vocantur vt etiã ꝯpellantur.
q2 apphẽdere gloriã conãtur ꝛ ne
queũt. vt dũ p alta pelagi ad gran
diores curas hui⁹ seculi nauigare
proponũt sp aduersis flatib⁹ ad de
iectõis sue littora repellũtur Cũqꝫ
se frangi i desiderijs suis aduersan
te mũdo ꝯspiciũt. qd de se auctori
suo debebãt tꝫ memorant. ita vt ad
eũ erubescẽtes redeãt qꝫ supbiẽtes
p mũdi amore deserebãt ꝛc Dñsqꝫ
p moisen Deuterono. xxxij. ait In/
crassat⁹ est dilect⁹. incrassat⁹. impin
gnat⁹. dilatat⁹ dereliqͫt deũ factorẽ
suũ. recessit a deo salutari suo. q̄ cõ
tra pphetam dr. Clamauerũt ad
dñm cũ tribularent ꝛ de necessitati/
b⁹ eoꝝ eripuit eos. Omnino autẽ
huic ꝯsideratõi inumere autẽticoꝝ
sentẽtie videt testimonium phibere
Cõcludit g̃ vt plus nõ ẽẽ opus p/
cessionib⁹ ꝛ eaꝝ pcib⁹ ad fines pro
pter quos fieri ꝯsueuerũt.

¶ Tercia quidẽ consideratio
accipit ex naturaliũ caꝝ indita ne/
cessitate. icorruptibilib⁹ nãqꝫ corpo
rib⁹ celestib⁹ collat⁹ ẽ determinat⁹
mot⁹ ꝛ insite sũt naturales ṽtutes.
His aũt elemẽtariũ corpoꝝ massa
subiacet tãqꝫ materia artifici. Sic g̃
sm certas ꝯstellationes ꝯtigat in/
terdũ distẽperãtiã fieri elementoꝝ.
vl ad ĩbriũ superfluitatẽ. vel ad sicci
tates excessiuas. siue ad pestilẽtias
ꝛ his silia. cũ oia pdicta pueniant
sm legẽ causis naturalibꝫ institutã
ab autore nature sm suã sapientiã
infallibilẽ. ꝛ volũtatẽ imobilẽ. non
videt ꝯgruũ attẽtare p pcessiones
et suas cerimonias pdictũ ordinez
pmutari q̄ ab eterno suis causis in
ẽẽ est puisus Juxta illd psalmi Sta
tuit ea in eternũ pceptũ. posuit ꝛ nõ
pteribit. ꝛ Job. xxviij. Quis enarra
bit celoꝝ rõnẽ. ꝛ ꝯcẽtum celi qs ob
dormire faciet. quare vt plus nõ vi
dent fructuose fidelium pcessiones

¶ Quarta autẽ consideratio
fundat in Canonica nr̄is demerit
respondentia. Sane vbiqꝫ clamat
sacra scptura. Tribulationũ flagel
la. ideo ꝯtra nos seuire. q2 inobedien
tes nõ cessam⁹ male viuẽdo deũ of
fendere Ecce Esaie pº. Lauamini
mũdi estote Auferte malũ cogitati
onũ vr̄aꝝ ab ocul meis. qescite age
re puerse. discite bñfacere Et qbus/
dã silibꝫ iterpositis. subiũgit venite
et arguite me dr dñs. supple si non
bñfecero vob. qꝫ si ad iracũdiã me
puocaueritis gladi⁹ deuorabit vos
q2 os dñi loquutũ ẽ. huic sile habet
Esaie. lix. vñ ꝛ puerbialr dr. Quic
qd patimur pctã nr̄a meruerũt Cu
ius puerbij origo ex illo Daniel. ix
videt pullulasse. Oia q̄ fecisti nob
dñe in ṽo iudicio fecisti. q2 peccaui/
m⁹ ꝛ nõ obediuim⁹ tibi. qnimo Gre
go. Omelia. xxxvi. exponẽs illd lu/
ce. xxi. Cũ audieritis plia ꝛ seditões
ait qꝫ oia ꝯsummãda sunt añ con/
summatõem oia turbãtur Et q̄ in
cũctis delinqm⁹ i cũctis ferimur vt im
pleat qd dr. Pugnabit p eo orbis
terrarum contra insensatos. Atqui

stāte cū stabit ⁊ effectꝰ. videt̄ ꝙ peni
tus inutile ꝑ ꝓcessiones ꝓcurare vel
le retrahi gladiū dei castigātꝭ. cum
hoīes apud studia suoꝝ maloruꝫ
opeꝝ nō desistāt ꝑseuerare. vn̄ ⁊ per
Moisen dn̄s ꝯminatꝰ populo isi/
nuauit ꝙ peccātē castigaret. si ppl̄s
reuerteret̄ etiā ipe ꝓplm̄ ꝓtegeret. sꝫ
si ꝑsisterēt in prauitate sua etiā ipse
vsqꝫ ad exterminiū eū dispgeret. vn̄
hec ꝯsideratio ē velut hercules apō
cōplures q̄ nec viā vidēt euadendi

¶ Quinta quidē consideratio
sumit̄ ex seruicij i ꝓcessionibꝰ ipēsi
ingratitudie. Cū em̄ pctōres nō ex
audiat deꝰ Joannis. ix. Quinimo
molesta sunt ei maloꝝ sacrificiaᷓ. vt
habet̄ Esaie pͦ. ⁊ Gregorio teste cū
his q̄ displicet intercedēdū mittit̄.
iratꝰ animꝰ ad deteriora ꝓuocatur
ad idē ē sapiēs Ecclastici. xv. Nō
ē inq̄t speciosa laus in ore pctōris.
nō ꝙ placat̄ deꝰ ꝓcessionibꝰ in q̄bꝰ
ppl̄s cū tepida deuotōe ꝯparet. Nā
q̄dā ꝯfabulatōibus isistūt. alij tra
ctāt negocia seclaria. alij ⁊ alij alijs
⁊ alijs terrenis occupāt̄. ꝙ si quisqꝫ
penes ꝓpria remaneret ⁊ ꝯsuetis la
boribꝰ intēderet. magis essent eius
opa deo accepta q̄ꝫ ea q̄ ꝯmittit tē/
pore ꝓcessionū. huic ꝯsideratōi fa/
uere videt̄. illō Matthei. vi. Tu āt
cū oraueris itra cubiculū tuum et
clauso ostio ora patrē tuū. vn̄ ⁊ sene
ca ad Lucillū redarguēs visitatio/
nes publicas de seipo fatet̄. ꝙ sꝑ re
dit peior q̄ꝫ exijt. Si ꝙ ꝯuenētes in
ꝓcessionibꝰ deo displiceāt. si plura
ꝑpetrēt̄ mala ⁊ pauca fiāt bona. vi
det̄ vt ꝑus tales ꝓcessiones nō fo/
re approbādas

¶ Sexta ⁊ vltima cōsideratio
accipi pt̄ ex ꝯditōe eiꝰ cui seruiunt
mali q̄ plures sꝭ. Nā p̄nceps mūdi
id ē maloꝝ ē diabolꝰ q̄ tanta ardet
inuidia ꝯtra hoīnes ꝙ si eis noce/
re neq̄at in bonis aīe vl' corꝑis. tn̄
ꝓut sibi ꝑmittit̄ incessanter ꝯtendit
eos dānificare i exteriorībꝰ. iuxta il
lud Matthei. viij. Quia i porcos
mitti petierūt. vn̄ afflictio bti Job.
Satis idicat q̄lē gerit ꝯtra nos af
fectū Aduersariꝰ nr̄, diabolꝰ q̄ tanq̄ꝫ
leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret
qꝛ igit̄ post ꝓcessiones sicā hoīes
ꝑseuerāt in illiꝰ neq̄ssime tyrāni fa/
mulatu. Justū ē vt silibꝰ stipendijs
remuneret̄. Ecce q̄bus motiuis vel
silibꝰ nōnulli pn̄t ꝑsuaderi vt ꝓces/
sionibꝰ. p̄cibꝰ ⁊ missis ꝓcessionalibꝫ
tepidā fiduciā adhibeāt. Quid ꝙ ve
ritatꝭ p̄memorata motiua ꝯtineāt
suꝑ ꝯn̄ter examinare ꝑ quasdā ve
ritates respondendo

¶ Aduersitates vtputa tribu prima veritas
latōes ⁊ afflictōes siue ꝯtigāt
ꝑ ꝑlia ⁊ guerras. siue per cele
stes ⁊ elemētares iordinatas
dispōnes ⁊ ifluētias. multoti
ens ⁊ multis ꝓfuerūt ⁊ ꝓsunt
ad declinādū a vicijs ⁊ ad cō
uolādum ad viam salutis co
lendasqꝫ virtutes.

¶ Hec veritas satꝭ diffuse declara/
ta ē ex allegatꝭ circa sequūdā ꝯside
ratōeꝫ. vn̄ ad illiꝰ testimoniū famu
lat̄ illō psalmiste Imple facies eoꝝ
ignominia ⁊ querēt nomē tuū dn̄e.
Rursus ⁊ illud eiusdē Cognoscet̄
dn̄s iudicia faciēs. Silr̄ ⁊ illō Esa
ie. xxvi Sola vexatio dabit itellectū
Titꝰ q̄ꝫ ait ꝙ vrget q̄n̄qꝫ necessitas
ad agēdū q̄ dicēt. iuxta illō psalmi/
ste In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ
ꝯstringe. q̄ nō approximāt ad te. q̄
ꝯtra dꝛ de iniq̄s in psalmo. In la/
bore hoīm nō sꝭ. ⁊ cū hoīb9 nō fla
gellabūt̄. ideo tenuit eos suꝑbia et
opti sꝭ iniq̄tate ⁊ ipietate sua. Si/

cut em̄ q̇busdā corporibꝫ vt ꝯua-
lescāt expediūt potiōes amare sic
q̊rūdā lāguor aīoꝝ aduersitates re
sipiscit ad ꝟtutes. igiť ꝛc̄.

ꝟitas scd̄a ¶ His qui iam sunt in via vir
tutis vt ꝑsistant. Aliꝭ autez
vt ad methodum vite redeāt
plus proficiunt afflictōnes q̄
celitus vel ex elemētorū distē
perantiꝭ proueniunt. q̄ꝫ tur-
batōnes que ex guerris ꝛ hu
manis discordiꝭ.

¶ Hec veritas patꝫ ex hoc q̄ oīs
effect⁹ manuducit ad sue cause no
ticiā ꝛ in suā cām vult resolui. itaqꝫ
aduersitates ꝛ grauamina q̄ ex na-
turalibꝫ causis nob̄ supueniūt exci-
tant nos in cognitōez auctoris na
ture dei. s. bn̄dicti in quē dū tales
afflictiuos effect⁹ referimus statim
offensam in eū ꝯmissaꝫ intelligim⁹
ac ꝑ hoc ad hūiliatōnem ꝛ emēda-
tionis satisfactionē ꝓuocamur. Sꝫ
cū ꝓueniūt turbatōes afflictionū ꝛ
aduersitatū ꝑ hoīes. tūc syllogisan
do resoluim⁹ hmōi effect⁹ īpatiētie
in hoīes sic in causas originales p̄-
sertim cū hō sit liberi arbitriꝭ. Jndi
gnati igiť accēdimur ad inuidiā et
odiū aduersus eos ꝛ īsudamus ad
penā talionis vt nos vlciscēdo infe
ram⁹ āpliora detrimēta. dūqꝫ abys-
us abyssum iuocat reciproca odia
magꝭ ac magꝭ assidue inualescunt.
Notādū tn̄ q̄ drn̄a ē q̊ ad ꝑplm̄ ve
teris testamēti. ꝛ ꝑplm̄ euāgeliꝭ. nā
illis facte fuerūt ꝓmissiōes tꝑales
et solū sub vno tabernaculo vl̄ tem-
plo in vno regno cohabitabāt. ꝓpť
qd̄ q̊tiens a circūuicinis nationibꝫ
vexatōes eis igerebanť in ꝓmptu.
eis erat ꝯcludēdū q̄ pc̄tis suis exi
gētibꝫ tales punitōes ipis īferebāť
Sec⁹ āt ē de xp̄iano ꝑplo q̇ celestia
et spūalia pre ocul̄ hꝫ ꝓmissa. ad q̄
multi festinant angariati ꝑ diuer-
sas tribulatōes vt dt̄ p̄ma veritas
Supdicta āt veritas etiā ꝯfirmať
ꝑ h̄ qd̄ habeť p̄mi parali. xxi. vbi ꝓ
positꝭ tribꝫ malis rn̄dit Dauid Ex
oi ꝑte me angustie p̄munt. sꝫ meli⁹
ē mihi vt icidā in man⁹ dn̄i. q2 mul
te sunt miseratōes eius. q̄ꝫ in man⁹
hoīm. igitur ꝛc̄.

¶ Quāuis supdicta afflictīa ꝟitas tercia.
sint multotiēs ꝛ mľtis vtilia.
tn̄ simplr̄ ꝛ ꝺm se sunt de nu-
mero fugibiliū ꝛ merenť nu-
merari inter mala

¶ Hui⁹ veritatꝭ p̄ma ꝑs liquet ex
veritate p̄ᵃ supi⁹ p̄missa. Scd̄a ꝟo
ꝑs apparet. q2 ꝺm se ꝛ simplr̄ sunt ꝛ
vocanť tristia. sꝫ malū triste ē q̄daꝫ
spēs mali Tū ꝛᵒ. q2 hmōi stꝭ pena
lia. sꝫ malū pene ē vnū mēbrū mali
qd̄ diuidiť in malum culpe ꝛ pene.
Tū tercio. q2 null⁹ eligeret talia ꝺm
se ꝯsiderata. sicut neqꝫ medicinam
amarā. nisi gr̄a sanitatꝭ. Vn̄ hmōi
penalia ꝯminanť hoībꝫ q̄tin⁹ retra-
hanť a pc̄tis. Nō āt sunt de nūero
eligibiliū ꝺm se q̄ inferunť ꝯminato
rie Preterea p̄dictoꝝ opposita sunt
simplr̄ ꝛ ꝺm se de nūero bonoꝝ et
amabiliū. Teste em̄ phō p̄ᵒ ethico.
Tā exteriora bona. q̄ꝫ bona corꝑis
subꝺuiūt organice ad ꝟtutē ꝛ ad fe
licitatē tā practicā q̄ꝫ speculatiuam
Nō em̄ oīno felix ē. q̇ specie turpis-
sim⁹. ignobil̄. solitari⁹ ꝛ sine ꝓle. q̇n
imo multa opari ꝑ organa ꝑ diuiti
as ꝛ ꝑ ciuilez potentiā Seneca q̊qꝫ
in epl̄a q̄dā ad Lucillū. Errat in-
quit q̇ viꝝ bonū velle torq̄ri putat
vt in ferro serrari. flāmis exuri. aut
ocul̄ p̄uari. q̄ si ꝟt⁹ exigat fortiter to
lerabit. q2 bonū fit quicq̇d virtus
honestauerit. igitur ꝛc̄.

ꝟitas.iiij. ¶ Guerrarū afflictōes. aut ce/lestiū ⁊ elemētorū iordiatōes et silia. penalia sunt q̊dammō simpl'r ⁊ absolute nolēda ⁊ co rum opposita eligenda.

¶ Hec ꝟitas ponit aliq̄s q̄sdam clausulas cū modificatōe. d̄t ei sim pl'r ⁊ absolute. s; addit q̊dāmō Ad cui⁹ euidētiā ē aduertēdū ꝙ bonorū ē q̊dā ordo. Nā bona exteriora sūt ꝓpt̄ bonū corpis. ⁊ hec vtraq; ꝓpter bonū aie. ⁊ p̄dicta oia ⁊ singula ꝓpt̄ bonū diuinū qd̄ ē bonū vl'e. nō est āt volūtas recta q̄ dicto ordini re/pugnat. Cū āt p̄dcā penalia ꝯtigat ordinari in bonū aie ⁊ in gl'iam dei si ꝯstaret hoi ꝙ poti⁹ deseruirent ad salutē fideliū ⁊ ad dei gl'iam ꝗ̃ eorū opposita si deceret volūtas tal' hois cēseri recta ⁊ meritoria. nccē esset eā talia velle ⁊ eorū opposita nolle. vbi ꝟo illd̄ nō ꝯstaret. Ecce ꝟitas d̄t ꝙ volūtas recte volēdo vult ea nō eē. s; eorū opposita simpl'r eē ⁊ absolute s; tn̄ q̊dāmō. i. cū p̄paratōe ai. s. q̄ti ens sibi innotesceret ꝙ diuina sapia p̄ordinasset ad suā gl'iam ⁊ fideliū salutē. ⁊ poti⁹ īstituisset talia mala penalia ꝗ̃ eorū opposita bona. etia; ip̄a nr̄a volūtas eēt spontanea ad submittēdū se ⁊ acceptādū p̄dicta. sic īfirmus vult medicinā amarā cā sanitatꝭ assequēde. Sic em̄ s̄m do/ctores volūtas hūana ꝯformaꝛ di uine volūtati ī volito formal'r s; nō material'r Rō āt ꝟitatꝭ p̄dictorū p; ex sup̄dictꝭ. Quia sepedicta pena/lia simpl'r hn̄t rōem mali ⁊ fugibil' et eorū opposita loquēdo ꝑ se magꝭ familiarit' subseruiūt ad ꝟtutē ⁊ fe/licitatꝭ adeptōe; ꝗ̃ illa penalia ⁊ ꝑ ꝯsequēs ceterꝭ paribꝫ poti⁹ refugiet hmōi tristia volūtas ꝗ̃ ꝙ acceptet ea. Etenī infirm⁹ ꝯsulit medicū. cō sumit pecunias cā sanitatꝭ recupe/rāde. ⁊ volūtas ei⁹ bona ē. eo ꝙ ꝑ se loquēdo ei⁹ sanitas sit magꝭ ꝓpicia ad bona aie ꝗ̃ lāguor corꝑal'. Sa ne p̄fata ꝟitas nimiū familiare exēm vēdicat ab apl'o. ij. ad Cori. xij. da tus ē inq̄t mihi stimul⁹ carnis mee angelus Sathane q̄ me colaphizet ꝓpt̄ qd̄ ter dn̄m rogaui vt discede/ret a me. Et dixit mihi. sufficit tibi gr̄a mea. Nā ꝟt⁹ in īfirmitate ꝑficiꝛ Vn̄ ꝯtinuo subiūgit. libēter igitur gl'iabor in īfirmitatibꝫ meis vt ī me habitet ꝟt⁹ xp̄i. Sil'e huic legim⁹ de p̄ncipe apl'orū petro q̄ l; oēs cu/raret. tn̄ filiā suā Petronellā ꝑmisit lāguere. q̄rētibꝫ āt discipul'. Cur nō eā sic ceteros sanaret. Respōdit. sic expedit ei esse.

¶ Simpl'r loquēdo ⁊ absolu te sic ꝯmēdari debēt ꝓcessio/nes eccl'iastice. tāq; efficaces impetrare q̄ a fidelibꝫ petunꝛ pie ac iuste. ꝟitas v.

¶ Hec ꝟitas eliciꝛ ex Joheli pro pheta ca. ij. Vocate inq̄t celū. ꝯgre gate ꝑpl'm. sctificate eccl'am. coadu nate senes. ꝯgregate ꝑuulos. ⁊ su/gētes vbera. Cām hui⁹ añ p̄misit dicēs. Quis scit si ꝯuertaꝛ ⁊ igno/scat de⁹ ⁊ relinquat p⁹ se bn̄dictōe; q̄si diceret. multū offensus ē de⁹. tn̄ h̄ mō p̄t p̄cipue ipetrari ei⁹ miseri/cordia Rursu; eadē ꝟitas ꝓbaꝛ ex obſuātia eccl'iastica. teste em̄ Aug. in de doctrīa xp̄iana nedū ꝟbis alī qd ſeaꝛ. s; etiā factꝭ. Vn̄ ⁊ ph̄us. x. ethicorū ait. ꝙ in moralibꝫ plus cre/diꝛ opibꝫ ꝗ̃ sermonibꝫ. qd̄ igiꝛ obſ/uaꝛ ab vniuersa eccl'ia ad pietatē ꝑ tinens. reputari dꝫ tāq; q̄dā doctrī na diuinit⁹ inspirata. ꝯstat āt ꝙ ꝓ/cessiōes ꝯsueuerūt fieri apud omēs eccl'ias. Cōfirmaꝛ idē ꝑ institutōe;

sctōꝝ patꝝ. sicut pcessiōes rogatio
nū sunt a sctis epis institute. ab ec/
clesia sunt approbate ⁊ in ꝯsuetudi/
nē deducte. Sꝫ idē argui pt ex reb⁹
hūanis. Uidem⁹ eī pncipes offen
sos p aliquā cōitatē ciuilē. vt si aliq̄
ciuitas p lōgā obsidionē fuerit hu/
miliata. ⁊ princeps obsidionis fuit
ꝯ̄guiter indignat⁹. Uidem⁹ inqꝫ q̄
ad placandū ei⁹ aīm singularis re/
cursus ē. ire ei obuiā sub forma ge/
neral' pcessiōis. in signū victorie pn
cipis ⁊ sue ꝓprie obedientie ⁊ hūilia
tionis. Ualde nāqꝫ ponderari dꝫ
hmōi cōe formale ad cōitatem pti
nens. Un̄ ⁊ legal' iusticia alijs ex
eo pfert potissime. q̄ circa cōe bo/
nū ꝯsistit. ptꝫ igit' ꝟitas pmissa. igit'
⁊c. Itaqꝫ interrogātib⁹ thema' ꝓpo
situ. doce nos orare. Rn̄deat' q̄ hu
militas q̄ ondit' i forma pcessiona/
li equalet orōni ⁊ ad facili⁹ ipetran
dū ꝯfert cōgregari sub cōi formali
qd̄ resplēdet in tali hūiliatōe. Mul
titudo eī sic ꝯueniēs q̄si vim infert
regno celoꝝ. teste aplo. ij. ad Cori.
Adiuuātib⁹ inqt ⁊ vob in orōne p
nob vt ex multaꝝ psonis facieꝝ ei⁹
q̄ in vobis donatōnis ē p multos
agant' gratie deo p nobis.

ꝟitas vj. ¶ Processio ecclesiastica ē ac
tus virtutis religionis. conti/
nens ex sua forma tria deo ac
cepta. q̄ ad orandū contra su
pradictas tribulatōnes ē cō/
uenienter instituta.

¶ Patꝫ hec ꝟitas p ei⁹ ptes iducē/
do. Nā pcessio ecclīastica cū pcib⁹
et missis pcessionalib⁹ exhibet deo
singularē reuerētiam recognoscēdo
ipm fore pmū ⁊ supmū pncipiū gu
bernatōis reꝝ. Nisi em̄ sibi ꝯueniret
plenaria ptās gubernatōnis nō ad
eū pcessionalr recurrem⁹. Exhibere
āt hmōi singularē honorē deo pti/
net ad ꝟtutē q̄ religio noiat' ⁊ cōti/
netur sub iusticia. Cōstat āt q̄ po/
pul⁹ ad pcessionē ꝯcurrēs ꝓpriam
offensam. subiectōeꝫ. ⁊ penuriā seu
indigentiā ptestat'. e conuerso attri/
buendo deo oīmodā sufficiētiā. ex/
cellētiā. ⁊ cui debem⁹ emēdatōem.
Hec āt deo esse grata ex ipa forma
opis opati nemo dubitat. Huic al
ludit historia sequndi paralipo. xx.
Superueniente eī exercitu ꝯ regē Jo
saphat eo mltū valētiore ad ipcan
dū auxiliū a dn̄o ꝯgregat⁹ ē oīs iu/
da ad pcandū dn̄m. sꝫ ⁊ oēs de vr/
bib⁹ suis venerūt ad obsecrādū eū
Inferi⁹ ꝟo subiūgit'. Sꝫ cū ignore
mus qd agere debeam⁹. h' solū ha/
bem⁹ residui vt oculos nostros di/
rigam⁹ ad te. Uidet' nāqꝫ ꝯuētio pro
cessiōis q̄dā ptestatio extreme ne/
cessitatꝭ ⁊ ad deū fiducie singl'aris
Et q̄ supdicta mala possum⁹ lici/
te nō velle. tn̄ cū pparatōe aī si alit'
nob ꝯstaret vellem⁹ libēter nostruꝫ
velle diuie ordinatōi subijcere nos
ei ꝯformādo. ꝯsequēs ē q̄ possum⁹
p taliū maloꝝ liberatōne ꝯsili aīo
orare. Juxta regulā Theologoꝝ
q̄ dt. Quicqd possumus licite velle
aut desiderare possum⁹ p eo licite
orare. Un̄. ij. parali. v. ꝯ hmōi ma/
la fit ad deū depcatio p Salomo
nē i tēplo nouiter edificato. igit' ⁊c.
Itaqꝫ petētib⁹ doce nos orare. Rn̄r
q̄ ꝯ supdicta mala mō pdicto est
orādū. cui⁹ ipetratōi plurimū expe/
dit forma pcessional'. igit' ⁊c.

¶ Quatenus pcessiones que ꝟitas vij.
sunt fm se vtiles optato poti
antur fine. via cōuenientissi/
ma est eos q̄ sunt in pcessione
vicijs antea renunciare ⁊ ad
opa penitentie se conuertere.

¶ Hec ꝟitas sufficiēter ē ɔn̄sa ꝑ ea
q̄ tacta sunt i q̄rta ɔsideratōe. vñ ⁊
Johel. ij. añ exhortatōez ad ꝓcessio
nes p̄mittit̄. Cōuertimini ad me in
ieiunio. i fletu ⁊ planctu ⁊ scindite
corda v̄ra. ⁊ nō vestimēta v̄ra. ⁊ pl'a
talia ibidē tāgūt̄. ⁊ i p̄allegato loco
ij. ꝑalip. p̄mittit̄ ꝙ Josophat p̄dica
uit ieiuniū i vniuerso iuda. ꝓpt̄ qđ
et zacha. p° đr Cōuertimini ad me ⁊
ego ɔuertar ad vos. Huic etiā na
turalꝰ rō ɔsentit. fiūt ei actꝰ actiuoꝝ
in patiēte p̄dispoꝭo Et ꝑhs. viij. to
pi. đr. ꝙ nō ē in altero tm̄ vt bn̄ fiat
cōe opꝰ Justū igit̄ ē nō solū attēde
re id qđ ē ex ꝑte dei. ꝫ id etiā qđ est
ex ꝑte hoīs. Nā cū oppositoꝝ sint
opposite cause sic deū ꝓuocamus ꝑ
n̄ra demerita ad flagellādū. ita cō
ueniēs ē iuxta dictamē rōis vt reli
ctis prauis opibꝫ ꝑ bona opa ipm̄
placemꝰ. ita nāqꝫ habet̄ p̄. Reg. vij.
Ait āt Samuel ad vniuersam do
mū israel. Si i toto corde v̄ro reuer
timini ad deū auferte deos alienos
⁊ p̄parate corda v̄ra dn̄o ⁊ s̄uite il
li soli. Deinde seq̄t̄ Et eruet vos de
manu philistinoꝝ. ⁊ pl'a huic ꝟita
ti deseruientia i eodē ca° ɔscribunt̄.
Querentibꝫ igit̄ iuxta thema. doce
nos orare. Rn̄det̄ ꝙ nulla via ē ma
gis ꝓpicia ad obtinēdū finē p̄intētū
in ꝓcessionibꝫ q̄ꝫ i s̄monibꝫ exhorta
ri ꝓplm̄ vt supsedeat a causis ex q̄
bus meret̄ tribulatōes sustinere. iu
xta illđ Eccli. xviij. Añ orōem p̄pa
ra aīam tuā ⁊ noli eē q̄si hō tentās
deum. igitur ⁊c.

ꝟitas viij.

¶ Quāuis exēplū de medico videat̄ p̄ma facie familiare oībus. tn̄ diligēter ꝑspectis inuenit̄ nō parū claudicare

¶ Huiꝰ ꝟitatꝭ p̄mā ꝑtē satꝭ ꝓseq̄t̄
p̄a ɔsidera° supiꝰ p̄memorata. Sz
scđa pars declarat̄ ex duobꝫ Naz
medicꝰ nō ē mgr̄ ꝫ minister nature
Medicꝰ etiā limitat̄ ad determia
tū modū agēdi. sic ⁊ natura cui sub
s̄uit. Si ꝟo natura eēt subdita suo
iperio ⁊ nō eēt sibi p̄fixꝰ determia
tus modꝰ ꝓcedēdi. indubie eēt re
linquēda via curatōis q̄ mēbꝝ per
deret̄ vt totū corpꝰ saluaret̄. ꝓut ple
rūqꝫ solet euenire. q̄n potiꝰ ⁊ mēbrū
⁊ totū corpꝰ ad p̄stinā deberet redu
cere sanitatē Cōstat āt ꝙ deꝰ ē au
ctor ⁊ dn̄s vniuersoꝝ cui natura ad
nutū obedit Nec eiꝰ maiestas imēsa
ad aliquē vnū modū ē coartata. fit
igit̄ vt aliq̄ tribulatōes digne nob
et medicinalr̄ rn̄deant attētꝭ meritꝭ
susceptiuoꝝ. ⁊ tn̄ attēta eiꝰ oīpoten
tia alit̄ nobiscū agi hūilit̄ iplorēmꝰ
orātes cū psal. Dn̄e nō s̄m pctā n̄ra
facias nob. neqꝫ s̄z iniq̄tates n̄rās
retribuas nob. Huiꝰ exēm̄ domesti
cū aliq̄s accipiet i pastoribꝫ ⁊ pisca
toribꝫ. q̄s si hō erudierit nccē ē vti
simplici ⁊ plana traditōe. deꝰ āt in
teriꝰ eos docēdo i altissimas ꝟita
tes erexit. creando eos in ꝓphetas.
apl'os ⁊ euāgelistas Ecce Johem
p̄us illrātū i q̄lez ꝟitatē ex ipo sacri
dn̄ici pectoris fonte haustā ꝓrupit
In p̄ncipio inq̄t erat ꝟbū. ⁊ ꝟbuz
erat apđ deū. ⁊ deꝰ erat ꝟbū. Inq̄rē
tibꝫ itaqꝫ thema p̄libatum. vtpote
doce nos orare. Rn̄det̄ h̄ potissime
pre oculꝭ hn̄dū. Instare obnixis p̄ci
bꝰ apđ deū. q̄tenꝰ aīaz nostrā sanet
ꝑ grāz suā inspirādo bonā volūtatē
inspiratā ɔseruādo. ⁊ ad bn̄ opan
dū ꝑficiat. ac ꝑ h̄ tribulationū ⁊ af
flictionū amare potiōes nob s̄z dis
positōez statꝰ i q̄ nūc egrotamꝰ me
dicinalr̄ ꝓpinate. desināt esse tales.
Exēm̄ occurrit de mgr̄o q̄dā mihi
noto. q̄ q̄dā ꝓposita sue saluti minꝰ
ɔgrua ꝓseq̄ ꝓtendebat. graue dein
de Apoplexia castigatꝰ recognosce
bat ad bonū aīe plus infirmitatez

pdesse q̄ȝ sanitatē corpalem. pēsata suoꝝ ꝓpositoꝝ inepta q̄litate. Ego ꝓo iudico vtrūq̄ȝ bonū sil' pualuisse Dico āt vt sanitate corpali retenta pijs apud deū pcib⁹. insup etiā incolumitate mētis obtēta cecinisset cū psalmista. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt i deū viuū.s. exhibēdo obsequiū. nō solū p act⁹ interiores in aīa. imo in actib⁹ exteriorib⁹ p mēbra corpalia spiritui prompte obedientia. igitur ꝛc.

nona ꝟitas ¶ Cōtra tales afflictōes quales nobis interdū ingerūtur p celestes cōstellatōes aut elementoꝝ inordinatōnes cōuenienter instituunt̄ ecclesiastice pcessiones. sed nō ea intentione vt cesset motus celi vel celorū aut elementoꝝ substātie perdant suas virtutes

¶ Hui⁹ veritat̄ pˀma ps elicitur clare ex supdict̄. Nā ꝯtra oīa mala supius sepe repetita licet p orōes remedium ꝓcurare. Sequūda ꝟo ps apparet ex trib⁹. pˀmo q̄dē ex h̄ q̄ hmōi inordinatōes elemētares vel influentie pestilētiales crebro legūt̄ fieri ministerio angeloꝝ bonoꝝ vel maloꝝ. queadmodū pȝ de pestilentia illata ꝑplo isrāel post ei⁹ nūeratiōnē vt scribit̄ pˀma Paralipo. xxi. Silr̄ ꝛ tempestas occidēs pueros btī Job p malignos spūs fuit ꝓcurata. Sequūdo āt. q̄ꝛ nō solū depēdet a deo suba cause natural'. sȝ oīs ei⁹ ꝟtus ꝛ opatio. sicut igit̄ eisdē accidentib⁹ eēntialr̄ remanētib⁹ in sacramēto altar̄. ꝯditio ꝟtut̄ aliter ꝛ aliter se hȝ pˀus inherēdo. ꝛ p posterius p se existēdo. Et sicut eadē forma caloris ꝓut ē instrumētū ipius ignis incinerat. ꝛ ꝓut ē instrumētū ꝟtutis nutritiue carnificat. pari forma etiā reb⁹ naturalib⁹ eisdē i suba ꝑsistētib⁹ opatōes eaꝝ fȝ aliā ꝛ aliā legē ꝓcedere nō ē mirandū. iubente eaꝝ opifice deo gl'ioso Hui⁹ exēplū habet̄ Daniel. iij. Tres ei pueri in fornacē ardentē missi in medio flāme tanq̄ȝ in vēto roris flante deum bn̄dicebāt. Atuero eadē flāma extra fornacē erūpens interfecit quos reperit de Caldeis ꝓpe fornacē. ꝛ sic de alijs. Preterea tercio. Sicut eni diuine ꝓuidētie pordinatio instituit paulū saluari. sȝ interueniente Stephani depcatōne. actuū. vij. Et Corneliū ad cognitōnem fidei puenire. sȝ p Petꝝ actuū. x. pari passu nō caret rōnabili apparētia celestiū influxuū ꝛ elemētariū dispositionū drās instituisse statui hoim. et suoꝝ actuū ꝓportionabilr̄ corrn̄dētes. vt ꝟbi grā. tali tpe regnabit tal' celi dispositio affligens. demerita hūana puniēdo tali postea tpe mitescet celest̄ ꝛ elemētoꝝ dispō ob p̄ces ꝛ bonas actōes hoim ex pcedēte afflictōe emēdatoꝝ. Jta q̄ act⁹ hūani nō subtrahūt a corpib⁹ pfatis suas naturas. q̄ poti⁹ iplent ordinē diuine sapie q̄ hec ꝛ illa taliter adiuicē coordinauit. queadmodū pdestinatio petri ad gl'iam finalez includit oēs exhortatōes. aduersitates ꝛ alios euētus in obsequium exequutōis ad finē pdestinatōnis ipius Petri Reuera ne q̄ dicta sīt nimis videant̄ extranea. fauēt duo exēpla. ꝓuidentie nanq̄ȝ diuie ordinatio ꝯtinebat ab eterno solē aliq̄n stare. sȝ ad p̄ces Josue. vt pȝ Josue x. Et solē q̄ndecim gradib⁹ retro gredi. tn̄ ad p̄ces Ezechie ꝛ Esaie. vt pȝ. iiij. Regū. xx. ꝛ Esai. xxxviij. Et q̄d mirū Si eni benignitas tm̄ nos dilexit vt ꝓprio filio nō parceret. cur nō oīa alia fm̄ exigētiā hūani gn̄is

cōtemperaret. p̄dict; etiā ꝯsonat cō
minatio moisi quā intulit filijs isra
el mādata dei trāsgressuris Deu/
teronomij .xxviij. Sit celū qđ sup̄ te
ē eneū. ꝛ terra quā calcas ferrea Ex
quib⁹ ꝛ similib⁹ satis videtur veri/
tas ꝯfirmata.

ꝟitas.x.] ¶ Simpl'r tanq̄ȝ laudabile ꝛ
expediens est approbandum
in processionib⁹ ecclesiasticis
circūferre reliquias sanctoꝝ.
ad finem' pcessionis optatuȝ
facilius assequendum.

¶ Hec ꝓpō seu veritas ōndit̄ pri/
mo ex cōi ꝯsuetudine xp̄ianoꝝ. que
vim vēdicat auctoritat; in his que
ad pietatē ꝛ cultū diuinū ptinent.
huic etiam rō ꝯsonat. Cōstat ei ꝙ
talis deportatio ad multa deseruit
deo. cedit em̄ in sctōꝝ veneratōem
et honorē. pfitemur p eā nos sanct;
indigere tāq̄ȝ patronis q̄ suis meri
tis ꝛ p̄cib⁹ copiā habeāt nr̄is mi/
serijs puidēdi. pfitemur etiā fideȝ
catholicā credēdo eos post hāc vi/
ta viuere cū xp̄o tāq̄ȝ amicos. q̊ꝝ
intuitu ꝛ nō alias nob̄ suā ipartit̄
aliqn̄ misericordiā. vt eos ꝛ i eis ip
sum studiosi⁹ honoremus Sic em̄
exeq̄mur illō psalmi. laudate dn̄m
in sctis ei⁹. vn̄ doctor scūs ex hmōi
respectu approbat delatōem reliq̄a
rū in ligatur; circa collū cā reueren/
tie ꝛ deuotōis scōꝝ ꝛ ad obtinēdū
ea q̄ licite desideram⁹ ꝛ petim⁹ Silr
venerabil' dn̄s Alb. sup̄ Mattheū
ca° ix. vbi agitur de muliere curata
ex tactu fimbrie vestimēti xp̄i dt ꝙ
ꝯsutant̄ q̄ deridēt honorātes reliq/
as ꝛ vestes scōꝝ. ꝛ dicūt ꝙ nulla vir
tus inest eis. ad q̊ꝝ ꝯsutatōeȝ dn̄s
voluit p tactū fimbriaꝝ sanare flu/
xum sanguinis Vn̄ in hui⁹ figurā
filij israel euntes ꝯtra hostes ad p̄/
lia solebāt archā dn̄i secū deferēdo
aīosius ꝛ cū maiori fiducia hostes
inuadere ꝛ debellare. igit̄ ꝛc.

¶ Hominib⁹ pmanentib⁹ in ꝟitas
cōsimilib⁹ moribus ꝛ consue xj.
ta sua vita. expedit adhuc face
re pcessiones ꝛ orare vt deus
dignetur auertere supradicta
rū tribulationū flagella

¶ Huius veritatis opposita opi/
nio mouet ꝯplures dicere Ad q̇d
facim⁹ pcessiones Ad nihil vident̄
vtiles. Nam ppl's mal⁹ ē ꝛ in mala
vita pseuerat. Indeuot⁹ ē ꝛ inabil'
exaudiri. ꝛ imerit⁹ impetrare ꝛcīs.
Quib⁹ nō obstantib⁹ ōndit̄ huius
ꝓpōnis veritas. Primo q̇dē sic dt
doctor sctūs Quāuis pctōr fm ꝙ
hmōi mal⁹ ē ꝛ deo displicet. nec ex/
audit̄ ex misericordia ei⁹ petitio q̄
pcedit ex intentōe formali q̄ pctōr.
sicut si fornicator peteret sue lubri/
citatis exequutōem. tn̄ pctōris na/
tura bona est ꝛ a deo ꝛ ei placet. eo
ꝙ si ille q̄ peccator ē vtat̄ natura bo
na petēdo eadē q̄ boni petūt. deus
ex supabundantia sue misericordie
fm quā dat vltra q̄ȝ petimus ꝛ qđ
orō nō p̄sumit. nō obstāte in digni/
tate petentis ipe remunerat opus
operatū. ꝛ ānuit petitōi hoīm pecca
toꝝ. nō quasi ex iusticia. sed ex pu/
ra misericordia. Vn̄ Chrysost. sup̄
Mattheū dt. Oīs q̄ petit accipit.
id ē, siue iustus fuerit siue iniustus.
Dicebā vero ꝙ si peccaror orando
aliq̇d petit inq̄ȝtū peccator. i. fm de
siderīū peccati nō audit̄. itelligo ex
misericordia. ſȝ qn̄q̄ȝ audit̄ ad vin/
dictā dum deus pmittit peccatorē
adhuc amplius ruere in peccata.
deus em̄ q̄dam negat ꝓpicius. que
ꝯcedit iratus vt Augusti. dt. Pro/

inde licet in ꝯsuetis ꝓcessionib⁹ in
maiori numero sint mali. tamē te/
nendū est multos bonos generali/
bus interesse ꝓcessionibus. Bono
rū aūt oratio est tante efficacie ꝛ ap
preciatōnis apud deum ꝙ impe/
trat nedum ꝓ bonis sed etiam pro
peccatorib⁹. Exemplū huius eui/
denter accipimus Moisen ꝛ Aa/
ron. q̇ plerūq; scutū oratōnis oppo
nentes ꝯtra ꝑcussiones maloꝝ dei
placauerūt indignatōem. Simil'r
et Helias ꝑ suam orōnem restituit
deū ꝓpiciū vniuerso regno Iniq̄ssi/
mi regis Achab. quo regnāte cum
impijssima Jezabel eius vxore. fere
totum regnū ꝑ idolatriā erat infe/
ctum. Sane p̄missa veritas dedu/
citur ex ꝯditōne humane societatis
Teste eñ Augustino loquente de
peccato Achor. tanta debet eē vni/
tas humane societatis ꝙ vnus te/
neť esse sollicitus ꝓ alio quasi oēs
eēnt vnū corp⁹ ad cui⁹ vnitatē ꝑti/
net vt alter alteꝝ a pctō p̄seruet. et
ad alteri⁹ p̄motōem de bono i me
lius insudet. Vn̄ ad ꝯmēdatōnem
vnitatꝫ in hūana societate attēden/
dā sepe vn⁹ puniť ꝓ pctō alteri⁹ Si
igiť diuia ꝓuidētia iustos nōnunq̄
puniat ꝓpter malos. ꝛ tribulatiōes
iniq̄ꝝ redūdāt sup̲ dei amicos. q̄to
magꝫ de⁹ cui ꝓpriū ē misereri ꝛ par
cere exteriores tribulatōes reuoca/
bit a pctōrib⁹ ad p̄ces q̊rūdā bona
rū. q̇ v̄tute vnitatꝫ ꝛ hūane societa
tis. ꝛ sil' tribulationū passiones su/
stinēt. ꝛ ꝓ peccatorib⁹ teneniť eē sol/
liciti. Sic mitissim⁹ Moises inter
m̄ltas tribulatōes a ꝑplo israel sibi
illatas. freq̄ter exaudit⁹ celeriter.
Crediť ꝓ ꝑplo ne āpli⁹ fatigareť si
sue petitōis effect⁹ diuturna mora
ꝓtraheret Preterea p̄t ꝯformari p̄/
fata veritas ex dr̄ña p̄ñtis stat⁹ in
hac vita ad futuri seculi statū Naz
post hāc vitā voluntas maloꝝ ob/
stinata eternal'r ꝑseuerat in sue ma
lignitatis ꝑtinacia. ꝛ pena eos affi
ciens hꝫ rōnem pene tm̄ neq; aliq̄ñ
diminuiť. Inde fit ꝙ ꝓ talib⁹ eccl'ia
orare nō ꝯsueuit. Ecōtra v̄o pecca
tor q̄tūcunq; malus q̄diu viuit in
hac vita p̄t resipiscere ꝛ ad gratiaꝫ
resurgere. ꝛ punitōes sibi illate cō/
uerti p̄ñt in medicinā. p̄ñt etiam re/
mitti ꝛ total'r relaxari q̄uis in pec/
catis ꝑseuerent. Quia igiť p̄ñtis vi
te status ē talis ꝯditōis ꝙ pctōres
p̄ñt emēdari. ꝙ eoꝝ pene p̄ñt remit
ti ꝛ relaxari. ꝛ ꝙ deus irā suā nō de
finit inseꝑabil'r adherere peccatori/
bus in hac vita. quō possum⁹ dice
re ꝙ ꝓcessiōes eccl'iastice ꝓut cōiter
fieri sunt īstitute videanť inutiles ad
finē optatū ip̄etrādū ꝓ eo q ꝙ hoies
ꝑmanēt in silib⁹ morib⁹ ꝛ vita post
modū sicut antea. Quinimo hoib⁹
inducere desꝑatōeꝫ fruct⁹ ꝯsequēdi
ꝓpť q̊s iuēte fuerūt ꝓcessiōes eccle/
siastice ē tollere drām stat⁹ p̄ñtꝫ vite
circa pctōres ꝛ stat⁹ futuri seculi. p̄e
tētib⁹ igiť. doce nos orare. Rūdeať
ꝙ vtile ē facere processiōes. deferre
sctōꝝ reliq̄as. ꝛ q̄uis hoies solito
more viuāt tn̄ secure istem⁹ apd̄ deū
vt mōi tribulatōes īsletiā ꝯuertat

¶ Esto ꝙ aliqua totalis cō/
munitas esset ex solis pecca/
toribus cōgregata. nec solum
in cōsuetis antea moribus ꝑ/
maneret. sed continue priori/
bus accumularet deteriora.
adhuc essent ecclesiastice pro
cessiones vtiles et medicina/
les cōtra sepememorata pri/
us flagella.

vitas.

¶ Nec ꝓpositio hꝫ fortiores clau/
sulas. qꝛ d̄t ꝙ tota cōitas ex solis

peccatorib' nedū vt ꝑus ꝑmanēti
bus. ſʒ ad deteriora tendētib' Attā
pʒ hec veritas ꝑmo ex ꝑma rōe ꝓ
ducta ad ꝑcedētis veritat' manife
ſtationē. q2 ſᵐ Chryſoſt. Ois q̄ pe
tit accipit ſiue iuſt' ſiue iniuſt'. Et
q2 homis pctōris natura ē bona ꝛ
pt eā dirigere ad petendū licita. tūc
eī de' pctōres exaudit. ꝛ ſi non ex
iuſticia tn̄ ex miſericordia. de q̄ dt
Abacuc. iij. De' cū irat' fueris re
cordaberis miſericordie Et in pſal
mis Nō ꝯtinet in ira miſericordi
as ſuas. ſʒ ſi dicebā. dn̄e motus eſt
pes meus. miſericordia tua adiu
uabit me. Ideo eccl'ia orādo dt de
us cuius miſericordie nō ē nūerus
cui nūq̄ȝ ſupplicat' ſine ſpe venie. Et
apl's ad Titū. iij. Apparuit inquit
benignitas ꝛ hūanitas ſaluatoris
noſtri dei. nō ex opib' iuſticie q̄ feci
mus nos. ſʒ ſm ſuā miſericordiam
nos ſaluos fecit Huic veritati allu
dit hiſtoria tercij Regū. xxj. Heli
as nempe ꝯminatōne futuroꝝ ma
loꝝ terruit iniquū regē Achab. ꝓpt'
qđ indutus ſacco ieiunauit ꝛ ope
ruit cilicio carnē ſuā Deinde ſequit'
factus ē ſermo dn̄i ad Heliā teſbi
tem dicēs Nōne vidiſti Achab hu
miliatū corā me. q2 igit' hūiliatus ē
cā mei nō inducā malū in dieb' ei'
ſʒ in dieb' filij ſui inferam malū do
mui eius. O ineffabilis miſericor
dia Impi' rex ydolatra ex ſeruili vl'
potius ex mūdano timore ſe humi
lians ſtatim dei miſericordiā ad ſe
inclinauit. Vere. miſericordia dn̄i
plena ē terra Licet igitur audacter
aſſerere q pctōres pn̄t ꝑcuſſiones
dn̄i vl' mitigare vel totalē eaꝝ ceſſa
tionē īpetrare ꝑ eccl'iaſticas ꝓceſſi
ones ꝛ alia opa ꝯcurrētia de gene
re bonoꝝ. in qb' eminētius dei ho
nor relucet q̄ȝ in reg' Achab hūilia
tione. Aliud huic ſil'e legit' de Ni
niuitis q̄ cū eēnt cultores idoloꝝ ꝛ
alij vicijs abundarent. tn̄ ꝑ opa de
gn̄e bonoꝝ ꝯtra mala eis ꝓphetiza
ta miſericordiā dn̄i inuenerūt Ita
q̄ miſericordias dn̄i ineternū cāta
bo. q2 miſerator ꝛ miſericors dn̄s
lōganim' ꝛ multū miſericors. Dn̄
igit' obijcit' tribulatōes quas pati
mur ꝓpter pctā noſtra nob' inferunt'
Eſto. Remanētib' igit' pctis. rema
nebūt tribulationū flagella. fateor
ex iuſticia. ſʒ iudiciū ſuperexaltat mi
ſericordia. Jacobi. ij. Pari mō pec
catores nō merent' ex iuſticia ſʒ de'
bonis opib' de gn̄e repēdit remune
ratōem ex pura miſericordia. quem
admodū teſte Aug. Romanis ex
iſtentib' gentilib' ꝯtulit honorē mo
narchie ꝑ eo q̄ bonū cōe ꝑuato bo
no ꝓpoſuerūt. Nec obſtat ꝑdict' q̄
tpe ꝓceſſionū multi incedūt tractā
do negocia ſecularia ꝛ illicita. q2 ce
leſtis pater faciens ſolem ſuū oriri
ſup bonos ꝛ malos agit potius ex
ſola miſericordia remunerās bona
opa de gn̄e tūc ſibi exhibita q̄ȝ per
iuſticiā puniat mala opa tunc ꝑpe
trata. Nā in hac vita dn̄s ē man
ſuetus vt agn'. poſt hanc vitā ve
niet iudex vt leo rigidus.

¶ Si ꝑ ipas ꝓceſſiones non Veritas
ſtatim ſentiam' ſupra memo xiij.
rata mala ceſſare. nō tn̄ ē pu
tandū hmōi ꝓceſſiones inuti
les fuiſſe aut nō ꝓfuiſſe.

¶ Hec veritas ꝯcernit multos. q̄
faciliter ꝓnunciāt dicētes ꝓceſſio
nes facte ſunt. ꝛ qđ petebat' nō eue
nit. Cōtra q̄s ꝑfata veritas mili
tat. tū ꝑmo. q2 forſitan irat' dn̄s ni
ſi ꝓceſſionib' placat' duriora nob'
incuſſiſſet. ꝛ fieri ꝑmiſiſſet. tū q2 vt
dt Auguſti. q̄dā nō negant' ſed vt
ꝯgruo tpe dent' differunt'. tū q2 per

nō ꝯsequutōem instruimur. vel ad
ꝑseuerandū. vel ad feruentius etiaꝫ
aliqua maiora prosequēduꝫ. vel ad
quedā illicita euitāduꝫ. vel forte qꝛ
hmōi tribulatōes quibusdaꝫ ꝓ tūc
sic dispositis ꝓficiūt in augmentuꝫ
virtutis. licet nos lateat. quis em̄ ꝓ
sumit iudiciorū dei rōnes discutere
Naꝫ q̄d infirmo sit vtile magis no
uit medicus q̄ꝫ egrotus. teste Augu
stino. Indubitāter tamē pater mise
ricordiaꝝ ꝛ deus totius ꝯsolatiōis
ex misericordia sua nullū bonum di
mittit irremuneratū. ꝓpter qd̄ si op
tamus nō ꝯcedit tn̄ ꝓcessiōes suis
muneribꝫ nō frustrātur. Adeamus
igitur cū fiducia ad thronuꝫ gratie
dei. vt misericordiam ꝯsequamur ꝛ
grām innouamus in auxilio opor/
tuno. ad Hebre. iiij. Nempe ꝛ si pec
catores ex parte suoꝝ demeritorum
nō iniuste sub ṗncipe maligno hu/
ius mūdi relinquūtur torquendi. tn̄
ab eius eripiūtur faucibꝫ ex miseri/
cordia nimie charitatis. qua tm̄ di/
lexit peccatores deus. vt in silitudi/
ne carnis peccati mitteret' vnigeni/
tum suū Jesum christū dn̄m nostrū
qui cū eodem patre ꝛ spūsancto vi/
uit ꝛ regnat deus vnus per om̄ia se
cula seculorum Amen

¶ Explicit tractatus de proces/
sionibꝫ ecclesiasticis collatiue ꝯpila/
tus per venerabilem virum magi/
strum Henricuꝫ de Gorychū. sacre
Theologie professoreꝫ. circa fructū
ecclesiasticarū processionū. ad gloriā
dn̄i Jesu christi saluatoris nostri

¶ Tractatus dn̄i Henrici
Gorychū. de obseruatiōe festoꝝ. ad
gloriā benedicte trinitatis. gloriose
q̄ꝫ virginis Marie necnon totius
celestis curie

Uia
materia
de festoꝝ
obserua/
tōne sub
practica
occurrit
quotidia
na. tanto
dearticulata eius discussio est ma/
gis necessaria quāto est magis vsi/
tata ꝛ plures scrupulos ꝯsueuit in/
ferre cōscientiosis. itaq̄ꝫ ad eius ma/
gis exquisitā examinatōnem p̄t for/
mari titulus p̄m talis questionis te
norem. Utrū diebꝫ festiuis sit illici/
tuꝫ insistere labori aut exercitio ope
rum corporaliū. Ad questionis hu/
ius absolutōnem ꝓcedendū est per
quasdam propositiones.

¶ Institutio festorū p̄t par
tim dici moralis. partim etiaꝫ ꝓpō
cerimonial'. ꝛ ꝑtim iudicialis p̄ma.

¶ Hec ꝓpositio ꝑ suas ꝑtes de/
claratur Qꝫ aūt hmōi institutio sit
partim moralis pꝫ. qꝛ moralia dicū
tur aliqua p̄cepta que ꝑtinent ad di
ctamen rōnis Jnest aūt homini di
ctamen rōnis. ꝙ ipse debitor est be/
neficij vel obsequij exhibendi illis a
quibꝫ beneficia accepit Quia igitur
occupatio ꝑ laborē corporalē distra
hit mentē hoīs ne possit se cōuerte/
re ad deum iura gratiaꝝ sup ꝑ benefi
cijs ab eo ꝑceptis referēdo. ꝛ laudū
preconia sibi rependendo. quoꝝ ta/
men est debitor. ꝯstat ꝙ recte rōnis
dictamine p̄cipiente sit interdū ces/

sanctū ab hmōi laborib⁹ distrahēti-bus. quatenus mens humana ascē-dere valeat ad act⁹ supradictos in q̄b⁹ diuin⁹ cult⁹ p̄cipue exercet̄. Cō-firmat̄. nā hoi inest naturalis incli-tio ad hoc ꝙ cuilibet rei necc̄arie de-putet̄ aliq̄d tēpus. sicut corpali refe-ctioni somno. ꝛ alijs hmōi. Vn̄ etiā spūali refectōi qua mēs hois i deo reficit̄ p̄ dictamen rōnis naturalis aliq̄d tp̄s deputat hō. ꝛ sic d₃ habe-re aliq̄d tēp⁹ deputatū ad vacādu₃ diuinis. Huic rōni Alber. magnus ꝯsentiens sic d̄r sup Matheū. ꝙ in determinatōe diei festiue vnū atten-dit̄ q̄d est cā finalis. ꝛ hoc est ꝙ cu₃ hō in opere est vel negotio priuate vtilitat⁊ occupatio ipa trahit cor ad obliuiscendū q̄etis q̄ ꝑ dilectōem ꝛ gustū bonitatis in deo debet haberi et ideo instituit̄ ꝛ determinat̄ feria-tus dies in quo ab occupatiōe tali separatus discat redire ad dei dul-cedinē experiendā. que postea in ei⁹ remaneat memoria. Haru₃ vtraq₃ rōnū sumit̄ a doctore sancto. quarū p̄ma ꝯcernit iusticie debitū inq̄tu₃ hō obligat̄ ad grāꝝ actōnes ꝛ obse-quiū rependendum suo benefactori Sequūda respicit ꝓpriam nostram cōmoditatē inq̄tū mens reficit̄ dū exonerata ab alijs se trāsfert ad va-candū deo. tūc em̄ pascit̄ ꝛ spūaliter reficit̄ ab eo q̄ inuitando nos dicit. Venite comedite ꝛ bibite inebria-mini charissimi. Cant. v. Similiter Eccli. xxiiij. Trāsite ad me oēs qui ꝯcupiscitis me ꝛ a generatiōib⁹ me-is adimplemini. Spūs em̄ me⁹ dul-cis ꝛ hereditas mea sup mel ꝛ fauū qui edūt me adhuc esurient. ꝛ q̄ bi-būt me adhuc sitient. Deinde p₃ ꝙ festoꝝ institutio sit partim cerimoni-alis. Nā qn̄ ea q̄ cōiter ꝯsiderata ꝑ-tinent ad dictamē rōnis. determinā-tur ad spēalia cū respectu ad diuinū cultū. tūc dicūtur cerimonialia. sicut determinatio de celebratōe sabbati est cerimonialis q̄tu₃ ad hoc ꝙ de-terminat̄ dies septim⁹. ꝛ sic in alijs. Tercia etiā ps p₃ ꝙ sit ptim iudici-alis. nā hmōi determinatio etiā re-spectū h₃ ad res humanas. ordinat̄ em̄ ad quietē laborantiū. ꝛ sic perti-net ad iusticiā dominatiuā q̄ est in-ter dn̄m ꝛ seruū. vn̄ Exod. v. d̄r ꝙ in die sabbati nō debet fieri q̄cq̄ opis vbi ꝯsequēter subiūgit̄. vt requiescat seruus tuus ꝛ ancilla tua sicut ꝛ tu. Pat₃ igit̄ ꝓpō q̄ ad oēs eius partes verificata. igit̄ ꝛc.

¶ Conueniēs est in festorū ordinatione quendam ordi-nem assignare ꝓpō ij.

¶ Hec ꝓpō p₃. nam ad celebrādu₃ diē festū p̄mū occurrit ipa cā finalr̄ mouens que tacta est in deductōne p̄me ptis ꝓpōnis p̄cedentis. Scd̄o attendit̄ aliq̄d diuinū emergens po-tius ad determinādū vnū diem q̄₃ aliū. sicut in veteri testamēto deter-minabat̄ dies septima. que repsen-tabat quietē diei. id est cessatōem a nouis operib⁹ ꝯdendis. et fuit figu-ra quietis christi in sepulchro. q̄ fu-it die septimo. loco cuius nunc cele-brat̄ dies octauus. quo xp̄us resur-gens felicitatē eterne quietis ostēdit in plena gratia aīe ꝛ corporis ꝯstitu-tiua. vt ait venerabilis Alber⁹ sup Mattheum. Et pari mō facile est syllogisare aliq̄d diuinu₃ specialiter emergēs circa cuiuslibet festi dedica-tionē. Consequenter aūt ipi subditi regulātur ꝑ ordinatōes suoꝝ supio-rum qui sunt regule inferioꝝ. quem-admodū superiores mouētur ꝑ di-ctamen rōnis. ꝛ obligant̄ inferiores s̄m modū illū ad obseruantiā festo-rum. sicut ꝑ superiores modus eis imponitur. sed magis ꝛ minus pro

vt postea distinctius specificabitur Igitur ꝓpositio vera.

ꝓō iij. ¶ Rō dictat circa festoꝝ obseruātiā tā in ꝑsonis ꝙ̄ in locꝭ ꝙ̄ etiā tꝑib' pēsare differentiam

¶ Hec ꝓpositio pꝫ ꝑmo ex cōi ꝯditione humanoꝝ actuū ⁊ statuꝝ. in qb' attēdi ꝯsueuit varietas circūstantiaꝝ. eo ꝙ ꝑparuꝫ drñia inducit drñam obligādi. Deinde pꝫ in speciali. nam vt dictū est ad quiescēdū qñqꝫ ab opib' corꝑalib' fatigatiuis mouetur hō ex rōnis dictamine vt mens possit liberi' vacare diuinis. sꝫ aliquotiēs ⁊ ī qbusdā tꝑib' emergit altius diuinū aliqđ. excitās nos insistere dīno officio ⁊ dei laudibus Vñ de die dñico dr̄ btūs Apollonī' ꝙ illa die nihil agēdū est nisi deo vacādū. nulla oꝑatio illa die sancta agaꝩ. nisi tm̄ hymnis psalmis ⁊ canticis spūalib' dies illa transigaꝩ. Cuius cām sctūs Leo papa quasi assignās ait. Hec dies tātis diuinaruꝫ dispensatōib' mysterijs est ꝯsecrata vt quicqd insigne a deo est ꝯstitutū in terris. in huius diei dignitate sit gestū. in hac mūdus sumpsit exordium. in hac ꝑ resurrectōeꝫ ⁊ mors interitū ⁊ vita sumpsit exordiū. Siliter etiā de alijs festis facile ē aduertere. Idē ōndi pt. q2 ad celebratiōeꝫ eiusdē festi ꝑ cessatōeꝫ ab opib' pl' astringiꝩ diues ꝙ̄ pauꝑ ⁊ interesse dīnis pl' ecclīsticus ꝙ̄ laicus. ⁊ sic de alijs multimodis ꝑsonaꝝ drñtijs De locis idē ꝑpendere nō ē difficile. cū aliqs patron' ē vni' loci q nō ē alteri' loci. rōne cui' celebratio festi īstituiꝩ Aduertēdū āt ē ꝓ declaratōe āplio ri qliter festoꝝ institutio pt dici partim moralis tanꝙ̄ deriuata a rōnis dictamine. Etem̄ sicut oē iudiciū rōnis speculatiue ꝓcedit a naturali cognitōe ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ. ita etiaꝫ oē iudiciū rōnis practice ꝓcedit ex qbusdā ꝑncipijs naturalr̄ cognitꝭ. sꝫ ex illis diuersimode ꝓcedi pt ad iudicādū de diuersis. Quedā em̄ sunt in hūanis actibus adeo explicita ꝙ statim cū modica ꝯsideratione pñt approbari vel reprobari ꝑ illa cōia ꝑncipia. sicut ꝙ parētes sint honorādi. ⁊ ꝙ nō est occidendū. ⁊ cetera. Quedā ṽo sunt ad quoꝝ iudiciuꝫ reqriꝩ multa ꝯsideratio diuersaꝝ circūstātiaꝝ. qs ꝯsiderare diligēter nō est cuiuslibet sꝫ sapiētū. vt corā cano surge et honora ꝑsonā senis Quedā vero sꝫ ad q iudicāda indiget hō adiuuari ꝑ instructōem diuinā. sicut est circa credēda. ⁊ hoc mō ꝑcepta de festoꝝ celebratōne referūtur ad dictamen naturalis rōnis ꝓut est illuminata ꝑ fidē orthodoxam

¶ Ad cognoscēdū q opa in festis ꝓhibenꝩ fieri. contingit ex duob' locis veteris testamenti dirigi ꝓō iiij.

¶ Patꝫ. nā Exo. ij. dr̄. memento vt diē sabbati sctifices. ⁊ ī h tāgiꝩ finis obseruātie sabbati seu festi q est vacare reb' dīnis. illa em̄ sctificari dicūꝩ in lege q dīno cultui applicātur. Deiñ subdiꝩ in codeꝫ loco. Septio die dñi dei tui nō facies oē op' Deiñ hec vlīs nude posita specificaꝩ. Le. xxiij. vbi dr̄. Oē op' seruile nō facietis in eo. Gr̄a cui' est aduertēdū ꝙ op' seruile dr̄ a seruitute. Est āt triplex ſuit'. vna qdē q hō seruit pctō ſm illud. Qui seruit pctō seru' est pcc̄i. ⁊ ſm h oē opus pcc̄i dr̄ seruile. Alia ṽo seruit' ē q hō seruit hoī. est aūt hō alteri' seru' nō ſm mēte. sed ſm corp'. ⁊ iō opa seruilia dicūꝩ ſm h opa corꝑalia. in qb' vn' hō alteri seruit. Tercia aūt ē seruit' dei. ⁊ ſm hoc op' seruile posset dici op' latrie quod ꝑtinet ad dei seruitiū

ꝓpō. v ¶ Non ꝓhibēt festa fieri opa seruilia tercio mō accepta.

¶ Patꝫ qꝛ illud ꝓhibere repugnat fini obseruatōnis diei festiue. hō em̄ ad hoc ab alijs abstinet in die festo vt vacet opib⸫ ad dei seruitiū ptinentib⸫. Et inde est ꝙ sicut dꝛ Joh. vij. Circūcisionem accipit hō in sabbato vt nō soluat᷑ lex Moysi. Jn̄ etiā dꝛ Math. xij. Sabbatis sacerdotes in templo sabbatū violāt. id est corpaliter in sabbato opant᷑. et sine crimine sunt. ꝛ sic etiā sacerdotes in sabbato archā dn̄i circūferentes nō transgrediebantur p̄ceptū de obseruantia sabbati. igit᷑ ꝓpositio vera.

ꝓpō vi. ¶ Nullus spūalis actus exercitiū est in dieb⸫ festiuis ſm se prohibitum

¶ Patet qꝛ exercitiū talis actus nō est ꝯtra p̄ceptū de obseruātia sabbati. puta si q̇s doceat vbo vel scripto Vn̄ Nūeri. xxviij. dꝛ glosa ꝙ faber ꝛ hmōi artifices ocians᷑ in die sabbati. Lectoꝛ autē diuine legis vel doctoꝛ ab ope suo nō desinit. nec tn̄ cōtaminat᷑ sabbatū. huius autē cā qꝛ nullus actus spūalis est ꝓpꝛie seruilis. eo ꝙ vnus hō nō dꝛ seruus alterius ſm mentem. sed solum ſm corpus. igitur ꝛc̄.

ꝓpō vij. ¶ Jn dieb⸫ festiuis opus primo mō dictū seruile poti⁹ ꝓhibet᷑ q̄ꝫ opus sequūdo modo dictū. q̄ꝫuis foret corporale

¶ Patet ꝓpositio. nam opa primo mō aut sequundo mō dicta seruilia ꝓhibent᷑ inq̄ꝫtum ꝯtrariātur obseruantie sabbati. Cōtrariātur aūt obseruātie sabbati inq̄ꝫtū impediūt applicatōem hois ad diuina. et qꝛ magis impedit᷑ homo a reb⸫ diuinis p opus peccati. q̄ꝫ p op⁹ licituꝫ q̄ꝫuis sit corpoꝛale. Jdeo magis ꝯtra hoc p̄ceptū agit q̇ peccat in die festo. q̄ꝫ q̇ aliquod opus corpoꝛale licitū facit Vn̄ dꝛ Aug⁹. in libꝛo de deceꝫ chordis. Meli⁹ faceret iudeus in agro suo aliq̄d vtile q̄ꝫ in theatro sediciosus existeret. Et melius femine eorꝫ die sabbati lanā facerēt q̄ꝫ tota die in neomenijs suis impudice saltarent. Est tn̄ aduertendū ꝙ q̇ peccat venialiter in sabbato ꝯtra hoc p̄ceptū nō facit. qꝛ pctm̄ veniale non excludit sanctitatem. igit᷑ ꝛc̄.

¶ Opera cōia seruis et liberis q̄ꝫuis corpalia in dieb⸫ festiuis fieri nō sunt ꝓhibita. ꝓpō viij

¶ Hec ꝓpositio patꝫ p doctoꝛē sanctum. opa inquit corpalia ad spūalem dei cultū nō ptinentia intantuꝫ seruilia dicūtur inq̄ꝫtum ꝓpꝛie pertinent ad seruientes. inq̄ꝫtuꝫ vero sūt ꝯmunia ꝛ seruis ꝛ liberis nō merentur dici seruilia. qꝛ scripture autoritas ꝓhibet solū opa seruilia. patꝫ huiusmodi opa ſm se nō debere dici ꝓhibita. igitur ꝛc̄.

¶ Multa operꝫ genera etiam corporaliū in festis nō esse ꝓhibita p̄t studiosus colligere ex ꝓpōne ꝓximo premissa ꝓpō ix

¶ Patet verbi grā. nam quilibet tā seruus q̄ꝫ liber tenet᷑ in necessarijs ꝓuidere nō tm̄ sibi sed etiā ꝓximo. p̄cipue quidē ꝛ p̄mo in his q̄ ad salutē corpis ptinent. ſm illud Prouerbioꝝ. xxiiij. Erue eos q̇ ducūt᷑ ad mortem. Sequūdario etiā in damno rerū vitando. ſm illud Deu. xxij Non videbis bouem ꝛ ouē fratris tui errantē ꝛ preteribis. sed reduces fratri tuo. hinc est ꝙ opus corporale ptinens ad ꝯseruandā salutē proprij corporis nō violat sabbatū. nō em̄ est ꝯtra obseruantiaꝫ sabbati ꝙ aliquis comedat ꝛ alia hmōi faciat

quibꝫ salus corꝑis ꝯseruaꝛ. Et propter hoc Machabei non polluerūt sabbatū pugnātes ad defensionem suī die sabbati. vt legiꝛ p̄. Mach. ij. Silr nec Helias fugiēs a facie Jesabel in die sabbati. ꝓpter hoc etiam dn̄s Matth. xij. Excusat discipulos suos q̄ colligebant spicas in die sabbati ꝓpter necessitatē famis quā patiebantur.

ꝓpō. x. **¶ Consequēs est ex ꝓpositiōe octaua. nō fore ī festꝭ ꝓhibita corꝑalia oꝑa statim enūerāda**

¶ Verbi grā Opus corꝑale qđ ordinaꝛ ad salutē corꝑalē alteriꝰ nō est ꝯtra obseruātiā sabbati. vn̄ dn̄s Johānis. vij. ait. Mihi indignamini qꝛ totū hoīem saluū feci in die sabbati Et inde est ꝙ medici licite pn̄t medicare infirmos in die festo. ⁊ qꝛ multomagis est ꝯseruāda salꝰ reipublice ꝑ quā īpediūꝛ occisiones multaꝝ ⁊ innumera mala ⁊ ꝑpalia ⁊ spūalia q̄ȝ salꝰ corꝑalis vniꝰ hoīs. ideo ꝓ tuitōe reipublice fideliū licitū est iusta bella exercere ī diebꝫ festis. si tn̄ nc̄citas hoc exposcat. sȝ nc̄citate cessante nō est licitū bellare in diebꝫ festis. Similiter opus corꝑale qđ ordinaꝛ ad imīnēs dānū rei exterioris vitādū non violat sabbatū. vn̄ dn̄s dr̄ Math. xij. Quis erit ex vob hō q̄ hȝ vnā ouē ⁊ ceciderit in foueā nōne tenebit ⁊ leuabit eā. Pari mō dr̄ de bladis metēdis si ꝑiculū imineat deuastatōis ꝑ hostiū inuasionē aut tꝑis indispōnē. nō solū autē đ bladis sȝ alijs fructibꝫ colligēdis et recōdēdis ad ꝓuisionē sui ⁊ aliorū. Silr est intelligēdū de captōe allecū in festis. nā ⁊ papa indulget suꝑ hoc ꝓpter tꝑis nc̄citatē ⁊ cōis vite vtilitatē. Idē censendū est de fossatis faciēdis ꝓ munitōne loci ꝯ inimicos. ⁊ sic generalr de oꝑibꝫ ordinatis ad dānū vitandū. ⁊ sic de silibus est intelligendū

¶ Quia nc̄citas ferꝛ legē non habere. cōtingit eadē oꝑa licita ⁊ illicita censere. ꝓpō. xi.

¶ Hec ꝓpō aliqualr videꝛ nota ꝑ exēpla q̄dā supra tacta sicut de bellare. de bladis metendis. de faciēdis fossatis. Pari pacto molēdinoꝝ vsu qn̄qȝ ꝓpter instātē nc̄citatē. de extractione aquaꝝ in q̄busdā salinis ne destruantur fontes ex q̄bꝫ effluit aq̄ q̄ est materia salis. ⁊ silī mō syllogisandū est de alijs.

¶ Quia sub eadē ꝯcessione cadūt ꝑncipale ⁊ eiꝰ accessoriū. pt̄ fm̄ hoc ꝓferri iudicium de pluribꝫ generibꝫ operū ꝓpō. xij.

¶ Ptȝ xbi grā ꝓcuratio eoꝝ q̄ subueniūt ad ꝯmoduȝ reipublice ē q̄dā nc̄cariū ꝑncipale. qꝛ ꝯo in diuersis locis alia ⁊ alia abūdāt nc̄caria. est ꝯmutatio diuersaꝝ rerū hūanaꝫ indigentiā supplentiū. Optȝ ḡo mercatores circuire diuersa loca etiā in festis vrgēte sepiꝰ nc̄citate. q̄ qn̄qȝ indigēt nauigio. qn̄qȝ vecturis ī q̄drigis. vel si habeāt equos nc̄ce est eoꝝ equos ferrari. Indigent etiā hospitijs ⁊ refectōne corꝑali. ⁊ sic de alijs Inde fit ꝙ oīa silia oꝑa pn̄t licite fieri in festis dū nc̄citas exigit. oīa em̄ respiciūt finē ꝯcessuȝ ⁊ ordinatū ad bonū humanū. igiꝛ ⁊c̄.

¶ Cōtingit in festis nundinas vel fora fieri ⁊ tn̄ obseruātiam festi nō irritari ꝓpō xiij

¶ Patȝ ex causis suꝑmemoratꝭ. aliqn̄ em̄ ꝓpter circūstātias varias ex tꝑe vel situ locoꝝ nō pn̄t optune instituī alio tꝑe. vt si loca aliq̄ sibiīuicē sint vicina. ⁊ successio fiat ī parū nūdinaꝝ cōtingit interuenire aliq̄s

dies festiuos. q̄ euitari nō pn̄t. ⁊ sic ꝯmunis vtilitas cū necessitate excusant a violatōe sabbati

In p̄missis sunt q̄dā remedia
ppō **meōrit ꝯsuāda vt ꝯ trāsgres/**
xiiij. **sionē sabbati tutior sit ꝯsciā**

¶ Patz ꝑbi grā. Uitanduz em̄ est ne cupiditas sit cā exercēdi ipa opa corꝑalia. sed vel vrgens nccitas aut reipublice vtilitas. aut aliq̄s alius finis ꝑ se honest⁹ aut laudabilis Secūdū est remediū vt q̄ minus pn̄t interesse diuinis ꝓpter p̄dicta opera exercēda ipsi suppleāt in elemosynarū largitōne aut datōne ⁊ alijs pijs opib⁹ vt sic efficiant̄ ꝑticipes spūaliū rependēdo tꝑalia. vn̄ ad ꝓpositū Grego. omelia. xxi. exponēs illud Esa. xli. Ponā in desertū abietē vlmū ⁊ buxū simul. sic dī. Quid ꝑ vlmū nisi seculariū mentes exp̄sse sunt q̄ dū terrenis curis adhuc inseruiūt nullū virtutū spūaliū ferūt fructum Sed ⁊ si fructū ꝓpriū vlm⁹ nō habeat. portare tn̄ vitez cū fructu solet. q: ⁊ seculares viri intra sctām ecclesiā q̄uis spūaliū virtutū dona non habeāt. dū tn̄ sanctos viros donis spūalib⁹ plenos sustentāt q̄d aliud q̄ vitē cū botris portant. Tercium aūt remediū est vt alio tꝑe qn̄ cessat necessitas implicādi se negocijs secularib⁹. feruentius insistāt diuinis vt sic alio tꝑe recuperent qd̄ priori tēpore vidētur minus fecisse. Huius exemplū legimus Nūeri. ix. de q̄busdam venientib⁹ ad Moisen q̄ dixerunt. Jmmūdi sumus sup animaz hois quare fraudamur vt nō valeamus oblatōez ferre dn̄o in tꝑe suo inter filios israel. Et seq̄tur ibidē ex ꝯsilio dn̄i vt alio tꝑe recuperent. qd̄ facere nō potuerūt tꝑe statuto. ⁊ paniformiter in ꝓposito. Quartū remediū est vt saltez surgāt tanto mani⁹ et audiāt aut vnā missam aut plures qn̄ festū est solenne si oportunitas assit. vt si non satisfaciant ad totum saltē partim recōpēsant. ꝑ hec em̄ ⁊ silia remedia erit tutior homis ꝯscientia ne ꝯtraueniat intentōi instituētis celebrari ferias aut festa. ꝗ

¶ Recte decretū est. placita. ꝓ ppō.
cessus. ⁊ iudicia reglariter nō xv.
exerceri diebus festiuis. q̄uis interdū hm̄oi fieri nō sit illicitū in casu nccitatꝫ vel pietatꝫ

¶ Hec ꝓpō apparet ex p̄ncipijs antea p̄libatis. q: hm̄oi actōes spēaliter distrahūt animū hois ne possit vacare diuinis. Turbatōes etiam frequēter ⁊ ꝯtentōes inducūt a q̄b⁹ euadere absq̄ peccato nō est facile Et ideo dn̄s Math. v. dī ei q̄ vult tecū in iudicio ꝯtendere ⁊ tunicam tuā tollere dimitte ei ⁊ palliū. Sed q: necessitas legem nō hꝫ. q: etiā vacans pietati vacat fini institutōnis festoꝝ. hinc est q̄ in talib⁹ casib⁹ fieri possunt non obuiādo intentioni ipsoꝝ festorum

¶ Ad sentētiandū que opa in ppō
festis fieri aut nō fieri ꝯtingit xvi
licite. nō sufficit ꝯsiderare ipa opa absolute. sꝫ nccē ē multiplicē distinctōem nō ignorare

¶ Hec ꝓpositio quasi summat ꝯtēta pluriū ꝓpōnū supius p̄tractarum Et ꝑ istā quis p̄t dirigi ad discernendū obseruantiā festi aut ei⁹ trāsgressionē. Unde diuersa sunt operū genera. et eadē opa diuersis ex causis possunt practicari. ⁊ a diuersis et sm̄ diuersa loca ⁊ circūstantias. ita q̄ q̄dā ꝑ se accepta essent licita q̄ ex adiūcto fiūt illicita ⁊ viceuersa. put satis dearticulatū est per p̄us p̄mis

morata. nisi igit̄ omis talis diuersi-
tas compensetur non p̄t assignari
sufficiēs sententia sup festo ꝑ trāsgres-
sione aut obseruātia. igit̄ ꝛc

ꝓō xvij. ¶ Videt̄ potius expediēs pra
ua hominū attenta consuetu
dine quedam ex festis in aliud
cōmutare. ꝙ̄ amplius ea mul
tiplicare.

¶ Hec ꝓpositio p3 primo quidem
q2 occasiones peccādi sunt amputā
de. Constat aūt ex his dieb3 q̄n ho
mines cessant ab operib3 corporali-
bus tūc se ꝯuertūt ad ꝯmesationes
ad tripudia ꝛ ad alia exercitia cor-
poralia quib3 plura vicia sunt imi-
xta. ꝓpter qd̄ melius esset ꝙ operibus
mechanicis ꝛ licitis occuparent̄ vt
a talib3 retraherētur. In huius exē-
plū potest adduci illud qd̄ filijs is-
rael legit̄ euenisse. Cū eni ꝓni essent
ad peccādū ꝛ p̄cipue ad idolatriam
cōmittendū. q̄n eis vacare ꝑmitte-
batur. hinc pietas diuine dispensa-
tionis prouidit remediū vt multi-
tudine p̄ceptoꝝ cerimonialiū adeo
occuparentur vt vix eis aliqd̄ spaci
um ociandi indulgeret̄. ꝛ pari passu
videtur in ꝓposito ābulādū. igit̄ ꝛc

ꝓō xviij ¶ Obseruatio diei dn̄ice i no
ua lege succedit obs̄uātie sab
bati. q̄ ꝛ si sit celebrior. tn̄ non
debet nūc sicut tūc esse ita ar-
ta prohibitio operādi.

¶ Huius ꝓpositiōis p̄ma pars est
satis nota. q2 dies sabbati iudeorū
ꝯmutatus est in die3 dominicā. est
aūt hmōi successio nō ex vi p̄cepti le
gis. sed ex ꝯstitutōne eccl'ie ꝛ ꝯsuetu
dine populi christiani. Cā aūt q̄re
nō debet ꝓhibitio fore ita arta ē. q2
obseruatio sabbati fuit figuralis. fi
gura aūt ptinet ad protestatōem ve
ritatis. quā nec in modico preterire
oportet. Et ideo quedā opa nūc cō
cedūtur tūc ꝓhibita sicut decoctio
cibarioꝝ ꝛ alia hmōi. Et etiā in q̄
busdā opib3 ꝓhibit3 facilius ꝓpt neces
sitatem dispensant̄ in die dominica
ꝙ̄ i sabbato iudaico Et pariformi
ter intelligendū est de alijs festis no
stris que succedūt eorum festis. igi-
tur ꝓpositio vera.

Explicit tractatus domini do-
ctoris Henrici Gorychum de cele-
bratione festorum. in quo magistra
li quadam examinatione refellit ea
que consciētiosis plures scrupulos
inferre consueuerūt ob quotidiana3
practicam ꝛ obseruatiōis festorum
diuersitatem

¶ Tractatus magistri Henrici
Gorychū doctor3 sacratissime The
ologie de Symonia ꝛ quodam ca-
su matrimoniali. ad laudem benedi
cte trinitat3 gloriosecꝫ ꝟginis Ma
rie. ac totius curie celestis Incipit.

Agitte
potētis acute. pre
dilecte mi in chri
sto frater multis
impedimentis ir
retitus necꝫ acu-
tas vestra ru3 ꝓ-
propositionu3 cum annexis proba
tionibus sagittas valeo ita vt ma-
teria exigit reijcere exquisite. necꝫ sen
tentijs ita vt decet politis digerere.
ve3 sicut in arte picture nouitij q̄s
dā ꝯfusas imaginū ichoatōes trit3

in eadē arte sponte offerūt emendā-
das. sic vestri aliorūq₃ examini acu-
tiori q̄ a me auolāt velut inculta hu-
milr submitto corrigēda. qꝛ ꝓo ma-
teria de vr̄o arcu tensa mihi trāsmis-
sa res ɔcernit hūanas. necce ē nō dis-
simulare quādā regulā ph̄i. ix. ethi-
corū. que dr̄ ɋ sententierūt hūanaꝝ
ꝓpter multiplicē suā drīam vl'iter et
ꝑ certitudinē nequeūt determinari.
qua regula memoriter p̄missa acce-
do ad ꝓpositōes vestras. in quaruȝ
p̄ma dr̄ Si ponat statutuȝ. quicūq₃
elemosynā dederit duoꝝ vel triū flo-
renoꝝ eccl'ie. ꝙ illi exhibeat honor ta-
lis ꝙ in eccl'ia sepeliat nō est symo-
niacū nec illicitū probastis ꝑ docto-
rem sc̄m in sc̄da sc̄de Et ꝑ rōneȝ ex
eo ꝙ definitio symonie in tali statu-
to non inuenit. nulla em̄ ibi est em-
ptio aut venditio. ȝ habet spēm gra-
tuite cōpēsatiōis. neq₃ precludit via
aliq̄b₉ sepulturam gratis impendē-
di. ¶ Circa huius ꝓpositōnis mate-
riā causa exercitij duas pono pro-
positiones. Prima est. Quis hmōi
statutum nō habeat ex forma sua vi-
ciuȝ symonie. q̄tum ad statuētis ta-
men intentionē potest tali vicio sub-
iacere. Huius ꝓpositionis p̄ma ps
supponit ex allegatꝭ ꝑ vestre ꝓpositi-
onis ꝓbatōem. Secūda vero pars
apparet qꝛ nihil repugnat quinimo
forte sepius contingit ꝙ condentes
talia statuta permutandi spūalia ⁊
res sacras per hmōi institutōes ha-
beant intentionem. sed qꝛ dei est in-
tueri cor hominis relinquatur ad p̄-
sens. Secūda ɔtingit hmōi statuti
vniuersaliter emissi practicam non-
nūq₃ fore illicitam. ⁊ ledere infirmo-
rum ɔscientiā. Hec ꝓpositio primo
apparet ꝑ venerabilē Albertuȝ ma-
gnū sup illud euāgelij. dimitte mor-
tuos sepelire mortuos suos. Dicit
ꝙ saluator ꝑ hoc ꝙ voluit innuere

ꝙ in peccatis suis decedētes indi-
gni sunt vt in eoruȝ sepultura boni
occupent. Quid igit dicet de noto-
rijs fornicatoribꝫ. vsurarijs raptori-
bus. sitibusq₃ detestabilē vitā ɔtinu-
antibꝫ vsq₃ ad finē. est ne iustū ꝙ hu-
iusmodi in fames intuitu duorum
vel triū florenoꝝ gaudeant tāto ho-
nore eccl'iastico q̄ sepultura asini me-
ruerūt potius tumulari. Sane hoc
fore illicitū confirmat beati Grego-
rij autoritas quarto dialogoꝝ hūc
in modū inquientis. Iohannes vir
magnificus in hac vrbe locum p̄fe-
ctoris seruans cuius veritatꝭ ⁊ gra-
uitatis sit nouimus. qui mihi testa-
tus est Valerianū Patritiū in ciui-
tate q̄ brixa dicit fuisse defunctum.
cui eiusdē ciuitatis ep̄us accepto p̄-
cio locum in ecclesia prebuit in quo
sepeliri debuisset qui scȝ Valerian⁹
vsq₃ ad etatem decrepitā leuis ⁊ lu-
bricus extitit. ⁊ modū sue prauita-
tis ponere ɔtempsit. sed eadeȝ qua
sepultus est nocte beatus Faustin⁹
martyr in cuius eccl'ia corp⁹ fuerat
inhumatū custodi apparuit dicēs.
Vade ⁊ dic ep̄o vt hinc proijciat
has fetentes carnes quas hic posu-
it. qđ si nō fecerit die tricesimo mori-
etur. Hāc visionē custos timuit cō-
fiteri. et rursus admonitus declina-
uit. die vero tricesimo ep̄us eiusdē
ciuitatis cū hora vesꝑtina sanus ⁊
incolumis ad lectuȝ redijsset subita
et inopinata morte defunctus est. Li-
quet igitur practicā hui⁹ statuti nō
vniuersaliter fore licitā ac obseruā-
dā. Qm̄ aūt doctor sanctus allegat
hec sunt eius verba. Magis auteȝ
licita esset ordinatio si statueretur ꝙ
omnibus certam elemosynam dan-
tibus talis honor exhiberet ⁊c. Si
quidem philosophus quinto ethi-
corum dicit ꝙ minus malum cōpa-
ratū maiori malo habet rōnē boni.

prout de iuda dicit saluator. ꝙ melius eẽt si natus nõ fuisset. Et melius est proijcere merces ꝙ̃ periclitari Sic quoq; ꝙ̃uis ordiatio affirmatiua dicatur magis licita ꝙ̃ ordinatio negatiua. quã reprobãdo antea p̃miserat. nõ tñ dicerẽ esse sue mentis hmõi affirmatiuã ordinatiõem vniuersaliter ꝛ absolute circa omnez ꝑsonam approbare. Deinde accedo ad duas alias ꝓpões. Quarũ prima ẟ. si ponat̃ statutũ ꝙ nullus sepeliatur in eccl'ia nisi dederit duos vel tres florenos. illicitũ est ꝛ symoniacũ. Sequũda est si ponat̃ statutum. quecũꝙ ꝑsona sepeliet̃ in ecclesia dabit duo vel tria scuta seu florenos. illicitũ est ꝛ symoniacũ. Has duas ꝓpões deducitis ex eisdẽ medijs. q2 talia statuta habent speciez exactionis ꝓut allegatis ƀm doctorem sanctũ. sequũda sequũde. q̃stione centesima. Preterea hmõi statuta includũt pactũ emptõis ꝛ venditionis Fit em̃ ibi q̇dam contractus nõ gratuitus. sed ƀm Raymũduz om̃is ꝯtractus nõ gratuitus preter ꝯtractũ ꝑmutatõis est emptõis nomine capiendus. Hmõi etiaz ꝯtractus est rei spũalis. q2 nõ videt̃ que res tpalis hic vendatur. Allegatis etiã Henricũ boyc dicentez ꝙ si sint diuersa cemiteria vni⁹ eccl'ie seu monasterij. vnũ in quo nõ ponitur nisi canonicus vel frater. aliud ꝯmune et est taxatũ ꝓ quãto extrane⁹ in cemiterio cõi. ꝛ ꝓ quãto in cemiterio fratrũ poterit sepeliri symoniacũ est Postremo quãdã excluditis respõsionem qua responderi posset p̃missis. ꝙ intentio statuentiũ talia statuta nõ est terrã vendere sed pecuniaz pro eccl'ia edificanda tribuendam querere Nã hoc non iustificat ꝯtractum sup re spũali factũ. queãdmodum illicitũ esset vsuram cõmittere aut rapinaz intentione transferendi pecuniã in pios vsus Ecce his meo viderĩ breuiter vestroꝝ motiuorum sententiã summaui. Predilecte mi ꝯfrater in christi charitate. quaten⁹ circa p̃missa sensuz meũ planius vestra inspiciat dilectio ꝑ quasdam ꝓpositiones pedetentim ꝓcedere institui ꝓbabiliter ꝛ collatiue seu per modũ exercitij fraternalis eas vob offerendo nihil asserendo qd̾ ƀm sanam doctrinã nõ sit asserendũ ꝓpõ pma

¶ Contingit spũale cũ temporali retribuendo adinuicez concurrere. et tñ nõ fieri alterũ ꝓpter alteꝝ ꝑ modũ appreciatõis venal' aut ꝯmutatiue.

¶ Patet verbi gratia. Ei q̇ missam celebrauit rependit̃ certa quota pecunie. nõ ꝑ modũ precij ad emẽduz ipsam missam. sed in sustentationez ministerij. q2 ministros spũaliuz oz sustentari a populo in nccarijs ad vitam ꝑtinentib⁊. Teste aplo. p̃me ad Choꝝ. ix. Nescitis qm̃ qui in sacrario operantur que de sacrario sunt edũt. ꝛ qui altari deseruiũt cũ altario participant̃ Et ꝯfessor absoluẽs ꝯfitentem accipit aliq̇d nõ vt p̃ciuz ꝯfessionis aut absolutõis. sed vt stipendiũ laboris ꝛ necessitatis. Pari mõ p̃dicator accipit victũ ab eis q̇bus euãgelij verbũ dispensauit velut quoddã debitũ laboris ꝛ sustẽtationis. ꝛ sic de alijs spũalib⁊. q̃ populo administrant̃ ꝑ ministros ecclesie quos oportet sustẽtari a ꝯmuni populo. igitur ꝓpositio vera.

¶ His dieb⁊ pensando mores hominũ et eorũ debita. cũ rerum cõmuni necessitate. opus est vti exquisitis industrijs et q̃sdã vl'es ordiatões statuere ꝓpõ. ĝ.

¶ Hec ꝓpō declarari pt p̄mo in ciuilib⁹. ⁊ deinde ꝯformiter in reb⁹ ecclesiasticis. in ciuilib⁹ quidē ex vna pte ꝯstat rempublicā seu bonū cōe ꝑmultis indigere vt ꝓsꝑe ꝯducat̄ ⁊ in felici statu manuteneat̄. Ex alia pte ꝯstat ꝙ hoies tum ꝓpter inordinatū amorē sui. tum ꝓpter corruptionē appetitus nihil aut̄ paruū ꝓprio motu ⁊ sponte inferre curent. q̄ sc̄m ph̄m. ij. politicoꝝ minimā curā sortit̄ qd̄ plurimoꝝ est cōe. de ꝓprijs āt maxime curat vnusquisq̄ Eueniret igit̄ vt bonū cōe frustraret̄ debita et necessaria ꝓuisione. si necessarioꝝ q̄ collecta vniuscuiusq̄ relinq̄ret̄ libertati. Expedit igit̄ sicut etiā in bn̄ rectis ciuitatib⁹ fieri ꝯsueuit ꝑ subtiles industrias excogitare quasdā ordinatōes coactiuas per quas absq̄ hoim ꝑticularium grauamine ex multis minutis valeat resultare aliquod magnū ⁊ integrū ad subueniendū sufficiēter oib⁹ indigētijs circa bonū cōe emergētib⁹. ⁊ sic ab alijs q̄ inducunt̄ et iuehūtur. vendūt̄ ⁊ ꝯmutāt̄ recipi ꝯsueuerūt imposita tributa ꝑ personas ad hm̄oi deputatas. ꝓut satis ex quotidiana liquet expientia Qua in re nō est silentio trāseūdū ꝙ plures cōmoditates ꝯferūt talia statuta legalia. Prima est q̄ maioris sunt potestatis ⁊ autoritatis ad finē optatū ꝓsequēdū. q̄ si absq̄ talib⁹ q̄dam exigerēt debita ꝓ necessarijs ⁊ req̄sitis ad reipu blice salutem Nā hm̄oi statuta emanāt ex cōi cōsensu totius cōitatis. aut eoꝝ ad q̄s spectat ꝓuidentia ꝓsperitatis ⁊ regimen cōitatis Sc̄da cōmoditas ē ꝙ cōis hō ꝓmpt⁹ obedit legi q̄ hōmini. Vn̄ has duas cōmoditates ph̄us tangit. x. ethicoꝝ. dr̄ eīm ꝙ neq̄ paterna p̄ceptio neq̄ alicui⁹ vni⁹ viri nō existētis regis vel alicui⁹ talis h̄z vim coactiuā. lex autē coactiuam h̄z potentiā sermo ei⁹ ab aliq̄ prudētia ⁊ intellectu. et hoc quo ad p̄mā vtilitatē. Deinde ꝯtinuo subiūgit ꝓ sequūda ꝯmoditate. Et homines q̄dē odiūtur ꝯtrariātes morib⁹. lex aūt nō est onerosa p̄cipiens virtuosum Tercia ꝯmoditas tāgit̄ primo rhetorice. ⁊ tercio politice. q̄ lex iustior est q̄ hō. nā frequēter hō impellit̄ passiōe. ⁊ sic ꝯtingeret ꝙ cōtributio facta a plurib⁹ nō obseruaret debitā ꝓportōē dum vni nimis relaxaret̄ ⁊ ab alio nimiū expeteret̄ ꝓinde ꝯtingit sustentatōem officiātiū in aliqua eccl'ia. ipsiusq̄ eccl'ie fabricā cū ornamētis ac ceteris req̄sitis ad diuinū cultū necarijs q̄mul tis indigere. quoꝝ ꝓuisio si ad gratuitā modernoꝝ hominū ꝯtributionem remitteretur. nullatenus consurgeret sufficiētia legittime necitati ꝯmensurata. ꝓut ex dicendis plenius apparebit. Nō eīm nūc tp̄is ad exhibendū diuino cultui necessaria feruet hominū deuotio. sicut filioꝝ israel Exod. xxxv. et. xxxvi. qui ad exhortatōem Moisi ex parte dn̄i obtulerunt tam copiose ꝙ artifices ad Moisen venire ꝯpulsi sunt. pro eo ꝙ populus plus q̄ erat necessariū offerebat. nec īmerito. q̄ ille popul⁹ egyptū exierat. nūc aūt deus huius seculi plurimos excecando in ꝓfundo tenebraꝝ detinet captiuos. ꝗ ⁊c̄

¶ Non est negandū p̄dictorū statutorū ordinatōnes ad pios vsus tendere et fines laudabiles ꝓpō. iiij.

¶ Hec ꝓpositio q̄ ꝯmuniter cōcessa nō eget deductōne ꝓlixa. ꝯcessum eīm est ab omib⁹ recte censentibus pium esse ⁊ ꝯmendabile necessaria cultui diuino procurare. ministros ecclesiasticos sustentare. fabricam eccl'ie manutenere. ⁊ ei⁹ ruinas

reparare. ornamenta. libros. similia q̃ vtensilia ecclesiastica saluare augere ⁊ renouare. vñ ⁊ Dauid ꝯmẽdatur q꞉ circa prememorata studiosus fuit ⁊ diuinũ cultũ ampliauit. Quin imo Exod. xxxv. dñs p Moisen p̄cepit populo offerre necessaria ad vsus prelibatos. Sed q꞉ hic difficultas nulla est ꝑgendũ est ad alia magis obscura elucidanda

ꝓpõ iiij. ¶ Sepius ad ordinãdum prefata ⁊ similia statuta. etiaꝫ in ecclesiasticis vrget necessitas subiecta.

¶ Hec ꝓpositio plus ex effectuũ experiẽtijs p̄t apparere q̃ᵐ nostris codicibꝫ. Etem̃ i aliquibꝫ ecclesijs pauci sunt ꝓuentus reddituales ministrantiũ. ecclesia etiaꝫ vel ꝯbusta est vel ruinosa aut structura nimis ferialis. ornamenta ⁊ alia ad vsuꝫ ecclesie ⁊ ad cultum diuinũ necessaria sunt inueterata. ꝯstat ꝑ modicas expensas hec om̃ia recuperari aut reparari nõ posse. constat etiã parrochianos ecclesie obligari ad decentem horũ ꝓuisionem. Ponatur igitur vsq꞉ ad certos annos requiri quolibet anno mille florenos. ecõtra vero redditus ⁊ volũtarias oblationes ad hui⁹ summe medietatẽ aut duas tercias nõ ascendere. clarũ est tali necessitate incũbẽte occurrit manifesta necessitas excogitãdi aliquã nouã practicaꝫ ꝑ subtiles industrias habendi huius summe deficientis supplementũ. Hoc aũt ꝯuenientissime fit per aliquas ordinatões statuales ꝑ ꝗᵐ quas diuisim ꝑ minutias et fragmẽta integratur totalis summa cũctis necarus ꝓportionata quẽadmodũ dictũ est fieri in ciuilibus ⁊ ꝯsequẽter in sequẽtibꝫ distinctius dearticulabitur. igitur ⁊c.

¶ Huiusmodi ordinatiões et statuta sepius materiã habent immixtã pactiõis aut cõmutationis ꝯm se capacem ꝓpõ. v.

¶ Hec ꝓpõ apparet primo q̃dem ꝙ bustis defunctoꝝ intra ecclesiaꝫ inhumatoꝝ multe eleuãtur exhalationes aerẽ corrũpentes vnde nõ modicũ ministris ecclesie grauamen ꝓuocatur. talia aũt grauamina corporalia solent mercedem augmẽtare. sicut apparet de mũdatoribꝫ locorum priuatoruꝫ. Tum secũdo quia phus dicit nono Ethicoꝝ ꝙ diues et pauper possunt ꝯm suaꝫ amiciciam retribuere ea per que eoꝝ saluatur amicicia. dũ pauꝑ impendit diuiti qd̃ ip̃e appetit. scꝫ honorẽ. diues ecõtra pauperi cõpẽsat vtilitatẽ releuandi eius indigentiã. tũc em̃ fit q̃dam analoga cõmunicatio. Tũ tercio. q꞉ in pluribꝫ vel ex p̄uia ordinatione vel ex ꝯsuetudine certis vicibꝫ et tp̄ibꝫ fiũt suffragia sp̄ũalia ꝑ processiones. orõnes. ⁊ ꝯmemoratões ꝓ sepultis in ecclesia vel in ambitu canonicoꝝ que nõ fiũt ꝓ tumulatis in cõi cemiterio. ⁊ sic illis singularis cura impenditur ⁊ labor. Tum q̃rto q꞉ affectões hoim̃ ꝑ munera p̄nt ꝓcurari ad fines honestos. sicut dicit doctor sc̃us. ꝙ elemosyne dantur pauꝑibꝫ nõ ad emẽduꝫ eoꝝ orõnes. sed ad ꝓuocãdũ eoꝝ aĩos vt gratis ꝓ suis bñfactoribꝫ orẽt. ecce plurimã materiã tp̄alẽ. scꝫ corpale g̃uamẽ ministrãtiũ. singularis honor sepeliẽdoꝝ. sp̄ẽales labores orõnũ ⁊ suffragioꝝ et inclinatio aĩoꝝ. ⁊ ꝓuocatio ad pietatẽ. ⁊ sic de alijs materijs ex quibꝫ statuentes tales ordinatões induci ꝯsueuerũt. Constat ꝙ nõ gratis officiãtes tenentur sustinere talia grauamina. vnde Nicolaus de lyra dicit ꝙ ãtiq̃tus corpa defunctoꝝ solebãt

extra ciuitates sepeliri ꝓpter exhala/ tiões ascendētes ⁊ aerē inficientes ꝓpter qđ adolescens resuscitatus ex tra portā efferebatur. Constat etiā ꝙ nō tenētur exhibere singularē ho norem vni filium hominū plus ꝙ̄ alteri. nec tenētur ceterꝭ parib⁹ plus laborare faciendo spēales ꝓcessiões et cōmemoratões ꝑ vno parrochi anoꝝ ꝙ̄ pro altero. que qꝛ tpalia sꝭ patꝫ ꝙ hmōi ordinatões frequēter fundātur supra materiā cuiusdā pa ctionis ⁊ ꝯmutatōis aliqualiter ca pacem. igiꝭ ⁊c. Vñ nō est ignorādū ꝙ sicut in ciuilib⁹ non equaliter ho norātur qui nihil vtilitatis afferūt ꝯmunitati. sicut illi qui aliquā ei ꝓ/ curant ꝯmoditatē. ꝓpter qđ etiā qs/ dam ordinatões singulariū honoꝝ solent ciues ꝓuocare vt bono ꝯmu ni aliqua vtilitatis beneficia impen dant. Pari mō imaginādū est in ꝓ posito. notū em̄ est ꝙ eque est res sa cra sepulchꝝ in cemiterio ꝯmuni si/ cut intra ecctiam. sed sepu ura intra eccliam supaddit singularē honorē qui est de numero bonoꝝ ciuiliū. et qui nō est equaliter applicādus. his qui nihil inferūt ad sustentatōem re rum ecclie. ⁊ his qui multū ꝯtribu/ unt. ⁊ sic p̄t piger animus ꝑ hono/ ris ꝓrogatiuaꝫ excitari ad pietatis opera ad que de ꝯgruo etiam qn̄qꝫ obligatur. igitur ⁊c.

ꝓpō. vi. ¶ Ordinari contingit talia statuta quāuis sinistra suspi/ tione amota.

¶ Hec ꝓpositio apparet. qꝛ si ꝓ/ uisores appellati vulgariter magi/ stri ecclie cū officiātib⁹ exponāt par/ rochianis quāta requiriꝭ summa ꝑ sustentatōe onerū atqꝫ expensaꝝ ec/ clesie. ⁊ officiantiū. electisqꝫ ꝓbis vi ris ex ꝯsensu parrochianoꝝ cuꝫ au/ toritate excogitandi modū ꝓuisio/ nis ꝯpetentis. qui tales ordinatio nes ꝯstituāt. Tūc ministri ⁊ sacerdo tes ecclie remanēt absqꝫ nota suspi tionis. neqꝫ ipi exigere dicuntur aut ꝯpellere inuitos ad soluendū. sꝫ au toritas ordinatōnis eos ad ꝯtribu endū necessitat. sicut ille gladio ꝑcu tit cuius autoritate ꝑcutiꝭ. vt ait Au gustinus sup Johānē. vñ similis pra/ ctica videtur mihi potissima ad sal uandū qualiter quarūdā scholaruꝫ rectores astringi valeant ad soluen dū annuatim certaꝫ quotā pecunie collegio alicuius ecclie vel hospita/ li paupeꝝ. Etem̄ rectores alicuius loci in quoꝝ autoritate ꝯmunis po puli vota ac ꝯsensus ꝯtinentur for/ sitan calcauerūt quātā summā an/ nuā absqꝫ frequentantiū grauami/ ne. etiā paupib⁹ libertatisꝭ colligi cō tingit. instructoꝝ aūt labore sufficiē ter compensato tantum adhuc sup excrescit. Equidē ex tali radice non video negandū quin liceat residuū ꝯuertere in pios vsus. vtpote i suste tentationē tenuiū p̄bendariū collegij aut pauperū hospitalis seu aliū ali quem pium vsum. g̃ ⁊c

¶ Quāuis secūde et tercie propositionuꝫ statuta sic fieri possunt ꝙ illicita imo symoni aca sunt censenda. ipsis tamē remanētib⁹ in propria forma nō repugnat licita fore. nulli⁹ qꝫ symoniace pūitatꝭ ꝯuoluta ꝓpō. vij.

Hec ꝓpositio ꝑ modū exercitus collatiui posita. saluo semꝑ meliori iudicio. declaraꝭ. Et pmo quideꝫ ꝙ̄ ad primā eius parteꝫ apparet. quia hmōi statuta fieri possunt ex cupidi tate ab ipsis ministris ecclesiasticis met recipientib⁹ ex quib⁹ statim spe ciem mali ꝯtrahūt. Deinde ꝯtingit intentionem statuentium dirigi ad

cuiusdã apprciatõis ↄmutatõnem
rei sacre seu spũal' cũ re tpali ex q̇b⁹
et silib⁹ ↄficit̃ prauitas symoniaca.
g̊ rc. Sequũda vo ps q̄ reputatur
magis ãbigua declarari pt p ea q̄
in pmissiõib⁹ p̄missis st̃ ↄtẽta. Nã
ↄtigit tpale simul cũ spũali ↄcurre
re ita q̄ fiat ↄmutatio tpal' ad tem
porale nõ p modũ p̄cij rei spũal'. vt
q̇ laborauit seminãdo euãgelium
metat sustẽtatõis stipẽdiũ. vt pȝ ex
p̊ma ppõne. vñ vendens calicẽ ↄse
cratũ vẽdit materiã nõ augmẽtan
do p̄ciũ rõne ↄsecratõis. ⁊ sic secer/
nit tpale a spũali secũ ↄcurrẽte. Si
militer h̃ qd̃ ẽ sepeliri i choro cum
isto spũali qd̃ ẽ sepeliri in loco ↄse/
crato ĩcludit plura tpalia q̄ secerni
pñt ab ipso spũali. vt pȝ ex quinta
ppõne Exẽpli gr̃a sepeliri in ecclesia
ĩportat p̄rogatiuã spũal' honoris.
nõ q̇dẽ honoris p̊uati. sed honoris
habẽtꝭ ordinẽ ad rẽ publicã. q2 vẽdi
cat sibi honorẽ talẽ i loco ad cõita/
tẽ ptinẽte. ⁊ sic applicare talẽ hono/
rẽ ptinet ad autoritatẽ illoꝝ q̇ curã
gerũt boni cõis. talẽ aũt singulareȝ
honorẽ nõ tenet̃ gratꝭ exhibere. sed
sub ↄditõne. vt q̇ de suo ĩpedit ad
bonũ cõe etiã viceuersa ptícipet am
pli⁹ de his q̄ subsunt dominio bo/
ni cõis ⁊ nõ alit̃. Rursus sustinere
ĩmutatões exhalatõnũ ascẽdẽtiũ ex
corpib⁹ in choro vl' eccl'ia inhũatis
ẽ q̇d tpale. nõ gratꝭ tolerãdũ ⁊cij s.
tactꝭ in q̇nta ppõne Nõ em̃ talia tẽ
poralia st̃ eiusdẽ ↄditiõis sic aqua
baptismi se hȝ ad suũ spũale. que si
vẽderet̃ itelligeret̃ vẽdi baptism⁹. sȝ
poti⁹ se habuit ad suũ spũale sicut
materia calicis ↄsecrati ad suũ spi
rituale. vel sic ope p̄dicatoris ad ip
sum vbũ euãgelij. queãdmodum
etiã curat⁹ eccl'ie ⁊ si teneat̃ missas
celebrare. non tñ optꝫ q̄ teneat̃ ad
emẽdũ panẽ ⁊ vinũ ⁊cij s. Proinde

p̊ncipiũ ↄstituẽdi tales ordĩatiões
coactiuas nõ ẽ cupiditas. sȝ ex pte
statuẽtiũ ẽ sctã pietas. s. manutenẽ/
di in vigore diuini cult⁹ honorẽ. ⁊
pcurãdi ea que st̃ nccãria ad talis
cult⁹ sustẽtatõem put apparet ex 3ª
ppõne. Sȝ ex pte eoꝝ in q̄ꝝ fauorẽ
talia statuta solẽt emanare p̊ncipiũ
mouẽs ẽ euidẽs nccĩtas put decla
ratũ ẽ in q̄rta ppõne. Et q̇dẽ in sili
nccĩtate largiri solẽt ĩdulgẽtie ↄferẽ
tib⁹ aliq̇d ad eccl'ie fabricam. vl' ad
aliquẽ aliũ piũ vsum. ⁊ nõ alit̃ fru/
ctũ ↄsequũt̃ ĩdulgẽtiaꝝ. Cur g̊ non
lȝ pari nccĩtate ĩminẽte ordĩare. vt
nemo ↄseq̄t̃ honoris cõis p̄rogati/
uã nisi ↄmutet cũ honore compen/
sando aliquã vtilitatẽ. sic lȝ emitte
re ↄcessionẽ ĩdulgẽtiaꝝ solis aliq̇d
ↄtribuẽtib⁹ i subsidiũ pij vsus ppt
quẽ ĩstituũt̃. Adhuc ãt ex pte ipoꝝ
q̄ ad sepe dicta nccãria fouẽda obli
gãt̃ ad excogitãdũ aliq̄s ordinatio
nes pecuniaꝝ vocatiuas. vt tactũ ẽ
in 7ª ppõe. ↄpellit auara tenacitas
q̄ adeo eoꝝ ĩfrigidat aĩm. vt hmõi
statutoꝝ rigorosa ordĩatio ĩueniat̃
ↄpetẽs medicina. teste ph̃o. x. ethi/
coꝝ. Ait ei⁹ q̄ legispositores ↄtra in
obediẽtes ⁊ degeneres ad opa vtu
tũ oȝ apponere penas ⁊ punitões.
Sane vt i eadẽ ppõe tactũ ẽ hmõi
ordĩatões multo st̃ ↄpẽdiosiores
q̄ꝫ si eis p̄termissis p aliũ modũ exi
geret̃ req̇sita ad vsuȝ p̄fatũ. ⁊ tñ ab
ipis prochianis debita. g̊ hmõi de
niqꝫ statuta ↄtigit fore libera ab oĩ
spẽ ⁊ suspitiõe symoniaca. vt docet
ppõ. vi. Fiũt em̃ p pbos viros q̇b⁹
exp̄sse vel interpretatie ↄsentit tota
cõitas quã ↄcernũt p̄memorata sta
tuta Videt̃ itaqꝫ ex oĩ pte nõ neces
se eẽ hmõi statuta vniuersal'r tanq̄ꝫ
symoniaca ⁊ illicita sentẽtiãda Pre
terea q̄ro ab aliq̄ cui forsitã alit̃ vi
det̃. Si negligi debeãt q̄ req̇rũt̃ ad

diuinũ cultũ defendẽdũ. dicet vtiq͡ꝫ
neq͡ꝫ q͡ꝫ sunt negligẽda. Quero si cõ
tribu⁰ sustẽtatõis reliq́ debeat me-
roꝛ tenaci arbitrio subditoꝝ. Eq́dẽ
nõ estimo eũ ita estiare. qꝛ optio di
uini cult⁹ suo fine frustraret̃. Que-
ro an absq͡ꝫ p̃miſſ oꝛdiatõib⁹ auctẽ
ticis p̱ depuatas psonas debeãt ta
lia req́sita exigi. Nec huic videt̃ mi-
hi ꝯsulẽdũ ꝓpt̃ cãs i 2ᵃ ꝓpõne enu-
meratas. Quero ḡ q̇d sit agẽdum
forsitã dicet ꝙ p̱ oꝛdiatõeꝫ p̊ᶜ ꝓpõis
sufficiet̃ ꝯtra oĩa p̃dicta remedia-
bit̃. q̃ d̃r. Quicũq͡ꝫ talẽ elemosynaꝫ
dederit. s. duoꝝ aut triũ floꝛenoꝛuꝫ
huic fiat tal̃ honoꝛ vt i eccl̃ia sepeli
at̃ vl̃ i choꝛo. Quãuis hec rñsio p̊⁰
aspectu videat̃ bone faciei. tñ ꝯ eã
emergũt noue q̃stiões. Quippe vel
tal̃ oꝛdiatio itelligit̃ h̃ mõ ꝙ si non
dederit duos aut tres floꝛenos in
elemosynã ñ sepeliat̃ i choꝛo vel i ec
clesia. ita ꝙ tal̃ affirmatia oꝛdiatio
sit p̃gnãs p̱ negatiuã iã exp̃ssaꝫ. Qꝫ
si sic ipsa coicidit cũ aliꝭ oꝛdiatio-
nibꝫ tã ẜm sniam q͡ꝫ ẜm praxim. Si
ꝟo ñ dat itelligi p̃noiatã negatiuã.
tũc sic rñdẽtes q̃sdã summi p̊ncipis
phoꝝ Aristotel̃ aĩaduertant snias
ex ethicis ꝛ politicis. Ait em̃. ix. ethi
coꝝ ꝙ hoĩes vt plurimũ sꝫ tales q̃
les vulgo philãti nũcupãt̃. videlꝫ q
ꝓpt̃ inoꝛdiatã sui affectõem seipos
iudicãt dignos plus hr̃e de bonis
exterioꝛibus cuiusmodi sꝫ diuitie.
honoꝛis. delectabilia ꝛ hmõi. Rur
sus diuitie dicũtur opes supbie. qꝛ
hoĩes supbos faciũt q̇nimo i poli-
ticis d̃r ꝙ nobilitas q̃dã videt̃ anti
q̃te diuitie. inde nimiꝝ euenit ꝙ di
uites q͡ꝫ q͡ꝫ tenaces ꝛ eo frequent̃ te
nacioꝛes q̃ ditioꝛes putãt tãq͡ꝫ rigo
rosũ ꝙ ipis ꝛ suis pl⁹ honoꝛis ipẽ-
dat̃ etiã ḡtis q͡ꝫ cõi hõi lꝫ etiã meli
oꝛi. Alij sil̃e estimãt ob alicui⁹ stat⁹
seu officij dignitatẽ. alij ꝟo ꝓpt̃ gñis

claritatẽ q͡ꝫ q͡ꝫ eis neq͡ꝫ arrideat rei
familiaris copia. neq͡ꝫ stat⁹ aut offi
cij glia. tñ egre ferrent nisi ꝛ ipi fili
honoꝛe ḡtis ꝯgauderẽt. Res ḡ de-
ducta i exẽᵐ iducit duplex icõueni
ens. p̊ᵐ ẽ ꝙ illi volũt eximi q̇ pñt ꝛ
tenet̃ p̃dicta onera subleuare. ac p̱
h̃ q̃ dei sꝫ cogũt̃ deperire. 2ᵐ ẽ ꝙ si
q̇busdã ḡtis. nõ ãt aliꝭ hmõi pro
gatie applicet̃ isurgẽt dissentões in
cõitate. Atq̇ tal̃ disparitas in q̇bus
dã locis fert̃ seminariũ ꝑtialitatuꝫ
Ex q̇b⁹ q͡ꝫ ta mala q̃tidie multipli
cant̃ q̇s sufficit satꝫ enarrare. haud
dubie eligibili⁹ videt̃ hmõi incõue
niẽtia medijs statutꝫ euitasse. sicut
ḡ medicinal̃ potio cẽset̃ iutil̃ q̃ finẽ
p̃intẽtũ nõ itroducit. ita lex seu oꝛdi
natio dꝫ cẽseri iefficax q̃ nõ attingit̃
finis mouẽs ad statuẽdũ q̃lis esset
tal̃ oꝛdiatio ẜm mẽtẽ rñsionis acce
pta. p̃sertim pẽsata coꝛrupta affecti
one hoim i hui⁹ seculi euo viuẽtiuꝫ
Quia ḡ leges dñt rñdere moꝛib⁹
hõiꝫ vt d̃r. v. ethicoꝝ nccẽ ẽ ꝯ aios
magꝫ obduratos statuere leges ma
gis ꝯpulsoꝛias ꝛ hõies ad ea q̃ eq̇
tatꝫ sꝫ iuitos attrahẽtes. Teste nã
q͡ꝫ Augusti. i epl̃a ad ꝓbũ. Felix ne
cessitas q̃ ad melioꝛa ꝯpellit. Itaq͡ꝫ
sic. x. ethicoꝝ d̃t Aresto. ꝙ bñ dispo
sitꝫ ad ꝟtutẽ sufficit sermo ꝑsuasiu⁹
male ãt icliatos opꝫ terrere legibꝫ
penalib⁹. pari mõ oꝛdiatio p̊ᶜ ꝓpõ-
nis valet bñ iclinatꝫ. sꝫ hoib⁹ ad cõ
trariũ affectatꝫ tal̃ oꝛdiatio ẽ iuali-
da req̇rẽs altioꝛẽ tonũ surdos aios
obnixi⁹ excitãtẽ. Ceteꝝ reuocãtib⁹
ad memoriã oꝛdiatões medio mo
ise p̱ dñm iudaico ꝓpl̃o ꝯstitutas li
q̇de ꝯstat tales fuisse preceptoꝛias
ad sustẽtatõeꝫ sacrificioꝝ ꝛ cerimo
niaꝝ alioꝛũq͡ꝫ nccarioꝝ ad vni⁹ tri-
b⁹ sufficiẽtiã req̇sitoꝝ. Quia ḡ oꝛdi
natões hũane q͡ꝫ tũ pñt dinas imi
tãt̃. sic hũana rõ a diuina deriuat̃.

nō videt̃ ꝙ hmōi statuta in oī euē-
tu sint simplr̃ ⁊ absolute ꝓnūciāda
illicita ⁊ symoniaca. ꝙ ⁊c.

ꝓpō viij ¶ Practicādo ipas ordīatōes
dīno cultui nccāria ꝓcurātes
p̄t euidēter ostendi nō valere
plures apparētes ꝯsequētias

¶ Patz ꝓpō. Quia exēpli grā fiāt
tales ꝯsequētie. Exigit̃ pecunia in
alicuꝰ sepultura. igit̃ petit̃ ꝑ re sa-
cra aut tāq̃ p̄ciū rei sacre. pecunia
īstituta petit̃ qn̄ q̇s baptizat̃. ꝙ tp̄a
le cū spūali q̄si p̄ciū ꝯmutat̃. Acci-
pit̃ pecunia post missaȝ celebratā. ꝙ
tp̄ale cū spūali app̄ciat̃. vel ꝙ spūa-
le dat̃ ꝑ tp̄ali ⁊ sic de silibꝫ q̄ fiūt vl'
ex antiq̄ ꝯsuetudīe p̄uia. vel ex aliq̄
ordinatōe ꝯm. vi. ꝓpōnē practicata
Dicit ꝓpō ꝙ exequendo tales ordi
natōnes ōndit̃ tales p̄memoratas
ꝯsequētias nō valere. Nā ille mini
ster ecclīe p̄t rōnabilr̃ rn̄dere formā
tibꝰ tales ꝯsequētias Ego nō itro
duxi ꝯsuetudinē soluēdi tales pecu
nias. sȝ potiꝰ verisilē ē ꝙ ex ꝯsensu
ꝑrochianoꝝ vel q̄rūdā ꝓboꝝ viroꝝ
deputatoꝝ tal' vsus duxit originē.
Itē ego nō fui ꝯditor taliū ordina
tōnū quaꝝ vigore ꝓcedo. q̇nimo ta
les ordinatōes emanauerūt ex ap-
ꝓbatōe ꝑrochianoꝝ Sic nāq̃ rn̄dē
do relegat̃ oīs spēs opiniōis symo
niace. Deinde p̄t dici ꝙ petit̃ pecu-
nia pꝰ sepulturā exhibitā. sȝ n̄ ꝑ ipa
sepultura neq̃ vt p̄ciū sepulchri. sȝ
vt p̄ciū sustētatōis. aut laboris mi
nistroꝝ. aut vt subsidiū req̇sitoꝝ ad
manutenētiā dini cultꝰ. Alit̃ etiā p̄t
rn̄deri. ꝙ tales pecunie petūt̃ spar-
sim tāq̃ q̇dā ꝑticule vniuerse sum
me req̇site ꝯm iudiciū ꝓboꝝ ad one
ra sustinēda circa ꝓuisionē officiāti-
um ⁊ alioꝝ ad fabricā ⁊ dinū cultū
nccarioꝝ. petunt̃ inq̃ q̄si debite. sic
vniuersa ⁊ total' sūma ē ꝑ cōitatem
ꝑrochianoꝝ debita. q̇ seminātibus
spūalia obligāt̃ retribuere spūalia.
sparsim q̇dē ⁊ ꝑ minutias expetūt̃.
q꞉ sic minꝰ ifert̃ molestia ꝑuaminis
q̄ si peteret̃ ī aliq̄ notabili q̄ntitate.
Itaq̃ tūc pecunie petūt̃ qn̄ spūalia
exhibēt̃. n̄ tn̄ petūt̃ tāq̃ reꝝ spūaliuȝ
p̄ciū. sed q꞉ sic se offert optunitas ꝑ
fragmēta colligendi q̄ ad vniuerse
summe ꝯpletionē req̇rūt̃. vn̄ si non
me fallit memoria tūc Parisiꝰ ⁊ in
alijs egregijs ciuitatibꝫ regni fran
cie vtinā nūc vt dudū ī pacis tran-
q̇llitate florēt ꝯsuetū ē vt certa q̇ta
pꝰ sepulturā nedū reciꝑet̃. sȝ post se
pulturā exigeret̃. n̄ q̇dē ꝓpt̃ vēdere
sepulturā. sȝ ꝓpt̃ cās supius sepe di
ctas Ea etiā frōte erat q̇ta ꝓmisse
officio taxata. n̄ q꞉ missa vēderet̃. sȝ
quatinꝰ ministro ꝓuideret̃ ne boui
triturāti os alligaret̃. ꝙ ⁊c.

¶ Neq̃ dn̄t sine vigēte necessi
tate sup̄dicta statuta fieri. aut ꝓpō ix
absq̃ cā rōnabili. neq̃ ꝑ sacra
mētoꝝ subtractōem debēt no
lentes compelli

Nuiꝰ ꝓpōis pᵃ ps apparet. q꞉ qn̄
nō subest rōnabil' cā tūc cupiditati
ascribit̃ taliū statutoꝝ ordiatio q̄
symonē traxit ī ꝑditionē. Rursus si
ministri recusent exhiber̃ sacr̄a vl' ac
tus sacros nisi antea certificati. tūc
ad minꝰ ītelligūt̃ pacisci int̃ spūale
⁊ tp̄ale ⁊ app̄ciari vnū cū reliq̄. Cū
ei spūale icōꝑabilr̃ p̄emineat tp̄ali
n̄ videt̃ ꝙ vellēt denegare spūale ꝓpt̃
nō compensare tp̄ale nisi estimarēt
vnū posse cū altero appreciari. Et
preterea talem fieri punitionē pro-
hibet autoritas ecclesie. gratis autē
spiritualibus prius exhibitis licite
possunt statuti vel ꝯsueti prouētus
exigi a nolentibus ⁊ valentibus sol
uere autoritate superioris interue-

niēte. vn̄ valde indecēs ē in hac sctā
ciuitate metropoli Coloniēsi ꝙ in
q̇busdam curis denegatur illegit/
time natis exhibitio sacramenti ba
ptismi nisi ṗus recepta vna marca
vel eiꝰ sufficienti cautione. ꝛ merito
deberet autoritas dn̄i ꝓuidere

ꝓpō. x. ¶ Nō est difficile iuxta p̄mis/
sa dissoluere quorundā argu
mēta q̇bꝰ nitunť cōcludere su
pradicta statuta tāq̃ȝ in oī euē
tu illicita et symoniaca.

¶ Hec ꝓpō declarať Nā vt ī exor/
dio dictū ē p̄memorate ordinatōes
ꝓsanť circa res hūanas. q̄ ꝓpter cō
tingit eas multiplicē hr̄e drn̄aȝ ƀm
varietatē ꝯcurrētiū. Cū igiť doctor
sctūs d̄r. ꝙ illicita eēt ordiatio si in
aliq̄ ecclia statuereť ꝙ non fieret ꝓ
cessio in funere alicuiꝰ nisi solueret
certā pecunie q̄ͣtitatē. dōm ꝙ talis
ordiatio si fieret ꝑ ipsos ministros
spūaliū statim ꝯtraheret spēm ma
li. sequūdo d̄r ꝙ si fieret absq̃ȝ rōna
bili cā tūc nō eēt approbāda. ꝛ q̄ͣ/
uis sic fieret illicita. nō tn̄ seq̇tur ꝙ
mox eēt symoniaca. tercio d̄r. Si pē
seť ꝙ hmōi ꝓcessio ē q̄dā exhibitio
rei tpalis nō debite. s. honoris. ꝛ ꝙ
opt3 ministrātes ibidē occupari ꝓ
pria postponēdo. ꝛ legere cātare et
alios labores expēdere si fieret q̊ta
tio ꝑ viros nō suspectos ꝛ alijs cir
cūstātijs debitꝫ obseruatꝫ. tūc nō vi
deť talꝰ ordinatio vniuersalr̄ illicita
fore sentētiāda q̄ͣuis secꝰ sit de ꝓces
sione funeris ꝛ de ihūatōe corpis i
choro seu ecclia Ista em̄ ē ꝑmanēs ꝛ
h3 honorē ex re cōitatꝫ ꝛ plura incō
moda ānexa. Deinde qn̄ obijciēdo
d̄r ꝙ h̄ est aliq̇s ꝯtractꝰ nō gratuitꝰ
ꝛ p̄cedit pactio. ꝛ ꝑ ꝯn̄s interuenit
ꝯmutatio emptōis ꝛ vēditōis Res
pōdeť ꝙ si q̇s ꝯtractꝰ ibidē iterue/
niat talꝰ h3 materiā ꝯtractꝰ ꝛ pacti
onis capacē. queadmodū calix per
ꝯtractū trāsferť in alteriꝰ dominiū.
Nā ea q̄ sꝫ req̇sita tāq̃ȝ necc̄aria ad
sustētatōem onerꝝ sufficiēter aucto
risant tales ordiatōes. queadmo/
dū etiā q̇s certi p̄cij pactōe iterueni
ente p̄t se obligare ad ān̄ū alicui. vt
q̈libet die sibi seruiat ī vniꝰ misse et
aliorꝝ actuū exhibitōe ¶ Ad id qđ
d̄r Hēricꝰ boic. dicā p̄t ꝙ ipse itelli/
git respiciēdo ad sepulturā in loco
sacro dumtaxat. ꝛ si statuať ꝑ susꝑe
ctos affectiōe pecunie extrahēde ꝑ
cupiditatē Sȝ ex h̄ nō ꝯuinciť quin
alijs causis antea p̄tactꝫ obseruatꝫ
talia statuta licite pn̄t fieri. Deinde
ꝓpť varias autoritates ꝛ allegatio
nes sctōꝝ vel papales. ē aduertēdū
ꝙ oib3 talib3 satisfieri p̄t ꝑ sequētia
et ad h̄ tēdūt ꝙ si vnꝰ alteri exhibe/
at spūale. ꝛ alť ecōuerso repēdat tē/
porale ꝙ nō ferať intētio ad spūale
neq̃ȝ iteruenjat itētio app̄ciatōnis
spūalꝰ cū tpali. Neq̃ȝ ṗncipale mo/
uēs sit tpale. sȝ solū ferať animꝰ ad
tpale tāq̃ȝ ad aliqđ organice deser/
uiēs ad sustētatōis ꝛ stipēdij sola/
tiū. Sequūdū ē ꝙ nō vēdāť sacr̄a.
Terciū est ꝙ nihil ꝑ subtractōnem
sacr̄i vlꝰ alicuiꝰ alteriꝰ actꝰ spūalis ex
igať Quartū ē vt ipsimet ministrā/
tes sacr̄a se non exhibeāt suspectos
exigēdo īmoderate iura sua Quin
tū si ipsi ecclie ꝛ ministrātibꝰ sit ad
ꝯpetētiā sui statꝰ ꝓuisuȝ ꝛ alijs cau
sis cessantib3 ne tūc hmōi ordinati/
ones ꝯstituāť aut ṗꝰ ꝯstitute reuo/
ceť. Ex his em̄ ꝛ silib3 ṗncipijs esti
mo oēs īstātias posse euadi. Verū
q3 circa hāc materiā reputať nodꝰ
q̄si herculianꝰ h̄ qđ d̄r ꝙ hmōi sta
tuta derogare videť pietati. dū per
ea p̄cludiť via gratis aliq̇b3 officiū
pietatꝫ ipēdēdi. Gratia huius ē ad
uertēdū ꝙ. nōnunq̃ȝ o3 agere ꝯtra

ld q̄d ſm ſe ↄſideratū ſpē̄m p̄rendit
pietatis. vtputa nō occidere hoīem
aſpirat in fauorē pietatꝫ. ⁊ tñ iudex
zelo ſaluādi bonū cōe laudabilr̄ oc
cidit hoīez q̄ reipublice ē pniciosus.
Pari cā ſi maior pluralitas cōitatꝫ
alicuiꝰ ex inordinata tenacitate neg
ligit manꝰ porrigere adiutrices ad
ea q̄ diuo cultui de gn̄e cōi bonorū
exiſtēti deſeruiūt. vel ſi q̄d aliō emer
gat i fauorē boni cōis. nō erit mirā
duꝫ ſi aliq̄d ſtatuat̄ q̄d ſufficientꝰ
nō appareat ↄcordare pietati. Nec
obſtat ſi q̄dā boni talibꝫ ſtatutꝫ pu
niāt̄. nō eīn nouū ē bonos iterdū ſu
ſtinere penā ex demeritꝫ maloꝝ q̄bꝫ
ↄueniūt. puniūt̄ eīn aliq̄tiēs boni ſi
ne culpa. ſꝫ nō ſine cā. nam ⁊ Loth
cohabitās malis zodomitꝫ fuit pti
ceps punitōis ipoꝝ. Finē itaq̄ iferē
do q̄uis hmōi ſtatuta nō videant̄
ſm ſe approbāda. nō tñ mihi videt̄
in oī euētu anathematizāda, put dif
fuſe apparet p ſupdicta. Hec vt pre
miſi pono collatiue exercitij cā offe-
rēs ea iudicio lympidiꝰ ſentiētium
emēdāda. q̄bꝫ ſponte me ſubmitto
ad gloriā dei q̄ ſit benedictus. Amē

¶ Queſtio an ſacerdos poſſet cele-
brare miſſam p denarijs.

Quiſdē fris charitas aliaꝫ
mihi obtulit q̄ōnē. Vtr̄
ſacerdos poſſꝫ cātare miſ
ſaꝫ p denarijs vl̄ alia offi
cia exeq̄. p cuiꝰ declaratōe
mētē eiꝰ ↄiecto p has ꝓpōes. p̄ma ē
Si teneat̄ ad hāc miſſaꝫ vel exeq̄as
vel ſil̄e ꝓpter h̄ exigere aliq̄d ſymoni
acū ē. Scda eſt. ſi nō teneat̄ ⁊ nō hꝫ
ſumptꝰ p̄t licite recipe. nā ⁊ opas ſu
as licite locare p̄t ad diē vel ad an
nū. Tercia ē ſi hꝫ ſumptꝰ ⁊ nō tene
at̄ ad h̄ aut dꝫ gratꝫ cātare aut ceſſa
re. Quarta ē q̄ ē ipiꝰ guilhelmi glo
ſatoris raymūdi. in oī caſu ſacerdoſ
dꝫ gratꝫ cātare. Pꝫ q̄r ſiue det̄ ei pe
cunia p ſumptibꝫ ſiue den̄t ei ſum̄
ptꝰ in domo illiꝰ que iuuat officiā
do eccl̄iaꝫ. ſiue hēat eccl̄iaꝫ ad firmā
ḡtis tñ dꝫ impēdere officiū. ⁊ q̄d ei
dat̄ dꝫ ḡtis ei dari. ſicut dr̄ Augꝰ.
q̄ apl̄i gratuitū panē accipiebāt ab
illis q̄bꝫ ḡtuitā p̄dicatōez ipēdebāt
Frater i xp̄o videt̄ collatiue loquē-
do meliori ſp iudicio. q̄ p̄fate ꝓpōes
directōe indigent aliquali. Gr̄a cuiꝰ
ſit hec p̄ma ꝓpoſitio

¶ Quis obligatus aliquo mō
ad actꝰ ſpūales p̄t ꝓpter eos
licite aliq̄d exigere q̄dāmodo. ꝓpō p̄ma.

Ad huiꝰ ꝓpōis euidētiā aduertēdū
ſm Johēz i ſumma. q̄ ly p vl̄ ꝓpt̄
aliqñ deſignat appreciatiōem vl̄ cāꝫ
mouētē p̄ncipalē. ⁊ ſic ſp ē illicitū p
ſpūali recipe tpale. vel dare tpale p
ſpūali. Aliqñ deſignat mercedēꝫ vel
ſtipēdiū ſuſtētatōis. aut laboris ſeu
cām occaſionalē remotā. ⁊ h̄ mō in
telligēde ſtꝫ loquutōes in h̄ loco qñ
dr̄ aliq̄d eē licitū. Quo p̄miſſo decla
rat̄ ꝓpō. q̄r plerūq̄ iueniūt̄ cure vbi
ſolꝰ paſtor reſidet nec hꝫ coadiutorē
ſacerdotē. huic icūbit ex officio exe
q̄ actꝰ ſpūales ſui officij. ſ. celebrare
cātare vl̄ legere vigilias ſepelire mor
tuos ⁊c̄ij̄s. Deiñ ſil̄ cū p̄dictis cura
ſua nihil aliud habꝫ i certo q̄ q̄ſdā
cōpēſatōes in pecunijs ſm antiquā
ↄſuetudinē vel ordinatōes p pbos
viros ex cōi ↄſenſu prochianoꝝ edi
tas, put de iſto ſatis diffuſe facta ē
mētio in ſupioribꝫ. vtputa q̄ in miſ
ſa defuncti tātū det̄ curato. ⁊ i ſepul
tura tātū. ⁊ vigilijs integris aut ſo-
lēnibꝫ tātū. ⁊c̄ij̄s. In tali ḡ caſu exhi
bitis antea ſuis ſpūalibꝫ ipe p̄t reci
pere tpalia ↄſueta ⁊ exigere a nolen
tibꝫ ⁊ valētibꝫ ſoluere. ⁊ h̄ taq̄ debi
tū ſtipēdiū ſuſtētatiōis ⁊ mercedē la
boris. Eteīn ſm hāc practicā pce
dendo neq̄ vere neq̄ apparenter cō

v ex pecunia ... sacerdos possit celebrare

mittit̄ spēs symonie. q2 inter sit̄ con currētia separ̄ hoc ab hoc tanq̄ pci abile ab impreciabili

ꝓō. ij. ¶ Sacerdos sibi sufficiēs ad sumpt⁹ neq3 obligat⁹ p̄t licite aliq̄d recipe ꝓ spūalib9 actib9 antea exhibitis.

Pt3 ꝓō p iohez in sua summa. dc em̄ q̄ p̄sbyter si sufficiat sibi sumpt⁹ et nō sit obligat⁹ si faciat tales act⁹ spūales ex cupiditate lucri. tūc voca tur turpe lucrū z illicite ꝓcedit. S3 q2 p se iustū ē q̄ ministrāti spūalia debeat̄ sustētatio z laboris cōpensa tio. p̄t licite tal' sacerdos recipe pecu niā itētiōe ꝯuertēdi eā in pios vsus et nō ad satisfaciēdū sue cupiditati. Vn̄ compēsatio rei tpalis q̄ fit mi nistrāti seu sumēti spūalia. nō solū ē rōne ꝑsone. q2 sic talis reciprocatio solū p accn̄s ess3 mutuo correlatiua quinimo ipaꝝ rerū ꝯditio ē talis q̄ res tpalis subseruit reb9 spūalib9. et sic bn̄ficiū d3 correspōdere officio. et retributio ipi administratōi. Cōfir mat̄. q2 ꝯcesso opposito ꝓōnis seq̄ ret̄ q̄ aliq̄s diues ex p̄rimonio q̄ si bi esset ad sumptū sufficiēs nō pos set retētis bonis hereditarijs ꝓmo ueri ad curā exigēdo iura eccl'ie vel recipiēdo aliq̄d cā administratōnis spūaliū. ꝯsequēs falsu3 vt supponit̄ et ꝯn̄a p3. q2 q̄ nō tenet̄ exercere act⁹ spūales p̄t aliq̄d recipe si nō habeat sumpt⁹. q̄ si sumpt⁹ sufficiētes habe at nō lic3 ei aliq̄d recipe p aduersari um. z sic sibi sufficere ad sumpt⁹ ess3 ꝯditio ipediēs ꝓmotū ad curā reci pere q̄cq̄ ad cōpensatōnem sui mi nisterij. quinimo videt̄ seq̄ q̄ nō lice ret alicui officio spūali correspōdere plus de ꝯmodo q̄ sufficeret ad vi te z stat⁹ ꝯpetentiā officiātis. z hoc dicere est fauere positōi huyssitaru3 Itaq3 bos triturās cōedat ex messe et ꝯuertat qd̄ supest ad laudabiles vsus. g̃ ꝓō ꝟa. Nō em̄ ea q̄ st3 p se auferut̄ p ea q̄ sunt p accn̄s. accidit aūt ipi officio seu administratōni q̄ ꝑsona officiās sit diues vel paup. g̃

Gratis tpale z spūale recipro care det̄miari d3 cū distictōe. ꝓō iij.

Hec ꝓō apparet. nā gratis z debi tū opponūtnr. s3 teste pho. viij. ethi coꝝ. aliq̄d dr̄ debitū duplr̄. vno mō fm legē sic ex pacto z ꝯuētiōe aliq̄s se obligat alteri Alio⁹ aliq̄d ē debitū morale qd̄ nō h3 pactōem ꝑuiā. sic recipiēs a bn̄factore aliqd̄ bn̄ficiū te net̄ ad retributōem fm moralē ho nestatē. tenent̄ g̃ vicissim cōicare tpa le z spūale. ita q̄ nō interueniat pa ctio rei tpalis inq̄tū talis cū spūali fm q̄ hmōi. attamē ex debito ꝯdecē tie ei q̄ impēdit alijs spūalia tenent̄ refamulari in sustētatōe nccarioꝝ q̄ taliū fiūt participes. sc3 actuū spiri tualis seruitij

¶ De q̄dā casu mr̄imoniali

Ostremo prememorati fratr3 i xp̄o erudita cha ritas tale3 mihi casum trāsmisit cū p̄missis. q̄ dā vir ꝯtrahit mr̄imo niū cū ꝟgine quā pater eiusde3 viri in eccl'ia i cathecismo tenuit. z de sa cro fonte more patrinoꝝ leuauit. vn̄ videt̄ q̄ cognatio spūal' ibidē ꝯtra cta nedū ipediat mr̄imoniū ꝯtrahē dū. sed etiā dirimat iā ꝯtractū rōne baptismi. Neq3 videt̄ ibi locū habe re dispēsatio papalis. q2 talis nō d3 fieri nisi ex magna z euidenti cā. q2 nō min⁹ videt̄ habere difficultatem dispēsatio in cognatōne spūali q̄ in bigamie irregularitate. q̄ tn̄ sine eui denti cā fieri non debet aut magna necitate. qualis ad p̄ns nō apparet. q2 talis ꝯtractio ex ꝯcupiscētia car

nali ꝓcessit. Videt̄ ḡ ꝙ hmōi ꝯiu
ges nequeāt tuta ꝯscia ꝯmanere ⁊
sibiinuicem mrimonij iura ꝑsoluere
In oppositū est q̄dā legisperit⁹ asse/
rens pmo nō fuisse ꝯtractā spūalez
cognatōem. nā obstetrix formidās
fetū debere periclitari in vtero ma/
tris ꝓpter difficultatē pariēdi. velo/
citer allata aqua supfudit eā ad su/
periorē partē capitis virginis nasci
ture. q2 illā ptē solū tāgere potuit et
ṽba baptismi debite pronūciauit.
Deiñ talis puella egressa deporta/
bat̄ solēniter ad ecclīam quaz pater
tenuit vt pmissuz est. Cū igit̄ sacr̄m
baptismi fuit collatū puelle nō po/
tuit reiterari in ecclīa ⁊ p ꝯsequens
nō ꝯtrahebat̄ aliq̄ spūalis cognatio
ac p h̄ videt̄ vlteri⁹ seq̄ nullū inter/
uenisse ipedimentū ꝯtrahēdi matri
moniū pmemoratū Preterea esto ꝙ
ibi cognatio spūalis fuisset ꝯtracta
adhuc pn̄t licite ⁊ legitime ꝯmane/
re saltē cū papali dispēsatōe. quia in
his que mera positiua sunt papa pt
dispēsare. Est aūt ex hūana institu
tiōe introductū ꝙ in tali leuatōe cō
trahat̄ ꝯgnatio spūalis ipediēs ma
trimoniū. ḡ. Itaqꝫ dubitat̄ q̄d tuta
ꝯscia possit admittere in hac cōtro/
uersia saluo sp meliori iudicio videt̄
ex ꝑlibatis triplex emergere difficul
tas. Prima est an fet⁹ recipit verum
baptismū p hmōi supfusionē aq̄ su
p supiorē ptē capitis. Et difficulta/
tis rō est. q2 renasci ꝑsupponit nasci
dicta aūt puella existēs tota i vtero
matris non videt̄ fuisse nata. Scd̄a
difficultas occurrēs est. Esto ꝙ fm
veritatē occult⁹ baptismus pcessis/
set. an rōne baptismi solēnis in eccle
sia celebrati fuisset ꝯtracta aliq̄ spū
alis cognatio impediens matrimo
niū ꝯtrahendū atqꝫ dirimēs ꝯtra/
ctū. Deiñ tercia difficultas exurgit
an papalis dispēsatio sufficiēter as/
securet ꝯscientiā ꝯtrahentiū ad con
iugaliter cohabitādū ⁊ mutuo de/
bitū ꝯiugale exhibēdū Nō aūt hay
difficultatū supius ꝓ ⁊ ꝯtra fuit vē
tilata. Huic aūt triplici difficultati
triplex collata ꝓpō pt ꝓbalr pūtari

**Videt̄ in hac ptē tanqꝫ sanio
rē poti⁹ declinādū ꝙ ipa filia** ꝓpō. pma.
**in vtero matris ver͂ baptismi
suscepit sacramentū**

¶ Patet ꝓpositio. q2 ipsa filia solu/
ta fuit a vinculo colligante ad cor/
pus maternū ⁊ p se cōplere in actu
existens. q2 igit̄ potuit aqua cū debi
ta forma applicari ad caput in quo
sensuū integritas cōsistit. Videt̄ ꝙ
sacramētalē efficaciā fuerat sortita.
Forsitan obijciet̄ id qd̄ scūs doctor
dicit in tercia parte. questione. lxviij
Si tñ caput pmo egrediat̄ in quo
fundat̄ sensus debet baptisari peri/
culo iminente. Ex quib9 verbis ali/
quis dicet. ꝙ oportet caput egredi an
teqꝫ debeat baptizari. qd̄ nō fuit in
casu prefate filie. Hec obiectio mili
tare nō videt̄. tum primo q2 egres/
sum fuit caput extra pmitiuū situm
quē fetus hz in vtero materno. tum
scd̄o. q2 egredi pt intelligi idē qd̄ ha
bere talē statū ꝙ aqua sibi possit ad
hiberi. tum tercio idez elici videtur
ex impugnatōne quā sanct⁹ doctor
in pmemorato loco pmittit. Qui/
dā em̄ dicere voluerūt ꝙ sufficit ad
baptismū pueri in vtero ꝙ corpus
matris abluat̄ que ablutio puenit
ad infantē in vtero matris existētes
Sed hoc esse falsum ex eo ostēdit ꝙ
de necessitate baptismi est ꝙ corpus
baptizandi aliquo modo aqua ab
luat̄ cū baptismus sit quedam ab/
lutio. Quia igitur aqua fuit super
fusa ad caput ꝯstat corpus baptis
zandi fuisse ablutū. ⁊ p ꝯsequēs pia
determinatio videt̄ mag̃ declinare

in hāc pte ꝙ filia fuit in vtero mřis baptizata. Vn̄ ꝛ ꝟtute talis ablu- tionis si filia in vtero defuncta fuis- set ipa pmisso officio funerali fuisſ; in loco sacro sepulta. qđ nō ꝯceditur de nō baptizatꝭ. Qꝫ si obijciaꝭ illđ Augus. in epl'a ad Dardanū. Ne- mo inqt renascitꝭ nisi pus nascaꝭ. sed baptismꝰ est qdā spūalis regenera- tio. ꝛ puella de q̄ agitꝭ nōdū fuit na- ta cū esset tota inter materna clau- stra. Ad hāc obiectōem pt respōde- ri ex iam ptactis. q̄ nāqꝫ fuit mens Augustini accipi pt expositōe erro- ris quē ipugnat q̄ dicebat sufficere ꝙ corpꝰ matris lauēꝭ vt baptismꝰ p- ueniat ad infantē. Qn̄ g̃ nō iminet periculū. tūc expectāda est plenaria egressio. qn̄ āt piculum viget tūc illa inchoata egressio ẜm quā pt appli- cari aqua ad ꝓpriū corpꝰ ꝛ pcipue ad caput videꝭ satisfacere. g̃. ꝛc̄.

ꝓpō. ij. In baptismo scđo in facie ec- clesie celebrato fuit ꝯtracta spi ritual' cognatio ipediēs matri moniū ꝙuis ꝯtraria opinio nōnullas apparētias allega- re posset ad oppositū

Hec ꝓpō ꝑsuadeꝭ q̄ ad pmā eiꝰ pte ex hac regula. qꝛ eccl'ia iudicat ẜm ea q̄ in eiꝰ facie pagūꝭ. ꝛ ẜm ħ ponit leges suas ꝛ sua iura decernit quē- admodū apparet in celebratōne nu ptiaꝝ. qꝛ igitꝭ talis ꝯtractio cognati onis spūalis ipediēs matrimoniū ꝛ dirimēs ꝯtractū duxit originē ex in stitutōe humana. videꝭ ꝙ intētio le gislatoris cēseat ibi dictū ipedimētū Sꝫ scđa ps apparet ex dictꝭ antea. cū eni filia suscepit baptismū mini- sterio obstetricis. pt aduersariꝰ argu ere. ꝙ qꝛ talis cognatio originaꝭ a sa cramēto rōne rei interioris seu cha- racteris. q̄ fuit ātea collatꝰ. videꝭ ꝙ in baptismo eccl'ie vbi ē sola exteriꝰ or repn̄tatio nō fit ꝯtractio cognati onis spūalis. Cōfirmaꝭ. qꝛ si aliqs baptizaret in vtero ꝓpter piculū. tūc rōne tal' baptismi ꝯhereꝭ cognatio spūalis. g̃ scđaria vice nō ꝯhiꝭ i fa- cie eccl'ie. Tenet ꝯña. alioqn in eodē sacro ꝯhereꝭ pluries talis ꝯgnatio veꝝ tales apparētie nō militāt ꝓ eo ꝙ hūana ordinatio obligat ẜm ꝙ ex teriꝰ i facie eccl'ie talia celebranꝭ. nec eēt icōueniēs pluries circa idē sacra mētū ꝯhi ipedimētū impediēs mři moniū. qn̄ eni deductū essꝫ ad faciē eccl'ie tūc iudicaret pus fuisse sacřm et p ꝯñs ea q̄ sacro sunt āñexa. ꝛ qꝛ eccl'ia ꝯsueuit celebrare publicuꝫ ba ptismū nō obstāte baptismo obste- tricū ꝯditōaliter ꝓferēdo formā ver boꝝ. si nō es baptizatꝰ. adhuc i illo solēni baptismo pncipaliꝭ istituit ꝯ- hi cognatōeꝫ supdictā. g̃ ꝓpō ꝟa

Videꝭ doctorꝭ scti intētōi ar- ridere. tales ex autoritate pa- pali posse mřimōialiꝭ sil' viuere ꝓpō iij.

Hec ꝓpō pꝫ. qꝛ dr doctor sctūs. ijª. ijᵉ q̄stione. lxxxix. artic. ix. ꝙ papa in oīb; q̄ ad dispēsatōem reꝝ eccl'iasti caꝝ ptinēt hꝫ plenitudinē potestatꝭ ẜm quā pt nedū ꝯmutare aut dispē sare. sꝫ etiā absolute relaxare. Cū g̃ tale ipedimētū surrexit ex mera insti tutōe hūana videꝭ ꝙ in ptāte sum- mi pōtificis totaliꝭ posse deobligare a vinculo tal' institutōis. ꝛ iō faciliꝰ qꝛ sacřm q̄ ad rē pcessit i pori bapti smo. itaqꝫ cuꝫ pn̄s hec difficultas q̄ ad istū scrupulū cohabitatōnis re- mittaꝭ ad illā vſ; ptātē si aliq̄ deter minatio emanaret ab ea nō eēm au sus falcē mee discussiōis immittere ad sentētiādū ꝯtrā. ꝙnis ꝯsulerē añ ꝯctū mřimoniū ꝙ securiꝰ eēt nō ꝯhe re pmissis circūstantijs ꝯcurrentib; Eya frater in omnib; pmissis nihil

pretendo dogmatisare ɔtra sniam limpidi⁹ discernentiũ qb⁹ offerens exercitij materiã etiã libenti aio me submitto ad gliam bñdicte trinitatis p infinita seculoꝝ secula Amen

¶ Explicit q̇dã tractatul⁹ de symonia ꝛ q̇dã casũ matrimoniali collatiue edit⁹ ꝛ q̇olibetice ad ɔtionez recitat⁹ a venerãdo mgr̃o nr̃o Hērico Gorychũ doctore i sacra pagīa

¶ Tractatus Mgr̃i Henrici Gorychũ artiũ ac sacre theologie pfessoris eximij de iusto bello. Ad laudē bñdicte trinitatꝭ gl'ioseqꝫ ỽginis marie dei matris ac totius curie celestis.

Aluato re attestante. hõ q̇dã dñ de hierusalē descēderet in hiericho spoliat⁹ gratuitis etiã p latrones sauciabat̃ in naturalib⁹. Ideoqꝫ q̇ antea ad spũalia sempiternaqꝫ bona libero amore ferebat̃. postea iordinata affectõe terrenis ac caducꝭ reb⁹ inheret incuruat⁹ q̇ dñ ad plures absqꝫ eoꝝ diminutõne ɔfluere nequeũt. inordinati animi ɔcupiscētia indignat̃. q̇ duꝫ tp̃is interuallo interius estuando suscipit incremēta. tandē foris erũpit in flãmã ɔmotionis. Et q̄r arbor mala ferre neq̇t fructus bonos. inuenit̃ ɔsequenter in republica iplacabiles emergere ɔtrouersias. diuersos scrupulos cõscientiosis psonis suscitãtes. ex q̇b⁹ casum quendã libet in mediũ pferre sub hac forma Ciuitatꝭ cuiusdã ciues p discordiã diuisi in seinuicē pugnãdo irruerũt. vna ãt pte pualente. partē victã expulerũt. eiusdez ptis q̇busdã in ipa ɔmotione interfectis. postea ỽo cuiusdã tp̃is curriculo elapso ps pus electa sue iniurie nõ imemor fabricauit pmissas. q̇ꝝ vigore effectũ ɔclusit q̇ subseq̇t̃. Nã assumpto viroꝝ q̇ nõ erant inimici dicte ciuitatꝭ exercitu tp̃e nocturno p insidias ꝛ traditões p̃fatã intrauerũt ciuitatē. ꝛ pualendo q̇sdã ex ciuib⁹ occiderunt. Deinde plures notabiles vtriusqꝫ sex⁹ ꝛ diuerse etatꝭ eiecerũt eoꝝqꝫ bona patrimonia. possessiões hereditarias suis vsib⁹ sibi applicãt p libito sue volũtatꝭ. Iste casus offert tal' questionis materiã Utꝝ isti redeũtes possint dictis bonis gaudere iusto titulo. ad nutũ de ip̃is tãq̃ de proprijs reb⁹ disponẽdo. Ut ãt ỽitas plení⁹ eliqueat opus ẽ pferre q̇sdã rões q̇b⁹ videt̃ posse colorari q̄r valeant sibi talia bona legittime vendicare. Primo sic lex dt̃ ꝛ habet̃ in digestis. q̄r i iusto bello res hostiles statim fiũt occupantiũ nisi sint feudalia. Uñ Geñ. nono scribit̃ q̄r cũ Abraã reduxisset oēm subaꝫ ꝛ mulieres cum pueris dixit ei rex zodomoꝝ. Da mihi aias cetera tolle tibi. cui Abraã. A filo subtegminis vsqꝫ ad corrigiã caligenõ accipiaꝫ q̇ tua sunt. Et rõnem assignãs nõ dixit ne habeã aliq̇d iniuste. sed ne dicas ego ditaui Abraã. q̇si diceret. ꝛ si iuste possem accipere. tñ nolo vt aliq̇d mihi possis iproperare. Uñ ɔsensit q̄r viri q̇ secũ fuerãt tollerent ptes suas de reductꝭ Sꝫ pugna sequũde ptis regredientis devincẽdo suos expulsores videt̃ habere rõem iusti belli. Req̇runt̃ eñ tres ɔditões ad iustificandũ aliq̇d bellũ. vt dt̃ doctor sctũs sequũda 2ᵉ q̇stione q̇rta. pma ẽ autoritas. Secũda ẽ iusta cã. Tercia ẽ recta intentio bellãtiũ. Has eñ ɔditões posse ɔcurrere in casu ꝓposito declarat̃

inducendo. Prima enim conditio concurrit. videlicet autoritas. quia plures ciuitates vtuntur alta iu/sticia ꝛ a seipis regunt̄ ordinādo leges ꝛ statuta a qb⁹ depēdet tota iurisdictio reipublice sue ciuitatꝫ ꝛ terre circūiacentis. ꝛ sic qd̄ fit a ciuitate seu ab eis q̇ rep̄sentāt ciuitatē dr̄ habere sufficientē auctoritatē. Un̄ dt doctor scūs ibidem ꝙ nō ptinet ad psonā p̄uatā mouere bellū. qꝛ p̄t ius suū in iudicio supioris ꝓsequi Ecōtrario āt ps expulsa nō hꝫ vbi ius suū ꝓseq̄ possit. eo ꝙ vel ex idulto vel ex ꝯsuetudīe aut aliq̄ alio motiuo rectores ciuitatꝫ asserūt se tra/hꝫ nō posse extra suos limites. ꝛ ꝙ nullius interest se intromittere de ptinētib⁹ ad sue ciuitatis guberna/tionē sꝫ ad ciues tm̄ nō Silr̄ sequūda ꝯditio. ibi inuenit̄. s. iusta causa q̄ ē qn̄ q̇ impugnāt̄ ꝓpter aliquā culpā ipugnatōem mereant̄. Nā isti se quūdario deuicti prius alios cum occisione effugauerūt. Et verisilr̄e ē ꝙ ipi erāt p̄mi inuasores q̇ in alios improuisos insurgēdo ꝯtra eos p̄/ualuerūt. ꝛ p ꝯsequens grauit̄ pu/niri demeruerūt. Tercia etiā ꝯditō p̄sumit̄ ibidē obseruata vt intentio bellantiū fuerit recta. ē eīn recta qn̄ ntenditur. vel vt bonū ꝓmoueat̄. vel vt malū euitet̄. Nā hoc facile ē defendere Sequūda rō est Cōstat ꝙ in p̄ma expulsiōe ps expulsa fuit dānificata iniuriā passa ꝛ lesa. ꝛ per ꝯsequēs ipa iusticia q̄ f̄m ph̄m cōsistit in q̄dā eq̄litate fuit violata. sꝫ ipa iusticie equalitas repat̄ p hoc ꝙ ille patitur aliquid ꝯtra suam vo/luntatem qui ex sua volūtate inor/dinata alium dānificauit. Et iō iustum est quodāmodo idem qd̄ eq̄/le cōtra passum. vt habetur quin/to ethicoꝝ. Et quia f̄m ph̄m in eodem q̄nto Idem est de iusto iudice et iusto aiato siue de ipa iusticia Iudex vero si sit iustus ꝛ custos iusti/cie in casu currente assumpsisset sibi ipos p̄mos expulsos si op⁹ fuisset ad puniendū p̄mos expulsores. pari igit̄ rōne licuit ipis expulsis ꝓ se seruire alte iusticie ꝛ ad vindictā malefactoꝝ ꝓcedere via armoꝝ. q̄ sola fuit ꝯgrua ad ipius iusticie effectuꝫ obtinēdū. fuit igit̄ tale bellū cū iu/sta pugna. In iusto āt bello nō solū res fiūt victorib⁹ debite. sꝫ etiā qui vincunt̄ pn̄t redigi in seruitutē ꝓut innuit ph̄s p̄⁹ politice. Igit̄ videt̄ ꝙ redeūtes possint iusto titulo possidere aduersarioꝝ bona ꝛ ꝓ libito ea dispēsare tāqꝫ sua. igit̄ ꝛc. Ter/cia rō ē. qꝛ bellū qd̄ fit de iure naturali ē iustū. sꝫ bellū a p̄mis expulsis in reditu ꝑpetratū videt̄ de iure naturali f̄m autores in iure. Nā sicut cū moderamīe inculpate tutele licitū ē de iure naturali ꝓpriū corp⁹ de/fendēdo repellere inuasorē actu ipetentē. Ita sꝫ iniurias reb⁹ illatas repellere q̄diu ab aduersario obtinētur. qꝛ gn̄aliter vim vi repellere licet Cū igit̄ p̄mi expulsi erant equaliter suis reb⁹ spoliati. eo ꝙ ad ciuitatem ꝓpriā ꝛ ad māsiones suas adi/tus eis nō patebat. Seq̄t̄ ꝙ de iu/re naturali ꝯcessa ē eis facultas re/cuperādi res suas ꝓcedēdo via fa/cti ꝛ vlteri⁹ ꝓpter dāna ꝛ iniurias ꝛ alia interesse licitū eis fuit recurrere ad bona aduersarioꝝ vsqꝫ ad ꝯdi/gnā satisfactōem. Quarta rō ē. nā si p̄mis expulsis nō licuit iniurie si/bi illate p viꝫ armoꝝ obuiare Querit̄ q̄ ꝓuisio hūana sit adhibēda. vt ad debitū statū redeat reipublice lesa iusticia. Nō ei ē rōnabile ꝙ p̄mi iniuriatores sine pena relinquant̄. qꝛ sic nō satisfaceret publice iusticie sine q̄ nulla cōitas laudabilr̄ gubernat̄. nec iuenit̄ q̇s meritā penā infli/

gat. si ipi p̄mi expulsi desistāt ab ex
equutōe bellica. qr casus currit de
ciuitatib9 q̄ altā iusticiā dicūt se ha/
bere q̄ auctorisat eos q̄ i talib9 ciui/
tatib9 p̄nt eā tueri. q̄re relinquit' sola
hec via tanq̄ oportunū remediū ad
iusticie cōplemētū. qr sicut dr deum
v̄tutē suā nō alligasse sacramētis.
Ita auctoritatē videt' nō alligasse
solis certis psonis q̄n emergēte ca/
su alijs deleget'. Quinta rō ē. Non
min9 fas ē sic iniuriose expulsis re/
inuadere suos expulsores q̄z q̄ no/
biles seipos diffidāt. vel q̄ ipi diffi
dant ciuitates. vel ipi a ciuitatibus
diffidant'. Sz in plerisq̄z terris colit'
hec cōsuetudo q̄ nūt tales p̄uie dif
fidatōes z cōsequēter bella z q̄cūq̄z
abinuicē obtinent sicut iuste posses
sa reputent'. pari igit' cā ipi p̄mi ex/
pulsi valent eodē iure vti ad recupe
randū illata sibi dāna z habet' idez
qd p̄us. Sexta rō est. Nā autori/
tas p̄ncipandi cōfert' p̄ncipi ex cōsen
su ciuitatis. Dicit em̄ Isidorus in
libro ethimologiaꝝ q̄ lex ē cōstitutō
populi in q̄ maiores natu sil' cū ple
bib9 aliqd sanxerūt. Constat q̄ ab
eisdē ē ptās cōdendi legē z p̄ncipan
di autoritas. Ad cōitatem igit' p/
tinet remediū pcurare cōtra tales in
iuriatores z qr ipi expulsores nolūt
cōitati p̄ire. vt iusticia publica ma
nu teneat' Videt' q̄ talis autoritas
trāseat ad ipos expulsos q̄ sunt ps
cōitatis q̄tin9 p se sicut p alijs stu/
deant repēdere vindictā cōdignam
arma arripiēdo aduersus suos op
pressores. Vn̄ dt Raymūdus. q̄
quādo qs nō pt q̄rere ius suum p
alium. tunc licet subdito autoritate
supioris mouere bellum. pari igit'
modo in pposito licere videtur. igit'
zc. Ex his z similib9 motiuis vide/
tur psuaderi quin dicto modo ad/
uersarioꝝ bona pro suo beneplaci/
to dispensant. igitur zc. Quoniam
detentores bonoꝝ iuxta casum pre
missum ptendunt sue possessionis
iustum titulum ptextu iuste vindi/
cte ac iusti belli nō est incōgruū pre
mittere quorūdam terminoꝝ decla
ratōnes. Deinde videre qualiter
vindicta aut bellum potest fieri iu/
ste aut iniuste. Cōsequēter etiaz q̄d
cōcedit bellum iustū de bonis de/
bellatoꝝ. Unde vindicta est aliqd
penale malum quod infligitur pec/
canti. potest aūt intentio inferentis
tale malum p̄ncipaliter tendere ad
malum illius de quo vindictam su
mit z ibidem quiescere. Vel potest
animus vindicantis p̄ncipalr' ferri
ad aliquod bonum ad qd pueniť
p penam peccantis puta ad emen/
datōem peccantis. vel saltem quo
ad cohibitōnem eius z quietē alio
rum. z ad iusticie cōseruatōnem et
ad honorem dei alijs debitis circū
stantijs obseruatis. Sed bellū in/
uenitur capi multiplr' Unde dt do
ctor sanct9 q̄ bellū z seditio in hoc
cōueniunt. qr vtrūq̄z importat quā
dā cōtradictōem. Differūt aūt i du
obus. Nam bellū importat mutu
am impugnatōem in actu. Sz se/
ditio pt dici siue fiat hmōi ipugna
tio in actu. siue sit pparatio ad talē
impugnatōem. Unde glosa z' ad
Corinthios. xij. dt q̄ seditiōes sint
tumultus ad pugnam. cum scz ali
qui se pparant z intentant pugna/
re. Sequūdo differūt. qr bellū ē p/
prie cōtra extraneos z hostes quasi
multitudinis ad multitudinē. Se
ditio aūt pprie ē inter ptes vni9 mul
titudis inter se dissentient'. puta cū
vna ps ciuitat' excitat' i tumultū cō
aliā. pt āt bellū accipi alio° p impu
gnatōe q̄ fit p arma q̄n supiores pu
niūt subditos iobedietes noletes ob
tēpare iusticie vl' iurisdictōi supior'

Hanc ꝑo impugnatōem Raymū dus vocat poti⁹ exequutōem iusticie vel iurisdictōis q̄ȝ bellū. pt ad huc extēsiori vocabulo sumi nomen belli. vtpote ꝓ q̄libet actuali pugna siue multitudinis ꝯtra multitudinem. siue paucoꝝ ꝯtra seinuicez. et sic q̄libet pugna vocari pt bellum. His breuiter p̄libatis ponunt̄ q̄dam ꝓpōnes ꝛ est p̄ma.

Pria ꝓpō. ¶ Iniustus ē vindicantis animus ꝛ inordinatus intendēs malū alterius. qui malū etiaȝ iniuste sibi intulit prius

¶ Hec ꝓpō est doctoris scti 2ª 2ᵉ q̄stione cētesima octaua. arti. p̄mo. In vindicatōe inq̄t ꝯsiderādus est vindicātis anim⁹. si em̄ eius intētio ferat̄ p̄ncipal̄r in malū illi⁹ de q̄ vindictā sumit ꝛ ibi q̄escat tūc vindicatio ē oīno illicita. q2 delectari i malo alteri⁹ ptinet ad odiū qd̄ charitati repugnat q̄ oēs hoīes debem⁹ diligere. Deinde subdit directe ad mētem ꝓpōis nec aliq̄s inq̄t excusat̄ si malū intēdat illi⁹ q̄ sibi iniuste malū intulit sicut nō excusat̄ aliq̄s per hoc q̄ odit se odientē. Nō ei dȝ hō in aliū peccare ꝓpter hoc q̄ ille peccauit p̄us in ip̄m. Hoc em̄ ē vinci a malo qd̄ apl's ꝓhibet ad Roma. xij. dicēs. Noli vinci a malo ſȝ vince in bono malū. igit̄. Ex hac ꝓpositōne corollarie infertur

Scd'a ꝓpō ¶ Esto q̄ p̄mis expulsis ꝯpeteret auctoritas vindicte adhuc tn̄ nō ē p̄sumēdū neqȝ est verisil'e. q̄ in suos expulsores eam exequantur iuste

¶ Hec ꝓpō apparet p̄mo ex hoc. q2 iniusta ē vindicta illata alteri ex eo q̄ ip̄e p̄us iniuste intulit malū. talē āt eē vindictā repensam expulsorib₉ ꝑ p̄mos expulsos oñdit̄ ex q̄tidiana experientia q̄ videm⁹ ip̄os lesos reuocare sibi ad memoriā dāna. iniurias. offensas eis irrogatas. ꝓpter q̄s inflāmat̄ ad ire idignatōez. Sȝ dū anim⁹ agitat̄ stimulis ire p̄eun tis añ rōem tendit in malū offensoris tāq̄ȝ in bonū ibidē q̄escendo ꝓpt̄ qd̄ etiā hortantib₉ eos vt parcāt sibi illatas iniurias. ꝯsueuerūt r̄ndere. Quō parcerē ei q̄ mihi tot iniurias intulit. tāq̄ȝ diceret Nō ero cōtent⁹ donec ire mee satisfecerim. vñ d̄t doctor scūs 2ª 2ᵉ. q̄stione cētesima q̄nq̄gesimaoctaua q̄ si aliq̄s appetat q̄ fiat vindicta q̄litercūq̄ȝ vt si appetat puniri eum q̄ nō meruit vel vltra q̄ȝ meruit. vel nō ƀm legitimū ordinē. vel nō ꝓpter debitū finem q̄ ē ꝯseruatio iusticie ꝛ correp⁹ culpe. tūc fit ira ꝯtra ordinē rōnis et ē appetitus ire viciosus. ꝛ noiat̄ ira ꝑ viciū Huic ꝯsonat qd̄ d̄t Grego. eē vnā filiā ire que vocat̄ tumor mentis inq̄ȝtū ira excogitat diuersas vias vindicte. ꝛ talib₉ cogitationib₉ replet aīm iratū ƀm illd̄ Job xv. Nūq̄d sapiēs implebit ardore stomachū suū. igitur ꝛc. Preterea. Hec ꝓpō oñdit̄ ex defectu debiti ordinis rōis. q̄ p̄termisso nihil fit iuste. d̄t em̄ p̄hus. iij. politice q̄ cōiter oēs male iudicāt de iusto. Cuius cām subiūgens d̄t. q2 de seipis iudicium. fere aut plurimi sunt iudices praui de ꝓprijs. sup q̄ dicit doctor scūs. q̄ ad debitū iudiciū in agibilib₉ req̄rit̄ prudētia. prudētia āt presupponit appetitū rectū ꝑ ꝟtutē moralē. qd̄ ḡ puertit appetituȝ puertit iudiciū rōnis. Iudiciū āt de seipo puertit appetitus mal⁹ ꝛ puersus. hō āt vt in plurib₉ puersum hȝ appetitū respectu suij p̄ius. q2 vnusq̄sq̄ȝ nimis afficit̄ ad seip̄m. Et iō ꝓpt̄ nimiā dilectōem ꝛ affectōez quā hȝ

ad seipsum volūtas ꝯuertitur a fine debito. ⁊ per ꝯsequēs tales qui non sapiūt nisi q̄ sꝫ huius mūdi. nesciūt ꝯseruare mensurā rōnis penā talionis inferendo. sed modicā iniuriam estimant magni ponderis. iuxta illud amor ⁊ odiū ꝯuertūt iudicium Quinimo talis inordinatus amor statim ꝓcreat ꝯtra offensores odiū potius q̄ȝ simplicē iram. Odiuȝ ꝟo facit ꝑ se in malū alterius delectari. Ira aūt ꝑ odiū cuiusdā iusti inq̄ȝtū iratus reputat iuste ei rependenduȝ esse malū qui ꝑus sibi iniuriā intulit seu aliq̄d hmōi ordine rōnis non seruato Confirmat̄ ꝓpositio ex intuitu p̄mitiue radicis de qua suboriri solēt tales vindicatōnes. Regula eīn est ꝙ p̄mū in oīni ordine est mensura ⁊ cā omniū alioꝝ illius ordinis sicut p̄mus motus est causa aliorū motuū. sed p̄mū mouens ⁊ originale seminariū taliū dispositionū sunt ista bona caduca ⁊ transitoria. cuiusmodi sꝫ diuitie. honores. voluptates ⁊ ꝯsilia. que phus vocat nono ethicoꝝ circūpugnabilia. et propter quoꝝ excessiuū amorē hoies vocantur phylanti. ⁊ fiunt iniusti. q̄ȝ eīn ef frenis ꝯcupiscentia inordinate ambit p̄dicta bona Cōtingit ꝙ vnus aliū ne suo desiderio satisfaciat impedit. quo dato fiunt machinatōes intestine mutuas vindictas procurādi. Itaq̄ȝ si dicte vindicte ex tali contagioso fonte ducant originem qui suā virtutem extendit in cetera subsequentia existens currus ⁊ auriga omniū affectionū circa tales mūdi amatores. qualiter p̄sumenduȝ est ꝙ in suos expulsores iustam exerceant vindictam. Premissa ꝯsiderās phus ait. v. politice. ꝙ licet virtuosi habeāt cām iustissimā ꝯmouēdi seditiones. tn̄ minime hoc faciunt. alij aūt qui virtuosam vitaȝ nō curant suscitant adinuicē turbatiōes trāsmutando politias. Videt̄ igit̄ propositio vera. igit̄ ⁊c.

¶ Eoipso bellū censetur iniustum ꝙ non est recta intentio bellantium ꝓpō lij.

¶ Hec ꝓpositio est doctoris scd̄a scd̄e. questiōe. xl. Vn̄ dt̄ ꝙ ad hoc ꝙ bellū sit iustū requirit̄ ꝙ intentio bellantiuȝ sit recta. qua scꝫ intendit̄ vel vt bonū ꝓmoueat̄. vel vt malū vitetur. vnde Aug⁹. in libro de verbis dn̄i apud veros dei cultores etiā illi bella patrati sunt. q̄ non cupiditate aut crudelitate geruntur. sed pacis studio vt mali coerceant̄ ⁊ boni subleuētur. Deinde adhuc subdit doctor ⁊ sctūs. potest aūt ꝯtingere etiaȝ si sit legittima autoritas indicentis bellū ⁊ cā iusta. nihilomin⁹ ꝓpter prauā intentōem bellū reddat̄ illicituȝ. dt̄ eīn Aug⁹. in libro ꝯtra Faustum Nocēdi cupiditas. vlciscēdi crudelitas. implacabilis anim⁹ feritas rebellādi. libido dn̄andi ⁊ ꝯsilia. hec sꝫ que in bellis iure culpant̄. Hui⁹ āt rō est. q̄ȝ actus morales ab intentione capiūt bonitatē q̄n̄q̄ȝ. semꝑ aūt fiūt mali ex mala intentōne. nā dare elemosynā ꝓpter malā intentiōeȝ est pctm̄. igit̄ ꝓpō vera. Ex hac ꝓpositione deducit̄ corollarie.

¶ Iuxta casum p̄libatū sese expellentiū mutua pugna videt̄ potius vero noīe seditio q̄ȝ iustum bellū p̄sumenda ꝓpō liiij.

¶ Hec ꝓpō declarat̄. nā bellū nō est legittimū q̄n̄ intentio bellātiū est ꝑuersa. dictoꝝ aūt intentiōem fore ꝑuersam ostēdi p̄t summarie loquendo ex his q̄ phus in politicis determinat. sane distinguendo nāq̄ȝ diuersas spēs politiaꝝ. q̄sdā eaꝝ ponit rectas. vbi p̄ncipātes aspiciunt

ad cōe bonū subditoꝝ ⁊ totius cōi/
tatis. queadmodū legit de regimie
romanoꝝ suū iperiū vsqꝫ ad total'
mūdi monarchiā dilatātiū. Etem
cetere gētes ⁊ natōnes alliciebāt ad
subiectiōem romanoꝝ ex probitate
sue gubernatōis. dt eīn Valeri' ma
ximus ꝙ rectores romanoꝝ malue
rūt eē paupes in diuite regno. ꝙ di
uites in paupere. ⁊ ꝗdiu ex tali zelo
bonū cōe pferebāt ꝓprio bono. ipo
rū regnū in magna pace florens ꝯti
nue ꝓsperabat. Deiñ alias politiaꝝ
spēs vocat trāsgressiōes corruptas
et viciosas in qb' pncipātes habent
oculū ad bonū ꝓpriū ⁊ ꝑuatū in pre
iudiciū reipublice ⁊ cōitatis. ⁊ tales
fiunt iniusti ⁊ iniuriātes. ac per hoc
suscitāt varias ꝯmotōes. vel subdi
toꝝ ꝯtra seipos pncipātes inq̄tum
subditi nō āplius sustinent suā op
pressionē. vel ipi pncipātes inter sei
psos sibi mutuas turbatōnes ꝓcu
rant. dū sua inordinata desideria ne
queūt adinuicē ꝯcordare. Hac q̄p/
pe de cā Tulli' sepi' deplāgit roma
noꝝ iurisdictōez corruisse. qr ad pn
cipatū coꝝ aspirabāt nōnulli bonū
ꝓpriū publico pferētes Inde fit ꝙ ta
les guerre seu pugne intestine mere
ant vero titulo dici seditōes inq̄tū
sunt inter ptes multitudinis vni'
cōitatis in iacturā boni cōis ex ior/
dinata affectōe ad ꝓpriū bonū estuā
te. ꝓinde nisi q̄s vulgate expientie
audeat ꝯtradicere ꝯcedēdū erit tali
um belloꝝ pmordia ꝓcessisse ex cor/
rupta affectōe ad ꝓpriū bonū ⁊ ꝑua
tū ꝯmodū. seq̄t ḡ pmū bellū ex vtra/
qꝫ pte pugnātiū fuisse min' iustū. et
qr vt' pmi mouētis ꝓtendit p totū
motū q̄tquot bella postea nascāt ex
tali radice viciata fient illegitima. ꝗ
uis tū ꝯtinue supueniant alia ⁊ alia
deteriora icitamēta. cuiusmōi sunt
dāna. iiurie. ⁊ alie offense. q̄ vtrīqꝫ
ꝓcreāt inuidiā. irā. odia. ⁊ siles furi
as ifernales magis ac magis mutuaz
pugnaz in iustificātes. vñ Jacob' in
sua epl'a ꝯfirmās supdicta ait. Vñ
bella ⁊ lites i vob. nōne ex ꝯcupiscē/
tijs vrīs q̄ militāt in mēbris vestris.
ꝯcupiscitis ⁊ nō habetis. occiditis
et zelatis ⁊ nō potestis adipisci. li/
tigatis ⁊ belligeratis ⁊ nō habetis. Silr
Boeti' ꝓ vtruoꝝ loquēs ꝯtra tales
litigiosos ait. Quoꝝ. s. iproboꝝ ⁊ si
est nūerosus exercit' spernēd' tū est
qm nullo duce regit. sꝫ errore tm te
mere ac passiz lymphāte raptat. ꝙ
si qñ ꝯ nos aciē instruēs valētior in
cubuerit nr̄a q̄dē dux copiā suaz in
arcē ꝯtrahit. Illi vero circa diripien
das iutiles sarcinulas occupantur.
Aresto. etiaz. iij. politice ait ꝙ ꝓpter
vtilitates q̄ a cōib' ⁊ eis q̄ ex pncipa
tu hoies volūt ꝯtinue pncipari. Ita
ꝙ ex his ⁊ silib' liq̄t hmōi discordi/
as fundari sup viciosuz fundamētū
vtputa sup imoderatā ꝯcupiscētiaz
pugnabiliū bonoꝝ. cuiusmōi sunt bo
na terrena ⁊ transitoria. q̄ qr diuisa
nequeūt vniuscuiusqꝫ feruēti deside
rio satisfacere. supest cordetenus pmo
innasci aioꝝ dissentōes. ⁊ demū ma
nuales pugnas in lucē ꝓdire. q̄ di/
ci seditōes meruerūt. igit ⁊c.

¶ Ut bella mereant dici iusta ꝓpō. v.
reqrit vt subsit iusta cā

¶ Hec est ꝓpō docto. scti vbi supra.
requirit inq̄t iusta cā vt illi q̄ impu/
gnātur ꝓpter aliquā culpam impu/
gnatōem mereātur. vñ Aug'. in li/
bro. lxxxiij. q̄stionum dt iusta bella so
lent definiri q̄ vlciscūtur iniurias si
gens vel ciuitas plectenda est q̄ vel
vindicare neglexerit qd a suis ipro/
be factū est. vel reddere qd p iniuriā
ablatū est. igit ⁊c. Juxta pdictaz
propositionem cōcludi potest hec
sexta propositio

¶Quãq3 sepedicte expugna/ tiones iustam habent cãm ex parte ipsoꝝ patientiũ. ipsoꝛu3 tamẽ pugna nõ habet formale iustũ ex parte ipsoꝛum acti/ue pugnantium

Ppõ vi.

¶Huius ꝓpõnis pma pars vide/licet ꝙ ex parte ipsoꝝ qui puniũtur subsit legittima cã p3 Nã qualis sit animus respectu alicuius boni adipiscendi. arguit ex vijs ⁊ medijs ac modis ꝓsequẽdi. Cũ igit tales mũdi amatores nõ vereãtur turbationes boni cõis nõ strages hoi3. nõ cõmenta pniciosaꝝ astutiarum. ꝯstat apte ꝙ tales pũersi homies habeãt appetitũ inordinatissimum ex ꝯdigno ad ꝯdemnãdũ ad mortis supplicium. ⁊ hoc q̃tu3 ad primã pugnã Qñ aũt pma pugna ꝯmissa est. tũc malicia cõpleta est in exteriori foro. ita vt iusticia ipsa humana iustã q̃/relã posset ꝓponere ꝯtra tales homicidas ⁊ reipublice inimicos. ⁊ velut mẽbra putrida resecare. ⁊ q̃to plures ꝯmittũtur hmõi tumultuose pugne tãto magis accumulãt plures causas qͥb9 conuincerẽtur tanq̃3 di/gni vt puniãtur a iusta lege. igit ⁊c. Scd̃a ꝟo ps declarat vtpote ꝙ nõ sit formale iustu3 ex pte ipoꝝ actiue pugnantiũ. Vñ ſm doctrina3 phi in libro Ethicoꝝ. Aliq̃d est iustum vel iniustũ p accñs seu materialiter. Aliud ẽ iustũ vel iniustũ p se ⁊ for/maliter. vt si aliq̃s accipet alterius vas argenteũ ⁊ crederet ꝙ reporta/ret ꝓpriũ vas stanneũ. talis ꝯmitte/ret iniustũ materialr. nõ aũt forma liter. Cui9 rõ est. q2 act9 morales cõstituũt in specie ⁊ formã suscipiũt ꝑ ut volũtas p se fert ⁊ tendit ad ob/iectũ. Quia igit pmemorati tubatores nõ incitant zelo iusticie ꝯseruande sed affectione ꝓprij boni assequẽdi. pter eoꝝ intentionez euenit ꝙ illi quos puniũt sint digni puniri. ⁊ ꝙ iusta cã subsit ex pte ipoꝝ patienti/um. vt ipsi talib9 penis subiaceãt. cũ ad hoc suas intentiones non diri/gunt ipsi punientes. sed vt iam di/ctum est potius agitantur affectõe priuati boni obtinendi vel vindicte infligende. Huius propositõnis familiaria exempla occurrunt ex ca/nonica scriptura. Siquidem mira superni consilij dispensatione pera/gitur. vt hi quos deus suoꝛum de/meritoꝛu3 iusta causa exigente vult puniri aliquem offendant per que3 eis deus debita3 penam infligit. q̃3 uis dei intentioni animus percutiẽtis ꝯformis nõ sit. ita vt deus intẽdat culpã pena condigna coꝛrigere. Ipse vero minister voluntatem dei exequens intendit proprie concupiscentie satisfacere. vnde Esaie decimo dicitur. Ve Assur. virga furo/ris mei et baculus ipse est. In ma/nu eoꝛum mea indignatio ad gen/tem fallacẽ mittam eam. ⁊ ꝯtra po/pulũ furoꝛis mei mãdabo illi vt au/ferat spolia ⁊ diuidat predam ⁊ ponat illũ in cõculcatõem q̃si lutũ platearũ. Deĩn seq̃tur. Ipse aũt non sic arbitrabitur ⁊ coꝛ eius non estua/bit. sed ad ꝯterẽdum erit coꝛ eius. ⁊ ad interuentõem gentiũ nõ paucaꝝ. Sĩliter Pharo rex Egypti. vt habet ij. Esdre. p. Dixit ad Josiam. supra Eufratem mihi bellu3 est. circa qd̃ dicit glosa quedam Eufrates fru/gifer interpretatur ⁊ ſcat ista bona trãsitoꝛia quoꝝ ituitu ipe rex egypti sc3 pnceps hui9 seculi neq̃3 ꝓuoca/bat ad bellãdũ Quẽadmodũ ĝ Assur ⁊ rex egypti fuerũt pter eoꝝ itẽti/onẽ ministri dĩne iusticie puniẽdo illos vbi ex pte patiẽtiũ suberat pene iusta cã. Neq̃3 tamẽ ipsi laudantur

pariformiter expugnātes. seinuicem puniūt. ita ꝙ ex pte patiētiū ꝓpter sua demerita posset bellū iustificari. tñ talis recta intētio iusticie cōseruāde nimis elongata est ab eoꝝ puersa mente q̄ debellando se habent ad penā actiue. igiť ⁊c.

ꝓpō vij. ¶ Bellū inter aliquos iustum nō est censendū si careat autoritate principis cuius mandato est gerendum

¶ Hec ꝓpō est doctoris scti in loco supmemorato. Cuiꝰ duplicem assignat cām. Prima est. qꝛ non ptinet ad puatā psonā bellū mouere. qꝛ pt ius suū in iudicio supioris prosequi Scđa cā est. qꝛ ꝯuocare multitudinē qđ in bellis optet fieri non ptinet ad puatā psonā. Cū aūt circa reipublice ꝯmissa sit pncipibꝫ. ad eos ptinet rempublicaꝫ ciuitatis vel regni seu ꝓuincie sibi subdite tueri. ⁊ sicut licite defendūt eā materiali gladio ꝯtra viciniores turbatores dū malefactores puniūt. ſm illud Apli ad Roma. xiij. Nō sine cā gladiū portat. minister ē em̄ dei vindex in iraꝫ ei qui male agit. Ita etiā gladio bellico ad eos ptinet rempublicā tueri ab exterioribꝫ hostibꝫ. Vñ ⁊ pncipibus đr in psalmo. Eripite pauperē et egenū de manu peccatoris liberate. vñ Augꝰ. đt ꝯtra Faustū. Ordo naturalis mortaliū paci accomodatus hoc poscit vt suscipiēdi belli autoritas atq ꝯsiliū penes principes sit. igiť ⁊c. Huic ꝓpōni adiūgiť talis collateralis ꝓpositio

ꝓpō viij. ¶ In foro ꝯscientie nō video modū preliuꝫ cōpugnantium iuxta casuꝫ prelibatū posse dici ex autoritate iustum

¶ Hec ꝓpō apparet. qꝛ autoritas mouēdi bellū nō competit eis q̄ suū ius possunt ꝓseq̄ in iudicio supioris. sed ciuitates qui intitulātur imperiales possunt recurrere ad iudiciū supioris. ⁊ p ꝯsequēs irrequisito cōsensu habentis pncipis autoritatem impialē. eis nō licētiať autoritas mouendi ꝯtra seinuicē bellū intestinū Forsitan dicet q̄s ꝙ hmōi ciuitates fungūtur alta iusticia nō recognoscētes iusticiā superiorē. Hāc rńsionē nō admitto vniuersaliter ⁊ absolute datā. Quis em̄ imperialis maiestas annuerit eis licentiā condendi spēales ordinatōes que manifeste cedūt in fauorē sui boni cōis absq alioꝝ piudicio. qꝛ tñ ex miore nō pt ꝯcludi q đ maiꝰ est. hinc ē ꝙ ex tali licētia pmissa vľ etiā ꝯcessa ñ ē inferēdū ꝙ eis ꝯcessa sit autētica ptās ꝯmittere talia q̄ sťꝫ boni cōis pturbatiua. Oꝫ si q̄s simplr ex sua qua fungūtur iusticia ꝯcedat eis autoritatē seipsos vlciscēdi. audiat Augᵐ. in libro contra Manicheum vbi exponit illud Matthei. xxvi. Om̄is q̄ accepit gladiū gladio peribit Ille inq̄t accipit gladiū qui nulla supiori aut legittima potestate aut iubēte vel ꝯcedente in sanguinē alicuius armatur. Cum igitur superior ⁊ legittima potestas neq iubeat nec cōcedat tales fieri vindictas. quaruꝫ principiū est ꝯcupiscentia ꝓprij boni nō videtur sustinēdum pluꝫ hmōi fore iustū. Huic ꝯcordat illđ Apli ad Roma. xiij. Om̄is aīa potestatibꝫ supioribꝫ subdita sit. Cū igitur tales ciuitates particulas quasdaꝫ sibi vendicent imperialis autoritatis. nō licet eis ex ꝓprio spū summā iusticiam sibi vsurpare. Vñ ⁊ ꝯsulendum esset parti expulse vt partem aduersam conueniret iuridice coram pretorio imperiali. ibiq discordia decisa post viam iuris sequeretur via facti. Preterea neq in fo/

ro ꝯscientie videtur ꝙ quicūqꝫ etiā
p̃ncipans in terris possit autorisare
tales modos vlciscēdi seipos p bel-
la intestina. Cū em̄ oīs ptās hūana
a dō sit ꝯcessa si q̇d ordiat ptās hūa
na dissonū ptāti diuine illud in foro
ꝯsciētie est iniustū reputadū. Quia
igit̄ tales vindicte ꝓcedūt ex inor-
dinata affectione ad bonū ꝓpriū et
cedūt in boni publici detrimentū cō
cludit̄ ꝙ dissonāt diuine volūtati ex
cuiꝰ dono oīs ptās in terris deriuat̄
Vñ doctor sanctus hac ex causa de
terminat ꝙ leges iniuste nō obligāt
in foro ꝯscie inq̄tuꝫ dissonāt a lege
eterna ꝯferēti omi alteri legi vigorē
obligādi. Confirmat̄ nā ſm docto
rū sanctoꝝ sniam. p̄cepta dñi ꝯtenta
in ſmōe dñi in mōte sp obligāt ſm
p̄parationē animi. vt. s. hō sp sit para-
tus nō resistere malo ꝛ se nō defen
dere ꝛ cetera hmōi. qñ ex opposito
scandalū eueniret. Quis aūt nō vi-
deat q̄nta scādala emergāt ex talibꝫ
vindictis. q̄t occisiones hoīm. ꝛ pe
ricula aīaꝝ. ꝛ sic de mlt̄is dispēdijs
reipublice et cōis boni. Vñ vindi
catiōes p̄dicte faciūt directe scisma
in ciuitate auferēdo vnitatē ꝛ ꝯcor-
diā ciuiū. cum tñ dicat phs in ꝓhe
mio viij. ethico. ꝙ legislatores plus
student ad ꝯcordiā in ciuitate ꝯser
uandā q̄ꝫ circa iusticiā exequendam
Nō igit̄ presumendū est ꝙ aliq̄ auto
ritatis ptās sit indulta ciuitatibꝫ
hmōi in hūanas pugnas iustificādi
Nā ſm Aplm ij. ad Coꝝ. x. et. xiij.
ptās dat̄ in edificatiōeꝫ nō aūt in de
structionē. Et ſm reglaꝫ iuris Qui
ptāte sibi data abutit̄ eam amittere
meretur. Amplius aūt dicit sanctꝰ
doctor ꝙ multitudo aliqua est libe-
ra que potest facere legem. Sꝫ Au
gustinus in p̄mo de libero arbitrio
dicit ꝙ si populus sit bene modera
tus ꝛ cōmunis vtilitatis diligentis
simus custos recte lex fertur qua ta
li populo liceat sibi creare magistra
tus p quos respublica administret̄
Porro si paulatim idē populus dep̄
uatus habeat venale suffragiū ꝛ re
gimen flagiciosis sceleratisqꝫ ꝯmit-
tat. tūc adimitur tali populo ptās
dandi honores. Ex quibus Augu
stini verbis possunt duo elici. Pri-
mū est ꝙ populo ad bonuꝫ cōmune
bene affectato laudabiliter cōcedit̄
licētia instituendi tales leges que tē
dunt in fauorē boni cōmunis. Se
cūduꝫ ē ꝙ si populus deprauetur
ꝙ iuste sibi aufertur talis potestas.
Nulli igitur ciuitati imperiali com
petit potestas ſm quaꝫ ciuibꝫ liceat
cōmune bonū subuertere inducēdo
diuisionē i ciuitate ꝛ mutuo seipos
spoliando ꝛ similes pestes multipli
cādo. quales ex p̄dictis pugnis suc
crescere docet experiētia. Adhuc au
tē ad ideꝫ arguit̄ p locū a maiori ne-
gatiue. Naꝫ ſm autores ex iure na
turali vnicuiqꝫ est cōcessa potestas
ꝯseruādi se in esse q̄ꝫtum potest In
de vlterius contra actu inuadenteꝫ
potestas defendendi se vsqꝫ ad occi
sionē inuasoris sibi est ꝯcessa. saluis
his duabꝫ ꝯditionibus. Prima est.
ꝙ ipse defendens non vtatur maio
ri violentia q̄ꝫ sit necessaria ꝓ sua de
fensione. Nam actus ordinatus ad
finem non debet excedere proportio
nem sui finis. hinc est ꝙ scdꝫ iura di
citur ꝙ vim vi repellere licet cū mo-
deramine inculpate tutele. Scda ē
ꝙ si inuasorez occidat seipsum defen
dendo ꝙ referat actuꝫ occisionis ad
bonum publicū et hec conditio acci
pitur ab Augustino in p̄mo de lib.
arbitrio vbi dicit. Quō apd̄ diuinā
prouidentiā liberi sunt qui pro his
rebus quas contēni oportet huma-
na cede polluti sunt. eas autē res cō
tēnendas dicit quas homies inuiti

omittere possunt inter q̄uas cōstat
esse vitā corpalez. Si igitur actua⸗
liter ꝓtegenti ꝓpriā vitā non conce
ditur largior ptās nisi ꝙ se defendat
cū inculpata tutela. Et si aliter eua
dere nequeāt ꝙ̄ occidēpo inuasorez
ꝙ talē occisionē non inferat mot⁹ ꝑ
uata libidine sed intentiōe cōis bo⸗
ni. Si pro ꝗ ita est. Quis audeat
in foro conscie iustificare sepedictas
pugnas tanq̄ꝫ ꝓcedētes ex insufficiē
ti ꝛ legitima autoritateꝛ ptāte. vbi
pars expellens impetit aduersaz ꝑ⸗
tem ex animo ꝑfabricato per vias et
astutias indifferēter qualescunqꝫ et
mouetur ꝑuata libidine in euiden⸗
tē boni publici dissipationē. In tali
um sane pugnaꝝ ꝯspirationib⁹ veri
ficatur illud Ouidij in p̄mo metha
mor. poetizantis de vltima ꝛ ferrea
etate. d̄ duro est vltima ferro proti
nus irrupit vene peioris i euū Om
ne nephas fugere pudor verunqꝫ fi
desqꝫ. In quoꝝ subire locū fraudes⸗
qꝫ dolisqꝫ Insidieqꝫ ꝛ vis ꝛ amor sce
leratus habēdi. hec nimirū oīa in se
pedict⸫ pugnis freq̄ntantur. dein⸗
de aūt si ꝑti ciuitatis. cōtra ꝑtem as
sit iuridica ptās se vlciscēdi Cur nō
singulo aderit talis ptātis facultas
Cur nō licebit decez ꝯtra decē aut
mille ꝯtra mille. ꝛ sic indifferenter si
ue in maiori nūero siue in mīore. for
sitan dicet ꝗs ꝙ medietas ciuitatis
quecūqꝫ fuerit si ꝑualuerit gerit vicē
totius ciuitat⸫ ac ꝑ h̄ ꝯpetit sibi le⸗
gitima ptās. huic ꝯ̄riat̄ illd̄ Exod̄.
xxiij. Non acquiescas iudicio pluri⸗
mnoꝝ. legitur quoqꝫ. iij. Regū. xij.
ꝙ ꝓpter ingratam responsionez ipsi⸗
us Roboan decem tribus israel ab
eius regno recedentes elegerunt si
bi in regem Jeroboan Et quāuis
esset longe maior. tamen ex hoc non
habuerunt potestatem inducēdi di
uisionem ipsoꝝ ab alijs. propter qd̄
redarguuntur Esai. viij. vbi d̄r ꝓ
eo ꝙ abiecit populus meus aquas
syloe que vadūt cū silentio ꝛ assum
psit magis Rasin ꝛ filium Rome⸗
lie. propter qd̄ ecce adducet dn̄s su
per eos aquas flumīs fortes ꝛ mul
tas regem Assyrioꝝ ꝛ omnē gloriā
eius ꝛc̄. Aque syloe sunt iuxta Hie
rusalē quas dicuntur abiecisse rece⸗
dētes a regno iuda assumēdo alios
reges Itaqꝫ ex maiori ꝑte non suffi
cienter trahitur argumentū aucto
ritatis seu potestatis studendi pac⸫
et concordie vnitatē. predict⸫ faue
re non parum videtur illud Deut.
xvij. Si difficile et ambiguuz apud
te iudiciuz esse perspexeris inter san
guinem ꝛ sanguinē causam ꝛ causaz
ꝛc̄. sat⸫ prolixe vbi precipitur recur
rere ad iudiciū sup̄me ptātis atqꝫ ei
sub pena mortis obediendū. postre
mo autē si illicitū sit ablata repetere
contētiose. etiaz corā legittimo iudi
ce. multominus ꝯceditur licentia ꝑ
violētiā armoꝝ ꝛ sanguinis effusio
nem seinuicē spoliare. ꝛ hoc inter in⸗
habitātes eiusdē ciuitatis. Est aūt
litigiosa repetitio prohibita ab ipso
saluatore vt patet Math. v. Et a⸗
postolus reprehēdit ꝙ frater cū fra
tre ꝯtendit in iudicio. ꝛ Jacobi. iij.
dicitur ꝙ vbi est zelus ꝛ contentio.
ibi est inconstantia ꝛ omne op⁹ pra
uum Itaqꝫ pensatis premissis alijs
qꝫ similib⁹ nescio imaginari sepedi⸗
ctas pugnas procedere ƒm veram
autoritatem seu potestatez tanq̄ꝫ ex
ea parte iustificādas igit̄ ꝛc̄. Huic
materie consequēter annecto nonā
ꝓpositionē circa aliaz materiam eidē
satis familiarem.

Quāuis in pluribus locis an ꝓp̄ ix
tiqua cōsuetudo quosdā mo⸗
dos ducendi guerras appro⸗

bet. non tamẽ in foro conſciẽtie video ipſos autẽtizandos aut iuſtificandos diuinitus.

¶ Ad huius ꝓpoſitionis euidẽtiã eſt aduertendũ ꝙ antiqua conſuetudo inoleuit pſertim in imperio ꝙ preuia diffidatõne dux contra ducẽ vel comitẽ vel ecõuerſo ſic de alijs militaribus aut nobilibus aut ciuitas contra ciuitatem vel contra pn cipem aliquem et ecõuerſo ſibijnuicem concitant guerras cõmittendo bella et plurima damna ſuis ſubditis inferendo. quatinus adoptataꝫ ſatiſfactionẽ perueniant arbitrãtes ſe ex talibus medijs licite ſuorũ deſideriorum exequutionem practicare. ꝓut quotidiana tribulatio nimium teſtatur per effectum. dicit ergo propoſitio ꝙ ꝗuis antiqua conſuetudo talem practicam obſeruauit ⁊ ꝗuis premiſſa diffidatione reputentur apud mundum tales guerre fieri iuſto titulo. attamen apud forum conſcientie et legeꝫ diuinam dirigẽtem hanc tranſitoriam vitam ad vitam futuram eternam neſcio autentiſare tales modos guerraudi ꝓut cõmuniter exercentur. Hec igitur propoſitio poteſt oſtendi ex his que ſequuntur. Et primo quidem non admitto allegatõnem qua poſſet dici ꝙ cõmuniter talis practica obſeruatur. Nam lata ⁊ ſpacioſa eſt via vicioꝝ. et multi ſunt qui intrant per eam. Sed ꝗ angusta porta ⁊ arta via que ducit ad vitã ⁊ pauci ſunt q̃ inueniunt eam Unde dicit Math. ſeptimo. hac igitur de cauſa. dictam nolo admittere allegationem qua repulſa. ¶ Arguitur ad ꝓpoſitionẽ ex ordine poteſtatum Nam ſm doctores tam theologie ꝗ vtriuſqꝫ iuris. Qui ſubditus eſt ſuperiori poteſtati non poteſt abſqꝫ conſenſu talis ſuperioris poteſtatis indicere bellum. Alioquin ferit illum illa ſententia ſaluatoris Matthei viceſimoſexto Omnis qui gladio percutit gladio peribit. Quoniã auteꝫ dñi aut ciuitates ſub imperio ſubdãtur poteſtati imperiali cõcitare guerras inconſulta eius autoritate nõ poſſunt loquẽdo de tali poſſe quo apud dominos iuriſtas dicit. hoc poſſumus qđ iuſte poſſumus. Videtur mihi ꝙ aliquis poteſt ſic obijcere ꝙ videlicet conſenſus imperialis autoritatꝭ pſumitur interpretatiue haberi cuꝫ ipſe talem conſuetudinem non ignorans non contradicat. et preſertim cum propter ſuam nimiam diſtãtiã facilis ad eum non ptꝫ recurſus hec inſtantia non meretur militare Curita Nam ſicut leges humane nequeunt prohibere omnia que ſunt contra virtutem. ſed multa diſſimulãt ꝗuis non approbant. pari ratione imperialis poteſtas plura diſſimulat que emendare non valet. Et ꝗuis longinqua diſtantia autoritatꝭ impialis poſſet adduci ꝓ iuſtificatione defendendi ſuam terram cõtra hoſtes inuadentes. tamen iuſtificare non videtur inuaſores ꝓprio motu procedentes. ¶ Ad hec dicunt iuriſpiti ꝙ autoritas ſeu poteſtas indicendi bellum competit ei qui non habet ſuperiorem cuiuſmodi eſt imperator vel rex. Alijs cõpetit ſequũdario ex precepto vel commiſſione ſuperioris auctoritatis. Offertur igitur nobis conſideratio diuerſoꝝ graduuꝫ in latitudine poteſtatum Prima enim ſimpliciter ⁊ ſuprema poteſtas eſt in deo a quo omnis poteſtas in terris exoritur. vt dicitur Ad Ro. xiij. Et qꝛ in ordine ptãtũ

ptas posterior non recte procedit si
exorbitet a priori ptāte a qua suam
vim ꝯsequitur. hinc est ꝙ si ptās im
perialis ꝓsumat alijs impartiri seu cō
municare vires sue autoritatis in ꝑ
iudiciū finis ꝓpter quē ptātes sunt
institute. talis cōmunicatio in foro
conscientie est iniusta. nec vsus talis
ptātis exercet̄ ſm bonā ꝯscientiam.
Non autē videtur expediens ꝙ im
perator adeo laxet frena sue ptātis
ꝙ vnusquisqͫ particłaris princeps
aut cōmunitas possit opinatū ius
suum statim via facti ꝓsequi absqͫ
preuia iuris decisione. dicit̄ eñ Mi
chee. vij. princeps postulat et iudex
est in reddēdo. Et ph̄s ꝑmo retho-
rice dicit ꝙ paucissima sunt cōmittē
da iudicibꝫ eo ꝙ sepius ex passione
minus eque iudicant. sed oīa ſm
leges debent iudicari. Sequit̄ igit̄
ꝙ non est rōnabile ꝙ quilibet in ꝓ-
pria causa habeat ptātem impialē
pretensas iniurias vlciscendi. Non
igitur estimandū ꝙ impator licētia
uerit oēs illos q̄ guerras suas vsi
tāt. Et esto ꝙ vellet cōcedere. tamē
talis vsus nō satis assecurat ꝯsciā
deum timentis. Amplius autem
princeps nō pōt aliquē de suis sub-
ditis impetere ꝑ viā belli qͫdiu sub
dit⁹ offert se stare iuri. Igit̄ neqͫ pt
mouere bellū ꝯ nō subditū incōsul-
to iure cui vterqͫ subdit̄. Ita ꝙ nec
impator ⁊ rex videant̄ adinuicē pos
se guerras ducere indiscusso iure a-
pud supiorē autoritatē. s. papalē cui
ſm quēdā modū ꝯpetit vti vtroqͫ
gladio vt scribit Bern̄. ad Eugeni
um. Cui etiā dr̄ Quodcunqͫ ligaue-
ris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis. et
quodcunqͫ solueris ⁊c̄. Vn̄ Job qui
erat maior inter oēs orientales de se
ipo ad alioꝝ informationē scribit ꝙ
nō ꝯtēpsit subire iudiciū cū ſuo suo
et ancilla sua cū disceptarēt aduer-
sus eū vt habet̄ Job. xxxi. et Deu
tero. xx. dicit populo dn̄s ꝑ Moisen
ꝙ prius offerant pacē ciuitatibꝫ que
non erāt de his vrbibus quas ac-
cepturi erāt in possessionē. Non igit̄
statim attendēda est via violentie ꝑ
manū armatā ꝓcedēdo ad tāta ma
la suscitāda sicut videm⁹ ꝑ guerras
euenire. Sane ꝓ declaratione ꝑmis
soꝝ et subsequentiū nō est inutile cō
memorare. sancti Bernardi docto-
risqͫ sancti determinatiōes. Unde
Bern̄. i quarto ad Eugeniū scribit
in hūc modū. Qui gladiū inquit
tuū materialē negat. nō satis videt̄
mihi attendere verbū dn̄i dicentis
sic. Conuerte gladiū tuū in vaginā
tuus igit̄ ⁊ ipse tuo forsitan nutu et
si manu tua non sit euaginandus.
Alioquin si nullo mō ad te ꝑtineret
Apostolis dicentibꝫ. Ecce duo gla-
dij hic sunt. Non rn̄disset dn̄s. satis
est. sed nimis est. vterqͫ igitur est ec
clesie spūalis scʒ ⁊ materialis sed is
quidē ꝓ ecclīa Ille vero ⁊ ab eccle-
sia est exerēdus. Ille sacerdotis is
militis manu sed sane ad nutū sacer
dotis ⁊ iussum impatoris Doctor
sanctus quoqͫ sup capitulo trede-
cimo eple ad Romanos cōcordās
illas duas auctoritates prima fron
te repugnātes. Quaꝝ prima poni
tur in ꝑallegato caplo. Et dr̄ ꝙ nō
est ptās nisi a dō Scd̄a ponit̄ Osee
viij. Ipsi regnauerūt ⁊ nō ex me. ꝑn
cipes extiterūt ⁊ nō cognoui. has in
quam autoritates ꝯcordās dr̄ ꝙ dē
ptāte ꝑncipādi ꝯtigit loq̄. Uno mō
ſm seipam. et sic oīs ptās bona est ⁊
nō est ptās nisi a deo. Alio mō ꝯtin
git loq̄ de ptāte qͫtū ad modū acq̄
rēdi vł vtēdi. ⁊ sic qͫnqͫ ē a dō vide
licet qn̄ q̄s eā acq̄rit ſm ordinē diui
nitus institutum et ea vtitur ſm ꝓ-
cepta diuine iusticie vt ei possit com
petere illud Prouerbiorum octauo

Per me reges regnāt ꝛ legū ꝯdito res iusta decernūt. per me pncipes impant ꝛ potētes decernunt. Qn̄qꝫ autē nō est ptās a deo qn̄ scꝫ aliq̄ ꝑueniūt ꝑ vias iniquas ad obtinendū ptātē dn̄andi. vel qn̄ nō vtūtur ipa ptāte ꝑm ꝑcepta diuine iusticie. ꝑm illud ps. Astiterūt reges terre ꝛ pncipes ꝯuenerūt in vnū aduersus dn̄m ꝛ aduersus xp̄m eiꝰ. Ex quibꝫ v̄bis pt elici ꝙ oīs ptās descēdit a deo q̄ excellētiꝰ ꝛ ꝑ cōsequēs ꝑ ꝑus cōicaꝛ xp̄i vicario. ꝛ per eū diffunditꝛ ad proximos pncipātes. ꝛ sic deinceps. Et qꝛ q̄to vnūqd̄qꝫ plus diuiditꝛ seu dispergitꝛ. tanto eius v̄tus magꝭ ac magꝭ attenuaꝛ ꝛ diminuitur. qꝛ etiā ꝑm Dionysiū. hec est lex diuine sapiētie vt inferiora ꝑ media reducanꝛ ad supiora. Cōcludēdum videꝛ ꝙ neqꝫ impator ꝛ rex francoꝝ pn̄t ꝯtra seinuicē nec ꝯtra alios indicere bellū nō ꝑoblata via iuris. loquēdo ꝑm foꝝ ꝯscientie. Rursus ꝙ alij posteriores pncipātes seu cōitates. aut nō tantā hn̄t ptātē quātā ꝑtendūt. aut nō eā ꝯuertūt ad debitū vsum in quē legittime ꝯuerti deberent Juxta illud in de floribꝫ Bernhardi de militibꝫ secularibꝫ. Nihil aliud inter vos bella mouet litesqꝫ sucitat. nisi aut irratōnalis iracūdie motus. aut inanis glorie appetitus aut terrene qualiscūqꝫ possessionis cupiditas. ꝓpter qd̄ subdit talibꝫ certe ex causis neqꝫ occidere neqꝫ occūbere tutū est. verū qꝛ ꝑm ph̄m nono Ethi. Jn rebꝫ humanis vix aliqua pn̄t ita vliter determinari. qn̄ interdum moderatōem desiderat. forsitā talis casus ꝯtingit occurrere ꝙ si suprema autoritas pncipaliter assisteret. sponte ꝯcederet viā facti. Non nulli eīm q̄ vel ex militia aut armigeris se iactant originē traxisse. muniunt aliqd̄ fortaliciū a quo exeuntes spoliant mercatores vel fere indifferenter. vel alicuius patrie seu ciuitatis. quos nisi fallor a raptoribꝫ discernere nescio ꝑm autoꝝ determinatas sententias. vn̄ ꝯtra tales oblata tn̄ via iuris nō video aliter q̄ꝫ cōtra raptores aut ꝑdones seu quoscūqꝫ siles malefactores fore ꝓcedēdū. ita ꝙ via facti ꝯtra tales mereꝛ denoīari potius exequutio iusticie ꝛ iurisdictionis defensio q̄ꝫ bellū. Preterea qꝛ sicut cum moderamine inculpate tutele. pt q̄s ꝓpriā vitam defendere. ita ꝛ res suas. vie aūt ꝛ strate viātiū de iure naturali debent eē cōmunes. Si g̃ q̄s vellet ꝑcludere tales vias ꝛ transitus cōes seu itinera regalia ꝑ q̄ fit inductio ꝛ eductio necessarioꝝ de loco ad locū nō audere improbare q̄n ꝯtra viaꝝ occupatores rēnuentes cōsentire iuri oblato posset currere via facti autoritate ꝛ fauore boni cōis patrie aut ciuitatꝭ. Ex his igitꝛ ꝛ silibꝫ saltem occasio extrahitꝛ ingeniosis circa materiā subiectā suā subtilē speculatiōem attentius maturandi

Jn bello iusto iuxta mensurā illati damni ꝯceditꝛ victoribus posse sua recuperare. omnibus que ad damni forū pertinent computatis. Ꝓpō. 5.

Hec ꝓpositio est cōis sentētia doctoꝝ in iure. ꝓut in summa Johānis deducitꝛ Cuius etiā rō est. qꝛ iusticia in quadā equalitate ꝯsistit. cū igitꝛ bellū iustū assumitꝛ tanq̄ꝫ organū iusticie. patꝫ ꝙ vsqꝫ ad equā cōpensatōem ꝑcedentis lesionis liceat iuste bellātibꝫ ꝓcedere. Signanter aūt dꝛ oībꝫ q̄ ad dāni forū pertinent. nam sub noīe damni nedū cōputanꝛ res p̄rimitus ablate. sꝫ etiā iniurie. labores. pericula ꝛ q̄cunqꝫ

interesse.vñ Aresto.v. Ethic. dr ꝙ
nomen lucri ꝛ dãni extendit̃ ad oĩa
q̃ hñt rõnẽ boni eligibil' ꝛ mali odi/
bilis.sicut ꝑcussus dr dãnũ sustinu
isse.ille aũt q̃ iniuriã irrogauit dr lu
cri rõnẽ habere. Itaq3 talib9 hincin
de ꝯpensatis ,deb3 constitui iusticie
equalitas ꝑ bellũ iustũ.g̃ ꝛc. Iu/
xta hanc ꝓpõnem dictã ponit̃

ꝓpõ.xi. ¶Partib9 iuxta casum ꝓposi/
tum ꝯtra inuicẽ ꝯcertãtibus
nõ ẽ p̃sumẽdũ. ipsos victores
iuxta p̃missam iusticie mẽsurã
dumtaxat recuperare illatu3
eis damnum

¶Hec ꝓpõ faciliter p̃t declarari q̃/
rũdã ante p̃libatoꝝ reminiscẽdo .di
ctũ est eñ ꝙ hoĩes ꝓpter inordinatũ
amorẽ ad seipos in ꝓprijs sunt p̃ui
iudices Quotidiana eñ testat̃ expe
rientia q̃ꝫtũ discrepãt corã iudicib9
partes ꝯtendentes.dũ his videtur
passa dãna fore magnipẽdẽda Ali/
is ꝟo videt̃ ecõtra.vñ ꝛ p̃us vitupe
rat̃ a ꝓpheta Michea eũdẽ esse p̃n
cipẽ q̃ postulat ꝛ sit iudex in reddẽ/
do. Nõ g̃ est p̃sumendũ dictã iusti/
cie regulã obseruari. Preterea in se/
pememorat⁹ certaminib9 ꝑs rõna
lis sopit̃ atq3 ligat̃.sed ꝑs sensualis
q̃ rõni aduersat̃ regnat ꝛ leges con/
dit.q̃ ꝫm phm.iij.politice sꝑ reputa
re debẽt iniuste Vñ tales hoĩes ꝫm
carnẽ ambulãt.de q̇b9 ad Ro.viij.
dr apl's. Qui in carne sunt deo pla
cere nõ p̃nt.nã lex fomitis inimica ẽ
deo ꝛ legi dei subiecta ẽẽ nõ p̃t Nõ g̃
ꝯstãdũ ẽ in eoꝝ apparẽtia in ꝟa ꝛ eq
suoꝝ dãnoꝝ recuꝑatõe. q̃s videm⁹
sitire suoꝝ aduersarioꝝ totale3 exti/
matõem.igit̃ ꝓpõ vera

ꝓpõ.xij. ¶Aduersarioꝝ añpositas in/
stantias dissoluere ex p̃habit⁹
memorit̃ retẽtis nõ ẽ difficile

¶Hãc ꝓpõnẽ ẽẽ veram declaratur
hmõi instãtias summarie ꝯmemo/
rãdo. Sane nõ ẽ veꝝ qd tãgit̃ in p̃/
ma rõne.ꝙ in tali sc3 pugna custo/
diãt̃ ꝯditõẽs iusti belli. Nõ eñ p̃su/
mendũ est ꝙ intẽtio sic bellãtiũ sit re
cta.vt p3 ex q̃rta ꝓpõne.nã radix ar
boris est amor ṗuati boni ꝯsequẽdi
ex q̃ neq̇t ꝓcedere fruct⁹ ꝯmẽdabil'.
Neq3 ipi expulsores mouẽtur ꝓpter
cãm iustã formal'r loquẽdo de iusto
vt p3 ex sexta ꝓpõne.sicut neq3 ad/
uersari⁹ noster diabol⁹ mouet̃ zelo
iusticie cruciãdo pecõres .q̃s iustũ ẽ
cruciatũ ei⁹ sustinere. S3 nec legitti
ma autoritas eis dinoscit̃ ꝯcessa.vt
apparet ex tact⁹ diffuse in octaua ꝓ/
positõe.Quis eñ posset admitti ꝙ
tales libere cõitates possent gaude/
re autoritate alte iusticie in his que
tẽdũt euidenter in salutẽ toti⁹ boni
cõis.sec⁹ tñ est gladium autoritatis
vsurpare in ipsi⁹ boni publici iactu/
rã ac detrimentũ. Silr neq3 militat
scda obiectio.ꝯcesso nãq3 ꝓut veru3
est ꝙ in ṗme seditõis ꝑpetratõne le
sa erat publica iusticia.nõ tñ ẽ indif
ferẽter cuiuslibet neq3 ꝫm quemlibet
modũ hmõi lesionẽ vindicare Cui⁹
rõ ex regl'a diuini Dionysij assigna
tur dicẽtis ꝙ bonũ ẽ ex integro.ma
lu3 ꝟo ex singulis defectib9.Aresto.
etiã.ij.ethi.ꝯmemorãs Pyctagori/
cũ dictũ.posuit ꝙ malu3 est infiniti.
bonũ ꝟo finiti.qd ẽ dictu.ꝙ si aliq̇d
debeat bene fieri necce est ꝫm determi
natũ modũ tã materie q̃ꝫ oĩm circũ
stantiaꝝ ꝓcedere. S3 aliq̇d fit male
indifferẽter ex cuiuslibet circũstãtiaꝝ
obmissione.quẽadmodu3 re⁹ fieret
mortis.q̇ hoiem morti adiudicatũ
occideret absq3 sibi data autoritate
et in foro ꝯscientie peccaret si moue
ret̃ vindicãdi se libidine.plurima ãt
req̇sita trãsgredi in talib9 ꝯcertatio
nib9 liq̇t ex antea deductis. Proin/

de nō ꝯcludit qđ adducitᷣ in tercia
instātia qua tāgitᷣ ꝙ licet vim vi re-
pellere nedū quo ad vite inuasores.
sed etiā ꝯtra bonoꝝ violētos occu-
patores. Ubi aduertēdū ꝙ aliter lo
quitᷣ lex humana. ⁊ aliter lex diuina
☞ Quippe lex humana nō punit oīa
q̄ etiā plerūqꝫ loq̇tur ac si q̄dam ap
probaret. q̄ tñ solū ꝑmittit cuꝫ neq̄-
at oīa punire. Sed lex dñi imacula
ta ꝓfundius extenditᷣ. nec aliq̇d re-
linq̇t inordinatū. ꝓpter qđ nō sꝑ ad-
mittit repellere vim vi. q̇nimo dicit
Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. Et
dñs in euangelio ait ꝙ ei dandū est
palliū q̇ abstulit tunicā ⁊ vult ꝯten-
dere in iudicio. ⁊ apl's iniūgit frau-
dem fore sustinēdā. ⁊ sic de qꝫ multꝭ
aliȷ̄s. q̄ obligāt nō nūqꝫ tanqꝫ prece-
pta. videlꝫ qñ ex nō obseruātia taꝫ
enormia mala emergerēt sicut eue-
niret. testatᷣ experiētia. pari eñ causa
dñs noluit eradicare zyzaniā ne tri-
ticum deuastaretᷣ Uñ ex eodē funda
mēto respōdetᷣ ad quartā obiectōeꝫ
qua đr. Si nō liceat ꝑnoīata vindi
cta. q̇s igitᷣ puniet ꝑmos iniuriato-
res. Rñdeo nō esse mirādū si q̄daꝫ
male acta ꝑmaneāt inulta in hac vi
ta. qđ q̇dē figuratū legitᷣ in Dauid
et Salomone. Dauid nāqꝫ cū mo
reretᷣ punitōem duoꝝ mortis reorū
scꝫ Jacob ⁊ Semei remisit ad Sa
lomonē eiꝰ in regno successorē. vt ha
betᷣ. iij. Reg. ij. insinuās multa h̄ im
punita esse referēda iudicio summi
salomonis in die nouissimo. quēad
modū etiā altior ptās semꝑ ad plu
ra se extendit. quin nimirū nō ē pos-
sibile aliter rectificari oīa ꝑ regulaꝫ
iusticie. si nō vltimi iudicȷ̄ ꝑtorium
expectaretᷣ. qūo eñ alicui eq̇pararetᷣ
amissio oculi. aut amputatio manꝰ
ꝑ emēdā pecuniariā solitaꝫ taxari ꝑ
iusticiā humanā. potius eñ q̇s de-
beret ꝑeligere oculū qꝫ montē aureū.

Justicia igitᷣ humana limitādo di-
uinā ꝓut pt ꝓpinq̇us multa trans-
mittit supmo iusticiario cuiꝰ senten
tia oīa adequabit. qꝫuis tñ alia pra
ctica supest ꝓsequēdi illatas lesiōes
recurrendo scilꝫ ad ptātes supiores
quibꝫ si obtēperāt inutilis est prima
via facti. sin autē eo ipo expugnare
hmōi iniuriatores ꝭm iussuꝫ supio
ris autoritatis esset sententiā legitti
mi iudicis demādare exequutioni.
Quintā ꝟo rōnem eē insufficienteꝫ
ꝯstat ex dictis diffusius in nona ꝓ-
positōe. Ad sextā ⁊ vltimā rñderi pt
ꝙ tota multitudo alicuius cōitatis
licet esset supioris autoritatis qꝫ si-
us adequatꝰ gubernator. tñ nō quo
libet ꝑncipāte est supior. ⁊ ob h̄ ꝯclu
ditᷣ eis nō ꝯuenire supme autoritatꝭ
ptātē. Et ꝑterea supra oēm ptātem
in terris orthodoxa fides ꝯfitetᷣ sup
mā simpl'r ptātem regnare in celesti
bus. q̄ tales dissentōes detestando
iuste ꝑmissis antea ex causis ꝯdem
nat cupiēs mentē eterni atqꝫ incom
mutabilis boni capacē. nō illaq̄ari
inordinato amore bonoꝝ terrenoꝝ
q̄ ꝯstringūt alas diuini animi. ne li
bero volatu ascēdere possit ad vera
bona sempiterna. q̄ nobis largiri di
gnetᷣ q̇ regnat trinus ⁊ vnus deꝰ in
secula seculoꝝ Amen

¶ Explicit tractatus de iusto bel-
lo magistri Henrici de Gorychum
in quo ꝯtrouersias impacabiles in
republica emergentes cōcordat aut
saltem quid a ꝯscientiosis personis
omni semoto scrupulo tenenduꝫ sit
magistrali resoluōe determinat

Tractat⁹ mgri Herici. Gorychū

¶ Tractatus mgri Henrici de Gorychū. ptinēs breue psiliū in quodā casu de iure decimarꝫ

Asus emergit talis Monasteriū quoddam canonicoꝝ regularium citra paucos dies est in quodā loco edificatum ad quē se extēdit ius decimā di minuta aīalia. vtputa oues porcos anseres apes ꝛc. Pertinet autē ius illud ad quoddā capitulū rōne cuiusdaꝫ parrochialis eccl'ie ipsius capituli collegio incorporate. Itaqꝫ ipsi canonici requirūt ius antiqtus eis debitū ex parte hmōi decimarū Econtra respondent ipi relegiosi ꝙ eam de iure pmuni ꝙ̄ scripto debēt esse liberi ab hmōi decimarꝫ solutōe Querit igit in quā partē debeat veritas declinare in hac controuersia Quāuis autem materia de decimis sit psideratōis satis spaciose. intendo tñ me artare ad ea tm̄ que ad psentē casum discutiendū sunt requisita. ꝛ qd̄ mihi videt verisl'e pbabiliter pferam. meliori iudicio semp saluo. cui me semp paratus sum submittere ¶ Primo igit premittenda sunt qdā pambula. Sequūdo subiungende alique ppōnes. Primum igit pambulū est. ꝙ pceptū de solutione decimarū partim est morale et partim positiuū. est em̄ partim morale quasi inditum naturali rōni. ꝙ em̄ eis q̄ diuino cultui ministrāt ad salutē populi totius. etiā econuerso populus necessaria vict⁹ ministret rō naturalis dictat. sicut ꝛ his q̄ cōmuni vtilitati inuigilāt. sicut pncipibus ꝛ alijs hmōi stipendia vict⁹ debentur a populo. ppter hoc Math. decimo ait saluator. Dignus ē operarius mercede sua Et p. ad Cor. nono. naturalē radicē solutiōis decimaruꝫ tangens dicit. si nos vobis spūalia seminamus nō magnuꝫ ē si nos vestra carnalia metamus. Partim aūt ē positiuuꝫ habens robur ex institutōe diuina in antiqua lege. videlicet qn̄tum ad determinationem decime partis. ꝛ nunc in testamento nouo ex institutōe eccl'ie que eādem partē determinauit. ¶ Sequūduꝫ pambulū est ꝙ decimarū triplex differentia pt assignari Nā quedā decime sunt pure prediales. vt vinū bladum. fructus arboꝝ. ꝛ hmōi. Quedam sunt pure ꝛ simpl'r psonales. sicut que dantur de negociatōe. artificio. militie suba. venatōne. ꝛ silibus Quedā possunt dici mixte. qꝛ participāt aliqd ex vtrisqꝫ pmissis. sicut decime puenientes ex aīalibꝫ cuiusmodi sunt boues. oues. porci. anseres. ꝛc. qꝛ pascūtur ex predijs ꝛ indigent custodia hominū. q̄ hominū labores ꝛ diligentiaꝫ requirit. alioquin ad pfectōem nō puenirent.

¶ Licet laici teneantur soluere suis ecclesijs parrochialibꝫ decimas partiales. ad illaruꝫ tñ solutōem nō tenent de iure naturali religiosi regulares. ppō. pma.

¶ Huius ppositōis pma ps est de mente doctoris sancti qui eaꝫ sic pbat. nā de vnaquaqꝫ re pcipue est iudicandū sm̄ eius radicē. radix autem solutōis decimarū est debitum quo seminātibꝫ spūalia debent carnalia. Oīa aūt quecūqꝫ hō possidet sub carnalibꝫ ptinent. Vñ pcludit ꝙ laici tenentur suis parrochijs decimare acquisita p act⁹ psonales vt ex mercatōe. vel artificio. seu ad

ꝑmittēdū ē tā℥ ꝓncipiū sequētiū. et ē btī Aug⁹. xxi. de ciuitate dei Et doctoris scti in 2ª 2ᵉ q̄stionibꝫ .xcv. xcvi. et. xcvij. hoīes petīn ꝯmittunt quicq̄d agūt demonū auxilio vl' cō silio ꝑ aliq̄ pacta cū eis inita tacita vel exp̄ssa. H̄ aūt ꝯtingit q̄tiēscū℥ hoīes in suis opatōnibꝫ ex falsa et vana opinione ad aliqđ tēdūt. falsa ꝓo ⁊ vana ē oīs opinio qua q̇s ex aliq̄b⁹ medijs nitit̄ obtinere aliquē effectū q̇ ex eis nō ē nat⁹ ꝓueni re. ꝓbi gratia. aliq̇s iturus ad pugnā stās in biuio. ⁊ ꝯsiderās motū seu volatū auiū ⁊ garrit⁹ aut quoscū℥ gestus eaꝝ ꝑt ex eis ꝯiecturare sup ꝑ dispositōe futura aeris q̊ ad serenitatē vel pluuiā trāquillitatem seu tēpestatē. Nā corpa brutorum aīaliū subiacēt dispositōni corpoꝝ celestiū. ⁊ ideo nihil ꝓhibet aliquas coꝝ opatōes esse quorūdā futurorū signa. inq̄ꝫtū ꝯformāt̄ instinctui celesti. ⁊ sic qn̄ cornicula frequenter crocitat ē argumētū future pluuie. Q̄ꝫ si dicto mō stans. estimet ex signis auiū potius ꝑ vnā viam sibi ambulādū q̄ꝫ ꝑ aliā. vel q᷑ pugnādo obtinebit victoriā. talis opinio falsa ē ⁊ vana. qꝛ extēdit mot⁹ ⁊ voces auiū ad ea que nullo° ad ip̄as aues ꝑtinēt. ⁊ q̄rit cognitōem ꝑ mediū ꝑ qđ haberi nō ꝑt Ac ꝑ hoc demones ꝑter petitionē hoīs se occulte ingerūt ad cooperādū ⁊ ꝯtrahit̄ qđdā pactū occultū hoīs cū demone. vel si q̇s scribat cedulā lr̄is notis. ⁊ mittat eā sciēti legere dictam scripturā. ꝑt ip̄e scribēs ex h̄ hūc effectū ꝯseq̇. vt alteri mētē suā manifestet Sꝫ si ꝑ aliquā cedulā insignitā noīb⁹ ignotꝭ ⁊ ꝑ characteres isolitos credat aīm alicu⁹ allicere i sui amorē. tal' opinio ē falsa ⁊ friuola. ⁊ ꝯcedit̄ demoni licētia se imiscendi. ac ꝑ h̄ fit actio illicita ⁊ supsticiosa. pari mō lꝫ naute volēti ꝑtrāsire mare aduertere ad dispōnē celi. vt ꝑ cōiectet sup ꝑ dispōne maris q̊ ad trāq̄llitatē vl' tēpestatē Q̄ꝫ si ceteris parib⁹ poti⁹ eligat vnā horā vl' diē q̄ꝫ aliam Aut si velit ex ꝑmissis signis ꝯducere aliqđ fortuniū ex occursu aliq̊rū hoīm sup̄ mare vult eo ipso aliq̇d ꝯseq̇ ꝑ media ex q̇b⁹ ꝯseq̇ nō ꝑt ac ꝑ h̄ illicitꝭ itēdit. fit igit̄ vt demones se imisceāt ⁊ fit hō supsticiosus ⁊ cāis. Rō āt ꝑdictoꝝ ē. qꝛ aduersari⁹ nr̄ diabol⁹ itēdit icessant̄ ꝑditionē hoīm. ⁊ sic studet iducere in errores saluti gn̄is hūani nociuos qn̄cū℥ sibi ꝑmittit̄. hec āt ꝑmissio sibi ꝯcedit̄ ex demerito ei⁹ q̄ vanis ⁊ illicitꝭ seu falsis isistit ⁊ supsticiosis vacat ad friuola se ꝯuertendo. quēadmodū ꝯtigit i exēplis ꝑmissis ⁊ silib⁹ Quo tā℥ ꝓncipali ꝑmisso mīdēdū ē casib⁹ oblatꝭ ꝑ aliq̇s ꝓpoēs.

¶ Cereis i die purificatōis bn̄dictꝭ i die Agathe dū ꝑagunt̄ missaꝝ solēnia inscribere hec ꝟba Mētē sctām spōtaneam ac ꝑ h̄ itēdere ꝯseq̇ liberatōez incēdij habēdo solā fiduciam ad dei honorē ⁊ btē Agathe. et ex eorū pietate auxiliū expectando. non videtur illicitum ne℥ supersticiosum. ꝓpō

¶ Hec ꝓpō pꝫ Nā diuina bonitas volēs sctōs suos tā℥ charissimos amicos i honore hr̄i. distribuit eis diuersa dona ad diuersos effect⁹ i subuētionē ꝯtra varias necc̄itates hoībꝫ occurrētes. q̄tin⁹ ex talib⁹ animus alliciat̄ ad suoꝝ sanctoꝝ veneratōem. Sic em̄ legit̄ q᷑ de⁹ frequēter operatur diuersa miracula circa reliquias sanctoꝝ. ⁊ in eorū apparitionibus. Nec derogat pietati

alios ꝛ alios sctōs īstitutos eē tāq̄ꝫ patronos. circa alios ꝛ alios morbos. vł alia ꝛ alia hominū vota. vt sctūs Antho. circa mēbroꝝ icendia sctūs Corneli⁹ circa morbū caducū. Teste āt docto. sctō. licitū ē portare circa collū reliq̄as scōꝝ. ꝛ ex fiducia dei ꝛ ipoꝝ scōꝝ ꝛ tali veneratōe āpli⁹ pie p̄sumere de ipoꝝ auxilio. ꝛ sic dr̄ i decretꝭ. xxvi. q̄stione. vi. ꝙ licitū ē penes se hr̄e cedulas conscriptas symbolo aut orōe dn̄ica vt tm̄ creatoꝛ oīm honoreł deus. Legił āt ꝙ ad ꝯmēdatione btīssime ꝟgis Agathe āgel⁹ i tabul' lapideis scripsit illa ꝟba. Mētē sctām spōtaneā honorē deo. ꝛ patrie liberatōeꝫ. legitur 2° ꝙ paganoꝝ multitudo fugiens ad sepulchrū ꝟgis tulerūt velūi ei⁹ ꝯ ignē vt ꝯprobaret dn̄s ꝙ a p̄icul' incēdiȷ̄ meritꝭ Agathe martyris sue eos liberaret. Si g̃ ad reuerētiā diui officiȷ̄ dū misse solēnia celebrāł scribāł p̄dicta ꝟba ꝑm modificatōnē p̄ut dt̄ ꝓpō. nō videł i aliq̄ ꝯmitti aliq̄ nota supstitōis cum ex miracul' p̄uȷ̄s assurgat anim⁹ ad pie p̄sumēdū ꝯsolatōem ꝟgis ipi⁹ veneratōe assūpta q̄si q̄dā iłcessore

ꝓpō. 2 ¶ Credere ipa ꝟba sic scripta hr̄e eo ipo itra se ꝟtutē vłiter p̄seruādi cōtra icēdiū ꝛ ex tali opinione p̄cedere ad aliquas operatōes ē oīno illicitū ꝛ reputari debet supsticiosum

¶ Hec ꝓpō apparet ex p̄ncipio plibato. nā ꝑm p̄hm p° perihermenias. Uoces ꝛ scipture vsq̄ꝫ ad h̄ subiacēt hūane ptāti. ꝙ p eas tāq̄ꝫ p signa possum⁹ ꝯcept⁹ nostros applicare. Q̄. si ex eis vigore ptātis eis collate a nob. attētem⁹ aliq̄d āpli⁹ expetere seu extorq̄re Cōstat ꝙ aliq̄d obtinere q̄rim⁹ p id p q̄d nō est natū hr̄i. ꝛ p ꝯn̄s ex falsa opinione et vana p̄cedētes equaleter pacisci mur cū demonib⁹ Est āt notum ꝙ hmōi ꝟba ex tali scriptōe n̄ accipiunt aliquā ꝟtutē ex dīna īstitutione eis coessentialē ad talē effectū. quēadmodū ꝟbis sacralib⁹ collata est ꝟt⁹ ad effect⁹ sacrales p̄ficiendos. vn̄ friuolū ē ipis ꝟbis iesse talē virtutē itraneā. sic herba hꝫ ꝟtutē propriā ad aliquē effectū naturalē sue forme ꝓportionatā ¶ Preterea q̄ diuinit⁹ dāł nō dāł q̄buscūq̄ꝫ neq̄ꝫ cū obseruatōne sꝫ ꝑm arbitriū sp̄ūsscti ꝑm illud p̄me ad Corinthios. xij. Aliȷ̄ q̄dē dāł p sp̄m sermo sapiētie. Aliȷ̄ sermo scie ꝑm eūdē sp̄m. ꝛ postea subdił hec oīa operał vn⁹ atq̄ꝫ idē sp̄us diuidēs singul' p̄ut vult. Nō g̃ ē imaginādū ꝙ idiffereł oīb⁹ cādel' ꝛ sp illo die ꝛ eadē missaꝝ hora ꝯferał a deo regularił tal' ꝟt⁹ imanēs cui⁹ ē. p̄seruare edificia ab icēdiȷ̄s. q̄n imo ꝯ tales obseruatōes studiose iuehūt autores Nā et ipse Apl's ad Galathas. iiȷ̄. dt̄ Obseruatꝭ tpa. dies ꝛ horas ꝛ ānos vbi ꝑtinus subiūgił. timeo forte ne sine cā laborauerī. Ex hac radice glosa Gwilhelmi sup loco p̄allegato in decretꝭ ait ꝯ q̄sdā portātes sup se q̄dā breuia. videlꝫ. q̄cūq̄ꝫ portauerit sup se istō breue n̄ periclitabił sic vł sic. aut illō bonū vł illō sibi ꝯtinget vbi ꝯn̄ł subdit. p̄cul dubio ꝛ p̄robādū ē nec portādū. Scribūł ei q̄dā breuia cū q̄busdā ꝟbis sctis ꝛ characterib⁹ aliq̄b⁹. ex q̄b⁹ q̄rūdā erroꝛ credit illis cedulis inesse virtutē ad tales effect⁹ ꝯsequēdos. sꝫ totū est vanū ad illā intētōem. g̃ ꝛc.

Deferre ad eccl'iaꝫ scapulas porcinas. vel alias escas. aut pocula hac intētōe vt sup eas fiat diuini nominis iuocatō ꝓpō. 3.

nocatõe. vñ dr Aug⁹. d̕ milicia de
negociatõe ⁊ de artificio redde deci
mas. Sequũda ꝓo ps deducit̃ ex
eadẽ radice. qꝛ obligatio soluendi
decimas ex h̕ ꝓcedit ꝙ seminãtib⁹
spũalia hoĩes refũder̃ dñt carnalia
g̃ a ↄtrario sensu ab ill' nõ dñt cura
ti ꝓchiales exigere ꝑsonales deci
mas q̇b⁹ ñ seminãt spũalia. Nõ ãt
ĩfluũt spũalia sacerdotib⁹ r̃ligiosis
regularib⁹. neqꝫ ei dispẽsant eis sa
cramẽta aut doctrinã spũalem q̇ni
mo religiosi sacerdotes poti⁹ ĩfluũt
curat̃ cũ sint eminẽtioris status et
grad⁹ ĩ eccl'ia. vt idẽ doctor sctũs in
2ᵃ 2ᵉ. Inferioꝝ ãt nõ ẽ ĩfluere supe
riori s; ecõuerso. iuxta illã Diony.
maximã ꝙ h̕ in oĩb⁹ h; ordo dĩne
sapiẽ. vt ĩferiora reducãt̃ ad supio/
ra ꝑ media. igit̃ ĩ cui⁹ signũ Abraã
dedit Melchisedech tanqꝫ superi/
ori qui eũ benedixit.

¶ Predicti religiosi nõ obli/
ꝓpõ. 2 gãt̃ ex autoritate eccl'ie eccle/
sijs ꝓchialibꝫ ꝑsonales de/
cimas de suis rebꝫ soluere

¶ Nec ꝓpõ ẽ de ĩtẽtõe doctor̃ scti
vbi sup̃ dr ei ꝙ eccl'ia fũdauit d̕ter
minatõem solutõnis decimaꝝ sup̃
illã radicẽ qꝛ seminãtib⁹ spũalia de
bẽt̃ carnalia. cũ g̃ pastores curati ñ
seminãt clericis regularib⁹ spũalia
put pꝫ ex pᵃ ꝓpõe. pꝫ ꝙ p̃memorati
religiosi ñ tenẽt̃ dare decimas ꝑso/
nales ex ĩstitutõne eccl'ie. Preterea
istd̕ idem vult Decretũ. vts. q. j. et
moderni doctores iuris canonici vt
late d̕claratur ĩ summa Joãnis. g̃ ⁊c.

¶ Prenoĩatos religiosos oĩ/
ꝓpõ. 3 no exẽptos fore ab ĩparũ mi/
nutaꝝ decimaꝝ solutõe nõ vi
det̃ mihi equũ aut rõnabile.

¶ Hec ꝓpõ apparet ex regula deuo
tissimi Bernardi. Nã illd̕ qd̕ ẽ insti
tutũ ꝓpt̃ charitatem nõ d; militare
ↄtra charitatẽ. Cõstat ãt dictas de
cimas fore ꝑtim p̃diales ex his pre
dijs ad q̃ ius recipiẽdi decimas di
cti capl'i se extẽdebat p̃usqꝫ mona/
steriũ dictoꝝ religiosoꝝ ibidẽ ↄsti/
tuerũt. vñ nunc dicto capl'o subtra
here decimas pri⁹ ei debitas videt̃
ↄtra iusticiã ⁊ ꝑ ↄñs ↄtra charita/
tẽ. neqꝫ palliari ꝑt ꝑ aliq̃ indulta se
dis aplice. nã talia sp̃ ĩtelligi debẽt
saluo iure alieno. nõ ei ↄcessim⁹ illi
monasterio eẽ ĩmune ↄtra ipm di/
ctũ capl'm ex aliq̃ rõnabili cã. et sic
ẽm ↄsciam nõ deberet dicti religio
si aliquã nouitatẽ attẽptare ĩ p̃iudi
ciũ iuriũ olim ipi capl'o debitorum
Cõfirmat̃ dicta ꝓpõ ex alteri⁹ cau/
se ↄsideratõe. Ponam⁹ ei ꝙ ꝓsperi
tas bõe fortune dicto mõasterio ar
rideat. ita vt dilatet̃ eoꝝ possessiões
ĩ p̃dijs q̃ ꝑ laicos ãtea occupabãt̃. ⁊
qꝛ ipi religiosi pñt ꝑ se ⁊ ꝓprios fa/
miliares tã ↄuersos quã donatos
multa ex illis predijs occupare per
hmõi aĩalia q̃ꝝ soluere decimas se
asserũt nõ debere. Seq̇t̃ pᵒ ꝙ ipm
capl'm amittet decimas p̃diales si
q̃s in illis p̃habuit. Seq̇t̃ sequũdo
ꝙ qꝛ ãtea hmõi p̃dia possidebãt̃ ꝑ
hoĩes seculares q̃ ĩ dict̃ p̃dijs nutri
ebãt hmõi aĩalia q̃ꝝ decimas red
dere recusant ipi religiosi. Seq̇t̃ in
quã ꝙ ꝓuẽt⁹ vñ dictũ capl'm sustẽ/
tabat̃ nõ mediocrit̃ diminueret̃ qd̕
cederet in dãnũ enorme ipoꝝ cano
nicoꝝ. h̕ ãt fieri eẽ ꝓhibitũ ↄcordit̃
decernũt doctores iuris canonici.
igitur ꝓpõ vera.

¶ Si ꝑtes ↄtẽdẽtes velint iu ꝓpõ. 4
ri et rõni acq̃escere viã mediã
amicabil' cõpõnis nõ erit dif
ficile inuenire

¶ Patꝫ ꝓpõ ex p̃habit̃. Nã dictũ ẽ
ꝙ ipi religiosi nõ st; astricti ad de/

cimas psonales ꝭm ꝙ hmōi. Jtē dictū ē eosdē religiosos nō fore ex/ emptos a pdialib⁹ decimis inq̃ztū hmōi olim ipi caplo debitꝫ subtra; ctꝫ. igiꝛ psonalib⁹ ꝛ pdialib⁹ intētꝫ restat vt arbitroꝝ circumspectō exa minet hinc inde. ꝛ ꝭm estimatiōem pboꝝ calculet q̃ztū emolumēti cōiꝛ psueuit ipi caplo ex suis decimis puenire añ fūdationē sepe dicti mo nasterij aut quāt⁹ eēt valor si hmōi monasteriū nō eēt ibidē pstructū. q̃ b⁹ pēsatis meo videre deberet sibis valor remanere ꝛ ad caplm puerti. vñ ñ ē silētio ptrāseundum ꝙ hmōi religiosi sīt viri idustriosi puidi ꝛ la borib⁹ agroꝝ ꝛ nutritōnib⁹ aīaliū dediti apti ꝛ periti. Jn ptigit ꝙ lo; cū sterilē sciūt facere fecūdum ꝛ ad nutritionē aīaliū idoneū atq; ꝓpici um Jtaq; si añ aduētū ipoꝝ religi/ osoꝝ terra vicina monasterio fuerit min⁹ apta ad reddēdū copiā puen tuū si i nutritōe aīaliū ñ frequētata ta si ihabitatorib⁹ ad decimas ob ligatꝫ rara. nūc āt p dictoꝝ religio/ soꝝ puidā pitiā euenerūt ꝯria. non videꝛ mihi rōi psonū ꝙ taxatio de cimaꝝ pēsari debeat ꝭm affluētiam reꝝ ꝛ aīaliū nūc sub eis vigētē. qꝛ h̄ eq̃liꝛ eēt eos grauare ad decimas p sonales. Quinimo vt ē pmissū ne cesse ē circūstātijs singul' pōderatꝫ estimare cōem valorē pri⁹ currentē aut q̃ currēt si dicti religiosi illic nō eēnt ꝛ iuxta h̄ moderatōnē assigna re tributoꝝ. Nēpe ꝭm hāc practicā soluaꝛ iusticie eq̃litas nullaq; ptiū naturā sui iuris patieꝛ meo videre Qd̄ spōte submitto iudicio limpi di⁹ sentiētiū ad glīam bñdicte trini tatis ineternū regnātis Amē

¶ Videꝛ distinguēdū papam posse simpl'r a decimaꝝ solu/ tōe dictos religiosos libertare

¶ Patꝫ nā potestas cuiuslibet p̄si dētis ē ei pcessa a deo ad edificati onē ꝛ ñ ad destructōē. vt habeꝛ 2ᵉ Corithioꝝ. x. Nec papalis ptās se extēdit ad ea q̃ sūt de iure dino' aut naturali. nō eñ papa pt immutare formā sacroꝝ q̃ istituta ē a xp̄o. nec pt occisionē inocētꝫ reddere leticiā. qꝛ ē ptra rōnē naturalē. dictū ē aūt de iure mali. debeꝛ puisio neccario rū ministris dini cult⁹. si g̃ ipꝫ capi tulū nō abūdaret vltra ppetētiam sue sustētatōis moderate. tūc si pa/ pa p̄tēderet puēt⁹ tal' ppetētie dimi nuere. nō eēt psentaneū rōni'. ꝛ per pñs nec audere psulere alicui ꝙ ta li pcessiōe vtereꝛ in foro pscie. qꝛ ce deret i pīudiciū iuris alteri⁹. Econ/ tra āt si ipm caplm abūdaret i puē tib⁹ respectu dini cult⁹ q̃ fieri i sua ecclia psueuit ꝛ religiosi esurirent. tūc si papa ꝓportōnabil'r dispēsaret iuxta pgruētiā dini cult⁹ videꝛ ꝙ tal' dispēsatio sua eēt approbāda qꝛ nō pueniret iuri naturali aut dino ꝙ opariꝫ distribueret mercedem ꝭm iusticie dignitatē. g̃ hec ꝓpō est ex abundanti

¶ Finis psilij mgr̃i Henrici Gorychū in q̃dā casu de iure ꝛ so/ lutione decimarū.

¶ Tractat⁹ mgr̃i Hērici Gory chū de supstitōib⁹. Ad laudē ꝛ glo riā bñdicte trinitatꝫ. gl'iosecq; sp̄ ꝟgi nis dei matris. ac toti⁹ curie celestꝫ

Nā lec ctōne nouis/ sima vestris me obligaui dilectionib⁹ respōsuꝝ qui busdā mihi p̄sentatꝫ casib⁹ supstitio nis ritū pcernētib⁹. q̃s absoluēdo repetere itēdo. Gratia āt dicēdoꝝ

renť in agris ꝛ ꝯcipere fiduciā pser/
uatōnis ex diuino munere gratui/
te exhibito. tñ credere ꝙ ipis cruci/
bus inq̄ꝫtum sic ꝛ tali tempe ꝯpo/
sitis insit virtus p quam pseruent
segetes ꝯtra grandines ꝛ tempesta
tes. In peris autē ꝛ bursis delate
pseruent suos portatores ab aura
mala ꝛ aliȷs tempestatibꝫ. est ex eis
velle ꝯsequi effectus. q̇ ex eis nō stꝫ
nati haberi. ꝛ qui nō sunt sui offi/
ciȷ. Nā sicut in rebus naturalibꝫ di
uina sapiētia pfixit reb⁹ determiatā
ꝟtutē ad determiatos effect⁹. ꝛ ad
tales effectus licitū est applicare ta/
les virtutes ꝛ nō amplius extende
re. Pari mō eadē ipa diuina sapiē/
tia determiatā ꝟtutē imposuit my/
sticis rebꝫ ꝛ ꝭm tales ꝟtutes lꝫ pce
dere. Amplius aūt extēdere pcedit
ex fantastica opinione mentiū ludi/
ficatarꝫ ex diabolica illusione. verbi
grā missa ordinata est in memoriaꝫ
passionis xpi ꝯferēs viuis ac defun
ctis p relaxatōe culpe ꝛ ipetratōne
grē. Si q̇s aūt volēs eā vlteri⁹ tra/
here credat sibi inesse ꝟtutē ad sanā
dū egritudīes corpales. aut ad fru
ctuū vbertates tāq̄ꝫ ex ꝟtute existē/
te in missa. cū illꝺ nō sit officiū misse
neq̄ꝫ talis ꝟtus legiť collata misse.
incurrit sic credens viciū supstitiōis
pcedens ex falsa opinione. imo ab
utens rebus diuinis. Etenī cum
hoīes sint variarꝫ affectionū ꝛ inde
terminatas habeāt fantasias. no/
toriū ē ꝙ seq̄ tales credulitates. sē a
rebꝫ diuinis auferre ordinē diuīe sa
pientie. q̇ in oībꝫ hāc obseruat regu
lā. ꝙ indidit rebꝫ a se factꝫ determi
natas ꝟtutes ad determiatos effe
ctus. fiunt aūt misse ad ipetrandū
pmemoratos effect⁹ nō q̇dē q̄si ip/
sis missis credať indita ꝟtus taliū
effectuū. sꝫ ob reuerentiā dei ac sctō
rū ex fiducia iporꝫ sperādo auxiliū
put nouerūt ꝯgruere ad salutē aīa
rum nostrarꝫ. igiť ꝛc.

¶ Diuersas fore obseruātias xpo͂ septia supsticiosas in diuersis locis mirādū nō est pensatis earuꝫ originalibꝫ radicibꝫ.

¶ Hec xpo apparet. Nā constat
christianū populū pcessisse ex gen/
tili quodā populo. q̇ idolatrie dedi
tus. fuit plenus ritibꝫ supsticiosis.
Et q̄uis pdicatio euāgelica idola
triā expulit ꝛ alios errores cōtra
fidē obuiātes. tñ fex eius nō fuit ad
liquidū exinanita q̇n remanerēt re/
liquie q̇dā variarꝫ obseruationū. si
cut apparet expsse in obseruātiȷs cir
ca nouiluniū ꝛ dierꝫ egyptiacarꝫ. et
put multi volunt in die lune aliq̇ꝺ
nouū opus inchoare vel tunicā no
uā induere. ꝛ sic de aliȷs diuersis ri
tibꝫ in diuersis terris. Preterea ho
mines negligēdo spūalia bona imo
derate inherent bonis corpalibꝫ cir
ca ppria corpa ꝛ res exteriores ppť
qꝺ nimia sollicitudīe sp somniant
media pueniēdi ad ea q̇ diligūt. Sa/
thanas igiť ex demeritꝫ taliū hoīm
nouit se trāsfigurare ī āgelū lucꝫ a/
cipiēs pmissionē sub spē pietatꝫ fal/
lendi hoīes sic supcuriosos generā
do fantasiā ꝙ diuina ꝟba ꝛ alia my/
stica pter id ad qꝺ diuinit⁹ ordināť
habeāt ꝟtutē ad tales effect⁹ q̇ ꝟsanť
in affectibꝫ eorꝫ. Ingerit ei se demō
affectibꝫ sic iordiatꝫ. ac p h̄ sibi q̇dā
mō subditꝫ vt mł'tiplici⁹ eos variȷs
erroribꝫ illaq̄at. Nec obstat ꝙ ī pn/
cipio ī talibꝫ obꝭuatōibꝫ aliq̇d veri
hoīes expti sint. qꝛ cū hoīes icipiūt
hmōi obꝭuātiȷs aīm suū iplicare.
mlta ꝭm hmōi obꝭuatōes eueniūt
p deceptōeꝫ demonū vt his obꝭua
tiōibꝫ hoīes iplicati curiosiores fiāt
ꝛ sese magꝫ igerāt mltꝫ laq̇is pnici/
osi errorꝫ vt dꝛ Au. i. ii. ꝺ doc. xpiana

Vn̄ ⁊ Raymūdus allegat Aug. dicentē q̄ sepe ex p̄missis obſuationib⁹ talia inueniunt̄ accidere ex dei p̄missione. vt illi q̄ hoc audiūt ⁊ vident ꝓbent̄ in q̄li fide sint apd deū. In cui⁹ testimoniū dr Deuterono. xiij. Si surrexerit in medio tui propheta. aut q̄s somniū se vidisse dicat. ⁊ p̄dixerit signū atq̄ portentū et euenerit qd locut⁹ ē. ⁊ dixerit tibi Eam⁹ ⁊ sequmur deos alienos q̄s ignoras ⁊ seruiam⁹ eis non audies v̄ba ꝓphete illi⁹ aut somniatoris. q2 tentat vos dn̄s de⁹ vester vt palā sciat vtrū diligat⁹ eū an nō in toto corde. ⁊ in tota aīa vestra Ecce sententiā memoria dignā. Certū est q̄ magnū hoīes trahūt argumētū ex hoc. q2 p tales obseruatōnes pluries ꝯptū ē ita euenisse. ⁊ nihilomin⁹ fides adhibēda nō ē. tū q2 nōnūq̄ ad ꝓuocatōem fidei de⁹ talia fieri p̄mittit. nōnūq̄ vanis affectōnib⁹ hoim demon occulte se ingerit illaqueando eos p̄niciosis errorib⁹. vt allegatū est. igitur ⁊c.

ꝓpō octaua

¶ Obseruātia post baptismū fieri cōsueta in aliquib⁹ locis. potius ociosa meretur prima fronte dici q̄ illicita ⁊ potest esse pie interp̄tatōnis

¶ Hec ꝓpō ptz. Nā in aliqb⁹ locis post baptismū p̄sbyter baptizans portat corp⁹ xp̄i in pixide. ⁊ inde recipit vnā hostiā leuās eā duob⁹ digitis. vt patrini videāt hostiā. postea abluit illos digitos aqua. ⁊ illam ablutōem dat infantulo baptizato vt bibat eā. q̄ tū nōdū bibere pt. Dicit igit̄ ꝓpō. q̄ p̄mo aspectu tal' obſuātia videt̄ ociosa. q2 nō videt̄ alicui⁹ vtilitatē ſ3 nō videt̄ illicita. q̄si aliqd malū ⁊ ꝓhibitū ꝯtineat. q2 nō dat̄ nisi pura aqua puero q̄ si bibit vel nō bibit nihil refert. ē enī q̄si aliqd indifferens. Et quia baptism⁹ ianua sacramētorū ⁊ regeneratōis spūalis introit⁹ p quē fit adaptatio ad eucharistie sacramētū forsitan ad illi⁹ signatōem talis obseruātia potuit esse introducta. Itaq̄ si ego essem pastor in aliq̄ tali loco vbi ex antiq̄ talis ꝯsuetudo inoleuisset. ego absq̄ scrupulo me ipsum ꝯtēperarē. nisi aliqd emergeret aliud q̄ ad presens possim considerare. igitur ⁊c.

ꝓpō ix

¶ Circa p̄dictas obseruationes informand⁹ est populus ne illas faciat sinistra intentione. q̄ si nolit ab intentōe impia supsedere. nihilomin⁹ talis ritus exterminari debet penali exequutōe. nec hoc est rectam deuotōnem tollere. vel actiuū scandalū p̄bere.

¶ Hec ꝓpō apparet. q2 multi ex ignorātia peccāt parati se submittere informatōi suorū supiorū. Et ideo tales tanq̄ bn̄ sanabiles p informatione simplicē reuocant̄ ad viam rectā. Si v̄o initi velit ppl's suo sensui nec desistere ab intentōe supsticiosa necesse erit vti acriori medicina. vt morb⁹ curet̄ ⁊ non inualescat. Nec sub dissimulatōne ē transeundū in his q̄ ꝯcernūt christianā religionē. Mod⁹ āt in p̄ticulari ꝓcedendi in punitōe taliū potius ad iura p̄tinet q̄ ad theologiā. Et q2 null⁹ anim⁹ inordinat⁹ meret̄ dici deuot⁹ cū deuotio sit actus religionis. ꝯsequēs ē q̄ tales errores p̄niciosos eradicare nō ē tollere rectā ⁊ verā deuotionē. Vn̄ in omī sacrificio leg' preceptū erat vt sal apponeret̄ q̄ fcat̄ discretio debita in cultu diuino. et

et ꝑ quasdã certas orões benedictio. deinde eis vti reuerẽtius ꝛ in ꝓncipio comestionis ex intentõne ꝑcircũstãtionata nec illicitum videtur neqꝫ supsticiosum.

¶ Hec ꝓpõ apparet Nã dt aplus pͤ ad Corin. iiij. Nihil ẽ reijciendũ qđ cũ grãꝝ actõe accipit. Cãm statim subiũgens ait scificat em̃ ꝑ ꝟbũ dei ꝛ orõez. vñ Nicola⁹ de lyra amplius dt ꝙ sicut aq̃ bñdicta cõfert ad delendũ venialia pari mõ cibꝰ ꝟbo dei scificat⁹ valet ꝯtra pctã venialia. Quẽadmodũ igit indubitãter laudabile ẽ pmittere bñdictõez ꝓncipijs prandioꝝ. ꝛ q̃rũcũqꝫ comestionũ ꝑ orões ꝓpicias. Silr videt ꝯmẽdabile vt q̃dã vli bñdictõne ꝑ determinatas orões. huic rei ꝓpicias sanctificent silr ꝛ semel victualia ex diuersis domibꝰ illata ne minister ecclie grauet ꝑ singlas domos discurrẽdo. Vñ ꝛ hostie pacifice ꝑ oblatõem ꝯsecrabant. Deiñ i tres ꝑtes distribuebant. q̃ꝝ vna incẽdebat ad honorẽ dei. Alia ꝑs erat sacerdotis. Tercia erat offerentiũ et ea vescebant in eodẽ loco vel i hierusalẽ tãqꝫ cibo ꝯsecrato. vt habet Leui. vij Huic etiã attestat ꝯsuetudo valde vlis in diuersis diocesibꝰ vbi spẽaliter circa festũ pasche ob reuerentiã cõionis spũalis cibi cõsecrant alia esculenta q̃tinus occupatio magis assidua sit circa ciborũ sumptionẽ. ꝛ oĩa ꝑticipẽt quãdam spũalitatẽ sicut etiam ea ꝯsecrant q̃ deseruiunt eucharistie sacramento vt altare. vasa. mappe.

ꝓpõ iiij. ¶ Sequũde obseruantie pratica. si eo mõ fiat q̃ ẽ exposita ẽ illicita vana ꝛ supsticiosa.

¶ Nec ꝓpõ apparet ex ꝓncipio in capite hui⁹ materie pmisso. Nã ea sunt vana ꝛ illicita q̃ ex falsa fantasia alicui⁹ ꝓcedũt ſm quã ꝑtẽdim⁹ aliq̃d ꝯseq̃ ꝑ aliq̃ media tãqꝫ ꝑ cãs ex qbꝰ talis effect⁹ nõ ẽ nat⁹ ꝓuenire. Sicãt accidit in practica huius sequũde obſuantie. Dicit em̃ ꝙ in penali septimana ponunt scapule porcine ad altaria vel includunt in altaribꝰ ꝛ legunt suꝑ eas quattuor passiões q̃ttuor euãgelistaꝝ. s. i die palmaꝝ. feria tercia. feria q̃rta. ꝛ bona feria sexta sequẽtibꝰ. qbꝰ sic lectꝭ credit ꝙ hmõi scapul acq̃rat talis ꝟtus ꝙ cruces facte de cranijs illarũ scapulaꝝ habeãt ꝟtutẽ pseruandi hoĩes a pericul marꝭ. ꝛ ab inimicis corꝑalibꝰ. s. raptoribꝰ ꝛ ab oĩbꝰ infortunijs. Nanc ãt practicã esse supsticiosam videt facile discurrẽti ꝑ ei⁹ ꝑticulas. Vñ ipa crucis signacula pñt ꝯsiderari vno° ꝓut sunt q̃dã forme artificiales. corpoꝝ ãt artificialiũ forme ꝓcedũt ex ꝯceptõne artificis. ꝛ cũ nihil aliud sint q̃ꝫ cõpositio. ordo ꝛ figura. vt dr pͦ physicoꝝ. nõ pñt habere naturalẽ ꝟtutẽ ad agẽdũ. Jñ ẽ etiã ꝙ corꝑa artificialia ex ipressiõe celestiũ corporũ nullã ꝟtutẽ sortiunt inq̃ꝫtũ sunt artificialia. sꝫ solũ ſm materiã naturalem ꝓpter qđ Augusti. x. de ciuitate dei reprobat Porphyriũ quẽdã ponentẽ ꝙ q̃dã imagines sub certꝭ ꝯstellatõnibꝰ fabricate. rõne figure ꝯseq̃rent silem ꝟtutẽ cũ rebꝰ q̃ꝝ forent imagines. Nõ igit cruces ſm ꝙ sunt q̃dã forme artificiales sortiunt aliquã ꝟtutẽ Si ꝟo crux ꝯsideret in rõne signi ꝟe crucis. sic ꝑdicat sue ꝟtutꝭ ꝑconiũ ꝯtra ꝑtãtes spũales neq̃cie in celestibꝰ. Sꝫ tũc nõ refert in q̃ materia sit tale signũ. Neqꝫ ex lectura alicui⁹ euãgelij sibi cõfert ꝟt⁹ quã habuit ex hora passio/

nis. neq̧ ipi cruci sic facte inest aliq̄
virtus p̱manens queadmodū ma
gneti inest virtus attractiua ferri q̧̄
uis ob reuerentiā vere crucis. Jmo
p̄o potius ipius crucifixi ⁊ intuitu
deuotōnis fideliū deus mira inter
dū p̱ signū crucis operef. Sicut em̄
securi nō inest virtus artis nisi q̄n
artifex actu mouet securim. sic ne-
q̧ sacramentis neq̧ reliquijs ⁊ si-
gno crucis aut verbis inest virtus
in actu nisi motu summe artific̨ ad
illos effect⁹ ad q̄s determiate tunc
specialr̄ ꝯcurrit. Rursus nec ipa le
ctio passionū est instituta ad ꝯferē-
dū talem virtutē ꝯtra q̄cunq̧ peri
cula. velle igif verba sacra extendi
ad virtutē q. neq̧ imediate a xp̄o ip
sis est collata neq̧ p̱ auctoritatē ec-
clesie est sup̱sticiosum ⁊ vanū. Sic
em̄ q̇dam Parisius putabat v̄ba
ꝯsecratōis eucharistie. posse sanare
regē eo q̧ trāssubstantiāt panem in
corp⁹ xp̄i. nō attendēs hm̄ōi verba
ad certū effectū esse determinata ex
virtute p̱ ministrum a deo collata.
Reliquif igif friuolū esse q̧ rōne le
ctionis dictoꝝ euangelioꝝ adueni-
at crucis signaculis tunc factis q̄-
dam vniuersalis virtus que eis in-
trinsecaf ⁊ p̱ quā inexistentē ⁊ p̱ma
nentē eoꝝ portatio liberet indifferē
ter ab om̄i periculo. Non em̄ deus
cōtulit rebus sacris quicq̇d ⁊ q̧̄tū
potuit sed q̧̄tum placuit. velle aūt
ad vlteriora extorquere est extra or
dinem diuinitus exorbitare. igif ⁊c̄

¶ Jn aliquib⁹ cedulis scri-
bere nom̄ia trium regū ⁊ col-
lo suspendere ob reuerentiā
dei ⁊ ipoꝝ trium regum ⁊ ex ipsoꝝ
fiducia sperare auxilium non
est illicitū. credere aūt ipis ver
bis scriptis inesse aliquā vir-
tutem sanandi quaslibet infir
mitates ē vanū ⁊ sup̱sticiosuȝ

ppō q̄nta.

¶ Nec ꝑpositio patȝ ꝯformiter su
pradictis. Nam ob reuerentiā dei
et sanctoꝝ licet portare in collo reli
quias sanctoꝝ vel euāgeliū. oratio-
nem dn̄icam ⁊ similia. ⁊ ob reueren
tiā in tali portatōne exhibitā piū
est fiduciam ꝯcipere de adiutorio
dei ⁊ sanctoꝝ. Sed q̧ ipis verbis
neq̧ a deo. neq̧ ab ecclīa quasi ex
auctoritate dei est collata virtus sa
natiua. si quis p̱ talia verba inten-
dat ꝯsequi quascūq̧ sanitates. ta-
lis ex falsa opinione p̱cedit ⁊ fit cō-
tractus q̇dam tacitus cū antiquo
aduersario. cum quo semp̱ nobis
bellum est indictū ⁊ nullius societa
tis pactū. igif. Et pari modo respō
deri posset ad obseruantiā scriptu-
rarū q̇bus scribif. Lutū fecit dn̄s
ex sputo. ⁊ iesus aūt p̱ medium illo
rum transibat. Verū quia diligen
ter obseruant ibi tempus ⁊ horam
scribendi. suspicio satis apparens ē
q̧ opinātur illis verbis tunc acqui
ri aliquam spēalem virtutē q̄ opaf
effectus p̱ eos affectatos. Quo cō
tra p̱ suos pastores deberēt infor-
mare ne talib⁹ fantasijs fiduciaȝ ad
hiberent. eo q̧ essent friuole ⁊ a ma
lignis spiritib⁹ p̱curate. q̄ sub spe-
cie boni nouerūt versuciā suā pallia
re. ⁊ diuersis laqueis aīm nō resistē
tem implicare. igif.

¶ Jn die palmarū cruces
facere iuxta tenorem quarte ppō vi
obseruātie penitus sup̱sticio-
sum est procedens ex ludifica
ta mente.

¶ Nec ꝑpositio patȝ. q̧ licet posset
pie interp̱tando cōcedi q̧ tales cru
ces ob reuerentiā dei ⁊ sue amarissi
me passionis ad suā memoriā pone

ꝓhibeāt mel offerri ꝓpter idolatriā
et īfideliū ritū ne vlla fieret ꝓpli dei
cū īfidelib⁹ cōio. vt pꝫ Leuitici ꝛ°.
Et ex eodē apparet ꝙ ꝓhibētes ta-
les supstitōes nō suscitāt ex pte ip-
soꝝ aliqd scādalū Si āt praui acci
piāt occasionē scādali ꝓpt h̄ v̄itas
religiōis nō dꝫ ptermitti exēplo sal
uatoris q̇ nō cessauit docere v̄itatē
ꝙuis pharisei scādalizabāt. vt pꝫ
Matthei decimo q̇nto. ḡ ꝛc

¶ Explicit tractat⁹ de supstitio
nib⁹ venerabil' mgr̄i Hērici Gory-
chū sacre theologie ꝓfessoris eximij
in q̊ iuxta obligatōeꝫ suis discipul'
ī q̄dā lectōe ordiaria factā mgr̄ al'r
r̄ndet certis casibus ritum supersti
tionis concernentib⁹

¶ Incipit tractat⁹ mgr̄i Henrici
Gorychū ď practica eijciēdi demo
nes Ad laudem bn̄dicte trinitatis
gloriose q̄ semp v̄ginis dei matris
Marie ac toti⁹ celestis curie

Trum
ad eijciēdum ab
hoib⁹ demones
practica q̄ q̇daꝫ
sacerdotes vtūt
sit bona aut ap-
ꝓbāda Et vide
tur ꝙ nō sit licita hmōi practica. p°
q̇dē qꝛ ea q̄ spēal'r ꝯcernūt vitā xpia
nā dn̄t emanare ab ordiatōe eccl'ie
q̄ ē mgr̄a vite xpiane. sꝫ hmōi pra-
ctica nō ē ordiata p ecclīaꝫ Cui⁹ vi
dēt q̄dā signa Nā diuersi sacerdo-
tes diuersimode ꝓcedūt ī tali praxi
ꝛ nō ſm vnū ꝛ ꝯsilem modū. tanq̄
q̇libet ꝓ ꝓo spū mot⁹ seq̄ret suā fan-
tasiā. Tū ꝛ°. qꝛ vtētes hmōi nego-
cio cōit sīt min⁹ docti ꝛ ī sacris lit-
teris īperiti. ita ꝙ si iterrogarēt. vbi
determiāt ī sacra scptura vl' canoni
ca ꝙ talib⁹ medijs demones forēt
eijciēdi. ipi nesciūt hmōi q̄sito satis-
facere Tū 3°. qꝛ q̇ de hmōi praxi se
intermittūt sepi⁹ sīt min⁹ ꝓbate vi-
te ꝛ plerūq̄ q̄dā ab eis sustinēt cō-
tumelias corpales. Nō ḡ videt ꝙ
sint exequutores ordiationū eccl'ie
in exequutiōe p̄memorate praxis.
Preterea frustra ē medicina p quā
sanitas n̄ attigit. sꝫ demones mul-
totiēs nō expellūt neq̄ obediūt ad
r̄ndēdū sꝫ fingūt se fore mutos ꝛ p
ꝯn̄s dcā praxis ē ieffica x ad fineꝫ p
cōceptū In oppositū pt allegari illd
qd hēt Luce. x. de discipul' q̇ xpo di
cebāt Dn̄e etiā demonia subijciunt
nob in noīe tuo Et Marci vltio dr
ꝙ ī noīe meo demonia eijciēt. Sil'r
Aug⁹. dt ī lib. de symbolo ꝙ p̄uuli
exorcizant. vt pellat ab eis diaboli
ptās inimica q̄ decepit hoīes. Vn̄
exorcism⁹ ē ꝯtra energuminos. i. ar
repticios ordiat⁹ Gr̄a pn̄tis mate-
rie ē aduertēdū ꝙ tal' ordo reb⁹ ē in
stitut⁹ p dinā sapiam. vt ex cogniti
one sensibiliū assurgam⁹ ī noticiā ꝛ
cognitionē spūaliū Videm⁹ āt in re
gimie hūane politie nedū rectores
fore sollicitos de his q̄ directe perti
nēt ad bonū seu salutē cōitatꝫ ciuil'.
q̇nimo ipoꝝ rectoꝝ cura ꝓuidētial'
īsistit ad remotionē ipedimētoꝝ pa
cis ſm quā respublica feliciter ꝯser
uat ꝛ ad resistēdū hostib⁹ bonū cōe
pturbare laborātib⁹. vn̄ ordinat ea
q̄ sīt nc̄caria ad bellicā optunitatem
cui deseruiūt militares ꝛ multe alie
artes ad eūdē finē ꝓpinq̇us ꝛ lōgin
q̇us se hn̄tes Etem̄ n̄ solū in hoīe.
verūetiā ī aīalib⁹ irrōnalib⁹ natu-
ra igeniauit appetitū irascibilē tāq̄
ꝓpugnatorē ipsi⁹ appetit⁹ ꝯcupisci-
bil' ꝯ̄ q̄cūq̄ ipedimēta ei⁹. vt pacifi
ce ac dlectabil'r fruat bono sibi con
ueniēti. qꝛ igit sic tā in natura q̄ in
arte ī reb⁹ sensibilib⁹ ē ꝓuisuꝫ. tenē
dū ē ꝙ his q̄ ptinent ad spūale bo-

nū vite christiane nō sit subtracta oportuna puisio q̄tinus talis vita tueatꝰ ꝯtra inuisibiles sue salutꝭ aduersarios. vbi ꝯsiderandū ꝙ hmōi hostes loquēdo in gn̄re dupliciter vexāt genꝰ hūanū videlicꝫ interius tētādo ꝛ corpali obsessiōe infestādo eoꝙꝫ videre restat qbꝫ remedijs lꝫ q̄liter vti ꝯtra vtrāqꝫ hostilē inpugnatōem taliū ptātū. vn̄ ponēde stꝫ aliq̄ue ꝓpositiones

ꝓpō. pͣ. **Licitū ē nobis vti q̄busdā remedijs intētiōe repellēdi a nobis hostē malignū. nō aūt ad aliq̄d ab eis addiscendum vel ad aliquid ab eis obtinendū.**

¶ Hec ꝓpositio ē doctoris scti 2ͣ 2ᵉ Questiōe xc. articulo 2ᵒ vbi sic dꝫ ꝙ demones in cursu huiꝰ vite nob aduersarij ꝯstituunt nō āt eoꝝ actꝰ nr̄e dispositōe subduntur. sꝫ dispositōi diuine ꝛ sanctoꝝ āgeloꝝ. teste Aug. 3ᵒ de trinitate ꝙ spūs deserto regitꝰ p spm̄ iustū possumus ḡ demones adiurādo p ꝟtutē diuini noīs tāqꝫ inimicos repellere ne nobis noceāt vel corpaliter vl spūaliter ṡm ptātē datā a xp̄o ṡm illud luce. x. Ecce dedi vob ptātē calcādi supra serpētes et scorpiōes ꝛ supra oēm ꝟtutē inmici. ꝛ nihil vobis nocebit deinde subdit Nō tn̄ licitū ē eos adiurare ad aliq̄d ab eis addiscēdū vel etiā ad aliq̄d ab eis obtinēdū q̄a h̄ ptineret ad aliquā societatē cū ipis habēdā. Cōsequēter subiūgit nisi forte ex spūali instinctu vel reuelatōe diuina aliq̄ scti ad aliq̄s effectꝰ demonū opatiōe vtanꝰ sicut legitꝰ de beato. Iacobo ꝙ p demones fecit Hermogenē ad se adduci hec etiā ꝓpositio sufficiēter pt deduci ex notabili pmisso de ꝯpatiōe puisiōis hūane circa vitā ciuilē ꝯtra hostes visibiles ꝛ puisiōis fideliū ꝯtra inualignos inuisibiles q̄a si nec natura nec ars deficit in necessarijs multo minꝰ grā q̄ ꝛ certior ē ꝛ liberalior in nccārijs dignabitꝰ pmittere defectū

¶ Quāuis practica repellēdi demones sit ṡm se licita tn̄ eiꝰ exequutores multa practicando frequēter ꝯmittūt illicita. ꝓpō scd̄a.

¶ Prima ps huiꝰ ꝓpositōis satis apparet ex iā p̄habitis. Sꝫ 2ͣ ps ostēditꝰ q̄a ipi practicātes multotiēs sup diuersis negocijs formāt ꝙ plurima iterrogatoria. Querūt em̄ q̄d agitꝰ in tali regiōe aut patria. vtruꝫ aīa talis defuncti sit saluata vel dānata. vtrꝫ etiā suspicꝰ criminis q̄busdā psonis impositi sit ꝟa ꝛ sic de alijs silibꝫ. Oēs em̄ tales q̄stiōes stꝫ p̄hibite nec fiducia est adhibēda ꝟbis diaboli vn̄ Chry. dꝫ marci pmo exponēs illud ꝟbū dn̄i ꝙ spūi immūndo dixit obmutesce ꝛ exi ab hoīe. salutiferū h̄ nob dogma datꝰ ne credamus demonibꝰ ꝙtūcūqꝫ denūciēt veritatē igitꝰ ꝛc.

¶ Cū q̄ p̄sumit ab imūdo spū alios mūdare pus ab imūdo spū fore mūdū nō est absolute necessariū. tn̄ eū esse antea mūdatū est ꝛ tali officio ꝛ sue saluti ꝯsentaneū ꝛ cōgruū. ꝓpō. iij.

¶ Huiꝰ ꝓpositōis pma ps apparet ex h̄ q̄a opatio ꝟtutū ꝛ grā sanitatū ꝛ hmōi sub q̄bꝫ ꝯphēditꝰ expulsio demonū ptinēt ad grām gratisdatā q̄ distinguitꝰ a grā gratūfaciēte et sic peccatores habēt grām p quā eijciūt ab obsessis demonia lꝫ mō sint mūdati ab immundo spū. vn̄ Math. vij. saluator dꝫ ꝙ multi in die illo dicēt mihi dn̄e nōne in noīe tuo ꝓphetauimꝰ ꝛ ī noīe tuo demonia eiecimꝰ ꝛc. q̄bꝰ tn̄ dicet discedite a me opārij iniq̄tatꝭ nunqꝫ noui

vos igiť pʒ pª ps. 2ª ppo ps apparet
p Isidorũ in. vij. li. Ethimologiaꝝ
vbi dr ꝙ Exorciste a greco i latinũ
adiurãtes vł increpãtes nũcupanť
Inuocãt eñi sup cathecuminos ꝛ
sup eos q̇ habẽt spm̃ imũdũ nomẽ
dñi adiurãtes p eũ vt egrediať ab
eis. Deinde subdiť dʒ ãt spm̃ mũ/
dũ habere q̄ spiritibꝫ ipat imũdis ꝛ
malignũ expellere de corde suo quẽ
expellet de corpe alieno ne medici/
na quã alij facit sibi nõ psit. ꝛ dicať
ei Medice cura teipʒ vñ Act. xix. ha
beť ꝙ filij scene pncipis iudeoꝝ pas
si fuerũt magnã ꝯtumeliã a q̊dã de
moniaco q̇a ipi existẽtes imũdi psu
mebãt alios ab imũdo spũ mũda
re h̊ officio xp̄s vsus est cũ multos
demoniacos saluauit atqʒ sanauit
h ordo dr a salomone descẽdisse. q̇
quẽdã modũ exorcizãdi inuenit q̊ de
mones adiurati ex obsessis corpibꝫ
pellebãť. huiꝰ ordinis officiũ ꝛ vsuʒ
expssit dicẽs. Si ego i belzebub eij/
cio demonia filij vr̃i. s. exorciste in q̊
ecȷiiũt. Et q̇a ordo sacerdotał ẽ. su
pior ꝯtinẽs ptãteʒ ordinũ inferiorũ
q̇a etiã ipi sacerdotes pus recipiũt
ordinẽ exorcistaꝝ q̄ʒ sacerdotalẽ iõ
vsus huiꝰ ordis ꝯueniẽť exerceť p sa
cerdotes ꝛ sic pʒ tota ppõ declarata

ppõ. iiij. ¶ Cõtingit simul plura i vnã
integrã cãm ꝯcurrere q̇bꝫ ipse
spũs malignus cõpellitur ab
obsesso corpore recedere

¶ Hec ppõ pʒ nã aq̄ bñdicta stola
ꝯsecrata ꝛ hmõi ex vi ꝯsecratõis p
ticipãt quãdã ẟtutẽ attenuãdi ẟtu
tẽ ipiꝰ demonis. ꝛ ipi adiurãdi so/
lẽt põni in aq̄ bñdicta ꝛ circũligari
stola ꝛ silibꝫ Rursus signũ crucis
incutit terrorẽ diabolo iq̄ʒtũ repsen
tat ꝗ verã crucẽ in q̄ victꝰ ẽ ipe diabo
lus. Adhuc autẽ inuocatio diuini
nõis ꝛ glose sp ẟginis dei genitri/
cis q̄ inimicis ẽ terribił vt castroꝝ
acies ordinata. Silr̃ iuocatio san/
ctoꝝ ob eoꝝ reuerẽtiã coercet ptãtẽ
imũdoꝝ spirituũ. sicut etiã ob me/
moriã eoꝝ ꝛ reuerẽtiã licite in cedul
noia eoꝝ ꝯscripta suspẽdunť ad col
la ad tutelã ꝛ custodiã ꝯtra nr̃os
hostes inuisibiles. Deinde q̄dã ora
tõẽs ecclesiastice ad hmõi vsuʒ ad a
ptate iq̄ʒtũ pferũť ab ipis ministris
in forma ecclie ꝛ inituť liberalitati
seu miscdie sic nõ modicũ fructũ in
terdũ ꝯsequunť. Nec mirũ si istis ꝛ
alijs pariť aggregatꝫ potestas de/
monũ aut minuať aut penitꝰ exter/
mineť cũ etiã suauitas melodie mu
sicał ipediat effectũ demonis circa
hoies obsessos. p vt narrať ꝙ saul
leniꝰ habebat dũ dauid corã eo lu/
deret in cithara. Cuiꝰ ratio ẽ q̇a mi
sericors dñs fm certũ gradũ pmit/
tit diabolo exeq̄ suũ posse. ꝛ iõ aliq̄
possunt naturaliter adhiberi i reme
diũ ne passuʒ tãtũ sentiat sicꝫ si talia
remedia nõ eẽnt apposita; sicut etiã
agẽs naturale habẽs determinatũ
gradũ actiuitatꝫ magꝫ vel minꝰ sor
tiť suũ effectũ fm q̄litatẽ ꝯcurrẽtiũ
circa passuʒ disponẽdũ igiť ꝛc.

¶ Rationabile ẽ i diuersis lo ppõ. v
cis a diuersis sacerdotibꝫ pra
cticã expellẽdi malignos spũs
exerceri varijs modis.

¶ Hec ppõ pʒ q̇a ea q̄ sunt ad pla
citũ stꝫ diuersa apõ diuersos vt ha
beť. v. Ethi. Est ãt ꝯsiderãdũ ꝙ cõ
tigit aliq̄ fore determinata p vt fm
suã cõem ratõeʒ accipiũť. sʒ tñ speci
ficatio illiꝰ cõis remittiť libertati. sicꝫ
ꝙ malefactor ẽ puniẽdꝰ determinať
p naturalẽ ratõem sʒ ꝙ hac pena vł
alia relinquiť dispositõi pncipan/
tiũ. Similiter ꝙ deus ex oi reueren
tia ẽ colẽdꝰ dictat ratio naturał ma
nudicta p fidẽ. sʒ ꝙ h̊ mõ aut alio

spēalr̄ relinqr̄ in multꝫ ad deuotōeꝫ fideliū rc̄ꝭs Pari mō itelligēdū est in ꝓposito ꝙ.s.loquēdo i gn̄e sic ad expellēdū spm̄ malignū ꝯferūt sup dicta ꝛ silia. tn̄ illō vl'e pt diuersimo de determiari i spēali.psertim pēsa ta larga nunerositate eoꝝ q̄ nobis pn̄t deseruire ad obuiādū nocumē tis q̄ aduersus nos ipi spūs neqꝫ machinantur.

ꝓpō vi ¶ Practica ꝯtra vtrāqꝫ vexa/tionē demonis partim ē con/silis.tn̄ alio mō est dissilis cō ditionis ꝛ potestatis

¶ Hec ꝓpō pꝫ.qꝛ i vtraqꝫ practica ptēdit idē finis in cōi.s.repulsio de monis qn̄tū ad ptātē quā sibi vsur/pat ex pctō hōis.put sibi pmittit. ꝛ ideo ꝯ vexationē vtrāqꝫ adhibētur plura eadē.videlꝫ aq̄ bn̄dicta. ꝛ lo cus ꝯsecrat⁹ ꝛ res ꝯsecrate. ꝛ simil' mod⁹ icrepatie obloquēdi.put satꝫ ex vsu supponit. Attn̄ exorcismus ꝯ vexationē iteriorē ꝛ ipedimētū pre stādū ꝯ effectū baptismi in pueris tal' ē determiat⁹ p ecclīaꝫ.ꝛ ꝯsequit ꝟtutē ex ope opato Sicut ei baptis mus i pncipali effectu se hꝫ respe/ctu sacri.sic se hꝫ dispositiue ipe ex/orcism⁹ q̄ exhibet an baptismū sed mod⁹ exorcisandi ꝯ vexatōes cor/porales nō ē tradit⁹ sub determia ta forma p ecclīaꝫ.neqꝫ sortit suum effectū ex opere opato.qꝛ sic obsessi sp liberarent cui⁹ ꝯriū ē notoriū.ꝗ rc̄.

ꝓpō vij. ¶ Quasdā adiurationes p de monū expulsione.quasdā etiā orationes esse magis ꝓpicias est verisimile

¶ Hec ꝓpō apparet p⁹ ex h̄.qꝛ ſm Gregoriū scriptura q̄ i vsuꝫ religiōis xp̄iane assumit ꝯparat agro pleno quē dn̄s bn̄dixit i q̄ ꝯ oēs morbos ueniūt medicamia. Sicut ꝗ ꝯ ali os ꝛ alios morbos corpales adhi beri solēt diuerse medele.sic verisile ē ꝙ ꝯ laborē a demone illatum ē fa miliare remediū p spēales adiura/tōes ꝛ orōes.vn̄ hui⁹ signū ē ꝙ ex/orcismus salis ꝛ aq̄ qb⁹ ipi adiurā/tes vti ꝯsueuerūt.ꝯtinet q̄sdā ꝓpri as adiuratōes ꝛ orōes. Et bn̄dic⁹ cereoꝝ ꝛ palmaꝝ etiā fit p orātes i uocatōes Et bn̄dictō domoꝝ pmi t⁹ ihabitādaꝝ ꝛ ita de aliꝭs.q̄nimo reperiūt q̄dā spēales ꝛ pie orōnes huic vsui deputate. ꝛ vt fert a sctis Hierony. Ambro. ꝛ ꝯsilib⁹ edite. teste nēpe experiētia nimium ferūt egre ꝙ eis iproperat deū q̄ te genu it dereliq̄sti. ꝛ oblit⁹ es dn̄i creato/ris tui.vl' ꝙ dr̄ martyꝝ sanguis ipe ret tibi.quēadmodū etiā ostēsio eu charistie ꝯsecrate ē ipis penosa Rō āt pdictoꝝ ē.qꝛ oē illō cui⁹ ꝟtus est vl'is ad multa idiget specificatōne vt sortiat effectus spēales. cū itaqꝫ vniuersitas scrpturaꝝ ad q̄s xp̄ian⁹ pl's nūc orādo.nūc legēdo refugit ē sic q̄dā medicinal' Apotheca exu berās ad oēs ncc̄itates subleuādas ꝯns ē q̄dā q̄si ꝓpa electuaria huic indigētie fore adaptāda.ꝗ rc̄.

¶ Huic negocio q̄sdā sctōs p ꝓpō.
aliꝭs eē priuilegiatos nō caret viij
ratione ꝛ apparentiꝭs.

¶ Ptꝫ hec ꝓpō ex siliitudie ad mor bos corpales q̄ cū sint varij i eisdē terris ꝛ ꝯsiles in diuersis ꝓuicijs ꝛ regiōib⁹.de⁹ volēs honores distri/buere sctis suis ꝯstituit eos patro nos sup hmōi diuersos morbos in eadē terra.vl' sup ꝯsilem i diuersis locis eo ꝙ bn̄ficiū sanitatꝫ singula/rit ꝓuocat hoies ad ipēdēdū sanctꝫ honorē ꝛ reuerētiā. Pari igit ratōe quosdā patronos spēales inter san ctos huic rei deputatos nō idigne arbitratur.igitur rc̄.

ppō. ix ¶ Conueniēs ē expellētiū in/tētōem q̄ztū ad q̄sdā cerimo/niales obseruātias exteri⁹ in ope ꝛ q̄ztū ad circūstantias recte fidei in aīo p̄instructā esse.

¶ Hec ppō pt elici q̄dāmō ex hijs q̄ sparsim supi⁹ sꝫ p̄missa. Nā ipe sacerdos expellere p̄sumēs agit cō/sulte si seipm p ꝯfessiōem mūdet ꝛ p ieiuniū reddat spiritualē. ꝛ p orat ōes p̄uias se p̄parat ad ipetrādū dr em Math. xvij. de q̄dā gn̄re demoniorꝫ ꝙ nō eijcit illd nisi i ieiunio et oratōe. ppter q̄d quādoqꝫ prius legunt septē psalmi ꝛ q̄dā euāgelia scꝫ vl passionalia vl euāgeliorꝫ initia ꝛ q̄dā p̄us misse celebrant ꝛ ele mosyne largiunt ꝛ sic de alijs. Cauē dū etiā ē ne fiāt aliq̄ characteres icō sueti ꝛ ignoti aut v̄ba extranea. q̄a talia induceret ad supstitōem neqꝫ cupiditate q̄stus. sꝫ ꝯpassiōe afflicti ꝛ odio spūs maligni. Neqꝫ debēt exorciste credere ꝙ suis merit̄ꝫ aut ex ope opato valeāt expellere demones neqꝫ aliquā ꝯtrahere societatē cū ipis aliqd ab eis obtinendo aut addiscēdo ꝛ sic de alijs. sꝫ tm̄ isistere debēt ad eorꝫ expulsiōem ꝛ iuiti di/uine misedie ꝛ reuerētie sctōrꝫ ꝛ reb⁹ ꝯsecrat̄ꝫ q̄ ꝛ silia ꝯferūt ad eorꝫ cru/ciatū ꝛ repulsaꝫ. talib⁹ em̄ modifica tōib⁹ obseruat̄ꝫ ꝯsultius pceditur ad opus.

ppō. x Ipos exorcistas nō ē mirādū in eiectōe demonū aliq̄tiens nō obtinere suū intentū.

¶ Hec ppō pꝫ p̄mo iuxta p̄habita superi⁹. Nā i practica hui⁹ opis ore et opatōe tractant diuina q̄b⁹ si nō deferat debita reuerētia p obseruā tias p̄memoratas ipi adiurantes reddūt se immeritos ad ꝯsequēdū suū ppositū. Cui⁹ signū ē ꝙ discipu li nō bn̄ se habētes ad fidē nō po/tuerūt curare demoniacū eis obla/tū vt habet Math. xvij. pterea hec ppō declarat ex alio p̄ncipio gn̄alit. Est nāqꝫ regula ꝙ quādo duo or/dines sic se habēt ꝙ alter ē sub alte ro tūc lex ordinis inferiorꝫ q̄nqꝫ p̄/termittit f̄m supioris ordinis exigē tiā sic cursus agētiū naturaliū de/seruiēs statui hui⁹ vite. Aliq̄n pa/tit instātiā in opatōe miraculorꝫ q̄ obsequunt ꝯfirmatōe fidei q̄ respi/cit futurā btorꝫ vitā. Sic i pposito ip sa vexatio corporalis a demone f̄m secretum diuini iudicij q̄nqꝫ ordi/nat i bonū aīe v l'illi⁹ q̄ corpalit ve/xat. forte em̄ si eēt sui ꝯpos plura cō mitteret mala. Aut forte ē in gr̄a et talis afflictio cedit i magnū meritū ei⁹ aut cedit in exēplū aliorꝫ ꝛ sic de alijs queadmodū solꝫ dici de alijs aduersitatib⁹ ꝛ tribulatōib⁹ siue in corpe siue in reb⁹ exteriorib⁹. vn̄ ꝛ ipsi obsessi q̄n habēt lucida iteruall'a debēt rogare deū si eorꝫ ꝯueniat salute fꝫ suū bn̄placitū eis fiat queadmodū h̄ orādū ē in alijs languorib⁹ corporū seu successu t̄paliū igit ꝛc.

¶ Nō ē indignū ipos adiurātes sustinere interdū a demo/niacis ꝯfusiones ꝛ iniurias. ppō. xi

¶ Patet q̄a vt pꝫ ex suprahabit̄ꝫ il li q̄ p̄sumūt h̄ negociū exercere sepi⁹ se habēt irreuerēter ꝛ idebite. ꝛ p h̄ incurrūt offensam apd deū q̄ corres pōdēter suis demerit̄ꝫ p̄mittit de/monē irrogare aliq̄d detrimētū ip/sis adiurātib⁹ ꝛ coopatorib⁹. sic etiā aliq̄lit tactū fuit supi⁹ i tercia ppōe

¶ Pensatis p̄missis nō ē diffi cile assignare ratōem differen ter ipos demones se habere f̄m varios gradus ad suaꝫ ad iurationem. ppō xij.

¶ Patz ꝓbi grā Nā qn̄qꝫ expellunt
Et quādoqꝫ nō expellūtur. tn̄ mul
ta respōdēt vi adiuratōis ac alioꝝ
applicatoꝝ. Aliqn̄ies āt nec ad vnū
ꝓbū respōdēt. ⁊ dr̄ demoniū mutū
ꝑ vt habet luce. xi. q̄ iesus erat eijci
ens demoniū ⁊ illō erat mutū. Cā
eīn hui⁹ ē q̄a pensatꝭ meritis ipoꝝ
adiurātiū vl' ipoꝝ obsessoꝝ aut alio
rū q̄bꝫ sunt exēplar. sic diuina ꝑmis/
sio diuersimode tēperat ⁊ ex ꝯsequē
ti etiā ipi demones vario mō se ex/
hibēt apud actū adiuratōis ꝗ ⁊c.

ꝓpō. xiij. ¶ Practica ꝑ adiuratiōes ex/
pellēdi demones ē ꝑm se licita
et qn̄qꝫ ad quandā artē ꝑtine
re est censenda.

¶ Prima ꝑs hui⁹ ꝓpositōis satis
elicit ex ātea ꝑlibatꝭ 2ª ꝓo ꝑs appa
ret q̄a ea q̄ habēt difficultatē idigēt
directōe artꝭ vt habet 2º. ethi. Sic
āt ꝯtigit i ꝓposito q̄a oꝫ ad mlta cir
cūspicere tū ꝓpter multitudinē eoꝝ
q̄ deseruiūt huic operi tū etiā ꝓpter
multitudinē ⁊ in determinatōeꝫ in
mō applicādi, ꝑ vt ex supra ꝑmissis
satꝭ ꝑt deduci ⁊ ꝑ ꝯsequēs expedit⁹
vsus hui⁹ res ⁊ ꝓmpta exequutio
nō ē oino aliena ab arte vl' aliq̄ ha
bitu officiū artis sibi vēdicāte igi/
tur ꝓpositio vera.

ꝓpō. xiiij. Quosdā alijs ad eijciendū de
monia ꝑitiores esse ⁊ q̄dam a
q̄busdā ⁊ non ab alijs expelli
nō est inꝓbabile.

¶ Pꝫ hec ꝓpō ꝑ ꝑma ꝑte q̄a nego
ciū pn̄s ē equalēter artificiale ⁊ sic
alijs alios ꝯtingit eē ꝑitiores sicut
etiā i alijs officijs ecclīasticis 2ª ꝑs
apparet q̄ꝛ ceteris paribꝫ q̄ ē trit⁹ in
hac arte nouit applicare oīa illa q̄
st expulsi⁹ ad eiectiōeꝫ demonū. si
āt cū istis digne fuerit disposit⁹ tūc
erit magnus ꝑsequutoꝛ demonū ⁊
vix audebūt ei resistere.

¶ Ipi demonū. expulsores in ꝓpō. xv.
uitant ad magnā hūilitatē. ⁊
multaꝝ gratiaꝝ ex hoc oꝑe ex
hibendā deo actionē

¶ Pꝫ q̄ꝛ pensata dignitate nature
maligni spūs ad fragilē naturā hu
manā nulla videt ꝯpatio ⁊ tn̄ ꝓpter
suꝑbiā nō pepcit de⁹ tā nobili crea
ture ꝑm gradū nature qn eā subij/
ceret fragilitati nr̄e q̄ remedijs cō/
gruꝭ assumptꝭ ꝑt eū deuicere Ma
gna sane indicit nobis necessitas ⁊
nos hūiliādi ⁊ deo icessanter grāꝝ
actōes offerēdi. Ex q̄bꝫ pꝫ aliq̄liter
q̄d ad materiā ꝓpositā sit dicendū
verū ꝑter hec q̄ tacta sunt aliquādo
q̄busdā ꝯcedit ꝓtute sue sanctitatꝭ
vt possint iperare demonijs ⁊ cogū
tur obedire. sꝫ tal' mod⁹ nō ē artꝭ. sꝫ
meritoꝝ ⁊ charitatꝭ. hec āt sunt di
cta more meo sꝑ ꝓtestato videlꝫ q̄
eo subijcio oīno iudicio melius de/
cernentiū ad laudē dei cui glā ⁊ ho
noꝛ ⁊ sapiētia i seculoꝝ secula Amē
Supradictꝭ ꝑt subiūgi qō beatissi
mus Grego. Omelia 3ª ponit de/
eiectōe demonū Ait eīn sic sctā q̄ꝓpe
ecclīa q̄tidie spūaliter facit qō tūc
ꝑ apostolos corꝑaliter fiebat Nā sa
cerdotes ei⁹ cū ꝑ exorcismi grāꝫ ma
nū credētib⁹ iponūt ⁊ habitare ma
lignos spūs in eoꝝ mēte ꝯtradicūt
q̄d aliō faciūt nisi demonia eijciūt.
Et fideles q̄qꝫ q̄ iā vite veteris ver
ba secularia derelinquūt, sctā āt mi
nisteria in ꝯditoris sui laudē ⁊ potē
tiā q̄ꝫtū ꝑualēt narrāt q̄d aliō faci/
unt nisi linguis nouis loquātur. q̄
dū bonis suis exhortatōib⁹ mali/
ciā de alienis cordib⁹ auferūt serpē
tes tollūt. Et dū pestiferas ꝑsua/
siōes audiūt sꝫ tn̄ ad oꝑatōem pra
uā minime ꝑtrahūtur mortiferū q̄/
dē ē qō bibūt sꝫ nō eos nocebit ⁊ ce

tera q̃ accipi debẽt de sp̄ũali mali-
gnoꝝ expulsiõe ꝛ vexatõe. supra ha-
bita ꝟbo itelligũtur de vexatõe sensi-
bili ipsoꝝ.

¶ Explicit tractat⁹ de practita eijci-
endi demones ab hoībꝫ. ꝯpilat⁹ ꝑ
venerabilē. Magistrũ Henricum
Gorichũ sacre theologie ꝓfessorē ex-
imiũ i q̃ nedũ docet simplices ꝗ sacer-
dotes pl⁹ ceteris hac arte vtētes re-
cto icedere tramite ſꝫ etiam istruit
ꝑitos ꝛ doctos q̃dã illicita vitare.

¶ Tractat⁹ triptit⁹ Mgr̄i Hen-
rici de Gorichũ ꝯtra hussitas ꝛ te-
meraria eoꝝ iudicia circa ptãtē pa-
pe ad laudē sup̄bñdicte trinitatis
ꝟginis marie ꝛ toti⁹ celestis curie.

Apostolo teste scõe ad Co-
rinth. xi Ministri
sathane nõnũqꝫ se
solēt trãsfigurare
velut mĩstros iu-
sticie. q̃rũ finis erit
ſm opa eoꝝ. Nã ꝛ saluator nos p̄-
monēs ait veniēt ad vos i vestimē-
tis ouiũ. itrinsec⁹ ãt sꝪ lupi rapaces
plerũqꝫ em̄ vicia ex q̃dã ꝓpinq̃ silitu-
dine cũ ꝟtutibꝫ in spēm taliũ ꝟtutũ
se trãsformãt. ꝛ sic vicia se eē ꝟtutes
mētiũ𝔱 vt tenacitas parcimonia ef-
fusio largitas. crudelitas. zelus iu-
sticie. remissio pietas velit videri vt
ait Grego. verũ vbi apta facinora.
crudelia flagicia hoīes scelerati. ma-
lefactores publici domũ ihabitatõ-
is dei diruere. tunicã xp̄i dilaniare.
spõsã ei⁹ ꝑimere quã sanguine suo
ꝯsecrauit ꝛ p̄dilectũ corp⁹ ei⁹ mysti-
cũ dimēbrare machinan𝔱 trãsfigu-
rãte se iter tot lese maiestatꝪ crimĩa
tãqꝫ mĩstros iusticie. q̃s aĩm⁹ ꝯfua-
re pt patiētiã i tãte pestꝪ ꝑuersitate.
Ecce em̄ hussyte occisores inocētũ
trucidatores sacerdotũ raptores sa-
crilegi reꝝ sp̄ũaliũ dep̄datores bo-
noꝝ tp̄aliũ. deuastatores eccl'iaꝝ ac
monasterioꝝ nec nõ demolitores ce-
teroꝝ locoꝝ deo sctis qꝫ ei⁹ dedica-
toꝝ iactãt se i tãta neq̃cie ꝑpetratõe
ministros fore dei ꝛ iusticie. Qui in-
sup vt lati⁹ pestiferi sui ꝓpositi vene-
nũ possunt dilatare istãt ꝑ falsa do-
gmata. ꝑ ꝑniciosos errores ꝛ ꝯta-
giosos alios i sue dãnatõis sectã p̄-
cipitare. i scē eccl'ie nõ modicũ detri-
mētũ i salutꝪ fideliũ atqꝫ toti⁹ sp̄ũa-
lis trãquillitatꝪ p̄iudiciũ. hoꝝ igi𝔱
erroꝝ vt ꝑiculũ cognitũ euite𝔱 libuit
breuiter mõ subscripto eosdē cõme-
morare. ¶ Asserũt em̄ p̄ri⁰ papã.
Cardinales aut episcopos nisi scti
fuerint ꝛ iusti nõ habere potestatē i-
dulgētias ꝯferēdi aut excõicãdi li-
gãdi vl' soluēdi Nã q̃uo aiũt alijs
possint dare qd̄ met nõ habēt ¶ Se-
cũdo asserũt Pape ꝛ alijs p̄latis si
nõ fuerit boni nõ fore obediēdũ ne-
qꝫ eoꝝ excõicatõem eē nociuã aut
timēdã Nã ꝛ si freq̃nter fuerint a pa-
pa excõicati. tñ successus eis arrisit
ꝓsperitatꝪ. ¶ Tercio dicũt curã nõ
eē expellere sacerdotes ꝛ eccl'ie mini-
stros p̄sentes ꝛ nũc viuētes. q̃a eis
expulsis ꝓuidebit de⁹ de alijs mi-
nistris iustis ꝛ bonis. Sil'e addu-
cũt q̃a dũ expelli𝔱 diabol⁹ deo da𝔱
locus ¶ Quarto dicũt illã eccl'ie cõ-
stitutõeꝫ fore iniquã q̄ nemo ad sa-
cerdotiũ dꝫ ordinari nisi de ꝯpeten-
tia victus antea fuerit assecuratus

Quinto dicũt q̄ a papa ꝛ a toto
clero a maximo vsqꝫ ad minimũ debēt
diuitie auferri debēt qꝫ depauꝑari.
Nã ꝛ scti Apostoli fuerũt ꝓpria nõ
habētes neqꝫ possessiõem sup terrã
aut seculare ptãtē. Sexto dicũt
q̄ iniquũ ꝛ hereticũ ē recipe mune-
ra cã p mortuis orãdi aut missas p
defunctꝪ legēdi Addũt etiã q̄ non

possunt ecclīastici a secularib⁹ reci/
pere possessiōes cū orādi p suis bn̄
factorib⁹. sȝ eas tenenť restituere nec
tales oratōes p̄stȝ ad liberādū aīas
a purgatorio vbi ad h̄ adiūgunt q̄
q̄a tales possessiōes obtinēdo eccle/
siastici frequēter lites mouēt magꝭ
expedit eas totaliter auferri Se/
ptimo dicūt nullis ecclīasticis deci/
mas fore soluēdas. q̄uis in antiq̄
lege dare decimas fuerit institutū.
dicūt em̄ passiōem xp̄i i noua lege il
lud p̄ceptū expirasse Octauo di
cūt q̄ euertēdo loca signāter religio
soꝝ ꝛ alia monasteria nō derogant
diuino officio. Quinimo dicunt se
destruere nidos diaboli scholasq̄
hereticoꝝ ꝛ cām adiūgunt. Nā q̄a
xp̄s nō istituit aliquē ordinē ꝯueni
ens ē eos eradicari. iuxta illō. Ois
plātatio quā nō plātauit pr̄ celestꝭ
eradicabiť Nono dicūt. sicnō lȝ
Pape. ep̄is ꝛ ecclīasticis p̄sonaliter
armis pugnare. ita nō lȝ eis instiga
re seculares ad iuadēdū eos vł ali
os bellicis armis vbi subiūgūt q̄si
ratōem q̄a ecclīastici solo v̄bo p̄di/
catōis debēt isistere Decimo di/
cūt q̄ q̄a iter hoies de statu ecclias/
tico existētes nōnulla vicia iueniāť
p̄pter h̄ stat⁹ iste venit redarguēd⁹
Undecimo dicūt q̄ sacrū corp⁹
xp̄i dȝ ministrari cuilibȝ xp̄iano sub
vtraq̄ specie. ratōeȝ hui⁹ subiūgūt
q̄a sic de⁹ ordinauit ꝛ sc̄ti euāgeliste
scripserūt Duodecimo dicūt q̄
v̄bū dei p̄dicari dȝ a q̄libet ad h̄ or
dinato ad q̄dcūq̄ regnū declinaue
rit sic q̄ a nemine ip̄ediāť palā aut
occulte Decimotercio dicūt q̄ oia
pctā mortalia apta debent p̄hiberi
tā clericoꝝ q̄ laicoꝝ. hui⁹ cām ad/
dūt dicētes q̄ ita mādat sacra scri/
ptura Decimoq̄rto dicūt q̄ ꝯtra
eos iniuste agiť ex h̄ q̄ ip̄is nō au/
ditꝭ armoꝝ violētia ꝯtra ip̄os p̄ce
diť Addūt insup̄ q̄ sup̄ra ꝯtrouer
sia iter romanā ecclīā ꝛ eos sit dispu
tādū publice etiā corā laicis. huius
ratōeȝ assignāt. q̄a xp̄s audiuit dia
bolū peiorē eis nō ḡ audiētia eis ē
denegāda. Et q̄a v̄itas vinci nō ti
met talꝭ disputatio merito fieri debȝ
publice corā q̄buscūq̄. nisi em̄ mō
p̄fato cū eis agať iusticia nō cū eis
sic nec cū Joāne huysse ꝛ Hieroni/
mo s̄uata fuit seruať Hijs āt erroři
b⁹ q̄dā temeraria iudicia i eoꝝ scri
ptis iueniunť inserta. dicūt em̄ pa/
pā ꝛ p̄latos nō zelo fidei sȝ cautela
sua pctā ꝛ hereses occultādi istigare
p̄ncipes ꝛ seculares ad bellādū ꝯ eos
Adhuc aiūt q̄ volētes p̄sbyterari sa
cerdotiū intrāt nō p̄pter diuinā iu/
sticiā. aut q̄a velint p̄dicare aut ver
bū dei dilatare sȝ p̄pter ociosaȝ vitā
et p̄pter bn̄ comedere aut bibere ꝛ vt
sup̄ terrā i honore habeāť Deinde
aliō p̄ferūt iudiciū circa vitā ecclia/
sticoꝝ vtputa circa pomposuȝ icessuȝ
suȝ in habitu crapulosuȝ victū aui/
dā pecuniaꝝ accumulatōeȝ alia q̄
vicia enūerādo solisq̄ ecclīasticis
illa ip̄ingēdo Prehabitꝭ q̄q̄ iter
serūt satꝭ egre ferēdū Etenim iactāt
se meli⁹ scire q̄liter credere debeant
de purgatorio ꝛ maria matre dn̄i
necnō de dilectis sc̄tis dei q̄ eos
possem⁹ iformare Hijs igiť p̄li/
batꝭ nullaten⁹ silētio cēsem⁹ p̄tereū
dū q̄ p̄memoratoꝝ deliramēta vul
gari idiomate ꝯscripta ꝯfuso mō ꝛ
trūcatim ꝛ nude nob̄ p̄stꝭ exhibita vt
plurimū em̄ absq̄ motiuis ꝛ appa/
rētijs. absq̄ q̄ȝ rationū deductōib⁹
stꝭ nob̄ p̄sentata. Et q̄a vt ait sal/
uator q̄d scim⁹ loq̄mur. Et vnusq̄sq̄
q̄ bn̄ iudicat de hijs q̄ nouit vt ait
philosophus. hinc ē q̄ p̄numeratꝭ
erroribus respōsuri cogimur ꝯcedere
min⁹ dearticulatim ꝛ sup̄ficialiť pa
rati nihilominus magꝭ ad vnguē

diffusiꝰ ⁊ magꝫ exq̇site eosdē ipug/
nare q̄tiēs nob offerrent cū medijs
et angumētꝫ q̇bꝫ dictoꝝ erroꝝ semi
natores inituntᷓ Forma āt ꝓcedēdi
erit tripꝑtite distinctōis in pª distin
ctōe erūt ꝓpōnes q̄ ꝯdēnāt errores
circa potestatē ⁊ auctoritatē pape ⁊
p̄latoꝝ ecclie. 2ª āt distinctio colli/
git ꝓpōes q̄ euacuāt errores circa ꝑ
sonas eccl'iasticas possessiōes ⁊ red
ditꝰ eccl'asticoꝝ ⁊ stipēdia suoꝝ la/
boꝝ Tercia ꝟo distinctio ꝯtinet ꝓ
positōes q̄ fulminat errores circa
q̄sdā actōes hierarchicas i eccl'a vsi
tatas de q̇bꝫ mētio habita ē eoꝝ er
rores recitādo. Accessorie āt elidētᷓ
temeraria eoꝝ iudicia supiꝰ p̄narra
ta Et q̇a psalmista ad dn̄m loquēs
ait. Signatū ē suꝑ nos lumē vultꝰ
tui dn̄e isinuās ꝙ oīm hoīm mēti a
fonte eterne lucis igeniatū ē natura
le lumē q̊ dijudicamꝰ iter verū ⁊ fal
suꝫ in speculabilibꝫ. iter bonū ⁊ ma
lū in agibilibꝫ. Nec q̇sq̄ꝫ huic lumi/
ni sine murmuratiōe p̄t reluctari
hinc ē ꝙ q̄libet ꝓpositionū subseq̄n
tiū triplici testimonio vallata fulcie
tur vt puta euidētia ratōis natural'
luminis auctoritatibꝫ noue legꝫ. in
suꝑ ⁊ veteris testamēti eloquijs ⁊
figurꝫ vt sic i ore duoꝝ vl' triū firme
tur oē testimoniū Nā vt sapiēs in/
q̇t funiculꝰ triplex difficile soluitur.

p[a] ꝓpō. p[e] dis. ¶ In eccl'ia militāte ꝓ xp̄i fide
liū felici gubernatōe ⁊ vberio
ris ꝑfectōis cōmoditate plu/
res fore rectores quodā ordi/
ne institutos est necesse

Hec ꝓpō p[o] deducitᷓ vigore na/
tural' luminis. tal' em̄ rectoꝝ plura/
litas req̇ritᷓ ad ꝑfectōeꝫ eccl'e Nā sic
in reꝝ naturaliū ordine ꝑfectio q̄ in
deo simpl'r ⁊ vniformiter iuenitᷓ in
vniuersitate creaturaꝝ non potuit
inueniri nisi difformiter ⁊ multipl'r
ꝓpter qđ ad bonū vniuersi nc͠ce ē cō
currere diuersa gn̄ra reꝝ ⁊ diuersos
ordines causaꝝ ita etiā plenitudo ꝑ
fectōis ⁊ gr̄e q̄ ē i xp̄o sicut i capite
adiuuatᷓ ad mēbra eiꝰ diuersimode
redūdat ad h̄ ꝙ corpꝰ eccl'ie sit ꝑfe/
ctū. ꝓpter qđ nc͠ce ē i eccl'ia fore di/
uersos statꝰ ordines ⁊ gradꝰ eccl'ia
sticoꝝ qđ sine pluralitate rectoꝝ ne
q̄q̄ꝫ fieri posset. ⁊ ita militās eccl'ia
exigit rectoꝝ pluralitatē. 2[o] exigit ec
clesia rectoꝝ ordinatā multitudinē
ad vtilitatē actionū q̄ sūꝫ i eccl'ia ne
cessarie. Nā oꝫ ad diuersas actōes
diuersos hoīes deputari ad h̄ ꝙ
expeditiꝰ ⁊ sine ꝯfusiōe oīa pagantᷓ
queādmodū videmꝰ i corꝑe hūano
diuersa organa diuersis actōibꝫ de/
putata. Sil'r in exercitu ⁊ i cuiuslī/
bet cōitatis politia eadē nc͠citate vi
demꝰ rectores plurificari Qui ḡ re
ctores differēter i eccl'ia institutos
subtrahere p̄sūpserit actōes hierar
chicas ꝯfundere ꝯuincetᷓ. Rur/
sus 3[o] talis rectoꝝ pluralitas req̇/
ritᷓ ad pulchritudinē eccl'ie ⁊ decorē
diuine ꝓuidētie. Cōcurrit em̄ ad ꝑ
fectōem cuiuslibet ꝓuidētie ꝓuiso/
ris exequutio eoꝝ q̄ sūꝫ ꝓuisa. ad cu
ius pulcritudinis cumulū ꝯfert ꝙ
sub sup̄mo ꝓuisore gradatim sint
q̄ꝫplures exequutores prouidentie
apđ mētē p̄sidētꝫ ꝯcepte queādmo
dū videmꝰ ꝙ i regimine politice ci/
uitatꝫ sunt plures rectores exequē
tes ꝓuidētiā legislatoris q̄ꝫ i regi/
mine domestico. Et ad huc plures
in gubernatōe regni q̄ꝫ i guberna/
tōe ciuitatꝫ qđ ph̄s ꝯsiderās ait in
politicis ꝙ p̄ncipātū ordo ē pul/
crior portio ciuitatꝫ sine q̄ ciuitas ꝑ
manere nō posset Sil'r idē deducitᷓ
ex munificētia diuine liberalitatis.
Nā q̄ꝫuis deꝰ posset se solo imedia
te oēs actōes rerū naturaliū ꝓcu/

rare tñ vt sue bonitatis fons super
causas sequūdas copiosius redun
daret disposuit vt cause 2e ne dū ha
berēt in se sue bonitatꝫ ꝑticipatōez
q̄nimo ampliꝰ eas ditauit vt etiā
suā bonitatē possent in īferiora trās
fundere sicut excellētiꝰ ē ī se lucere᷑
et alios illuminare q̄ȝ solū ī se luce/
re h̄ q̄ȝ testat̄ illa regula rebꝫ natura
libꝫ ꝑ modū legis īscripta ꝙ īferio/
ra reducūtur ad supiora ꝑ media.
Nā clemēta regūt̄ ꝑ corpa celestia q̇
bus p̄sunt itelligētie orbiū motri/
ces liq̇de igit̄ ex natural' luminis cō
uincit̄ dictamine plura īcōueniētia
emergere si q̇s p̄sumpserit rectoruꝫ
multitudinē ī eccl'ia militāte dene/
gare Deinde idē deducit̄ ex testi
monijs noue legis ait eñ Aposto.
ad Roma.xij. Que a deo stꝫ ordi/
nata sunt.dicūt̄ āt aliq̄ eē ordinata
ꝓ vt alia stꝫ sub alijs ⁊ ꝓ vt alijs ⁊
alijs actōibꝫ alie ⁊ alie cause aꝓꝓriā
tur. Rursus Idē Apostolꝰ eccl'aꝫ
sepiꝰ cōꝑat ad corpꝰ hūanū.ī q̊ ma
nifeste ꝯstat formata eē diuersa or/
gana ⁊ mēbra ad diuersas actiōes
exercēdas vbi vnū organū alteri in
fluit ꝑ modū p̄ncipiātꝫ ꝓpter qd̄ ad
Ephe.iiij.dr ꝙ xp̄s dedit q̊sdā apo
stolos.q̊sdā āt ꝓphetas alios aūt
euāgelistas alios ꝟo pastores ⁊ do
ctores.ad ꝯsummatōez sctōꝝ Silr
actuū 2o idē apl's ait Attēdite vob
et vniuerso grege ī q̊ vos spūs san/
ctus posuit epōs regere eccl'am dei
quā acq̇siuit sanguine suo. Quippe
qd̄ his oibꝫ potiꝰ ꝯcludit ex salua/
toris exēplo euidēter accipimꝰ q̄ ele
git duodecim Apl'os tāq̄ȝ supiores
Deinde.lxxij.duos discipulos tāq̄ȝ
pastores sub epīs .sed ⁊ inter ipos.
Apl'os q̇busdā se familiariꝰ se exhi
buit sic̄ petro iacobo ⁊ ioāni Pre
missis etiā veterꝫ testamēti scriptura
testimoniū nō recusat ꝑhibere Scri
bit̄ eñ Prouer.xi. vbi nō ē guberna
tor populꝰ corruit subintelligendo
numerū pluralē ꝓvt.s.differētibꝫ ac
tōibꝫ differētes gubernatores nc̄ce
ē adaptari Vñ ps ī spū ꝓpēdēs de
corē ⁊ pulcritudinē eccl'ie ex suoꝝ re
ctoꝝ varia ordinatōe dicebat de ec
clesia. Astitit regina a dextris tuis
in vestitu deaurato circūamicta va
rietate q̇ ad deū loquēs psallebat.
Oīa ī sapiētia fecisti dñe q̄si .d. oīa
in q̄dā artificiosa ordinatōe īstitu/
isti. Nā sapiētꝫ ē ordinare ꝓvt pho
rū dux ait ī ꝓemio methaphy. ꝓpt̄
qd̄ etiā ait sapiēs. Oīa ī mēsura nu
mero ⁊ pōdere fecisti.vl' idē sub ali
is ꝟbis. Oīa ī mō specie ⁊ ordine
ꝯdidisti Silr.iij.re.x.dr ꝙ vidēs re
gina saba oēꝫ sapiētiā salomonis ⁊
habitacula seruoꝝ ⁊ ordinē mini/
strātiū nō habebat vltra spm̄ vbi ꝑ
figurabat̄ p̄sentꝫ eccl'ie regētiū insti
tutio ad salutē xp̄ifideliū Et q̇bꝫ di
ligēter inspectis lucedarius liquet
assertio ꝓpositōis.

¶ Necesse ē in eccl'ia militāte vnū xp̄i vicariū alijs rectori/bus p̄sidere cū eccl'iastice ptā/tis plenitudine. ꝓpō. scd̄a.

¶ Nec ꝓpō deducit̄ p̄o ex ductu
natural' luminis. Ait eñ Dio. ꝙ
optimi ē optima adducere. Opti/
mū āt regimē ē vbi ē vnꝰ p̄mꝰ ⁊ su
p̄mꝰ ceterꝫ p̄sidēs. Nā gubernatio
nihil aliō ē q̄ȝ directio subditoꝝ in
bonū p̄sertim qd̄ ē vnitas siue pax.
vnitatꝫ āt cā ꝑ se ē vnū. videmꝰ eñ
ꝙ plures multa vnire ⁊ concordare
nō possunt nisi ipi aliq̊ mō vniant̄.
Et q̇a regula ē ꝙ sꝑ id qd̄ ē ꝑ se est
potiꝰ. hinc ē ꝙ illō qd̄ ē ꝑ se vnū cō
ueniētiꝰ ⁊ meliꝰ p̄t eē cā vnitatis q̄ȝ
multi vniti q̇ nō sunt vnū nisi ꝑtici/
patiue. Eta ꝓpter phs in politicis
alijs oibꝫ politijs anteponit regi/

mē regale in q̄ ē vnū ṗncipās ceterꝫ
īperās Ea etiā ratōe.xij.metha.idē
ait Entia nolūt male disponi.plu/
ralitas ṗncipātiū mala vnꝰ ḡ prin
ceps. Rursus idē ꝯuincit̄ ex alia ne
cessitate Nā vbicūqꝫ sītꝫ multa ordi
nata ī vnū oꝫ eē aliqd̄ vniuersale re
gimē sup ꝑticularia regimina.canit
eīn regula ṗ° ethicoꝝ ꝙ ī oībꝫ ꝟtuti
bꝫ ⁊ actibꝫ ē ordo ꝭm ordinē finiū.sꝑ
eīn ad finē altiorē ꝑuenit̄ mediāte
agēte altiore ⁊ actiōe excellētiore.⁊
iō sup̄ ptātē regitiuā q̄ ꝯiectat bo/
nū speciale oꝫ eē ptātē vniuersalē re
gitiuā respctū totiꝰ boni cōis alias
nō posset eē colligatio ad vnū.quē/
admodū ī exercitu videmꝰ ꝙ vnꝰ ē
dux vniuersalis respectu totiꝰ exer/
citus.ad cuiꝰ īperiū ceteri rectores
ꝑticulares pagūt statuta sibi officia
et mādata Cū igit̄ tota ecclīa sit ve
lut vnū corpꝰ oꝫ ꝙ sit aliq̄s vnꝰ p̄/
sidēs vt talis corpis vnitas ꝯseruet̄
Preterea ꝙ ī huiusmōi p̄sidēte de/
beat ptātis plenitudo cēseri apparet
ex eo q̇a sic deꝰ ⁊ natura nō abūdāt
in supfluis ita nō deficiūt ī nccarijs
Est āt oīno nccaria tal' plenitudo
ptātis regitiue totiꝰ ecclīe vt xp̄i fi/
deles suā salutē ꝯsequant̄ Cur ita
Nā statꝰ noue legꝫ īmediate ordi/
nat̄ ad vitā future gl'e.⁊ iō ecclīa mi
litās tāqꝫ finē respicit ītroductōem
in regnū celoꝝ ꝓpter qd̄ ncce ē ī eiꝰ
supmo p̄sidēte fore tātē plenitudi/
nis ptātē vt ꝯferre possit q̄cūqꝫ de/
seruiūt huiusmōi ītroductōis asse/
quutōi ⁊ eiꝰ īpedimēta amouere ⁊
talis potestas dr̄ papal' sub q̄ gra
datim sītꝫ alie ptātes. Sane p̄miss/
sis scriptura euāgelij multiplicit̄ p̄/
hibꝫ testimoniū Nā cūuis oībꝫ apo
stolis cōmuniter data sit ptās ligā
di ⁊ soluēdi dr̄ eīn Joānis.x. Aplis
adinuicē ꝯgregatis. Accipite spm̄
sctm̄ q̄rū remiseritꝫ pccā remissa sītꝫ

eis ⁊ q̄rū retinueritꝫ retēta sunt. At
tamē vt in hac ptāte aliq̄s ordo as/
signaret̄ sacre euāgelij textꝰ petrum
singularē ꝓrogatiuā fore sortitū in
multꝫ suis passibꝫ euidēter īsinuat.
Nā sibi singulariter dictū ē. Petre
pasce oues meas.sibi q̄ꝫ singularit̄
dr̄ Petre rogaui ꝓ te vt nō deficiat
fides tua ⁊ tu aliquādo ꝯuersus cō
firma fratres tuos. Silr̄ luce.v.dr̄
Ascēdēs iesus in vnā nauim q̄ erat
symonis ⁊ sedēs ī nauicula docebat
turbas.vt āt cessauit loq̄ dixit ad sy
monē duc ī altū ⁊ laxate retia vr̄a ī
capturā. In q̄bꝫ ꝟbis p̄ter historie
ꝟitatē nullꝰ nisi sacre scripture ignā
rus ꝯtineri aliq̄d mistice doctrine au
det denegare itaqꝫ saluator ex illis
dignatꝰ ē posteros īformare ꝙ eccle
sia sub forma petri vni pastori sup/
mo ꝯmitteret̄ gubernāda cuiꝰ eēt in
altū ducere ⁊ rethia relaxare.eo ꝙ
sue auctoritati incūbit articulos.q̄/
stiōes ac casus fidē ⁊ bonum ecclīe
ꝯcernētes discutere ⁊ definitiue de/
clarare. Quippe oībꝫ iā p̄memora/
tis adhuc euidētiꝰ offert̄ testimo/
niū Math.xvi.vbi saluator iterro
gās aplos ait vos āt quē me eē di/
citꝫ vbi subiūgit̄ Respōdēs symon
petrꝰ dixit Tu es xp̄s filiꝰ dei viui.
Respōdēs iesus dixit ei beatꝰ es sy
mon bariona q̇a caro ⁊ sanguis nō
reuelauit tibi sꝫ pr̄ meꝰ q̇ ē in celis
vbi directe ad ꝓpositū ꝯtinuo sub/
iūgit̄ Et ego dico tibi q̇a tu es. Pe
trus ⁊ sup hāc petrā edificabo eccle
siaꝫ meā ⁊ tibi dabo claues regni
celoꝝ ⁊ qd̄cūqꝫ ligauerꝫ sup terram
erit ligatū ⁊ in celis ⁊ qd̄cūqꝫ solue
ris sup terrā erit solutū ⁊ ī cel'. Silr̄
ioānis ṗ° dr̄ ꝙ iesus ītuitꝰ Petrū
dixit Tu vocaberꝫ cephas cuiꝰ si/
gnificatōeꝫ euāgelista statim apit di
cēs qd̄ interp̄tat̄ petrꝰ.grece āt Ce/
phas īterp̄tat̄ caput.vtraqꝫ autē ī/

terpretatio alteri deseruit in Petro
sub forma vni⁹ summi pastoꝛꝭ i ec/
clesia.petra āt erat xp̄s ide sibi no/
mē iposituꝫ ē petr⁹ exp̄mēs figuraꝫ
eccl'ie q̄ fundatᷣ i xp̄o q̄ ꝛ ip̄e ē caput
ratōe plenarie ptātis collate eidē i
regimine eccl'ie a q̊ cetere inferioꝛes
potestates debēt i rectoꝛes eccl'ie des
cēdere O ꝗꝫ pēsanda stꝭ saluatoꝛis
ꝟba q̇b⁊ ait ad Petrū q̄cūqꝫ ligaue
ris ꝛ q̄cūqꝫ solueris sup̱ terrā. Nō
eīm potuit euidēti⁹ designari totali
tas ptātis seu itegritas plenitudi/
nis ptātiue ꝗꝫ in illo repetito signo
distributiuo q̄cūqꝫ .Gaudeam⁹ q̊
talē i eccl'ia foꝛe ptātem q̄ se extēdit
ad dispēsandū ꝯmutādū atqꝫ rela/
xādū q̄cūqꝫ ipossint ꝯsciētiā inq̇eta/
re vt secura fiducia ad eternā patriā
valeam⁹ aspirare postremo āt ea q̄
in veteri ꝯtinentᷣ testamēto p̄dictis
ꝯsonāt dictū ē eīm Moisi a dn̄o vt
ꝑ q̇eto populi regimine sui ꝗꝫ labo
ris releuamine ex oī multitudine vi
ros ꝓbos timētes deū assumeret q̇
b⁹ tn̄ ip̄e mediatoꝛ īmediat⁹ p̄side/
ret iter deū ꝛ populū cū plenitudine
ptātis sup̄ totā cōmunitatē qᷓ cōitᷣ
legimus ꝯtinuatū vt summ⁹ sacer
dos ptātē haberet oꝛdinādi q̄cunqꝫ
respiciebāt cultū dei ꝭm statū illius
populi Ex q̇b⁊ ꝟitas ꝓpōis plene ꝛ
plane elucescit.

ꝑpō.iij ¶ Quāuis hierarchica ptās
p̱ sctām vitā adoꝛnetᷣ nō tn̄ ad
eā sequitᷣ neqꝫ p̱ moꝛtale pec/
catū tollitᷣ vel diminuitᷣ.

¶ Hui⁹ ꝓpōis p̊ma p̱s satꝭ videtᷣ
nota ꝓpter qᷓ seneca ait Grati⁹ est
q̇cq̇d sua dignitate ꝟtus honesta/
uit Sꝫ q̊ ad aliā p̱tē deducitᷣ p̊º ex
naturalis luminis dictamine.q̇a re
ctoꝛes eccl'ie respectu dei op̱antᷣ sic
instrumēta iuxta illᷓ.sic vos existi/
met hō sicut ministros xp̄i instru/
mētū āt nō agit ꝭm ꝓp̄iā formā. sꝫ
ei⁹ a q̊ mouetᷣ ꝛ iō accidit īstrumēto
inq̄ꝫtū instrumētū q̄lēcūqꝫ ꝟtutē vl'
formā habeat p̄ter id qᷓ exigitᷣ ad
ratōem īstrumēti.sicut ꝙ coꝛp⁹ me
dici qᷓ est īstrumētū aīe habētꝭ ar/
tē sit sanū vl' īfirmū ait ꝙ fistula per
quā trāsit aq̄ sit argētea vel plum/
bea Itaqꝫ incōueniēter ꝛ iperite p̱
nūciāt huyssite dicētes ꝙ p̄lati met
nō habēt grām.q̊mō q̊ possunt ali/
is grām ꝯferre. Tale reuera moti/
uū ē friuolū Nā p̱ticipatio forme in
ducēde i affectu nō facit aliqᷓ eē in
strumentū.ꝛ p̱ ꝯsequēs subtractio
hui⁹ nō ipedit vsum instrumēti Se
curis eīm ē instrumētū p̱ qᷓ forma
in mēte artificis ꝯcepta trāsmittitᷣ
ad ligna ꝛ lapides ꝛ tn̄ ip̄a securis
in se nō hꝫ formā dom⁹.sic etiā de⁹
p̱ malos ministros īfundit grām fi
delib⁊ ꝗꝫuis ministri mali grā care/
ant.vn̄ ꝛ nr̄a sacramēta noue legis
nō habēt in se grām subiectiue ꝛ tn̄
causaliter op̱antᷣ ad gr̄e susceptōeꝫ
Adhuc āt eiusdē ratōis ē ꝓseq̇ bo
nū ꝛ vitare malū. Christ⁹ āt istitu
it rectoꝛes eccl'ie cā salutꝭ ꝛ felicꝭ gu
bernatōis subditoꝝ. Cōstat āt si oꝫ
rectoꝛes eccl'iasticos eē sanctos ꝛ iu
stos vt eis a subditꝭ obediretᷣ ex h̄
ip̄o frustraretᷣ intētio xp̄i. Quis eīm
ignoꝛat ꝗꝫta ꝯsurgeret turbatio ꝗꝫ
ta seditio ꝗꝫta dissentio subditoꝛuꝫ
ad sup̱ioꝛes volētes defect⁹ inferio
rū coꝛrigere seu punire. Cōfestim
eīm obijcerēt sup̱ioꝛib⁊ eos nō eē iu/
stos ꝛ sctōs ac p̱ h̊ eis nō foꝛe obe/
diēdū igitᷣ ꝛc. ¶ His āt suffragantᷣ
et euāgelica ꝛ apostolica testimonia
Qꝫ eīm nō desinit aliq̇s eē minister
xp̄i ex h̊ ꝙ ē mal⁹ testatᷣ dn̄s Math.
xxiiij.designās se in eccl'ia sua habe
re ministros bonos ꝛ malos dt̄ eīm
q̇s putas ꝛ fidelis seru⁹ ꝛ prudens
quē ꝯstituet dn̄s sup̱ familiā suā vt

det illis cibū in tēpore. beatꝰ ille ser
uꝰ ⁊c. Deinde sequit̄ Si āt dixerit
malꝰ ille seruꝰ i corde suo morā fa/
cit dn̄s meꝰ venire ⁊ cepit ꝑcutere
ꝯseruos suos veniet dn̄s ſui illꝰ ⁊c̄
In hac em̄ saluatoris sentētia innuit̄
ꝙ iter ministros suos q̄ p̄sītꝫ fideli
bꝰ aliq̄ sūtꝫ bone q̄s vocat btōs ⁊ ali
q̄ sūtꝫ mali q̄bꝫ penā ꝯminat̄ Qui ite
rū dīt sup cathedrā. moisi sedēt scri
be ⁊ pharisei q̄cūq; dixerint vob̄ fa
cite ſm opa eoꝝ nolite facere q̄bꝫ
ꝟb̄ p̄ceptiue nob̄ iniūgit ne dū scri/
bis ⁊ phariseis mal' obtēpādū q̄nni
mo qd̄ plꝰ ē subdēs q̄cūq; dixerint
vob̄ facite. obligat iferiores debere
obedire supiorib. nec p̄sumere supi
orū p̄cepta discutere vl' examinare.
huiꝰ rei Iohānes euāgelista euidēs
ꝓponit exēplū de Caipha dicēs Cū
eēt pōtifex āni illiꝰ ꝓphetauit Ecce
caiphas malꝰ ⁊ tn̄ pōtifex. ⁊ rōe di
gnitatꝫ pōtificalis instinctu ꝓphe/
tico mouebat̄ ad ꝓphetādū. Apl's
etiā p̄e ad Cori. iiij. Nihil inq̄t mi
hi ꝯsciꝰ sū. ſꝫ nō i h̄ iustificatꝰ sum
q̄ pꝰ dixit Sic nos existimet hō sic̄
ministros xp̄i. Erat ḡ certꝰ ꝙ esset
minister xp̄i ⁊ icertꝰ si eē iustꝰ. Po
test igit̄ aliq̄s eēt minister xp̄i q̄uis
iustꝰ nō sit. Et h̄ ad excellētiā xp̄i ꝑ
tinet cui sicut ꝟo deo seruiūt nō so/
lū bona ſꝫ etiā mala. mala q̄ ꝑ ipiꝰ
ꝓuidētiā i eiꝰ glām ordinant̄ Et ita
p̄lati pctōres possunt diuie ordina
tōis fore mīstri ⁊ exequutores quē
admodū sacerdotes mali veraciter
ꝯficiūt ⁊ ministrāt sacrā. Aliū huiꝰ
exēplū de pilato habemus Ioā. xix.
vbi pilato se iactāte de sua ptāte res
pōdit saluator Nō haberes in me
ptātē nisi datū eēt tibi desup. Cōsen
sit ḡ saluator ꝙ pilatꝰ haberet ptā/
tē a deo sibi collatā. Petrꝰ q̄ꝫ Apl's
admonet xp̄ifideles obedire suis
dn̄is ne dū bonis ⁊ modestꝫ. ſꝫ etiā
discolis scribēs ꝯuersis ad fidē i pri
mitiua ecclīa vt obedirēt p̄ncipibꝫ
ifidelibꝫ tā q̄; dei auctoritatē h̄ntibꝫ
Sic igit̄ nec sc̄tātitas vite ꝯfert ptā
tē regitiuā nec pctm̄ h̄nti eā aufert.
Quippe ioānes baptista baptiza/
uit ⁊ rebaptizabant̄. Iudas ꝟo ba
ptizauit nec rebaptizabant̄. ¶ Por
ro si ꝯsideratōeꝫ p̄sentē tēdamꝰ ad
vetꝰ testamētū p̄missoꝝ occurrit cō
sonātia. Nā sapiētie. vi. dr̄ Prebete
aures vrās vos q̄ ꝯtinetꝫ multitu/
dines. ⁊ placetꝫ vob̄ i turbis natio
nū q̄niā data ē a dn̄o vob̄ ptās ⁊ vir
tus ab altissimo. q̄ iterrogabit opa
vrā ⁊ cogitatōes scrutabit̄ q̄m cū es
setꝫ ministri regni illiꝰ nō recte iudi/
castꝫ nec custodistꝫ legē iusticie neq;
ſm volūtatē dei ambulastꝫ Exēpla
riter q̄ꝫ idē ꝯstat. Nā ioseph Dani
el ⁊ plures alij sc̄tissimi regibꝫ ifideli
bꝰ erāt subditi ꝟbo ⁊ ope eos reges
ꝓtestātes. Silr̄ dauid saulē eē regē
asserit Postq̄; deprauatꝰ mādatū
dei ꝯtēpsisset. Vn̄ p̄mi regū. xviij.
ait dauid Nō parū vob̄ videt̄ eē gn̄e
rū regꝫ. Et deinde placuit ſmo in
ocul' dauid vt fieret gener regꝫ item
primi regū. xxvi. dauid saulē sepissi
me vocat regē q̄uis i malicia eēt ob
stinatꝰ Vn̄ ipe dauid succedēs sau
li i regē ꝯstituit Ioab p̄ncipē malicie
fore malū nō tn̄ ab eo ꝯcessaꝫ sibi re
uocauit ptātē Sepiꝰ etiā ꝑ ꝓphas
dn̄s iuehit ꝯtra malos sacerdotes
ex eo ꝙ male vite sue exēplo eēnt cā
ruine ꝑpli. attn̄ eos vocat sacerdotes
recognoscēs eos h̄re ptātē sacerdo
talē Vn̄ decē leprosos mūdatos dn̄s
remisit ad sacerdotes veteris legis
q̄uis malos. Cuiꝰ signū doctores
assignāt q̄r nouē nō redierūt deo grā
rū actōes referētes seducti ꝑ sacerdo
tes q̄si ꝟtute cerimoniaꝝ suaꝝ nō āt
dono xp̄i sanati eēnt. Quāplurima
huiꝰ ꝟitatꝫ alia possent adduci testi/

monia q̄b; breuitat᷑ cā omissis ꝓpō
p̄t euidēter ꝯcludi ex p̄missis. forsi
tā āt aliq̄s de secta huyssitaꝝ ptinax
p̄script᷑ obijciet ex ꝟbis dn̄i Mat.
vij. vbi scribit᷑ Quid vides festucā
ī oculo fratris tui ⁊ trabē ī oculo tuo
nō vides. hypocrita eijce p̄ᵐ trabē
de oculo tuo ⁊ tūc videb eijcere festu
cā de oculo fratris tui his ei ꝟbis
designari videt᷑ ꝙ pctōr nō dꝫ ali/
quē iudicare aut ꝯdēnare. ⁊ ꝑ h̄ ꝙ
p̄uet᷑ ptāte dn̄andi alijs. Qua ī re
aduertēdū ꝙ multū īterest hr̄e ptā
tē ad vsuꝫ alicui⁹. ⁊ vti digne ⁊ me/
ritorie tali ptāte. pctōr em̄ hꝫ ptātē
vtēdi mēbris suis q̄ tn̄ freqn̄t᷑ abu/
tit᷑ ad pctā quā ad seruiēdū iusticie
dꝫ exhibere Pari forma p̄nceps aut
p̄lat⁹ pctōr nō p̄uat᷑ ptāte sꝫ idigne
vtit᷑ dū alioꝝ pctā p̄sumit corrigere
et ipe pctātoꝝ obnoxi⁹ detinet᷑. h̄ no
bis saluator īnuit ī ioāne scrib em̄ ⁊
phariseis mulierē ī adulterio dep̄/
hēsaꝫ ⁊ s̄m legē moisi lapidādā ad
ducētib; ad iesuꝫ r̄ndet dicēs. Qui
sine pctō ē p̄ᵐ ī eā mittat lapidē q̄. d.
nō dico ꝙ nō sit᷑ rectores aut ꝙ nō
habeat᷑ ptātē puniēdi trāsgressores
sꝫ vos ī r̄eph̄ēdo q2 maiora ꝓpria
vr̄a pctā nō corrigitis q̄ ad alioꝝ
pctā corrigēda p̄sidet᷑. Sic ei vnus
q̄sqꜫ tenet᷑ pl⁹ se diligere qꜫ aliū sic p̄
us tenet᷑ eē sollicit⁹ de ꝓpria vita ꝟ/
tuosa ⁊ deīn ꝓcedere ad alioꝝ pctā
corrigenda ⁊ ita adducta instantia
nō militat.

ꝓpō. iiij ¶ In peregrināte ecclīa tā fa/
miliar᷑ tā intia ē diuīe motōis
assistētia vt ī his q̄ fideliū salu
tē respiciūt ⁊ ꝑ suos rectores st᷑
ꝯstituta sine errore sit cēsēda.

¶ Hāc ꝓpōeꝫ dictat naturalꝭ lumi/
nis rō Null⁹ em̄ denegat qd̄ min⁹
ē q̄ affectuose dat qd̄ ē icōꝑabilr̄. sꝫ
vt ait Ioā. sic de⁹ dilexit mū. vt vni/
geni. suū daret q̄ ḡ frōte audet q̄s
dubitare q̄n sue grē assistētiā īfluit
ecclīe ī his q̄ ꝯcernūt felicē ei⁹ guber
natōeꝫ. vn̄ ph̄s legit ī reꝝ vniuersi/
tate tāqꜫ ī libro diuinā sollicitudinē
oib; reb; assistere. s̄m vniuscuiusqꜫ
nature analogiā dedit ei reb; corru/
ptibilib; q̄ ī indiuiduo ꝑpetuari nō
pn̄t ꝟtutē gn̄atiuā q̄ possent se ī spē
ꝑpetuare. istis īferiorib; ꝓuidit ꝑ cor
ꝑa celestia q̄tin⁹ diuersis astr᷑ ⁊ mo
tib; moueret ista īferiora ad suos fi
nes ꝯsequēdos Nō ḡ dilecte spōse
sue ecclīe quā sanguie ꝓprio acq̄siuit
sue motōis assistētiā subtrahit q̄n/
poti⁹ ei in his q̄ salutē fideliū ꝯcer
nūt sꝑ assistit Huic ex nouo testamē
to ꝯcordat illd̄ saluator᷑. mat. vlti.
vobiscū suꝫ vsqꜫ ad ꝯsummatōem
seculi. Et illud vbicūqꜫ duo vꝭ tres
fuerint ꝯgregati ī noie meo ī medio
eoꝝ suꝫ. Silr̄ math. x. ꝓmptissimā
sue ꝓuisiōis assistētiā nobis on̄dēs
dat silitudinē q̄a nec passeres aut
alia minuta p̄uāt᷑ sue ꝓuisiōis bn̄fi
cio ibiqꜫ ꝯcludit Quāto mag᷑ vos
q̄ plures est᷑ sue ꝓuisiōis patiemini
assistētiā Mar. etiā. xi. dr̄ Quecūqꜫ
orātes petit᷑ credite q2 accipiet᷑ vbi
ꝓmptissimū nob assistere liberalē su
uꝫ affectū designat Si āt ad aplīca
testimoīa libet recurrer᷑ ecce ad Ro.
v. cōmēdat suā charitatē de⁹ ī nob
qm̄ si cū ad huc pctōres eēm⁹ xp̄s
ꝓ nob mortu⁹ ē. multo mag᷑ nūc iu
stificati ī sanguie ei⁹ salui erim⁹. Et
exp̄ssi⁹. viij. capi. dr̄ Qui ꝓprio filio
suo nō pepcit sꝫ ꝓ nob oib; tradidit
illū. q̄mō nō etiā cū illo oīa nob̄ do
nauit. fidelꝭ s̄mo qꜫ sollicite diuie ꝓ
uidētie ocul⁹ nos aspiciat plane Ac
tuū. ix. īsinuat᷑ vbi dr̄. Saule saule
q̄d me p̄seq̄ris tāqꜫ diceret spōsam
meā ex fidelib; collectā tāqꜫ meipm
reputo. q̄s āt sui curā sapiēs preter/
mittit ꝓpter qd̄ idē etiā ait Qd̄ vni
ex minimis meis fecist᷑ mihi fecist᷑
Preterea Ac. xvi. dr̄ ꝙ de⁹ nō lōge
ē a nob. in ipo em̄ sum⁹ mouemur ⁊
viuim⁹ ipe em̄ replēs celū ⁊ terram

vbiq͡ꝫ ē ꝑ essentiā p̄sentiā ⁊ potētiā ꝫ
¶ Huic etiā veterꝫ testamēti aucto
ritas ꝯcordat. Ait em̄ nobil' ille ꝓ
pheta Esa. sub ꝑsona dei Esa. xxi.
Sup ꝑ speculā dn̄i ego suꝫ stās iugi/
ter ꝑ diē ⁊ sup ꝑ custodiā meā ego suꝫ
stās totꝫ noctibꝫ ⁊ Esa. xlix dt dn̄s
Nūqd pōt mulier obliuisci īfantē su
uꝫ ⁊ si illa oblita fuerit ego tn̄ nō ob
liuiscar tui Interea memorie occur
rit mutuū colloquꝫ spōsi ⁊ spōse in
cāticis cāticoꝝ vbi luce clari⁹ sub fi
gura xp̄i ⁊ eccl'ie reiterat̃ flagrātissi/
m⁹ amor xp̄i ad eccl'iā spōsaꝫ suā di
cētis Ex nimio amore ei⁹ se vulne/
ratū. Tāt⁹ nimirū amor nō ꝑmit/
tit assistētiā diuīe motōis circa nos
retardari q̄ poti⁹ nos p̄uenit iuxta
illō Apoc. Ego sto ad hostiū ⁊ pul
so Etenim sapie. vi Sapiētia q̄ de⁹
ē dt. Cōcupiscite ḡ ſmones meos
et diligite illos. facile videt̃ ab his
q̄ diligūt eā. ⁊ inuenit̃ ab his q̄ q̄rūt
illā. p̄occupat q̄ se ꝯcupiscūt vt illis
se p̄orē ostēdat q̄ de luce vigilauerit
ad illā nō laborauit assidētē āt illā
foribꝫ suis inueniet. Predictꝫ plura
veterꝫ scripture exēpla obsequunt̃.
vbi de Moise iosue samueli. da/
uid rectoribꝫ ill⁹ ꝓpl'i legim⁹ eos in
his q̄ ad ꝓpl'i ꝑtinebāt salutē dn̄m
ꝯsulere ⁊ respōsuꝫ reportare. Sic ḡ
pꝫ q̄ hūano gn̄ri diuīne motōis as
sistētia indesinēter ē ꝯiūcta tāq͡ꝫ au
riga ducēs rectores eccl'ie in his q̄
subditoꝝ ꝯcernūt salutē q2 ⁊ si xp̄s
ī nauicula petri dormiens ꝑmittat
fluctibꝫ eā iactari. tu tn̄ si xp̄m excita
uerꝫ i corde tuo ꝓprie pigriciei som/
nolētiā effugādo fiet subito magna
trāq̄llitas ⁊ mirāda. his enūerat' ꝓp
ter ꝓlixitatꝫ fastidiū ꝯtēti. ꝯstanter
asserim⁹ ꝓpōeꝫ nrām idubitāter v̄aꝫ
et ex sacra scriptura canonicā ḡ ⁊c.

pō. v ¶ Sūmi pōtificis cardinaliū
atq͡ꝫ episcopoꝝ decreta ꝯstitu
tiōes ceterasq͡ꝫ canonicas san
ctiōes tāq͡ꝫ leges ex dei aucto
ritate deriuatas debem⁹ ve/
nerādo atq͡ꝫ obediēdo suscipe
re nō illas redarguere aut hu
mano sensu discutere.

¶ Hec ꝓpō ōndit̃ ductu natural'
dictaminis vnūqdq͡ꝫ em̄ pt ī illa ad
q̄ ei⁹ ptās aut auctoritas se extēdit
ꝓpter qd̄ videm⁹ q̄ p̄ncipes sup̄ cō
muitates sibi subditas ferūt leges
iura ⁊ statuta cū ptāte coactiua im
ponētes ea subditꝫ ſuāda. Cū ḡ
xp̄i vicarius papa ⁊ alij eccl'ie recto
res supplēt vicē xp̄i ptātē auctorita/
tis nō amittēdo q̄buis forent pctō
res ꝯcludit̃ clare q̄ eoꝝ ordinatōibꝫ
tāq͡ꝫ a deo emanātibꝫ reuerēter sit
obediēdū. Cui alludit alia famosa
regula. Nā q̄ dat p̄ncipale dat ac/
cessoriū ānexū Et rursus alia regu
la dt cui⁹ ē finis ill⁹ ē disponere de
medijs ad finē Cū ḡ rectores coita
tꝫ īstituāt̃ ad pacifica vitā subditoꝝ
adinuicē h̄ āt reqrit q̄ eis p̄figat̃ ali
q̄ regula seu disciplina viuēdi. ꝯtin
git āt h̄ ꝑ ꝯstitutōes ꝓ legib⁹ latas
a rectorib⁹ eadē ḡ ncc̄itate qlibꝫ cōi
tas reqrit rectores ⁊ leges seu ꝯsti
tutōes ab eis latas ꝓ felici vita cōi
tatꝫ ¶ Premisse v̄itati cōrn̄det illō
ātea ex euāgelio ꝯmemoratū Sup̄
cathedrā moisi sederūt scribe ⁊ pha
risei q̄cūꝫ dixerit vob̄ facite. volēs sal
uator exp̄sse q̄ ordinatōes seu ꝯsti/
tutōes suoꝝ ꝓlatoꝝ subdite teneāt̃
recipe ⁊ viuēdo ſm eas ꝯuersari Tē
dit etiā ad idē qd̄ dn̄s petro ait Ti
bi dabo claues regni celoꝝ qdcūq͡ꝫ
ligauerꝫ. qdcūq͡ꝫ soluerꝫ sup ꝑ terrā ra
tificabit̃ i cel' ac si diceret mādata ⁊
statuta q̄ manāt ex auctoritate sua
ex eo debēt h̄ri canonica. q2 verius
emanāt ex ptāte mea. q̄ i re mēorit̃ ē
notādū q̄ xp̄s fuit noue legꝫ īstitutor

veterẽ iplẽs Cessauerũt ãt legalia ꝛ
iudicialia remanẽtibꝫ ꝑceptꝫ morali
b⁹ veterꝫ legis q̃ obligãt nõ ex vi il/
li⁹ legꝫ sꝫ ex vi iscriptõis eoꝝ i cordi/
b⁹ nr̃is ſm illud Apl'i ad Ro.ij. Cũ
em̃ gẽtes q̃ legẽ nõ hñt naturalr̃ ea
q̃ legꝫ sunt faciũt hmõi legẽ nõ habẽ
tes ipi sibi stꝫ lex q̃ oñdũt op⁹ legis
scriptũ i cordibꝫ suis Dñs ꝯtinuat
moralia ꝑcepta i noua lege supaddit
aũt sacra ꝛ ꝯsilia nõ ãt istituit aliqua
precepta cerimonialia aut iudicialia
ħ ãt q̃a mysterio nõ vacat obnixi⁹ ꝑ
pẽdam⁹. Nã ħ ipo scire nos voluit
ꝙ p̄latꝫ ꝛ ꝑncipibꝫ cõmisit istituere
tales ordĩatões circa suos ꝓvt pẽ
satꝫ locis ꝑsonaꝝ ꝯditõibꝫ ꝛ alijs
circũstãtijs videret ꝯgruũ ꝛ expedi/
re. vñ i luca idẽ inuẽs dr̃. Qui vos
audit me audit. ꝛ q̃ vos spernit me
spernit Ex q̃ plane sequit̃ correlarie
diuine volũtati illos repugnare q̃
decreta decretales ceteras q̃ꝫ ordi/
natões apl'icas tãq̃ꝫ autẽticas ren/
nuũt recipe ꝛ honorare Nã auctori
tas p̄latoꝝ a deo ẽ ꝛ sic ꝑ idẽ ẽ repel
lere p̄latoꝝ ꝛ dei auctoritatẽ. deinde
2° ifert̃ eos nimiũ delirare q̃ nõ defe
rũt auctoritatꝫ reuerẽtiã gñraliũ ꝯsi
lioꝝ ꝯstitutõibꝫ vl' etiã sctõꝝ docto
rũ eccl'ie scripturis Grego. Augus.
Hierony. Amb. ꝛ ꝯsimiliũ. q̃bꝫ ꝓ
cul dubio dñs apuit sensuꝫ vt scri/
pturas itelligerẽt q̃ten⁹ mysticos
sensus q̃bꝫ scriptura sacra ẽ grauj/
da apirẽt ꝛ ad cõis hois capacita/
tẽ redigerẽt Alioq̃n eccl'ia ꝑ totũ tẽ/
pus icipiẽs a ꝯsummatiõe cursus
apl'oꝝ penit⁹ neglecta videret̃ Quo
ꝯtra regula dat̃ theologica ꝙ eodẽ
spũ scriptura sacra exponit̃ q̃ fuit in
spirata vñ talibꝫ emul' volẽs occur/
rere Apl's signãter dixit ꝙ xp̄s ad
ꝯsummatõem sctõꝝ quosda dedit
apl'os q̃sdã ꝓphas ꝛ ne ibi eẽt stat⁹
adiũxit q̃sdã ꝓo doctores. Rursus

3°. seq̃t̃ ꝙ cõis stola theologica ele/
gãter asserere ꝯsueuit Si q̃s ꝑtina
citer repugnaret illis q̃ auctoritate
vl'is eccl'ie sunt determinata maxie
in his q̃ fidẽ ꝯcernũt ꝛ mores fide/
liũ. heretic⁹ cẽseret̃ Siq̃dẽ hec anto
ritas ꝑncipalr̃ residet i summo põ/
tifice, ꝓpter qđ dr̃ Hiero. hec ẽ fides
mea papa btĩssime quã i catholica
didicim⁹ eccl'ia i q̃ si min⁹ ꝑite aut
parũ caute forte aliq̃d positũ. emẽ/
dari cupim⁹ a te q̃ petri fidẽ ꝛ sedẽ
tenes. Si ãt hec nr̃a ꝯfessio apl'at⁹
tui iudicio ꝯ ꝓbat̃. q̃cũq̃ꝫ me culpa
re voluerit se iperitũ vl' maliuolũ vl'
etiã nõ catholicũ sꝫ hereticũ cõ ꝓba
bit. ¶ Postremo ãt veterꝫ testamẽ/
ti ṽitas ꝑmissis dat ꝯcessuꝫ. Nam
Deutro. xvij. dr̃ ꝙ i his q̃ stꝫ ambi/
gua ꝛ difficilia refugiẽdũ ẽ ad sa/
cerdotes leuitici gñis ꝛ ad iudicẽ q̃
fuerit illo tꝑe ꝛ facies qđ cũq̃ꝫ dixe/
rint q̃ ꝑsunt loco quẽ eligit dñs ꝛ do
cuerint te iuxta legẽ ei⁹. seq̃risq̃ꝫ sen
tẽtiã eoꝝ nõ declinabꝫ neq̃ꝫ ad dex/
terã neq̃ꝫ ad sinistrã. vbi continuo
sbiũgit̃. q̃ supbierit nolẽs obedire sa
cerdotꝫ iperio q̃ eo tꝑe mĩstrat dño
deo tuo ꝛ decreto iudicis morief̃ hõ
ille ꝛ auferes malũ de medio israel
cũctusq̃ꝫ popul⁹ audiẽs timebit vt
null⁹ deiceps itumescat supbia Ex
q̃bꝫ ꝓpois ṽitas apparet solidata.

¶ Sancte institutũ ẽ atq̃ꝫ ex ꝓpõ vi
ipa ordinatõe diuina neminẽ
ad sacerdotij ordinẽ assumi ni
si vict⁹ ꝑsupposita ꝯpetẽtia.

Quãuis hec ꝓpõ clare sequit̃ ex di
ctꝫ i ꝓprima ꝓpõe ꝑcedẽte ꝑt nihilo/
min⁹ specialr̃ oñdi ex abũdãti. Nã
quãdo aliq̃ sibij nuicẽ repugnãt ita
ꝙ mutuo se ꝯpati nõ possint tũc al
teꝝ alteri cedere oꝫ. ħ ei sentẽtiat rõ
naturalis luminis. Ea ꝓpter cleri/
cis iterdicunt̃ negocia secularia ut/

ꝯtra illō apli Nemo militās deo īm
plicat se negocijs secularibꝫ. Dicit
āt phs ī ꝓemio metaphy. ꝙ hoīm
natura multiplr̄ ē ꝟua ꝑpēdēs indi
gentias ⁊ defectꝰ qbꝫ mortal' natu/
ra hūana ē subiecta. Seneca ꝟo dt
ꝙ vnicuiqꝫ naturalr̄ indita est cura
sui corpis. hinc ē ꝯsiderata cōi ꝯdi
tione hoīm ꝙ hoīes q̄ tāta ꝑmunt
penuria ꝙ eis deficit sui victꝰ ꝯpe/
tentia multiplr̄ fiūt solliciti ⁊ aīo di
stracti cupiētes suis īdigētijs neces
saria ꝓcurare Quinimo qd̄ detenꝰ
ē interdū etiā q̄busdā ꝟuilibꝫ actibꝫ
insistūt aut q̄dā ihonesta ⁊ indecen
tia ꝑpetrāt Teste sapiēte puer. vij.
ꝓpt inopiā mlti deliq̄runt Et ꝓuer.
xxx. Ne forte egestate ꝯpulsus fu/
rer ⁊ ꝑiurē nomē dei mei Quo ꝯ or
do seu statꝰ sacerdotal' oppositas re
q̄rit ꝓprietates. Requirit eīm aīm a
corꝑaliū distractōe pacatū. requirit
insuꝑ foris vitā honestā alijs exem
plarē. Uita eīm sacerdotis more sal'
dꝫ eē ꝯdimentū morū in laicis. Et
ꝙ teste pho. v. ethi. Leges ferunt
ꝟm cōem statū ꝓpli. Hinc ē ꝙ eccl'ia
laudabilr̄ ⁊ canonice ordinauit ad
sacerdotiū nō ꝓmoueri hoīes q̄bꝫ
victꝰ ꝯpetētia nō arridet. Uñ phs
manuductōe natural' lumis ꝓ lau
de ꝯmemorat ꝙ apd̄ egyptū sacer
dotū gens vacare ꝑmissa ē. cui de
publico stipēdio assignata fuit ꝓui
sione necarijs ꝓcurādis distraheret
Idē etiā. vij. politice dt. ꝙ sacerdo/
tes debēt hr̄e māsiones pulcriores
seorsuꝫ a populari tumultu segrega
tas ꝓpt vacatōeꝫ. neqꝫ decet eos ser
uilibꝫ opibꝫ īmisceri Nā oīm aliorū
in ciuitate sacerdotiū ē dignissimū
¶ Huiꝰ ꝓpōnis ꝟitati ꝯcordat no
ue legꝭ scriptura si mēteteñꝰ mystico
oculo īspiciat. saluator eīm loquens
aplis ⁊ discipul' sub figura eccl'iasti
coꝝ dt. vos estis sal terre. vos estis
lux mūdi sic luceat lux vr̄a corā hoī
bꝰ vt videāt bona opa vr̄a vt glori
ficēt patrē vestꝝ q̄ i cel' ē ⁊ h̄ ad exte
rioris ꝯuersatōis sacerdotalis ꝑti/
net honestatē. Quātū ꝟo ad interi
oris pacis in aīo trāquillitatē igno
rare nō oꝫ ꝙ sacerdotali officio sin/
gulariter incūbit ꝯtinuis oratōibꝫ
et sctis meditatōibꝫ insistere. q̄bꝫ tē
poralis ꝓuisōis anxia cura nimis
īimicat. Qua ꝓpter ad sacerdotale
officiū ꝓmoti icessanter ante mētis
oculos reuoluere debēt illud salua
toris Tu āt cū oraueris ītra cubi/
culū tuū ⁊ clauso hostio ora patreꝫ
tuū. Que q̄dē ꝟba q̄squis de cubi
culo ⁊ hostio materialibꝫ itellexerit
parū edificat. Ad moralē ḡ sensum
cū saluatore p̄dicta ꝟba reuocātes
Nil aliud ē itrare cubiculū ⁊ hostio
clauso orare patrē nisi effugata di/
stractōis cura ex idigētia necessario
rū irruēte ⁊ mētē a volatu oratōis
deꝑmēte collecta itētōe ad deū ascē
dere. illuc deuota desideria afferre.
sui ⁊ alioꝝ pctā deplāgere. ¶ Ecce
ad veterꝭ legꝭ historiā recurrētes hu
ius eccl'e ꝯstitutōeꝫ īuenimꝰ equalē
ter ꝑ moisen a dño traditā. Cū eīm
dñs vt sacerdotibꝫ ⁊ leuitꝭ decimas
et multas alias oblatiōes darent
duodecim alias tribꝫ obligauit q̄d
aliō ꝙꝫ equalēter victꝰ ꝯpetētiā sa/
cerdotibꝫ iniūgēdo p̄ordinauit Pa
riforma. eidē ꝯstitutōe ioseph testio
niū ꝑhibuit scribitur Geñ. xlvij. ꝙ
ioseph oēs hoīes ⁊ eoꝝ possessiōes
regni egypti subiecit Pharaoni p̄t
terrā sacerdotū q̄ a rege tradita fuit
eis q̄bꝫ isuꝑ statuta cibaria ex horre
is publicꝭ p̄bebant. O q̄to honore
apd̄ egyptiacos venerabāt sacerdo
tes. de ipis ei ꝟificatū ē illō apli p̄e
ad Thi. v. Qui bñ p̄sunt p̄sbyteri
duplici honore digni habeant. Nā
illi ꝓprias habebāt t̄ras liberas ali/

orū possessionib⁹ ī fuitutē redactis deiñ 2° ex public; horreis statuta ci baria eis mistrabant tāq̄ reddit⁹ eis pordinata vt suo officio vacarēt aīo qetato Ex qb⁹ p; q̄ ɔstitu° ɔpetētie vict⁹ ratōnabilis ē ⁊ scripture ɔformis cōi hoim ɔditōe ⁊ defecti- b⁹ pēsat; igit ⁊c. Ex qb⁹ oib⁹ supfi- ciali summat; ad terminū ē dedu- ctū qd̄ i pᵃ hui⁹ opis distinctione pmittebat tractādū ad gloriā dei in secula seculo⁊.

secda. distin.

Deo grās referētes qa duce ei⁹ auxilio pmissis i huius opis distītōe pᵃ satis fecim⁹. supest ex eiusdez auxilij fiducia opa; dare vt satis fiat his ad q̄ in hui⁹ eiusdē opis distinctōe sequūda pus nos obligauim⁹ ptractāda eneruare.s. huyssita⁊ errores circa psonas ecclesiasticas eo⁊ possessiōes ⁊ reddi tus seu alia stipēdia ecclasticis labori b⁹ deputata pcedēdo vt sup p ppōnes triplici gnēre testimonij roboratas qrū pma sit hec.

Pō. pma. ¶ Nō esse curādū p̄sentes p̄sbyteros ⁊ sacerdotes expellere qa eis expulsis meliores debēt succedere ē facin⁹ tā execrabile. vt merito oīs religiosus aīm⁹ ad idignatōe; ɔmot⁹ tātū nefas abhorreat audire

¶ Nec ppō deducit p° ex natural' luminis radio Nā sic morb⁹ tanto piculosior ē q̄to sequit poris pncipij vite corruptōe; Paripacto tāto grau⁹ ē pctm̄ q̄to ɔseqt ad corruptionē poris pncipij i ipa ratōe dt āt pħus.vij.physi.q̄ expulsio ē spēs mot⁹ violēti iferre āt alicui violētiā expprij spūs suggestiōe aduersat illi originali pncipio iusticie q̄ dr nō facies alijs qd tibi minime fieri vis. Teste āt pħo 2° Metha.i foribus null⁹ odiqt.q⁊ circa pᵃ pncipia nemo errat nisi cōis vite maliciā transcēdat vñ vehemēs ho⁊ itelligit ratōis corruptio q̄ pfato pncipio audēt ɔtrauenire Aggrauat āt h ipo⁊ pctm̄ nā si ex ipetu carnal' appetit⁹ alteri irrogare iniuriā sit vituperabile Adhuc reddit enormi⁹ si h ɔtingat i psonā nō qdē parē s; supiorē. psone āt ecclastice ad secularē pplm ɔparant sic aīa ad corp⁹ qd rursus liqde ppedit deteri⁹ si ad mētē reducam⁹ pħm p° Ethi.dicētē Si amabile ē saluare bonū alicui⁹ vni⁹ multo meli⁹ ⁊ diuini⁹ ē pcurare bonū toti gēti ⁊ ciuitatib⁹ A sensu ḡ ɔtrario extreme malicie ē iferre violētiā toti cōitati ecclastice.hui⁹ adhuc corruptōis pest; aggrauat ex h. Oē em̄ aīal naturalr diligit sibi sile.q̄ ɔtra qñ qs iniustā lesionē attētat alteri i ferre signū ē ei⁹ affectū extra natura lē suā iclinatōem eē relapsu;.ductu ḡ natural' luminis l; ɔcludere ipos huyssitas tā i ratōe q̄ i volūtate lepra nimie affectōis īfectos eē q̄ non formidāt asserere nō eē curādū p̄sentes p̄sbyteros expellere ¶ Deiñ eius dē ppōis ṽitas mltiplicit certificat ex noue leg; testionijs Etenim vt supi⁹ ē plibatū saluato⁊ nr̄ Mat.xxiij pie iformās pplm dixit Sup cathedrā moisi sederūt scribe ⁊ pharisei cōtinuo āt sic bon⁹ pceptor aliō iniunxit nō tñ dicēs Eijcite eos de cathedra aut de domib⁹ possessiōib⁹ aut patria expellite. Nō qdē h dixit qn poti⁹ pcepit.qcūq̄ dixerit vob faci te tāq̄ diceret exhibete eis reuerētiā obediētiā ⁊ alia eis debita tāq̄ vr̄is supiorib⁹.pp̄ter qd ioħ.2° legim⁹ q̄ dn̄s de tēplo eiecit oēs vendentes oues ⁊ boues Nō āt legit q̄ ide eie

cerit sacerdotes sil'r Saluator sepiꝰ
vocat se patrēfamilias cuiꝰ domꝰ ē
eccl'ia iuxta illō pᵉ ad Thi.iij.vt sci
as q̄mō oꝛtei domo dei ꝯuersari.
q̄ ē eccl'ia dei viui colūna ⁊ firmamē
tū deitatꝫ i hac domo ꝯuitoꝛes ⁊ mi
nistri sꝫ p̄lati sacerdotes ⁊ alij eccl'a
stici. ꝙ si terrenꝰ ꝑnceps moleste fer-
ret vbi de domo sua mistros suos ⁊
ꝯuitoꝛes videret expelli. q̄ntomagis
nemo ab eccl'ia mistros xp̄i expellere
p̄sumet nisi q̄ oipotētꝫ dei idignatio
nē icurrere nō timet Foꝛsan q̄s pro
huyssitꝫ rn̄dēs dicet ipi ptendūt ꝙ
saltē mali debeāt expelli huic cauilla
tōi occurrit illō Mat.xiij.vbi volē
tibꝫ zyzaniā de agro colligere dixit si
mite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messem
Ubi adiecit signāter dicēs Tūc di
cā messoꝛibꝫ vt colligāt zyzania ⁊ alli
gēt i fasciculos ad ꝯburēdū ⁊ ꝯgre
gēt triticū i hoꝛreū meū. notate ꝟba
Tūc inq̄t i fine messis h̄ ē i fine secu
li ego dicā messoꝛibꝰ vt colligāt Ab
sit g̊ vt nūc tp̄is q̄n sil' cresciūt zyzania
et triticū aliq̄s ꝓꝑia temeritate au-
deat sacerdotes q̄ntuis notoꝛie ma-
los de ꝓꝑijs expellere aut ꝓscribere
p̄sertim dū malicia ab eis nō aufert
ptātē officia eccl'astica veracit' exercē
di q̄bꝰ iferioꝛes obligant' ad eoꝝ re
uerētiā ⁊ sustētatōez nō āt ad iniu-
riā iferēdā vl' expulsiōez. Utinā isti
isipiētes sapiēter itelligerēt ⁊ malis
ꝓpter bonos parcerent imitatoꝛes
dei. geū. lxxviij. q̄ oibꝫ d̄ zodoma pe
pcisset si i ea decē iusti repire potuis-
sent nōne dn̄s sacerdotibꝰ scribis ⁊
phariseis adulterā p̄sentātibꝰ ⁊ res-
p̄osiōez ab eo extoꝛq̄ntibꝰ solū dixit
q̄ sine pctō ē ꝑmā mittat i eā lapidē
Neq̄ q̄ꝓꝟbo eos de tēplo expulit vl' eie
cit Itaq̄ tā maifestꝫ certificati euā-
gelicis testionijs ꝓpōez p̄missaꝝ tene
amꝰ tāq̄ canonē ꝟitatꝫ Poꝛro p̄di
ctꝫ ap̄lica etiā testionia ꝯcoꝛdāt nā

q̄nte reuerētie sit sacerdotij dignitas
testat' Ap̄lus petrꝰ ꝑme petri 2ᵒ vos
inq̄t estꝫ genꝰ electū regale sacerdo-
tiū gēs sctā ꝓp'ls acq̄sitōis nescio si
p̄conīū gradꝰ sacerdotal' possit altiꝰ
extollere cū dixit regale sacerdotiū g̊
sacerdotibꝰ debet' regal' reuerētia ⁊
nullatenꝰ ꝓp'laris violētia Paulꝰ q̄z
scribēs Thi. sic ei p̄cepit pᵉ ad Thi.
v. Aduersus p̄sbyterū noli accusa
tōez recipe nisi sub duobꝰ vl' tribꝰ te
stibꝰ. Quomō g̊ isti ꝑfidi p̄sumūt
p̄sbyteros expellere q̄n Ap'ls sine le
gitimo documēto p̄uio noluit solā
accusatōez admittere. Meminimꝰ
iterea eiusdē gētiū doctoꝝ doctrine
quā tradit ad Ro.xiij. vbi ait Ois
aīa ptātibꝰ sublimioꝛibꝰ subdita sit
nō ē em̄ ptās nisi a deo q̄ a deo sꝫ
oꝛdinata sꝫ itaq̄ q̄ resistit ptāti dei
oꝛdinatōi resistit. ⁊ ifra ꝑncipes nō
sꝫ timoꝛi boni oꝑis sꝫ mali vis āt nō
timere ptātem bonum fac ⁊ habe-
bis laudez ex illa. dei enim minister
est tibi in bonum si autem malum
feceris time. Non enim sine causa
gladium poꝛtat dei enim mister est
vindex in iram ei qui malum fa-
cit in quibus ꝓponit tria eē necessa-
ria ad iustam pene inflictōem. s. au-
toꝛitatē ⁊ ptātē i eo q̄ penā ifligit cul
pā i eo cui pena ifligit'. ⁊ terciū oꝛdo
iurꝫ alioq̄n ptās nō ꝓcederet oꝛdi-
nate q̊libet hoꝝ absente pctm̄ ꝯtin-
git i pene iflictōe Ex q̄bꝰ liquet quā
ta absurditate exoꝛbitāt hi ꝓphani
huyssite q̄ nullo hoꝝ obꝯuato labo
rāt mistros dei sacerdotes eijciēdo
expellere. ¶ Preterea veterꝫ legꝫ fi-
gure ⁊ ꝓphetaꝝ oꝛacula iueniūt' p̄-
missis ꝯsonare figural'r em̄ ibidem
scriptum est bestia que tetigerit mō
rem lapidabitur recitatiue ad he-
breos duodecimo Originaliter Ex
odi. xix. Et Oza tangens archam
ꝑcussus est suꝑ temeritate sua q̄bꝰ

figuraliter designat q inferiores in surgere nō dnt ptra supiores neqz ptra eccliasticos q p archā figurāt Quippe pmi regū.xxvi.dr Quis ei extēdit manū suā i xpm dni z erit inocēs. Ecce ipe dauid pticulā de chlamide abscidēs saul' sui psequutor z quē sine pctō potuisset occidisse cordialr penituit.qr tā exiguā xpo dni irreuerētiā itulit q isup iuuenē Amalechitā occidi mādauit se quūdi regū p° asserētē se saulē occidisse ratōe ptin' adijciēs qre inqt nō timuisti manū mittere i xpz dni Silr i ps dr.nolite tāgere xpos meos Oēs vo sacerdotes st xpi h est vncti vnctōe sacrali ad diuia mysteria exequēda q si digne exequant p merent gliaz si āt min' digne nō tm icidūt i populare punitōez s altiori iudici finalit st reddituri rōem ad eterni supplicij dānatōez Sic em p Moisen ait dns mea ē vltio z ego retribuā eis i tpe q si diceret adhmōi temerarios Cur vsurpast qd meū ē.pctōr em vltio mea ē nō vra Et si quādoqz pncipes vltōez i pctōres exerceāt.tal' mea ē debito ordie saluo q ptermisso pcessa sibi abutunt ptāte ipi qz dns q postea i euāgelio ad discipulos tāqz ad illos i qbz re psentabant futuri ecclastici dixerat Qui vos recipit me recipit pus dixit i pheta zacharie 2° Qui vos tāgit tāgit pupillā oculi mei.itaqz nō expellēdi st sacerdotes s honorādi pot' cā idulgentiā ipetrādi teste sapiēte Ecclastici vlti.i tota aia tua time deū z sacerdotes illi' scitifica i oi vtute tua dilige eū q te fecit z ministros ei' ne derelinqs honora dū ex tota aia tua z honorifica sacerdotes z ppurga te cū brachijs.da illis pte sic mādatū ē tibi pmitiar z purgatōis vbi sapiēs timori z honori deillico subiūgit honorē sacerdotū et suor ministror inuēs q vno posito ponit z reliquū z iterēpto iterimit. Quid plura.si nō plixitat dispendiū phiberet inumera huic vitati possent afferri testimonia. Cōtēti g de tātor testiū fide dignor copia li qde pcludit huyssitar secta nimiū erronea dicētiū q expellere sacerdotes nō dz haberi cura Q si plibata sic solide sint fundata de sola etiā expulsiōe locali. Nulli dubiū q n eui dēti' cōicāt de expulsiōe cū adiūcta occisiōe corpali.h em icōpabilit ee detestabili' nemo sane mēt ignorat Aloqn nccē ē degñeret ad blasphemie irregularitatē Doech Idumei trucidāt sacerdotes dni ex ipio saulis reg iniqssimi cui i hoc psentire rennuerūt ceteri ei' ministri pmi regū.xxij. Merito isup eor temeraria assertio venit icrepāda qm dicūt q psentib expulsis succedēt meliores. Nūqd em ipi phetico spū illuminati futuros bonos puidēt psentiū successores. Sane nō aut nūqz ipor ē iteri' mouere volūtatē a malo i bonū. Absit.h em deo ppriū catholica doctrina pfitet neqz tm p h iustificarent psentes sacerdotes expellēdo.p vt facile pgnoscēt si Apostolū ad Ro.legāt dicētem. Nō st faciēda mala vt eueniāt bona Imēsa āt dei sapiētia ppter meliora bona pmittit mala .s facere mala ppter bona lōge relegatū ē ab illa iustissima puidētia. Eya sacerdotes etiam malos intuitu sacerdotij huyssiste nobiscū honorēt nō occidāt nō expellāt nō aliā penā isligāt vt deum sibi ppiciū iueniāt.tāta p hac ppōne sufficiāt.

¶Sancta ecclia ad sue pfectōis cumulū exigit religiones a capite suo xpo etiā originaliter institutas. ppō .4.

¶ Hec xpo ōndit pmo ex rōne naturali. Quia em̄ vnūqdqꝫ agens agit sibi sile vt dr. vij. metaphy. qn to aliqs stat' in eccl'ia ē xpo silior tā to poti' dz causalr ascribi xpo. status aūt religionis ꝯnūerat iter status pfectōis Nō gilli' stat' plātatio dz denegari eē plātata a pr̄e celesti. ¶ Pro hui' pleniore intellectu iuuat nos apl's pme ad Corin. xij scribēs h mō diuisiones grāꝝ sunt. Idē āt spūs. ⁊ diuisiones ministrationū sunt Idē āt dn̄s Et diuisiones opationū sunt Idē vo deus q opat oia in oib. q varijs dei donis enumerat tandē ꝯcludit. Hec aūt oia opat vnus atqꝫ idē spūs diuidens singul' put vult. Jn̄ fit q de' ex bn̄placito ppie volūtat qsdam hoies vltra cōem modū inflāmat ad desideriū celestium bonoꝝ. ⁊ qr hō ꝯstituit medi' inter ista trāsitoria. ⁊ bona celest patrie spūalia. necesse ē q qnto plus inheret reb tpalib. tāto lōgi' distat ab altero extremo bonoꝝ spūaliū. q igit a deo in amorē illi' celest thesauri ⁊ pciose margarite st accēsi q tota intentione ⁊ ex oib virib illuc suspirāt libēter qlibet ipedimēta deponunt q obsistere pnt ꝯtra libeꝝ volatū animi sursuz i supna. libēter g renūciāt bonis hui' mūdi qb licite possent vti. bona āt hui' mūdi q ad vsum hūane vite ptinēt in reb ꝯsistūt scꝫ in diuitijs qb renūciam' p volūtariā pauptatē Jn delicijs carnis qbus renūciam' p ꝯtinētiā ⁊ in supbia vite quā abdicam' p obedientiā. ppt qd i voto istoꝝ triū ꝯplet religio q statū pfectōis iportat. qr st instrumēta qdā expediti' pueniendi ad charitatē pfectā. q ē vinculuz pfectōis. hoꝝ ꝯsilia saluator i euangelio legit istituisse. s. ꝯsiliū paupertatis Math. xix. vbi dixit adolescēti vade ⁊ vēde oia q habes ⁊ da pauperib Cōsiliū ꝯtinētie cū dixit. sunt eunuchi q castrauerūt se ppt regnū celoꝝ. Nā ⁊ apl's pe ad Corin. vij. vginitatē pfert mr̄imonio. in qꝫtuz ꝯfert facilitatē fuiendi dn̄o. Cōsiliū vo obedientie dedit qn̄ adiūgit Et seqt me Nā seqla xpi nō solum fit imitādo opa xpi sꝫ obediēdo mādat ipius. sm illd Johis. x. Oues mee vocē meā audiūt ⁊ sequunt me Premissis ꝯsonat qd habet i actib aploꝝ de pmitiue eccl'ie fidelib in hierusalē. q vēdiderūt ppria viuentes in cōi sub dispēsatōe aploꝝ.

Sane ne ex hac vo doctrina occasionē qsqꝫ accipiat cauillādi obnixius duo sunt attēdenda Primū ē. si plura ꝯcurrāt vno existēte meliore qꝫ alteꝝ. nō nccē ē alteꝝ haberi tanqꝫ malū. Vn̄ ⁊ apl's vbi sup vginitatez pferēs mr̄imonio. volens inuere q mr̄imoniū tn̄ bonū ē statiz adiūxit q mulier si nubat viro nō peccauit. pari passu q volūtarie ppt liberi' deo fuire a supdict bonis seipsos abdicāt sunt pferēdi nec tn̄ veniunt vitupandi q eisdē bonis moderate vtūt i eis finē n̄ ꝯstituēdo Aliud vo ē attēdēdū q aliqd sm se ⁊ simpliciť ē meli'. qd tn̄ ex aliq indispōe huic aut illi nō ē meli'. Sic em̄ ait phs q sm se meli' ē philosophari qꝫ ditari. tn̄ indigēti meli' ē ditari. Silr p̄dicta ꝯsilia sm se st oib expedientia sꝫ qbusdā nō st expediētia ex eoꝝ indispōne in qꝫtū eoꝝ affectus ad ea nō inclinat. q qdē iclinatio ex singl'ari progatia amoris dei erogata alijs non ē ꝯcessa. qr vt dictū ē ipe dat dona sua singul' put vult Et iō dn̄s euāgelica ꝯsilia ꝓponēs sp facit mētionē de idoneitate hoim ad obfuantiā ꝯsilioꝝ. dās em̄ ꝯsiliū pauptat pmittit Si vis pfect' ec̄. dās ꝯsiliū castitat dt Qui

pt̃ cape capiat. ꝗ ⁊c. ¶ Huiꝰ statꝰ
ꝑfectio figurabat̃ in veteri testamē
to holocausti sacrificio. qđ totū ad
honorē dei icēdebat̃ Nā statū reli/
gionis assumēs se totū deo tāq̄ ar
borē cū fructu offert. huiꝰ etiā figu/
ra fuit sanctimonia nazareoꝝ ꝓut
scribit̃ Nūe. vi. Qui cā deuotiꝰ ser
uiendi deo subierūt q̄rūdā abstinē
tiā ⁊ vota q̄dam emissa ꝑ eos ꝯple
bāt ad sue sctificatōis ꝑfectōez Ad
idē desuit ꝙ sub Helizeo tāq̄ sub
p̄re pl̃es ꝓphete tāq̄ fratres habi/
tabāt i vnū sub eiꝰ obediētia viuē/
tes i cōi Cōsultiꝰ nimirū blasphe/
mi isti deo se subijcerēt si se eiꝰ exem
plo ꝯformarēt. ꝗ ꝓpl̃o iudeoꝝ rebel/
li ⁊ dure ceruic̃. m̃lto tp̄e ꝑpcit in
tuitu patꝝ a q̄bꝫ ꝑ originē descende
rant Abrae Jsaac ⁊ Jacob. huius
morē gerētes detractare religionibꝫ
desistāt i q̄bꝫ tot sci viri floruerūt q̄
eas doctrinis ⁊ moribꝫ venustaue/
rūt in q̄bꝫ expimētal̃r deū oꝑari nul
latenꝰ ābigimꝰ. ex q̄bꝫ sat̃ elucescit
veritas nostre ꝓpōnis.

Ppō tercia. Rectores eccl̃ie aut viros ec
clesiasticos ꝓpria nō iuste hr̄e
possessiōes eoꝝ ⁊ decimas tol
lere. ē nō mō sacrilegiū ꝯmit/
tere. q̄nimo ꝯtra naturale rō
nis dictamē insanire ⁊ contra
sacra eloquia ꝑueruire.

Hec ꝓpō declarat̃ pᵒ ex natural̃ lu
minis deductōe. dictat eī iustiᵉ eq̄/
tas ꝙ q̄ i alioꝝ ꝑticipāt labores re/
pēdāt eis cōpēsatōnez. Alioq̄n fo/
ret ineq̄litas quā detestat̃ iusticia.
quēadmodū si q̄s i alteriꝰ vinea eā
colēdo laboraret. merces laborāti
deberet̃ quā nō reddere eēt iniusticie
actꝰ. ꝓpt̃ qđ olim dictū ē Ve guat
ille labor quē p̄mia nulla sequunt̃.
q̃ ꝗ rectores eccl̃iastici. p̄lati. sacer/
dotes ceteriq̄ tales diuinis officijs ac
spūalibꝫ actibꝫ mācipati ꝓ cōi ꝓpl̃o
laicali astrīgūt̃ laborare deū orādo
laudādo ex sacra scp̄tura i viā salu/
tē dirigēdo vicia icrepādo vt sic cōis
ꝓpl̃s illitteratꝰ exterioribusq̄ occupa
tiōibꝫ distractꝰ etnē vite brauiū ꝯp
hēdat. q̄s nisi desipiat possit ꝯdicer̃
q̄n hmōi laboribꝫ ex dīna īspiratōe
i eccl̃a ꝑpetuis iustū eē victꝰ nccāria
certificari. cū eī videmꝰ ꝙ i rebꝫ ciui
libꝫ p̄ncipibꝫ militibꝫ ⁊ alijs hmōi q̄
cōi vtilitati iuigilāt stipēdia victꝰ as
signāt̃ ꝑ redditꝰ aut ꝯtributōes ex
ꝓpl̃o agris. aq̄s ⁊ siliꝰ Res sat̃ mi
rāda ē iustū eē talibꝫ laboribꝫ secula
ribꝫ stipēdia deberi. eccl̃iasticos āt la
bores diuiniores stipēdij p̄mio de/
fraudari Deīn noue leg̃ testimo/
nia cū īpetu ad idē ꝯfluūt Nā sal/
uator nr̄ i euāge. loquēs đ laborāti
bꝰ i eccl̃iastic̃ officijs đt. ꝙ dignꝰ ē
oꝑariꝰ mercede sua. q̃ ꝓ hmōi la/
bor toti cōitati ecciastice icūbit quē
oꝫ stabilē eē ⁊ ꝑmanētē. nccāriū ē suā
mercedē itelligi ħz silr̃ ꝓportōez vt
scꝫ stabil̃r ñ trāsitorie assecuret eccle
siasticā cōitatē. q̄ tenꝰ mēte idistracta
ad tales labores posset se trāsferre.
huic mgr̄o i hac ꝑte paulꝰ ꝯcordās
pᵉ ad Cori. ix. Multipl̃r eādē ꝟita
tē ꝯfirmat adducēs pᵒ hūanā ꝯsue
tudinē. đt eī. Quis militat suis sti/
pēdijs vnq̄. q̄s plātat vineā ⁊ đ fru
ctibꝫ eiꝰ ñ edit. Qui iteꝝ đt Nescit̃
ꝙ q̄ i sacrario oꝑant̃. q̄ de sacrario
sūt edūt. ⁊ q̄ altari đseruiūt cū altario
ꝑticipāt̃ Et iteꝝ Si nos vob̄ semia
mꝰ spūalia. nō magnū si vr̄a carna
lia metamꝰ Et 2ᵉ ad Thi. ij. labo/
rantē inq̄t agricolā oꝫ pᵐ de fructi/
bꝰ ꝑcipe Atuero q̄ fronte audet q̄s
cogitare ꝙ aliquis ex p̄rimonio sibi
sufficiēte ad sacerdotiū ꝓmotꝰ eoip
so amittere bona hereditaria coge/
ret̃. His etiā testimoniū ꝑhibet sub
apl̃is eccl̃ia p̄mitia Nā apl̃s pᵉ ad
Thi. iij. enūerās ad bonū ep̄m req̃

ista. dt q eps dz ee vni⁹ vxoris. sciēs
bñ pesse domui sue. filias z familiā
bñ gubnare. qꝛ igit aplo℞ tpe sacer
dotes habebāt legitias vxores fili/
os z curā domesticā penit⁹ necce ē eis
ꝯcedere ꝓpria cū successiōe heredita
ria ¶ Proin veterꝫ testamēti inueni/
unt apta testimonia huic ꝓpōi ꝯso
nare. a dño p moisen pcipit q trib⁹
leuitica cui⁹ ordinē tenēt viri ecclasti
ci habebāt vict⁹ necaria ex decimis
z mltimodis oblatōnib⁹ ad q̄s sol
uēdas ꝓpls obligabat. vñ Nūeri. x
viij. dixit dñs ad Aaron. oīs oblaº
z sacrificiū z qcqd p pctō atqꝫ deli/
cto redditur mihi. z cedit i scā scō℞.
tuū erit z filio℞ tuo℞. subdit pactū
sal' al's pacis ē sempitnū corā dño ti
bi z filijs tuis Dein iferi⁹ loquēs d
decimis datꝫ tribui leui dt. pciū ē p
ministerio q fuitꝫ mihi i tabnaclo
testimonij Et Mal'. iij. dt dñs In
ferte oēz decimatōez i horreū meū
vt sit cib⁹ i domo mea. z dñs p Ag
geū ꝓphetā dnūciat ꝓplo mltas eue
nisse calamitates. eo q ministris suis
debita stipēdia ministrare neglexe/
rūt ex qb⁹ luculēt ꝯstat vitas hu⁹
ꝓpōis Forsan cauillator aliqs ob
ijciet p huyssitꝫ p⁹ allegās illd Luc
x. a saluatore dictū aplis. nolite por
tare au℞ vl' argētū neqꝫ pecunias i
zonis vrīs. q āpli⁹ huyssitꝫ blādiēs
dicet q pceptū d soluēdis decīs in
passiōe xpi expirauit put pus iter
errores ꝯmēorabat Ea ꝓpt. q̄tinus
hmōi sophisticꝫ seductōib⁹ pxe rñsi
onis determiatōez silētiū iponat tria
memoriter ꝯmēdāda assumit cōis
schola theologica Pri^m ē q duplex
fuit aplo℞ stat⁹ Prim⁹ erat sub xpo
pñte. dū fꝫ ei⁹ pceptū p solā iudeaꝫ
pdicaturi mitterent. i q p more fua/
bat q ꝓponētib⁹ vbū dei vict⁹ pui
debat. z p illo statu dixit eis dñs ñ
tm pceptū itelligēdo illd Lu. x. No
lite portare au℞ z argē. zc. q̄si. dice.
ho℞ op⁹ vob ñ ē. qꝛ i sola iudea p/
dicaturꝫ necaria mistrabāt Ali⁹ vo
stat⁹ fuit q mittēdi erāt i vniuersum
orbē. i q apli erāt vlioris pfectōis. q
icipiebat a tpe discess⁹ xpi ab aplis
Et tūc Luc. xxij. ꝯcessit eis ptātem
portādi perā z sacculū dās eis sup
pecunias dñi ptātē. Liquet g q il/
lud saluatorꝫ dictū nob ñ emulr fa/
mulat. q̄uis idē dictū in alio sensu
inueniat nob deruire Etem saluaꝫ
tor dicēs Nolite portare au℞ z ar/
gētū zc. cām ptin⁹ adijciēs. dign⁹
inqt ē opari⁹ mercede sua tāqꝫ dice/
ret. nō ꝓhibeo qn habeatꝫ penes vos
au℞ z argētū sꝫ op⁹ nō erit. nā aliqd
āpli⁹ vob ꝯfero vtputa ptātē accipi
endi necaria ab illis qb⁹ vbū vitatꝫ
euāgelizatꝫ. Illo℞ ei au℞ z argētū z
alia q possidet vro subsunt dnio. q̄
tū necce erit ad vre ꝯpetētie sufficien
tiā. huic i reb⁹ naturalib⁹ equalens
inuenim⁹ Nā brutꝫ aialib⁹ dedit na
tura vñ ex se sibi sufficiāt sic qbusdā
plumas vl' pellē durā ad corpis ite
gumētū. qbusdā vnglas aut dētes
ad sui dfensionē. hoi āt talia ñ ꝯtu
lit. sꝫ loco taliū de itellcū z manib⁹ p
uidit qb⁹ talia sibi ꝓcurare possit. ex
qb⁹ hō sibi vēdicat aliqd excellēti⁹
pariformit saluator aliqd altiorꝫ p
rogatie ꝯtulit aplis Scdz vo cor
di ifigēdū ē q saluatoris z aplorū
intētio colligit poti⁹ ex eo℞ opib⁹ q̄
ex vbis. vbi grā saluator dt oīno ñ
eē iurandū. Attñ aplus saluatori p
oia ꝯcordās qdā i suis eplis iter/
dū vallat iuramēto. ppēdere g de/
bem⁹ de mēte saluatoris nullaten⁹
fore oē iuramētū oīmode ꝓhibituꝫ
sꝫ nisi necitas expostulet nō eē iurā
dū. Saluator etiā Mat. v. q̄si lo/
quēs pceptiue videt iiūgere q pcus
sus ad vnam maxillaꝫ debet pbere
aliam. qui Johānis decimonono
danti alapaꝫ nō pbuit aliā maxillā

ſʒ ſub mō icrepatōis dixit. Si ma
le loquut⁹ ſuʒ teſtimoniū ꝑhibe de
malo Si āt bn̄ cur me cedis. Rur
ſus ſaluator ꝓhibere videt̄ hr̄e plu
res tunicas. quō ḡ q̄ fecit q̄ docuit
plures tunicas legit̄ habuiſſe. qꝛ di
uiſerūt veſtimēta ſua ꝛ ſup veſtē ei⁹
miſerūt ſortē. Plane ḡ itelligi dʒ ſu
ꝑfluitas veſtimētoꝝ ee ꝓhibita. nō
ſimplr̄ pluralitas abſoluta Itaqꝫ
cum dn̄s loculos habuit pecunias
ꝯtinētes q̄b⁹ vict⁹ neceſſaria ꝯpa/
bat Quia etiā aplꝰs ſecū habebat
fratres q̄ penes ſe pecunias porta/
bant. q̄b⁹ poterāt ſuis indigētijs ꝓ
uidere. Quinimo ipe apl's ciuita/
tes q̄b⁹ euāgelizabat iſtātiſſime ſol
licitabat q̄tinus ſicut hilares dato
res largas pecuniaꝝ collectas ꝯtri
buerēt ſanctꝭ i hieruſalē ꝯmorātib⁹
trāſmittēdas. qs tācꝫ ꝓprias poſſe
derūt. q̄ temeritate q̄s audet aſſere/
re ꝙ poſſeſſiones ꝛ ꝓpria debeāt au
ferri ab eccl'ia. ¶ Terciū ꝟo cordi
intimius ꝯmendandū reſpicit ad/
uerſarioꝝ dictū quo voluit p̄ceptū
de decimis ꝑ xp̄i paſſionē expiraſſe
cui⁹ oppoſitū liq̄de declarare labor
nō eēt nob. ſi actōem haberem⁹ cū
exercitatꝭ in ſcriptura moſaice legꝭ
et vſqꝫ ad veꝝ ei⁹ intellectū itrodu/
ctis Etem exercitati in lege moſaica
ſponte ꝯcederēt quandā fore d'rām
p̄ceptoꝝ legaliū Nā q̄dā ſunt pre/
cepta pure moralia vt nō occides
nō furtū facies ꝛ hm̄ōi Alia ſtꝭ ſo/
lū cerimonialia vt p̄ceptū de Eſu
agni paſchal'. ꝛ de emūdatōne ꝑ
aſꝑſionē aque ꝯmixte cinerib⁹ vacce
rubee ꝯbuſte ꝛ ſīlia Alia ꝟo ſtꝭ iu/
dicialia vt q̄ furat̄ vnā ouē reddat
q̄ttuor ꝛ q̄ furat̄ bouē reddat q̄nqꝫ
ꝛ cetera talia Alia ꝟo ſunt ꝑtiʒ mo
ralia ꝛ ꝑtim cerimonialia. ſicut pre
ceptū de celebratōe ſabbati. Nā rō
natural' dictat aliqd̄ tps deputādū
in q̄ debeat hō vacare ad diuinum
ſeruitiū. ſʒ ex iure poſitiuo depēdet
determiatio ad ſeptimū vel octauū
diem. Alia ꝟo ſunt p̄cepta mixtim
moralia ꝛ iudicialia ſicut p̄ceptū de
decimis ſoluendis Nā ex naturali
rōe ꝯcludit̄ ꝙ iferiores debēt repen
dere ſtipēdia ſupiorib⁹. q̄ circa eos
et ſalutē boni cōis inuigilant. ſʒ de
terminatio tante q̄te ꝓcedit ex lege
hūana talē q̄tā ſpecificāte Exerci/
tati inſup in eiuſdē legꝭ doctrina cō
cederēt hoꝝ p̄ceptoꝝ fore aliā d'rāʒ
Nā p̄cepta moralia ex eo ꝙ i lumi/
ne rōis practice ſunt radicata. ꝑ oē
tps ꝑſeuerāt. Precepta ꝟo cerimo/
nialia ꝛ iudicialia in paſſiōe xp̄i fa/
cta ſunt mortua ꝛ ceſſauerūt. diffe/
renter tn̄. nā p̄cepta cerimonialia ex
eo qꝛ p̄mo ꝛ ꝑ ſe ſunt figuralia i paſ
ſione xp̄i ne dū fuerūt mortua. ſed
poſt euāgelij publicatōem facta ſtꝭ
mortifera. ita ꝙ nec obſuari pn̄t ꝟ/
tute inſtitutōnis in veteri lege. nec
tpe gr̄e. reinſtitui pn̄t vt obſeruent̄.
Iudicialia ꝟo p̄cepta ex eo. qꝛ erāt
figuralia minus p̄ncipalr̄ ſʒ directe
ordinabāt̄ ad q̄etū ꝯuictū illi⁹ ꝓpl'i
ꝓ tpe illi⁹ ſtat⁹ facta ſunt mortua ꝑ
paſſionē xp̄i. nō tn̄ mortifera. quia
pn̄t de nouo inſtitui tācꝫ obſeruan
da auctoritate pape vel p̄ncipum.
Itaqꝫ qꝛ p̄ceptū de decimis ſoluen
dis p̄ncipalr̄ ē morale in q̄ꝫtū rō di/
ctat ꝙ laborib⁹ eccleſiaſticis ad ſa/
lutē cōis ꝓpl'i ordinatꝭ debeat̄ mer/
ces cōpenſanda. ꝛ minus p̄ncipalr̄
ē iudiciale. ſ. q̄ ad ſpecificatōem de
terminate ſumme. Illud āt iudicia
le ꝑ eccl'iam ē inſtitutū. incōuenien
ter d'r illud p̄ceptū ꝓ currēte tpe ha
beri tācꝫ irritū nō licite obſeruāduʒ
Quippe hm̄ōi inſtitutio ꝯgrue rei
terata ē ꝑ eccl'iam ſm̄ quādā hūani
tatē vtputa nō min⁹ ꝓpl's noue legꝭ
miniſtris noui teſtamēti exhiberet

q̄ populus veteris legis ministris veteris testamēti. cū ꝑl's noue leg[is] ad maiora obliget. ꝭm illud Matthei. v. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a plus q̄ scribaꝝ ꝛ phariseoꝝ nō itrabitis regnū celoꝝ. Et cū ministri noui testamēti sint maioris dignitat[is] q̄ ministri veteris testamenti. vt ꝓbat apl's. ij. ad Coꝝ. iij. vn̄ ꝛ saluator Math. xxiij. p̄missa confirmās ait Ve vobis scribe ꝛ pharisei. q2 decimatis mentā. anhetū. ꝛ cuminū. ꝛ reliq̄stis q̄ grauiora sunt legis iudiciū ꝛ misericordiā ꝛ fidē. vbi ꝯtinuo subiūgit. hec oportuit facere sc3 decimas soluere ꝛ illa sc3 grauiora legis nō omittere Ubi euidēter ostēdit ꝙ solutio decimaꝝ censeri d3 necessaria. Ex q̄b3 p3 expsse ꝯiunci q̄tquot se opponūt huic veritati

ꝓpō. iiij. ¶ Admisso ꝙ i p̄mitiua ecclia apli recusassent recipe possessiones ꝛ bona tpalia. nullaten⁹ tn̄ ex hoc phas ē ꝯcludere ꝙ ꝓ tpe currēte nō debeat ecclesia habere tpalia patrimonia.

¶ Hec ꝓpō manuductōne naturalis luminis declarat̄. na3 in his que successiue ad ꝑfectōis ꝑueniūt incremētū tā natura q̄ ars p̄mittūt primo q̄ sunt magis necāria ꝛ in q̄bus alia fundant̄. alioq̄n ꝑpostere procederet̄. quēadmodū in edificatōe domus ꝑiacit̄ fundamētū. erigūt̄ parietes. supponit̄ tectū. ꝛ tādē ad interiorū partiū structurā fit ꝓcessus. siliter natura in formatōe corpis viuētis illas ꝑtes p̄mo format i q̄b3 p̄ncipal'r vita fundat̄ ꝛ a q̄b3 alie ꝑtes h̄nt depēdētiā Ecclia aūt ꝯpat̄ domui ꝛ humano corpi. Cōgruū g̊ fuit in ei⁹ edificatōe ꝑdictū ordinē seruari. vt sc3 doctrinā euāgelicā seminādo fides plantaret̄ omisso studio tpales possessiōes ꝓcurādi ¶ Huius aūt ꝓpositōis veritati plures inueniūtur testes in scriptura noue legis. scribit̄ em̄ Math. vlti. Ite docete omēs gētes baptizantes eos in noie patr[is] ꝛ filij ꝛ spūsscti. et Marci vlti. d2. Ite in orbē vniuersum ꝛ ꝓdicate euāgeliū oi creature. Hoc g̊ mādatū apli ꝛ alij discipuli ex iniūcto exequētes summope insudauerunt de tenebris idolatrie singulas natōnes reuocare ad lumē fidei catholice. ꝛ alia q̄cunq3 p̄terire q̄ fidei cursum possent retardare. ꝓpter qd̄ in actib3 apl'oꝝ scribit̄ apl'os dixisse. Nō est equū nos relinq̄re ꝟbu3 dei et ministrare mense. Eoq3 aplus vt oia ipedimēta euāgelij relegaret noluit accipe sumpt⁹ ab illis q̄b3 euangelizabat. sed manib3 ꝓprijs laborādo necāria sibi ꝓcurabat. Et merito q̄dē hūc ꝓcessu3 apli obseruabāt q2 in edificatōne spūalis dom⁹ q̄ est fideliū ecclia p̄ma fundatio incipit a fide. ꝓpter qd̄ ad Heb. xi. d2. ꝙ fides est suba rerū sperādaꝝ. vt sicut suba est fundamētū omniū alioru3 entiū. ita fides ē fundamētū totius spūalis structure ecclīastice. Vn̄ p⁹. ad Coꝝ. iij. d2. dei sum⁹ adiutores dei agricultura estis. dei edificatio estis ꝭm grām dei q̄ data ē mihi vt sapiēs architector fundamētū posui Paucis aūt interpositis adiūgit ꝯsequēter fundamētū aliud nemo p̄t ponere p̄ter id qd̄ positu3 est. qd̄ est xp̄s iesus q̄ ꝑ fidē intrat mētē credētis. ꝓut d2 ad Ephe. iij. In xp̄o habem⁹ fiduciā ꝛ accessum in ꝯfidētia ꝑ fidē ei⁹. et Actu. xv. d2. Fide purficās corda eoꝝ. Huic etiā ꝓcessui saluatoris snīa cōsonat Math. vi. dicēs. Primū q̄rite regnū dei. ꝛ hec sc3 tpalia adijcient̄ vobis. Apli g̊ ꝛ eoꝝ coadiutores in p̄mitiua ecclia curauerūt euāgelizare grā3 fidei informādo hoies in articul' fidei trinitatis incarnatōes filij dei. natiuitat[is]

tis passiōis mortꝫ.resurrectōis.ascē sionis.finalis iudicij.ꝛ duplicꝫ vite et̄ne p⁹ hmōi iudiciū.nulli āt dubiū fuisse arduissime difficultatꝫ subiu/gare pncipes magnates ꝛ ppłos ad obedictiā fidei tā mirabiliū articulorū.ita vt oīs laboris sui studiū ad illō obtinēdū sollicitabat̄.nec ignorauerūt ꝙ fide pmulgata ꝛ i cordib⁹ fideliū hominum firmata non deficerent qui deuotiōe fidei accensi sua tempoalia offerrēt ministris cultus diui. Sic ḡ sophisticū ē valde argumētū.nō legit̄ ꝙ apłi reciperēt possessiones.ḡ tpe currēte eccłia iiuste possidet illas.nō attēdētes eē aliū statū eccłie nascētꝫ.ꝛ aliū eccłie iā adulte. vn̄ Aug⁹.duo distinguit tpa.q̄ddā em̄ erat tp̄s d̄ q̄ illō p̄s.loq̄bat̄ Astiterūt reges t̄re ꝛ pncipes cōuenerūt in vnū aduersus dn̄ꝫ.q̄ tpe nō solū nō dabāt fidelib⁹ sꝫ occidebāt Aliō ꝟo ē tp̄s nūc q̄ reges itelligūt ꝛ erudiri seruiūt dn̄o iesu xp̄o i timore in q̄ pncipes nedū bona sua dederunt eccłie.sꝫ ꝛ ipi facti st̄ eccłe vasalli.vn̄ h̄ tpe iplet̄ illō Esa.lx. de exaltatiōe eccłie. Ponā te i supbiā seculoꝝ.ꝑt scꝫ excellētiā psonaꝝ existētiū sub iugo eccłie.suges lac gentiū ꝛ mamillā regū lactaberis puidēs largā donationē eccłie a pncipib⁹ ꝛ alijs fidelib⁹ futurā post fidei agnitiōem.silr et illud Esa.xxiij.ꝟificat̄ p hoc tpe. Erunt mercedes tyri sctificate dn̄o nō pdēt̄ neq̄ reponēt̄.q: his q̄ steterūt corā dn̄o erūt mercedes vt comedāt vsq̄ ad saturitatē ꝛ vestiāt̄ vsq̄ ad vetustatē. Ad idē sonat totuꝫ caplm Esa.lxi.ꝑter qō regula dt Aug⁹. Distingue tpa ꝛ ꝯcordabis scripturas. Videt̄ reuera hmōi rebelles ꝯ sanā doctrinā eccłie penitus ignorasse hmōi diuersorū tēpoꝝ distinctōem. Sicu em̄ mō argui posset in pmitiua eccłia nō erat tal̄ rit⁹ celebrādi missas nec silis forma tradēdi ordines In pmitiua em̄ eccłia statim ordinabāt̄ sacerdotes absq̄ aliis miorib⁹ ordinib⁹. nec silis mod⁹ in forma baptisandi q̄ mō obseruat̄ nā baptism⁹ dabat̄ i noie xp̄i.ꝛ sic d̄ multꝫ alijs.ḡ p tpe currēti rit⁹ in eccłesia ꝯsuet⁹ ē illicit⁹ Aliūde etiā sophisticāt̄.q: q̄ i euāgelio ꝛ epłis nō legūt̄ asserūt ab apłis minime facta fuisse.qō facile ꝯstat eē falsuꝫ ex illo dicto apłi ad Coꝝ.xi. vbi p⁹ diffusam iformatōeꝫ fideliū finalr̄ subiūgit.cetera cū venero ad vos disponā q̄si di.nō oīa p̄nt scribi sꝫ cū p̄ntial̄r fuero apud vos ordinabo vobiscū modū ꝯuenientē i eccłia ꝯuersandi Rōabile ḡ ꝛ licitū cēseri dꝫ eccłiam posse h̄re ꝑpriū p̄rimoniū ꝛ possessiones iuste ꝛ meritorie. Nā dicere ꝙ tot scti pōtifices sic Athana. Amb. Aug⁹.trāgressi fuissent p̄ceptū dn̄i ꝑpria possidēdo ē penit⁹ itolerabile et piaꝝ auriū offensiuū.illi em̄ st̄ viri scti q̄ꝝ doctrina fulget eccłia sicut sol ꝛ luna. q̄ꝝ vita miracul̄ claruit. q̄ꝝ scripta suos lectores sanctispūs igne accēdūt.q̄b⁹ notā iiuste possessionis ipingere dꝫ nimirū oēm piuꝫ aīm ad insurgēdū ꝯ tales puocare. Si ꝟo obstinatio iteruenerit ad eorū exterminiū laborare ¶ Premissis etiā veterꝫ testamēti lex arridet. naꝫ illuc silr̄ instituī legūt̄ cult⁹ dei p illo tpe ꝛ pingue stipēdiū deputatis ad talē cultū.silr̄ q̄ q: distictio statuū iuxta orñam tēpoꝝ apud illū ppłm nō habuit locū sic apd̄ eccłiam fuit necāriū q̄ ex gētilib⁹ idolatrꝫ p̄dicatione euāgelij ē fabricata.sꝫ i p̄n⁹ cult⁹ iudaici fuit tal̄ stat⁹ q̄lē nūc hꝫ eccła adulta.ꝛ iō silr̄ ē eccłaꝫ nūc h̄re possessiōes ꝛ alia vict⁹ emolimēta.ꝛ i illo ppłō istitui i p̄n⁹ decimas ꝛ alias oblatōes mistris illi⁹ cult⁹ psoluendas Ex q̄b⁹ pꝫ pspicua ꝟitas ꝑpōis

Asserere illicitū p celebratōe missaꝝ aut officio defunctoꝝ

ꝑpō. v.

accipe mũera nõ tãq̃ ꝯmuta
tiõis p̃ciũ. ſ; iuste ſustẽtatiõis
stipẽdiũ ẽ obtusi igenij ꝛ ꝯtra
veritatẽ absurdũ documẽtu;.
Hec ꝓõ p; ex ea ſc; pte ꝙ ſic asse-
rẽtes ꝯdicũt ꝟitati p ea q̄ late dc̄a ſt̄
in ꝓpõne tercia. na; his q̇ ex iniũcto
gradu isſtituti ſunt mĩstri i laboribꝫ
eccl'iasticis refũdi d; stipẽdiũ ſusten
tatõis. Q; aũt talis assertio ſit ob-
tusi igenij p̄t ſili mõ oñdi ſicut phs
ꝯtra ãtiq̃s philoſophãtes arguere
ſolet rephẽdẽs eos. q: de distinct; lo
q̄banť tãq̃ indistinct; ꝓpter infirmi
tatẽ ſui itellect⁹. Quotiẽſcũq; g̃ plu
ra ſil' ꝯcurrũt nõ est loquẽdũ cõfuſe
tanq̃ de aliq̃ indistincto. alioq̄n ſic
loquẽs cito in fallaciã cadẽs decipe
tur. Sic g̃ ſi ſacerdotes ministrẽt ſa
cramẽta. ſi legãt missas aut officiu;
ꝓ defunctis ibi ẽ ꝯſiderare ea q̄ ſt̄
ſpũalia. vtputa ſacrã. misse orõnes.
et hmõi. q̄ cu; tꝑalibꝫ ꝯmutari non
pñt. Nulla eñ ẽ ꝯdignitas tꝑaliu;
ad ſpũalia. Ex alia ꝟo pte ꝯſiderã-
dũ ẽ ꝙ ad diſpẽſatõe; taliũ ſpũaliũ
o; eẽ instituros ministros eccl'iasti-
cos q̇ talibꝫ laboribꝫ deſeruiãt ꝛ q̄s
oport; ſustẽtari. ponať ꝙ aliq̄s ſa-
cerdos ministret ſacramenta. legat
missas. oret pro defunctis ꝛ recipiat
pecunias. Ecce ſi pecunie recipianť
tãq̃ q̇ddã p̃ciũ ſpũaliũ taliũ ꝯmit
tiť ſymonia. Si ꝟo tanq̃ nc̄citatis
stipendiũ ꝓ ſustẽtatõe ministrãtiu;
tal' receptio venit vtiq; ꝯmendãda
Ecce q̃ ſuccincte hui⁹ distinctõnis
mẽtionẽ tradit celestis mgr̄ Math.
x. mittẽs eñ diſcipulos ad ſpũalia
bona alijs ſeminãda d̄t. Gratis ac
cepistis gratis date. Postea ãt in eo
dẽ capl'o ſubiũgit ꝙ opari⁹ dign⁹ est
mercede ſua tãq̃ diceret. mitto vos
vt a vobis alij ſpũalia bona recipi-
ant. ſ; cõicãda alijs hmõi bona ne-
cesse est vos laborare ꝛ ſustentare.
Vos g̃ qd̄ ſpũale ẽ alijs cõicabit;
g̃t; ipſi ꝟo vr̄is laboribꝫ ꝛ ſustẽtatõi
nc̄caria teneť refundere tãq̃ opari
is. hinc Apl's p̄c ad Thimo. v. ap-
plaudẽs d̄t ꝙ q̇ bñ p̄ſunt preſbyteri
duplici honore digni ſunt. q: habẽt
mercedẽ diſpẽſatõis a deo. ꝛ accipe
pñt ſustẽtatõem nc̄citatis a populo
¶ His ex veteri testamẽto ꝯcordat
ꝙ Judas machabe⁹ ſctẽ ꝛ religioſe
cogitãs duodeci mille dragmas mi
ſit hieroſolymã orare ꝓ defunct; vt
a pc̄cis ſoluãť. vtiq; nullaten⁹ h̄ fecis
ſet ſi mĩstris ꝓ defunct; exorãtibꝫ re
cipe pecunias ñ licuisset. ꝛ Eccli. vij.
ſcribiť. mortuo nõ ꝓhibeas gratia;
Isti ꝟo mortuis grãm fieri nitũtur
ꝓhibere. nemo eñ curaret celebrare
missas. legere officiu; defunctoꝝ. ꝛ
facere talia hmõi. q̇bꝫ aie d̄functoꝝ
ꝯſolãť ſi nullũ labor; stipẽdiũ eẽt eis
ãnexũ. Qua i re nota ꝙ iudas ma-
cha. dictã ſummã trãſmittẽs hiero-
ſolymã ad duo ſil' hũit reſpectũ. ſ. ꝛ
ad ſustẽtatõe; mĩstrãtiũ rõe c⁹ misit
pecũias q̇bꝫ ſe ſustẽtãdo possent va
care diuis Et 2° ad liberatõe; pe-
ne q̄ ad aĩas defũctoꝝ di. vt a pc̄cis
ſoluãť. Nimiũ g̃ delirãt huyssite fi-
dei apostate dictã grã; ab hmõi de
fũct; volẽtes ꝓhibere. ꝟe nimiũ deli
rãt. nã videm⁹ i rebꝫ hũanis ꝙ vni-
one amoris vn⁹ in ſe trãſfert debitũ
alteri⁹ ꝛ vn⁹ talẽ ſatiſfactiõe; ꝓ alte
ro accipit. ille ãt q̇ i purgatorio pu-
nitõe pene ſatiſfactõe; exhibet p̄tim
aliqualiter est viator. nondũ eñ ter-
minũ finalẽ beatitudinis ꝯp̄hendit
et vniť eccl'ie ꝑ charitate;. ꝓpter qd̄
eccl'ia ꝑ ſuos ministros p̄t debitum
in purgatorio existẽtiũ trãſferre in ſe
et opa ſatiſfactõis eis cõicãdo ꝓ il-
lis offerre deo. qua ſatiſfactõe placa
tus aie a purgatorio euolãtes trãſe
unt ad eterne vite manſiones. coq̃
ſaluator Lu. xvi. ſanũ ꝓponẽs ꝯſili
um diuitibꝫ huius ſeculi d̄t. Facite
vobis amicos de mãmona iniq̇ta-
tis vt recipiãt vos i eterna taberna-

cula. Ex nūc dictis pȝ corrollarie p̄
mo ꝙ mētiunť Hussyte dicētes ini
quū fore ⁊ hereticū recipe pecunias
cā ꝓ mortuis orādi aut missas pro
defunctis celebrādi ꝗnimo eoꝝ illō
dictū iniquū est ⁊ hereticū Sequū/
do corrollarie sequiť istos ꝓphanos
mentiri dicētes. ꝙ nō pn̄t eccl'iastici
a secularib⁹ recipere possessiones cā
orādi ꝓ suis bn̄factorib⁹. sȝ tenētur
eas restituere Hoc em̄ eoꝝ dictū fal
sum eē ⁊ ꝑniciosum pȝ multipl'r ex
an̄dictis. his proch dolor dieb⁹ im/
pleť illō qō apl's scribit. ijᵉ. ad Thi
moth. iij. In nouissimis dieb⁹ insta
būt tp̄a periculosa ⁊ erūt hoies cor
rupti mēte ⁊ reprobi circa fidem. le/
gimus em̄ de p̄mo Urbano papa
xix. q̄ fuit tp̄e sc̄tē Cecilie. ꝙ eo ordi/
nāte eccl'ia icepit p̄dia ⁊ tp̄alia pos/
sidere. ⁊ illā possessionē p̄diorū aliȷ
sancti martyres ⁊ ꝯfessores epi ꝯti
nuauerūt vsqȝ ad tēpus sc̄ti Silue
stri cui⁹ tp̄e ꝑ Cōstātinū imꝑatorē
eccl'ia fuit in diuitijs. in possessiōib⁹.
ac eorū dē p̄uilegijs multū amplia/
ta. Tā aūt glo'sos viros habere su/
spectos de iniusta receptiōe aut tp̄a
liū reddituū possessiōe pius anim⁹
neq̇t tolerare. Un̄ gloriosus Tho/
mas Archiep̄s canthuarieñ ꝓ liber
tatib⁹ eccl'ie certās ⁊ eccl'ie iura circa
possessiones reddit⁹ defendēs glo/
riā martyrij est adept⁹. Tercio cor/
rollarie seq̇ť iniquū fore eorūdē ꝑfi/
doꝝ ꝟbū videlȝ tales orōnes nō ꝓ
desse ad liberandū aīas in purgato
rio. supponētes nāqȝ ex ꝓhabitis ꝙ
ministris ad labores eccl'iasticos ob
ligatis sustētatōis stipēdia debeāť. q̄
rū solō fieri p̄t tā ꝑ nūeratas pecuni
as q̄ꝫ ꝑ reddituū ⁊ possessionū dota
tiōes. maligni erroris ē asserere ꝙ ex
talib⁹ orōnib⁹ nō ꝑcipiāt suffragiū
aīe q̄s detinet purgatoriū. cōtra q̊s
Aug⁹. i lib. de cura ꝓ mortuis agē/
da dī. Nō ꝑuā ē vniuerse eccl'ie q̄ in
hac ꝯsuetudie claret autoritas. vt p̄
cib⁹ sacerdotis q̄ dn̄o deo ad ei⁹ altare
fundūtur locū suū habeat etiā ꝯmē
datio mortuoꝝ. Hāc etiā ꝯsuetudi
nē eccl'iasticā Johan. damascenus
magnificās scribit in q̄dā ꝟmōe de
suffragijs mor. eā ab apl'is ichoasse
di. Misterioꝝ ꝯscij discipuli salua
toris ⁊ sacri apl'i i tremēdis ⁊ viuificis
mysterijs mēorias fieri eoꝝ q̇ fidel'r
dormierūt sanxerūt. Euge egregiū
ecce testē Dio. i vlti. ca. cele. hierar.
vbi ritū ꝯmēdat q̊ in p̄mitiua eccl'a
ꝓ mortuis orabať. vbi etiā Dio. as/
serit suffragia viuoꝝ mortuis ꝓdesse
Indubia ḡ fide catholica doctrina
asserit taliū orōes ꝓficere aīab⁹ vin
culo purgatorij alligatis Aliť āt sen
tire ē errare ꝯ articulū symboli q̇ re/
spicit cōiōnē sc̄toꝝ. nā q̇cūqȝ charita
te q̄ ē vinculū vnitatis eccl'iastice sūt
ꝯiūcti bonis oꝑib⁹ sortiūtur suo mō
ꝑticipatōem Un̄ ait p̄s. ꝑticeps suȝ
ego oīm timētiū te. ⁊ cu. mā. tua Cu
ius rōnē apl's p̄ᵉ ad Coꝝ. xij. tāgit
di. Si q̇d patiť vnū mēbꝝ ꝯpatiūť
oīa mēbra. si gl'ať vnū mēbꝝ ꝯgau/
dēt oīa mēbra. vos āt estis corp⁹ xp̄i
et mēbra de mēbro. ꝑ charitatē em̄
oēs sc̄ti coadunāť i vnū mysticū cor
pus cui⁹ caput ē xp̄s. ꝓpť qō sic eius
dē corꝑis mēbra cōiōnē hn̄t ⁊ mutu
aȝ īfluētiā. sīli mō mystici corꝑis xp̄i
mēbra. s. i charitate exn̄tes recipro/
ca cōiōne seinuicē recipiūt. ex q̇b⁹ pȝ
ꝟitas ꝓponis cū suis corollarijs

Quāuis occasiōe possessiōis
rerū tp̄aliū iter eccl'iasticos et ꝓpō vi
seculares ꝯtingat emergere li
tes ⁊ placita. q̄uis etiā q̇dam
eccl'iasticoꝝ abutendo bonis
eccl'iasticis ꝯmittāt mali exēpli
pctā. nihilōin⁹ nefas ē posses/
siōes tp̄ales auferre ab eccl'ia.
Hec ꝓpō q̊ ad lites emergētes ostē

ditur. pmo ex rõne qꝛ sicut nemo ex
culpa sua debet reportare cõmodũ
sic ex bñ actꝫ nemo dꝫ sustinere dã/
nũ. Quia igit vt ex supdictis possu
mꝰ reminisci eccĩa iuste ꝛ licite pos
sidet ꝓpria tpalia. si q̃s volẽti ecclie
tpalia tolere resistat duplr ad minꝰ
bñ opat et meritorie Obsequit em̃
diuio cultui q̃ sine tpalibꝫ tãq̃ orga
nis suis nõ pt manuteneri. ꝛ qꝛ ipe/
dit alteruꝫ ne bona surripiat iniuste
ad quoꝝ restitutiõeꝫ teneret ex ipso
sĩliter meret lites q̃ p viã iusticie bo
na eccesiastica defendẽtes nõ faciũt
eccliasticos ad tpalis possessiõis do
miniũ inabiles Quinimo h vnũ offe
rũt aduersari mẽorie tenaciter c cõ/
mendandũ. ꝙ possessiones ab eccĩa
auferre ẽ diuio cultui nimiũ deroga
re. Nã si laici bona p ecclĩam dudũ
possessa moliunt subtrahere. si tpali/
um cẽsus ꝛ debita recusant soluere.
q̃d libere de suo erogarẽt mĩstris ec
clesie Plane affirmare audemus ꝙ
panci eccliastici in magna cõitate vix
sufficerẽt vitã trãsigere ꝛ accideret il
lud ꝙ inter Corinthios paulo eue/
nit. q̃ verbũ dei largissime seminãs
nihil d coꝝ merebat tpalibꝫ. siquidẽ
his nouissimis diebꝫ fide calescẽte, ꝛ
charitate frigescẽte si ñ ab olim xpi/
fideles effecti deuotõne spũssci sua
bona ecclie ꝯtulissent expiẽtia pñtis
docẽte diuinꝰ cultꝰ fere pinopia pre
uanuisset Ex hac frigescentiũ chari
tate hoĩm ꝯsideratiõe uedũ vere cõ
cludit nccariũ fore eccliaꝫ hĩe posses
sionẽ bonoꝝ tpaliũ Quinimo prela
tis ecclie tpali iurisdictõne potẽtes
eẽ optere ad ꝯpescẽdũ iniquã auda
tiã volẽtiũ bona eccliastica suis vsi/
bus approp̃are Sicut em̃ aĩa impe
rat corpi. ita ptãs spũails impat po
testati sclari. ꝛ ẽ architectonica tpal
ptãtꝫ ꝓpt qd optime ꝯgruit vt pla
tus ptãte spũali pditꝰ ptãtẽ tpaleꝫ
cui impet nõ ab alio mẽdicet sꝫ pro

pria eã possideat. queadmodũ aĩa
corpi impat qd tãq̃ ꝓpriũ possidet
His aplus. j. ad Coꝝ. vi. Alludit
monẽs eos vt pficiant aliq̃s q̃ cau
sas fratrũ ad fidẽ ꝯuersoꝝ valeãt di
scutere ꝛ definire Rephẽdit tñ eos
ibi sup inordiata ꝯtẽtõe quorundaꝫ
pui valoris Et qꝛ causas suas ad iu
dices infideles decernẽdas defere/
bãt. His etiam testamentũ inuenit
ꝯsentaneũ vbi legit iudices ꝯstitu/
tos ad decernendũ q̃scunq̃ causas
in q̃cunq̃ tribu emergẽtes. Vñ pu
tandũ est figmentũ esse qd a nõnull
fert qd dũ Cõstãtinꝰ ipator eccliaꝫ
dotasset vocẽ desup esse auditã cla/
mantẽ hodie venenũ effusum est in
eccĩa sctã dei. Cãꝫ assignãt qꝛ lites
et placita suborirent. Pari em̃ rõne
posset dici hũano gñeri infusuꝫ eẽ ve
nenũ ꝓpter abũdantiã reꝝ tpalium
ad vsuꝫ gñis hũani a dõ collataruꝫ
Nã eccliaꝫ hĩe bona tpalia ẽ p se lau
dabile. lites ãt ꝛ placita occasionalr
p accñs ꝯcomitant Nõ aũt ptermit
tendũ ẽ id qd ẽ p se ꝓpter alteꝝ p ac
cidẽs succrescens. sic p se ꝯuenit aĩe
hĩe corpꝰ sanũ ꝛ integra mẽbra Nec
hoc dꝫ vitupari q̃uis p accñs ꝯtin
gat ꝓuenire ex h diuersa vicia Ex q̃
bus pꝫ ꝙ ꝓpt lites ꝛ placita non dꝫ
a tpalibꝫ suis destitui ecclĩa Deind
eadẽ ꝓpõ deducit ꝙ ꝓpt q̃rũdã eccle
siasticoꝝ pctã suis bonis nõ dꝫ pua/
ri eccĩa. qd pmo oñdit snia luminis
natural. Nã si qd minꝰ videt inesse
inest. potiꝰ etiã id qd magꝫ videt in
esse inerit. Nemini aũt dubiũ q̃n in
ter bona exteriora altiorẽ teneãt or/
dinem honor. dignitas. autoritas ꝛ
ptãs eccliastica. hec ãt ab eccliasticꝫ
psonis pctã nõ tollũt sic i huiꝰ opis
pma distinctõe meminꝰ diffuse de
termiatũ. Potiꝰ q̃ exterioꝝ tpalium
possessio apd eccliaꝫ dꝫ remanere q̃
rundã suoꝝ suppositoꝝ culpa nõ ob
stãte Quia in re aduersarioꝝ obtu

ſitas oīm oculis ꝓponit᷑. Nā q̄re nō
diſtinguūt int᷑ pſonā ⁊ officiū. int᷑ pe
trū aut paulū ⁊ ei⁹ ordinē ſeu gra/
dū eccl'iaſticū aſſumptū. Si em̄ int᷑
hec diſcernerēt ꝓtinus viderēt ꝙ lꝫ
pſona petri vl' pauli ſm̄ ſe nō mereat᷑
gaudere bonis eccl'iaſticis ꝓpter de
meritū ſui exceſſus Attn̄ qꝛ hec tpa
lia ſunt q̄daꝫ organa ſubſuiētia or/
dini. officio ⁊ g̃dui eccīaſtico. eiſdeꝫ
annexo tanq̄ȝ debita ſtipēdia. Ubi
cūqȝ remanēt pncipalia p̄meorata.
detrahi nō dn̄t illa annexa ſequūda
ria. Aut q̄re nō attēdūt gradū ⁊ or
dinē reb⁊ vuiuerſi a deo inuiolabilit᷑
inſtitutū. q̄ elemēta creauit ꝓpt᷑ mix
ta imꝑfecta ꝓpt᷑ plātas. ⁊ hec ꝓpter
aialia. deinde oīa illa ꝓpt᷑ hoīeꝫ. Iſte
āt ordo ꝑ culpā aut abuſuꝫ rei poſ/
ſeſſe nullaten⁹ ꝑuertit᷑ Nō g̊ pctōres
puant᷑ ꝓ dominio reꝝ tpaliū. Nā
q̄ȝuis peccator ex pte culpe ſue non
ſit dign⁹ dn̄ari reb⁊ h⁹ mūdi. tn̄ be
nignitas dei talē legē punitiuā no/
luit in hac vita ꝯ pctōres ꝓmulga
re. neqȝ ꝯ eccl'iaſticos reſpectu bono
rū tpaliū eccīe. ſupeſt em̄ aliud tp̄s
q̊ ad reddendū rōeꝫ villicatōis vo/
cabunt᷑ ſeueriorem legem audituri.
Qua ī re cōis hoīs dolem⁹ igranti
am. Carnales ꝓch dolor hoīes qui
plures ſunt. ab illi⁹ eterne vite inef
fabil' boni ⁊ gaudioꝝ cognitiōe pa
riter ⁊ amore deſtituti. hec vilia ca/
duca. momētanea. bona corꝑalia tā
q̄ȝ ſumma bona magnipēdunt. Pu
tāt g̊ pcipue ꝯ viros eccl'iaſticos ꝙ
talib⁊ bonis nō debeāt gaudere.
Quo ꝯ. O altitudo diuitiaꝝ ſapie
et ſcie dī leges tue lōge aliter d̾ his
bonis ſtatuūt iuſte fieri. Crebri⁹ ei
te ordināte amicꝫ tuis hoꝝ bonorū
ꝓſperitas aduerſat᷑ aduerſitatibus
premunt᷑. in q̄b⁊ mali florēt ⁊ bonoꝝ
abūdantia ꝑfruētes letos deducūt
dies. dt̄ em̄ apl's. Oēs q̄ in xp̄o pie
viuere volūt ꝑſequutōeꝫ patiuntur
queadmodū etꝫ ſcriptū ē Act. xiiij.

Per mlt̄as tribulatōes opꝫtet intra
re in regnū celoꝝ. ꝓpter qd̄ ad Ro.
v. dixit apl's gl'iamini in tribulatio
nib⁊. nec mirū. Si em̄ nō eſt diſcipu
lus ſup mgr̄m. Ip̄e autē xp̄s caput
nr̄m Luc. vlt᷑. dixit. Nonne opꝫtuit
xp̄m pati ⁊ ita intra. in gl'. ſuā Cur
mēbra ei⁹ pati refugiāt vt intrēt in
gl'iaꝫ alienā. cū pn̄tiū bonoꝝ penu/
ria ⁊ oppoſitoꝝ maloꝝ copia diſpo/
nūt ꝓmouēt ⁊ trāſmittūt ad ſupna
eterne vite gaudia Quia etiā ꝯſide
ratōeꝫ nr̄aꝫ ſollicitāt diligent᷑ aduer
tere ſi hec tā mag̃ putata bona po/
tius mal' affluāt q̄ȝ bonis q̄ȝ ineffa
bilia erūt illa bona q̄ ille ſapiēs ꝓui
ſor reſuat amicꝫ ſuis in futura vita
Ueꝝ pctōres ſepi⁹ plura faciūt opa
de gn̄e bona q̄ ds̄ nō vult pmittere
irremūerata. concedit g̊ eis affluere
hec trāſitoria. q̄nqȝ etiā pctōrib⁊ q̄/
buſdā acerbiorē futurā penā reſuāſ
pmittit eos in hac vita potioribus
delicijs luxuriari. Ex q̄b⁊ oīb⁊ clare
eminet pctōres ſiue eccl'iaſticos ſiue
ſcl'ares nō eoip̄o ꝙ pctā committūt
amittere ius ꝓprietatꝫ l' dominij re
rū tpaliū. His āt noue legꝫ doctri/
na ꝯcordat. Saluator em̄ dt̄ ꝙ pat᷑
celeſtis pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos.
et ſolē ſuū oriri fac̄ ſup tales q̄ etꝫ dt̄
q̄uo pr̄ dedit filio ꝓdigo portioneꝫ
ſube ſibi ꝯtingētes. Silr̄ de diuite
Epulone teſtatur ꝙ erat diues ⁊ ꝙ
mlt̄a bona recepat. Nō aūt dr̄ ꝙ il/
la iniuſte poſſidebat ſꝫ ꝙ eoꝝ vſum
nō prudēter diſpēſabat Apl's ei ſcri
bit Thimo. vt pcipiat diuitib⁊ h⁹
ſcl'i nō ſupbe ſape ſed facile tribuere
Alioq̄n q̄uo ſaluator diuitib⁊ pctō/
rib⁊ ſanū ꝯſiliū dediſſet di. Uerūtn̄
qd̄ ſupeſt date el'oſynā ⁊ ecce oīa
mūda ſtꝫ vob. deſignans ꝙ pctōres
dādo el'oſynas impetrāt pctōꝝ pur
gatōeꝫ. h̾ aūt neq̄ȝ eis fieret ſi nll'a
bona ſua eēnt. Ex vete. āt teſta. pre
dicta ꝯfirmant᷑ Nā abraā a filijs ef/
frem emit terrā ſepulture q̄ tn̄ mali

erāt ꝛ infideles Joseph etꝫ totā terrā ꝛ pplm egypti subiecit pharaoni īfideli. Silr dñs assignādo leuitis certa stipēdia diligēter pcipit ꝙ oīa fidelr soluerent nō igrās ꝙ multi futuri mali succederēt in officiū sacdotale. vn̄ p. Reg. ij. sūmi sacdotis hely duos filios scptura dt malos sacdotes ꝛ ꝙ peccabāt pctm̄ grāde nimis corā dño. qꝛ detrahebāt pplm a sacrificio di. nō tn̄ subtrahebat populꝰ psoluere decias ex mādato dei sibi ipositas. Vñ etꝫ ait Ecce pctōres ꝛ abūdātes in sclo obtinuerūt diuitias. Silr Danie. iiij. daniel ad nabugodonosor sic ait Quāobrem rex ꝯsiliū meū tibi placet ꝛ pctā tua elosynis redime ꝛ iniqtates tuas misericordijs paupꝝ. Quō āt daniel ꝓphico acqeuisset ꝯsilio si pctā eū puassent suaꝝ reruꝫ dñio. possent ad idē innūera plurificari testionia q̄ pterēūtes ꝓnūciamus ꝑ ꝟa snia. ꝙ q̄ ad vtrāqꝫ suā ptez pspicue verificat hec sexta ꝓpō p quā finez iponimꝰ q̄ tractare ꝓmisimꝰ in hꝰ opis dist. ij. coopāte altissimi benigna assistētia.

Dje obligatiōis mēores quā nob iponit ꝓmissio in hꝰ opis ꝓemio diuina ꝓpicius nos grā dirigēte festinabimꝰ in hac distinctōe perfidoꝝ huyssaꝝ pestiferos errores extinguere qb plurib actiōib hierarchicis in eccia freqntatꝫ nō verentur detrahere silr q̄ pꝰ fora p ꝓpōes ꝓcedēdi obsuata Quaꝝ hec.

ꝓpō pma Necessitate exigente lꝫ platis sacerdotibꝰ pncipes et alios sclares ad bellandū ꝓuocare quibꝰ tn̄ manualiter p bellica arma non licet pugnare.

¶ Hec ꝓpō ꝑ eiꝰ pma pte pꝫ naturalr rōnis vigore Quia oīs potētia vtars aut ꝟtꝰ ad quā ptinet finis. hꝫ disponere de his q̄ stꝫ ad finē Nā iō dux exercitꝰ q̄ victoriā ptendit tā q̄ finē. Vlr pcipit ceterꝫ rectoribꝫ diuersꝫ ptib exercitꝰ dputatꝫ Quia g̃ bella carnalia in pplo fideli stꝫ referēda sic ad finē ad bonū spūale diuinū cui plati ꝛ sacerdotes deputātur ꝯñs ē ꝙ ad eos ptinet disponere et inducere alios ad bellandū bella iusta Scdā ꝟo eiusdē ꝓpōis ps silr ter p naturalr dictamis cēsurā declarat. Vtputa ꝙ eis n̄ lꝫ psonalr p arma bellica pugnare. Nemi em̄ ꝯgruit qd suo statui ꝛ ordini repugnat. bellica āt exercitia maxie repugnat illr officijs qb plati ꝛ sacerdotes deputant ꝓpt duo. Pmo qdē gn̄ali rōne. Nā bellica exercitia maxias inqetudies hn̄t. Vñ multū impediūt animū a ꝯteplatiōe diuioꝝ ꝛ laude dei et orone ꝓ pplo q̄ ad officiū ptinet platoꝝ ꝛ sacerdotū Et iō sic negociatores ꝓpt hoc ꝙ nimis iplicāt animū īterdicunt eis ita ꝛ bellica exercitia fm illd. ij. ad Thimo. ij. Nemo militās deo iplicat se negocijs sclaribꝫ Scdo ꝓpter spūalez rōez Nam oēs clericoꝝ ordies ordinant ad altaris misteriū in q̄ sub sacro repn̄tatur passio xpi fm illd pme ad Corxi Quotiescūqꝫ māducabitꝫ panem hūc ꝛ calicē bibetꝫ mortē dñi annūciabitꝫ donec veniat. ꝛ iō nō ꝯpetit eis occidere l effundere sanguinē ſꝫ magis eē patos ad ꝓpriū sanguīs effusionē vt imitent ope qd gerūt misterio huic testioniū phibet illd euangelij Luc. xxij. Duo eim gladij int aplos sub qb rectores ecclīastici intelligūtur fuisse ꝯmēorant q̄ruꝫ vterqꝫ sub autoritate eccie ꝯtinet sed tm̄ vnꝰ q̄ ad ꝓpriū vsuꝫ ꝛ spūal vocat q̄ petrꝰ pcussit ananiā ꝛ eiꝰ vxorē saphiram suis demeritꝫ exigētib Act. v. Jllo etiā gladio paulus p. ad Corith. ij.

ꝓpter quendā excessuꝫ ꝑcussit quēdā excōicādo. vñ. ij. ad Coꝛ. x. dr̄ Arma militie nr̄e nō sꝫ carnalia ſꝫ ſpūalia. ſ. ſalubꝛes admonitōes deuote oꝛōnes ac excōicatōis ſnīa ꝯ ptinaces. H etiā gladi⁹ intelligit̄ ꝟbū dei Teſte ſaluatoꝛe Math. x. dicentis Nō veni pacē mittere in terraꝫ ſed gladiū euāgelizādo. ſ. ꝑmo ꝑ ſe De inde ꝑ aplos Et apl's ad Eph. vj. gladiū ſaluṫ aſſumite ꝛ gladiū ſpiritꝰ qd̄ eſt ꝟbū dei. Ali⁹ ꝟo gladi⁹ ptinēs ad ptātēꝫ ſclarē ꝯmiſſus eſt ꝑncipib⁊ ꝛ ſclarib⁊ rectoꝛib⁊. vt ipſi eo vtant̄ ꝓ ſalute reipublice d' quo apl's ad Ro. xiij. dr̄ ꝙ ꝑnceps nō ſine cā gladiū poꝛtat. dei em̄ miſter ē vindex in irā ei q̄ malū facit ꝓpt̄ qd̄ petr⁹ hoc gladio volēs vti amputādo aurē Malchi a dn̄o increpatur. Mitte inq̄t gladiū in vaginā tāq̄ diceret carnal' vſus gladij ad te nō ptinet. ſꝫ ad ſeclares ꝑncipes ita tñ ꝙ tuo impio vtant̄ q̄tienſcūq̄ neceſſitas hoc exegerit. ¶ Premiſſis q̄ꝫ ſcriptura veteris teſtamñi ꝯfert certitudinē. vbi ſacerdotib⁊ ꝯiūgit̄ ſacris exhoꝛtatōib⁊ ppl'm aiare. dr̄ em̄ Deut̄. ij. Appropinq̄te iā p̄relio ſtabat ſacerdos añ aciē ꝛ ſic loq̄ret̄ ad ppl'm Audi iſrl' vos hodie ꝯ inimicos vr̄os pugnā ꝯmittiṫ nō ꝑtimeſcat coꝛ vr̄m nolite metuere. nolite cedere nec foꝛmideṫ eos qꝛ dn̄s ds vr̄ in medio vr̄i eſt ꝛ ꝓvob ꝯ aduerſarios dimidicabit vt eruat vos de ꝑiculo. Siliter Nūe. x. dn̄s ꝑcipit dicēs filij Aaron ſacerdoṫ clāgent tubis ſi exiueritꝫ ad bellū de t'ra vr̄a ꝯ hoſtes q̄ dimidicāt aduerſuꝫ vos clāgeṫ vlulātib⁊ tubis ꝛ erit recoꝛdatio vr̄i coꝛā dn̄o vt eruami de manib⁊ inimicoꝝ vr̄oꝝ Et Joſue. vj. dr̄ ꝙ ſacerdotes clāgent tubis q̄ p̄cedēt archā dn̄i. hoc āt qd̄ in lege veteri erat tubis clāgere ꝑ ſacerdotes illi⁹ legꝫ. illd̄ in nr̄a lege ē ꝟbū dei cō ſtāter ꝑdicare et alias admonitiōes et pias informatōes iuſto bello bellātib⁊ exhibere. eiſdē etiā tub ppl'm ꝯgregabāt qꝛ ſacdoteſ noue legꝫ ꝑñt meritoꝛie ad bellādū ꝓ rei publice ꝛ eccl'ie defenſiōne. O ceci huyſſite illitterata veſtra ruſticitas denudat̄ in hoc erroꝛe. Nā ſi ꝓut iactatis claué habetis theologice ſcie. q̄re vob nō apit itellcm̄ vt videatꝫ diuerſ̄ ſtatib⁊ diuerſas actōes ꝯuēire ꝛ actōes q̄ſdā iferioꝝ nō qꝛ male ſꝫ inꝯdici ſupioꝛib⁊ ſed qꝛ ſuo ſtatui nō ꝯgruunt. Nā rectoꝛib⁊ politie nō ꝑmitti tur exercere opa mechanica in politijs inſignib⁊ q̄uis ſm ſe ſint licita et neceſſaria ſed qꝛ nō ꝯgruūt ſtatui rectoꝝ. Pari mō clericis interdicit̄ ꝑ ſe manualiter bellare q̄uis iuſtuꝫ bellum ſit laudabile ꝛ bonū. ſed q̄a bellica exercitia repugnāt diuinoꝛi officio cui ſacerdotes deputant̄ At tamē ipſoꝝ eſt tubis clangere ad cōuocandū ſeclares qñ opus fuerit ad bella iuſta. ꝛ ſpiritualibus exercitijs eis aſſiſtere vt animoſius ꝛ ꝯfidentius audeāt inimicꝫ ſe opponere Tenenter ſimiliter ſeculares obedire eccleſiaſticis p̄relatis iuxta illud ꝑus allegatū ſupra cathedrā moiſi ſederunt ſcribe ꝛ phariſei. Deinde ſubiungitur verbū ponderoſum Que cunq̄ vobis dixerint facite Quia em̄ teſte Apoſtolo Modicū fermētum totā maſſam coꝛrūpit. Expurgate ait vetus fermentū vt ſicut noua cōſperſio Incūbit p̄relatis dare operā ad expellēdos hereticos que ſanā doctrinā coꝛrūpentes alijs etiā fedelib⁊ ſunt infeſti. Et ad Heb. vlti. dr̄ Obedite ꝑpoſitis vr̄is ꝛ ſubiecere eis. ipſi em̄ ꝑuigilāt. pro vob reddituri rōneꝫ de aibus vr̄is. vbi Apl's innuit ꝙ ad eccl'ie rectoꝛes vigilare ptinet circa ſalutē aiaꝝ cui⁹ ꝑcipua optunitas offert̄ in repſſione in fideliuꝫ. Ad idē veteris legis ſcri

pta ꝯueniūt. Nā Leuit. xiiij. dr ꝙ
ad impiū sacerdotꝫ debēt de domo
erui lapides leprosi ꝛ extra portā ci
uitatis eijci. q̊ fcat ꝙ de domo dei
q̄ est ecclesia dictāte iudicio rectoruꝫ
ecclesie dn̄t eijci q̇ lepra pfidie stꝫ in/
fecti Et Deut. xvij. dicit ꝙ ad sacer
dotes leuitici gn̄is ptinet ferre iudi
ciū inter sanguinē ꝛ sanguinē. cām ꝛ
cām. leprā ꝛ nō leprā Et Deut. xxi.
dr ꝙ ad sacerdotes filios leui debꝫ
esse recursus ꝛ ad verbū eoꝝ om̄e ne
gociū pēdet. ꝛ q̇cq̇d mundū vel im
mundū est iudicet Dn̄s etiā Ezech
xxxiij. dt. si speculator ad custodiam
ppl̄i posit⁹ viderit gladiū venienteꝫ
ꝛ nō sonuerit buccina vt ppl̄s se pos
sit custodire. sanguis ppl̄i req̄retur
de manu specl̄atoris. Rectores igit
eccl̄ie q̇ positi sunt speculatores si vi
derint gladiū heretice prauitatis ve
nire ꝯ ppl̄m dei tenent buccinis in/
sonare excogitādo q̄cunqꝫ remedia
optuna p̄seruādi fideles eccl̄ie vt a
talis gladij piculo possint euadere.
Ex q̇bus oib⁹ lucide patet veritas
hui⁹ ꝓpositionis. s. ꝙ rectores eccl̄ie
manualiter non debēt pugnare ꝛ ta
men qn̄ necessitas expostulat alios
ad bellandum ꝓuocare.

ꝓpō. xviij Rectores ecclesie ad pia opa
et p̄sertim ad quedā iusta bel/
la pn̄t largas indulgentias or
dinare. pn̄t insup ecōuerso ho
mies hereticos p sniam excōi
catiōis sathane ptāti tradere.

¶ Hec ꝓpositio quo ad p̄mā ei⁹ p/
tem pꝫ p̄mo dictamie naturalis lu
minis Nā in reb⁹ hūanis videm⁹ ꝙ
q̇ rerū affluētia abundat pōt alteri
indigenti liberaliter dare. Vn̄ ꝓ su
is debitꝫ satisfaciat. hoc em̄ iusticia
approbat qn̄ ex talib⁹ gratuite sibi
datꝫ fac satisfactōeꝫ. Cū igit silr ac
cidit in collatōe indulgētiaꝝ sequit
vtriqꝫ pie cēsendū eē indulgētias in
eccl̄ia locū hr̄e. veꝝ vt ex ꝓprijs the
ologice doctrie idē declaret magr ex
q̇site ē diligēter aduertēdū ꝙ fideles
in eccl̄ia ꝯstituūt q̊ddā corp⁹ mystī
cū tāqꝫ mēbra illi⁹ corpis i q̊ multi
in opib⁹ pn̄ie supergauerūt ad mē
surā debitoꝝ suoꝝ ꝛ etꝫ mltas tribu
latiōes iniuste sustinuerūt patiēter p
q̄s mltitudo penaꝝ poterat expiar
ri si eis deberet. q̊ꝝ meritoꝝ tāta ē
copia. ꝙ oēꝫ penā viuētib⁹ debitā ex
cedūt ꝛ p̄cipue ꝓpt meritū xp̄i qđ ē
infinitū. Scti āt in q̇b⁹ supabūdan
tia opeꝝ satisfactōis inuenit nō deī
miate ꝓ isto q̇ remissiōe indiget hu
iusmōi opa fecerūt. sꝫ cōiter ꝓ tota
eccl̄ia. sic apl̄s. ij. ad Coꝝ. i. dt se im
plere ea q̄ desunt đ passiōe xp̄i in cor
pe suo ꝓ eccl̄ia. Quia g̊ p̄dicta meri
ta cōia stꝫ toti eccl̄e distribuere ea p
tinet ad arbitriū ei⁹ q̇ mltitudini p
est. Sic g̊ aliq̇s ꝯseq̄ret pene remis
sionē si ali⁹ ꝓ eo satisfecisset ita etiā
si ei satisfactio alteri⁹ p eū q̇ p̄sidet
distribuat. Sic igit ꝓut merita ec/
clesie q̄ sp abūdāt ad istū l' illū appli
cant fm h̄ remissionē ꝯseq̄t Ad h̄ āt
ꝙ isti applicent loq̄ndo in gn̄e tria
req̄runt vtputa Auctoritas dispen/
sandi hmōi thesauꝝ q̄ p plēitudinē
ē in sūmo pōtifice in alijs ꝓo inferio
ris iurisdictōis q̄dā inferiore ptici/
patōe. Scđo req̄rit vnio ei⁹ cui di
spēsat ad eū q̇ merebat qđ fit p cha
ritatem Et ratio dispensationis fm
quā saluat intētio illoꝝ q̇ opa meri/
toria fecerūt. Fecerūt em̄ ad honoreꝫ
dei ꝛ vtilitatē eccl̄ie in gn̄ali vn̄ que
cūqꝫ cā assit q̄ in vtilitatē eccl̄ie ꝛ in
honorē dei vergat sufficiēs ē rō in/
dulgētiā faciēdi Ex his g̊ ꝓprijs the
ologice scie rite ꝓnūciant in eccl̄ia in
dulgētie q̄ valēt ꝯtritꝫ ꝛ ꝯfessis vt
sint capaces fruct⁹ indulgētiaꝝ Ex
eodē etꝫ ꝯstat ꝙ indulgētie singl'arit
dn̄t imptiri illis q̇ ꝓ defensiōe fidei
et doctrine eccl̄ie opponūt se infide/

lib₉. Nā talis act⁹ potissime vergit in dī honorē ꝛ eccīe vtilitatē ¶ Huic scriptura noue leg̃ ꝯcordat Naꝫ saluator petro tenēte vicē rectoꝝ ecclesie dixit tibi dabo claues regni celoꝝ ꝛ q̃ōcū ligauer̃ ꝛ q̃ōcunq̄ solueris ꝛc̄. Rursus saluator nr̄ ꝓ sua reuerētia exaudit⁹ ē in oī sua orōne Ad Heb. v. q̇ ad petrū sub figura eccīe dixit Petre ego ꝓ te rogaui vt nō deficiat fides tua Sꝫ fides eccīe hec est ꝙ ꝑ rectores eccīe ꝯferunt̃ indulgētie ꝛ valēt ad satisfactōēꝫ pene. Idē nob̄ figurat̃ Ioh. xi. vbi saluator iussit discipl'is vt lazaꝝ resuscitatū soluerēt ꝛ sinerēt abire tā ꝑ clauē ordinis ꝛ iniunctionē pnīe q̄ etiā ꝑ clauē iurisdictōnis ꝑ donū indulgētie. Et merito q̇dē Nā si eiusdeꝫ corꝑis mēbra sibiīnuicē subueniunt q̃ō mīꝝ si corꝑis xp̄i mēbra q̄ s̄t xp̄i fideles mutuo sibi subueniāt. dum merita suꝑabūdātia vni⁹ aliīs indigētib₉ distribunt̃. vñ apl's. ij. ad Corinth. ij. Asserit se donasse remissionē in ꝑsona xp̄i innuens ꝙ tm̄ valet acsi xp̄s eā met fecisset. Nā ꝛ Luc. xi. dr̄ ꝙ vn⁹ amic⁹ media nocte ꝯsurgēs accessit donū alteri⁹ amici pulsando supplicās vt accomodaret sibi tres panes Silr̄ ex veteri lege possum⁹ ꝓ hac ỽitate testioniū adducere Illa em̄ ꝯmēorat diuersa sacrificia ꝛ diuersas oblatōes nō solū ꝓ pctīs sꝫ etiā ꝓ aliīs desiderīs suis asseqūndis bn̄dictōe sacerdotū int̃ q̄ ꝯnūerari iplicite pn̄t penaꝝ indulgētie. Signāter āt Iubile⁹ ann⁹ q̇ est q̇nq̄gesim⁹ ꝛ q̊ oēs obligatōes expirauerūt ꝛ oēs ad ꝓprias possessiones redierūt figurare pt̄ gn̄alem remissionē a penis pctōꝝ ꝓpt̃ q̃ō sum m⁹ pōtifex ꝯsueuit ī anno Iubileo gn̄ales dare indulgētias. Septim⁹ ỽo ann⁹ q̊ q̄dā ꝑticl'ar̃ fiebat remissio ꝑfigurat ꝑticl'ares indulgētias ī eccīa vsitatas Esa. lxiij. In dilectiōe sua ꝛ īdulgētia sua redemit eos portauit ꝛ leuauit eos. ex q̇b₉ pꝫ ỽitas hui⁹ ꝑtis. Deinde ꝓbat̃ silr̄ scd̄a ꝑs hui⁹ ꝓpōis. Nā ph's. x. ethico. ex natural' rōnis dictamīe detm̄iat ꝙ lex debet hr̄e ptātēꝫ coactiuā ꝓpt̃ illos q̇ nō nisi timore pene curāt a malo desistere aut bona facere. Iustū g̊ ē vt rectoꝝ eccīe lex hēat vī coactiuāꝫ q̄ posset rebelles ꝯpellere vt agāt bona ꝛ dimittāt mala q̃ō fit gladio spirituali ī excōicatōe seu abcisiōe q̊rūdā mēbroꝝ putridoꝝ. libet āt ex ꝓpriīs doctrīe theologice idē magis liq̇de ondere. Nā iudiciū eccīe dꝫ eē ꝯforme iudicio dei. ds̄ āt multipl'r pctōres punit vt eos ad bonū trahat. Vno° flagell' castigādo. Alio° hoīeꝫ sibi relinq̄ndo vt auxiliīs subtract̃ q̊b₉ a malo ꝑpediebat̃ suā īfirmitatē ꝯg̊scat ꝛ hūil' ad deū redeat a q̊ suꝑb₉ abcessit. Et q̄tū ad vtrū q̄ eccīa in excōicatōis sn̄ia diuinuꝫ iudiciū imitat̃ inq̄tū eī eū a fideliū cōione seꝑat vt erubescat imitat̃ diuinū iudiciuꝫ q̊ ꝑ flagella castigat inq̄tū āt suffragiīs ꝛ aliīs spūalib₉ seꝑat imitat̃ diuinū iudiciū q̊ hoīeꝫ sibi relinq̇t vt ꝑ hūilitatē seipm̄ cognoscēs ad deū redeat. ¶ Cōsonāt aūt ꝑdictis leg̃ grē testionia Nam Math. xviij. de illo q̇ eccīaꝫ audire ꝯtēnit dr̄ ꝙ haberi dꝫ sic ethnic⁹ et publican⁹ q̊ꝝ cōicatio erat ꝓhibita iudeis. Idē possum⁹ ꝯueniēter itelligere in ill' grauib⁹ ỽbis celest̃ magistri. Suꝑ cathedrā moisi sederūt scribe ꝛ pharisei q̄cunq̄ dixerit vob̄ facite. Si g̊ ꝑcipiāt nō hr̄e cōionē q̄rundā ꝑsonarū ita erit faciendū Petre tibi dabo claues regni celoꝝ q̄cūq̄ ligaueris ꝛ q̄cunq̄ solueris ꝛc̄. vñ Luc. xiiij. dr̄ ꝯpelle intrare. Naꝫ excōicatio est q̄daꝫ ỽga ꝯpellēs malos vt ds̄istāt a malo ꝛ redeāt ad bo

nū Idē ꝛ ab aplo facto habem⁹ ꝛ ꝟbo. Nā p̄.ad Cor.v.ꝓpter excessuz suū quendā excōicauit tradent eum sathane in interitū carnis vt spirit⁹ ei⁹ saluus fiat Infra ꝟo in eodē dic Si qs frater noīat inter vos cū huiusmōi nec cibū sumere ꝛc̄. Intelligēs p noiationē excōicatōis sniaz iudiciaria autoritate latam rōne enormiū excessuū qles apls nūerat in loco p̄allīgato Scribit etiā in Canonica scda Johis Quicūqȝ venit ad vos ꝛ hāc doctrinā.s.catholicā non hȝ nolite eū recipe in domo nec aue ei dixeritis. q̄ em dt illi aue. cōicat opib⁹ ei⁹ malignis Recte ḡ fides ñ errātis ecc̄ie docet rectores soluere indulgētiis ꝛ ligare snīa excōicationis. ¶ Ex veteri aūt testamēto istd figuratū intelligim⁹ p diuersas immūdicias qb⁹ a tēplo aut cōione illius ppli solebāt qdaz relegari fiebat aūt talis sepatio ꝑm plus ꝛ minus ꝓut etiā in ecc̄ia solet aggrauari pena excōicatiōis Ex qb⁹ sic solide determiatis apparet O huyssite heretica prauitas vestri erroris asserētes q̄ papa ꝓmittit frustra idulgētias ꝯ vos volētib⁹ via belli ꝓcedere ꝛ talē ptātē eū nō hr̄e Asserētes adhuc excōicationē pape nō fore timēdā p eo q̄ licȝ freqnter vos excōicauerit. non tamē min⁹ ꝓspere vobis successit. Execrabilis vtriqȝ talis assertio est censenda.q̄ȝ ecc̄lia xp̄i sponsa nūq̄ȝ destituit autoritate seu ptāte apostolica Nec refert an papa ceteriqȝ rectores sint bone vl' male vite ꝓut hec latius in p̄ma distinctōe sunt determiata.Quo igit ausu temerario nedū dicare sȝ cogitare p̄sumitis indulgentiis ecclīasticis fidē nō adhibendā aut summi pōtificis excōicationē nō fore tremendā. Nil alid supest de vob suspicari nisi q̄ pestis heretice prauitatis adeo vos corrupit.

vt circa prima catholice doctrine p̄ncipia vos mētiri faciat queadmodū phoꝝ dux.vi.ethicoꝝ scribit q̄ malicia mētiri facit circa principia. Nequitēꝝ inanis vos inflatio extollat q̄a tp̄alis vob arrisit ꝓsperitas excōicatōib⁹ frequēter in vos latis nō obstātib⁹ Etem legite scm Job xxi.vbi sic scribit.Quare ḡ impij viuūt sublimati sūt ꝯfortatiqȝ delicijs semē eoꝝ ꝑmanet corā eis.ꝓpinqrū turba ꝛ nepotū in ꝯspectu eoꝝ.domus eoꝝ secure sūt ꝛ pacate ꝛ nō est ꝟga dei sup illos ꝛc̄. Ubi impiorūz deo dicentiū. Recede a nob.sciam viarū tuarū nolum⁹.mira narratur tp̄alis felicitas.Siliter exim⁹ propheta dauid se dt pene turbatū videns pctoꝝ pacē ꝛ hui⁹ mūdi felicitatē.queādmodū a plurib⁹ q̄ȝ alijs ꝓphetis sub mō magne admirationis idē ꝯmemorat. Sȝ reuera idē sctūs Job qndā clausulā rn̄sionis subiungit dicēs In pūcto ad infernū descēdunt Nam quantācunqȝ magnam durationem currentis temporis libet excogitare. Nihilominus tanq̄ȝ punctus et momentuz est censenda si ad eternitatem comparetur Non igitur miremur si in hac momentanea morula illa altitudo diuitiaruz sapientie sciētie dei cuius iudicia sūt incomprehensibilia quosdam impios bonis huius mundi feliciter florere permittat. Pensatis ad cōpletionem huius responsionis modis seu motiuis in sexta propositione secūde distinctionis diffuse cōmemoratis. Nequaq̄ȝ igitur huyssita intumescas si re tēporalis felicitas mulceat sȝ time ne acerbior geenna p⁹ tātā felicitatē te expectet Juxta id apli ad Ro.ij. An diuitias bonitatis dit patie ꝛ lōganimitatis ꝯtēnis Ignoras qm̄ benignitas di ad pniaz te adducit ꝑm duriciā āt tuā ꝛ cor

impenitēs thesauras tibi irā in die ire ⁊ reuelatōis iusti iudicij dei q̄ red det vnicuiq₃ ꝺm opa eius. qn̄ illud Sap̄. vi. cexequutōi dabiꝛ potentes potēter patiēter. Et illō Apoc. xviij Quātū gl'ificauit se ⁊ in delicijs fu it tātū date illi de tormētis ⁊ luctu. Ex quibus quo ad vtraq₃ ptem re sultat veritas nostre ꝓpositionis.

tercia ꝓō Null⁹ q̄tūcūq₃ magne scītatis aut scīe nisi missus pōt p̄dicare. neq₃ expedit oīa pctā mortalia a laicis aut ecclesiasticis penaliter prohibere.

¶ Hec ꝓō q̄ ad ei⁹ p̄mā ptē p₃ du ctu naturalis lumis. q̄ nll'us licite i gerit se ad act⁹ sibi nō ꝓportōnatos q̄ sue ptāt₃ trāscēdūt facultatē. H ei ondit ordo. reb₃ vniuersꝭ naturaliter indit⁹. vbi legiꝭ q̄ vnaq̄q₃ res agit ꝯformiter nature sue nedū locū situ alē s₃ etiā ꝓprie actōis ꝯseruās. Si ḡ predicatio sit actio trāscēdēs fa cultatē cuiuslibet puate psone. l₃ cō cludere q̄ min⁹ debite q̄cūq₃ puata psona ꝓprio motu p̄sumit p̄dicare. Quatinus ex ꝓprijs sacre theologie idē efficaci⁹ ondaꝛ est aduertendu₃ q̄ p̄dicatio respicit totā eccl'iā₃. ipsa em̄ euāgelizat ꝟitatē fidei ⁊ pertra ctat sacrā scripturā diuinit⁹ ꝓ tota eccl'ia reuelatam. ꝓpter qd̄ apl'i in actib₃ Apl'oꝝ dixerūt Nō est nobis equū relinq̄re ꝟbum dei ⁊ mīstrare mēse. Et apl's dt se missu₃ nō bapti zare s₃ euāgelizare. Ex q̄b₃ nedū p̄dicatōis eliciꝛ excellētia cōitat₃. sed etiā dignitat₃. vn̄ ꝑt Chryso. Xp̄m nō sinere lo q̄ demonia ip̄m esse filiū dei ꝑrestātia. cām assignās q̄ illius nois publicatio fieri debebat p euā geliū ore apl'ico. Et etiā actio non modice difficultatis ꝓpter diuersa₃ dispositionē auditoꝝ qd̄ Apl'us in nuēs de seipo dt Sapiā₃ loq̄mur in ter ꝑfectos qui ꝺmocināndo simplici ori pp'lo sil'abat nihil se scire nisi ihm xp̄m et hūc crucifixu₃. his diligēter inspectis clarius apparet nō esse cō gruū Immo piculosu₃. q̄ p̄sona pri uata nō missa hmōi actioni se inge reret. ¶ His lex gr̄e cōcordat suis scripturis. nā Math. x. ⁊ Math. vlt. Marc. vlt. exp̄sse fit mentio de missiōe apl'oꝝ a deo ad ꝑdicandū Siliter apl'us ad Roma. x. dt q̄uo p̄dicabūt nisi mittanꝛ vbi sequiꝛ sic scriptū est. Quā speciosi pedes euā gelizantiū bona euangelizātiū pacē. Ecce inq̄t pedes innuens a supiore missionē inferioris ꝑcedēdi ad euāgelizādū. Quinimo ille q̄ int̄ natos mulieꝝ nō fuit maior nō p̄sumpsisset se pcōnē fecisse p̄dicādo an̄ deu₃ nisi interiori illūiatōe ꝓphetica se no uisset missu₃ Joh. j. Fuit hō missus a deo cui nomē erat iohes. H em̄ offi ciū tāte est ꝑrogatiue q̄ p ip̄m ꝓme renꝛ aureolā doctores eccl'ie. Si ergo sollicitudo eccl'ie vigilat ordiare inferiores actus Hierarchicos ne passim a q̄libet attēterꝛ q̄tomag₃ debitū ordinē actioni tā puilegiate instituere curauit. ¶ His etiā q̄ in vetere testamēto legunꝛ siliter arri dent. Nā. vi. Esa. Priusq₃ Esaias ꝟbum dei annūciaret dr ex ore dn̄i Quis ibit ⁊ quē mittā. Ipe aūt rn̄dēs ait Ecce ego mitte me Siliter Hiere. j. Priusq₃ dn̄s ei dixisset de di te ꝓphā₃ in gentib₃. postea subdiꝛ ad oia ad q̄ mittā te ibis. Sic etia₃ Amos ꝓpha in ꝟitate se dr missu₃ a dō Amos. vij. Ex q̄b₃ clari⁹ eliciꝛ sine autētica missiōe ad p̄dicandu₃ nemi[illegible] ꝯuenīeter se ingerere. Qua in re Grego. sn̄ia notāda ē q̄ platis hn̄tib₃ curā pastoralē eoipo annexū est p̄dicatōis officiū. Ait em̄ i pasto ra. Preconis officiū suscipit q̄ ad sa cerdotiū accedit loq̄ns de sacerdo tio cui ānectiꝛ regimē pastorale Est et₃ duplex missio Quedā gn̄alis ex

terioꝛ ſm quā rectoꝛes eccīe ſolēt ali-
os ad p̄dicādū mittere Alia ē ſpe-
cialis prout quis ſingulariter a deo
mittit̄. ſicut Moiſes miſſus fuit ad
ꝑplm̄ iſrael ꝛ ad regē pharaonē cū
ptāte ſignoꝝ Et ꝑ vt ioānes bapti-
ſta a deſerto miſſus fuit ad p̄dicā-
dū īducēs ꝓphetiā de ſeipo Ego vox
clamātꝭ i deſerto pate viā dn̄i. ꝛ hec
ē altioꝛ miſſio Si ḡ nulla hāꝝ miſſi-
onū alicui ꝯueiat ꝛ p̄dicare velit. bo-
nū īdebito mō vſurpat ¶ Deīn hu-
ius ꝓpōis Scd̄a ps oñdit̄ manu-
ductōe pħica Nā nulla lex ꝯueniēs
fini ītēto ꝑ legiſlatoꝛē bn̄ īſtituit̄. ſʒ le-
giſlatoꝛ ferēdo legē ītēdit p̄º ꝙ ꝑ eā
ꝓuideat̄ paci ꝛ ſaluti cōitatꝭ ꝛ ꝙ cō-
ueniat ꝑplo ſm eiꝰ ꝯditōeʒ vt. ſ. ſit
tal̄ ꝙ poſſit adīpleri ab ill̄ qbꝰ īpo-
nit̄ dr̄ ei Phs. v. Ethi. ꝙ lex dʒ eē ſi-
cut linea plūbea i leſboe īſula q̄ fle-
ctit̄ iuxta exigētiā lapidū īcidēdoꝝ
Cū ḡ i mltitudine hoim maioꝛ ps
cōitatꝭ ē iꝑfectoꝝ hinc ē ꝙ lex adeo
rigida q̄ penal̄r cohiberet oīa mala
nō eēt ꝓportōata mltitudini cōitatꝭ
nec īduceret pacē aut trāqllitatē ſʒ
potiꝰ maioꝛē turbatōeʒ Porro ꝓce-
dēdo ex p̄ncipijs theologicꝭ iſtd̄ de-
ducit̄ clariꝰ Nā ſacra theologia p̄-
dicat ꝙ p̄t leges tꝑales. ꝛ iudicia
tꝑalia eis corn̄dentia reſtat altioꝛ
lex diuīa ꝛ finale iudiciū vl̄e ſibi cor-
n̄dēs. Regula ꝟo ē ꝙ altioꝛ ꝟtus
ſꝑ ad plura ſe extēdit Theologica ḡ
doctrina docet ꝙ leges hūane tꝑa-
les nō p̄nt penal̄r iudicare oīa ma-
la hoim ſʒ nccē ē ꝙ plura fieri ꝑmit-
tāt cā euitandi deterioꝛa q̄ tn̄ illa
ſuꝑioꝛ lex ī finali diſtricti iudicꝭ vl̄i
iudicio nō ꝑmittet īpunita ꝓpt̄ qd̄
p̄s pſallit lex dn̄i īmaculata ꝯuer-
tēs aīas ꝛc̄. Signāt̄ āt dr̄ ꝙ nō de-
bēt penal̄r ꝓhiberi oīa mala hoīʒ nā
q̄dā ē ꝓhibitō doctrinal̄ ꝟtutes lau-
dās vicia vitupās icōmoda enume-
rās q̄ ad pcā ſequūt̄ cuiuſmodi ſtꝭ
offenſa dei ꝓprie dignitatis defoꝛ-
matio eterne vite amiſſio ꝛ ad eterne
ignis ſuꝑpliciū dānatio ꝛ h̄ mō lau-
dabile ē ſic ex moꝛe hʒ eccl̄ia deteſta-
ri oīa vicia Alia ē ꝓhibitio penal̄ i-
ferēs penā moꝛtꝭ vl̄ mutilatōis mē-
broꝝ. ꝛ h̄ mō nō debēt ꝓhiberi oīa
vicia ſʒ ſolū grauioꝛa a qbꝰ poſſibi-
le ē maioꝛē p̄tē multitudīs abſtine-
re ꝛ p̄cipue q̄ ſtꝭ ī nocumētū alioꝝ ſi-
ne qꝰꝝ ꝓhibitōe ſocietas hūana ꝯſer-
uari nō poſſet cuiuſmodi ſtꝭ homi-
cidia furta ꝛ hmōi His āt lex gr̄e
ī ſuis ſentētijs ꝯcoꝛdat nā Math. ix
dr̄ ſaluatoꝛ Si vinū nouū mittat̄ ī
vtres veteres vtres rūpunt̄ ꝛ vinū
effundit̄ volēs deſignare ꝙ ſi p̄ce-
pta ꝑfecte vite īponāt̄ hoībꝰ iꝑfectꝭ
p̄cepta ꝯtemnūt ꝛ hoīes ex ꝯtēptu
ad peioꝛa mala ꝓrūpūt. Sil̄r idē in-
tēdēs Mat. xiij. nō ꝑmiſit ʒyʒania
eradicari ne. ſ. triticū ſil̄ deſtrueret̄ ꝛ
ſic nō oīa mala lex vult punire p̄ca-
uēs deterioꝛa Apl̄s etiā eccl̄iā fide-
liū cōꝑat coꝛpi hūano ī q̄ īterdū cō-
ſilio medici ꝑmittit̄ aliq̄s defectꝰ ne
eo ſublato alid̄ peiꝰ ſuboꝛiret̄ Vñ
Aug. ī p̄º de libe. arbi. dr̄. Tolle ꝓ-
ſtibula a ciuitate ꝛ eā totā meretri-
cijs repleb. Veteris ſil̄r legꝭ ſentē-
tie ī idē ꝯcurrūt. Nā ꝓuerb. xxx. dr̄.
Qui nimis emūgit elicit ſanguinē
In vetere etiā lege ꝑmittebat̄ libel-
lus repudij ne viri ſuas vxoꝛes occi-
derēt Et ꝑmittebat̄ eis vt fenerarēt
gētibꝫ ne vſurā ꝯmitterēt cū ꝓprijs
fratribꝫ. iſtd̄ fuit figuratū ꝑ dauid ꝛ
ſalomonē dauid em̄ duos moꝛte di-
gnos vt pote ioab ꝛ ſemei nō met
puniuit ſʒ eos puniēdos ſalomone
remiſit īſinuās ꝙ oʒ ī tꝑe huiꝰ vite
multa mala diſſimulare q̄ puniēda
reſeruāt̄ ꝟo ſalomoni xp̄o ī vl̄i futu-
ro iudicio. Ex qbꝫ ꝑ vtraq̄ p̄te pʒ
ꝓpōis declaratio ꝓpō. iiij

¶ Fieri de nccītate vniuerſali

Tractat⁹ mgr̄i Hērici Gorychū.

ter cuicū𝔮ꝫ sub vtra𝔮ꝫ specie
cōionē sacrificij altarꝭ nō asse
rit doctrīa euāgelica vl' aplica
ſꝫ h̄ ꝗrūdā malignātiū mētiꝛ
ꝑteruia ignorātia sacre scriptu
re ac theologice sciētie īperita

Hec ꝓpō īchoatie oñdiꝛ ꝑ natural'
lumīs ꝑsuasionē Nā i oī ordinatōe
ſꝫ regulā prudētie ꝑcedēte ꝑcauenꝛ
ꝓut possibile ē mala q̄ ꝯtigit eueniꝛ
vñ Cautio ab ipis p̄hīs poniꝛ q̄dā
ꝑs prudētie Multa ꝟo mala eueni
re ꝯtingeret si cōio fieret sub vtra𝔮ꝫ
spē pēsata magna mltitudie ꝑpli in
q̄ sūt senes. iuuenes ꝛ ꝑuuli q̄ debi
tā cautōem circa sūptōeꝫ hui⁹ sacri
sub spē vini adhibere vl' nesciret vl'
negligeret Tū q̄ īnūerosa mltitu
dine populi vtputa quattuor aut
sex miliū hoīꝫ oꝫ hr̄e magna vasa ex
q̄b⁹ vinū ꝯsecratū effundi ñ posset
sine distillatōe ad terrā. Tū 3° ex ꝑ
te ꝯſuatōis. q̄ vinū ꝯsecratū acescit
et putrescit sicut vinū simplex. ꝛ sic ī
sumptōe nauseā ꝓuocaret. oꝑterꝫ āt
ipm ꝯſuare sic panē ꝯsecratū si ea
dē foret vtriusq̄ nccitas. Tū q̄ si
ne ꝑiculo de loco ī locū. vbi infirmi
cōicāꝛ deferri ñ possꝫ Et q̄ mlta sūt
loca fideliū vbi sufficiēs copia vini
ñ affluit. q̄b⁹ ꝛ silib⁹ motiuis pēsatꝭ
rōnabil' ꝛ ad cautelā ordina° ecc'ie
adiuēta ē q̄ sub sola spē panis cōis
ꝑpl's cōicaꝛ Sane īnitēdo theologi
cis p̄ncipijs idē ecc'ie īstitutū diuo
sceꝛ fore rōnabili⁹ Cui⁹ pᵃ ꝯsidera
tio sumiꝛ ex hui⁹ sacri ꝯtinētia ꝛ vsu
Nā extreme ꝑuersitatatꝭ eēt crederē
q̄ māduca° corpis xp̄i ꝛ bibitio sui
sanguīs fieri debeat carnalr̄ ꝓut mā
ducanꝛ carnes de carnificio. ꝛ bibiꝛ
vinū de taberna Spūalē ḡ mādu
catōeꝫ ꝛ bibitōeꝫ catholica doctri
na p̄suꝑponit ꝯsentiens mgr̄o suo
Joā. vi. ꝟba q̄ ego locut⁹ sūꝫ spūs
et vita sūt redarguētꝭ carnalē sensuꝫ
ꝗrūdā q̄b⁹ loq̄baꝛ Quia ḡ xp̄s to
tus tā ſm carnē q̄ꝫ ſm sanguinē cō
tineꝛ sub spē panis ita tñ q̄ directe
vi ꝯuersiōis ē ibi corp⁹ xp̄i ꝛ sangu
is ꝯcomitāter Silr̄ sub spē vini ꝯti
neꝛ idē xp̄s ſm carnē ꝛ sanguinē sic
q̄ directe ꝟtute ꝯuersiōis ē ibi san
guis ꝛ caro ꝯcomitāter hinc ē q̄ iu
xta sentētiā saluatoris q̄cū𝔮ꝫ sumit
corp⁹ xp̄i sub spē panis nedū man
ducat carnē ei⁹ ſꝫ bibit ei⁹ sanguinē
Scd̄a ꝯsideratio sumiꝛ ex debita
huic sacramēto reuerētia Nā h̄ sa
cramētū ē oīm alioꝝ dignissimū cui
summa debeꝛ reuerētia ꝓpter q̄d na
ture oꝫ p̄cauere q̄cū𝔮ꝫ ad irreueren
tiā tāti mysterij possent ꝟgere q̄ eui
tare neq̄𝔮ꝫ possent si cōi ꝑpl'o sangu
is ꝯsecrat⁹ tradereꝛ ꝛ q̄ euenisse cō
ꝑit ecc'ia ꝯpulsa ordinare vt sub so
la spē panis cōis ꝑpl's decetero cōi
careꝛ ꝓ vt tactū ē ī natural' luminis
ꝯsideratōe plures ei īueniūꝛ q̄ sapo
rē vini sufferre nō p̄nt ita q̄ vinū sū
ptū coguntꝛ euomere Ad reuerētiā
etiā hui⁹ sacri docet materiā vasoꝝ
eē p̄ciosaꝫ vtpote argēteā vel aureā
cui⁹ ī multꝭ locis deest sufficiētia ad
vasa nccaria vini req̄siti ꝓ multitu
dine ꝑpl'i q̄ ꝓpꝛ reuerētiā hui⁹ sacri
oꝫ eē ꝯsecrata a sol' sacerdotib⁹ vel
diaconis tractāda. Quib⁹ attētꝭ de
bita ſuari nō p̄t reuerētia tāti sacri
si toti ꝑpl'o sub spē vini deberet mi
nistrari Tercia ꝯsideratio sumiꝛ ex
recta fide circa h̄ sacr̄m p̄cipue nccā
ria vñ ꝛ mysteriū fidei nūcupaꝛ Nā
si de nccītate oꝑteret istō sacr̄m cōi
ꝑpl'o sub vtra𝔮ꝫ spcie exhibere error
emergeret q̄ caro xp̄i seꝑatim a san
guine sub spē panis contineretur
et sub specie vini sanguis seorsuꝫ a
carne. Rursus q̄ ꝟt⁹ Eucharistie
panis nō eēt sufficiēs ad saluteꝛ q̄
ꝟt⁹ sanguis sub spē vini eēt īpotēs
ad sumētꝭ salutē q̄ oia sūt grauiꝛ err

toneat ⁊ a cōione opiniōe ꝑplī dilige
ter ꝓcaueda vñ de h̄ Alex. de Ales
doctor egregius recitat qđ dā mira
culū suo tpe accidisse ī stabāt ei ꝗdā
religiosi apđ suū supiorē vt sub vtra
ꝗꝫ spē sumerēt sacr̄m a sacerdote ⁊
cū sacerdos faceret ꝑm actōez sacri
patena videbat̄ plena sanguie. qđ
isti religiosi ⁊ alij circūstātes vidētes
valde obstupuerūt cū ꝓo ꝯiūgebāt̄
ptes hostie totū visuz ē reintrare. q̄
signo eoꝝ petitio cū tentatōe cessa-
uit ⁊ ipi post coicatōi acq̄escētes fir
mi i fide remāserūt Quarta ꝯsidera
tio sumit̄ ex huiꝰ sacri ad alia sacra
singulari differētia Alia ei sacra ꝑfi
ciūt̄ i vsu materie ꝯsecrate vl' saltē i
ipo vsu sue materie vt pꝫ singl'a sex
alia sacra discurrēdo istđ āt sacr̄m
plenā suā hꝫ ꝑfectōez i ipa sua ꝯse-
cratōe iō nihil derogat ꝑfectōi huiꝰ
sacri si ꝑpl's sumat corpꝰ sine sangui
ne veꝝ q̄a repsentaº dñice passiōis
agit̄ i ipa ꝯsecratōe huiꝰ sacri iō nō
lꝫ ꝯsecrari corpꝰ sine sanguine sed
debꝫ vtrūqꝫ sil' sub vtraqꝫ spē ꝯse-
crari. Et ꝓpter h̄ sacerdos ꝯsecrās
q̄ agit memoriā passiōis xpi q̄ tunc
repn̄tat̄. ⁊ in ꝑsona totiꝰ ppl'i sangui
nē offert ⁊ sumit. tenet̄ vtrūqꝫ sume
re cuꝰ ꝑsona totꝰ ppl's q̄dā spūali
sumptōe se sanguinē xpi bibere gau
dent̄ dꝫ credere vñ ad hūc sensuz si
q̄ doctores eccl'e loquāt̄ de nccītate
sumēdi vtrūqꝫ oia dn̄t iterp̄tari
Huic determinatōi plura ꝯcordāt
testionia legꝫ grē nā Jo. vi. đt salua
tor Ego suꝫ panis viuꝰ si q̄s mādu
cauerit ex h̄ pane viuet ieternū Rur
sus i eodē. q̄ māducat me viuit ꝓpt
me Et iteꝝ q̄ māducat hūc panē vi
uet ietnū Ecce q̄mō ꝑ solā māduca
tōez saluator ꝯtestat̄ vitā etnā nob
ꝯferri nll'a facta de bibitōe sanguis
mētōe Sil'r idē tenēdū ē vi ꝗuide
sentētie illoꝝ. petre rogaui ꝓ te vt nō
deficiat fides tua fides ꝓo catholi
ce eccl'ie hec ē ꝙ ad salutē huiꝰ sacri
sufficit cōio sub sola spē panis. hāc
fidē tenētes ꝯstāter asserimꝰ ꝙ nō ē
de nccītate salutꝫ ꝑpl'm cōez sub vtra
qꝫ spē sumere h̄ sacr̄m Nā si diuina
ꝓuidentia vigilātius suā eccl'iā di-
rigit in his q̄ ꝓpinq̄us ad nostrā ꝑ
tinēt salutē Absurdū ē valde sus-
picari ꝙ tāte ꝓuidentie plena erga
nos amicicia ꝑmittat q̄uis mō ec-
clesiā quicqꝫ sinistre statuere in his
q̄ directe respiciūt tāte salutꝫ nostre
tātū sacramētū Rursus de huiꝰ sa
cramēti dispensatōe Johā preterit
Math. ꝓo ⁊ marcꝰ referūt eā facta
Apl'is nihil loquētes aut mētōem
faciētes huius. Hoc facite in meaꝫ
cōmemoratōem Lucas vero illud
cōmemorat statim post dispensatio
nē sub specie panis vñ ex euāgelio
elici nullatenuus p̄t necessitas sub
vtraqꝫ spē cōmunicādi. ¶ His ve
teris legis facta fidē afferūt Nam
Esus agni paschalis fuit figura
vsus huiꝰ sacramēti a fidelibꝫ noue
legꝫ vbi lex de potu nullā facit mē-
tōez huiꝰ etiā figura fuit familiarꝫ
māna de celo veniēs ⁊ ꝑpl'm i deser
to nutriēs vbi sola māducatio nō
bibitio ē figurata q̄lē sub spē vini
aduersarij asserūt necessariā. Et sa
piētie. xv. đr. Angeloꝝ esca nutriui-
sti ꝑpl'm tuū Et panē de celo ꝑsti-
tisti eis sine labore oē delectamētuꝫ
i se habētē. Ex q̄bꝫ ⁊ silibꝫ deuota fi
des eccl'ie edocet ad salutē fideliuꝫ
sub vtraqꝫ spē h̄ sacramētū sumi. a
ꝑpl'o necessariū nō eē Forsan aliq̄s
archihuyssita obijciet dicēs ꝙ salua
tor Joā. vi. expsse ⁊ luce clariꝰ testat̄
Nisi cōederitꝫ meā carnē ⁊ biberitꝫ
meum sanguinem nō habebitꝫ vitā
eternam Sil'r Apostolus ꝑme ad
Corintheos vndecimo refert dñm
dispensasse hoc sacramētū sub vtra
qꝫ specie iterponens insup illud pꝰ
dictū h̄. facite i meā cōmeōratōem

q̄si dicere vellet: queadmodum ego trado. ⁊ vos sumitis sub vtraq₃ spē ita vos ⁊ futuri successores dispēsare ⁊ sumere debetis sub vtraq₃ spē Hāc reuera cauillatōez penitꝰ fore friuolā nr̄i ptinꝰ ppēderet aduersarij si in sacra scptura p sciaʒ theogicā forēt exercitati Nā ꝙ ianis ē hec cauillaᵒ de bibitōe ad eoꝝ allegatōez pn̄t reminisci ex ātea plibatis. siqdē carnali bibitōe nullꝰ h̄ sacro vtēdū audet cēseri Spūalr ꝓo eū q̄ h̄ sacrm sumit sub spē panis sil' xp̄i sanguinez bibere fatemur Deīn volumꝰ eos aduertere ꝙ xp̄s i cena suos aplos cōicādo creauit sacerdotes. ptinet aūt ad sacerdotē vt pus dc̄m ē h̄ sacrm sb vtraq₃ spē ꝯsecrare. ⁊ p toto pplo sub vtraq₃ spē offerre ⁊ sumere. dato īnsup ꝙ apls h̄ qd dr. facite i meā ꝯmeoratōez nedū referat ad sacerdotes. s₃ etiā ad pplm. dicemꝰ eis ꝙ n̄ referat ad forma dispēsatōis s₃ ad aliqd nob salubriꝰ. q̄tiēscūq₃ h̄ sacr₃ ꝯsecramꝰ aut cōicamꝰ idixit nob in sui memoriā eē faciēdū. s. charitatis. obediētie ⁊ hūilitatis q̄s itime mirādo debemꝰ āplecti ⁊ tota deuotōne imitari. q₂ tantꝰ tā idignis talia dignatꝰ ē exhibere Vn̄ ꝙ ad formā dispēsatōis illd dictū referre n̄ debeat ex h̄ itelligere possumꝰ. q₂ pculdubio tres euāgeliste istitutōis huꝰ sacri diligēt meoriā faciētes scribere nullatenꝰ omisissent a pplo sub vtraq₃ spē h̄ sacrm de ncc̄itate fore accipiēdū Nā sic saluator dixit. h̄ q̄tiēscūq₃ feceritis i mei meoriā facietis Et apl'i illa saluatoris ṽba i scriptis curauerūt redigere. mltomagis feruidissimꝰ amator nr̄e salutis saluator nr̄ dixisset vtiq₃. h̄ q̄tiēscūq₃ facietis sub vtraq₃ spē facietis tā vos sumēdo q̄ alijs dispēsando. Nā mlta scribere q̄ n̄ ita directe aut itime nr̄āz ꝯcernūt salutē. ptermittere ꝓo q̄ nr̄e saluti sūmarie nccāria. qs de scīs euāgelistis p̄t licite suspicari ¶ Proinde hoꝝ obiectōes itrorsus examinātes aliā ppēdimꝰ ipoꝝ iertiā. ptēdūt ei iā tpis sub vtraq₃ spē eē cōicādū. q₂ pmitia eccl'a fuabat talē ritū. etei si alicuꝰ itellectual' lumis scitilla vigeret i eis citiꝰ videret ꝙ p₃ diuersā dispōez hoīs ⁊ variū statū reꝝ circa q̄s ꝓsanꝰ actōes vl' etiā ipoꝝ agētiū ꝯtigit formā agēdi ali' ⁊ ali' variari Et q₂ i exordio nascētis ecclie pauci fuerūt ad fidē ꝯuersi. circūspecti ⁊ deuotōe accēsi. nō erat tūc piculū h̄ sacrm exhibere ill' sb vtraq₃ spē. nūc lōge res in aliā ptē ṽsa ē. q̄n sagena ecclie repleta ē piscib₃ bonis ⁊ mal' Exigebat isup illa ecclie etas vt tota aploꝝ occupaᵒ i fidei itroductōnē expēderet Ea ꝓpt' optebat mlta differre q̄ paulati postea exequutōi sūt demādata tpe optuno Possent eī pari colore obijcere In pmitia ecclesia fideles q̄tidie cōicabāt. iuxta illd Act. ij. q̄tidie pdurātes vnanimit' i tēplo ⁊ frāgētes circa domū panez. s. sacrificij altaris. sumebāt cibū cū exultatōe ⁊ simplicitate cordis. igit' nūc cōicare q̄tidie ē ncc̄e ¶ In pmitia eccl'a baptismꝰ fiebat in noīe xp̄i. iō nūc sub tali forma d₃ tradi. i pmitia eccl'a ꝯsecraᵒ fiebat aliq̄ tpe in pane fermētato. g̃ nunc ita ē ꝯtinuādū In pmitia ecclia stati ꝯferebat' ordo sacerdotij absq₃ minorib₃ ordinib₃. g̃ tenet' nūc ita facere plati Parū eī pits facile p₃ hmōi ꝯntias haberi sophisticas. q₂ ordinaᵒ legal' ad modū regle plūbe. hinc ūn d₃ flecti p₃ varias mutatōes iteruenientes Postremo qd supiꝰ dixumꝰ adhuc repetētes pphanos huyssitas theologice doctrie fore ignaros magis liqde expimur Si ei vl' paꝝ circa ecclie sacra aliqd supent ꝑm doctrinā theologie. n̄ ignorarēt sacrm aliq̄n pcipi re. aliq̄n voto. pcipue eucharistie sacrm diuersimode mādu-

cat᷑ vtputa qn̄qꝫ sacramētal'r ꝛ non
spūal'r vt celebrās sciēter i pctō mor
tali exn̄s. qn̄qꝫ sacramētal'r ꝛ spūal'r
sil'. Rurs⁹ qn̄qꝫ n̄ re sꝫ voto Et si vo
to vl' voto ꝓprio sic h̄n̄s vsuꝫ rōnis
desiderās sacramētal'r h̄ sacr̄m pci/
pere Aliqn̄ āt voto accōmodato si
cut oēs pueri baptizati ex eo ꝙ sunt
mēbra corpis mystici qđ ē ecclia. ex
voto m̄ris eccl'e credūt. ꝛ istđ sacr̄m
pcipiūt. hereticū est em̄ credere pue
ros baptizatos decedētes an̄ vsuꝫ
rōis nō h̄re vitā eternā. cꝫuis h̄ sa/
cramētū re ꝛ sacramētal'r nūqꝫ pce/
perūt Ex qbus omibus satis extē
se ptꝫ veritas huius ꝓpōnis

ꝓpō v. ¶ Huyssitis multipl'r mēdaci
bus hincinde pluribꝫ pēsatis
cōcedi nō dꝫ disputatōis au/
dientia. cōtra q̊s velut obsti
natos hereticos iuste ꝛ scte ꝑ
arma bellica insurgit catho/
lica ecclesia.

¶ Nec ꝓpō p̄mittit huyssitas ml'
tipl'r fore mēdaces. dicūt em̄ eos a
nob̄ non fuisse auditos. ex h̄ ꝯn̄ter
dicūt nos ignorare eoꝝ fidē aut q̇d
vl' q̄liter ipi credūt Tercio dicunt
Johem huysse ꝛ Hieronimū iiu/
ste dānatos Dein̄ dicūt ꝯn̄ter ꝙ cū
eis nō gladio materiali sꝫ disputa/
tiōis sit laborādū. Hui⁹ igit᷑ ꝓpōis
p̄ambulū asserēs eos i talibꝫ dictꝫ ꝛ
mltꝫ alijs fore mēdaces pꝫ Vēti/
unt᷑ ei dictos duos p̄noiatos iiuste
dānatos Nā ipi mltꝫ diebꝫ ꝛ matu
re fuerūt auditi ꝛ vt ab erroribꝫ su
is desisterēt hūilibꝫ p̄cibꝫ fuerūt mo
niti scripturꝫ canonicis eoꝝ errores
fuerūt ipugnati ꝛ redarguti. Nec
etiā oīa iteratꝫ vicib⁹ erāt renoua/
ta. q̄ fronte dicere p̄sumūt eos iniu
ste fore dānatos in vlī eccl'ie ꝯsilio.
cui sp̄m̄scm̄ sanctosqꝫ āgelos singl'a
riter assistere p̄ ceterꝫ nō dubitam⁹.

dū ea q̄ fidei sunt emergūt definien
da. Hoꝝ āt errores articularit᷑ sub
autēticꝫ istrumētꝫ ꝯscripti fuerūt et
examinati Cū igit᷑ huyssite eorūdē
erroꝝ ꝛ pluriū alioꝝ postea ꝯpposi/
toꝝ palā fatent᷑ se eē fautores. dfen
sores. ꝛ imitatores ꝟbis. factꝫ. scri/
ptis pseudonūcijs ab eis ad diuer
sas ꝑtes destinatꝫ. Insup ꝛ fama ꝑ
vniuersum orbē publica. mēdaces
ꝯuincunt᷑ a nob̄ eos nō auditos ꝛ
nos eoꝝ fidē ignorare Nullatenus
āt silētio dissimulādū ꝙ i moralib⁹
plus credit᷑ opibꝫ q̄ꝫ sermonibꝫ. eoꝝ
opa nob̄ suā fidē indicāt. Nā occi/
dūt ꝑsonas eccl'iasticas. deuastant
eccl'ias. subuertūt religiosoꝝ mona
steria. spūaliū bonoꝝ ꝑpetrāt sacri/
legia ꝛ silia q̊ꝝ piget reminisci. q̄ di
recte cedūt i diuini cult⁹ exterminiū
ꝯ dei honorē ꝛ scōꝝ reuerētiā ꝛ fi/
dei religionē. Nulla igit᷑ tergiuersa
tione celari p̄t catholicā fidē i eis ex
tinctā. ꝛ loco ei⁹ ardere hereticā p̄/
uitatē His igit᷑ dictꝫ circa p̄ambu
lū ꝓpōis deducit᷑ p̄ᵃ ꝑs ꝓpōis natu
ral' lumis ꝑsuasione. Nā prudētia
dictāte nihil ē agēdū qđ mltꝫ mali/
cijs ē ꝯuolutū Isti ꝟo disputatōeꝫ
q̄rūt mltꝫ malicijs ꝯuolutā. qđ ptꝫ
r̄colēdo affectū ipoꝝ. qꝛ adeo se ꝑti
naces ꝓnūciāt ꝙ ꝓ suis articul' cer
tare volūt vsqꝫ ad mortē de q̇bꝫ. iiij
metaphy. dt phs. ꝙ nō dictamine
rōis sꝫ violētia penal' correctōis est
obuiandū Silr̄ pꝫ ex mō disputa/
tionis quā p̄tēdūt. Volūt ei dispu
tare nō corā litteratꝫ ꝛ scientificꝫ tm̄
sꝫ corā idoctꝫ ꝛ simplicibꝫ vulgaribꝫ
q̊ꝝ capacitas ad recte iudicādū in
talib⁹ causis nullatenus se extēdit.
Idē insup deducit᷑ ex fine quē p̄ten
dūt. p̄tēdūt ei ad se trahere laicos.
et illos i odiū cleri āpli⁹ excitare Ex
talib⁹ āt dt phs disputatōeꝫ eē re/
darguēdā. prudēter igit᷑ agēdo. cūꝫ
eis nō videt᷑ disputādū ¶ Theo/

logicis āt ṗncipijs inītēdo eadē ve
ritas pꝫ magꝫ exq̇site Cui⁹ ṗa ꝯsi/
deratio sumit̄ ex ordine ad ṗncipia.
Nā ꝯ negātes ṗncipia nō ē dispu/
tādū. Isti āt iterimūt originalia fi/
dei ṗncipia dicētes pape ꝛ p̄latꝫ nō
eē obediendū si nō fuerit iusti ꝛ bo
ni Qꝫ eoꝝ excōicatio nō sit timēda
Qꝫ idulgētie ab eis ꝯcesse nullius
sunt valoris Qꝫ mortalr̄ peccāt re
cipiētes pecunias aut possessiones
cā orādi ꝑ defunctꝫ Et sic de pluri/
bus alijs erroribꝫ fidei fundamētū
subuertētibꝫ Sequūda ꝯsideratio
sumit̄ ex reuerētia fidei Nō eī fides
ortū cepit ex hūana idustria sꝫ ex re
uelatōe diuia. Adducere āt i dispu
tatōeꝫ ea q̄ fidei stꝫ tāq̄ȝ dubia. ni/
hil aliđ ē q̄ȝ euidētē irrogare iiuriaꝫ
ṗc infallibili ꝟitati cui tanq̄ȝ radici
inheret fides orthodoxa Tercia cō
sideratio sumit̄ ex obediētia ecclie.
Nā ea q̄ nob̄ ꝓponunt̄ credenda ꝑ
eccliam ꝛ ꝑ doctrinā ab ecclia ap/
probatā. q̄cūq̄ȝ ecclie obediūt hūilit̄
recipiūt ꝛ firmiter credūt ꝛ ꝑ dispu
tatōem discutere ea non p̄sumunt.
Quo ꝯ isti ꝑfidi tentant disputare
circa articulos ꝑ scām catholicā ec/
clesiā tāq̄ȝ fidei definitos. Quarta
ꝯsideratio accipit̄ ex subuersiōe sim
pliciū. Nā si simplices illitterati ꝛ si/
nistre affectati interessent hmōi dis/
putatōi mlta inde mala succrescere
putat̄ verisil'e. Nā qꝛ materia ista
eoꝝ trāscēdit capacitatē si q̇d audi/
unt ad sensum sinistre sue affectōis
retorq̄rent Ea ꝓpt̄ ṗdictꝫ ꝛ silibꝫ pē
satis đt lex Marciani Augusti ꝑ
canones affirmata. iiuriā facit reli/
giosissime synodo si q̇s semel iudi/
cata ac recte disputata iteꝝ reuol/
uere ꝛ publice disputare ꝯtēdit. his
euāgelica testimonia aspirāt. Nam
Math. vij. đt dn̄s Nolite sctm̄ da
re canibꝫ. neq̄ȝ ponere margaritas
aū porcos. Tales igit̄ articulos q̄
sunt panes ꝛ margarite fidei. indi/
gnū ē ponere aū istos ꝑfidos huys
sitas more canū oblatrantes Silr̄
Joā. iiij. đr ad mulierē samaritanā
q̄ typū tenet hūane rōis. Jā nō ꝓpt
tuā loq̄lā credim⁹. Ipi eīn audiui/
mus ꝛ scim⁹. qꝛ fides nō innitit̄ exa
mini hūane rōis vel disputatōis sꝫ
interiori inspiratōni a fonte infalli/
bilis ꝟitatis Apl's ꝟo idē intēdēs
2e ad Thimo. iiij. Noli inq̇t ꝟbis
ꝯtēdere Ad nihil eīn vtile ē nisi ad
subuersionē audientiū Et ṗme ad
Thimo. vi. iniūgit Thimotheo vi
tare pugnas ꝛ ꝯtentōes ꝟboꝝ ex q̄
bus oriūt̄ inuidie ꝯtentōes. blas/
phemie ꝛ silia mala. q̄ verisil'e est ex
disputatōe quā petūt huyssite pul/
lulare. Silr̄ ad Titū. iij. đt. Here/
ticū hoīem post ṗmā ꝛ scđam cor/
reptōem deuita. sciēs qꝛ subuersus
ē q̄ hmōi ē. adiūgēs exēplū ex Nu/
me. lxxvi. queādmodū Jannes et
Jambres restiterūt Moisi q̄ figu/
rā gerebāt taliū ꝑfidoꝝ resistentiuꝫ
auctoritati summi pontificꝫ ꝛ ecclie
Ex veteri q̄ȝ testamēto p̄dictorum
inuenim⁹ ꝯcordantiā Dicit̄ ei Job
vi. Quare detraxistis ſmonibꝫ veri
tatꝫ ad increpādū tm̄ eloq̄a ꝯcinna
tis. ꝛ in ventū ꝟba ꝓfertis. Rur/
sus Job. xiij. Utinā taceretꝫ vt pu
taremini sapiētes eē. nūq̇d de⁹ indi
get vestro mēdacio vt ꝑ illo loq̄mi/
ni in dolos ꝛ ꝓ deo iudicare nitimi
ni. aut placebit ei quē celari nihil pt
aut decipiet̄ vt hō vestris fraudulē
tijs. In q̇bꝫ ꝟbis satis innuit̄ cum
hmōi hoibꝫ dolosis ꝛ fictis nō esse
disputandū. sicut Sapie ṗo scribit̄
Spūssanctus discipline effugiet fi
ctū. Silr̄ puer. xxx. đr. Honor ē hoi
q̄ se sepat a ꝯtentōnibꝫ. Queādmo
dū igit̄ q̄rti Regū. xviij. ꝯsiliarij re/
gꝫ Ezechie noluerūt audire Rapsa

cem. q eis loqbat vba pñte pplo ex qbus in pplo oriri poterat turbatio Pari cã hoȝ petita disputatio ex q rumoȝ pturbatõis populař nasceretur nõ ẽ corã vulgari pplo admittenda Ex qbȝ ptȝ veritas pe partis huius pponis Sequũda pȝo ps huius ppõis pariformiter pbat psuasione philosophica. Cũ em natura regat ab agẽte deo ifallibili laudabiliter ea possumꝰ imitari q rebȝ naturalibȝ indita eẽ cognoscimꝰ. Videmus ãt in rebus naturalibȝ tam nõ aiatis q aialibȝ inditã eis inclinatõem nõ solũ ad psequendũ bona ꝛ fugiendũ mala. ſȝ etiã inclinationẽ ad resistendũ ipedimẽtis psequendi bonũ aut malũ fugiendi q irascibil vocat in aialibȝ. dictat g rõ q rectores cõitatis vtant tali appetitu irascibili inferẽte vindictã in illos q resistũt psecutioni ꝯmodi ꝛ felicis successus ꝯmisse cõitatis. Nã ad hũc sensum phs. iij. ethi. laudat Homerũ dicentẽ virtutẽ imitte furori. Rursus virtutẽ ꝛ furorẽ erige loquẽdo de forti bellante p salute reipublice Quia igit hmõi sepedicti apostate vniversum catholicum populũ suis erroribȝ inquietant debent rectores ecclesie vti vi irascibili pcurando bella ꝯtra eos aggrauari. Theologicis aũt ꝯsideratõibȝ Idẽ deducit multiplicius. Prima igit ꝯsideratio sumit ex iniuncti officij necessitate cũ adiuncta potestate. Nam rectores ecclesiastici potestatem habent materialis gladij p modum imperij. Nam sicut anima spiritual imperat subiecto suo materiali. Ita potestas ecclesiastica spiritualibȝ dedita imperat potestati seculari q circa tpalia versatur Quia vero regula est. q frustra est potẽtia q nõ reducitur ad actum. frustra hmõi gladij potestas esset prelatis cõmissa si necessitatis tempore eoȝ imperio exequutõi nõ daretur. Quinimo peccarent necessitate se offerente. si a talis potestatis vsu abstinerent. teste saluatore Johãnis. x. Nam bonus pastor p salute ouiũ ponit ppriam animã. Cũ igitur blasphemi huyssite offerant extremã necessitatẽ pdictum gladium euaginãdi recte ꝯcluditur contra eos pcedendũ p arma bellica pcurante catholica ecclesia Sequũda ꝯsideratio sumit ex heretice prauitatis cõtagiosa natura.. Nõ em heresis est sicut infirmitas in pprio membro pmanens. sed ad pxima membra serpens ꝛ discrasians iuxta illud apostoli 2e ad Thimo. ij. Sermo eorum vt cancer serpit. habens etiam morem picis quã qui tangit inquinatur ab ea Ecclesiast. decimotercio. Sicut igitur in corpore si membrũ contagioso morbo sit infirmũ. cõsulitur resecandũ ne totum corpus reddatur infectum. Ita a corpore mystico christi qd est ecclesia resecari debent membra heretica causa preseruandi sana eius membra. Ad cuius ppositum dicit Hieronymꝰ secãde sunt carnes putride. ꝛ scabiosa ouis a caulis repellenda ne totũ corpus ꝛ pecora putrescant ꝛ intereant. Arrius in alexandria vna scintilla fuit. ſȝ qm nõ statim oppressus est. totam orbem eius flamma populata est. Tercia consideratio sumitur ex horum pfidoȝ vbis blasphemia. ꝛ in fact immaniũ maloȝ ppetratõne multifaria. Nam si legislatores statuũt penas ꝛ pcipiunt vti gladio bellico intentõe retrahendi hoies ne faciant mala. ſm illud Aplĩ ad Romanos. xiij Princeps nõ sine causa portat gladium. minister em dei est vindex in iram ei qui malum facit.

Isti ꝓo ꝟbis ꝯtumeliā inferunt in
eos q̄s scriptura deos noīat detra
hēdo rectoribꝫ eccl'ie falsa mēdacia
ꝯ̄ eos seminādo. Rursus ꝯmittūt
factꝭ mala tā enormia q̄ꝝ aliq̄ sunt
ꝑus enūerata. lꝫ i eis fides manerꝫ
sana. adhuc tn̄ ꝯpellit pia mr̄ eccl'a
q̄si īmemor pietatꝭ vti gladio belli/
co ex charitate īpediēdi mala tam
abominabilia. ¶ Predictꝭ āt assi/
stit scriptura gr̄e. dr̄ ei Luc. xij. sal/
uator ad discipulos sub Typo re/
ctoꝝ eccl'ie Ecce dedi vob ꝑtātem
calcādi sup̄ serpētes ⁊ scorpiones ⁊
sup̄ oēꝫ ꝟtutē īimici. q̄s āt saluator
ꝟpētes vocat ⁊ scorpiones. lr̄a expo
nit Act. x. loquēs de vase submisso
de celo ad Petrū ī visu. ī q̄ erāt oīa
q̄drupedia ꝟpētia ⁊ volatilia q̄bꝫ fi
gurāt̄ diuersoꝝ geneꝝ pctōres ꝟꝫ di
uersa sua pctā ꝓpt̄ qd̄ summ⁹ ponti
fex hn̄s ꝑtātē calcādi bestial' nature
hoīes ncc̄e hꝫ nūc vigilar̄ talē ꝑtātē
exequutōi demādare Apl's etiā ad
Gala. v. zelo fidei vltionē optat in
ferri eā corrūpētib⁹ Utinā inq̄t ab
scindāt̄ q̄ vos ꝯturbāt. vtiq̄ꝫ serui/
dū illi⁹ optiōis affectū resecādi ta/
les īdicasset ꝑncipibꝫ effectualr̄ exe
q̄ si tūc fidei obedissent Silr̄ ⁊ᵉ ad
Cor̄. x. dr̄ In ꝓmptu hn̄tes vlcisci
oēꝫ iobediētiā. s. q̄ ē ꝯ̄ fidē. vn̄ dr̄ Au
gus. Null⁹ nr̄m vult aliquē hereticū
ꝑire. sꝫ alit̄ n̄ meruit hr̄e pacē dom⁹
Dauid nisi Absolō fili⁹ ei⁹ ī bello
qd̄ ꝯ̄ patrē ei⁹ egit eēt extinct⁹. sic ec
clesia catholica si aliq̄ꝝ ꝑditōe cete
ros colligit dolorē matn̄i sanat cor
dis tātoꝝ liberatōe ꝓploꝝ ¶ Predi
ctꝭ etiā scriptura veterꝭ legꝭ testādo
assistit Nā dr̄ Ecc̄i. ix. Ex eo q̄ nō
cito ꝓfert̄ ꝯ̄ malos sn̄ia absq̄ꝫ vllo ti
more ꝑpetrāt filij hoīm mala Cele
rit̄ ē eis obuiādū. Nā si falsificans
monetā p̄ quā subuenit̄ vite corp̄a
li iuste punit̄ mortalr̄. q̄ꝫtomagis
mortalr̄ puniēdi sꝭ corrūpētes fidē
p̄ quā ē vita spūal'. iuxta illd̄. iustus
ex fide viuit. Abacuc. ij. Esa. etiaꝫ
dr̄ Esaie. xxviij. Sola vexatio dat
intellectū. vt ḡ tales ad ꝟitatꝭ itelle
ctū redeāt vexatio dꝫ cooperari Et
Leui. iiij. scribit̄ de q̄dā q̄ blasphe/
mauit noⁿ dn̄i Educ blasphemiūꝫ
extra castra ⁊ lapidet eum oīs ꝓpl's
Merito ḡ ꝗuit̄ blasphemi huyssi/
te materialē gladiū meruerūt susti/
nere. Un̄ dn̄s frequēter p̄ Moisen
lege statuit q̄cūq̄ꝫ ꝯ̄ fidē eis tradi/
tā ꝯueniret sine mora morte puni/
ret̄ Ex q̄bus ⁊ alijs silibus plane
resultat veritas huius ꝓpōnis.

Execrāda huyssitaꝝ iudicia ꝓpō vi
ꝯtra eccl'iasticos p̄cipue blas/
phemijs plena. merent̄ multi
pliciter censeri detestanda.

¶ Hec ꝓpō pꝫ pᵒ dictamie natura
lis rōis. Nā inferre alicui iniuriā ē
ꝯ̄ bonū iusticie Cū ḡ huyssite eccle
siasticꝭ irrogant iactnrā bone fame.
qd̄ ceditī magnā eoꝝ īiuriā. ꝯstat
q̄ talia iudicia debēt reputari dete
stāda Si q̄dē sacre theologie ꝑnci
pijs īmorādo magꝭ exq̄site deducit̄
ꝟitas hui⁹ ꝓpōis Prima āt ꝯside
raᵒ sumit̄ ex rōe ignorātie nr̄e. vnus
q̄sq̄ꝫ ei bn̄ iudicat de his q̄ nouit. q̄s
q̄ꝫ āt meli⁹ noscit seipm q̄ꝫ aliū. dr̄
ei pᵉ ad Corin. ij. q̄s ei scit hoīm. q̄
sunt hoīs nisi spūs hoīs q̄ in ipo ē.
Sꝫ nosmetipos cognoscere nō pos
sum⁹. An boni sim⁹ an mali. iuxta
illud Eccl's. ix. Nemo scit an odio
an amore dign⁹ sit Et illd̄ spūs vbi
vult spirat ⁊ nescit vn̄ veniat aut q̄
vadat Joā. iij. Absurdū ē igit̄ sentē
tiare eos iudicia ꝯtra p̄sonas eccle
siasticas Asserūt ei assumētes ordi
nē sacerdotij intēdere vitā voluptuo
sam. ⁊ de seruitio diuino nō curare.
Asserūt papā ⁊ p̄latos ꝓuocare ꝑn
cipes ad bellandū ꝯtra eos. non ex
zelo fidei sed intuitu suas hereses

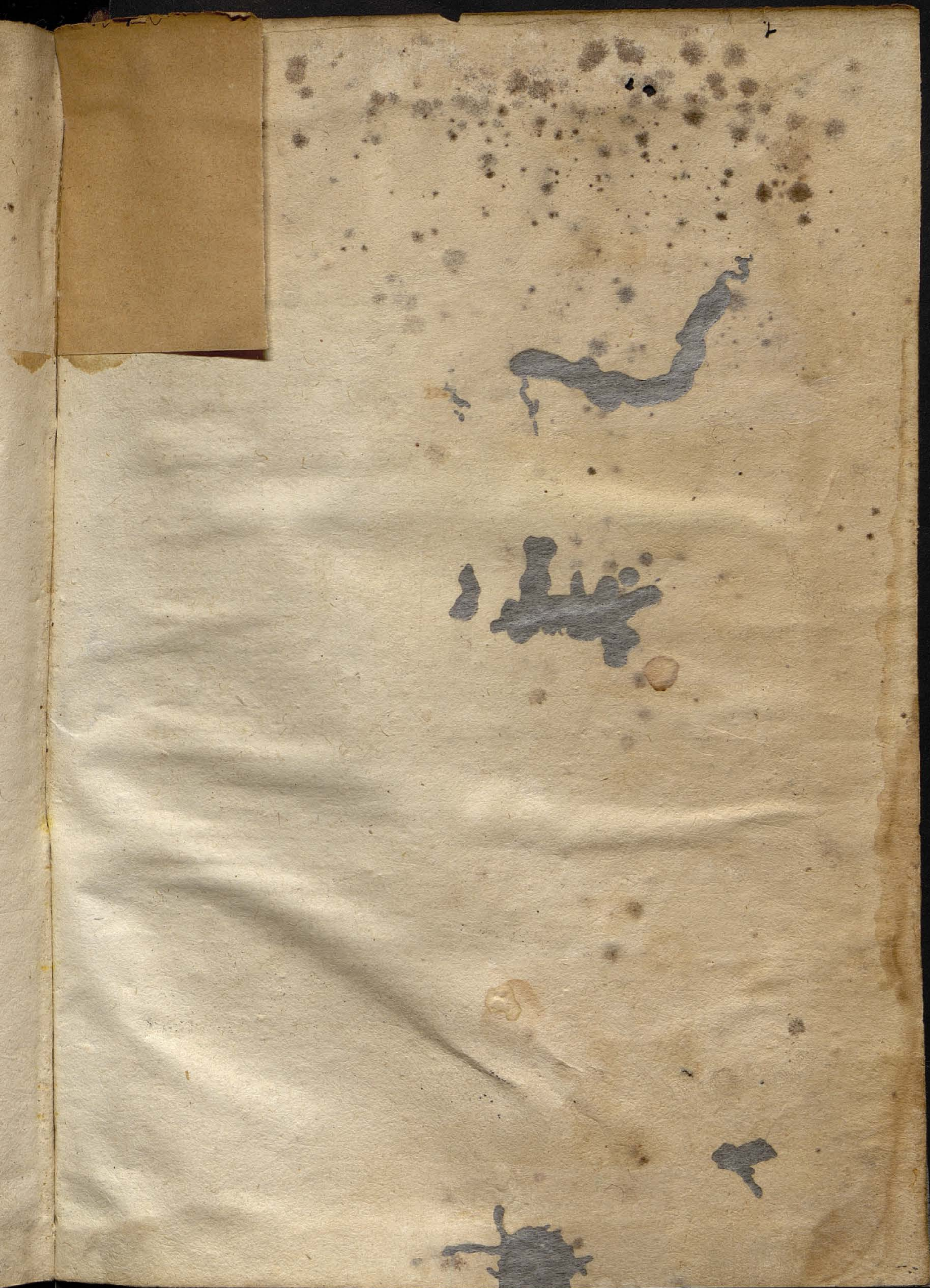
occultādi Asserūt deniq̄ ecclīasti/
cos deferre vestes honorabiliores
ꝓpt pompā seu q2 pleni sīt elatōe 7
supbia Talia āt iudicia ꝓferendo
de his q̄ꝝ' hn̄t ignorātiā q̄s nō vi/
det fore vitupandū Scd̄a ꝯsidera
tio ex corrupta eoꝝ affectōe. Qual'
ei vnusquisq̄ ē. talē aliū iudicat. s3
illd̄ Eccl's. x. In via stult⁹ ābulās
cū ip̄e sit isipiēs oēs stultos estimat
Quia igiṫ hmōi pseudo Apostate
fidei hn̄t affectōez corruptā ad ec/
clesiasticos nō iiuste eoꝝ iudicia cē/
seri dn̄t detestāda Tercia ꝯsidera°
sumiṫ ex rōe vsurpatōis rei aliene.
Nā ferre iudiciū aliq̄d de bonitate
vite hoīs vl' ei⁹ malicia ꝑtinet p̄ci/
pue ad auctoritatē dei vl' ipoꝝ q̄ ex
officio sua vtūṫ auctoritate. ꝓpt q̄d
Ro. xiiij. dr̄ Tu q̄s es q̄ iudicas ali
enū seruū. suo dn̄o stat aut cadit.
Qui etiā p̄e ad Corin. iiij dt. Mi
hi āt ꝓ minio ē vt a vob iudicer. q̄
āt iudicat me dn̄s ē. itaq̄ nolite an̄
tp̄s iudicare q̄adusq̄ veniat q̄ illu
minabit abscōdita tenebraꝝ 7 ma/
nifestabit ꝯsilia cordiū. Ubi tā igiṫ
ꝙ dare iudicium de statu iteriōris
hoīs trāscēdit limites hūane cogni
tionis. ꝑtinet ei ad donū q̄d dā grē
ḡtis date Ecce ei ardēs ille fidei ze
lator Helias iudicās se solū relictū
in diuio cultu. ex diuio r̄nso audi/
uit se deceptū. q2 pl'es q̄3 septē mi/
lia viroꝝ erāt i israel q̄ genua sua nō
curuauerūt an̄ Baal. Quō igiṫ hi
ꝓphani iudicare p̄sumūt de intētio/
nib̄ alioꝝ. Quatta ꝯsidera° sumiṫ
ex ordie subiectōis. ꝓpl's ei laical' s3
dei decreta subijciṫ ecclīastic̄ recto
rib̄. q̄d apl's innuit ad Heb. vltio.
Obedite p̄positis v̄ris 7 subiacete
eis ipi ei vigilāt ꝓ aīab̄ v̄ris Nul
laten⁹ igiṫ ꝯgruit laicos semiare iu
dicia diffamatoria ad irreuerētiā ec
clesiasticoꝝ. q2 dij i scripturꝭ appellā
tur. ꝓpter q̄d Exo. xxij. dr̄. Dijs nō
detrahes. 7 p̄ncipi ꝓpli nō maledi
ces. 7 Ecci. viij. dr̄ Nō iudices ꝯ iu
dicē. Utinā tales temerarij attēde
rent illd̄ ꝓuerb. xviij. Iust⁹ in p̄nci°
accusator ē sui Circa q̄d magnus
Gregori⁹ memorabile tradit docu
mētū. dt ei p̄destinatoꝝ 7 p̄scitoꝝ h̄
p̄cipue ē signū. q2 p̄destiati ꝓpria at
tendūt mala 7 alioꝝ bona Presciti
ꝟo ecōuerso ꝓpria attēdūt bona et
alioꝝ mala Cui⁹ exēplū habeṫ i du
ob⁹ ascēdētib̄ i tēplū cā orādi publi
cano sc3 7 phariseo. Itaq̄ ifames
huyssite ꝯsiderātes alioꝝ mala. nō
āt examinātes mala ꝓpria s3 sophi/
stica bona nisi resipiscāt i dānatōez
p̄scitoꝝ icidere. terret eos diuia scri/
ptura ois mēdacij fermēto depura
ta. Quib⁹ 7 silib⁹ p̄sātis scriptura
noue legꝭ frequēter hmōi iudicia de
testaṫ. Dn̄s ei Mat. vij. nolite inq̄t
iudicare 7 nō iudicabimini. in q̄ eīn
iudicio iudicaueritꝭ iudicabimini.
Et apl's ad Ro. ij. Inexcusabil' es
o hō ois q̄ iudicas In q̄ ei iudicas
alteꝝ teip̄m ꝯdēnas. eadē eīn agis
q̄ iudicas. scim⁹ ei q̄m iudiciū ē dei
s̄m ꝟitatē in eos q̄ talia agunt. Et
Iaco. iiij. q̄ iudicat fratē suū detra/
hit legi tu q̄s es q̄ iudicas fratrem
tuū Silr̄ veterꝭ testamenti scriptu
ra redarguit silr̄ talia iudicia. dr̄ eīn
Job. xv. Qui arguit supiorē suum
dei timorē euacuauit Et ecci. xviij
Añ iudiciū para iusticiā 7 iterroga
teip̄m tāq̄3 diceret Si te nō nouerꝭ
iustū. nō p̄sumas ferre iudiciū. alio/
q̄n diceṫ tibi. q̄d vides festucā i ocu
lo fratris tui. 7 trabē in oculo ꝓprio
nō vides. vn̄ ꝯtra tales alios inor/
dinate iudicātes dr̄ i p̄s. Dispdat
dn̄s vniuersa labia dolosa. 7 liguaz
magniloquā. q̄ dixerūt liguā nr̄ām
magnificabim⁹. labia nr̄a a nobis
stꝭ. q̄s nr̄ dn̄s ē Ex q̄b̄ i lucē ꝟitatꝭ
resultat deductio hui⁹ ꝓpōis ꝑfido
rū huyssitaꝝ iniq̄ iudicia detestātꝭ

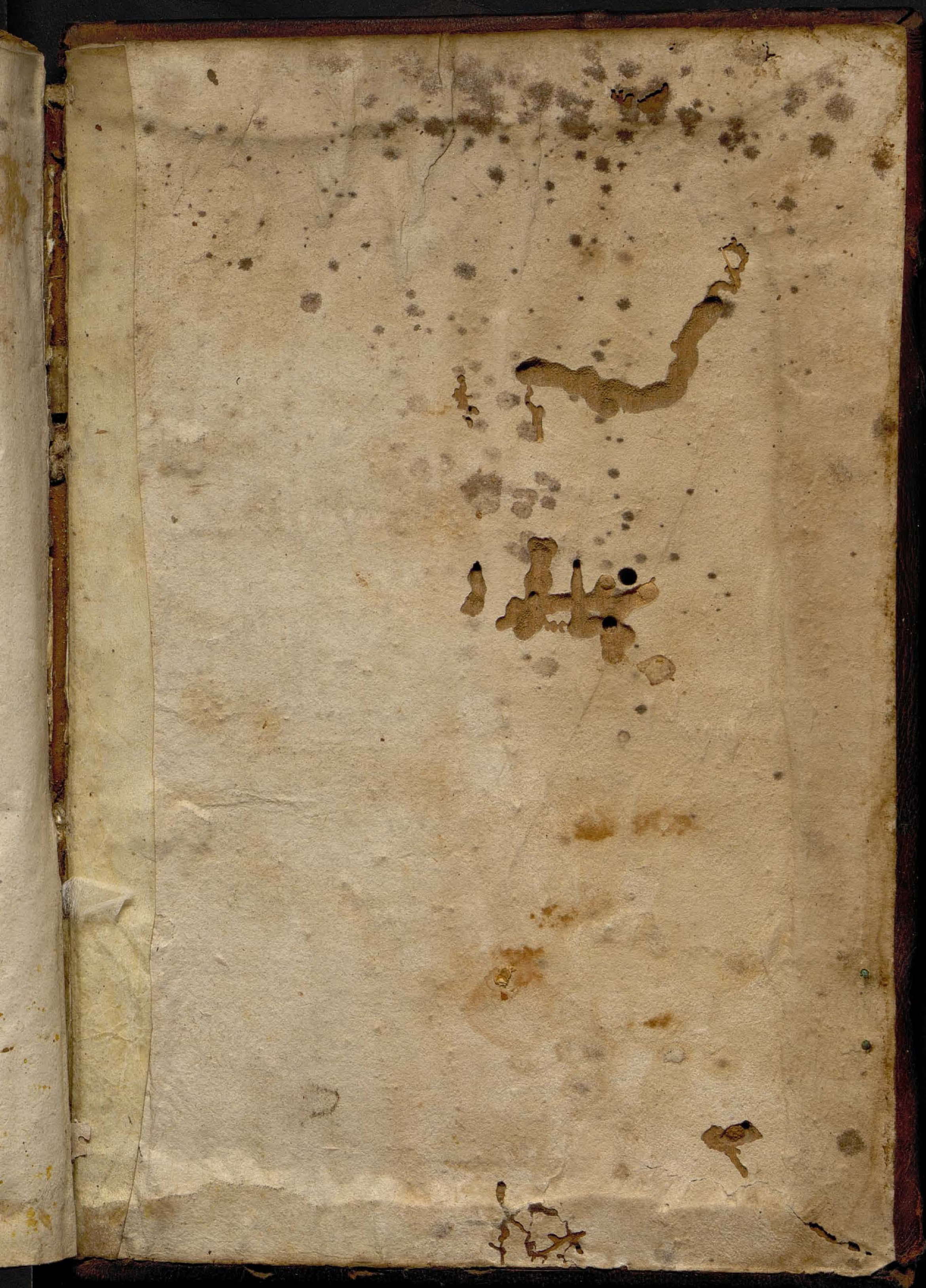
Siq̄dē oīes stabim⁹ añ tribunal
xp̄i vbi vnusquisq; ꝓ se reddet rōez
deo Nō ḡ āpli⁹ iuicē iudicem⁹. ſ; h̄
iudicate mag⁹ ne ponat⁹ offendicu
lū fratri vl' ſcādalū. ad Ro. xiiij. Et
2ᵉ ad Cor̄. v. Oēs nos manifestari
oz añ tribunal xp̄i vt recipiat vnus/
q̄sq; ꝓpria corporis ꝓut gessit siue bo/
nū siue malū. Quinimo ibidez de
oī v̄bo ocioso req̄ret' rō ab ip̄o distri
cto iudice p̄sidēte i illo futuro rigi/
do iudicio Cessent igit' alioꝝ isiste
re iudicijs ſ; ꝓpria facta vt illa puni
endo corrigāt dijudicēt ne a dn̄o in
fernal'r iudicent'. Teste aplo p̄ᵉ ad
Corint. xi. Si nosmetipos dijudi/
caremus nō vtiq; dijudicaremur a
dn̄o ¶ Proinde q̄tinus hoꝝ ꝑuer
ſe iudicātiū merita ꝑdire valeant in
noticiā alioꝝ supest ex oib; p̄missis
corrollarie q̄sdā ꝓtutes istoꝝ enūe/
rare vt q̄b; p̄nijs digni st̄ inotescāt
Infert' ḡ p̄ᵒ ꝙ isti st̄ heretici. q2 ob
stinate ꝯtradicūt doctrine eccl'ie ca
tholice Scd̄o st̄ apostate. q2 a fide
orthodoxa sctē eccl'ie recessert' Terᵒ
sunt ḡuit' blasphemi. Nā eccl'ie re/
ctorib; dei vice gerētib; nō verentur
diffamiā irrogare. Quarto st̄ sacri
legi. q2 bona sp̄ualia subtrahendo
ab eccl'iasticis vsurpāt suis vsibus
Quito sunt sediciosi. q2 ꝓuocare se/
culares ꝯtra eccl'iasticos summope
laborāt Sexto st̄ raptores cupidi.
q2 aliena bona capiūt cū magna vi
olētia. Septio sunt homicide seuis
simi. Nā sitiūt sanguinē cuiuslibet
etat⁹ sex⁹ ꝓfessiōis hoies occidēdo
Octauo st̄ supbia iflati ꞇ iani glo
ria tumidi Iactāt ei se quō de ma/
ria sp̄ v̄gine. ꞇ reliq̄s scīs credere de
beant. meli⁹ se nosse ꝙ̄ Romana ec
clesia. Nono sunt detractores ꝑuer
si ꞇ ꝯtumeliosi Nā v̄bis iniuriā in/
ferūt ad detrimētū honoris oīm ꝑ/
sonaꝝ eccl'iasticaꝝ Decio st̄ mēda
ces ꞇ fraudulēti Nā mlt'a falsa frau
dulēta intētiōe ipingūt vir⁹ eccl'iasti
cis vt i alioꝝ odiū eos trahere pos/
sint. Vndecio ꝯtra eccl'iasticū statū
sunt iudices temerarij Nā mlt'a fal
sa multa etiā eis dubia ꞇ occulta q̄
rū iudicia suo foro nō st̄ ꝯmissa p̄/
sumūt ꝯtra eccl'iasticos sententiare
Duodecio diuini cult⁹ pacis ꞇ ec/
clesiastice trāq̄llitat⁹ st̄ hostes cru/
delissimi. Nā ea q̄ machinant' i di/
uini cult⁹ ꞇ eccl'iastice ꝯcordie cedūt
exterminiū. Cōtra q̄s recte d2 illō
Cañ. ij. Capite vulpes paruulas q̄
demoliunt' vineas. vinea em̄ dn̄i sa
baoth est sacrosc̄ā eccl'ia. quā isti de
moliri intendūt Ecce ex mlt'is pau
ca eoꝝ merita criminalia. ꝓ q̄b; ne/
mo ignorat digne eos fore plecten
dos capitali pena. Ea ꝓpt' mr̄ vr̄a
ego eccl'ia sic scriptū ē illa q̄ sursuz ē
hierusalē libera ē q̄ ē mater nr̄a. ad
Gala. iiij. Ego mr̄ pulcre dilectōis
et timoris ꞇ sancte spei. Eccl̄i. xxiiij.
Ego mr̄ tā generosa demoniacoꝝ
huyssitaꝝ diris angariata ꝑsequu/
tionib; ꝯcepta doloris lamēta ꝑtu
rio cū suspirijs ad filios refugiēs ꝓ
auxilio in tā extreme nccītatis arti/
culo. qm̄ honorē habebis matri tue
oib; dieb; vite tue Tobie. iiij. sp̄ua
li eq̄dē matri multo āpli⁹ ꝙ̄ carna
li Iuxta aplm̄ ad Heb. xij. O vos
itaq; xp̄iane religionis p̄latos q̄rū
singl'ariter iterest scādula tollere de
regno dei. vos ip̄mis ꝯuenio vt ze
lo materni amor⁹ succēsi tātoꝝ ma/
loꝝ spinas atq; heretice prauitatis
tribulos nedū succidere q̄nimo era
dicare. insup īsudet⁹ absq; cessatōe
clamādo vt a voce increpationū ve
straꝝ tāq; tonitrui ꝯtremiscāt. vo/
ci vestre vim fortitudinis adijcien/
tes. frequētia bonoꝝ opeꝝ ac satis/
factōe ꝯdigna p̄teritoꝝ pctōꝝ Ex/
urgite filij mei. exurgite ꝑncipes ter
re tantā matris iniuriā vindicātes
Nā teste Chrysosto. Et si iniurias

ꝓprias ꝯdonare q̄n̄q₃ laudabile sit iniurias tn̄ dei dissimulare nimis ē impiū. Eya exurgite ad diuini cul‑tus nec nō christiane fidei ꝓtectōez Moueāt eya vos ꝑoꝝ exēpla san‑ctoꝝ. Siqdē eq̄lis meriti lance pen‑dunt̄ fidē orthodoxā ab initio plā‑tare cū martyribꝫ. ⁊ iā plantatā viri‑liter defendere ab inuasoribꝫ Veni‑ant in mentē gl'iosi Machabei q̄ ꝓ legibꝫ dei aiose certādo ꝑpetue lau‑dis memoriā sunt adepti Phirees legē zelando irā dn̄i ꝑ gladiū placa‑uit. Karolus rex strēnue bellando ꝓ fide celebre nomē vt Karol⁹ ma‑gnus noiaret̄ sibi vēdicauit Cōfi‑denter resistite. videbitis em̄ auxiliū dn̄i sup vos. qꝛ nō vestra est pugna s₃ dei. Scd̄i Paralopo. xx. Sūma nimirū militie dignitas eē dinoscit̄ dū aūt religionis christiane tuende aut rei publice salut₃ ꝓcurāde belli gerat̄. ꝓpter qd̄ nō ociose canticorū iij. voce sponse dr̄ excitatiue. En lec‑tulū Salomonis q̄ est ecclīa in q̄ xp̄s reqescit sexaginta fortes ambi‑unt ex fortissimis israel. q̄ sunt oēs tenētes gladios ⁊ ad bella doctissi‑mi. Uniuscuiusq₃ ensis sup femur suū ꝓpter timores nocturnos. Ar‑moꝝ em̄ munita p̄sidio scribit̄ terri‑bilis vt castroꝝ acies ordinata Cā‑ti. vi. Euge itaq₃ milites xp̄i ꝓfessio‑ni vestre satisfacite ad tale debitu₃ charitate vos vrgēte. pͤ Johā. iiij. In hoc cognoscimus charitatē dei qm̄ ille ꝓ nobis aīam suā posuit. ⁊ nos debemus ꝓ fratribꝫ aīas nr̄as ponere. Quid em̄ si mortis pericu‑la corpoꝝ tormenta. expensaꝝ gra‑uamina. aut queq₃ alia subire opor‑tet difficilia. Nequaq₃ em̄ passio‑nes huius temporis cōdigne sunt ad futura p̄mia que bellator exími‑us Jesus christus promisit redde‑re in celesti patria Ubi satiabimur om̄is boni fruitōne eterna. quā tri‑buere dignetur benedictus in secu‑la seculorum A M E N.

¶ Explicit tractatus tripartitus Magistri Henrici de Gorychū cōtra Huyssitas ⁊ scismaticos Bohemos In quo primū eorum errores ⁊ peruersa dogmata sum‑matim collegit. tādem vero eoꝝ deliramenta tripartita distinctōne ꝑ magistrales ꝓpositōnes elisit. Quaꝝ ꝓposi‑tionū quālibet triplici fulciuit testimonio. videlicet eui‑dentia luminis rōnis naturalis. autoritatibꝫ noue legis eloquijs ⁊ figuris instrumēti veteris. vt sic ꝯtra ꝑfidos Huyssitas in ore duoꝝ vel trium firmaret̄ om̄e testimo‑niū ad laudem benedicte trinitatis glorioseq₃ semꝑ vir‑ginis dei matris Marie ac totius celestis curie. Im‑pressus Colonie in magistrali Officina pie memorie Henrici Quentel. ꝑdie idus Apriles. Anno supra Iu‑bileum tercio.

rychus
Dion Prior
Ptr Wayne
1455-6